

برنامه توسعه اقتصادی و اشتغالی روستایی

استان زنجان

بخش دوم و سوم

شهرستان: ابهر
بخش: مرکزی

راژان آب زاگرس
مهندسین مشاور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
نور السموات والأرض

جمهوری اسلامی ایران

سازمان برنامه و بودجه کشور

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان

جمهوری اسلامی ایران
سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه ریزی
استان زنجان

برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال زایی روستایی استان زنجان سال ۱۳۹۲

گزارش ۹۰ روستا

ویرایش مقدماتی - غیر قابل استناد

معاونت برنامه و بودجه

معاونت عمران روستایی

بخش اول : کلیات برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال زایی روستایی*

۱	بخش دوم بررسی اسناد و توصیف و تحلیل وضع موجود.....
۲	موقعیت جغرافیایی استان زنجان:.....
۲	- موقعیت جغرافیایی شهرستان ابهر :.....
۲	- موقعیت جغرافیایی بخش مرکزی:.....
۳	- موقعیت جغرافیایی دهستان و روستاهای هدف :.....
۴	توصیف، تحلیل و تبیین اسناد بالادستی و ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های اجراء شده و در حال انجام مرتبط با موضوع و مکان برنامه توسعه اقتصادی و اشتغالی.....
۵	طرح های ملی و منطقهای:.....
۵	-جهت گیری های ملی امایش سرزمین مصوب ۱۳۹۶:.....
۱۳	-سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴:.....
۱۳	-سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران:.....
۱۷	-سیاست های کلی برنامه ۵ساله ششم توسعه:.....
۱۹	سند ملی توسعه استان زنجان مصوب هیئت وزیران:.....
۲۲	ساختار و عملکرد اجتماعی- فرهنگی در سطح سکونتگاه‌ها و منظومه.....
۲۳	ساختار و ترکیب جمعیت.....
۲۳	- اهمیت مطالعه ترکیب جمعیت.....
۲۴	ساختار سنی و جنسی.....
۲۴	ساختار سنی.....
۲۵	ساختار جنسی.....
۳۰	الف- میانگین سنی.....
۳۰	رشد جمعیت.....
۳۱	افزایش طبیعی.....
۳۱	نرخ افزایش طبیعی.....
۳۱	افزایش مطلق.....
۳۲	نرخ افزایش مطلق.....
۳۲	رشد جمعیت.....
۴۰	فعالیت‌های اقتصادی.....
۴۱	الف) فعالیت‌های تولید کشاورزی (زراعی، باغی، دامی و...).....
۴۱	محصولات زراعی.....
۴۴	محصولات باغی.....
۴۵	صنایع روستایی شهرستان ابهر.....

* در مجلد جداگانه انتشار یافته است.

تسهیلات روستایی پرداختی کمیته امداد امام خمینی..... ۵۰

بخش سوم تدوین برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی..... ۵۶

شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره‌های ارزش، تولید و خوشه‌های کسب و کار در روستای هدف شناسایی، توصیف و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال روستا

ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار شناسایی و اولویت‌بندی مهمترین ظرفیت‌های روستا با تأکید بر بردسازی فعالیت‌ها و خدمات برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌ها جهت تحرک اقتصادی روستا جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی قابل‌اجراء توسط افراد بومی و غیربومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا تعیین اقدامات مناسب برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود روستا تعیین برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا تعیین اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا

۱. روستای چرگر..... ۵۷

۲. روستای جداقیه..... ۸۷

۳. روستای پیرسقا..... ۱۱۹

۴. قمج آباد..... ۱۵۵

۵. روستای خراسانلو..... ۱۸۳

۶. روستای نورین..... ۲۳۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴	جدول ۱. وسعت و تعداد جمعیت و خانوار دهستان‌های بخش مرکزی شهرستان ابهر.....
۲۵	جدول ۲- آمار جمعیتی استان زنجان.....
۲۵	جدول ۳- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک دهستان.....
۲۶	جدول ۴- آمار جمعیتی منظومه ابهر به تفکیک روستا، دهستان ابهرود.....
۲۶	جدول ۵- آمار جمعیتی منظومه ابهر به تفکیک روستا، دهستان حومه.....
۲۸	جدول ۶- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک روستا، دهستان درسجین.....
۲۸	جدول ۷- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک روستا، دهستان دولت آباد.....
۲۹	جدول ۸- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک روستا، دهستان صابینقلعه.....
۲۹	جدول ۹- رده‌بندی سکونتگاه‌های روستایی (نواحی غیر صنعتی) استان زنجان.....
۳۰	جدول ۱۰- میانگین سنی کشور به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی و سن و جنس:.....
۳۳	جدول ۱۱- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان ابهرود در دوره‌های مختلف سرشماری.....
۳۴	جدول ۱۲- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان حومه در دوره‌های مختلف سرشماری.....
۳۶	جدول ۱۳- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان درسجین در دوره‌های مختلف سرشماری.....
۳۷	جدول ۱۴- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان دولت آباد در دوره‌های مختلف سرشماری.....
۳۹	جدول ۱۵- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان صابینقلعه در دوره‌های مختلف سرشماری.....
۴۲	جدول ۱۶: وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) غلات و حبوبات روستاهای هدف در شهرستان ابهر ...
۴۲	جدول ۱۷: وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) محصولات صنعتی و سبزیجات روستاهای هدف در شهرستان ابهر.....
۴۳	جدول ۱۸: سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) محصولات جالیزی و نباتات علوفه‌ای روستاهای هدف در شهرستان ابهر.....
۴۴	جدول ۱۹: وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) محصولات باغی روستاهای هدف در شهرستان ابهر.....
۴۶	جدول ۲۰: شهرک‌های صنعتی فعال و در دست احداث شهرستان ابهر.....
۴۷	جدول ۲۱: صنایع کارگاهی موجود در شهرستان ابهر.....
۴۹	جدول ۲۲: معادن شهرستان ابهر در سال ۱۳۹۵.....
۵۱	جدول ۲۳: تسهیلات روستایی پرداختی کمیته امداد امام خمینی (ره) از سال ۱۳۹۲ الی ۷ ماهه سال ۱۳۹۷ بر اساس گروه فعالیت در شهرستان ابهر.....
۵۹	جدول ۲۴. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات.....
۶۹	جدول ۲۵. عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای چرگر.....
۷۱	جدول ۲۶: ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای چرگر.....
۷۲	جدول ۲۷: شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی.....
۷۶	جدول ۲۸. شناسنامه طرح.....
۷۷	جدول ۲۹. طرح توجیهی بسته بندی کشمش.....
۷۸	جدول ۳۰. راه اندازی مجموعه گردشگری تفریحی فرهنگی ورزشی پذیرایی.....
۸۶	جدول ۳۱. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در روستای چرگر.....

جدول ۳۲	تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات	۸۸
جدول ۳۳	عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای جداقیه	۹۹
جدول ۳۴	ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای جداقیه	۱۰۱
جدول ۳۵	شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی	۱۰۲
جدول ۳۶	طرح پرورش ماهی	۱۰۵
جدول ۳۷	طرح پرورش دام صنعتی با ظرفیت ۵۰ رأس گاو	۱۰۷
جدول ۳۸	خلاصه گزارش احداث کارخانه لبنیات	۱۰۹
جدول ۳۹	نوع فعالیت یا محصولات تولیدی	۱۱۰
جدول ۴۰	خلاصه طرح توجیهی پرورش زالو	۱۱۱
جدول ۴۱	جدول فروش طرح توجیهی پرورش زالو	۱۱۲
جدول ۴۲	ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در روستای جداقیه	۱۱۶
جدول ۴۳	تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات	۱۲۰
جدول ۴۴	عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای پیرسقا	۱۳۱
جدول ۴۵	ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای پیرسقا	۱۳۲
جدول ۴۶	شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی	۱۳۳
جدول ۴۷	طرح پرورش ماهی	۱۳۹
جدول ۴۸	راه اندازی مجموعه گردشگری تفریحی فرهنگی ورزشی پذیرایی	۱۴۶
جدول ۴۹	ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در پیرسقا	۱۵۴
جدول ۵۰	تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات زنجیره ارزش خوشه‌های کسب و کار	۱۵۶
جدول ۵۱	قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی- انسانی، زیرساختی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای قمچ آباد	۱۶۴
جدول ۵۲	ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای قمچ آباد	۱۶۶
جدول ۵۳	ظرفیت‌های برند روستای قمچ آباد	۱۶۷
جدول ۵۴	ایده‌های کارآفرینی در روستای قمچ آباد	۱۶۸
جدول ۵۵	طرح پرورش دام صنعتی با ظرفیت ۵۰ رأس گاو	۱۶۹
جدول ۵۶	اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زای موجود روستای قمچ آباد	۱۷۸
جدول ۵۷	برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای قمچ آباد	۱۸۰
جدول ۵۸	اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پیشنهادی	۱۸۱
جدول ۵۹	تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات زنجیره ارزش خوشه‌های کسب و کار	۱۸۴
جدول ۶۰	قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی- انسانی، زیرساختی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای خراسانلو	۱۹۶
جدول ۶۱	ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای خراسانلو	۱۹۸
جدول ۶۲	شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی	۱۹۹
جدول ۶۳	ایجاد طرح توسعه بوم‌گردی در روستای خراسانلو	۲۱۶
جدول ۶۴	خصوصیات گوسفند رومانوف	۲۱۸

- جدول ۶۵. طرح توجیهی پرورش گوسفند رومانوف با مکمل پروتئینی..... ۲۲۲
- جدول ۶۶. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در خراسانلو..... ۲۲۸
- جدول ۶۷. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات زنجیره ارزش خوشه‌های کسب و کار..... ۲۳۳
- جدول ۶۸: عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای نورین..... ۲۴۳
- جدول ۶۹: ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای نورین..... ۲۴۴
- جدول ۷۰. شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطة مشاغل خانگی..... ۲۴۶
- جدول ۷۱. پروژه احداث کارخانه فرآوری محصولات باغی و زراعی..... ۲۵۰
- جدول ۷۲. ایده سرمایه‌گذاری در زمینه راه‌اندازی کارگاه نایلون سازی در روستای نورین..... ۲۵۶
- جدول ۷۳. طرح پرورش بره پرواری به ظرفیت ۱۰۰۰ رأس در هر دوره..... ۲۵۸
- جدول ۷۴. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در نورین..... ۲۶۶

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۳۴	نمودار ۱- نرخ رشد سالانه دهستان ابهرود.....
۳۵	نمودار ۲- نرخ رشد سالانه دهستان حومه.....
۳۷	نمودار ۳- نرخ رشد سالانه دهستان درسجین.....
۳۸	نمودار ۴- نرخ رشد سالانه دهستان دولت آباد.....
۴۰	نمودار ۵- نرخ رشد سالانه دهستان صائینقلعه.....
۶۵	نمودار ۶. زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در روستای چرگر.....
۶۶	نمودار ۷. زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات دامی.....
۶۷	نمودار ۸. زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی.....
۹۵	نمودار ۹. زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان گنبدکاووس.....
۹۶	نمودار ۱۰: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات دامی.....
۹۷	نمودار ۱۱: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی.....
۱۲۷	نمودار ۱۲. زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر.....
۱۲۸	نمودار ۱۳: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات دامی.....
۱۲۹	نمودار ۱۴. زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی.....
۱۶۱	نمودار ۱۵. زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر.....
۱۶۲	نمودار ۱۶. زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات تولیدات دامی (دام زنده، گوشت، پشم، شیر، لبنیات و ...).....
۱۶۳	نمودار ۱۷. زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی (صنایع دستی، قالیبافی و ...).....
۱۸۹	نمودار ۱۸: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات تولیدات دامی (دام زنده، گوشت، پشم، شیر، لبنیات و ...).....
۱۹۱	نمودار ۱۹. زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر روستای خراسانلو.....
۱۹۲	نمودار ۲۰: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی (صنایع دستی، قالیبافی و ...).....
۱۹۳	نمودار ۲۱: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار گردشگری.....
۲۳۹	نمودار ۲۲: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات تولیدات دامی (دام زنده، گوشت، پشم، شیر، لبنیات و ...).....
۲۴۱	نمودار ۲۳. زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر روستای نورین.....
۲۴۲	نمودار ۲۴: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی (صنایع دستی، قالیبافی و ...).....

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
شکل ۱: جریانات و پیوندهای اقتصادی روستای خراسانلو با سکونتگاههای دیگر.....	۵۳
شکل ۲: جریانات و پیوندهای اجتماعی روستای خراسانلو با سکونتگاههای دیگر.....	۵۴
شکل ۳: جریانات و پیوندهای اقتصادی روستای نورین با سکونتگاههای دیگر.....	۵۴
شکل ۴: جریانات و پیوندهای اجتماعی روستای نورین با سکونتگاههای دیگر.....	۵۵
شکل (۵): زنجیره ارزش مدل پورتر.....	۵۷
شکل (۶): زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای چرگر.....	۵۸
شکل ۷: زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای چرگر.....	۶۰
شکل ۸: زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی ها.....	۶۱
شکل ۹: زنجیره ارزش فاز تولید.....	۶۲
شکل ۱۰: زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی ها.....	۶۲
شکل ۱۱: زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش.....	۶۳
شکل ۱۲: زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش.....	۶۴
شکل ۱۳: ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستای چرگر.....	۶۹
شکل ۱۴: مهم ترین ظرفیت های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته های مشاور، ۱۳۹۷.....	۷۵
شکل ۱۵: دیاگرام فرآیند تولید طرح توجیهی تولید کشمش.....	۷۷
شکل ۱۶: اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت های اقتصادی و اشتغال زایی موجود.....	۸۲
شکل ۱۷: رتبه بندی طرح ها و پروژه های توسعه اقتصادی و اشتغال زایی روستای هدف.....	۸۴
شکل ۱۸: سیاست های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال زایی.....	۸۵
شکل ۱۹: زنجیره ارزش مدل پورتر.....	۸۷
شکل ۲۰: زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای جداقیه.....	۸۸
شکل ۲۱: زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای جداقیه.....	۸۹
شکل ۲۲: زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی ها.....	۹۱
شکل ۲۳: زنجیره ارزش فاز تولید.....	۹۱
شکل ۲۴: زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی ها.....	۹۲
شکل ۲۵: زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش.....	۹۳
شکل ۲۶: زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش.....	۹۳
شکل ۲۷: ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستای جداقیه.....	۹۹
شکل ۲۸: مهم ترین ظرفیت های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته های مشاور، ۱۳۹۷.....	۱۰۴
شکل ۲۹: طرح پرورش دام و دامداری نیمه صنعتی روستا.....	۱۰۷
شکل ۳۰: اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت های اقتصادی و اشتغال زایی موجود.....	۱۱۴
شکل ۳۱: سیاست های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال زایی.....	۱۱۶
شکل ۳۲: رتبه بندی طرح ها و پروژه های توسعه اقتصادی و اشتغال زایی روستای هدف.....	۱۱۷
شکل ۳۳: زنجیره ارزش مدل پورتر.....	۱۱۹
شکل ۳۴: زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی.....	۱۲۰

- شکل ۳۵. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای پیرسقا..... ۱۲۲
- شکل ۳۶. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها..... ۱۲۳
- شکل ۳۷. زنجیره ارزش فاز تولید..... ۱۲۴
- شکل ۳۸. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها..... ۱۲۴
- شکل ۳۹. زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش..... ۱۲۵
- شکل ۴۰. زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش..... ۱۲۶
- شکل ۴۱. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷.. ۱۳۵
- شکل ۴۲. کارگاه تولید فرش دستبافت..... ۱۴۱
- شکل ۴۳. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود..... ۱۵۰
- شکل ۴۵. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف..... ۱۵۲
- شکل ۴۶. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی..... ۱۵۳
- شکل ۴۷. زنجیره ارزش مدل پورتر..... ۱۵۵
- شکل ۴۸. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها..... ۱۵۸
- شکل ۴۹. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها..... ۱۵۹
- شکل ۵۰. زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش..... ۱۶۰
- شکل ۵۱. موقعیت جغرافیایی روستای قمچ آباد..... ۱۶۳
- شکل ۵۲. طرح پرورش دام و دامداری نیمه‌صنعتی روستا..... ۱۶۸
- شکل ۵۳. جلسه مشارکتی در روستای قمچ آباد..... ۱۷۵
- شکل ۵۴. اولویت‌بندی طرح‌های اشتغال‌زایی و توسعه اقتصادی روستای قمچ آباد..... ۱۸۲
- شکل (۵۵): زنجیره ارزش مدل پورتر..... ۱۸۳
- شکل ۵۶. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای خراسانلو..... ۱۸۵
- شکل ۵۷. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها..... ۱۸۶
- شکل ۵۸. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها..... ۱۸۷
- شکل ۶۰. موقعیت جغرافیایی روستای خراسانلو..... ۱۹۴
- شکل ۶۱. جلسات مشارکتی روستای خراسانلو..... ۱۹۷
- شکل ۶۲. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷.. ۲۰۲
- شکل ۶۳. مراحل ثبت بوم‌گردی..... ۲۱۵
- شکل ۶۴. گوسفند رومانوف..... ۲۱۷
- شکل ۶۵. گوسفند نژاد رومانوف..... ۲۱۹
- شکل ۶۶. ویژگی‌های منحصربه‌فرد گوسفند رومانوف..... ۲۱۹
- شکل ۶۷. چندقلوزایی گوسفند رومانوف..... ۲۲۰
- شکل ۶۸. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود..... ۲۲۶
- شکل ۶۹. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی..... ۲۲۸
- شکل ۷۰. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف..... ۲۲۹
- شکل ۷۱. زنجیره ارزش مدل پورتر..... ۲۳۲
- شکل ۷۲. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای نورین..... ۲۳۴

- شکل ۷۳. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها..... ۲۳۵
- شکل ۷۴. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها..... ۲۳۶
- شکل ۷۵. زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش..... ۲۳۷
- شکل ۷۶. زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش..... ۲۳۸
- شکل ۷۷. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷. ۲۴۸
- شکل ۷۸. کارگاه نایلون‌سازی و پلاستیک..... ۲۵۷
- شکل ۷۹. طرح پرورش بره‌پروری به ظرفیت ۱۰۰۰ رأس در هر دوره..... ۲۵۹
- شکل ۸۰. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود..... ۲۶۴
- شکل ۸۱. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی..... ۲۶۶
- شکل ۸۲. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف..... ۲۶۷

بخش دوم

بررسی اسناد و توصیف و تحلیل وضع موجود

موقعیت جغرافیایی استان زنجان:

استان زنجان که از آن به عنوان فلات زنجان نیز نام برده میشود، در قسمت مرکزی و شمال‌غربی کشور و ما بین ۳۵ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۵ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۱ دقیقه تا ۴۹ درجه و ۵۲ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است. این استان با هفت استان هم مرز میباشد به طوری که از شمال به شهرستان خلخال از استان اردبیل و شهرستان رودبار از استان گیلان، از شمال شرقی و شرق به شهرستان های تاکستان و بوئین زهرا و قزوین از استان قزوین، از جنوب به شهرستان همدان از استان همدان، از جنوب غربی به شهرستان بیجار از استان کردستان و از مغرب به شهرستان تکاب از استان آذربایجان غربی و از شمال غرب به شهرستان های میانه و هشترود از استان آذربایجان شرقی محدود است. استان زنجان براساس آخرین سرشماری رسمی ۱۳۹۵ به مرکزیت شهر زنجان، دارای ۸ شهرستان و ۱۱۸۵ آبادی است که از این تعداد ۹۲۶ روستا دارای سکنه و مابقی خالی از سکنه میباشد.

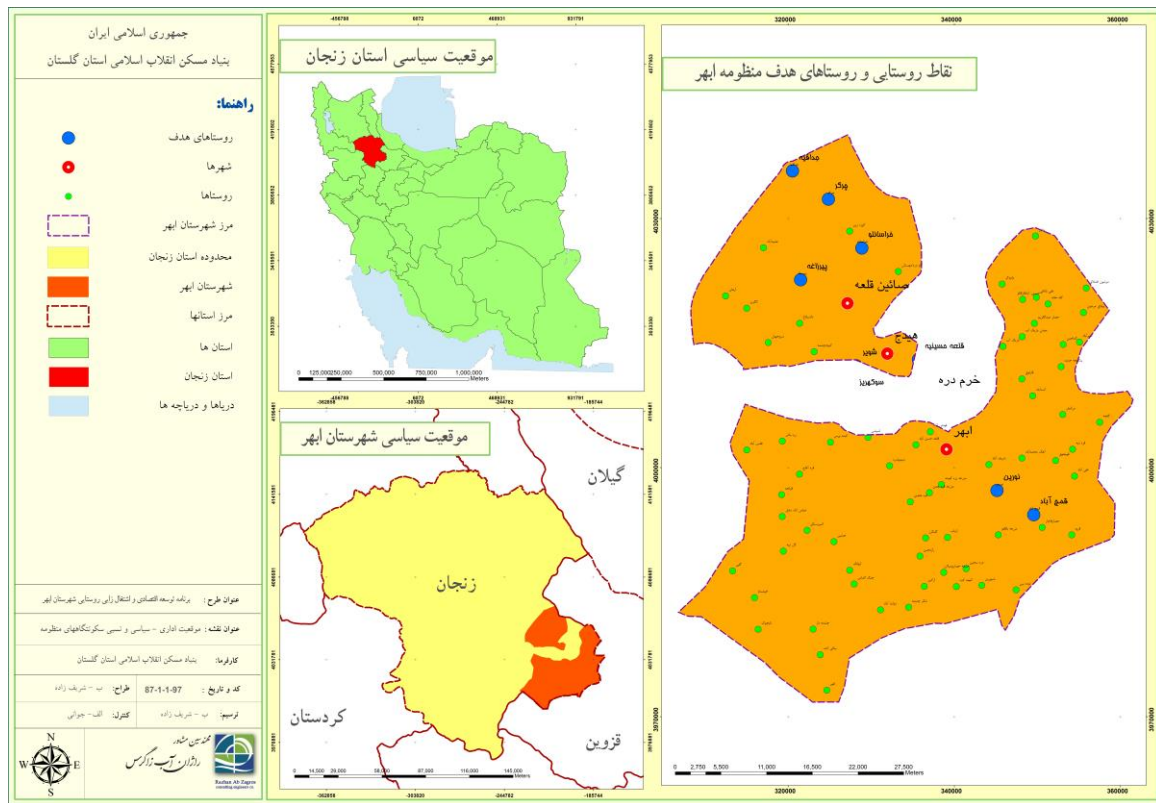
- موقعیت جغرافیایی شهرستان ابهر:

شهرستان ابهر یکی از شهرهای خاوری استان زنجان و دومین شهرستان با اهمیت بعد از زنجان است. ابهر از نخستین زیستگاه های انسانی ایران است. مساحت این شهرستان بیش از ۳۳۶۲ کیلومتر مربع است این شهرستان از شمال به شهرستان طارم و از شمال شرقی به استان قزوین، از شرق به شهرستان تاکستان، از جنوب به استان همدان و از غرب به شهرستان خدابنده محدود است. این شهرستان در ۴۹ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۳۵ دقیقه طول شرقی نصف النهار گرینویچ و ۳۶ درجه و ۴۵ دقیقه تا ۳۵ درجه و ۵۰ دقیقه عرض شمالی خط استوا قرار گرفته است. از نظر توپوگرافی در انتهای کوه های زنجان جنوبی قرار گرفته است و دارای رودهای مهمی بنام ابهررود و خرارود می- باشد.

- موقعیت جغرافیایی بخش مرکزی:

شهرستان ابهر متشکل از یک بخش تحت عنوان بخش مرکزی میباشد که مساحت این بخش برابر با مساحت کل شهرستان بوده و بر اساس آخرین تقسیمات سیاسی و سرشماری عمومی نفوس و مسکن (۱۳۹۵) بخش مرکزی شهرستان ابهر سه نقطه شهری (ابهر، هیدج، صائین قلعه)، پنج دهستان (ابهررود، حومه، درسجین، دولت آباد و صائین قلعه) و ۷۱ آبادی را شامل میشود. که روستاهای هدف در شهرستان ابهر جهت ارائه طرح های اشتغال زایی به ترتیب دهستان در جدول زیر آورده شده اند؛

نقشه ۱: موقعیت سیاسی جغرافیایی بخش مرکزی شهرستان ابهر

– موقعیت جغرافیایی دهستان و روستاهای هدف :

همانطور که در بند های فوقانی اشاره شد بخش مرکزی شهرستان ابهر از پنج دهستان بنام های (ابهر رود، حومه، درسجین، دولت آباد و صائین قلعه) را شامل میشود که به ترتیب موقعیت جغرافیایی و همجواری های هریک شرح داده میشود:

۱. **دهستان ابهر رود:** این دهستان که در ضلع جنوبی شهرستان واقع شده و از غرب با شهرستان خدابنده و جنوب با دهستان دولت آباد، جنوب غرب با دهستان درسجین، غرب با دهستان حومه (شهرستان ابهر) و از شمال با شهرستان خرمدره هم مرز میباشد. مرکز دهستان ابهر رود روستای کینه ورس واقع در شمال دهستان میباشد؛

۲. **دهستان حومه:** این دهستان، ضلع جنوب غربی شهرستان ابهر را شامل میشود که شهر ابهر (مرکز شهرستان و بخش) در این دهستان واقع شده و از راه هی ارتباطی اصلی میتوان به آزادراه تهران_زنجان و عبور راه آهن سراسری اشاره نمود؛ از همجواری های این دهستان میتوان به هم مرزی بودن با دهستان های درسجین و ابهر رود از غرب و جنوب غرب، هم مرزی بودن با استان قزوین از سمت شرق و جنوب شرق اشاره کرد؛ دهستان حومه از شمال با شهرستان خرمدره هم مرز میباشد. از مجموع روستاهای هدف (۹۰ روستا) روستاهای نورین و قمچ آباد، در این دهستان واقع شده اند که در زیر به بررسی موقعیت جغرافیایی روستاها پرداخته میشود؛ و روستاهای نورین و قمچ آباد در این دهستان از روستاهای هدف بشما میروند

روستای نورین که عنوان مرکز دهستان شناخته شده است و از لحاظ موقعیت جغرافیایی از سمت شمال و شمال غربی به روستای شریف آباد و شهر ابهر واز شرق با روستاهای علی آباد و قویوجوق و از جنوب شرق با روستای قمچ

آباد و غرب و جنوب غرب به روستاهای جند حسین و ازناپ در ارتباط میباشد. وبه جهت موقعیت طبیعی روستای دشتی بشمار می‌آید.

روستای قمچ آباد: از شرق به آزاد راه و راه آهن سراسری، از سمت جنوب به روستای حصار قاجار و از شمال با روستای نورین در ارتباط میباشد که به جهت موقعیت طبیعی دشتی است،

۳. دهستان درسجین:

این دهستان از سه جهت شمال، شرق و غرب هم مرز(مرز داخلی) با دهستان های حومه، ابهر رود و دولت آباد و از جنوب(مرز خارجی) با استان قزوین هم مرز میباشد. مرکز دهستان درسجین روستای درسجین میباشد.

۴. دهستان دولت آباد

مرکز دهستان روستای دولت آباد میباشد که از شمال به دهستان ابهر رود و از شرق به دهستان درسجین، غرب شهرستان خدا بنده و جنوب به استان قزوین منتهی میشود.

۵. دهستان صائین قلعه:

همانطور که از نقشه شهرستان نیز مشاهده میشود شهرستان ابهر به دو قسمت شمالی جنوبی تقسیم شده است که دهستان صائین قلعه در ضلع شمالی شهرستان واقع شده و بیشترین نقطه شهری در این دهستان قرار گرفته است (شهرهای هیدج و صائین قلعه)، مرکز دهستان براساس تقسیمات سیاسی روستای عمید آباد شناخته شده است، ادامه خط آهن سراسری و آزادراه تهران زنجان از دهستان حومه و شهرستان خرمدره عبور و از این دهستان میگذرد. روستاهای جداییه، چرگر، خراسانو و پیرسقا از روستای های هدف (مطالعه ۹۰ روستا) میباشد که پیرسقا بعنوان روستای دشتی و سه روستای باقیمانده بعنوان روستای دره ای بجهت طبیعی شناخته میشوند.

جدول ۱. وسعت و تعداد جمعیت و خانوار دهستان‌های بخش مرکزی شهرستان ابهر

ردیف	دهستان	تعداد جمعیت	تعداد خانوار	مرد	زن
۱	ابهر رود	۴۷۳۴	۱۴۹۲	۲۴۳۰	۲۳۰۴
۲	حومه	۶۰۴۵	۱۹۸۲	۳۰۸۴	۲۹۶۱
۳	درسجین	۱۱۹۷	۴۵۵	۵۹۰	۶۰۷
۴	دولت آباد	۲۶۰۵	۷۳۹	۱۲۶۳	۱۳۴۲
۵	صائین قلعه	۱۰۸۳۳	۳۳۷۲	۵۵۰۴	۵۳۲۹

مأخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

توصیف، تحلیل و تبیین اسناد بالادستی و ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های اجراء شده و در حال انجام

مرتبط با موضوع و مکان برنامه توسعه اقتصادی و اشتغالی

بررسی جایگاه محدوده مورد مطالعه در اسناد و طرح‌های فرادست استانی و ناحیه‌ای، برای رسیدن به نتیجه‌ای مطلوب از جایگاه و اهمیت زیادی برخوردار است که بررسی طرح اشتغال پایدار توسعه روستایی نیز بدون آشنایی با پیشینه مطالعات صورت گرفته قدری سخت به نظر می‌رسد. لذا تا به حال مطالعات متعددی در ارتباط با توسعه روستایی و منطقه‌ای در شهرستان ابهر و استان زنجان تهیه و ارائه شده‌اند که راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های هریک از این طرح‌ها در ارتباط با طرح مذکور به شرح ذیل ارائه می‌شود:

طرح های ملی و منطقه‌ای:

-جهت گیری های ملی آمایش سرزمین مصوب ۱۳۹۶:

جهت گیری های ملی آمایش سرزمین ریاست جمهوری شورایعالی آمایش سرزمین سازمان برنامه و بوده کشور شورایعالی آمایش سرزمین در جلسه مورخ ۱۳۹۶ / ۵ / ۲ به استناد ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه جهت گیری های ملی آمایش سرزمین را به شرح زیر تصویب نمود: بهت کیری ولی این سرزمین جهت گیری های ملی آمایش سرزمین مجموعه ای از رویکردها، رهنمودها و سیاست هایی است که رعایت آنها منجر به تحقق تصویر دراز مدت سازمان فضایی مطلوب توسعه می گردد. از آنجا که این تصویر، بازتاب سرزمینی چشم انداز توسعه ملی، در چهارچوب اصول آمایش سرزمین می باشد، لذا این سند نقشی بسیار مهم و تاثیر گذار در تحقق اهداف چشم انداز ایفا می نماید.

با در نظر گرفتن سیاست های کلی آمایش سرزمین ابلاغیه مقام معظم رهبری مبنی بر تعامل و همکاری با کشورهای منطقه و جهان بویژه حوزه تمدن ایرانی- اسلامی با تقویت نقش آفرینی سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی کشور در جهت منافع ملی یا مشترک و همچنین روند روبه افزایش تغییرات اقلیمی و به طور کلی تحولات گسترده ای که طی ده سال گذشته در سطوح ملی و بین المللی اتفاق افتاده است، لزوم بازنگری در اولین سند ضوابط ملی آمایش (مصوب سال ۱۳۸۳) مطرح گردید. این بازنگری نه تنها شامل مضامین ضوابط می باشد؛ بلکه ساختار، روش ها و رویه های تدوین آنها را نیز در بر می گیرد. خاطر نشان می سازد رعایت مولفه - های چهارگانه آمایش سرزمین یعنی جامع نگری، کل گرای، دوراندیشی و توجه به جغرافیای سرزمینی به عنوان عوامل تعیین کننده در بیان فرازهای این سند در سطح راهبردی و کلان مطرح بوده و از ورود به مضامین جزئی تر و نتیجه گیری های مکانی خارج از حیطه آمایش، اجتناب شده است.

فرازهای این سند مجموعه ای از بایدها و نبایدها است که الگوی اسکان جمعیت، ساختار فضایی فعالیتها و چگونگی شکل بندی، بسط و گسترش شبکه های زیربنایی را متناسب با اهداف و الزامات اسناد پایه مذکور، تبیین می نماید. از این رو مراعات آنها در تمامی مداخلات فضایی بخش دولتی و خصوصی الزامی می باشد.

جهت گیری های ملی آمایش سرزمین ریاست جمهوری شورایعالی آمایش سرزمین سازمان برنامه و بوده کشور ماده ۱- جهت گیری های ملی آمایش سرزمین در راستای توسعه و بالندگی اقتصادی و پیشرفت و اقتدار همه - جانبه و پایدار کشور، تحقق اهداف سند چشم انداز ایران ۱۴۰۴ و نیل به سازمان فضایی مطلوب و مناسب کشور، در چارچوب اصول هشت گانه آمایش سرزمین (کارآیی و بازدهی اقتصادی، وحدت و یکپارچگی سرزمین، گسترش عدالت اجتماعی و تعادل های منطقه ای، حفاظت محیط زیست و احیای منابع طبیعی، حفظ هویت اسلامی - ایرانی و حراست از میراث فرهنگی، تسهیل و تنظیم روابط درونی و بیرونی اقتصاد کشور و رفع محرومیت ها به خصوص در مناطق روستایی کشور و ملاحظات امنیتی، دفاعی و پدافند غیر عامل)، مشتمل بر موارد زیر است:

۱. رعایت تناسب بین نیازهای استقرار فعالیت در یک قلمرو با امکانات و قابلیت های آن و رعایت مقیاس مناسب اقتصادی برای فعالیت در یک مکان با توجه به ظرفیت و کشش بازارهای داخلی و خارجی

۲. افزایش همگرایی و تقویت هویت ملی در طراحی و اجرای طرح‌های ملی و منطقه‌ای و تخصصی شدن عملکرد اقتصادی بر اساس قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی مناطق برای تقویت وابستگی‌های متقابل منطقه‌ای و یکپارچگی ملی و پرهیز از تنوع و گسترش همه‌نوع‌فعالیت‌ها در یک قلمرو جغرافیایی
۳. هماهنگ‌سازی، انتظام‌بخشی و کنترل اقدامات و فرایندهای توسعه‌ای بخش‌های مختلف اقتصادی
۴. بسترسازی، انجام ترتیبات نهادی و فراهم‌سازی الزامات موردنیاز در قلمروهای سرزمینی به منظور ارتقاء سرمایه‌های اجتماعی، توسعه سرمایه‌های انسانی و پرورش انسان‌های با انگیزه، شاداب، متدین، وطن‌دوست، جمع‌گرا، نظم‌پذیر و قانون‌گرا به عنوان مهمترین ارکان توسعه
۵. توزیع مناسب جمعیت و فعالیت‌های اقتصادی در قلمرو سرزمین در راستای ایجاد تعادل بیشتر بین نیمه غربی و شمال غربی کشور و نیمه شرق و جنوب شرقی بر مبنای کارایی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی و استفاده از ظرفیت‌ها با تاکید بر: بندر چابهار؛ به عنوان یکی از مهمترین مراکز جمعیتی سواحل دریای عمان، بندر اقیانوسی بین‌المللی و برخوردار از عملکردهای مرتبط با صنایع دریایی، بازرگانی، انرژی، آموزش عالی و تحقیقات، گردشگری و شیلات؛ 'بندر جاسک'؛ به عنوان یک مرکز جمعیتی فعال در حوزه صادرات نفت، گاز و پتروشیمی، بازرگانی و گردشگری؛ سایر قلمروهای اولویت‌دار سواحل مکران از جمله پسابندر، کنارک، زراباد و سیریک و پسران‌های آنها.
۶. اتخاذ تدابیر و تمهیدات لازم به منظور توسعه پایدار نواحی کویری و افزایش سطح جمعیت‌پذیری در این قلمروها با تکیه بر رونق بخشی به اقتصاد و استفاده بهینه از مزیت‌های نسبی (منابع معدنی، انرژی خورشیدی و گردشگری).
۷. ایجاد زمینه‌های لازم برای استقرار جمعیت در نواحی مستعد از طریق فراهم‌سازی ساخت‌وسازها و تاسیسات موردنیاز و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی به ویژه صنعتی و خدمات عمومی.
۸. اتخاذ ساز و کارها و تمهیدات مهار و کنترل رشد جمعیت در مناطق کلانشهری به ویژه تهران و بازنگری طرح‌های توسعه کلان‌شهری کشور در چارچوب سیاستها و سقف جمعیتی که تا شش ماه پس از تصویب این سند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط به تصویب شورایعالی آمایش سرزمین می‌رسد.
۹. ساماندهی و هدایت هدفمند جریان‌های مهاجرت در راستای استراتژی توزیع جمعیت و فعالیت در سرزمین از طریق:
 ۱. زمینه‌سازی به منظور تحول در اقتصاد روستاها و بازگرداندن رونق به اقتصاد روستایی کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و ... در چارچوب مقتضیات و مزیت‌های محلی: تشویق سرمایه‌گذاری در طرح‌های اشتغال‌زا، توسعه ارائه خدمات عمومی و ارائه مشوقها و تسهیلات متناسب با مقتضیات محلی در روستاها و شهرهای کوچک به منظور ماندگاری جمعیت در شهرهای کوچک و نواحی روستایی و کاهش روند مهاجرت به کلانشهرها و شهرهای پرتراکم
 ۲. سازماندهی شبکه سکونتگاهی کشور با هدف ارتقاء بهره‌وری از سرزمین با ملاحظات زیست‌محیطی و کاهش مشکلات و چالش‌های موجود

۱۰. به جهت لحاظ رویکردهایی چون گسترش حوزه نفوذ اقتصاد کشور در منطقه و محیط آسیای جنوب غربی، تحقق سازمان فضایی مطلوب توسعه کشور، مولفه های نوین برنامه ریزی و تجارب جدید جهانی و تمرکززدایی از طریق انتخاب مراکز متعدد با اختیارات لازم، شبکه سکونتگاهی شهری کشور در سه لایه طبقه بندی می شود. : لایه پیرامونی، شامل مراکز استانهای مرزی کشور به عنوان مراکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی تعاملات اقتصادی و اجتماعی با کشورهای واقع در عمق راهبردی اقتصادی و سیاسی آنها در خارج از مرزهای کشور. :

لایه مرکزی، شامل مراکز منتخب مناطق ۹ گانه به عنوان مراکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی از تعاملات اقتصادی و اجتماعی کشور با جامعه بین المللی در حوزه های علم و فناوری، آموزش، تحقیق و توسعه، تبادلات کالا، خدمات و اطلاعات و گسترش کسب و کار با بازارهای جهانی : لایه میانی، شامل مراکز استان ها و شهرهای برخوردار از توانمندی و یا استقرار در موقعیت های مناسب نسبت به سایر مناطق شهری و روستایی به عنوان مراکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی از تعاملات اقتصادی و اجتماعی بین این مراکز با حوزه نفوذ خود، با سایر مراکز منتخب لایه میانی و نیز با لایه مرکزی فعالیت می نمایند. تمام شهرهای لایه های سه گانه متناسب با نقش و مأموریت خود مشمول اصلاحات لازم برای ارتقاء عملکردی و زیرساختی گردیده و برخوردار از نهادهای لازم برای ارائه خدمات و تسهیل گسترش تولیدات کالا، خدمات و اطلاعات و ارتقاء فناوری و مهارت های کسب و کار در درون مرزهای کشور می شوند.

۱۱. تقویت و سازماندهی سکونتگاهها و عرصه های روستایی با هدف حفظ ارتباط پویا و سازنده بین نواحی شهری و روستایی و تقویت زنجیره های ارزش با تاکید بر استقرار صنایع کوچک و اشتغال زا

۱۲. انتظام بخشی به فرایندها و رویه های تبدیل و الحاق سکونتگاه های روستایی به شهر با هدف ماندگاری جمعیت مولد در روستاها و حفظ و بهره وری از اراضی قابل کشت.

۱۳. تقویت زمینه های اسکان جمعیت بیشتر و گسترش فعالیت های اقتصادی در جزایر خلیج فارس با تاکید بر تقسیم کار متناسب با ظرفیت ها و توان محیطی، باز آرای تعاملات با قلمروهای خشکی مجاور و تمهید ترتیبات توسعه پایدار و متوازن در آنها به ویژه در جزایر راهبردی

۱۴. ممنوعیت تغییر کاربری زمین خارج از برنامه ها و طرح های مصوب و مغایر با ملاحظات زیست محیطی از طریق اتخاذ تدابیر، ضوابط و مقررات و ساز و کارهای نظارتی موثر و کارآمد و بازنگری ضوابط و معیارهای تغییر کاربری اراضی متناسب با ویژگی های بوم شناختی هر قلمرو

۱۵. ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی پیرامون شهرها به ویژه کلان شهرها

۱۶. فراهم سازی زمینه ها، امکانات و زیرساخت های موردنیاز به منظور ایفای نقش موثر ترانزیتی کشور در منطقه به ویژه محیط آسیای جنوب غربی و استفاده بهینه از مزیت موقعیت منطقه ای کشور به عنوان مرکز مبادله (HUB) کالا، خدمات، مسافر، انرژی و اطلاعات

۱۷. فراهم سازی زمینه های توسعه همه جانبه و تقویت زیرساخت ها و شبکه های زیربنایی با اولویت نواحی شرقی و جنوبی کشور به منظور ایجاد توازن و تعادل منطقه ای

۱۸. توسعه، تجهیز، ارتقاء و اصلاح ساختار فضایی شبکه ریلی کشور با رویکرد: برقراری یا تقویت اتصال شبکه ریلی کشور به خطوط ریلی بین‌المللی
۱۹. توسعه و تجهیز محورهای اصلی ارتباطی کشور در کریدورهای حمل و نقل بین‌المللی (جاده ای) شمال - جنوب و شرقی - غربی کشور با تأکید بر تمرکززدایی از تهران، با اولویت مسیرهای منتهی به دروازه‌های اقتصادی آبی و زمینی کشور
۲۰. توسعه، تجهیز، تقویت و سطح بندی بنادر کشور در سواحل دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان متناسب با ارتباطات بین‌المللی با کشورهای همسایه و هدف و استفاده بهینه از مزیت‌های ساحلی کشور
۲۱. تقویت و ساماندهی بنادر و اسکله‌های صیادی در سواحل کشور با هدف ارتقای بهره‌وری و حفاظت فعال از ذخایر ارزشمند دریایی
۲۲. توسعه، تجهیز و تقویت شبکه حمل و نقل هوایی کشور از طریق تقویت نقش کشور به عنوان کریدور و ترانزیت هوایی: توسعه و تجهیز فرودگاه امام به عنوان هاب HUB ترانزیت هوایی در سطح بین‌المللی: ارتقای سطح عملکردی فرودگاه‌های شهرهای منتخب مرکزی لایه پیرامونی به منظور پشتیبانی از ایفای نقش فراملی
۲۳. فراهم‌سازی بسترهای موردنیاز برای توسعه شبکه ارتباطات و انتقال داده از طریق: تعمیم، گسترش و توزیع شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات در سراسر کشور با توجه به ویژگی‌های کمی و کیفی جمعیت مناطق مختلف، فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی و استقرار متوازن و متعادل آن در پهنه سرزمین: احداث، توسعه و تجهیز زیرساخت‌های موردنیاز انتقال و ترانزیت اطلاعات در مقیاس بین‌المللی از طریق ایجاد خدمات هاب (HUB) منطقه ای و بین‌المللی اطلاعات
۲۴. توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و خدماتی گردشگری با هدف تسهیل دسترسی و استفاده از اماکن، ابنیه و محوطه‌های با ارزش تاریخی ثبت جهانی و ثبت ملی شده و قطبها و مناطق نمونه گردشگری از جنبه میراث فرهنگی و طبیعی)
۲۵. اولویت برداشت از میادین مشترک نفت و گاز، از جمله: • مرز جنوبی (با کشورهای کویت، امارات، عربستان سعودی و قطر به ویژه در حوزه مشترک پارس جنوبی) 'مرز غربی با کشور عراق) • مرز شمالی با کشورهای ترکمنستان و آذربایجان)
۲۶. تنوع بخشی در منابع تولید انرژی و افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر (به ویژه بادی و خورشیدی) در تولید و تامین بهینه انرژی هر منطقه از کشور متناسب با ظرفیت هر منطقه
۲۷. ایجاد و توسعه مناطق ویژه اقتصادی و تخصصی انرژی (نفت، گاز، پتروشیمی و انرژی‌های نو) در مناطق دارای قابلیت با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته
۲۸. اعمال مدیریت یکپارچه بر منابع آب
۲۹. ممنوعیت برداشت بی‌رویه و ناپایدار از منابع آبهای زیرزمینی و سطحی کشور
۳۰. مهار آب‌های مرزی و مدیریت کارآمد و بهینه آب‌های ورودی و خروجی کشور

۳۱. رعایت نیازهای پایه زیست محیطی رودخانه‌ها، تالاب‌ها، دریاچه‌ها، بر اساس میزان تجدیدشوندگی آب و ظرفیت قابل تحمل حوضه‌های آبریز در مهار و کنترل آبهای سطحی کشور
۳۲. تامین آب مورد نیاز توسعه فعالیت‌های جدید در قلمروهای راهبردی با استفاده از روش‌های جدید از جمله از طریق نمک زدایی از آب دریا با اولویت سواحل دریای عمان (سواحل مکران) و نقاط واقع در پسرکرانه سواحل جنوبی کشور با در نظر گیری ملاحظات اکولوژیکی لازم و حفاظت از اکوسیستم دریا
۳۳. توجه به محدودیت منابع آب در جانمایی و استقرار فعالیتهای اقتصادی آب بر در قلمروهای مختلف کشور
۳۴. رعایت ملاحظات ژئوپلیتیکی و اکولوژیکی در طرحهای استحصال، تامین، انتقال، توزیع و مصرف آب در سطوح فراملی، ملی، منطقه ای و محلی.
۳۵. افزایش تراز مثبت آب مجازی در تجارت کالا
۳۶. بازنگری و تجدید نظر در تخصیص آب از سدها به نفع تقویت مخازن دریاچه‌ها و تالاب‌ها در پایین دست و حفظ حقابه‌های زیست محیطی رودخانه‌ها و تالابها
۳۷. کاهش نسبت حجم آب مصرفی کل کشور به حجم منابع آب تجدید شونده متناسب با ظرفیت هر منطقه
۳۸. استفاده بهینه از دیپلماسی به منظور تامین و تضمین پایداری در یافت آب از منابع برون مرزی با ملاحظه فرصت‌ها و تهدیدهای ژئوپلیتیکی
۳۹. ایجاد تناسب و هماهنگی در اجرای طرح‌های سد، آبخیزداری، آبخوانداری و شبکه‌های آبیاری و زهکشی پایین دست
۴۰. سازماندهی بخش کشاورزی در پهنه سرزمین به منظور ایجاد تحول متناسب با مقتضیات اقلیمی، ارتقاء بهره‌وری و تامین امنیت غذایی
۴۱. تدوین الگوهای بهینه کشت در دشتهای (واحدهای هیدرولوژیکی) با تاکید بر ارزش اقتصادی آب
۴۲. ارتقای بهره‌وری آب و بکارگیری روش‌های مناسب آبیاری متناسب با شرایط اقلیمی و منطقه ای در راستای صرفه جویی و استفاده بهینه از منابع آب با توجه به محدودیت‌های ناشی از تغییرات آب و هوایی
۴۳. حفاظت، پیشگیری و کاهش آلودگی و فرسایش خاک و تغذیه آبخوانها با اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوان‌داری در حوضه‌های آبخیز کشور
۴۴. محدودیت کشت محصولات با نیاز آبی بالا در فضاهاى باز و جایگزینی در موارد ممکن از طریق کشت گلخانه‌ای
۴۵. مدیریت جامع و یکپارچه حوضه‌های آبخیز برای بهره‌برداری بهینه از منابع پایه (آب، خاک و پوشش گیاهی)
۴۶. ایجاد و توسعه مجتمع‌های کشت و صنعت متناسب با قابلیت‌های قلمروهای مختلف کشور
۴۷. ساماندهی روابط بین بخش کشاورزی و صنعت متناسب با نیازهای پسین و پیشین بخش کشاورزی و مقتضیات سرزمینی
۴۸. گسترش زمینه‌های توسعه کشت‌های فراسرزمینی ایران در کشورهایی دیگر که قلمروهای مستعد کشاورزی دارند.
۴۹. توسعه، حفاظت و احیاء جنگل‌ها و مراتع کشور

۵۰. توسعه پرورش و صید آبزیان در آبهای دور و سرزمینی
۵۱. ارتقاء سطح تعاملات و همکاری های دو یا چندجانبه با کشورهای منطقه به منظور حفاظت از محیط زیست و منابع طبیعی و مقابله با آثار منتج از تغییرات اقلیمی و ریزگردها در چارچوب تفاهم نامه ها، معاهدوها، کنوانسیون ها، موافقت نامه ها و پیمان های منطقه ای.
۵۲. الزام به رعایت ملاحظات زیست محیطی (توان اکولوژیک و ظرفیت تحمل محیط زیست) در استقرار فعالیت های توسعه ای در پهنه سرزمین
۵۳. حفاظت از تنوع زیستی و حفظ ذخائر ژنتیکی و زمینه سازی برای بهره مندی جوامع محلی از آن در زمینه هایی مانند گردشگری طبیعی
۵۴. بیابان زدایی، جلوگیری از بیابان زایی و تثبیت شن های روان و مهار کانون های شکل دهنده ریزگردها با اولویت مناطق بحرانی و بهره گیری از توسعه پوشش گیاهی متناسب با مقتضیات محلی
۵۵. شناسایی و ایجاد خوشه های صنعتی با توجه به مزیت های نسبی و رقابتی و تکمیل زنجیره ارزش فعالیت های مبتنی بر منابع در قلمروهای جغرافیایی
۵۶. توسعه صنایع دریایی و تعمیر و خدمات وسایط حمل و نقل دریایی در جوار بنادر اصلی با رعایت ملاحظات زیست محیطی
۵۷. ساماندهی مجتمع های صنعتی اعم از شهرکها و نواحی صنعتی در پهنه سرزمین متناسب با مقتضیات و ظرفیت های هر یک از قلمروهای جغرافیایی
۵۸. توسعه و ساماندهی مجدد فعالیت های صنعتی پایه و آبیر از جمله صنایع فلزات اساسی و پالایشگاهی و پتروشیمی (به ویژه صنایع بالادستی) دارای اولویت سرمایه گذاری مبتنی بر الزامات محدودیت منابع آب، تامین خوراک موردنیاز و تامین ملاحظات دفاعی، امنیتی و پدافند غیرعامل با تاکید بر استقرار آنها در سواحل خلیج فارس و به ویژه دریای عمان پس از انجام ارزیابی راهبردی زیست محیطی
۵۹. توسعه صنایع تولید کننده کالاهای مورد نیاز کشورهای منطقه به ویژه محیط آسیای جنوب غربی با اولویت استقرار در استان های مرزی مرتبط
۶۰. استقرار صنایع فراوری اولیه منابع معدنی در جوار ذخائر معدنی، استقرار صنایع واسطه ای و سرمایه ای در مکان مناسب و استقرار صنایع مصرفی متناسب با موقعیت مکانی بازارهای نهاده و محصول
۶۱. توسعه صنایع مبتنی بر فناوری های نوین و برتر در مراکز راهبردی مناطق ۹گانه بر اساس مزیت های نسبی و رقابتی
۶۲. تحول در کارکرد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به قطب پردازش صادرات، جذب سرمایه و تکنولوژی، ارتقاء پیوند منطقه با اقتصاد استان، تبدیل آنها به پیشران توسعه اقتصادی قلمروهای سرزمینی و پیشرو در توسعه ملی
۶۳. ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی جدید در پهنه سرزمین صرفا بر اساس مطالعات آمایش سرزمین

۶۴. توسعه و تجهیز باراندازهای بین‌المللی، ملی و منطقه‌ای و بنادر خشک در کشور با هدف پشتیبانی توسعه بازرگانی و امور تولیدی در نقاط دور از ساحل و ایجاد تحرک در اقتصاد نواحی پیرامونی بر اساس فهرست مورد تصویب شورای عالی آمایش سرزمین
۶۵. توسعه و تقویت قطب‌های علمی دانشگاهی در شهرهای منتخب با هدف ایجاد مرکزیت آموزشی در میان کشورهای همجوار و تربیت و پرورش نیروی انسانی موردنیاز برای توسعه
۶۶. توسعه فعالیت‌های پارکها، مراکز رشد، کریدورهای علم و فن آوری و مراکز تخصصی ICT (فناوری اطلاعات و ارتباطات در سرزمین متناسب با موقعیت تخصصی عملکرد هر قلمرو
۶۷. توسعه آموزش‌های فنی حرفه‌ای و مهارت‌آموزی متناسب با عملکرد تخصصی هر قلمرو به ویژه در نواحی مرزی و حاشیه شهرها با هدف زمینه‌سازی برای توسعه مشاغل متناسب با مقتضیات محلی و کاهش مهاجرتها
۶۸. استفاده از ترکیب صنایع، کریدورهای فناوری اطلاعات، مراکز تحقیق و توسعه و نیروی انسانی دانش-آموخته برای برپایی قلمروهای اسکان جمعیت
۶۹. توزیع جغرافیایی و ساماندهی دانشگاهها و مراکز آموزشی و پژوهشی در سطح کشور و جذب دانشجوی آنها بر اساس مقتضیات و اولویت‌های توسعه ملی، منطقه‌ای و استانی و کارویژه‌های هر منطقه
۷۰. تاکید بر استفاده از ظرفیتهای اجتماعی، فرهنگی و علمی استانها و مناطق کشور به ویژه در کلانشهرها با محدود نمودن توسعه کمی سطوح پایین آموزش عالی به نفع سطوح بالاتر (تحصیلات تکمیلی) و ارتقای سطح کیفی آموزش عالی و مراکز پژوهشی و فن آوری آنها برای توسعه همکاریهای علمی بین‌المللی و ایفای نقش واسط بین کشورهای منطقه و کشورهای پیشرفته علمی. ۱ به شرح پیوست به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۷۱. طراحی و ساخت فضاهای تربیتی متناسب با اقتضات برنامه درسی، استانداردهای تربیتی، تحولات جمعیتی، اصول شهرسازی و معماری و شرایط اقلیمی
۷۲. الزام به تهیه پیوست نیازمندیهای نیروی انسانی برای طرح‌های توسعه‌ای، خدماتی و تولیدی عمده برای تعیین نیازهای آموزشی آن در منطقه
۷۳. ماموریت‌گرا شدن دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی متناسب با فعالیت‌های محل استقرار و حوزه عملکردی آن در سطوح بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای و استانی
۷۴. دسترسی عادلانه به خدمات سلامت در کشور از طریق طرح ریزی شبکه بهداشت و درمان مبتنی بر سطح بندی ارائه خدمات در پهنه سرزمین
۷۵. توسعه و تجهیز مراکز گردشگری سلامت در کشور و تبدیل ایران به قطب پزشکی منطقه آسیای جنوب غربی و جهان اسلام از طریق ایجاد مراکز درمانی تجهیز شده و روز آمد و رونق بخشی به گردشگری سلامت و پزشکی در مناطق و شهرهای دارای قابلیت
۷۶. توسعه رفاه و تأمین اجتماعی در نواحی مختلف کشور و زمینه‌سازی تحقق عدالت فراگیر در پهنه سرزمین، کاهش فقر، نابرابری و آسب‌های اجتماعی با تأکید بر توانمندسازی و حداکثر استفاده از مشارکت مردم ۷۷. صیانت و

استفاده بهینه از ظرفیت‌ها و جاذبه‌های طبیعی، تاریخی، مذهبی، فرهنگی، علمی، ورزشی و سلامت در هر منطقه برای رونق و ارتقای جایگاه صنعت گردشگری در اقتصاد ملی و دستیابی به سهم مناسب در اقتصاد بین‌المللی ۷۸. توسعه و آبادانی نواحی مرزی و جهت‌دهی سرمایه‌گذاری‌های ملی اعم از دولتی و غیردولتی به نواحی مرزی و رونق بخشی به صنعت گردشگری و بازرگانی بر اساس مزیت‌های نسبی و رقابتی با تاکید بر تقویت همگرایی‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی

۷۹. تامین همه جانبه و حداکثری منافع ملی و حقوق سرزمینی کشور در قلمروهای پیرامونی از طریق فراهم سازی زیرساخت‌های موردنیاز و پیگیری ترتیبات دیپلماتیک و حقوقی لازم.

۸۰. رعایت ملاحظات امنیتی، دفاعی و پدافند غیرعامل کشور در ساخت، توسعه و توزیع زیرساخت‌ها در کشور متناسب با مولفه‌های جغرافیای سیاسی قلمروهای سرزمینی

۸۱. استفاده مناسب از جغرافیای طبیعی و خصوصیات ژئومورفولوژیک قلمروهای سرزمینی در ارتقاء امنیت و پدافند غیرعامل استقرار صنایع و طرح‌های حیاتی، حساس و مهم شورای عالی امنیت ملی در محدوده سکونتگاه‌ها و رعایت ۸۲. عدم استقرار صنایع پرخطر (مطابق تعاریف حریم‌های ایمنی و امنیتی مورد نیاز

۸۳. تقویت انسجام ملی و ارتقاء هویت اسلامی - ایرانی اقوام مختلف و مشارکت آنان در اداره امور، توسعه و امنیت مناطق مختلف کشور

۸۴. تقویت پیوندهای مناطق مرزی با داخل کشور با رویکرد وحدت و یکپارچگی اجتماعی و ارتقاء سرمایه‌های اجتماعی ملی در پهنه سرزمین

ماده ۲- سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری و تعامل با دستگاه‌های اجرایی ذیربط، تا یکسال پس از تصویب این سند، نسبت به تدوین اسناد و دستورالعمل‌های اجرایی، نظارتی و شاخص‌های ارزیابی عملکرد موردنیاز با هدف بسترسازی برای تحقق این سند و نهادینه سازی آنها در فرایندهای توسعه ای ملی و منطقه ای اقدام نماید.

ماده ۳- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی کشور مکلفند به منظور بهره برداری در مطالعات، تصمیمگیری و رصد توسعه سرزمینی نسبت به نصب و راه اندازی سامانه ارزیابی توسعه و رصد آمایش (ساترا) اقدام نمایند. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با تجمیع سامانه‌های ملی و استانی روند تغییرات منابع طبیعی، جمعیت، فعالیت و تحولات در سازمان فضایی کشور را از طریق این سامانه رصد نموده و گزارش‌های لازم آن را در اختیار شورای عالی آمایش سرزمین و دیگر مراجع ذیصلاح قرار خواهد داد.

ماده ۴- تمامی دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی مکلف به رعایت جهت‌گیری‌های ملی آمایش سرزمین می‌باشند. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است ضمن نظارت مستمر، کارآ و اثربخش بر حسن اجرای این سند، گزارش عملکرد سالانه را به شورای عالی آمایش سرزمین ارائه نماید.

پیوست: منطقه بندی کشور مصوب شورای عالی آمایش سرزمین مورخ ۱۳۹۶ / ۵ / ۲ استانها منطقه گیلان، مازندران، گلستان و سمنان آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و کردستان همدان، کرمانشاه، لرستان و ایلام اصفهان، چهارمحال و بختیاری و خوزستان فارس، بوشهر، کهگیلویه و بویر احمد تهران، قم و البرز زنجان، قزوین مرکزی :: یزد، کرمان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان خراسان جنوبی، خراسان رضوی، خراسان شمالی

-سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴:

سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه ریزی شده و مدبرانه ی جمعی و در مسیر تحقق آرمان ها و اصول قانون اساسی، در چشم انداز بیست ساله: ایران کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی علمی و فناوری در سطح منطقه با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین الملل. جامعه ی ایرانی در افق این چشم انداز چنین ویژگی هایی خواهد داشت: و توسعه یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود، متکی بر اصول اخلاقی و ارزشهای اسلامی، ملی و انقلابی، با تاکید بر مردم سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان ها و بهره مندی از امنیت اجتماعی و قضایی و برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه ی اجتماعی در تولید ملی - امن، مستقل و مقتدر با سامان دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه جانبه و پیوستگی مردم و حکومت و برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تامین اجتماعی، فرصت های برابر، توزیع مناسب در آمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، تبعیض و بهره مند از محیط زیست مطلوب. : فعال، مسئولیت پذیر، ایثارگر، مومن، رضایت مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن. و دست یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه ی آسیای جنوب غربی شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تاکید بر جنبش نرم افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل.

مجموعه اسناد توسعه و الهام بخش، فعال و موثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم سالاری دینی، توسعه ی کار آمد، جامعه ی اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تاثیر گذار بر همگرایی اسلامی و منطقه ای بر اساس تعالیم اسلامی و اندیشه های امام خمینی (ره). و دارای تعامل سازنده و موثر با جهان بر اساس اصول عزت، حکمت و مصلحت. ملاحظه: در تهیه، تدوین و تصویب برنامه های توسعه و بودجه های سالیانه، این نکته مورد توجه قرار گیرد که شاخصهای کمی کلان آنها از قبیل نرخ سرمایه گذاری، درآمد سرانه، تولید ناخالص ملی، نرخ اشتغال و تورم، کاهش فاصله ی درآمد میان دهک های بالا و پایین جامعه، رشد فرهنگ و آموزش و پژوهش و توانایی های دفاعی و امنیتی، باید متناسب با سیاست های توسعه و اهداف و الزامات چشم انداز، تنظیم و تعیین گردد و این سیاستها و هدف ها به صورت کامل مراعات شود.

-سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران:

سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اصل ۴۴ قانون اساسی نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است. بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تامین نیرو، سدها و شبکه های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و

تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

بخش تعاونی شامل شرکتها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می شود. بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می شود که مکمل فعالیتهای اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است.

تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می کند. سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مطابق بند ۱ اصل ۱۱۰ ابلاغ می گردد لازم است نکاتی را در این زمینه یادآور شوم اجرای این سیاستها مستلزم تصویب قوانین جدید و بعضا تغییراتی در قوانین موجود است؛ لازم است دولت و مجلس محترم در این زمینه با یکدیگر همکاری نمایند.

نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام بر حسن اجرای این سیاستها با اتخاذ تدابیر لازم و همکاری دستگاههای مسئول و ارائه گزارشهای نظارتی هر سال در وقت معین مورد تاکید است.

در مورد «سیاستهای کلی توسعه بخش های غیر دولتی از طریق واگذاری فعالیت ها و بنگاههای دولتی» پس از دریافت گزارش ها و مستندات و نظریات مشورتی تفصیلی مجمع راجع به رابطه خصوصی سازی با هریک از عوامل ذیل اصل ۴۴، نقش عوامل مختلف در ناکارآمدی بعضی از بنگاههای

مجموعه استاد توسعه دولتی، آثار انتقال هر یک از فعالیتهای صدر اصل ۴۴ و بنگاه های مربوط به بخش های غیردولتی، میزان آمادگی بخشهای غیردولتی و ضمانت ها و راههای اعمال حاکمیت دولت، اتخاذ تصمیم خواهد شد. انشاء الله. :

با توجه به ذیل اصل ۴۴ قانون اساسی و مفاد اصل ۴۳ و به منظور شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی، ارتقاء کارایی بنگاههای اقتصادی و بهره وری منابع مادی و انسانی و فناوری، افزایش رقابت پذیری در اقتصاد ملی، افزایش سهم بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی، کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیتهای اقتصادی، افزایش سطح عمومی اشتغال تشویق اقشار مردم به پس انداز و سرمایه گذاری و بهبود درآمد خانوارها، مقرر می گردد

الف) متن ابلاغیه رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص سیاستهای کلی توسعه بخش های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی

۱- دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل ۴۴ را ندارد و موظف است هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت های قبلی و بهره برداری از آن را که مشمول عناوین صدر اصل ۴۴ نباشد، حداکثر تا پایان برنامه پنج ساله چهارم (سالانه ۲۰٪ کاهش فعالیت) به بخش های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند. با توجه به مسوولیت نظام در حسن اداره کشور، تداوم و شروع فعالیت ضروری خارج از عناوین صدر اصل ۴۴ توسط دولت،

بنا به پیشنهاد هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی برای مدت معین مجاز است. اداره و تولید محصولات نظامی، انتظامی و اطلاعاتی نیروهای مسلح و امنیتی که جنبه محرمانه دارد، مشمول این حکم نیست.

۲- سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در زمینه‌های مذکور در صدر اصل ۴۴ قانون اساسی به شرح ذیل توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و بخشهای تعاونی و خصوصی مجاز است

۱-۲ صنایع بزرگ، صنایع مادر (از جمله صنایع بزرگ پایین دستی نفت و گاز) و معادن بزرگ (به استثنای نفت و گاز). ۲-۲ فعالیت بازرگانی خارجی در چارچوب سیاست‌های تجاری و ارزی کشور. ۲-۳ بانکداری توسط بنگاه‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های تعاونی سهامی عام و شرکت‌های سهامی عام مشروط به تعیین سقف سهام هر یک از سهامداران با تصویب قانون. ۲-۴ بیمه. ۲-۵ تأمین نیرو، شامل تولید و واردات برق برای مصارف داخلی و صادرات. ۶-۲ کلیه امور پست و مخابرات به استثنای شبکه‌های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه‌های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی. ۲-۷ راه و راه آهن. ۲-۸ هواپیمایی (حمل و نقل هوایی) و کشتیرانی (حمل و نقل دریایی). سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی در فعالیتهای صدر اصل ۴۴، با توجه به حفظ حاکمیت دولت و استقلال کشور و عدالت اجتماعی و رشد و توسعه اقتصادی، طبق قانون تعیین می‌شود. ب) متن ابلاغیه رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص سیاست‌های کلی بخش تعاونی

۱- افزایش سهم بخش تعاونی در اقتصاد کشور به ۲۵٪ تا آخر برنامه پنج ساله پنجم.

۲- اقدام مؤثر دولت در ایجاد تعاونیها برای بیکاران در جهت اشتغال مولد.

۳- حمایت دولت از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها از طریق روشهایی از جمله؛ تخفیف مالیاتی، ارایه تسهیلات اعتباری حمایتی به وسیله کلیه مؤسسات مالی کشور و پرهیز از هرگونه دریافت اضافی دولت از تعاونیها نسبت به بخش خصوصی

۴- رفع محدودیت از حضور تعاونی‌ها در تمامی عرصه‌های اقتصادی از جمله بانکداری و بیمه.

۵ تشکیل بانک توسعه تعاون با سرمایه دولت با هدف ارتقاء سهم بخش تعاونی در اقتصاد کشور. و حمایت دولت از دستیابی تعاونی‌ها به بازار نهایی و اطلاع‌رسانی جامع و عادلانه به این بخش. مجموعه استاد توسعه

۷- اعمال نقش حاکمیتی دولت در قالب امور سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرای قوانین موضوعه و پرهیز از مداخله در امور اجرایی و مدیریتی تعاونیها. به توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و سایر حمایت‌های لازم به منظور افزایش کارآمدی توانمندسازی تعاونی‌ها.

۹- انعطاف و تنوع در شیوه‌های افزایش سرمایه و توزیع سهام در بخش تعاونی و اتخاذ تدابیر لازم به نحوی که علاوه بر تعاونی‌های متعارف، امکان تأسیس تعاونی‌های جدید در قالب شرکت سهامی عام با محدودیت مالکیت هر یک از سهامداران به سقف معینی که حدود آن را قانون تعیین می‌کند، فراهم شود.

۱۰- حمایت دولت از تعاونیها متناسب با تعداد اعضا.

۱۱- تأسیس تعاونی‌های فراگیر ملی برای تحت پوشش قرار دادن سه دهک اول جامعه به منظور فقرزدایی (ج) متن ابلاغیه رهبر معظم انقلاب اسلامی در خصوص سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی از طریق واگذاری فعالیتهای و بنگاه‌های دولتی که در تاریخ ۱۳۸۰ / ۰۶ / ۱۲ به روسای سه قوه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

ابلاغ گردیده است. بسم الله الرحمن الرحيم با توجه به ضرورت شتاب گرفتن رشد و توسعه اقتصادی کشور مبتنی بر اجرای عدالت اجتماعی و فقر زدایی در چارچوب چشم انداز ۲۰ ساله کشور • تغییر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاه به سیاستگذاری و هدایت و نظارت • توانمندسازی بخش های خصوصی و تعاونی در اقتصاد و حمایت از آن جهت رقابت کالاها در بازارهای بین المللی • آماده سازی بنگاه های داخلی جهت مواجهه هوشمندانه با قواعد تجارت جهانی در یک فرآیند تدریجی و هدفمند

• توسعه سرمایه انسانی دانش پایه و متخصص • توسعه و ارتقای استانداردهای ملی و انطباق نظام های ارزیابی کیفیت با استانداردهای بین المللی • جهت گیری خصوصی سازی در راستای افزایش کارآیی و رقابت پذیری و گسترش مالکیت عمومی و بنا بر پیشنهاد مجمع تشخیص مصلحت نظام، بند ج سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مطابق بند ۱ اصل ۱۱۰ ابلاغ می گردد. واگذاری ۸۰٪ از سهام بنگاههای دولتی مشمول صدر اصل ۴۴ به بخش های خصوصی شرکتهای تعاونی سهامی عام و بنگاه های عمومی غیر دولتی به شرح ذیل مجاز است : ۱- بنگاههای دولتی که در زمینه های معادن بزرگ، صنایع بزرگ و صنایع مادر (از جمله صنایع بزرگ پایین دستی نفت و گاز) فعال هستند به استثنای شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای استخراج و تولید نفت خام و گاز ۲- بانکهای دولتی به استثنای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ملی ایران، بانک سپه، بانک صنعت و معدن، بانک کشاورزی، بانک مسکن و بانک توسعه صادرات ۳- شرکتهای بیمه دولتی به استثنای بیمه مرکزی و بیمه ایران ۴- شرکتهای هواپیمایی و کشتیرانی به استثنای سازمان هواپیمایی کشوری و سازمان بنادر و کشتیرانی ۵- بنگاه های تامین نیرو به استثنای شبکه های اصلی انتقال برق ۶- بنگاه های پستی و مخابراتی به استثنای شبکه های مادر مخابراتی، امور واگذاری فرکانس و شبکه های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی ۷- صنایع وابسته به نیروهای مسلح به استثنای تولیدات دفاعی و امنیتی ضروری به تشخیص فرمانده کل قوا • الزامات واگذاری: الف) قیمت گذاری سهام از طریق بازار بورس انجام می شود ب) فراخوان عمومی با اطلاع رسانی مناسب جهت ترغیب و تشویق عموم به مشارکت و جلوگیری از ایجاد انحصار و رانت اطلاعاتی صورت پذیرد.

_ مجموعه استاد توسعه ج) جهت تضمین بازدهی مناسب سهام شرکتهای مشمول واگذاری اصلاحات لازم در خصوص بازار، قیمت گذاری محصولات و مدیریت مناسب بر اساس قانون تجارت انجام گردد. د) واگذاری سهام شرکتهای مشمول طرح در قالب شرکتهای مادر تخصصی و شرکتهای زیرمجموعه با کارشناسی همه جانبه صورت گیرد. ه) به منظور اصلاح مدیریت و افزایش بهره وری بنگاه های مشمول واگذاری با استفاده از ظرفیت های مدیریتی کشور، اقدامات لازم جهت جذب مدیران باتجربه، متخصص و کارآمد انجام پذیرد. فروش اقساطی حداکثر ۵٪ از سهام شرکتهای مشمول بند «ج» به مدیران و کارکنان شرکتهای فوق مجاز است. و با توجه به ابلاغ بند «ج» سیاستهای کلی اصل ۴۴ و تغییر وظایف حاکمیتی، دولت موظف است نقش جدید خود در سیاست گذاری، هدایت و نظارت بر اقتصاد ملی را تدوین و اجرا نماید. ای) تخصیص درصدی از منابع واگذاری جهت حوزه های نوین با فناوری پیشرفته در راستای وظایف حاکمیتی مجاز است. د) سیاستهای کلی واگذاری ۱- الزامات واگذاری : ۱ - ۱ توانمندسازی بخش های خصوصی و تعاونی بر ایفای فعالیتهای گسترده و اداره بنگاههای اقتصادی بزرگ. ۱ - ۲

نظارت و پشتیبانی مراجع ذیربط بعد از واگذاری برای تحقق اهداف واگذاری. ۱-۳ استفاده از روش‌های معتبر و سالم واگذاری با تأکید بر بورس، تقویت تشکیلات واگذاری، برقراری جریان شفاف اطلاع‌رسانی، ایجاد فرصت‌های برابر برای همه، بهره‌گیری از عرضه تدریجی سهام شرکت‌های بزرگ در بورس به منظور دستیابی به قیمت پایه سهام. ۱-۴ ذی‌نفع نبودن دست‌اندرکاران واگذاری و تصمیم‌گیرندگان دولتی در واگذاریها. ۱-۵ رعایت سیاستهای کلی بخش تعاونی در واگذاریها. ۲- مصارف درآمدهای حاصل از واگذاری:

وجوه حاصل از واگذاری سهام بنگاههای دولتی به حساب خاصی نزد خزانه داری کل کشور واریز و در قالب برنامه‌ها و بودجه‌های مصوب به ترتیب زیر مصرف می‌شود. | ۱ - ۲ ایجاد خوداتکایی برای خانواده مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی. ۲-۲ اختصاص ۳۰٪ از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی ۳ - ۲ ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته. ۲-۴ اعطای تسهیلات (وجوه اداره شده برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذاری شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه یافته. ۲-۵ مشارکت شرکتهای دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف ۴۹٪ به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه یافته. ۶ - ۲ تکمیل طرح‌های نیمه تمام شرکتهای دولتی با رعایت بند «الف» این سیاست‌ها. ه) سیاستهای کلی اعمال حاکمیت و پرهیز از انحصار: ۱- تداوم اعمال حاکمیت عمومی دولت پس از ورود بخش‌های غیردولتی از طریق سیاست‌گذاری و اجرای قوانین و مقررات و نظارت به ویژه در مورد اعمال موازین شرعی و قانونی در بانکهای غیردولتی ۲- جلوگیری از نفوذ و سیطره بیگانگان بر اقتصاد ملی. ۳- جلوگیری از ایجاد انحصار توسط بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی از طریق تنظیم و تصویب قوانین و مقررات

-سیاست‌های کلی برنامه ۵ساله ششم توسعه:

طرح‌های استانی:

-اسنادپایش وارزشیابی برنامه‌ها:

-اسناد توسعه:

نظریه توسعه پایه استان زنجان مصوب شورای آمایش سرزمین:

_ نظریه پایه توسعه استان زنجان مصوب جلسه ۱۳۸۵ / ۵ / ۳ شورای آمایش سرزمین نامه ۸۷۱۲۸ / ۱۰۰ مورخ ۱۳۸۵ / ۰ / ۲۶ در راستای تحقق اهداف چشم‌انداز بلند مدت توسعه کشور، نظریه پایه توسعه ملی و جهت‌گیری‌های آمایش سرزمین و با توجه به ویژگی‌های استان، ماموریتها و وظایف اصلی استان به ترتیب بر پایه توسعه صنعت، معدن و کشاورزی، استفاده حداکثر از قابلیت‌های بازرگانی و گردشگری استوار خواهد بود. تکیه بر اولویت‌های فوق‌مانع بهره‌گیری از سایر توانمندی‌ها و ظرفیت‌های استان نخواهد بود. بنابراین اصلی‌ترین راهبردهای توسعه استان به شرح زیر می‌باشد:

۱. توسعه بخش صنعت و ایجاد خوشه‌های صنعتی با تأکید بر صنایع متالورژی و ذوب‌فلزات، قطعه‌سازی، و ماشین‌آلات، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع نساجی و گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی ۲- گسترش و بهره‌برداری

از مواد معدنی و توسعه واحدهای صنعتی فرآوری آن با توجه به قابلیت های استان در زمینه مواد معدنی شیمیایی با تاکید بر معادن سرب، روی و مس.

۳- توسعه کشاورزی با بهره برداری از پتانسیل منابع آب، خاک، اقلیم و ارتقاء سطح فناوری و نوین سازی ساختار بخش در استان با اولویت زیربخش باغداری (با تأکید بر محصولات نظیر زیتون و میوه های سردسیری و زراعت (با تأکید بر نباتات علوفه ای) و توسعه دامپروری صنعتی، زراعت چوب.

۴- حفاظت و بهره برداری متعادل و اقتصادی از منابع آبهای زیرزمینی، مهار و بهره برداری مناسب از جریان های سطحی (دایمی و فصلی) در چارچوب راهبردهای ملی توزیع منابع آب.

۵- ایجاد و توسعه امکانات و خدمات نوین بازرگانی با توجه به چشم انداز توسعه صنعتی آن به منظور بهره گیری از مزیت های تولیدی و فضایی

۶- توسعه و ارتقاء بخش خدمات برتر در زمینه مهندسان مشاور و پیمانکاران، حسابرسان، مشاوران حقوقی، موسسات بازاریابی، مالی (بیمه و بانکداری و بازارهای سرمایه به منظور پشتیبانی از فرآیند توسعه استان.

۷- حفظ و احیاء آثار تاریخی، ایجاد و توسعه زیرساخت های گردشگری، تجهیز کانون های تفریحی - سیاحتی در عرصه های گردشگری استان متناسب با سطح عملکرد ملی و فراملی و توسعه کیفی هنرهای سنتی و صنایع دستی

۸- توسعه زیرساخت ها و شبکه های حمل و نقل برای تسهیل ارتباطات فراملی، با توجه به قرار گیری در مسیر کریدور اصلی حمل و نقل و گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین استانی

۹- گسترش و تجهیز شبکه های توزیع انرژی متناسب با موقعیت فضایی استان در شمالغرب و پراکندگی جمعیت و فعالیت در سطح استان

۱۰- ایجاد و توسعه زیرساخت های ارتباطی و اطلاعاتی و کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات

۱۱- توسعه فعالیتهای آموزشی و تحقیقاتی مراکز آموزش عالی استان با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص موردنیاز در سطح ملی در گروه علوم پایه و تربیت نیروی انسانی متخصص موردنیاز با توجه به چشم انداز فعالیتهای تخصصی و نقش استان در تمرکززدایی از تهران در سایر رشته ها

۱۲- توسعه فعالیتهای دانش پایه از طریق ساماندهی مجموعه ای از مراکز علمی، پژوهشی و فن آوری در قالب پارک علمی و فن آوری و مراکز رشد تخصصی و گسترش فعالیتهای پژوهشی در گرایش های اصلی توسعه استان

۱۳- تقویت و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی استان با هدف ارتقاء عرضه خدمات درمانی

۱۴- توسعه آموزش های فنی و حرفه ای با توجه به الزامات توسعه و گرایش های تخصصی فعالیتها در سطح ملی

۱۵- تقویت و تجهیز مراکز مستعد جمعیت و فعالیت با تاکید بر نواحی شمالی و جنوبی استان به منظور تعادل بخشی به سازمان فضایی استان و تعدیل حرکت های جمعیتی به سوی تهران با رعایت اصول پدافند غیر عامل

۱۶- رعایت ملاحظات محیط زیستی در فرآیند توسعه استان به منظور ارتقاء سطح پایداری توسعه با تاکید بر حفاظت از منابع طبیعی و تنوع زیستی از طریق اعمال مدیریت جامع زیست بومی مبتنی بر رویکرد مشارکتی

۱۷- ارتقاء شاخص های توسعه انسانی، سرمایه اجتماعی، هویت فرهنگی و احیاء میراث معنوی با توجه به نقش و ماموریتهای تعیین شده و تحقق راهبردهای فوق، استان زنجان در سال ۱۴۰۴ استانی خواهد بود؛ با عملکرد فعال در

عرصه تعاملات ملی، برخوردار از زیرساخت‌های مناسب برای رشد فعالیتهای صنعتی و معدنی، برخوردار از کشاورزی و صنایع مبتنی بر فناوری‌های نوین با بهره‌برداری مناسب و متعادل از منابع آب، ارائه‌کننده خدمات نوین بازرگانی و خدمات برتر در عرصه استان و آموزش فنی و حرفه‌ای در سطح ملی، دارای نقش مناسب در گردشگری کشور، با توزیع متعادل و سازماندهی شده جمعیت و فعالیت در کل استان به گونه‌ای که سهم جمعیت استان از کل کشور اندکی افزایش می‌یابد.

سند ملی توسعه استان زنجان مصوب هیئت وزیران:

سند ملی توسعه استان زنجان

مصوب هیأت وزیران (۲۰۷۹۸/ت/۳۳۱۱۱ ه مورخ ۱۳۸۶ / ۵ / ۹)

سند ملی توسعه استان یکی از اسناد ملی تعریف شده در ماده ۱۰۰ قانون برنامه چهارم توسعه می باشد که رویکرد توسعه استان را در طول حداقل دو برنامه توسعه مشخص می نماید. این سند حاوی اصلی ترین قابلیت ها و عمده ترین تنگناهای توسعه استان بوده و با ارائه اصلی ترین مسائل و اهداف بلندمدت توسعه، راهبردهای بلندمدت توسعه استان را مشخص می نماید.

سند ملی توسعه استان زنجان که در ادامه ارائه شده است پس از طی مراحل قانونی به تصویب هیات محترم وزیران رسیده و جهت اجرا ابلاغ گردیده است.

الف - اصلی ترین قابلیت های توسعه

۱- بهره مندی از موقعیت مکانی و جغرافیائی ممتاز به عنوان گلوگاه متصل کننده غرب و شمالغرب کشور با شمال با توجه به استقرار در کریدور شمال-جنوب و واقع شدن در محدوده شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران

۲- وجود زیرساخت‌های صنعتی تجهیز شده در مقیاس ملی و منطقه ای و توان جذب سرریزهای صنعتی تهران

۳- برخورداری از تنوع اقلیمی و پتانسیل مطلوب (آب و خاک) در کشت و تولید محصولات زراعی باغی

۴- برخورداری از پتانسیل بالای آبهای سطحی

۵- وجود ذخایر و منابع قابل توجه سرب و روی و کانیهای غیر فلزی

۶- نزدیکی به عمده ترین کانون های جمعیتی و قطب های صنعتی و وجود بازار مصرف برای محصولات کشاورزی و صنعتی استان

۷- برخورداری از زمینه های مناسب فرهنگی و جاذبه های گردشگری تاریخی، طبیعی و اکوتوریسم ۸- بهره مندی از شبکه ارتباطی تجهیز شده در محور ترانزیت

۹- مجموعه استاد توسعه و زمینه گسترش خدمات بازرگانی با تأکید بر ترانزیت، تخلیه و باز توزیع کالا ۱۰- وجود مراکز دانشگاهی متعدد و احراز قطب علمی در رشته فیزیک

۱۱- وجود زمینه های قانونی برای توسعه ورزش، نگرش مثبت جامعه به فعالیتهای ورزشی، گرایش بخش خصوصی و تشکلهای داوطلب غیردولتی (NGO) به سرمایه گذاری و خدمات رسانی در توسعه ورزش

ب - عمده ترین تنگناها و محدودیت های توسعه

۱- محدودیت منابع مالی بخش خصوصی استان جهت سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری از ظرفیتهای استفاده نشده تولیدی

۲- کوچک مقیاس بودن تولید در بخش کشاورزی و ضعف مکانیزاسیون و کافی نبودن مراکز نگهداری محصولات زراعی و باغی

۳- شیب زیاد اراضی در بیش از نیمی از قلمرو استان

۴- کافی نبودن تأسیسات مهار و بهره‌برداری از منابع آبهای سطحی

۵- ضعف خدمات برتر و خدمات پشتیبان تولید

۶- ضعف شبکه‌های ارتباطی درون استانی و بین منطقه‌ای

۷- ضعف زیربنایها و تأسیسات خدماتی کانون‌های برخوردار از جاذبه‌های توریستی

۸- وابستگی شدید منابع مالی بخش ورزش به درآمدهای عمومی

ج - اصلی‌ترین مسائل

۱- عدم انتشار توسعه‌یافتگی در سطح استان و گسترش خطی آن در امتداد جاده ترانزیت

۲- توسعه‌یافتگی اندک بخش صنعت و معدن با وجود قابلیت‌های طبیعی و اجتماعی و ظرفیت‌های زیربنایی موجود

۳- پیوند ضعیف درون‌بخشی و بین‌بخشی در فعالیتهای صنعتی و کشاورزی

۴- تطابق نامناسب بین منابع آبهای سطحی و خاک و بیلان منفی آبهای زیرزمینی در شرق استان

۵- خروج سرمایه‌های انسانی و مالی از استان

۶- پائین بودن بهره‌وری تولید در بخش کشاورزی

۷- کافی نبودن سرمایه‌گذاری‌های لازم برای بهره‌گیری مطلوب از جاذبه‌های گردشگری استان

۸- ضعف تعامل مؤثر اقتصادی مرکز استان با برخی از نواحی استان و استان‌های همجوار و پائین بودن شاخص‌های توسعه انسانی، فرهنگی و هنری و اقتصادی

۱۰- فقدان نظام شناسایی استعدادهای ورزشی د- اهداف بلندمدت با توجه به قابلیت‌ها و تنگناها توسعه استان بر پایه توسعه هماهنگ بخشهای کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات بازرگانی و گردشگری استوار خواهد بود.

بدین ترتیب اهداف بلندمدت توسعه استان عبارتند از:

۱- توسعه صنعتی و معدنی استان متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت‌های استان و ارتقاء نقش و جایگاه آن در اقتصاد ملی با حفظ تعادل در محیط زیست

۲- بهره‌برداری مطلوب از آبهای سطحی با رعایت حقوق ذینفعان حوزه آبریز و تقویت منابع آبهای زیرزمینی با اولویت آبخوانهای با بیلان منفی

۳- حفظ و احیا و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی استان

۴- گسترش اراضی آبی کشاورزی، ارتقاء فن آوری و نوین‌سازی فعالیتهای این بخش و توسعه دامداریهای صنعتی و مجتمع‌های آبی پروری

- ۵- ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی متناسب با مقتضیات و قابلیت‌های استان
 - ۶- ساماندهی نظام مراکز زیست و فعالیت، نظام خدمات رسانی و تقویت پیوندهای درون‌استانی
 - ۷- اعتلای معرفت‌دینی، ارزش‌های فرهنگی و ویژگی‌های هویتی استان و گسترش تعاملات اقتصادی و فرهنگی با استان‌های همجوار
 - ۸- تقویت و تجهیز تأسیسات و امکانات زیربنایی در راستای فعالیت‌های محوری و اولویت‌دار در توسعه استان و تأکید بر فناوری اطلاعات و ارتباطات ۴۴ مجموعه استاد توسعه
 - ۹- افزایش نقش بخش خصوصی و نظام بانکی در گسترش فعالیت‌های اقتصادی با توجه به قابلیت‌های استان
 - ۱۰- توسعه فعالیت‌های بازرگانی با تأکید بر خدمات بازرگانی نوین با توجه به موقعیت جغرافیایی (مزیت مکانی استان)
 - ۱۱- توسعه ظرفیت‌های گردشگری استان با سطوح عملکرد استانی، ملی و فراملی
 - ۱۲- نهادینه‌سازی بهره‌وری و افزایش آن در بخش‌های اقتصادی و عوامل تولید
 - ۱۳- ارتقاء نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی و تقویت توانمندی‌های افراد و گروه‌های اجتماعی
 - ۱۴- دست‌یابی به هدف‌های توسعه هزاره (M . D . G) در استان
 - ۱۵- توانمندسازی بخش تعاونی برای ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ
 - ۱۶- توسعه نقش و جایگاه زنان در سطوح تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری استان‌ها
- راهبردهای بلندمدت توسعه
- ایجاد خوشه‌های صنعتی با تأکید بر صنایع متالورژی، نساجی، ذوب فلزات و صنایع مرتبط با انرژی و قطعه‌سازی و ماشین‌آلات و توسعه صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع تبدیلی، تکمیلی، غذایی، فلزی، خودروسازی، برق و الکترونیک
- ۲- ایجاد زمینه مناسب جهت افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اعم از داخلی و خارجی در توسعه استان
 - ۳- ایجاد و توسعه واحدهای صنعتی فراوری مواد معدنی
 - ۴- مهار و بهره‌برداری از منابع غنی آب‌های سطحی با رعایت حقوق تام‌ذینفعان حوزه آبریز و هماهنگی با نیازهای پایین دست و در چارچوب ظرفیت حوضه آبریز و حفاظت و بهره‌برداری متعادل و مجاز از منابع آب‌های زیرزمینی
 - ۵- یکپارچه‌سازی اراضی و تبدیل اراضی دیم به آبی‌مکانیزه در چارچوب نظام تخصیص منابع آب در حوضه آبریز و در نظر گرفتن نیازهای پایین دست، توسعه باغداری با تأکید بر زیتون، انگور و سیب، توسعه فعالیت‌های آبریز پروری و تبدیل دامداری‌های سنتی به صنعتی
 - ۶- ایجاد و توسعه امکانات و خدمات نوین بازرگانی به منظور بهره‌گیری از مزیت‌های تولیدی و فضای استان
 - ۷- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های گردشگری و تجهیز کانون‌های تفریحی و سیاحتی در عرصه‌های گردشگری استان
 - ۸- تقویت مراکز آموزش عالی استان در جهت تمرکز زدائی دوره‌های کارشناسی دانشگاه‌های تهران و توسعه تحصیلات تکمیلی و مراکز تحقیقاتی و فناوری اطلاعات و ارتباطات
 - ۹- ارتقاء شاخص‌های بهداشتی و درمانی، آموزشی، فرهنگی و گذران اوقات فراغت

- ۱۰- تمهید زمینه های لازم جهت دستیابی به نظام متعادل سلسه مراتب شهری و روستائی و ارتقاء سطح خدمات برتر در شهر زنجان و تجهیز کانونهای شهری به خدمات پشتیبان تولید
- ۱۱- گسترش شبکه های خطوط انتقال انرژی متناسب با توزیع جمعیت و فعالیت
- ۱۲- توسعه، تقویت و بهسازی شبکه های ارتباطی استان با استان های همجوار به منظور گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین منطقه ای و بهره گیری از وضعیت ممتاز استان در تسریع ارتباطات غرب و شمال غرب با مناطق شمالی کشور
- ۱۳- اجرای طرحهای زیست محیطی در نقاط و مناطق بحرانی و صیانت از منابع طبیعی استان
- ۱۴- استفاده از انرژی باد برای تولید برق
- ۱۵- ایجاد ساز و کارهای لازم و حمایت از افزایش بهره وری در بخشهای اقتصادی و عوامل تولید ۱۶- گسترش ورزش های پرورشی، همگانی، تفریحی، قهرمانی و حرفه ای در استان
- ۱۷- ریشه کنی فقر شدید و گرسنگی و بهره مندی همگانی از مواهب توسعه اقتصادی و اجتماعی ۱۸- دستیابی همگانی به آموزش ابتدایی و ترویج و بهبود برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان
- ۱۹- کاهش مرگ و میر مادران و کودکان
- ۲۰- مبارزه با بیماری های عمده (ایدز / H . I . V ، سل، مالاریا و ...)
- ۲۱- حمایت مؤثر از تشکیل و توسعه تعاونی ها و ایجاد و گسترش شهرکها و مجتمع های تعاونی ۲۲- بسترسازی برای افزایش مشارکت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی زنان در روند توسعه استان
- ۲۳- نهادینه کردن رویکرد مدیریت عرضه و تقاضا و افزایش سطح آگاهی عمومی در مدیریت بهینه مصرف آب
- ۲۴- ایجاد زمینه های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره برداری و مدیریت آب
- ۲۵- گسترش پوشش بیمه های اجتماعی و کاهش تلفات انسانی در اثر حوادث

ساختار و عملکرد اجتماعی - فرهنگی در سطح سکونتگاه‌ها و منظومه

مبحث ساختار اجتماعی، از کلیدی‌ترین مباحث جامعه‌شناسی، به‌خصوص جامعه‌شناسی کلان است که در قالب حوزه واقعیت اجتماعی، همواره مورد توجه عالمان علوم اجتماعی بوده است (ریویر، ۱۳۷۹: ۸۲). «اسپنسر» و «دورکیم» هر یک به‌گونه‌ای خاص مفهوم ساخت را در تحلیل‌های جامعه‌شناسی خود مورد استفاده قرار داده‌اند. اسپنسر به دنبال تشریح ساختارهای اجتماعی گوناگونی بود که تصور می‌کرد عناصر تشکیل‌دهنده همه جامعه‌ها هستند. او این ساختارها را ساختارهای پایدار، توزیع‌کننده و تنظیم‌کننده ارگانیک اجتماعی می‌نامید. مظاهر جمعی از نظر دورکیم بعد دوم و مهم ساخت اجتماعی را می‌سازند. آن‌ها پدیده‌هایی ذهنی‌اند و دورکیم آن‌ها را جزء واقعیات اجتماعی قلمداد می‌کرد. این مظاهر جمعی عبارت از عقاید، آراء، ارزش‌ها، نمادها و انتظاراتی است که هرچند در ذهن افراد وجود دارد اما می‌تواند از فردی به فرد دیگر منتقل شود و رفتار آنان را تنظیم و نظارت کند (موسوی، ۱۳۸۷: ۸۸). ساختار اجتماعی به روابط و مناسبات نسبتاً ثابت و تقریباً پایداری می‌گویند که میان افراد یا گروه‌های اجتماعی یک جامعه که تحت مجموعه مشترکی از ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی گردآمده‌اند، برقرار باشد. درواقع، ساختار اجتماعی مجموعه روابط و پیوندهایی است که میان افراد، گروه‌ها و طبقات مختلف یک جامعه برقرار

است و نهادها و رفتارهای اجتماعی یا فرهنگی در آن جامعه بر اساس این روابط ترتیب و تنظیم می‌یابد. در طرح توسعه پایدار استان زنجان ساختار اجتماعی؛ ساختار جمعیت و اشتغال (سواد، جنس، نرخ رشد جمعیت، نرخ اشتغال و ...) و گروه‌بندی اجتماعی (طایفه‌بندی، قشربندی اجتماعی و ...) و همچنین عواملی چون دین و نظام باورها، آداب‌ورسوم، زبان و ... عناصری هستند که در جهت پرداختن به ساختار اجتماعی- فرهنگی مورد توجه قرار دارند

ساختار و ترکیب جمعیت

ترکیب جمعیت به لحاظ لغوی معادل (Population Structure) است که به معنای ساختمان، ساخت و یا ساختار جمعیت می‌باشد و به لحاظ مفهومی مجموعه عناصر و ویژگی‌ها و روابط نسبتاً پایدار جمعیت است که در طول زمان در ارتباط با یکدیگر دارای شکل و ترکیب خاصی شده‌اند، به نحوی که تغییر آن در مدت‌زمان کوتاه بسیار دشوار است (عطوفی کاشانی، ۱۳۹۳: ۱). ترکیب سنی و جنسی جمعیت؛ به‌عنوان مشخصه اصلی ترکیب جمعیت است. آگاهی از خصوصیات کمی و کیفی جمعیت از نظر ترکیب سنی و جنسی، چه از نظر تأمین نیروی انسانی و خدمات موردنیاز هر یک از دو جنس زن و مرد در سنین مختلف لازم است. چراکه بدون توجه به آن، هرگونه برنامه‌ریزی جمعیتی ممکن نخواهد بود (همان: ۳). امروزه ساختار سنی و جنسی جمعیت از اهمیت کمی و کیفی بسیاری برخوردار است و یکی از مشغله‌های ذهنی عمده متصدیان امور اجرایی در تمام کشورهای دنیا محسوب می‌شود. از جمله روش‌های ارزیابی درجه توسعه‌یافتگی، مطالعه ساختارهای سنی و جنسی جمعیت آن‌ها است. از نظر جمعیت‌شناسی، سن و جنس، اصلی‌ترین مؤلفه‌های تفاوت بین افراد و تقریباً مهم‌ترین ویژگی جمعیت‌های انسانی هستند. اهمیت این دو متغیر در این واقعیت نهفته است که ساختار سنی و جنسی یک جمعیت متأثر از تعامل فرآیندهای جمعیت‌شناختی (باروری، مرگ‌ومیر و مهاجرت) است و تحت تأثیر عوامل مختلف اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی قرار می‌گیرد. تفکیک جمعیت‌ها برحسب جنس به خاطر کارکردها و نقش‌های متفاوتی است که زن و مرد با توجه به عوامل زیستی، اجتماعی و فرهنگی بر عهده‌دارند. ترکیب سنی جمعیت نیز دارای اهمیت بوده، زیرا هر سنی شرایط و اقتضائات خاص خود را دارد و افراد در سنین مختلف نیازها، توانایی‌ها و قابلیت‌های متفاوت دارند. به‌طور کلی، ساختار سنی و جنسی یک جمعیت الزامات مهمی را برای توسعه اقتصادی، اجتماعی و جمعیت‌شناختی و همین‌طور مشارکت نیروی کار و تعاملات جنسیتی دارد. به همین دلیل است که جمعیت‌شناسان ویژگی‌های جمعیت را اغلب برحسب سن و جنس تحلیل می‌کنند. در واقع سن و جنس دو متغیر کلیدی در جمعیت‌شناسی محسوب می‌شوند.

- اهمیت مطالعه ترکیب جمعیت

میزان جمعیت، تراکم و ترکیب جمعیت از اهمّ مباحث دانش اجتماعی است؛ به‌طور کلی می‌توان گفت، هیچ‌یک از شاخه‌های این دانش بدون مطالعه جمعیت به‌هدف نمی‌رسد. دنیای امروز از یک سو با تراکم بیش‌ازحد و غیرمتعارف انسان‌ها و در فضاهای کوچک جغرافیایی و ازسویی دیگر، با افزایش چشم‌گیر جمعیت مواجه است که پدیده شهرهای غول‌آسا منبث از آن است (ساروخانی، ۱۳۸۵: ۵۵۲). بر این اساس جمعیت‌شناسان، برای مطالعه پدیده‌های جمعیتی بر شناخت ساختار جمعیت تأکید دارند؛ چرا که در غیر این صورت، آمار به‌تنهایی بیانگر واقعیت‌های موجود نخواهد بود. ازسوی دیگر، شناخت ساختار جمعیت‌ها در رفاه و فرصت‌های اجتماعی و اقتصادی در چارچوب برنامه‌های کلان توسعه جوامع امری ضروری است (تمنا: ۱۱) به‌علاوه در تقسیم کار، قابلیت تولید، افزایش یا کاهش

سطح زندگی موثر است و درمقیاس بین‌المللی نیز موجب اعتبار سیاسی و تجاری می‌گردد. علاوه بر اهمیت رقم کلی جمعیت، اهمیت ساختار داخلی آن به مراتب بیشتر است. (میرزایی، ۱۳۸۱: ۱۰۸).

ساختار سنی و جنسی

ساختار سنی

هرگاه در بررسی و طبقه‌بندی جمعیت یک جامعه سن افراد را ملاک عمل قرار دهیم جمعیت را توزیع سنی نموده‌ایم (صادقی، ۱۳۹۰: ۷). ترکیب سنی جمعیت^۱، همان نحوه پراکندگی جمعیت برحسب سن است. سن یکی از متغیرهای اصلی جمعیت است و توزیع آن در گروه‌های مختلف سنی از نظر اقتصادی و اجتماعی حائز اهمیت است. ورتهام جامعه‌شناس و جمعیت‌شناس هلندی برای مقایسه ترکیب سنی کشورها با جمعیت تقریباً یکسان، اندیشه‌ای را پایه‌ریزی کرد که بر مبنای آن حداقل ۴۰٪ از جمعیت کشورهای توسعه‌نیافته در سنین کمتر از ۱۵ سال قرار دارند

$$\sum_0^{14} P \geq \%40 \sum_0^w P$$

و بدین‌سان این مقیاس اندازه‌گیری را «آزمون ورتهام» نامیدند. نماد ریاضی این آزمون به صورت زیر نشان داده می‌شود: با این اوصاف، برای آنکه بتوان تحلیل دموگرافیک کرد، توزیع سنی جمعیت را سه دسته می‌کنند:

- ساخت سنی جوان (۱۵-۰ سال)، ویژه کشورهای توسعه‌نیافته؛
 - ساخت سنی روبه‌سالخوردگی (۶۴-۱۵ سال) مخصوص کشورهای در حال توسعه؛
 - ساخت سنی سالخورده (۶۵ سال به بالا) ویژه کشورهای توسعه‌یافته (عطوفی کاشانی، ۱۳۹۳: ۴-۳).
- همچنین در هرم‌های سنی گروه‌های سنی را بیشتر به صورت گروه‌های سنی پنج‌ساله تقسیم‌بندی می‌کنند مثلاً ۴-۰، ۵-۹، ۱۰-۱۵ و... (صادقی، ۱۳۹۰: ۷).

برای تشخیص جوانی جمعیت همچنین می‌توان از شاخص ورتهام استفاده کرد. به نظر ورتهام جمعیت‌شناس فرانسوی، جمعیت سرزمینی جوان است که مصادیق زیر در آن جاری است:

۱. افراد ۲۰ سال به پایین آن بیش از ۳۵ درصد کل جمعیت را تشکیل بدهد که اگر این نسبت تا ۳۳ درصد تقلیل یابد باز هم جمعیت جوان است و اگر به ۳۰ درصد تقلیل یابد پیری جمعیت را تهدید نمی‌کند ولی اگر به کمتر از ۳۰ درصد کاهش یابد جمعیت، جوانی خود را از دست داده و رو به پیری است.
۲. افراد ۴۰ ساله و کمتر حدود ۶۵ درصد کل جمعیت را تشکیل دهد و اگر این رقم به ۶۰ درصد تقلیل یابد هنوز خطر پیری برای جامعه وجود ندارد ولی اگر به پایین تر از ۶۰ درصد برسد خطر پیری جمعیت را تهدید می‌کند.
۳. نسبت افراد بیشتر از ۶۰ ساله به افراد کمتر از ۲۰ ساله باید کمتر از ۰/۴ باشد.
۴. نسبت درصد افراد ۶۰ ساله به بالا بر کل جمعیت نباید از ۱۲ درصد کل جمعیت تجاوز نماید (جوان، ۱۳۶۷: ۹۴).

^۱ Age Structure

^۲ Wertheim

ساختار جنسی

ترکیب جنسی جمعیت همان نحوه پراکندگی جمعیت بر اساس جنس می‌باشد که نسبت جنسی مهم‌ترین معیار آن است. برای آنکه از حد تعادل این شاخص مطلع شویم، باید به دو عامل توجه کنیم، نسبت جنسی به هنگام تولد و نسبت جنسی منطقه یا کشور؛ چراکه به خاطر افزایش مرگ‌ومیر پسران نسبت به دختران این شاخص تغییر می‌کند. همچنین دو عامل مرگ‌ومیر و مهاجرت می‌تواند بر تغییرات نسبت جنسی مؤثر باشد (عطوفی کاشانی، ۱۳۹۳: ۳). این شاخص در هر سنی قابل محاسبه بوده و با افزایش سن نسبت جنسی کاهش می‌یابد. نسبت موالید پسر به دختر را نسبت جنسی زمان تولد می‌نامند. در مجموع نسبت جنسی با تقسیم کردن تعداد مردان یک جمعیت بر تعداد زنان همان جمعیت محاسبه می‌شود. بنابراین نسبت جنسی برحسب تعریف عبارت است از تعداد مردان در مقابل ۱۰۰ نفر زن که با رابطه شماره ۱ محاسبه می‌شود.

$$\text{sex ratio} = \text{male/female} * 100$$

نسبت جنسی یک جمعیت تا حد زیادی بستگی به مرگ و میر نسبی مردان و زنان و در مناطقی که مهاجرت زیادی دارد بستگی به توزیع نسبی و جنسی مهاجرین به داخل و یا خارج دارد. معمولاً جنگ‌های بزرگ نسبت جنسی را به علت مرگ‌ومیر بالای مردان پایین می‌آورد. نسبت جنسی در اغلب کشورها حدود ۱۰۵ مولود پسر در مقابل ۱۰۰ مولود دختر است (صادقی، ۱۳۹۰: ۶).

جدول شماره ۲- آمار جمعیتی استان زنجان

استان	خانوار	جمعیت	زن	مرد	نسبت جنسی
زنجان	۳۲۱،۹۸۳	۱،۰۵۷،۴۶۱	۵۲۲،۶۱۲	۵۳۴،۸۴۹	۱۰۲/۳

مأخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

با توجه به نتایج سرشماری ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، آمار جمعیتی استان زنجان در سال ۱۳۹۵ معادل ۱،۰۵۷،۴۶۱ نفر شامل ۵۳۴،۸۴۹ مرد و ۱۷۵،۴۸۰ زن و دارای ۹۷،۱۴۷ خانوار می‌باشد.

جدول شماره ۳- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک دهستان

استان	شهرستان	بخش	دهستان	خانوار	جمعیت	زن	مرد	نسبت جنسی
زنجان	ابهر	مرکزی	ابهرود	۱،۴۹۲	۴،۷۳۴	۲،۳۰۴	۲،۴۳۰	۱۰۵/۵
			حومه	۱،۹۸۲	۶،۰۴۵	۲،۹۶۱	۳،۰۸۴	۱۰۴/۲
			درسجین	۴۵۵	۱،۱۹۷	۶۰۷	۵۹۰	۹۷/۲
			دولت‌آباد	۷۳۹	۲،۶۰۵	۱،۳۴۲	۱،۲۶۳	۹۴/۱
			صایین‌قلعه	۳،۳۷۲	۱۰،۸۳۳	۵،۳۲۹	۵،۵۰۴	۱۰۳/۳

مأخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

بررسی‌های انجام شده در این استان نشان می‌دهد که در شهرستان ابهر دهستان صایین‌قلعه با ۱۰۸۳۳ نفر جمعیت، ۳۳۷۲ نفر خانوار و با نسبت جنسی ۱۰۳/۳ دارای بیشترین تعداد جمعیت از بین ۵ دهستان می‌باشد. در مقابل دهستان درسجین با ۱۱۹۷ جمعیت نفر و ۴۵۵ خانوار دارای کمترین تعداد جمعیت در شهرستان ابهر می‌باشد. همچنین در بین دهستان‌های استان زنجان دهستان ابهرود با ۱۰۵/۵ نسبت جنسی دارای متعادل‌ترین نسبت جنسی می‌باشد.

جدول شماره ۴ - آمار جمعیتی منظومه ابهر به تفکیک روستا، دهستان ابهرود

روستا	خانوار	جمعیت	مرد	زن	نسبت جنسی
اسپاس	۸۷	۲۸۱	۱۴۰	۱۴۱	۹۹.۳
چالچوق	۹	۳۱	۱۲	۱۹	۶۳.۲
زره باش	۹۱	۲۹۳	۱۵۸	۱۳۵	۱۱۷.۰
عباس ابادسفلی	۱۰۷	۳۳۸	۱۶۰	۱۷۸	۸۹.۹
عباس ابادعلیا	۷	۱۸	۸	۱۰	۸۰.۰
فونش اباد	۵۸۲	۱۷۶۲	۹۲۴	۸۳۸	۱۱۰.۳
قره اغاج	۳۶	۱۰۱	۵۵	۴۶	۱۱۹.۶
قرلجه	۴۸	۱۶۶	۸۳	۸۳	۱۰۰.۰
قشلاق مردعلی	۰	۰	۰	۰	۰.۰
قفس اباد	۱۲۹	۴۳۵	۲۱۳	۲۲۲	۹۵.۹
کینه ورس	۲۰۰	۶۴۷	۳۳۰	۳۱۷	۱۰۴.۱
گل بلاغ / شاه بلاغ	۰	۰	۰	۰	۰.۰
میموندره	۱۹۶	۶۶۲	۳۴۷	۳۱۵	۱۱۰.۲
جمع دهستان	۱۴۹۲	۴۷۳۴	۲۴۳۰	۲۳۰۴	۸۳.۸

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

طبق نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴ دهستان ابهرود با مجموع ۴۷۳۴ نفر جمعیت دارای ۱۴۹۲ خانوار و ۱۳ روستا می‌باشد که روستای فونش‌آباد با ۱۷۶۲ خانوار و تعداد ۵۸۲ نفر جمعیت بزرگ‌ترین روستا از لحاظ تعداد جمعیتی می‌باشد. در این دهستان تعداد ۲ روستا کمتر از ۱۰۰ نفر جمعیت، تعداد ۶ روستا جمعیتی بین ۱۰۰-۵۰۰ نفر، ۲ روستای جمعیتی بین ۵۰۰-۱۰۰۰ نفر و ۱ روستای بالای ۱۰۰۰ نفر جمعیت می‌باشند. همچنین روستاهای چالچوق، عباس ابادسفلی، عباس ابادعلیا، اسپاس، قفس اباد، کینه ورس، قرلجه نسبت جنسی پایین‌تر از حد نرمال این شاخص (معادل ۱۰۵) دارا می‌باشند و روستاهای زره باش، فونش اباد، میموندره، قره اغاج دارای نسبت جنسی مساوی و بالاتر از عدد نرمال این شاخص (معادل ۱۰۵) می‌باشد. نسبت روستاهای دارای نسبت جنسی نرمال به کل برابر ۲۱/۲۱ درصد می‌باشد

جدول شماره ۵ - آمار جمعیتی منظومه ابهر به تفکیک روستا، دهستان حومه

روستا	خانوار	جمعیت	مرد	زن	نسبت جنسی
اسداباد	۲۱	۶۱	۲۹	۳۲	۹۰.۶
امیرآباد	۴	۱۸	۱۰	۸	۱۲۵.۰
برزابیل	۱۰	۳۰	۱۲	۱۸	۶۶.۷
بهاور	۱۳	۴۴	۲۵	۱۹	۱۳۱.۶
حسین ابادقارقالو	۷	۳۱	۱۵	۱۶	۹۳.۸
حصار عبدالکریم	۷	۱۸	۱۰	۸	۱۲۵.۰
حصار قاجار	۵۵	۱۲۷	۶۶	۶۱	۱۰۸.۲
داودگر	۲۶	۶۳	۳۴	۲۹	۱۱۷.۲

۱۳۰۰	۱۰	۱۳	۲۳	۱۱	علی اباد
۹۵.۲	۶۳	۶۰	۱۲۳	۳۵	فارلوق
۱۲۸.۶	۱۴	۱۸	۳۲	۹	قره تپه
۱۰۳.۵	۱۳۲۰	۱۳۶۶	۲۶۸۶	۸۷۱	قروه
۱۸۰.۰	۵	۹	۱۴	۶	قشلاق مرشون
۸۵.۳	۱۷۷	۱۵۱	۳۲۸	۱۱۳	قمچ اباد
۱۵۷.۱	۷	۱۱	۱۸	۵	قویوجوق
۱۶۰.۰	۱۰	۱۶	۲۶	۸	کله خانه
۱۰۳.۷	۲۷	۲۸	۵۵	۱۶	کماجین
۱۱۳.۶	۲۲	۲۵	۴۷	۱۵	گلجه
۹۳.۳	۱۵	۱۴	۲۹	۱۰	مرکز انتقال نفت ابهر
۱۰۹.۱	۹۳۸	۱۰۲۳	۱۹۶۱	۶۵۰	نورین
۹۱.۶	۱۵۵	۱۴۲	۲۹۷	۸۵	بیلاق مرشون
۱۱۴.۷	۲۹۵۴	۳۰۷۷	۶۰۳۱	۱۹۷۷	جمع دهستان

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

همچنان که جدول شماره ۵ نشان می‌دهد دهستان حومه دارای ۲۱ روستا می‌باشد که شامل ۱۹۷۷ خانوار و ۶۰۳۱ نفر جمعیت می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد این دهستان دارای ۲ روستای بالای ۲۰۰۰-۱۰۰۰ نفر جمعیت، تعداد ۲ روستای جمعیتی بین ۱۰۰ تا ۲۰۰، تعداد ۲ روستای جمعیتی بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ نفر جمعیت و تعداد ۱۵ روستای زیر ۱۰۰ نفر جمعیت می‌باشد. همچنین در بررسی نسبت جنسی روستاهای این دهستان به این نتیجه می‌رسیم که روستا امیرآباد، بهاور، حصارعبدالکریم، حصارقاجار، داودگر، علی اباد، قره تپه، قشلاق مرشون، نورین، کله خانه، گلجه، قویوجوق نسبت جنسی بالاتر از حد نرمال این شاخص (معادل ۱۰۵) می‌باشد و یک روستای شیورین (۱۰۲/۱) دارای نسبت جنسی نزدیک به حد نرمال می‌باشد. حدود ۹۶ درصد روستاهای این دهستان دارای نسبت جنسی پایین‌تر از حد نرمال (۱۰۵) می‌باشند. میانگین نسبت جنسی نیز در این دهستان ۹۸/۷ می‌باشد.

جدول شماره ۶- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک روستا، دهستان درسجین

روستا	خانوار	جمعیت	مرد	زن	نسبت جنسی
ارکین	۳۰	۹۱	۵۲	۳۹	۱۳۳,۳
ازناب	۲۶	۶۱	۲۷	۳۴	۷۹,۴
اقچه کند	۴۱	۱۲۲	۶۳	۵۹	۱۰۶,۸
توده بین	۵۸	۱۲۶	۵۸	۶۸	۸۵,۳
خلیفه حصار میلان	۳۷	۷۷	۳۷	۴۰	۹۲,۵
درسجین	۱۲۵	۳۲۰	۱۵۷	۱۶۳	۹۶,۳
رازمجین	۳۲	۹۷	۴۸	۴۹	۹۸
شیورین	۳۶	۱۰۳	۵۲	۵۱	۱۰۲,۱
کلنگرز	۳۰	۹۱	۴۳	۴۸	۸۹,۶
کوی نیک	۴۰	۱۰۹	۵۳	۵۶	۹۴,۶
جمع دهستان	۴۵۵	۱۱۹۷	۵۹۰	۶۰۷	۹۷,۸

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

همچنان که جدول شماره ۶ نشان می‌دهد دهستان درسجین دارای ۱۰ روستا می‌باشد که شامل ۴۵۵ خانوار و ۱۱۹۷ جمعیت می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد این دهستان دارای ۵ روستای بالای ۱۰۰ نفر جمعیت و تعداد ۵ روستای زیر ۱۰۰ نفر جمعیت می‌باشد..

جدول شماره ۷- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک روستا، دهستان دولت آباد

روستا	خانوار	جمعیت	مرد	زن	نسبت جنسی
اغور	۵۷	۲۶۰	۱۲۴	۱۳۶	۹۱,۲
امیربستاق	۴۱	۱۴۴	۷۴	۷۰	۱۰۵,۷
ایوانک	۶۸	۲۴۲	۱۱۷	۱۲۵	۹۳,۶
چشمه بار	۶۰	۱۹۲	۹۲	۱۰۰	۹۲
چشین	۷۲	۲۳۶	۱۱۲	۱۲۴	۹۰,۳
چنگ الماس	۱۲۰	۴۲۶	۲۱۱	۲۱۵	۹۸,۱
خوشنام	۷۲	۲۸۸	۱۳۸	۱۵۰	۹۲
دولت آباد	۷۹	۲۵۲	۱۱۷	۱۳۵	۸۶,۷
شکرچشمه	۷	۳۱	۱۴	۱۷	۸۲,۴
کلی	۲۹	۸۸	۴۳	۴۵	۹۵,۶
گل تپه	۲۷	۹۹	۵۱	۴۸	۱۰۶,۳
نایجوک	۷۹	۲۵۸	۱۲۷	۱۳۱	۹۶,۹
ینگی کند	۲۶	۸۷	۴۱	۴۶	۸۹,۱
جمع دهستان	۷۳۷	۲۶۰۳	۱۲۶۱	۱۳۴۲	۹۳,۸

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

جدول شماره ۸- آمار جمعیتی منظومه به تفکیک روستا، دهستان صابین‌قلعه

روستا	خانوار	جمعیت	مرد	زن	نسبت جنسی
ارهان	۳۰۸	۱۰۱۷	۵۲۰	۴۹۷	۱۰۴٫۶
الگزیر	۵۷۹	۱۹۵۷	۱۰۰۰	۹۵۷	۱۰۴٫۵
پیر سقا	۵۸۴	۱۸۷۸	۹۵۳	۹۲۵	۱۰۳
جداقیه	۱۷۲	۵۳۷	۲۶۲	۲۷۵	۹۵٫۳
چرگر	۲۷۸	۸۶۶	۴۳۱	۴۳۵	۹۹٫۱
خراسانلو	۱۲۶	۳۹۶	۲۰۳	۱۹۳	۱۰۵٫۲
داشبلاغ	۵۹	۱۹۳	۹۳	۱۰۰	۹۳
سروجهان	۵۲	۲۱۹	۱۲۱	۹۸	۱۲۳٫۵
عمیدآباد	۷۲۴	۲۱۴۷	۱۰۹۱	۱۰۵۶	۱۰۳٫۳
کیبودچشمه	۲۶۰	۸۵۹	۴۳۸	۴۲۱	۱۰۴
کوه زین	۱۳۸	۴۵۳	۲۳۲	۲۲۱	۱۰۵
مهستان	۹۱	۳۰۹	۱۵۸	۱۵۱	۱۰۴٫۶
جمع دهستان	۳۳۷۱	۱۰۸۳۱	۵۵۰۲	۵۳۲۹	۱۰۳٫۸

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

جدول ۹- رده‌بندی سکونتگاه‌های روستایی (نواحی غیر صنعتی) استان زنجان

عنوان	تعداد جمعیت (نفر)	خانوار	نام شهرستان	نام دهستان	سکونتگاه‌های روستایی (نام آبادی)
ریاط یا آبادی	کمتر از ۱۰۰ نفر	کمتر از ۲۰	ابهر	ابهررود	چالچوق - عباس آبادعلیا
				حومه	اسدآباد - برزابیل - قره تپه - قویوجوق - گلجه - حسین آبادقارقالو - حصار عبدالکریم - داودگر - امیرآباد - قشلاقمرشون - کله خانه - کماجین - بهاور - علی آباد - مرکز انتقال نفت ابهر
				درسجین	ارکین - ازنا - خلیفه حصار میلان - رازمجین - کلنگرز
				دولت آباد	ینگی کند - شکرچشمه - کلی - گل تپه
روستای کوچک	۱۰۰ تا ۲۴۹	۲۰ تا ۴۹	ابهر	ابهررود	قره اغاج - قزلجه
				حومه	قارلوق - حصارقاجار
				درسجین	کوی نیک - شیورین - توده بین - اقچه کند
				دولت آباد	چشمه‌بار - امیربستاق - ایوانک - چشین
روستای متوسط	۲۵۰ تا ۴۹۹	۵۰ تا ۹۹	ابهر	صابین قلعه	داشبلاغ - سروجهان
				ابهررود	اسپاس - زره باش - عباس آبادسفلی - قفس آباد
				حومه	قمچ آباد
				درسجین	درسجین
روستای بزرگ	۵۰۰ تا ۹۹۹	۱۰۰ تا ۱۹۹	ابهر	دولت آباد	خوشنام - نایجوک - چنگ الماس - دولت آباد - اغور
				صابین قلعه	کوه زین - خراسانلو - مهستان
				ابهررود	میموندره - کینه ورس
				صابین قلعه	جداقیه - چرگر - کیبودچشمه

فونش اباد	ابهرود	ابهر	تا ۲۰۰	تا ۱۰۰۰	روستای مرکزی
نورین	حومه		۴۹۹	۲۴۹۹	
ارهان - عمیداباد - الگزیر - پیرسقا	صایین قلعه				
قروه	حومه	ابهر	بیش از ۵۰۰ خانوار	بیش از ۲۵۰۰	روستا- شهر

منبع: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

از شاخص مهم در بررسی ساختار سنی جمعیت کشور میانگین و میانه سنی جمعیت است. بررسی میانگین و میانه سنی جمعیت، تصویر واضح‌تری از جوانی جمعیت را نمایش می‌دهد.

الف - میانگین سنی

میانگین سنی، متوسط سن افراد یک جامعه است و از تقسیم مجموعه حاصل ضرب های هریک از سنین منفرد در فراوانی افراد در آن سن، به کل جمعیت حاصل می‌شود. میانگین سنی جمعیت ایران در سال ۱۳۹۵ برابر ۱/۳۱ سال محاسبه شده که در مقایسه با سال ۱۳۹۰، ۱/۳ سال افزایش را نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۵ میانگین سنی مردان برابر ۹/۳۰ و زنان ۳/۳۱ سال بوده است.

برای هر دو جنس این میانگین در نقاط شهری به مراتب بیشتر از نقاط روستایی است. میانگین سنی مردان و زنان در نقاط شهری به ترتیب برابر ۳/۳۱ و ۶/۳۱ سال و در نقاط روستایی ۷/۲۹ و ۵/۳۰ سال است. نکته قابل توجه این است که میانگین سنی زنان اندکی از میانگین سنی مردان بالاتر است. این موضوع به دلیل بالاتر بودن امیدزندگی زنان در مقایسه با مردان می‌باشد. انتظار می‌رود در سال های آتی با افزایش شکاف امید زندگی بین زنان و مردان و زنانه شدن سالمندی جمعیت، میانگین سنی زنان از میانگین سنی مردان همچنان سرعت بیشتری به خود بگیرد (فتحی و همکاران، ۱۳۹۶: ۲۷). در جدول زیر میانگین سنی کل کشور و استان زنجان مقایسه شده و به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۱۰- میانگین سنی کشور به تفکیک استان و مناطق شهری و روستایی و سن و جنس:

شرح	کل			شهری			روستایی		
	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن
کل کشور	۳۱/۱	۳۰/۹	۳۱/۳	۳۱/۵	۳۱/۳	۳۱/۶	۳۰/۱	۲۹/۷	۳۰/۵
استان زنجان	۳۱/۲	۳۰/۹	۳۱/۵	۳۱/۲	۳۱/۰	۳۱/۴	۳۱/۳	۳۰/۸	۳۱/۹

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

رشد جمعیت

در محاسبات جمعیتی، به جای ارقام مطلق افزایش یا کاهش جمعیت، از میزان یا نرخ افزایش یا کاهش (رشد جمعیت) استفاده می‌شود. نرخ رشد که مقدار افزایش یا کاهش جمعیت یک منطقه را در یک سال نسبت به صد نفر از همان جمعیت نشان می‌دهد، معمولاً به دو نوع رشد جمعیت تقسیم‌بندی می‌شود که عبارت‌اند از، افزایش طبیعی و افزایش مطلق جمعیت. در ذیل به هریک از این موارد پرداخته می‌شود:

افزایش طبیعی

افزایش طبیعی جمعیت^۱ از مفاهیم مربوط به حرکات جمعیت^۲ است که از تفاوت موالید و مرگ‌ومیر (شاخص‌های حیاتی) ناشی می‌شود. افزایش طبیعی جمعیت حاصل موازنه جمعیت^۳ است و آن عبارت است از فزونی (یا کاستی) موالید به مرگ‌های یک سال در جامعه معین. اگر جمعیتی بسته باشد، یعنی درون‌کوچی و برون‌کوچی نداشته باشد، عواملی که در افزایش یا کاهش آن تاثیر می‌گذارند عبارت خواهند بود از تولد و مرگ. از این‌رو افزایش جمعیت بسته همیشه از نوع افزایش طبیعی است. در تغییرات جمعیت، اگر تعداد موالید بیشتر از مرگ باشد، جمعیت رو به فزونی می‌رود (افزایش) و در صورت عکس، کمتر می‌شود (کاهش). در حالت اول صحبت از رشد مثبت و در وضعیت دوم سخن از رشد منفی خواهد بود. آمارهای جمعیتی نشان می‌دهد که معمولاً در اکثریت قریب به اتفاق کشورها تعداد موالید بر رقم مرگ فزونی دارد و همه‌ساله بر جمعیت آن‌ها افزوده می‌شود. (تقوی، ۱۳۷۸).

نرخ افزایش طبیعی

نرخ افزایش طبیعی جمعیت عبارت است از اختلاف نرخ‌های موالید و مرگ‌ومیر جمعیت در یک جامعه و یا نسبت تفاضل موالید و مرگ جمعیت یک سال به جمعیت میانه آن سال (کاظمی‌پور، ۱۳۸۶):

فرمول (۲)

$$r = \frac{B - D}{P} \times 1000$$

r = میزان خام موالید-میزان خام مرگ و میر؛

B = تعداد موالید در یک سال؛

D = تعداد مرگ‌های اتفاق افتاده در یک سال؛

P = جمعیت میانه سال .

لازم به یادآوری است که در محاسبه نرخ افزایش طبیعی جمعیت از نرخ موالید واقعی (زنده متولد شده) و مرگ‌ومیرهای پس‌زادی یا نرخ مرگ‌ومیر عمومی استفاده می‌کنند. نرخ افزایش طبیعی در یک جمعیت ثابت را «میزان لوتکا»^۴ گویند زیرا ضریب افزایش سالیانه جمعیت را در میان جمعیت ثابت، برای نخستین‌بار جمعیت‌شناسی به نام آلفرد لوتکا محاسبه کرده است (امانی، ۱۳۵۵).

افزایش مطلق

در افزایش و کاهش جمعیت یک منطقه تنها موالید و مرگ‌ومیر تاثیر ندارند بلکه درون‌کوچی و برون‌کوچی جمعیت نیز در این امر نقش مهمی ایفا می‌کنند. از این‌رو اگر در محاسبه افزایش جمعیت یک منطقه هر چهار عامل را

^۱Natural Increase

^۲Population Mobility

^۳population balance

^۴Lotka

دخاله دهیم، سخن از افزایش مطلق جمعیت^۱ در میان خواهد بود. همچنان که پیداست، افزایش مطلق در مورد «جمعیت باز» قابل طرح است. از این‌رو افزایش مطلق را به‌عنوان افزایش یک جمعیت باز نیز تعریف می‌کنند. افزایش مطلق جمعیت در سطح قاره، منطقه و کشور محاسبه می‌شود.

نرخ افزایش مطلق

موازنه جمعیتی تولد و مرگ، و همچنین درون‌کوچی و برون‌کوچی جمعیت را «افزایش مطلق» و نسبت افزایش خام به جمعیت میانه سال را در صد یا هزار نفر از جمعیت «نرخ افزایش مطلق» جمعیت گویند و از رابطه زیر به دست می‌آید (کلانتری، ۱۳۸۷):

$$r = \frac{(N + I) - (M + E)}{P} \times 100$$

N = تعداد موالید ؛

I = تعداد درون‌کوچان ؛

M = تعداد مرگ‌ومیر در یکسال معین ؛ و

E = تعداد برون‌کوچان .

رشد جمعیت

میزان افزایش مطلق جمعیت را میزان رشد جمعیت^۲ نیز می‌گویند. در سطح جامعه، برای محاسبه رشد جمعیت معمولاً دو عامل طبیعی (موالید و مرگ) را در نظر می‌گیرند، مگر اینکه عامل مهاجرت نقش مهمی در افزایش یا کاهش جمعیت یک منطقه داشته باشد. در این صورت لازم است حجم مهاجرت و موازنه آن را در محاسبات وارد کرد. در محاسبات جمعیتی، به‌جای ارقام مطلق افزایش جمعیت، از میزان یا نرخ افزایش (رشد جمعیت) استفاده می‌شود. نرخ رشد مقدار افزایش جمعیت یک منطقه را در یکسال نسبت به هزار یا صد نفر از جمعیت نشان می‌دهد. نرخ رشد مطلق جمعیت را به دو طریق محاسبه می‌کنند:

۱- اگر ارقام مربوط به موالید، مرگ‌ومیر، درون‌کوچی و برون‌کوچی مشخص باشد نرخ رشد جمعیت را بر اساس فرمول فوق محاسبه می‌کنند.

۲- اگر ارقام مربوط به تولد، مرگ، درون‌کوچی و برون‌کوچی مشخص نباشد و فقط تعداد جمعیت جامعه در دو زمان مختلف در دست باشد (از طریق سرشماری یا آمارگیری‌های نمونه‌ای) در این صورت نرخ رشد جمعیت توسط فرمول ذیل محاسبه می‌شود (تقوی، ۱۳۷۸):

$$P_t = P_0(1+r)^n$$

که در آن P_t جمعیت سال مقصد (سال بعد)، P_0 جمعیت سال مبداء (سال قبل) و t فاصله زمانی دو سال مزبور را نشان می‌دهد. در این رابطه فرمول زیر هم می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد:

^۱Absolute Increase
^۲Population Growth

$$PG = r = \frac{\lg np_t - \lg np_0 \times n}{100}$$

در ادامه در جدول زیر تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد شهرستان ابهر دهستان ابهرود در دوره‌های مختلف سرشماری نشان داده شده است.

جدول شماره ۱۱- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان ابهرود در دوره‌های مختلف سرشماری

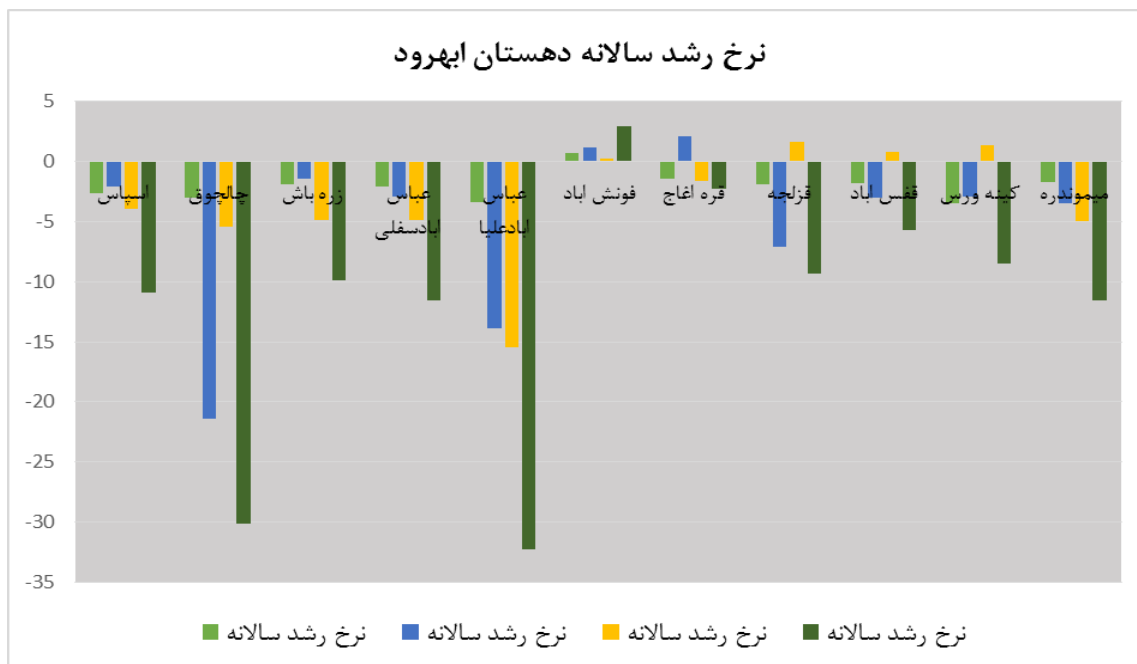
نرخ رشد سالانه				میزان جمعیت				آبادی
۱۳۹۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵-۱۳۹۰	۱۳۹۰-۱۳۸۵	۱۳۸۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	۱۳۷۵	
-۱۰.۹	-۳.۹	-۲.۱	-۲.۶	۲۸۱	۳۴۴	۳۸۳	۵۰۲	اسپاس
-۳۰.۱	-۵.۴	-۲۱.۴	-۳.۰	۳۱	۴۱	۱۳۷	۱۸۶	چالچوق
-۹.۹	-۴.۹	-۱.۴	-۱.۹	۲۹۳	۳۷۷	۴۰۶	۴۹۴	زره باش
-۱۱.۶	-۴.۹	-۲.۹	-۲.۱	۳۳۸	۴۳۵	۵۰۵	۶۲۹	عباس ابادسفلی
-۳۲.۳	-۱۵.۵	-۱۳.۹	-۳.۴	۱۸	۴۲	۸۹	۱۲۷	عباس ابادعلیا
۲.۹	۰.۲	۱.۲	۰.۷	۱۷۶۲	۱۷۴۰	۱۶۳۷	۱۵۲۱	فونش اباد
-۲.۳	-۱.۶	۲.۱	-۱.۴	۱۰۱	۱۱۰	۹۹	۱۱۴	قره اغاج
-۹.۳	۱.۶	-۷.۱	-۱.۹	۱۶۶	۱۵۳	۲۲۲	۲۷۱	قزلجه
-۵.۷	۰.۸	-۳.۰	-۱.۸	۴۳۵	۴۱۸	۴۸۷	۵۸۶	قفس اباد
-۸.۵	۱.۳	-۲.۹	-۳.۵	۶۴۷	۶۰۶	۷۰۳	۱۰۱۱	کینه ورس
-۱۱.۶	-۵.۰	-۳.۵	-۱.۷	۶۶۲	۸۶۰	۱۰۲۸		میموندره

ماخذ: مرکز آمار ایران

با توجه به نتایج جدول بالا در دهستان ابهرود:

- نرخ رشد دوره ۱۳۷۵-۱۳۸۵: با توجه به نتایج بدست آمده، تمام روستاهای این دهستان به جز روستای فونش-آباد (۰,۷) دارای نرخ رشد منفی می‌باشند؛ علت این امر بالا بودن تعداد مهاجرت، مرگ و میر و ... می باشد
- نرخ رشد دوره ۱۳۸۵-۱۳۹۰: با توجه به نتایج حاصل، تعداد ۹ روستا شامل روستاهای اسپاس، چالچوق، زره باش، عباس ابادسفلی، عباس ابادعلیا، قزلجه، قفس اباد، کینه ورس، میموندره دارای نرخ رشد منفی بوده و تعداد ۲ روستا شامل فونش اباد، قره اغاج دارای نرخ رشد مثبت هستند.
- نرخ رشد دوره ۱۳۹۰-۱۳۹۵: با توجه به نتایج جدول، روستاهای فونش اباد، قفس اباد، قزلجه، کینه ورس دارای نرخ رشد مثبت هستند و تعداد ۷ روستا شامل: اسپاس، چالچوق، زره باش، عباس ابادسفلی، عباس ابادعلیا، قره اغاج، میموندره دارای نرخ رشد منفی هستند.
- نرخ رشد دوره ۱۳۹۵-۱۳۷۵: با توجه به نتایج حاصل، تمام روستاهای این دهستان صابین قلعه به جز روستای فونش اباد (۲,۹) دارای نرخ رشد منفی هستند، و روستاهای عباس اباد علیا، چالچوق به ترتیب با نرخ رشد ۳۰,۳- و ۳۰,۱- درصد بالاترین نرخ رشد منفی به خود اختصاص داده است. نمودار زیر نرخ رشد سالانه دهستان ابهرود را نشان داده است.

نمودار شماره ۱- نرخ رشد سالانه دهستان ابهرود

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

جدول شماره ۱۲- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان حومه در دوره‌های مختلف سرشماری

نرخ رشد سالانه				میزان جمعیت				آبادی
۱۳۹۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵-۱۳۹۰	۱۳۹۰-۱۳۸۵	۱۳۸۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	۱۳۷۵	
-۳.۴	۲.۴	-۵.۱	-۲.۹	۶۱	۶۹	۹۰	۱۲۲	اسداباد
۰	۰	۰	۰	۱۸	۰	۱۶	۰	امیرآباد
۱.۷	۳.۱	۹.۷	۰.۴	۳۰	۳۵	۲۲	۲۱	برزابیل
-۳.۲	۴.۵	-۲.۶	-۳.۰	۴۴	۵۵	۶۳	۸۶	بهاور
-۳.۷	۱۲.۵	۱.۴	-۲.۵	۳۱	۵۶	۵۲	۶۷	حسین ابادقارقالو
۴.۱	۲۱.۶	-۵.۵	۲۳.۱	۱۸	۴۸	۶۴	۸	حصار عبدالکریم
-۶.۳	۸.۹	-۹.۹	-۳.۵	۱۲۷	۱۹۵	۳۳۰	۴۷۲	حصار قاجار
-۱.۶	-۷.۳	-۱۱.۴	-۰.۹	۶۳	۴۳	۷۹	۸۷	داودگر
۳.۷	۴.۷	-۱.۹	۱۱.۲	۲۳	۲۹	۳۲	۱۱	علی اباد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۹	علی بلاغی
-۲.۷	۴.۸	-۳.۴	-۱.۳	۱۲۳	۱۵۶	۱۸۶	۲۱۳	قارلوق
۸.۷	۰	۰	۱۴.۳	۳۲	۰	۲۳	۶	قره تپه
-۰.۰۸	۰.۳	-۱.۲	۰.۳	۲۶۸۶	۲۶۴۰	۲۸۱۸	۲۷۳۱	قروه
-۴.۱	-۷.۱	-۳.۲	-۲.۹	۳۲۸	۴۷۵	۵۶۱	۷۵۹	قمچ اباد
۰.۹	۳.۷	۱۰.۷	-۴.۹	۱۸	۱۵	۹	۱۵	قویوجوق
-۲.۲	-۰.۷	-۱.۴	-۳.۴	۲۶	۲۷	۲۹	۴۱	کله خانه
۰	۰	۰	۰	۵۵	۰	۲۰	۰	کماجین
-۵.۳	-۳.۴	-۳.۸	-۶.۹	۴۷	۵۶	۶۸	۱۴۰	گلجه
-۰.۱	-۱.۶	۰.۴	۰.۳	۱۹۶۱	۲۱۳۳	۲۰۸۸	۲۰۱۲	نورین
-۳.۱	۰	۰	-۲.۶	۲۹۷	۰	۴۳۲	۵۶۷	بیلاق مرشون

مأخذ: مرکز آمار ایران

با توجه به نتایج جدول شماره فوق در دهستان حومه :

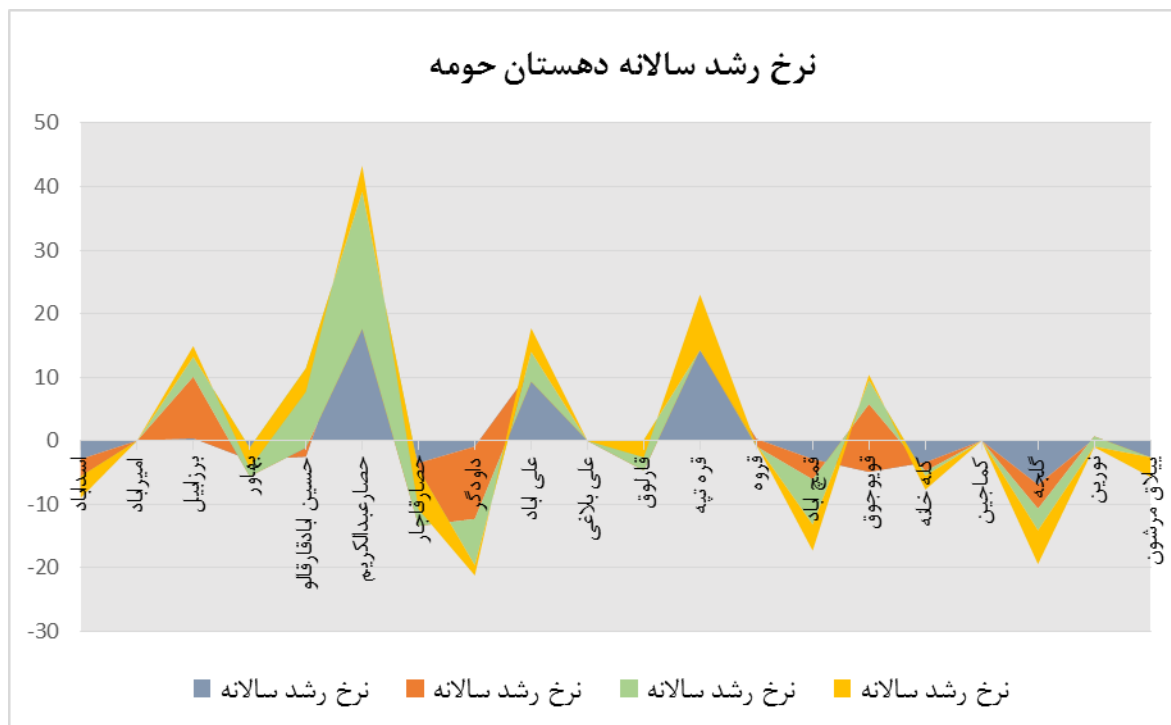
• نرخ رشد دوره ۱۳۷۵-۱۳۸۵: با توجه به نتایج حاصل از بین ۲۰ روستا دهستان حومه تعداد ۶ روستا شامل برزبیل، حصار عبدالکریم، علی آباد، نورین، قروه، قره تپه، دارای نرخ رشد مثبت هستند، و بقیه روستاها شامل: بیلاق مرشون، بهاور، حسین آبادقارقالو، حصارقاجار، داودگر، قارلوق، اسداباد، گلجه، قمچ آباد، قویوجوق، کله خانه دارای نرخ رشد منفی هستند.

• نرخ رشد دوره ۱۳۸۵-۱۳۹۰: با توجه به نتایج بدست آمده از جدول بالا روستاهای نورین، قویوجوق، برزبیل، حسین آبادقارقالو دارای نرخ رشد مثبت هستند. در بین روستاهایی که دارای نرخ رشد مثبت، تعداد ۲ روستای شامل برزبیل، قویوجوق دارای نرخ رشد بالاتر از ۲ می‌باشند.

• نرخ رشد دوره ۱۳۹۰-۱۳۹۵: با توجه به نتایج حاصل ۵ روستای این دهستان شامل روستاهای نورین، گلجه، کله خانه، قمچ آباد، داودگر دارای نرخ رشد منفی هستند و بقیه روستاها دارای نرخ رشد مثبت هستند که در بین این روستاها، روستاهای برزبیل، بهاور، قویوجوق، علی آباد، قارلوق، حصارقاجار دارای نرخ رشد مثبت و بالاتر از ۳ می‌باشند.

• نرخ رشد دوره ۱۳۹۵-۱۳۷۵: با توجه به نتایج بدست آمده از جدول بالا از بین ۲۰ روستای دهستان حومه ۱۲ روستا دارای نرخ رشد منفی هستند که شامل روستاهای اسداباد، کله خانه، گلجه، نورین، بیلاق مرشون، قمچ آباد، قروه، قارلوق، داودگر، حصارقاجار، بهاور، حسین آبادقارقالو و بقیه روستاها شامل قره تپه، برزبیل، حصار عبدالکریم، علی آباد، قویوجوق دارای نرخ رشد مثبت هستند.

نمودار شماره ۲- نرخ رشد سالانه دهستان حومه

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

جدول شماره ۱۳- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان درسجین در دوره‌های مختلف سرشماری

نرخ رشد سالانه				میزان جمعیت				آبادی
۱۳۹۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵-۱۳۹۰	۱۳۹۰-۱۳۸۵	۱۳۸۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	۱۳۷۵	
-۳.۴	۰.۰۰۰	-۳.۷	-۴.۹	۹۱	۹۱	۱۱۰	۱۸۳	ارکین
-۸.۲	-۱۴.۸	-۰.۱	-۸.۷	۶۱	۱۳۶	۱۳۷	۳۴۱	ازناب
-۳.۰	-۲.۲	-۱.۱	-۴.۳	۱۲۲	۱۳۷	۱۴۵	۲۲۷	اقچه کند
-۵.۸	-۴.۴	-۱۳.۹	-۲.۳	۱۲۶	۱۵۸	۳۳۵	۴۲۴	توده بین
-۶.۸	-۹.۹	-۷.۵	-۴.۸	۷۷	۱۳۰	۱۹۲	۳۱۵	خلیفه حصار میلان
-۴.۹	-۶.۰	-۴.۴	-۴.۶	۳۲۰	۴۳۷	۵۴۹	۸۸۰	درسجین
-۲.۶	-۱.۱	-۴.۱	-۲.۶	۹۷	۱۰۳	۱۲۷	۱۶۶	رازمجین
-۲.۶	-۰.۳	-۳.۲	-۳.۴	۱۰۳	۱۰۵	۱۲۴	۱۷۶	شیورین
-۴.۷	-۸.۲	-۶.۲	-۲.۱	۹۱	۱۴۰	۱۹۳	۲۴۰	کلنگرز

ماخذ: مرکز آمار ایران

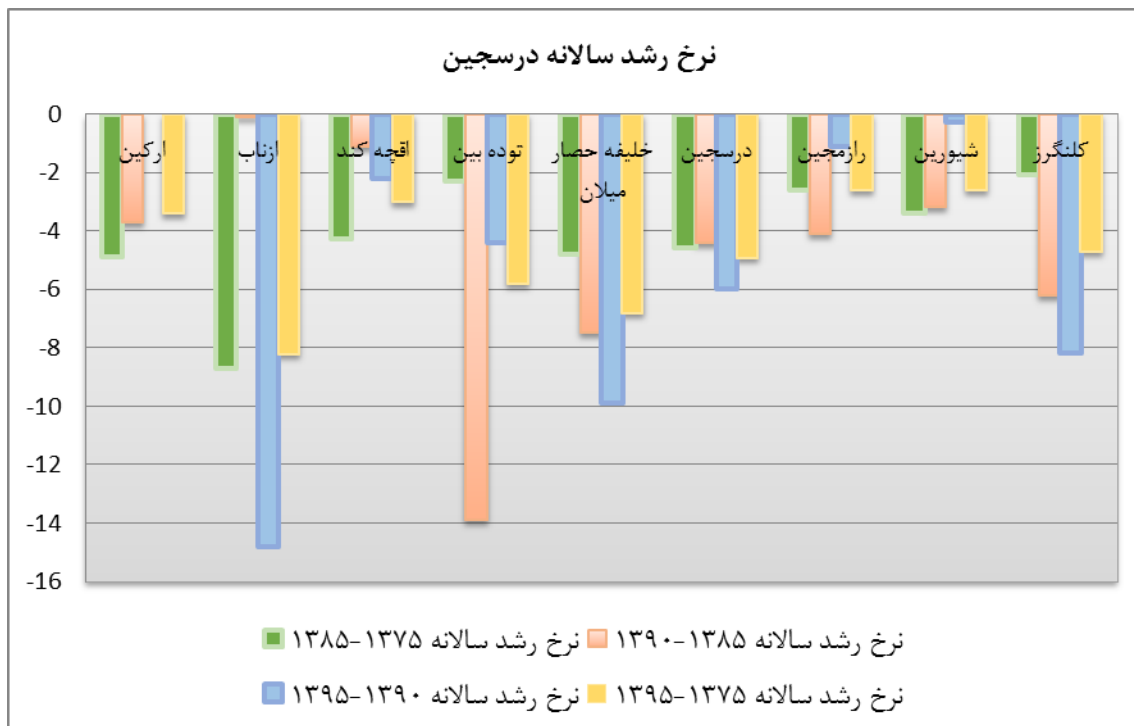
- نرخ رشد دوره ۱۳۷۵ - ۱۳۸۵: با توجه به نتایج حاصل، تمام روستاهای دهستان درسجین دارای نرخ رشد منفی می باشند که روستای ازناب با نرخ رشد ۸/۷- دارای بالاترین نرخ رشد منفی می باشد. لازم به ذکر است که در این روستا حدود ۴۰ خانوار وجود دارد که دارای خانه دوم هستند و تنها در فصول گرم سال و مواقعی که آب و هوا برای گردشگری مناسب است و همچنین جهت انجام فعالیتهای کشاورزی بخصوص باغداری به این روستا مراجعه می کنند.

- نرخ رشد دوره ۱۳۸۵-۱۳۹۰: با توجه به نتایج حاصل، تمام روستاهای دهستان درسجین دارای نرخ رشد منفی می باشند همچنین در بین روستاهای دهستان درسجین روستای توده بین با نرخ رشد ۱۳/۹- دارای بالاترین نرخ رشد منفی می باشد.

- نرخ رشد دوره ۱۳۹۵-۱۳۹۰: با توجه به نتایج حاصل، تمام روستاهای این دهستان دارای نرخ رشد منفی می باشند و همانند دوره‌ی سال ۷۵ بالاترین نرخ رشد منفی متعلق به روستای ازناب می باشد

- نرخ رشد دوره ۱۳۹۵-۱۳۷۵: با توجه به نتایج حاصل، تمام روستاهای این دهستان دارای نرخ رشد منفی بوده و روستای ازناب با نرخ رشد ۸/۲- بیشترین نرخ رشد منفی را دارد.

نمودار شماره ۳- نرخ رشد سالانه دهستان در سنجین

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

جدول شماره ۱۴- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان دولت آباد در دوره‌های مختلف سرشماری

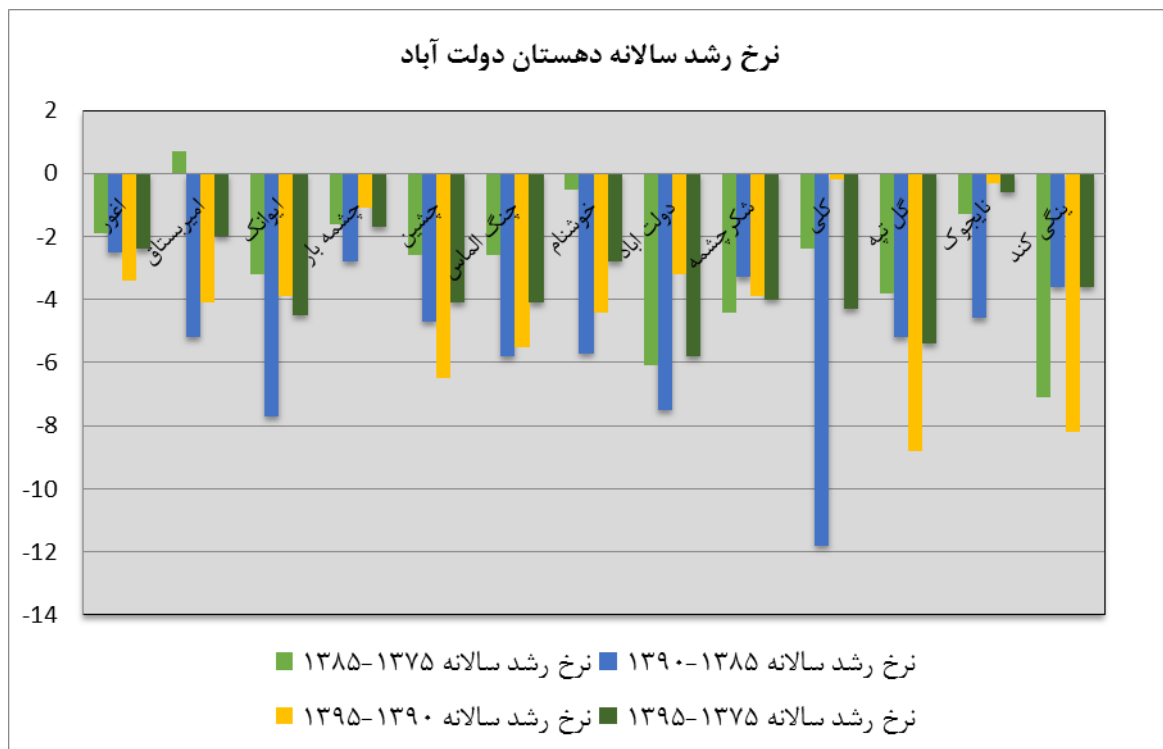
روستا	نرخ رشد سالانه				میزان جمعیت			
	۱۳۹۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵-۱۳۹۰	۱۳۹۰-۱۳۸۵	۱۳۸۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	۱۳۷۵
اغور	-۲.۴	-۳.۴	-۲.۵	-۱.۹	۲۶۰	۳۱۰	۳۵۲	۴۲۷
امیربستاق	-۲.۰	-۴.۱	-۵.۲	۰.۷	۱۴۴	۱۷۸	۲۳۳	۲۱۶
ایوانک	-۴.۵	-۳.۹	-۷.۷	-۳.۲	۲۴۲	۲۹۶	۴۴۴	۶۱۶
چشمه بار	-۱.۷	-۱.۱	-۲.۸	-۱.۶	۱۹۲	۲۰۳	۲۳۴	۲۷۶
چشین	-۴.۱	-۶.۵	-۴.۷	-۲.۶	۲۳۶	۳۳۱	۴۲۲	۵۵۰
چنگ الماس	-۴.۱	-۵.۵	-۵.۸	-۲.۶	۴۲۶	۵۶۷	۷۶۷	۹۹۹
خوشنام	-۲.۸	-۴.۴	-۵.۷	-۰.۵	۲۸۸	۳۶۲	۴۸۷	۵۱۳
دولت آباد	-۵.۸	-۳.۲	-۷.۵	-۶.۱	۲۵۲	۲۹۷	۴۴۰	۸۳۴
شکرچشمه	-۴.۰	-۳.۹	-۳.۳	-۴.۴	۳۱	۳۸	۴۵	۷۱
کلی	-۴.۳	-۰.۲	-۱۱.۸	-۲.۴	۸۸	۸۹	۱۶۷	۲۱۴
گل تپه	-۵.۴	-۸.۸	-۵.۲	-۳.۸	۹۹	۱۵۷	۲۰۶	۳۰۶
نایجوک	-۰.۶	-۰.۳	-۴.۶	-۱.۳	۲۵۸	۲۶۲	۳۳۳	۳۸۰
ینگی کند	-۳.۶	-۸.۲	-۳.۶	-۷.۱	۸۷	۱۳۴	۱۶۱	۳۳۷

مأخذ: مرکز آمار ایران

با توجه به نتایج جدول شماره فوق در دهستان دولت آباد :

- نرخ رشد دوره ۱۳۷۵-۱۳۸۵: با توجه به نتایج حاصل، روستاهای این دهستان اغور، ایوانک، چشمه بار، چشین، جنگ الماس، خوشنام، دولت آباد، شکرچشمه، کلی، گل تپه، ایجوک، ینگى کند دارای نرخ رشد منفی می‌باشند و فقط روستای امیربستاق (۰/۷) در این دهستان دارای نرخ رشد مثبت می‌باشد.
- نرخ رشد دوره ۱۳۸۵-۱۳۹۰: با توجه به نتایج حاصل، تمام روستاهای دهستان دولت‌آباد دارای نرخ رشد منفی می‌باشند همچنین در بین روستاهای دهستان دولت‌آباد روستای کلی با نرخ رشد ۱۳/۹- دارای بالاترین نرخ رشد منفی می‌باشد.
- نرخ رشد دوره ۱۳۹۰-۱۳۹۵: با توجه به نتایج حاصل، تمام روستاهای این دهستان همانند دوره سال ۸۵-۹۰ دارای نرخ رشد منفی می‌باشد.
- نرخ رشد دوره ۱۳۷۵-۱۳۹۵: با توجه به نتایج بدست آمده از جدول بالا، تمام روستاهای دهستان دولت‌آباد دارای نرخ رشد منفی است، و روستای دولت‌آباد با نرخ رشد ۵/۸ بالاترین درصد نرخ رشد به خود اختصاص داده است.

نمودار شماره ۴- نرخ رشد سالانه دهستان دولت‌آباد

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

جدول شماره ۱۵- تحولات جمعیتی و میزان نرخ رشد دهستان صابین قلعه در دوره‌های مختلف سرشماری

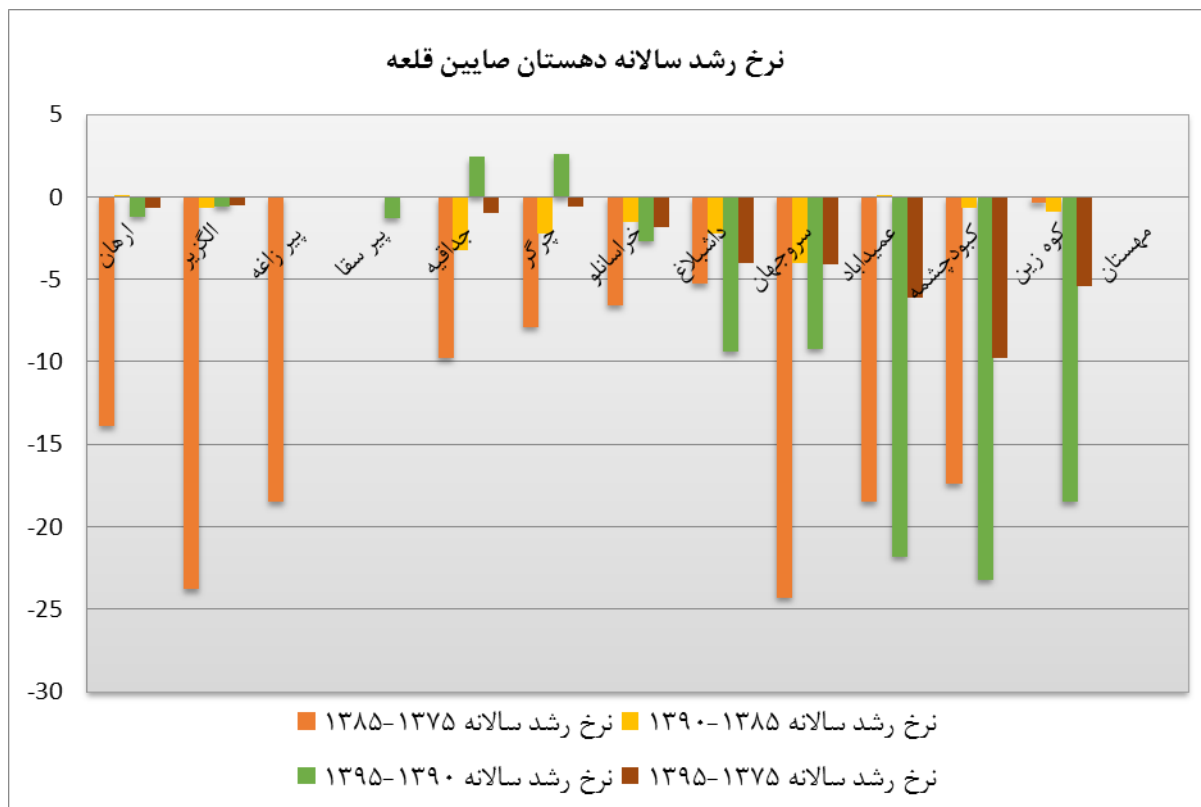
نرخ رشد سالانه				میزان جمعیت				آبادی
۱۳۹۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵-۱۳۹۰	۱۳۹۰-۱۳۸۵	۱۳۸۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	۱۳۷۵	
-۰.۷	-۱.۲	۰.۰۹	-۱۳.۹	۱۰۱۷	۱۰۸۲	۱۰۷۷	۱۱۷۴	ارهان
-۰.۵	-۰.۶	-۰.۷	-۲۳.۸	۱۹۵۷	۲۰۱۸	۲۰۹۵	۲۲۰۶	الگزیر
۰	۰	۰	-۱۸.۵	۰	۰	۱۸۹۵	۱۸۷۵	پیر زاغه
۰	-۱.۳	۰	۰	۱۸۷۸	۲۰۰۶	۰	۰	پیر سقا
-۱.۰	۲.۴	-۳.۲	-۹.۸	۵۳۷	۴۷۵	۵۶۰	۶۶۹	جداقیه
-۰.۶	۲.۶	-۲.۲	-۷.۹	۸۶۶	۷۶۰	۸۵۳	۹۷۹	چرگر
-۱.۸	-۲.۷	-۱.۵	-۶.۶	۳۹۶	۴۵۵	۴۹۲	۵۷۴	خراسانلو
-۴.۰	-۹.۴	-۲.۲	-۵.۳	۱۹۳	۳۱۷	۳۵۵	۴۳۹	داشبلاغ
-۴.۱	-۹.۲	-۴.۰	-۲۴.۳	۲۱۹	۳۵۵	۴۳۶	۵۰۶	سروجهان
-۶.۱	-۲۱.۸	۰.۰۰۸	-۱۸.۵	۷۲۴	۲۴۸۳	۲۴۸۲	۲۵۸۳	عمیدآباد
-۹.۸	-۲۳.۲	-۰.۷	-۱۷.۴	۲۶۰	۹۷۷	۱۰۱۵	۱۰۹۵	کبودچشمه
-۵.۴	-۱۸.۵	-۰.۹	-۰.۴	۱۳۸	۳۸۴	۴۰۲	۴۲۰	کوه زین
۰	۰	۰	۰	۳۰۹	۰	۰	۰	مهستان

ماخذ: مرکز آمار ایران

با توجه به نتایج جدول شماره فوق در دهستان صابین قلعه :

- نرخ رشد دوره ۱۳۷۵-۱۳۸۵: با توجه به نتایج حاصل، تمامی روستاهای دهستان صابین قلعه دارای نرخ رشد منفی بوده، همچنین در بین روستاهای این دهستان روستای الگزیر با نرخ رشد ۲۳/۸- دارای بالاترین نرخ رشد منفی می باشد.
- نرخ رشد دوره ۱۳۸۵-۱۳۹۰: با توجه به نتایج حاصل، تمامی روستاهای این دهستان به جز روستای عمیدآباد (۰/۰۰۸) دارای نرخ رشد منفی هستند. همچنین در بین روستاهایی دارای نرخ رشد منفی اند، روستای سروجهان با ۴/۰- درصد بالاترین نرخ رشد منفی در این دوره را به خود اختصاص داده است.
- نرخ رشد دوره ۱۳۹۰-۱۳۹۵: با توجه به نتایج حاصل، تعداد ۲ روستا شامل روستاهای جداقیه، چرگر دارای نرخ رشد مثبت هستند، و بقیه روستاها شامل : ارهان، الگزیر، پیر سقا، خراسانلو، داشبلاغ، سروجهان، عمیدآباد، کبودچشمه، کوه زین دارای نرخ رشد منفی هستند.
- نرخ رشد دوره ۱۳۷۵-۱۳۹۵: با توجه به نتایج حاصل، تمامی روستاهای دهستان صابین قلعه شامل روستاهای: ارهان، الگزیر، جداقیه، چرگر، خراسانلو، داشبلاغ، سروجهان، پیر زاغه، پیر سقا، عمیدآباد، کبودچشمه، کوه زیندر، مهستان دارای نرخ رشد منفی هستند.

نمودار شماره ۵- نرخ رشد سالانه دهستان صائین قلعه

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

فعالیت‌های اقتصادی

برای رسیدن به توسعه اقتصادی در کشور، باید از تمامی توان‌های اقتصادی در بخش‌های مختلف سود برد. نگرش تک بعدی به بخش‌های اقتصادی، عامل عقیم ماندن توان‌های محیطی در بهره‌وری از منابع می‌گردد. بنابراین، باید توجه داشت که توسعه اقتصادی در هر سرزمین، وابسته به کارآیی، تلفیق و ترکیب بهینه بین بخش‌های اقتصاد (کشاورزی، صنعت و خدمات) است (مطیعی لنگرودی، ۱۳۹۰: ۱۳). از این‌رو در تمام دنیا، اقتصاد روستایی نقش بسیار مهمی در اقتصاد ملی کشورها دارد. بخش قابل توجهی از شاغلین هر کشوری، به‌خصوص در کشورهای در حال توسعه، در حوزه‌های روستایی به کار مشغول هستند. تولیدات کشاورزی همچون محصولات زراعی، باغی و دامی، علاوه بر تأمین غذای مردم به‌عنوان مواد خام و اولیه، چرخ صنایع را به گردش در می‌آورد و یا به‌عنوان کالاهای مصرفی در شهرها، توسط مشاغل خدماتی به فروش می‌رسد. تولیدات کشاورزی نقش مهمی در خودکفایی اقتصادی، استقلال سیاسی، امنیت غذایی و کسب ارز دارد. به مدت هزاران سال تولیدات کشاورزی منشأ ثروت و قدرت ملل و دولت‌ها بوده است. امروزه نیز کمتر کشوری بدون توجه به اقتصاد روستایی قادر به تأمین نیازهای حیاتی شهروندان خود است (بدری، ۱۳۹۱: ۷). لذا در این قسمت از به بررسی وضعیت بخش‌های اقتصادی (کشاورزی، صنعت و خدمات) در روستاهای هدف طرح‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در شهرستان ابهر، استان زنجان پرداخته می‌شود.

الف) فعالیت‌های تولید کشاورزی (زراعی، باغی، دامی و...)

بخش کشاورزی در توسعه اقتصادی کشورهای در حال توسعه، از نظر تأمین نیازهای غذایی مردم (Uniamikogbo, 2007:11)، تأمین مواد اولیه و نیروی کار صنایع (Chowdhury, 2010: 76)، اشتغال افراد و ایجاد درآمد (Anthony, 2010: 2) اهمیت زیادی دارد. در این میان، بخش کشاورزی به عنوان یکی از زیربخش‌های اساسی اقتصاد در فرایند توسعه خود نیازمند تخصیص بهینه منابع، امکانات و خدمات در جهت دستیابی به اهداف برنامه‌های توسعه است (عبدالله زاده و همکاران، ۱۳۹۰: ۴۷). علاوه بر این، به اعتقاد بیشتر صاحب نظران، کشاورزی در سطوح مختلف دارای نقش‌های مهم و اساسی است، از جمله، داشتن سهم عمده در رسیدن به اهداف توسعه هزاره‌ی سوم (توسعه‌ی پایدار و کاهش فقر)، درآمدزایی فقرای روستایی کشورهای در حال توسعه (Whelan, 2003:3)، ایجاد امنیت غذایی، کاهش مخارج غذایی در بودجه‌ی خانوار، تغییر ساختار اقتصاد مصرفی به ساختار اقتصاد تولیدی (قدیری معصوم، ۱۳۸۲: ۱۱۷)، تثبیت قیمت محصولات کشاورزی، استفاده مناسب از زیر ساخت‌های جغرافیایی در نواحی روستایی، وابستگی عمیق با منابع طبیعی و اثر گذاری بر پایداری محیطی، کاربر بودن بخش کشاورزی و زمینه ساز فعالیت‌های غیر کشاورزی در روستا و ناحیه است (Dallhamer, 2007: 43). با وجود این، بررسی‌ها نشان می‌دهد از عوامل اصلی بروز مهاجرت‌های روستایی در کشورهای در حال توسعه، نابرابری در تولیدات و فرصت‌های کاری و منابع مالی اندک در بخش کشاورزی (LIU, 2008: 4)، نابرابری میان بخش اقتصادی مناطق شهری (صنعت) و روستایی (کشاورزی) (Jaylson, 2006: 35)، نابرابری فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و کشاورزی (peter, 2004: 7) و انجام سرمایه‌گذاری‌ها اندک در بخش کشاورزی می‌باشد، بنابراین جهت کاهش مهاجرت‌های روستایی، دستیابی به توسعه کشاورزی متوازن امری ضروری می‌باشد (Aileen, 2006: 32). به همین جهت و با توجه به اهمیت بخش کشاورزی و تولیدات آن در توسعه روستایی در این قسمت به وضعیت تولیدات کشاورزی در روستاهای هدف طرح‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در شهرستان ابهر، استان زنجان پرداخته می‌شود. ابهر یکی از شهرهای شرقی استان زنجان و دومین شهرستان با اهمیت بعد از زنجان است. ابهر از نخستین زیستگاه‌های انسانی ایران است. این شهرستان از نظر توپوگرافی در انتهای کوه‌های زنجان جنوبی قرار گرفته است و دارای رودهای مهمی بنام ابهررود و خراورد است. در همین راستا، عوامل مختلفی باعث رونق کشاورزی در این شهرستان شده است، که مهمترین آنها عبارتند از: ۱) وجود جریان رودخانه ابهر رود که باعث به وجود آمدن سرزمین‌های آبرفتی و حاصلخیز نسبتاً وسیع اطراف آن شده است، ۲) وجود آب و هوای مساعد جهت ایجاد و رشد کشاورزی و دامداری، ۳) دسترسی راحت به بازارهای فروش و غیره

محصولات زراعی

در بین محصولات زراعی ابتدا به بررسی وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) غلات و حبوبات روستاهای هدف در شهرستان ابهر پرداخته شده است. آمارها نشان می‌دهد در یک سال زراعی، از بین غلات تنها گندم و جو کشت می‌شود و بیشترین تولیدات غلات در زمینه تولید گندم است و همه روستاهای هدف در زمینه تولید گندم و جو فعالیت می‌کنند و بیشترین تولید گندم در روستاهای چرکر (۲۰۰۰ تن گندم دیمی و ۱۱۳۹ گندم آبی) و

پیرسقا (۱۹۲۵ گندم آبی و ۶۷۵ تن گندم دیمی) است. همچنین در زمینه تولید حبوبات نیز، تنها محصولات نخود، لوبیا (بیشترین تولید لوبیا با ۱۳۰۰ تن در روستای پیرسقا) و عدس تولید می‌شود.

جدول ۱۶: وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) غلات و حبوبات روستاهای هدف در شهرستان ابهر

آبادی	کشت و تولید	غلات (هکتار)												حبوبات (هکتار)					
		گندم		جو		شلتوک		ذرت دانه-ای		سایر		نخود		لوبیا		عدس		سایر	
		آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم
قمچ آباد	زیر کشت (هکتار)	۹۶	۸۰	۰	۱۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۹۶	۳۲۰	۶۸	۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۲	-	-	-	-
نورین	زیر کشت (هکتار)	۲۸۸	۲۰۰	۰	۸۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۲۸۸	۸۰۰	۳۶۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۸	-	-	-	-
جداقیه	زیر کشت (هکتار)	۶۰۰	۱۲۰	۵۰	۱۰۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۰	-	-	۳۰	-
	تولید (تن)	۲	۳	۱,۵	۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲	-	-	۰,۵	-
خراسانلو	زیر کشت (هکتار)	۶۰۰	۲۵	۳۰	۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۵	-	-	۸	-
	تولید (تن)	۶۰۰	۹۵	۱۴	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۷	-	-	۳	-
چرگر	زیر کشت (هکتار)	۲۰۰۰	۲۵۳	۱۵	۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۰	-	-	۱۰	-
	تولید (تن)	۲۰۰۰	۱۱۳۹	۱۲۰	۱۳۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۲۰	-	-	۴	-
پیرسقا	زیر کشت (هکتار)	۴۵۰	۴۰۰	۲۵	۵۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۰۰	-	-	۵	-
	تولید (تن)	۶۷۵	۱۹۲۵	۲۵	۲۷۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۳۰۰	۰	-	۲	-

مأخذ: جهاد کشاورزی استان زنجان، ۱۳۹۷

همچنین مهمترین محصولات صنعتی کشت شده در بین روستاهای هدف کلزا است که بیشترین میزان تولید آن متعلق به روستاهای نورین با ۱۰۲ تن در سال، چرگر با ۵۲ تن در سال و پیرسقا با ۴۵ تن در سال می‌باشد. همچنین مهمترین سبزیجات کشت شده در این روستاهای هدف عبارتند از؛ سیب زمینی (بیشترین تولید آن در روستای نورین با ۱۱۱۰ تن)، گوجه فرنگی (بیشترین تولید آن با ۲۰۰۰ تن در روستای قمچ آباد)، پیاز و سیر (بیشترین تولید آن با ۱۲۵ تن در روستای نورین)، سیر (بیشترین تولید آن با ۱۷ تن در روستای پیرسقا) و لوبیا سبز (تنها در روستای چرگر با ۱/۵ تن در سال وجود دارد). بنابراین به طور کلی می‌توان گفت، مهمترین محصول تولیدی در روستاهای هدف کلزا، سیب زمینی، گوجه فرنگی و پیاز می‌باشد.

جدول ۱۷: وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) محصولات صنعتی و سبزیجات روستاهای هدف در شهرستان

ابهر

سایر	شالغم	پیاز و سیر	سبزی	سبزیجات						محصولات صنعتی						آبادی	
				فلفل سبز	لوبیا سبز	بادمجان	گوجه فرنگی	سبزی زمینی	سبزیجات برگی	سایر با نام	چغندر قند	آفتابگردان	کلبا	سویا	کنجد		
-	-	۳	-	-	-	-	۵۰	۸	-	-	-	-	۶	-	-	زیر کشت (هکتار)	قمج آباد
-	-	۵۷	-	-	-	-	۲۰۰۰	۱۶۰	-	-	-	-	۱۸	-	-	تولید (تن)	
-	-	۵	-	-	-	-	۱۵	۳۷	-	-	-	-	۳۴	-	-	زیر کشت (هکتار)	نورین
-	-	۱۲۵	-	-	-	-	۶۰۰	۱۱۱۰	-	-	-	-	۱۰۲	-	-	تولید (تن)	
-	-	۲۰	۴	-	-	-	۲۰	۲۵	-	-	-	-	۳,۵	-	-	زیر کشت (هکتار)	جداقیه
-	-	۲۰	۴	-	-	-	۲۰	۲۵	-	-	-	-	۳,۵	-	-	تولید (تن)	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	زیر کشت (هکتار)	خراسانو
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	تولید (تن)	
-	-	-	-	-	۱	-	۵,۵	۲	-	-	-	-	۱۵	-	-	زیر کشت (هکتار)	چرگر
-	-	-	-	-	۲,۵	-	۱۳۷	۶۰	-	-	-	-	۵۲	-	-	تولید (تن)	
-	-	۰,۵	۰,۵	-	-	-	۱	۱	-	-	-	-	۱۰	-	-	زیر کشت (هکتار)	پیرسقا
-	-	۱۷	۱۷	-	-	-	۴۰	-	-	-	-	-	۴۵	-	-	تولید (تن)	

مأخذ: جهاد کشاورزی استان زنجان، ۱۳۹۷

نتایج در زمینه وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) محصولات جالیزی و نباتات علوفه‌ای روستاهای هدف در شهرستان ابهر نشان داد که مهمترین محصول جالیزی روستاهای هدف طرح خیار است که تنها در روستاهای جداقیه و چرگر وجود دارد. همچنین مهمترین نباتات علوفه‌ای تولیدی در این روستاها عبارتند از؛ یونجه

به روش آبی (بیشترین تولید یونجه متعلق به روستای پیرسقا با ۲۸۰۰ تن) و ذرت علوفه‌ای (بیشترین تولید آن متعلق به روستای چرگر ۱۶۵۰ تن) است.

جدول ۱۸: سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) محصولات جالیزی و نباتات علوفه‌ای روستاهای هدف در شهرستان ابهر

آبادی	محصولات جالیزی													نباتات علوفه‌ای			
	خربزه	هندوانه	خیار	سایر	یونجه		ذرت علوفه‌ای		جو علوفه‌ای		شبدر		سایر				
					آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم					
قمج آباد	-	-	-	-	-	۲۵	-	۲۵	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	۲۰۰	-	۸۷۵	-	-	-	-	-	-			
نورین	-	-	-	-	-	۵۰	-	۱۵	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	۴۵۰	-	۶۷۵	-	-	-	-	-	-			
جداقیه	-	-	۵	-	-	۶۰	-	۱۰	-	-	-	-	-	-			
	-	-	۱۲	-	-	۳	-	۶	-	-	-	-	-	-			
پیرسقا	-	-	-	-	-	۲۰۰	-	۳	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	۲۸۰۰	-	-	-	-	-	-	-	-			
خراسانلو	-	-	-	-	۱۰	۲۵	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	۲۷۵	۷	-	-	-	-	-	-	-			
چرگر	-	-	۲	-	-	۷۰	۲۰	۳۰	-	-	-	-	-	-			
	-	-	۹,۵	-	-	۷۵۰	۱۲	۱۶۵۰	-	-	-	-	-	-			

مأخذ: جهاد کشاورزی استان زنجان، ۱۳۹۷

محصولات باغی

شهرستان ابهر در تولید محصولات باغی شهرت خاصی دارد و مهمترین محصول باغی آن انگور است. چنانچه، در کتاب البلاد و اخبار العباد آماده است، شهر ابهر هوای سازگار دارد و آبش بسیار و گوارا، باغ و باغات و میوه شهر ابهر شهرت جهانی دارد. از فراورده‌های میوه و سردرختی، انگور، گلابی، گردو ممتاز و در انتخاب میوه جات دارای اکثریتند. نوعی امرود در ابهر هست به اندازه نارنج و همچون نارنج گرد است، آن را عباسی گویند. عباسی در خوشمزگی ضرب المثلی شده است که [متداول است] می‌گویند، از هر جای مملکت میوه فروشان به شهر ابهر می‌آیند که گلابی عباسی را خرید کنند. باغستانی پیرامون شهر هست بهاء الدین آباد گویند و استفاده از آن برای همه حتی مسافران مجانی است آثار دژی در ابهر هست که گویند پناهگاه یاغیان از دولت بود. در ابهر آبی موجود است که از چشمه‌ای می‌جوشد هر تیغ پولادینی را اعم از شمشیر و غیره وسیله آن، آب دهند. فوق العاده تیز و بادوام می‌شود. در پیرامون ابهر به هر طرف نگاه کنی، آسیاها را می‌بینی که وسیله آب می‌چرخند. در جایی دیگر می‌گویند ابهریان در زیبایی گوی سبقت را از اهل هر شهر دیگری ربوده‌اند و همه باهم یکدل و متحدند. در مشترک یاقوت حموی آمده است که ابهر شهر بزرگ مشهوری است میان قزوین و زنجان از ناحیه‌های جبل که گروه بسیاری از فقیهان مالکی و شافعی و محدثان از آن برخاسته‌اند.

لذا در بین محصولات باغی روستاهای هدف بیشترین میزان تولید متعلق به محصول سیب و انگور است. چنانچه این دو محصول در همه روستاهای هدف طرح وجود دارد و بیشترین میزان تولید سیب در روستای چرگر با ۲۲۰۰ تن

در سال و پیرسقا با ۲۰۰۰ تن در سال تولید می‌شود و در زمینه انگور نیز بیشترین میزان تولید انگور متعلق به روستاهای نورین با ۴۵۵۰ تن در سال، ۲۵۰۰ تن در روستای پیرسقا و ۱۶۲۵ تن در روستای خراسانو می‌باشد.

جدول ۱۹: وضعیت سطح زیر کشت (هکتار) و تولیدات (تن) محصولات باغی روستاهای هدف در شهرستان ابهر

روستا	سیسز	گل‌انجیر	زردآلو	شلیل	انگور	بادام	گردو	فندق	انار	آلو	گوجه	آلبالو	زردآلو	شفتالو	هلوه شلیل	زردآلو	شلیل	انگور	بادام	گردو	فندق	انار
قمچ آباد	زیر کشت (هکتار)	۲۰۰	۲	-	۱	-	-	-	-	-	-	۱۰۰	۱۰	-	۱۵۰	۵	۸	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۵۰۰	۳۰	-	۵	-	-	-	-	-	-	۴۰۰۰	۱۲	-	۱۸۰۰	۱۵	۲۰	-	-	-	-	-
نورین	زیر کشت (هکتار)	۲۵	۲	-	۰	-	-	-	-	-	-	۰	۵	-	۳۵۰	۳	۴	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۶۲۵	۳۰	-	۰	-	-	-	-	-	-	۰	۶۰	-	۴۵۵۰	۱۰	۱۰	-	-	-	-	-
جداقیه	زیر کشت (هکتار)	۴۰	۲	۱	۱	۲	-	-	-	-	۱	۱	۲	-	۱۲۰	۳	۲۵	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۱۵	-	۵	۱۰	۱۵	-	-	-	-	-	۱۵	۹	-	۱۵	۱۵	۸	۶	-	-	-	-
پیرسقا	زیر کشت (هکتار)	۸۰	۱،۵	۱،۵	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱۱	۵	-	۲۵۰	۱۱	۴	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۲۰۰۰	۱۵	۱۵	۲۴	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۳۰۰	۵۰	-	۲۵۰۰	۲۵۰	۸	۶۰	-	-	-	-
خراسانو	زیر کشت (هکتار)	۵	۰،۵	۰،۵	۰،۵	۱	-	-	-	-	-	۱	۱	-	۱۶۵	۱	۱۴	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۷۵	۲،۵	۲،۵	۲،۵	۸	-	-	-	-	-	۸	۸	-	۱۶۲۵	۸	۲۵	-	-	-	-	-
چرگر	زیر کشت (هکتار)	۱۱۰	۱	۱	۱	۰،۵	-	-	-	-	-	۴۰	۱	-	۷۵	۳	۱۲	-	-	-	-	-
	تولید (تن)	۲۲۰۰	۵	۵	۵	۲،۵	۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۰۰	۸	۰	۶۰۰	۷۰	۲۷	-	-	-	-	-

صنایع روستایی شهرستان ابهر

یکی دیگر از بخش‌های اقتصادی پویا و فعال نواحی روستایی و شهری شهرستان ابهر بخش صنایع است. به در همین راستا، شهرستان ابهر دارای ۵ شهرک صنعتی هیدج، شریف، افق، ابهر ۴، صائین قلعه که از این تعداد در ۲ شهرک صنعتی امکان استقرار صنایع میسر می‌باشد. بر اساس آمار موجود تعداد کارگاه‌های بزرگ صنعتی فعال شهرستان ابهر برابر ۱۲۳ واحد با اشتغال ۸۲۸۷ نفر نیروی انسانی بوده است. در این شهرستان عمده سرمایه‌گذاری در صنعت شامل محصولات غذایی و آشامیدنی ۲۰ مورد، منسوجات ۳۶ مورد، دباغی - کیف و کفش ۱ مورد، چوب و محصولات چوبی ۳ مورد، محصولات لاستیک و پلاستیک ۱۱ مورد، محصولات کانی غیر فلزی ۱۶ مورد، وسیله نقلیه موتوری ۲ مورد و ساخت کاغذ و مصنوعات کاغذی ۸ مورد بوده است و در این شهرستان سرمایه‌گذاری در صنعت نساجی اعم از واحدهای در حال بهره‌برداری و طرح‌های نیمه تمام نسبت به سایر صنایع و مناطق استان چشم‌گیر و مطلوبیت خاصی داشته است. همچنین، این شهرستان دارای امکانات نسبی از نظر زیر بناهای صنعتی می‌باشد که اگر این زیربنای از نظر کمی و کیفی توسعه یابد می‌تواند در استمرار و استقرار و توسعه صنایع دیگر نقش خوبی داشته باشد، شهرستان ابهر به لحاظ شاخص اشتغال‌زایی و تعداد واحد صنفی موجود دومین شهرستان استان زنجان محسوب می‌گردد.

در سال‌های اخیر به لحاظ انتقال قسمتی از خط تولید ریخته‌گری و تغییر محصولات تولید شرکت پلاستیک به تولیدی قطعات پلاستیکی و همچنین اقداماتی که در خصوص انتقال قسمتی از شرکت سایپا دیزل به شهرستان ابهر صورت گرفته، این امر می‌تواند نسبت به سایر صنایع چشمگیرتر باشد. به‌طور کلی توسعه صنعتی در این شهرستان در وضعیت کنونی و آینده، در اثر مرکزیت و وجود امکانات زیربنایی و رفاهی و راه‌های ارتباطی مناسب بوده و توسعه‌یافتگی صنعتی را در آینده این شهرستان توجیه می‌نماید.

در صنایع غذایی بالاترین ضریب تمرکز به میزان ۲ مربوط به شهرستان ابهر می‌باشد در شهرستان ابهر صنایع غذایی کانی غیرفلزی و فلزی با فاصله نزدیک نسبت به یکدیگر رشته‌های تولیدی غالب محسوب می‌شوند. ۴۲ درصد از ظرفیت فنی اشتغال‌زایی صنایع روستایی در حال احداث در شهرستان ابهر تمرکز دارد و بالاترین ضریب تمرکز مکانی ظرفیت‌های اشتغال‌زایی به میزان ۲/۵ مربوط به شهرستان ابهر است.

در همین راستا، قابلیت‌ها و توان‌های بخش صنعت در شهرستان به شرح زیر می‌باشد؛

- قرار گرفتن شهرستان در مسیر جاده ترانزیت - آزاد راه - راه آهن و ...
- همجواری با استان‌های مهم صنعتی کشور بخصوص استان قزوین و تهران.
- وجود واحدهای صنعتی قوی در زمینه نساجی و قطعات خودرو و صنایع کانی غیرفلزی.
- دسترسی به شبکه قوی انتقال برق، گاز، نفت.
- برخورداری از پتانسیل‌های آبی و ظرفیت مناسب معدن.
- زمینه بسیار مناسب ایجاد صنایع گوناگون تبدیلی زراعی، باغی و دامی.

لذا در این قسمت شهرک‌های صنعتی فعال و در دست احداث شهرستان ابهر طی جدول زیر آورده شده است.

جدول ۲۰: شهرک‌های صنعتی فعال و در دست احداث شهرستان ابهر

نام شهرک / ناحیه صنعتی	فاصله شهرک از مرکز شهرستان (هکتار) کیلومتر	وضعیت راه دسترسی به شهرک یا ناحیه	دسترسی به برق صنعتی در شهرک یا ناحیه	دسترسی به آب در شهرک یا ناحیه	دسترسی به تلفن در شهرک یا ناحیه	قیمت هر متر مربع زمین در شهرک (ریال)	دسترسی به واحدهای کارگاهی آماده
هیدج	۱۲	دارد	دارد	دارد	دارد	۲۴۱۵۰۰	دارد
شریف	۵	دارد	دارد	دارد	دارد	۲۹۴۰۰۰	-
افق	۱۰	دارد	دارد	ندارد	ندارد	۲۹۴۰۰۰	-
ابهر ۴	-	-	-	-	-	-	-
صائین قلعه	-	۱۰۰	-	-	-	-	-

مأخذ سازمان صنعت، معدن و تجارت، ۱۳۹۷

علاوه بر شهرک‌های صنعتی فوق الذکر، در این شهرستان کارگاه‌های صنعتی نیز وجود دارد و مهمترین کارگاه‌های صنعتی موجود عبارتند از؛

فعالیت‌های بسته‌بندی، عمل‌آوری و حفاظت از فساد میوه و سبزیجات نباتات، چاپ، ساخت انواع لوکوموتیو راه آهن و تراموا و تجهیزات حمل و نقل ریلی، تولید-سیمان-آهک-گچ، ساخت انواع بلبرینگ-چرخ دنده-تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو، ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی طبقه بندی نشده درجای دیگر، ساخت ماکارونی رشته فرنگی محصولات اردی مشابه، تولیدات ازدانه های آسیاب شده، ساخت محصولات و سموم دفع آفات و سایر مواد شیمیایی مورد مصرف، صابون و پاک کننده هادترژانها فراورده‌های تمیزکننده و پرداخت، تولید کاکائو شکلات و انواع نقل و آبنبات، ساخت ماشین الات کشاورزی و جنگل‌داری، ساخت انواع محصولات پلاستیکی، ساخت کالاهای بتونی-سیمانی و گچ، ساخت تجهیزات پزشکی و جراحی و وسایل ارتوپدی، ساخت کالاهای بتونی-سیمانی و گچ، آماده سازی و ریسندگی الیاف نساجی بافندگی منسوجات، استخراج سنگ-شن و ماسه و خاک رس، ساخت انواع تانکر-مخزن و کانتینرهای فلزی، فعالیت‌های بسته بند، ساخت انواع محصولات پلاستیکی، آماده‌سازی و ریسندگی الیاف نساجی بافندگی منسوجات، ساخت ماکارونی رشته فرنگی محصولات اردی مشابه، ساخت انواع محصولات پلاستیکی و فعالیت‌های بسته بندی و غیره است.

جدول ۲۱: صنایع کارگاهی موجود در شهرستان ابهر

نام واحد	آدرس کارگاه	گروه فعالیت ۴ رقمی	گروه فعالیت ۲ رقمی
تندیس پوپک ابهر	۱۵ کیلومتری ابهر به قزوین ورودی روستای حصار قاجار نرسیده به روستا	فعالیت‌های بسته‌بندی (۷۴۹۵)	سایر فعالیت‌های خدمات مهندسی (۷۴)
خرم شهد آذر	ابتدای روستای نورین- روبروی شهرک صنعتی شریف ابهر	عمل‌آوری و حفاظت از فساد میوه و سبزیجات نباتات (۱۵۱۳)	محصولات غذایی و آشامیدنیها (۱۵)
نیلگون نگار پارسیان	ابهر- کیلومتر ۱۷ ابهر به تاکستان روبروی روستای قروه	چاپ (۲۲۲۱)	انتشار و چاپ و تکثیر (۲۲)
توسعه صنایع ریلی ایرانیان	ابهر روبروی روستای قروه خ ساین	ساخت انواع لوکوموتیو راه آهن و تراموا و تجهیزات حمل و نقل ریلی (۳۵۲۰)	سایر تجهیزات حمل و نقل (۳۵)
گچ الماس	ابهر سناط بالای راه آهن کیلومتر ۲	تولید-سیمان-آهک-گچ (۲۶۹۴)	سایر محصولات کانی غیرفلزی (۲۶)
فولاد چرخ	ابهر شریف آباد مقابل شرکت تافت ریس	ساخت انواع بلبرینگ-چرخ دنده-تجهیزات مکانیکی انتقال نیرو (۲۹۱۳)	ساخت ماشین آلات و تجهیزات (۲۹)
اورشن	ابهر کیلومتر ۲۰ جاده ترانزیت ابهر - زنجان بخش مرکزی روستای پیرزاغه	ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی طبقه بندی نشده درجای دیگر (۲۶۹۹)	سایر محصولات کانی غیرفلزی (۲۶)
تعاونی رشته بری بهدیس محمدی	ابهر نصیر آباد حاشیه جاده ترانزیت	ساخت ماکارونی رشته فرنگی محصولات اردی مشابه (۱۵۴۴)	محصولات غذایی و آشامیدنیها (۱۵)
سلطانعلی نظری	بین هیدج و نصیر آباد	تولیدات ازدانه های آسیاب شده (۱۵۳۱)	محصولات غذایی و آشامیدنیها (۱۵)
فناوری نانو رسیس	جاده ازنا ب - کیلومتر ۱۰ - اراضی جندحسین	ساخت محصولات و سموم دفع آفات و سایر مواد شیمیایی مورد مصرف (۲۴۲۱)	ساخت مواد و محصولات شیمیایی (۲۴)

صنایع بهداشتی ساین	جاده ترانزیت تهران تبریز - ۱۷ کیلومتری ابهر - روبروی روستای قره - روبروی شرکت پوشینه	صابون و پاک کننده هادترژانها فراورده‌های تمیزکننده و پرداخت (۲۴۲۴)	ساخت موادومحصولات شیمیایی (۲۴)
تعاونی شیرین شقایق ابهر	روستای پیرسقا- خیابان امام - کوچه حافظ - پلاک ۳۱	تولید کاکائو شکلات و انواع نقل و آبنبات (۱۵۴۳)	محصولات غذایی وآشامیدنیها (۱۵)
محمدحسین عباسی	روستای عمید آباد- خیابان سعدی	ساخت ماشین الات کشاورزی و جنگل‌داری (۲۹۲۱)	ساخت ماشین آلات وتجهیزات (۲۹)
صنایع پلاستیک پوشینه	زنجان ابهر کیلومتر ۱۷ جاده ابهر - تاکستان روبروی روستای قره	ساخت انواع محصولات پلاستیکی (۲۵۲۰)	محصولات ازلاستیک وپلاستیک (۲۵)
زیور معروفخانی	شریف آباد جاده ترانزیت تقاطع کمربندی روبروی صفابار	ساخت کالاهای بتونی-سیمانی و گچی (۲۶۹۵)	سایر محصولات کانی غیرفلزی (۲۶)
تعاونی صحت کاوش ابهر	شناط-بلوار دکتر بهشتی کوچه شهید معصومی	ساخت تجهیزات پزشکی و جراحی و وسایل ارتوپدی (۳۳۱۱)	ابزار پزشکی-پتیک-دقیق-ساعت (۳۳)
مردعلی عزیزی	شناط میدان حر نرسیده به شهرک مسکونی ستاره	ساخت کالاهای بتونی-سیمانی و گچی (۲۶۹۵)	سایر محصولات کانی غیرفلزی (۲۶)
تولیدی پارس دکور	صائین قلعه - کیلومتر ۲ بعد از صائین قلعه	اماده سازی و ریسندگی الیاف نساجی بافندگی منسوجات (۱۷۱۱)	ساخت منسوجات (۱۷)
رنگین نقش سیمین	کیلومتر ۱۷ جاده ابهر - تاکستان، روبروی روستای قره	چاپ (۲۲۲۱)	انتشاروچاپ وتکشیر (۲۲)
صنایع شنی مهرعود درخشان	کیلومتر ۲۵ جاده خرمدره-زنجان- جنب ماسه شویی اورشن-اراضی روستای عمید آباد	استخراج سنگ-شن و ماسه و خاک رس (۱۴۱۰)	استخراج سایر معادن (۱۴)
تانکر سازی پیمان ابهر	کیلومتر ۴ جاده ترانزیت ابهر- شریف آباد	ساخت انواع تانکر-مخزن و کانتینرهای فلزی (۲۸۱۲)	محصولات فلزی فابریکی (۲۸)
زرین تاک ابهر	کیلومتر ۴۵ اتوبان ابهر زنجان ۷ کیلومتر بعد از صائین قلعه جاده روستای چرگر	فعالیت‌های بسته بندی (۷۴۹۵)	سایر فعالیت‌های خدمات مهندسی (۷۴)
تدبیر بنای ماکان	کیلومتر ۵ ابهر به تاکستان- روبروی سپند آرشام	ساخت انواع محصولات پلاستیکی (۲۵۲۰)	محصولات ازلاستیک وپلاستیک (۲۵)
پرچین	کیلومتر ۶۵ جاده زنجان- تهران منطقه صنعتی حسین آباد	اماده سازی و ریسندگی الیاف نساجی بافندگی منسوجات (۱۷۱۱)	ساخت منسوجات (۱۷)
مهین باقری	کیلومتر ۸ جاده ابهر به رشت روستای قارلوق	ساخت ماکارونی رشته فرنگی محصولات اردی مشابه (۱۵۴۴)	محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها (۱۵)
بسپار صنعت پژوه	مجتمع صنعتی نورین-خیابان ۵ فاز ۲ - جنب شرکت چکاد صنعت	ساخت انواع محصولات پلاستیکی (۲۵۲۰)	محصولات ازلاستیک وپلاستیک (۲۵)
مجید امیرخانی	نصیرآباد خیابان امام پلاک ۲۰	فعالیت‌های بسته بندی (۷۴۹۵)	سایر فعالیت‌های خدمات مهندسی (۷۴)

مأخذ: اداره صنعت و معدن و تجارت، ۱۳۹۷

در بخش معدن نیز، شهرستان ابهر دارای ۴۵ معدن می‌باشد که به‌لحاظ تعداد، ۲۶ درصد معادن کل استان زنجان را شامل می‌شود. شهرستان ابهر با دارا بودن ۱۳ معدن فعال سیلیس با استخراج سالانه بیش از ۷۰۰۰۰۰ تن، علاوه بر تأمین سیلیس مورد نیاز استان بخش عمده‌ای از نیاز استان‌های مجاور به این ماده معدنی را نیز تأمین می‌کند. همچنین این شهرستان با دارا بودن ۶ واحد معدن سنگ آهن از جمله معادن آهن سرخه دیزج و مروارید بیشترین سهم را در تولید سنگ آهن استان زنجان را دارد. از دیگر معادن شهرستان می‌توان به معادن گرانیت، خاک صنعتی و کائولن اشاره نمود، مهمترین معادن قابل ذکر شهرستان معادن سیلیس قزلجه شاه‌بلاغی، طهماسب‌آباد، کلنگرز و چالچوق، معادن گرانیت گوادر و خراسان‌لو می‌باشد. در جدول زیر مشخصات معادن شهرستان ابهر را مورد توجه قرار می‌دهد.

جدول ۲۲: معادن شهرستان ابهر در سال ۱۳۹۵

نام معدن	میزان استخراج سالانه اسمی (تن)	ذخیره معدن (تن)
آهک اسد آباد	۱۰۰۰۰	۲۶۴۰۰۰
سیلیس چشین a	۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰
سیلیس طهماسب آباد	۲۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
گرانیت خراسانلو ۱	۴۰۰۰	۱۲۶۶۳۸۸
گرانیت خراسانلو ۲	۳۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰
گرانیت خراسانلو ۳	۳۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
گرانیت خراسانلو ۴	۳۵۰۰	۱۰۰۰۰۰۰
گرانیت گوادر	۴۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰
گرانیت گوادر ۱	۸۰۰۰	۲۲۳۵۸۸۴
گرانیت گوادر ۲	۵۰۰۰	۲۶۳۵۸۰
گرانیت گل سنگ	۴۰۰۰	۱۵۵۰۰۰۰
گرانیت کوه زین ۲	۳۰۰۰	۴۵۰۰۰۰
تراورتن درسجین	۵۰۰۰	۲۷۰۰۰۰
کائولن گاودره	۱۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
کائولن خراسانلو	۱۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰
خاک صنعتی بهاور	۵۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
خاک صنعتی قشلاق	۷۰۰۰	۷۰۰۰۰۰۰
خاک صنعتی اسلام آباد	۵۰۰۰	۳۴۰۰۰۰۰
خاک صنعتی مرشون	۱۵۰۰۰	۳۲۰۰۰۰۰
خاک صنعتی خراسانلو	۱۰۰۰۰	۱۶۵۲۳۵
گرانیت امیر ۱	۳۵۰۰	۹۱۵۱۰
گرانیت امیر ۲	۱۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۰
سیلیس چالچوق	۳۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰۰
سیلیس چالچوق ۲	۲۵۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰
سیلیس کلنگرز	۱۵۰۰۰	۵۴۷۰۰۰۰
سیلیس قزلجه شاه‌بلاغی	۱۵۰۰۰۰	۴۹۰۰۰۰۰
پوزولان سرخه دیزج	۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰

۲۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	آهن با شکند
۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	آهن گوزلدیره
۳۶۰۰۰۰	۱۲۵۰۰	دولومیت گوزلدیره
۱۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	سنگ لاشه ویستان
۲۰۰۰۰۰۰	۲۶۵۰۰۰	آهن مرواریه
۱۱۲۰۰	۲۰۰۰	آهن ارجین
۳۳۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	آهن سرخه دیزج
۱۳۰۰۰۰	۲۶۰۰۰	آهن علی آباد
۲۷۵۰۰	۳۵۰۰	سرب و روی باریک آب
۳۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	سنگ لاشه خراسانلو
۸۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	سیلیس قوهجین
۶۵۵۰۰۰	۳۰۰۰۰	سیلیس شیورین
۴۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	سیلیس شکر چشمه
۵۰۰۰۰	۳۰۰۰	گرانیت والایش
۷۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	سیلیس ازناپ
۳۴۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	سیلیس ترکانده
۴۵۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	سیلیس ترکانده ۲
۲۴۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	سیلیس اورنه

مأخذ: سازمان صنعت، معدن و تجارت، ۱۳۹۵

تسهیلات روستایی پرداختی کمیته امداد امام خمینی

کمیته امداد امام خمینی (ره) با الهام از تعالیم شرع مقدس همواره سعی بر این دارد که اصولی‌ترین و شایسته‌ترین خدمات را نسبت به مددجویان مورد حمایت انجام دهد. بر همین اساس طرح‌ها و فعالیت‌های خودکفایی را در رأس برنامه‌های خود قرار داده و در طی سال‌های اخیر اقدام به اعطای تسهیلات روستایی بر اساس گروه فعالیت نموده است. چنانچه این کمیته در شهرستان ابهر در زمینه دامداری، کشاورزی، خدمات، حمل و نقل، طیورف قالببافی، زنبورداری، طیور، صنایع دستی، شیلات، صنفی و صنعتی و غیره اقدام به اعطای تسهیلات به مددجویان خود نموده است. در سال ۱۳۹۶ در زمینه دامداری ۱۸۷ مورد، در زمینه خدمات ۴ مورد، در زمینه زنبورداری ۳ مورد و در زمینه صنفی و صنعتی ۴ مورد اقدام به اعطای تسهیلات نموده است. با بررسی جدول زیر می‌توان گفت که میزان اعتبارات اعطای این کمیته در زمینه دامداری بیشتر بوده و خواهان زیادی داشته است

جدول ۲۳: تسهیلات روستایی پرداختی کمیته امداد امام خمینی (ره) از سال ۱۳۹۲ الی ۷ ماهه سال ۱۳۹۷ بر اساس گروه

فعالیت در شهرستان ابهر

مبالغ (میلیون ریال)		تسهیلات روستایی پرداختی کمیته امداد امام خمینی (ره)										
		سال ۱۳۹۶		سال ۱۳۹۵		سال ۱۳۹۴		سال ۱۳۹۳		سال ۱۳۹۲		گروه فعالیت
تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	
۲۱		۱۸۷		۱۱۳		۱۵۲		۱۲۳		۱۱۲		دامداری
۱		۳		۰		۰		۲		۲		کشاورزی
۰		۴		۴		۸		۷		۴		خدمات
۰		۰		۳		۳		۳		۲		حمل و نقل
۰		۱		۴		۰		۰		۵		قالیافی
۱		۳		۶		۳		۲		۰		زنبورداری
۰		۰		۱		۰		۳		۱۰		طیور
۰		۰		۰		۰		۰		۲		صنایع دستی
۰		۰		۰		۰		۰		۰		شیلات
۱		۴		۲		۳		۵		۳		صنعتی و صنعتی
۳،۴۹۵	۲۴	۳۳،۷۸۰	۲۰۲	۱۶،۳۰۰	۱۳۳	۲۰،۹۸۸	۱۶۹	۱۵،۵۲۷	۱۴۵	۱۲،۶۰۵	۱۴۰	استان

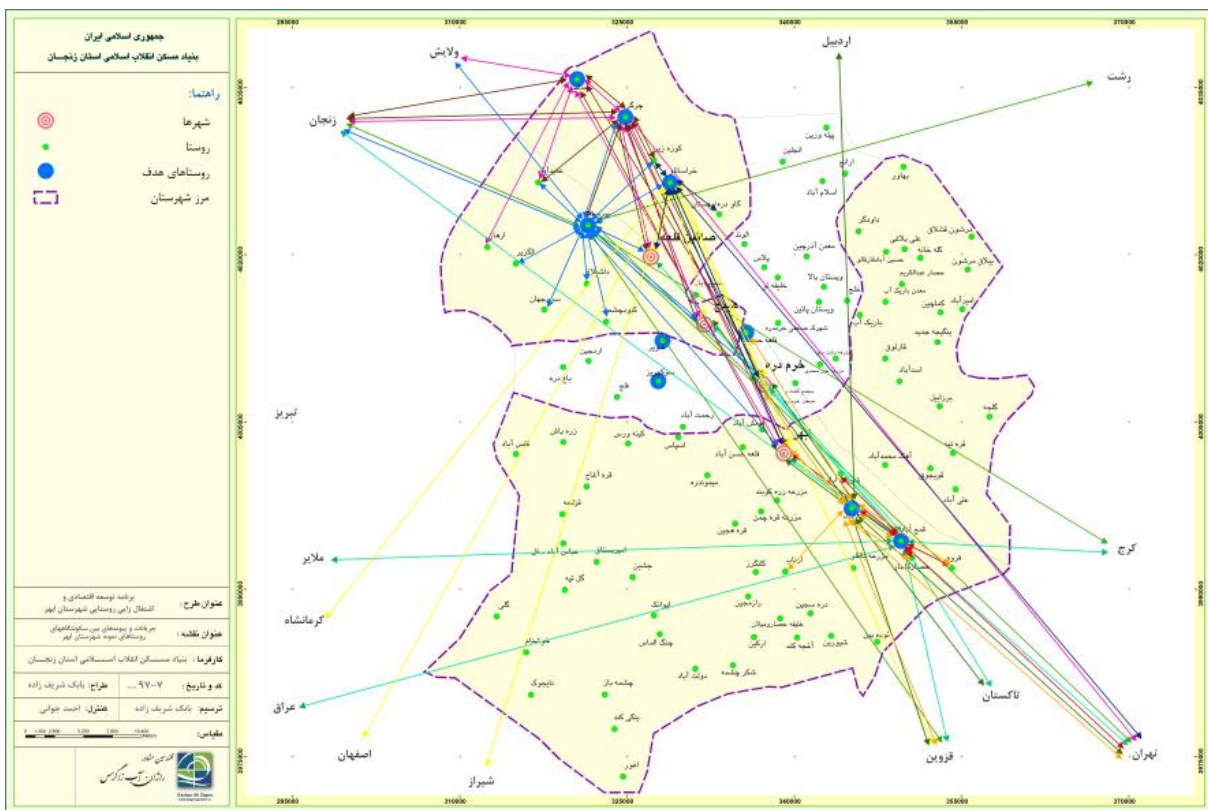
مأخذ: کمیته امداد امام خمینی (ره)، ۱۳۹۷

- شناسایی جریان‌ات و پیوندهای بین سکونتگاه‌ها

یکی از ویژگی‌های سکونتگاه‌های انسانی تطوری پذیرد و پویایی آن است. این پویایی در فضای روندهای زمانی به مدد تبادلات، تغییر شکلها و نقل و انتقال‌هایی صورت می‌پذیرد که بصورت جابجایی جمعیت، جریان کالا، انرژی، اطلاعات و سرمایه قابل مشاهده است. بدون شک یکی از مصادیق عینی مکانی تبادلات و جریان کالا، سرمایه، اطلاعات و انرژی روستا و شهر است. لذا توسعه رابطه سازمان یافته شهر و روستا زمینه‌های انتقال توسعه به حوزه نفوذ روستایی را فراهم ساخته و سبب ایجاد پیوندهای فضایی بین فعالیت‌های کشاورزی و بازارهای مصرف و توسعه ظرفیت ارائه خدمات توانمندسازی روستاییان و ... می‌شود.

بنابراین پیوند روستایی شهری پدیده‌های حاصل از تعامل دو سویه سکونتگاه‌های روستایی و کانون‌های شهری و روستاهای دیگر در عرصه منطقه‌ای است که به سبب جریان‌های مختلف از جمله جریان افراد، کالاها، اطلاعات، فناوری، نوآوری و مانند آن، پدید می‌آید. از این رو، پیوندهای روستایی و شهری در تنظیم و بیان سیاست‌هایی توسعه با هدف کاهش فقر و حمایت از نقش مثبت مراکز شهری در توسعه نواحی روستایی پیرامونی مورد تأکید کارشناسان توسعه قرار دارد. شواهد نشان می‌دهد که شهرها در کشورهای در حال توسعه نسبت به کشورهای توسعه یافته، بر پیرامون خود (حوزه نفوذ) متکی می‌باشند، بویژه اینکه اکثریت جمعیت این کشورها هنوز در روستاها ساکن هستند. بنابراین مناسبات متقابل بین شهرها و روستاهای پیرامون بسیار مهم است، زیرا تولیدات مهم

روستاها که برای صادرات در نظر گرفته می‌شود، عمدتاً از طریق شهرها صادر می‌سازند. ضمن اینکه شهرها منابع مهم مالی، خدمات و اطلاعات و ... را برای روستاها فراهم می‌سازد و امور مربوط به واردات کالاهای صنعتی و بعضی از نهاده‌های کشاورزی را انجام می‌دهند بنابراین شهرها برقراری پیوند بین نواحی روستایی و بازار جهانی را فراهم می‌نمایند. این پیوندهای وابسته به هم می‌تواند پایه‌های چرخه مثبت‌کنش متقابل را شکل دهد. در این راستا اهمیت حوزه نفوذ در این است که علاوه بر مشخص کردن میزان حوزه نفوذ شهرها و الگوهای رفتاری روستاییان در مراجعه به شهرها، سبب تعیین نقش شهرها شده و به آن شکل می‌دهد. لذا برای ساماندهی روابط شهر و روستا و تعیین عملکردها و کارکردهای فضایی سکونتگاه‌های انسانی، انتخاب و تحلیل سلسله مراتبی جریان‌های فضایی خدمات رسانی اهمیت خاصی دارد. بر این اساس به شناسایی جریان‌ات و پیوندهای روستای خراسانلو از بخش مرکزی شهرستان ابهر پرداخت می‌شود.

شناسایی این پیوندها و جریان‌ات در دو بخش اقتصادی و اجتماعی انجام شده است. جریان‌ها و پیوندهای اقتصادی روستای خراسانلو در نمودار مربوط آورده شده است. این روستا به دلیل موقعیت مطلق و نسبی قرارگیری و نزدیکی به شهرستان‌های خرمدره و صائین قلعه دارای اهمیت و روابط قوی با این سکونتگاه‌های شهری می‌باشد. مهمترین محصولات و تولیدات از جمله گندم و انگور و فرآورده‌هایی مانند کشمش بازار خود را در شهرهای خرمدره، زنجان و صائین قلعه پیدا کرده و به فروش می‌رسند. خاک صنعتی و گرانیت نیز از کالاهای مهمی است که از معادن این روستا استخراج گشته و به شهرهای متعددی همچون شیراز، کرمانشاه، اصفهان، تهران و قزوین فرستاده می‌شود. در شکل ذیل جریان‌ات و پیوندهای اقتصادی روستای خراسانلو ارائه گشته است.

شکل ۱: جریانات و پیوندهای اقتصادی روستای خراسانلو با سکونتگاه‌های دیگر

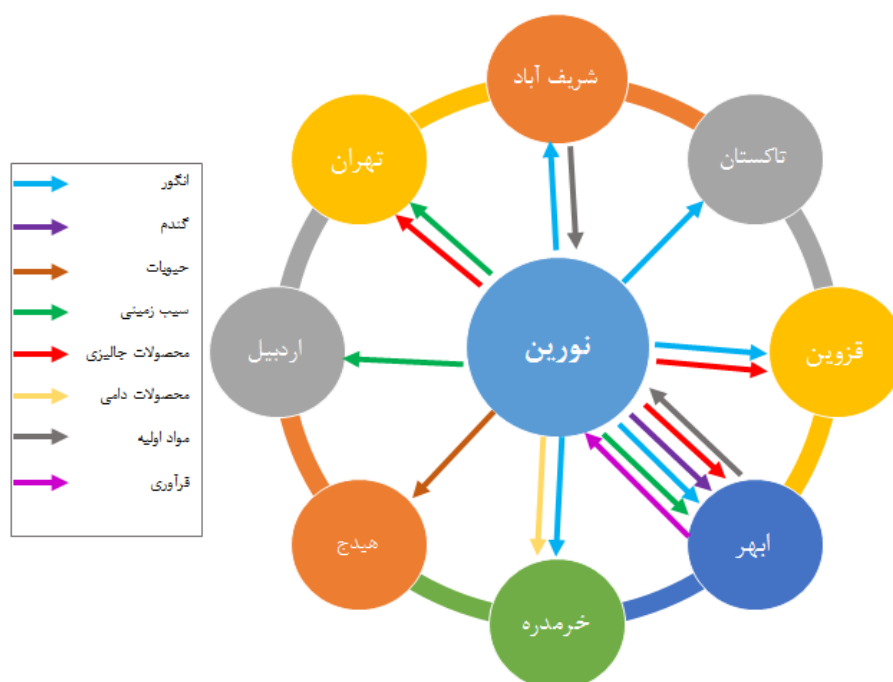
همانگونه که سخن رفت پیوندهای وابسته به هم می‌تواند پایه‌های چرخه مثبت کنش‌های متقابل را شکل دهد. پیوندها و جریانات اجتماعی و فرهنگی به عنوان یکی از مهم‌ترین، و شاید مهمترین بخش حیات جوامع بشری، قابل‌تأمل بوده و نیازمند بررسی است. روستای خراسانلو به دلیل نزدیکی به شهرهای صائین قلعه و ابهر بیشترین روابط خود را با این شهرها دارد. در اولویت دوم و سوم بیشترین ارتباط با مهستان و کوهزین می‌باشد. در ادامه روابط عمده روستای خراسانلو در نمودار مربوطه آورده است.

شکل ۲: جریانات و پیوندهای اجتماعی روستای خراسانلو با سکونتگاههای دیگر

شناسایی این پیوندها و جریانات در دو بخش اقتصادی و اجتماعی انجام شده است. جریان‌ها و پیوندهای اقتصادی روستای نورین در نمودار مربوط آورده شده است. این روستا به دلیل موقعیت مطلق و نسبی قرارگیری و نزدیکی به شهرستان‌های ابهر و خرمدره دارای اهمیت و روابط قوی با این سکونتگاه‌های شهری می‌باشد که البته بیشترین و قوی‌ترین ارتباط با شهر ابهر برقرار می‌باشد. این روستا در زمینه انتقال محصولات جالیزی و سیب‌زمینی با تهران مرتبط بوده و ارتباط اقتصادی مستمر و موثر با تهران، هیدج، شریف‌آباد و اردبیل را دارا می‌باشد.

شکل ۳: جریانات و پیوندهای اقتصادی روستای نورین با سکونتگاههای دیگر

همانگونه که سخن رفت پیوندهای وابسته به هم می‌تواند پایه‌های چرخه مثبت کنش‌های متقابل را شکل دهد. پیوندها و جریانات اجتماعی و فرهنگی به عنوان یکی از مهم‌ترین، و شاید مهمترین بخش حیات جوامع بشری، قابل‌تامل بوده و نیازمند بررسی است. روستای نورین به دلیل نزدیکی به شهرابهر بیشترین روابط خود را با این شهر دارد. در اولویت دوم و سوم بیشترین ارتباط با روستاهای شریف‌آباد و سپس شنات می‌باشد. در ادامه روابط عمده روستای نورین در نمودار مربوطه آورده است.

شکل ۴: جریانات و پیوندهای اجتماعی روستای نورین با سکونتگاه‌های دیگر

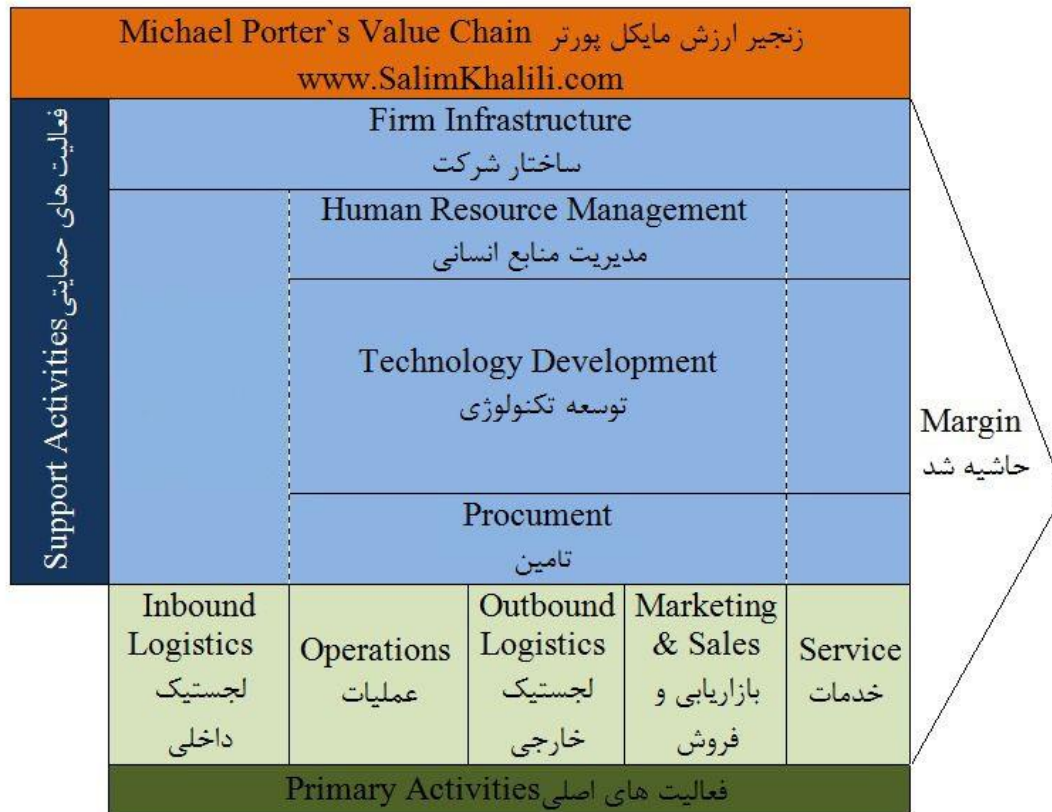
بخش سوم

تدوین برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی

۱. روستای چرگر

شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره ارزش، تولید و خوشه‌های کسب‌وکار در روستاهای هدف: مدل زنجیره ارزش پورتر به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحلیل فعالیت‌های یک بنگاه یا سازمان بشمار می‌رود. در شکل زیر شمای کامل این زنجیره برای یک نمونه مورد بررسی قرار گرفته را مشاهده می‌کنید.

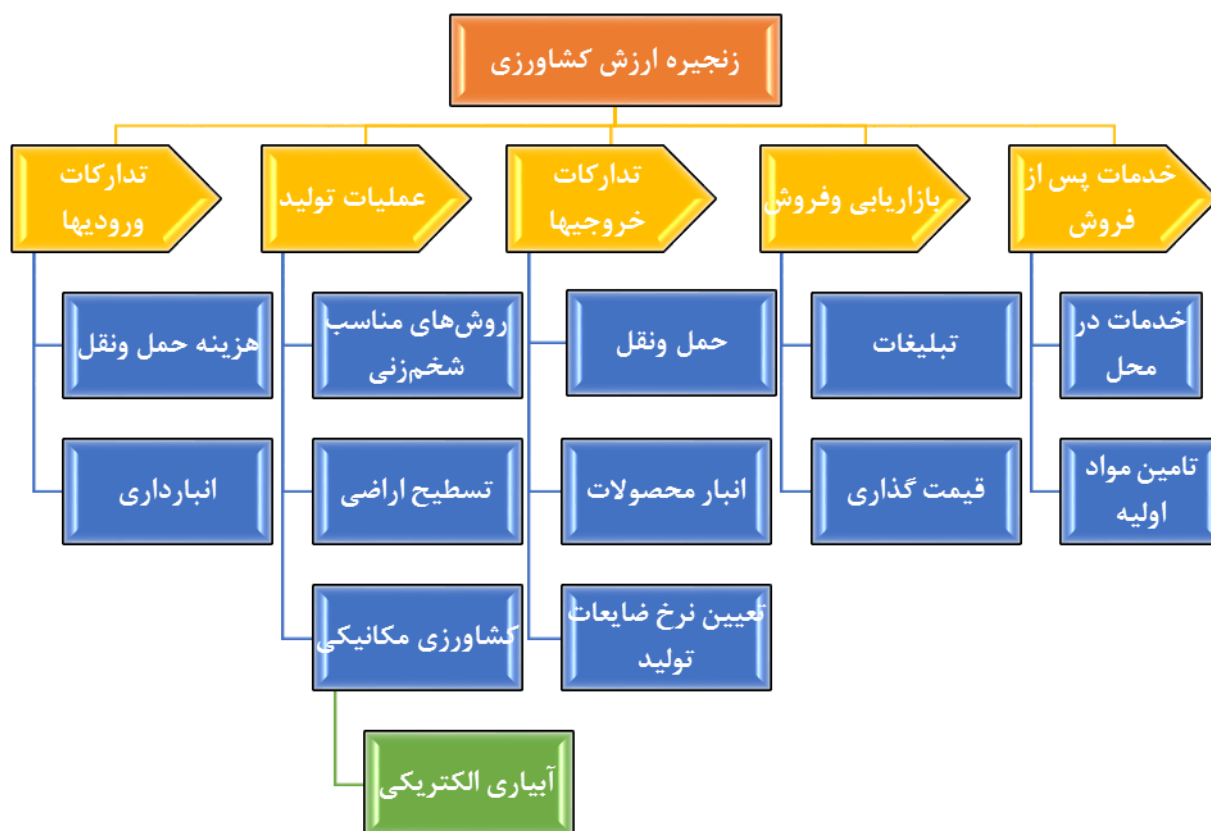
شکل (۵): زنجیره ارزش مدل پورتر

در این زنجیره فعالیت‌های مختلف بر اساس نیازهای تولید پیش‌بینی شده است، شناسایی و تحلیل این فعالیت‌ها به‌عنوان فعالیت‌های ارزش‌آفرین اطلاعات بسیار مهمی از روند مالی و سوددهی می‌دهد و برنامه‌ریزان می‌توانند در شرایط مختلف تصمیمات درست بگیرند.

براساس مدل پورتر، مدل نظری برای زنجیره تولید این روستا به شکل زیر رسم می‌گردد و ارزش‌افزوده را در زنجیره ارزش بخش ساخت و تولید مورد محاسبه و اندازه‌گیری قرار می‌دهد.

شکل (۶): زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای چرگر

زنجیره ارزش مجموعه‌ای از عملیات‌هایی است که در یک صنعت به صورت زنجیرگونه انجام می‌پذیرد تا به خلق ارزش منجر شود. محصولات از زمان حلقه‌های این زنجیره عبور می‌کنند و در هر حلقه ارزشی به محصول نهایی افزوده می‌گردد. ارزش افزوده عبارت‌اند از فروش خالص منهای ارزش مواد و خدمات خریداری شده از خارج در این تحقیق ارزش افزوده از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{روش تولید (تفریق)} \\ \text{مصارف واسطه} - \text{ارزش ستانده} = \text{ارزش افزوده}$$

در ادامه به تعریف عملیاتی متغیرهای موجود در جدول زیر پرداخته شده است.

جدول شماره ۲۴. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات

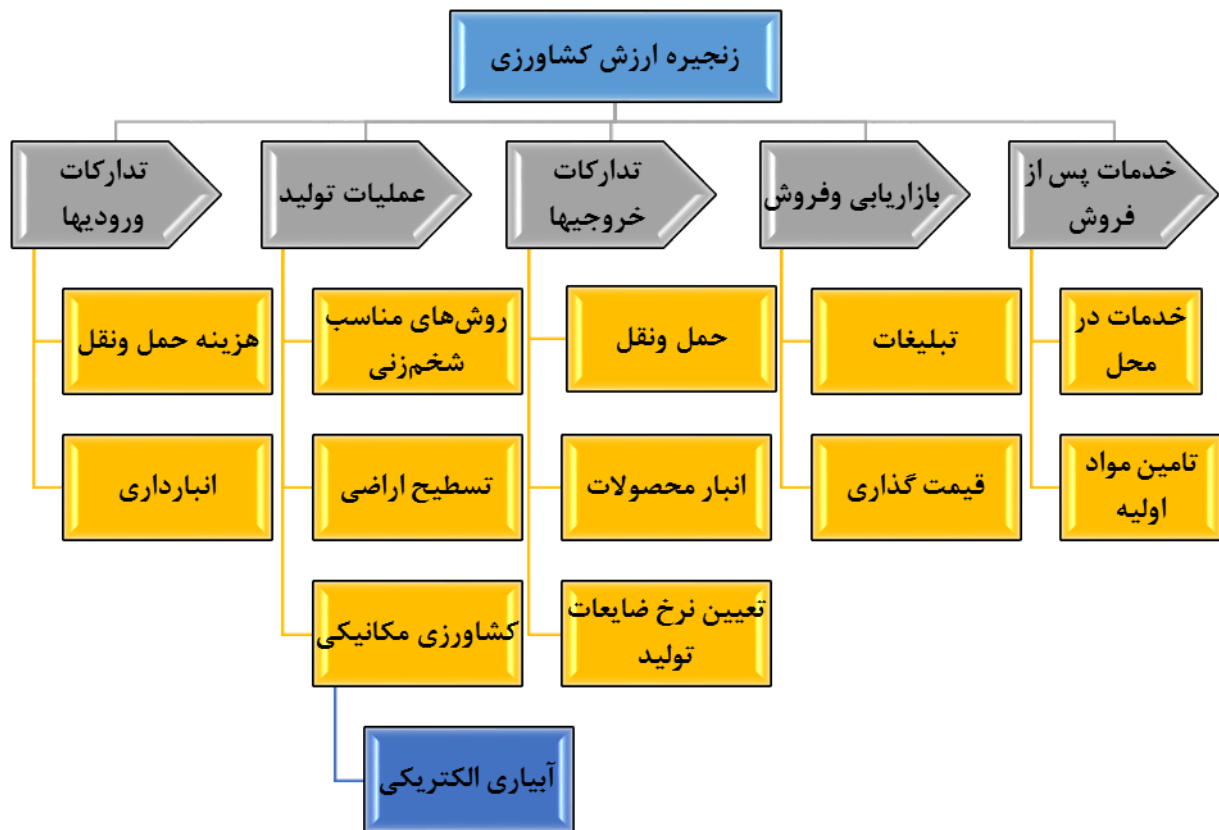
تعریف عملیاتی	متغیر	
اغلب چهارچوب ایجاد ارزش به‌عنوان مجموعه شرکت‌هایی که با همدیگر همکاری دارند و محصولی را ایجاد و به مشتری انتقال می‌دهند در نظر گرفته می‌شود. هدف چهارچوب ایجاد بیشترین سود برای افراد مرتبط با شبکه ارزش است. این مجموعه‌ها با ارتباط باهم دیگر برای ایجاد محصولات عمومی یا ارزش اقتصادی کار می‌کنند. این ارزش به‌عنوان دانش، ارزش مالی و دیگر ارزش‌های غیر عینی ظاهر می‌شود.	ارزش	
مل دریافت، ذخیره‌سازی، انبارداری، کنترل، حمل‌ونقل و برنامه‌ریزی.	تدارکات داخلی	فعالیت‌های اصلی
شامل ماشین‌کاری، بسته‌بندی، مونتاژ، نگهداری و تعمیرات تجهیزات، آزمایش محصولات و تمام کارهایی که ورودی‌ها را به خروجی‌ها تبدیل می‌کند.	عملیات‌ها	
شامل تمام فعالیت‌هایی که به‌منظور رساندن محصول آماده به مشتری صورت می‌پذیرد، انبار کردن، تکمیل سفارش، حمل‌ونقل، مدیریت توزیع.	تدارکات خارجی	
شامل فعالیت‌هایی که خریدار را وادار به خرید محصول می‌کند. انتخاب کانال توزیع، تبلیغات، ترفیع، قیمت‌گذاری، مدیریت خرده‌فروشی.	بازاریابی و فروش	
خدماتی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد. مثل پشتیبانی از مشتری، خدمات تعمیر، پاسخگویی تلفنی، قطعات یدکی و ...	خدمات	
تأمین مواد اولیه، سرویس برای قطعات و ماشین‌آلات، ساختمان‌ها و	تأمین	فعالیت‌های حمایتی
شامل توسعه تکنولوژی به‌منظور از پشتیبانی از فعالیت‌های زنجیره ارزش. مثل تحقیق و توسعه، اتوماسیون فرآیندها، طراحی و طراحی مجدد.	توسعه فناوری	
شامل فعالیت‌های تأمین نیروی انسانی، آموزش و ایجاد رشد در آن‌ها، حفظ آن‌ها و پرداخت حقوق و دستمزد آنان.	مدیریت منابع انسانی	
شامل مدیریت عمومی، حسابداری، مالی، مدیریت کیفیت و ...	زیرساخت‌ها	

بررسی یک سؤال:

❖ فعالیت‌های ارزشی مسیر تولید در انواع محصولات کشاورزی روستا کدام‌اند؟

ابتدا زنجیره ارزش محصول در یک نگاه کلی دیده می‌شود. طبق مدل زنجیره ارزش مایکل پورتر فعالیت‌های ارزشی زنجیره ارزش به پنج مرحله تقسیم می‌شود.

شکل ۷: زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای چرگر

مرحله اول:

در این مرحله تدارکات ورودی‌ها صورت می‌گیرد مثلاً در طرح تولید فراوری انگور و مراحل تیزاب کشمش در این روستا، اقداماتی در خصوص هزینه جابجایی مواد اولیه و انتقال آن‌ها به فراوری و پس‌از آن به کارگاه می‌باشد. هنگام خرید مواد شرايطی موردنظر است که باید مواد موردنیاز کارگاه آن‌ها را دارا باشد.

مرحله دوم:

عملیات تولید و فراوری محصول می‌باشد که به چهار مرحله تقسیم می‌شود و هزینه‌های هر بخش به تفکیک در انواع محصول لحاظ می‌گردد.

مرحله سوم تدارکات خروجی:

تعیین نرخ ضایعات، هزینه‌های حمل‌ونقل، انبار محصولات شامل این قسمت می‌شود. جابه‌جایی تولیدات از کارگاه‌ها به انبار و ماشین‌ها جزء این بخش از زنجیره ارزش محسوب می‌شود.

مرحله چهارم بازاریابی و فروش:

استفاده از تبلیغات، کانال‌های توزیع و قیمت‌گذاری در این بخش صورت می‌گیرد. با تبلیغات درباره فروش محصولات بین شرکت‌های پیمانکاری و شرکت‌های توزیع و پخش مواد و فراورده‌های کشاورزی می‌توان درخواست ساخت و سفارش‌ها خرید را افزایش داد. شناسایی کانال‌ها و روش‌های توزیع به‌نوعی که محصولات به بهترین وجه

ممکنه به مشتریان تحویل گردد و قیمت‌گذاری با اطلاعات کامل از بازار و میزان هزینه‌های انجام‌شده و حجم سفارشات توسط امور قراردادهای شرکت با در نظر گرفتن سود موردقبول شرکت انجام می‌شود.

مرحله پنجم خدمات پس از فروش:

شامل تضمین معین محصولات و فراورده‌های فروخته‌شده هست. تأمین مواد اولیه محصولات چه در زمان گارانتی و حتی پس‌از آن با قیمت‌های مناسب می‌تواند بر میزان سفارشات و تولید و همچنین ارزش‌افزوده هر محصول بیفزاید.

❖ بررسی سؤال دوم:

- میزان ارزش‌افزوده هرکدام از محصولات روستا چقدر است؟

در این بخش با توجه به تنوع تولید میزان ارزش‌افزوده همه محصولات روستا به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد.

مرحله اول: هزینه‌های تدارک ورودی‌ها

پس از خرید مواد اولیه به انبار انتقال داده می‌شوند که باید هزینه حمل‌ونقل و انبارداری را محاسبه کرد. جهت تولید این قطعات از انبار به کارگاه‌های خودشان منتقل می‌شوند. میزان ارزش‌افزوده این مرحله از زنجیره ارزش با مراحل دیگر جمع و ارزش‌افزوده نهایی به دست می‌آید.

شکل ۸: زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها

مرحله دوم: تولید

لیست هزینه‌های انجام‌شده به‌صورت جداول جداگانه بر اساس انواع محصولات شرکت تنظیم می‌گردد تا بتوان نسبت به هزینه‌های جاری و تولیدی، مدیریت بهتری انجام داد و جهت کاهش هزینه‌های موجود و حذف هزینه‌های غیرضروری بر میزان سود حاصله بیفزایند.

زنجیره ارزش مرحله دوم از زنجیره ارزش مایکل پورتر را عملیات تولید تشکیل می‌دهد که در آن تمامی مراحل و فعالیت‌های ارزش‌زای تولید در نظر گرفته شده است. شکل زیر این مراحل را نشان می‌دهد.

شکل ۹. زنجیره ارزش فاز تولید

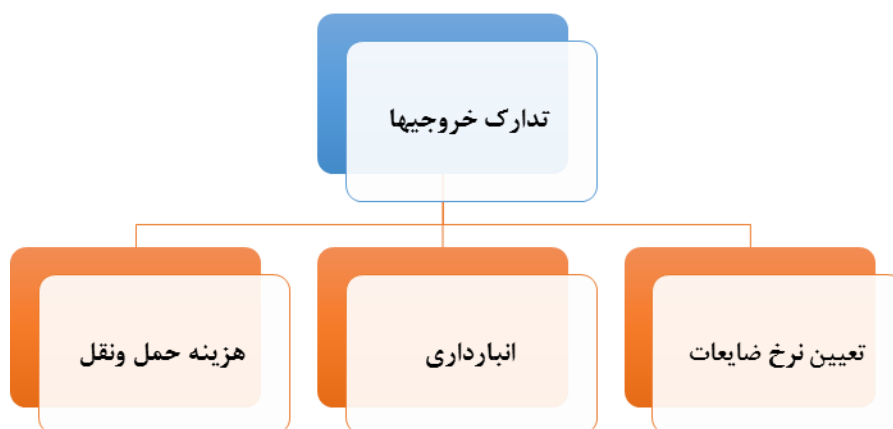
هزینه‌های خرید مواد، سود موردنظر، هزینه‌های استهلاک و دستمزد و هزینه‌های اداری محاسبه می‌شود که می‌توان با استفاده از روش تفریق ارزش‌افزوده ایجادشده در هر فاز و درکل مرحله را محاسبه نمود و در ادامه درصد این مرحله نسبت به کل محصول نیز به دست خواهد آمد.

مرحله سوم: تدارکات خروجی‌ها

فعالیت‌هایی که برای انتقال محصول تولیدشده به مشتری انجام می‌شود؛ مانند انبار کردن کالای تولیدشده، تکمیل سفارش، حمل‌ونقل و توزیع محصول.

کالا پس از تولید از کارگاه به انبار انتقال داده می‌شود و آماده تحویل به مشتریان است، از موجودی انبار می‌توان میزان کالای موردنیاز برای تولید را متناسب با سفارش تعیین کرد.

شکل ۱۰: زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها

با محاسبه میزان هزینه‌ها و ارزش‌افزوده این مرحله می‌توان اهمیت آن را در ارزش‌افزوده کل پیدا کرد. همچنین بر اساس اهمیت مرحله می‌توان روی فرایندهای آن برنامه‌ریزی و طراحی نمود تا هزینه‌های آن حتی‌الامکان کاهش

یابد. به‌عنوان مثال در بخش حمل‌ونقل انتخاب مکان انبار و کارگاه و همچنین مسیر و وسیله انتقال محصولات می‌تواند مهم باشد.

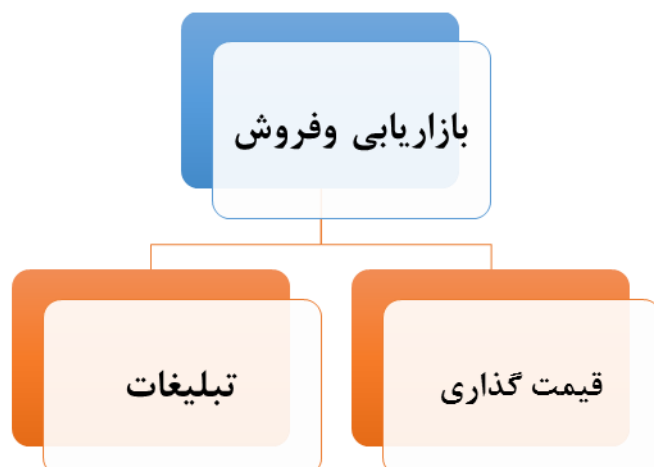
با مشخص شدن میزان تولید و در دست داشتن میزان خرید متریال نرخ ضایعات تولید به دست می‌آید که کنترل و تقلیل آن به‌وسیله طراحی بهتر محصول در مرحله تولید و نحوه انتقال مواد و محصولات تولیدشده در سطح کارگاه‌ها و جلوگیری از اتلاف منابع تولید میزان هزینه‌ها کاهش چشمگیری خواهد داشت.

پس از تولید در کارگاه بایستی محصولات به انبار انتقال داده شوند و در موقع مقرر برای فروش برده می‌شوند. با توجه به ابعاد و وزن استاندارد هر یک از فراورده‌های کشاورزی هزینه ماشین‌آلات و دستمزد نیروی کار برآورد می‌شود.

مرحله چهارم: بازاریابی و فروش

وظایفی که به آگاه شدن از خواسته‌ها و نیازهای مشتریان و آگاه ساختن آن‌ها از محصولات و خدمات کسب‌وکار مربوط است. فعالیت‌هایی مانند تبلیغات، قیمت‌گذاری که خریدار را ترغیب به خرید محصول می‌کند، در این دسته قرار می‌گیرد.

شکل ۱۱: زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش

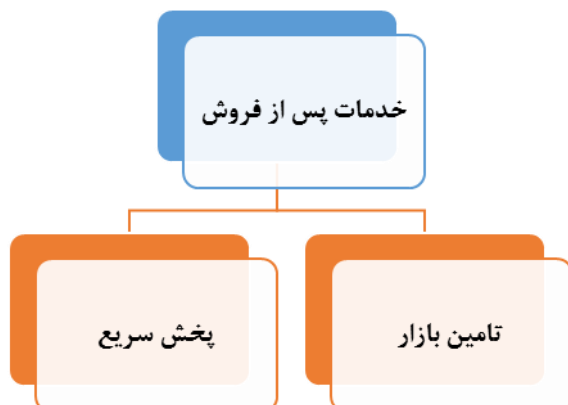

در بخش تبلیغات تولید و فرآوری محصول و تحویل به‌موقع و همچنین ارائه خدمات مناسب و تأمین فرآورده‌ها به خریداران به‌نوعی تبلیغ مؤثری خواهد بود. جهت تبلیغات اینترنتی نیز دو نفر مسئول پیگیری و نصب آگهی و بروزرسانی سایت شرکت بوده که هزینه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و نیروی کار در نظر گرفته می‌شود.

مرحله پنجم: خدمات پس از فروش

فعالیت‌هایی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد مانند نصب و راه‌اندازی محصولات، آموزش روش استفاده از آن‌ها و تأمین قطعات یدکی، تعمیر و سرویس محصولات.

شکل ۱۲: زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش

در این بخش هر چه هزینه‌های پیش‌آمده کمتر باشد سود حاصله بیشتر خواهد بود. در ضمن می‌توان با ارائه طرح‌های مختلف ضمانتی و گارانتی محصولات در مقاطع زمانی متفاوت بر قیمت تمام شده افزود.

برنامه‌ریزی تولید کشاورزی در شهرستان ابهر، علاوه بر سودآوری بیشتر به پایداری کشاورزی نیز کمک شایانی می‌کند. در برنامه‌ریزی‌های تولید کشاورزی در روستاهای این محدوده به خصوص در روستای چرگر، مجموعه‌ای از قواعد از جمله؛ آیش، تسطیح اراضی، تناوب زراعی، رعایت زمان شخم‌زنی و روش‌های مناسب شخم‌زنی رعایت می‌گردد و کشاورزان خود در این کار تجربه هستند و دارای مهارت خوبی هستند. نتایج حاصل از هسته مشارکتی با استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته در بین روستاییان نشان می‌دهد رعایت قواعد یادشده، توسط کشاورزان افزایش کارایی منابع تولید، حفظ و توسعه حاصلخیزی خاک و ترویج سیستم‌های کشت پایدار در سطح روستاها را به همراه دارد.

در محدوده مورد مطالعه کشت اولیه (گندم، جو و...) در فصل پاییز و کشت ثانویه در ماه خرداد انجام می‌گیرد و اغلب روش کشت در این محدوده به صورت سنتی از نوع کرتی، شیاری است و استفاده از فناوری‌های نوین به صورت محدود انجام می‌گیرد. ولی باید توجه کرد که با به‌کارگیری فناوری‌های نوین تولید شامل استفاده از بذور اصلاح‌شده، مبارزه با آفات و ضدعفونی بذور، رعایت زمان کاشت، روش مناسب آبیاری و استفاده از کود شیمیایی به‌اندازه صحیح می‌توان تولید کل اراضی را در سطح روستای هدف را به حداکثر رساند. پذیرش فناوری‌های نوین تولید در کشاورزی در نقاط روستایی این شهرستان مشروط به دانش و اطلاعات کشاورزان است و همچنین یکی از عناصر اصلی فرآیندهای پذیرش نوآوری در کشاورزی، بهبود و توسعه دانش در مورد فناوری‌های نوین، از طریق انباشت اطلاعات در طول زمان می‌باشد.

از آنجاکه محصولات کشاورزی در این روستا بلافاصله پس از برداشت مصرف نمی‌شوند؛ فرآیند بازاریابی در این محدوده نقش مهمی را در تعیین ارزش نهایی محصولات ایفا می‌کند؛ بنابراین، فرآیند تولید مواد غذایی و سایر محصولات کشاورزی با برداشت آن‌ها از سطح مزرعه پایان نمی‌یابد. درآمد کشاورزان در این منطقه تنها به‌کل تولید بستگی ندارد، بلکه تا حد زیادی، به توانایی وی در زمینه مدیریت تلفات پس از برداشت و بازاریابی محصولات رابطه دارد. کشاورزان روستایی برای به حداقل رساندن تلفات پس از برداشت نیاز به دانش و اطلاعات دارند. همچنین، کشاورزان به اطلاعات مربوط به بازار برای بازاریابی مناسب نیازمند هستند. تصمیم کشاورزان مبنی بر فروش

محصولات خود بر سر مزرعه و یا در بازار بستگی به عوامل مختلفی مانند اندازه زمین، میزان سرمایه، امکانات حمل‌ونقل و اطلاعات در رابطه با بازار و قدرت نگهداری محصول در منزل مسکونی و میزان بدهی به واسطه‌گرها یا بازاریان شهری دارد. نمودار زیر زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در روستای چرگر در شهرستان ابهر را نشان داده است.

نمودار شماره ۶. زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در روستای چرگر

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در ادامه زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار برای تولیدات دامی نشان داده شده است.

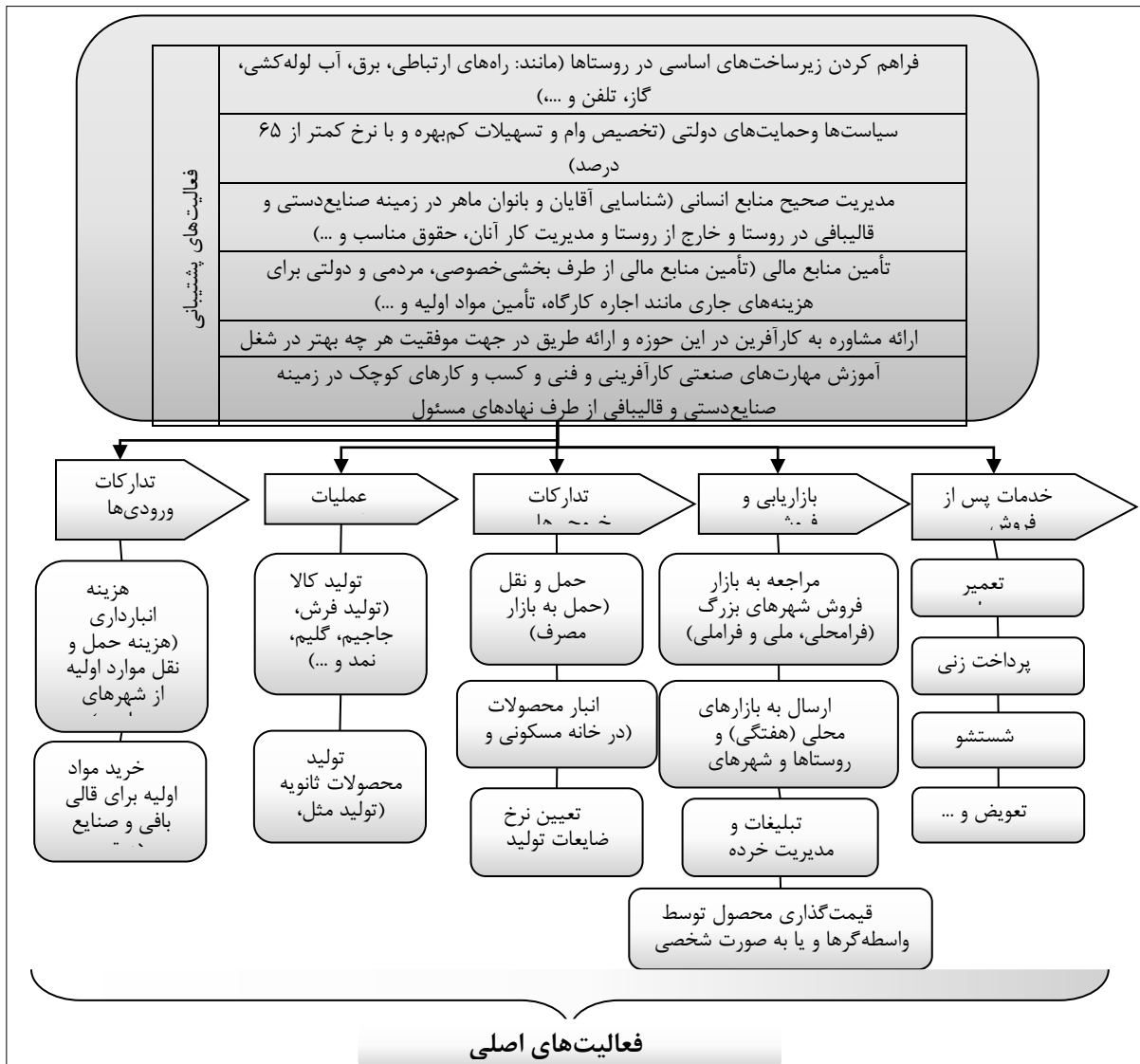
نمودار ۷. زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار تولیدات دامی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در ادامه زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار برای تولیدات دامی نیز نشان داده شده است

نمودار ۸. زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار تولیدات صنایع دستی

فعالیت اصلی که بیشترین سهم را در زنجیره ارزش محصولات داراست بخش تولید است که از چهار فعالیت عمده تشکیل شده است. در این بین زمان شخم‌زنی و استفاده از تکنولوژی مناسب برای شخم‌زنی، بالاترین سهم را در بین کل فعالیت‌ها دارد و اختلاف این بخش‌ها در بین سایر بخش‌ها نیز زیاد است. البته بالا بودن سهم تولید نشان‌دهنده این است که هزینه مواد و تعداد کارگر بیشتر است که در بحث نیروی کار اشتغال‌زایی به همراه خواهد داشت. در این بخش با استفاده از مدل زنجیره ارزش پورتر فعالیت‌های ارزشی فرآیند کلی تولید تو فراوری محصولات کشاورزی با تأکید بر طرح پرورش زالو به عنوان ایده اصلی در این روستا، شناسایی شده و بر اساس آن هزینه‌های انجام شده و میزان ارزش افزایی محصولات به دست آمد که اطلاعات جمع‌آوری شده به شرح زیر می‌باشد:

❖ فعالیت‌های اصلی شامل پنج مرحله است:

- تأمین مواد؛
- تولید و پرورش؛
- بازاریابی؛

• فروش محصول و خدمات پس از فروش.

❖ فعالیتهای فرعی از قبیل:

• حمل‌ونقل؛

• انبارداری و ...

با به دست آمدن میزان هزینه‌های هر فاز زنجیره ارزش در انواع محصولات درمی‌یابیم که هزینه خرید فرآورده‌ها و مواد اولیه محصولات کشاورزی بسیار بالایی دارند و به همین نسبت فاز عملیات تولید نیز پرهزینه خواهد بود. بخش‌های دیگر زنجیره در این شرکت نمود زیادی ندارد و سهم ارزش‌آفرینی بسیار پایینی دارد. در محصولاتی با هزینه تولید کمتر می‌توان ارزش‌افزوده بیشتری به دست آورد. با بالاتر رفتن جریان نامی محصولات هزینه‌های خرید آن نیز بالا می‌رود. در دیگر مراحل زنجیره ارزش اختلاف چندانی میان محصولات وجود ندارد و عامل تغییردهنده هزینه تمام‌شده خرید مواد اولیه است.

توصیف و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و

نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستا:

بررسی میزان برخورداری مناطق روستایی از ظرفیت‌های لازم در همه ابعاد ظرفیت اقتصادی، ظرفیت فردی، ظرفیت محیطی، ظرفیت‌های اجتماعی- فرهنگی و نهادی، ظرفیت زیرساختی در کنار شعار زیبایی کارآفرینی روستایی بسیار ضروری بوده و از گام‌های اولیه شروع کارآفرینی است. برای این منظور به بررسی ظرفیت‌های کارآفرینی در روستای چرگر در دهستان صائین‌قلعه پرداخته شده است. با عنایت به جوان بودن جمعیت روستایی و ضرورت ایجاد اشتغال برای این جمعیت جوان و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی ضرورت توسعه کارآفرینی بیش‌ازپیش احساس می‌شود. به‌علاوه جامعه روستایی به‌نوعی با معضل بیکاری دست‌به‌گریبان بوده و ابعاد این معضل، بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی را متأثر ساخته است و این معضل به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مشکلات اقتصادی و اجتماعی نه‌تنها روستای چرگر بلکه تمام روستاهای دهستان و حتی شهرستان است و رفع این مشکل تا حدود بسیار زیادی به ارزیابی ظرفیت‌های تقویت و توسعه کارآفرینی و موفقیت کارآفرینان در نواحی روستایی دهستان بستگی دارد و هدف این بخش، ارزیابی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای چرگر است.

در این راستا یکی از دلایل عقب‌ماندگی و توسعه‌نیافتگی روستاها، بی‌توجهی به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های روستایی است که می‌توان این ظرفیت‌ها را شناسایی و زمینه‌های کارآفرینی را فراهم کرد؛ بنابراین، بر اساس رویکرد توسعه ظرفیتی یکپارچه نسبت به توسعه اشتغال روستایی، ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی زیر پیشنهاد می‌شود:

شکل شماره ۱۳: ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستای چرگر

در ادامه به عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای چرگر پرداخته شده است.

جدول ۲۵. عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای چرگر

ردیف	ظرفیت	عوامل ظرفیتی
۱	ظرفیت اقتصادی	دسترسی به سرمایه، خطرپذیری یا مخاطره‌پذیری اقتصادی، دسترسی به تسهیلات و منابع، برخورداری از فرصت اقتصادی، نیروی کار فراوان، حمایت‌های نهادی، کشف ارزیابی و اقتصادی بهره‌برداری از فرصت‌ها
۲	ظرفیت فردی	ریسک‌پذیری، خلاقیت و نوآوری، اعتمادبه‌نفس، دانش و آگاهی، تحمل و ابهام، کانون کنترل، توفیق‌طلبی، مهارت و تجربه کاری
۳	ظرفیت محیطی	محیط طبیعی شامل زمین، آب‌و‌خاک مناسب؛ شناسایی فرصت‌های بالقوه و بالفعل محیط، آسیب‌پذیری پایین و...
۴	ظرفیت اجتماعی، فرهنگی و نهادی	مشوق بودن در جامعه، وجود امنیت فعالیت اقتصادی، وجود زمینه‌های مشارکتی اقتصادی در روستا، تعلق به محیط روستایی، پیوندهای اجتماعی در روستا، نوآوری، ابتکار، انعطاف‌پذیری، کاردانی و تدبیر، تغییرپذیری، اجتماعی قدرت درک بالا، آینده‌نگری و...
۵	ظرفیت زیرساختی	برخورداری روستا از امکانات اساسی، سهولت دسترسی، وجود ابزارهای اولیه فعالیت، صفات رهبری در هدایت فعالیت‌ها، توانایی‌های مدیریتی بالا، کمک به افراد محلی برای مشارکت و...

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در بخش بعدی تنگناهای تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی چرگر با استفاده از تکنیک بحث گروهی متمرکز، در قالب نمودار استخوان ماهی طراحی شده است.

تکنیک ایده‌پردازی با نمودار استخوان ماهی، روشی بسیار سودمند برای شناسایی مسائل است. نمودار استخوان ماهی که گاهی به آن نمودار ایشیکاوا می‌گویند توسط پروفسور کائورو ایشیکاوا از دانشگاه توکیو در سال ۱۹۶۰

طراحی شد. هدف اصلی این تمرین، شناسایی و تهیه فهرستی از کلیه علل احتمالی مسئله موردنظر است که توسط افراد به‌تنهایی نیز قابل‌استفاده است.

پس از تحلیل کیفی مفاهیم استخراج‌شده از سخنان پاسخگویان و به دست آمدن مقوله‌های مذکور، پژوهشگران بر آن شد تا علل تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی چرگر را در قالب نمودار استخوان ماهی طراحی نماید. همان‌گونه که گفته‌شده، تکنیک ایده‌پردازی با نمودار استخوان ماهی، به‌گونه‌ای است که علل پیچیده و مهم‌تر در قسمت دم ماهی قرار گرفته و علل رایج‌تر در قسمت سر ماهی قرار می‌گیرند. بر اساس نمودار دو مقوله محیطی و اجتماعی-فرهنگی از جمله پارامترهایی هستند که حائز اهمیت هستند چراکه این دو مقوله به‌نوبه خود تعیین‌کننده هستند؛ بنابراین از نظر پژوهشگر و همچنین افراد مورد مطالعه، مقوله‌های محیطی و اجتماعی-فرهنگی با پیچیدگی اندک است که در تمامی بحث‌ها و گفتمان‌های رسمی و غیررسمی است، به آن اشاره می‌شود، بنابراین از پیچیده خاصی برخوردار نیست.

دو گزینه اقتصادی و زیرساختی از مقوله‌هایی هستند که با کنکاش عمیق و درگیری زیاد پژوهشگر با پاسخگویان به‌دست آمده‌اند؛ بنابراین دو مقوله حاضر در قسمت دم نمودار استخوان ماهی قرار گرفته‌اند.

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

ظرفیت شناسی نیروی انسانی از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار

در زمینه ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای چرگر از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار با استفاده از تشکیل هسته مشارکتی و ایجاد جلسات نیمه‌ساختاریافته، به شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار پرداخته شد و ظرفیت‌های نیروی انسانی در مشاغل مختلف در روستای چرگر به تفکیک در ادامه نشان داده شده است.

جدول ۲۶: ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای چرگر

تعداد جویای کار (نفر)	مشاغل دارای مهارت	تعداد جویای کار (نفر)	مشاغل دارای مهارت
۱۰	قالیباف	۲	شاطر
۱	لوله‌کش و برق‌کار ساختمان	۱	تعمیرکار خودرو (تعمیر پژو و سمند و پراید)
۰	تولید و ساخت مبلمان و صندلی ((چوبی و فلزی))	۱	صافکاری و نقاشی خودرو
۲۰	متخصص در پرورش گوسفند و شترمرغ و ماهی قزل‌آلا و بلدرچین	۱	تعمیرگاه موتورسیکلت _ به همراه فروش قطعات موتورسیکلت
۰	تعمیرکار لوازم خانگی و سیم‌پیچ موتور الکتریکی	۰	برق‌کار و خدمات باتری‌سازی خودرو (به همراه فروش باتری خودرو)
۰	متخصص در کارواشی خودرو ((خودروهای سواری و کامیون و اتوبوس))	۳	بنا و کاشی‌کار و سرامیک‌کار
۰	آموزگار موسیقی و یا نقاشی و خطاطی	۰	متخصص در اتوشویی و خشک‌شوئی لباس
۰	تعمیرکار و شارژ دستگاه‌های زیراکس و کپی	۰	تعمیرکار LCD نمایشگرها (تلویزیون و مانیتور)
۰	متخصص در کابینت‌سازی و ساخت درب و پنجره منازل (آلومینیوم و پی‌وی‌سی، آهن)	۲	آرایشگری (مردان و زنان)
۰	تأسیس یک کلینیک خصوصی (کلینیک تخصصی مثل دندان‌پزشکی و...)	۰	تأسیس یک مهدکودک خصوصی
۰	متخصص در حوزه گردشگری	۰	متخصص در تعمیر اتوبوس و کامیون
۲	کارشناس کشاورزی	۱۰	دامدار
۰	چابک‌سوار	۱	جوشکار
۰	کارشناس تغذیه	۰	بازاریاب

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

نتایج جدول نشان می‌دهد در بین مشاغل دارای مهارت، روستای چرگر دارای نیروی کار فعال جویای کار در می‌باشد که در بین این مشاغل، میزان افراد جویای کار در شغل «دامداری» دارای نرخ بیشتری است.

شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا با تأکید بر برندسازی فعالیت‌ها و خدمات

برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا:

در این قسمت به بررسی، شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا با تأکید بر برندسازی فعالیت‌ها و خدمات برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستای چرگر پرداخته شده است.

یکی از راه‌های کاهش نرخ بیکاری، توسعه مشاغل کوچک و متوسط به‌طور عام و توسعه مشاغل خانگی به‌طور خاص است که افزایش درآمد و ثروت جامعه را به دنبال دارد و می‌تواند در هر روستا به‌عنوان برند شناخته شود. هر قدر سطح اقتصاد خانوار در جریان اقتصادی روستا بهبود یابد، به همان میزان اقتصاد جامعه نیز رشد پیدا می‌کند، از سوی دیگر خویش‌فرمایی و یا کار در محیط خانه یکی از الگوهای اشتغال است که به مدد نرم‌افزارها و شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی، شرایطی را فراهم آورده که می‌توان قرن حاضر را قرن توسعه و رونق مشاغل خانگی دانست؛ لذا با توجه به آنچه گذشت و با توجه به اهمیت مشاغل خانگی در روستاها در ادامه به بررسی آن دسته از مشاغل در روستای چرگر پرداخته شده است که می‌تواند به‌عنوان برند در روستا مطرح باشد و در توسعه روستایی نقش داشته باشد.

کسب‌وکار خانگی هم‌اکنون با بهره‌برداری از امتیازاتی چون توسعه دانش و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات حیطه گسترده‌ای را در اکثر حوزه‌های اقتصادی به خود اختصاص داده و در زمره یکی از حیاتی‌ترین و ضروری‌ترین بخش‌های اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. در کشور ما ایران نیز کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال از جمله اهداف و تکالیف تصریح‌شده در سند چشم‌انداز و قوانین پنج‌ساله توسعه کشور محسوب شده و بدین منظور رویکرد توسعه مشاغل خانگی به دلیل برخورداری از پیامدهای مثبت و متعدد در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مورد توجه مسئولین قرار گرفته است. مطابق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، منظور از مشاغل یا کسب‌وکار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد سازمان‌دهی و حمایت از مشاغل خانگی، توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب‌وکار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت یا کالای قابل‌عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد. مشاغل خانگی، طیف وسیعی از مشاغل سنتی تا نوظهور را در برمی‌گیرد و راه‌اندازی یک کسب‌وکار خانگی علاوه بر مهارت خاص هر شغل نیازمند برخورداری از مجموعه‌ای از مهارت‌های اساسی و پایه‌ای همچون مدیریت منابع، مدیریت زمان، سازمان‌دهی، مدیریت فردی و مهم‌تر از همه مهارت‌های بازاریابی می‌باشد و فراهم آوردن پیش‌شرط‌های اطلاعاتی، مهارتی و تجربه عملی، منجر به حصول بهره‌وری بیشتر و توسعه سرمایه‌های انسانی و اجتماعی خواهد بود. لذا توسعه فرصت‌های شغلی در این زمینه مستلزم همکاری بخش‌های مختلف می‌باشد.

جدول شماره ۲۷: شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
مشاغل حوزه کشاورزی	فرآوری محصولات								
	خدمات دامپزشکی در منزل								
	خدمات فرآوری ریشه گیاهان دارویی ریزوم دار								
	پرورش گل‌های زینتی و آپارتمانی								
	خدمات تحقیقات بازار محصولات صنعتی و کشاورزی								
	کلینیک گل‌ها و گیاهان								

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت			
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب	
مشاغل حوزه هنری	پرورش پرندگان زینتی									
	پرورش مشاوره و آموزش قارچ خوراکی									
	بافت تابلو فرش			۸	۶	۲				
	تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی									
	تولید پای پوش‌های سنتی									
	تولید گل‌های مصنوعی، بلندر و چرمی									
	جلدسازی چرمی سنتی									
	حکاکی روی فلز (به جز طلا و نقره)									
	خاتم‌سازی و خاتم‌کاری									
	خدمات طراحی کارت ویزیت و کارت‌های تبلیغاتی از طریق اینترنت									
	خدمات فیلم‌برداری، میکس، مونتاژ و تهیه آلبوم دیجیتال			۱	۰	۱				
	خدمات چاپ بر روی مقوا، سلفون، کاغذ و ظروف پلاستیکی									
	خدمات گرافیکی و طراحی بنرهای تبلیغاتی									
	خدمات گلدوزی و تکه‌دوزی			۳	۰	۱				
	طراحی لباس و کفش									
طراحی و نقاشی نقشه فرش، گلیم و جاجیم										
طلاسازی										
مشاغل حوزه تولید	فرآوری محصولات کشاورزی			۸	۷	۱				
	خدمات فرآوری عسل									
	تولید اسانس گیاهی و عطرسازی									
	خدمات مه‌رسازی									
	پرورش ماهیان زینتی و آکواریومی									
	پیراهن‌دوز مردانه و شومیز زنانه			۲	۲	۰				
	خدمات شارژ کارت‌ریج پرینترهای لیزری									
	تابلوسازی									
تولید شربت، ترشیجات و شوربیجات			۵	۳	۲					

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
	بازاریابی اینترنتی و تلفنی								
مشاغل حوزه خدمات عمومی	خدمات تهیه و توزیع اقلام موردنیاز ادارات و شرکت‌ها								
	خدمات خودرو کرایه‌ای								
	خدمات حمل‌ونقل تلفنی								
	خدمات تأمین غذای ادارات و شرکت‌ها								
	خدمات نظافت خانگی و ادارات								
	خدمات تایپ و ICDL			۲	۱	۱			

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

نتایج جدول نشان می‌دهد:

- در مشاغل حوزه هنری، در شغل « بافت تابلو فرش ، خدمات فیلم‌برداری، میکس، مونتاژ و تهیه آلبوم دیجیتال و خدمات گلدوزی و تکه‌دوزی » شاغل زن و شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه تولید، افراد در زمینه‌های « فرآوری محصولات کشاورزی، پیراهن‌دوز مردانه و زنانه و تولید شربت، ترشیجات و شوربیجات » فعالیت دارند؛ و
- در مشاغل حوزه خدمات عمومی ، در شغل « خدمات تایپ و ICDL » تعداد یک نفر شاغل زن و یک نفر شاغل مرد فعالیت دارند.

جهت شناخت مهم‌ترین فعالیت قابل‌طرح یا برند در روستای چرگر (که در زمینه تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا مؤثر هستند) از روش‌های ارزیابی مشارکتی و تکنیک وزن‌دهی کیفی با حضور جوانان و افراد متخصص و مطلع محلی با تشکیل هسته مشارکتی استفاده شده است. برای این کار با استفاده از همین هسته مشارکتی با استفاده از نظرات خبرگان محلی و مسئولین اقدام به رتبه‌بندی یا اولویت‌بندی ظرفیت‌های موجود در جهت توسعه جهت پیشران‌های توسعه اقتصادی در محدوده مورد مطالعه شده است. نتایج حاصل نشان می‌دهد، مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا همان‌گونه که در بخش قبلی نیز به آن اشاره شده است و مستعد و پتانسیل مهم و ویژه برای برندسازی هستند شامل موارد ذیل می‌باشند:

شکل ۱۴. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

راه‌اندازی کارگاه رنگریزی (نخ پنبه)

رنگریزی به فرآیند رنگ آمیزی کالاهای نساجی در مواد رنگزا گفته می‌شود که به صورت‌های مختلفی از قدیم الایام تا به امروز انجام می‌شده است.

رنگریزی در ایران سابقه دیرینه‌ای دارد. پیش از اسلام، بخصوص شواهدی همچون اشاره «گزنفون» مورخ یونانی، به کارگاه قالی بافی شاهان هخامنشی در شهر «سارد» مربوط به ۴۰۰ سال قبل از میلاد و نوشته‌هایی درباره قالی ارغوانی رنگ، روی قبر کوروش و کهن‌ترین اثر دارای گره ایران، که تا به حال نخستین نمونه قالی ایران محسوب شده و توسط پروفسور «رودنگر» در مغولستان در ناحیه‌ای به نام «پازیریک» کشف شده است. وجود هنر قالی بافی و به تبع آن صنعت رنگریزی را از آغاز تاریخ ایران باستان بصورت هنری ارزنده و تکامل یافته در منطقه قطعی می‌سازد. صنعت رنگریزی را از آغاز تاریخ ایران باستان بصورت هنری ارزنده و تکامل یافته در منطقه قطعی می‌سازد. در دوره ساسانی رنگرزان از احترام خاصی برخوردار بوده‌اند. کشف نمونه‌هایی از پارچه‌های دوره ساسانی که شاهکارهایی از ذوق و ظرافت و هنر طراحی و رنگریزی به حساب می‌آید ناشی از وجود صنایع پیشرفته رنگریزی و نساجی و بی‌تردید بافت فرش است که اعتبار آن را به اوج می‌رساند.

به طور عمده رنگریزی در کارگاه‌ها به ۲ روش انجام می‌گیرد:

○ رنگریزی سنتی ؛

○ رنگریزی صنعتی.

ابزار و مواد مورد نیاز در رنگریزی سنتی عبارتند از:

- ۱) ظرف (پاتیل) یا حمامی که عملیات رنگرزی و دندان‌کردن در آن صورت می‌گیرد و باید از جنس ضد زنگ و مقاوم در برابر حرارت باشد. معمولاً از ظروف استیل یا مسی استفاده می‌شود؛
- ۲) ترازو برای توزین؛
- ۳) ترمومتر برای اندازه‌گیری دمای حمام رنگرزی؛
- ۴) همزن که معمولاً از جنس چوب است و برای هم‌زدن الیاف در حمام رنگرزی به کار می‌رود؛
- ۵) ظروف شیشه‌ای مدرج مانند بشر و... برای اندازه‌گیری و برداشتن اسیدها و قلیاها؛
- ۶) نوک‌های فلزی چون زاج سفید، زاج سبز، زاج سیاه، دی کرومات سدیم، کلرید قلع و...؛ و مواد قلیایی مانند سود و آمونیاک و ...؛
- ۷) اسیدها مانند اسید تارتاریک، اسید لاکتیک، اسید اگزالیک، اسید استیک، اسید سیتریک و ...
- ۸) آب که به دلیل استفاده مداوم در رنگرزی، باید از شرایط و خواص لازم برخوردار باشد. رنگرزی یک فرآیند شیمیایی است باید تمامی مراقبت‌های لازم به عمل آید در صورت بروز هرگونه مشکلی امکان برگشت فرآیند وجود نداشته و اصلاح کیفیت محصول نیز مستلزم انجام هزینه‌های گزافی خواهد بود که از توجیه اقتصادی برخوردار نمی‌باشد.

جدول شماره ۲۸. شناسنامه طرح

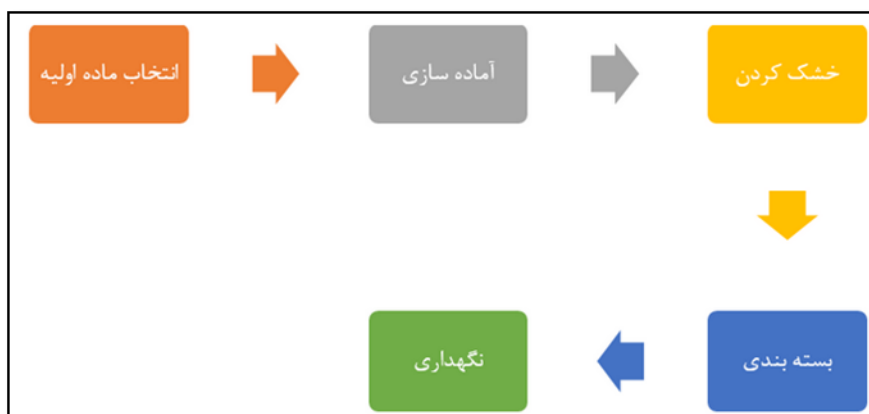
بخش خصوصی	مجری طرح
الیاف رنگ شده	تولیدات طرح
۲،۰۰۰ مترمربع	مساحت زمین مورد نیاز
۲۸۰ مترمربع	مساحت زیر بنا
۵،۴۰۵،۶۸۸ هزار ریال	هزینه ثابت طرح مورد نیاز
۱۱،۸۶۸،۹۲۱ هزار ریال	هزینه جاری طرح
۱،۷۱۸،۳۶۹ هزار ریال	سرمایه در گردش مورد نیاز
۹،۱۲۴،۰۵۶ هزار ریال	کل سرمایه گذاری طرح
نحوه تامین سرمایه طرح	
۳،۴۲۴،۸۱۱ هزار ریال	سرمایه گذاری متقاضی قبلی و جدید
۵،۶۹۹،۲۴۵ هزار ریال	سرمایه گذاری بانک
۴،۳۲۴،۵۵۰ هزار ریال	تسهیلات بلند مدت
۱،۳۷۴،۶۹۵ هزار ریال	تسهیلات کوتاه مدت
۷ نفر	شاغلین طرح
۱۴،۱۰۰،۰۰۰ هزار ریال	درآمد سالانه طرح به طور متوسط

تولید در نقطه سر به سر	۴۴,۳۴ درصد
نرخ بازده طرح	۲۱,۴۰ درصد
بازگشت سرمایه به سال	۴,۴۲ سال
آدرس محل اجرای طرح	روستای گرچر
تهیه کننده طرح	بخش خصوصی
هدف از اجرای طرح	کمک به توسعه روستایی در بخش صنعتی

راه‌اندازی مجدد کارخانه زرین تاک (کشکش و تیزآب):

با توجه به آمار و اطلاعات بدست آمده از کارخانه تولید و بسته‌بندی کشمش و همچنین بر اساس مطالعات صورت گرفته می‌توان به این نتیجه رسید که این طرح جزء طرح‌های زود بازده و پر بازده است و می‌تواند در لیست مشاغل مورد حمایت دولت قرار گیرد و در صورت اجرا می‌تواند از توجیه اقتصادی مورد قبولی برخوردار باشد. از ویژگی‌های خاص کشمش، اقتصادی بودن تولید آن است زیرا از انرژی خورشید استفاده شده، مواد بسته‌بندی آن ساده است، محصول خشک شده حجم کمتری داشته و در شرایط انبار معمولی دارای عمر ماندگاری طولانی می‌باشد. ضمناً تجهیزات لازم برای تهیه کشمش بسیار ساده است. دیاگرام فرآیند تولید طرح توجیهی تولید کشمش:

شکل شماره ۱۵. دیاگرام فرآیند تولید طرح توجیهی تولید کشمش

جدول شماره ۲۹. طرح توجیهی بسته بندی کشمش

بسته بندی کشمش	۱-عنوان فعالیت:
۲۱۰ تن در سال	۲-ظرفیت:
بخش خصوصی	۳-مجری طرح:
روستای چرگر	۴-محل اجرا:
۱۴ نفر	۵-اشتغال طرح:
۲۴۸۷۱,۳۷ میلیون ریال	۶-سرمایه ثابت طرح:
۲۷۱۷۱,۶۶ میلیون ریال	۷-سرمایه گذاری کل طرح:

۴۰۰۰ متر مربع	۸-میزان زمین طرح :
۲۳۰۰ متر	۹-میزان زمین بنا :
۱۶۵۳۳,۰۳ میلیون ریال	۱۰-میزان تسهیلات مورد نیاز :
وام	۱۱-نوع تسهیلات :
۴۹,۲۴٪	۱۲-نقطه سر به سر تولید :
۳,۸۸ سال	۱۳-مدت برگشت سرمایه :
۱۹,۸۸٪	۱۴-نرخ بازدهی سرمایه :

جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی قابل اجرا توسط افراد بومی و غیربومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید؛

مهم‌ترین ایده کارآفرینانه در روستای چرگر که توسط جوانان بومی این روستا در هسته مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مطرح شده و مورد استقبال قرار گرفته است طرح گردشگری اطراف سد خاکی چرگر می‌باشد که در ادامه به بررسی آن پرداخته شده است.

گردشگری اطراف سد خاکی چرگر

صنعت توریسم امروزه یکی از کانون‌های مهم جذب درآمد برای کشورها است و درآمد حاصل از آن، کشورهایی مانند ترکیه را سرپا و آباد نگه می‌دارد پس نمی‌توان به سادگی از این درآمد چشم‌پوشی کرد به خصوص که کشور نقاط بسیار جذابی برای گردشگران دارد و آب‌وهوای آن نیز بسیار مناسب است و تنها با کمی سلیقه و توجه می‌توان از این نعمت که به وفور در گوشه‌وکنار این مرزوبوم وجود دارد، بهره‌های مناسب برد. مهم‌تر از جنبه درآمدزایی این صنعت، کشور نیاز دارد تا خود را به جهانیان بشناساند. با توسعه فعالیتهای جهانگردی زمینه برای ایجاد اشتغال فراهم می‌شود و این امر برای کشورهایی که با جمعیت جوان و متقاضی روبه‌رو هستند بسیار مفید است از هر ده نفر توریست که وارد کشور میزبان می‌شود یک فرصت شغلی ایجاد می‌گردد و در نتیجه صنعت گردشگری وسیله‌ای بسیار مناسب جهت اشتغالزایی و پویایی اقتصادی می‌باشد.

با توجه به شرایط اقلیمی، مذهبی و تاریخی بی‌نظیر ایران، کشور در جای‌جای خود از قابلیت جذب گردشگران داخلی و خارجی را برخوردار است و میتوان با استفاده از احداث فضاهای اقامتی، مجتمع‌های گردشگری تفریحی، اماکن ورزشی، هتل‌ها، سینماها، مجتمع‌های بین‌راهی و ... اقدام به جذب گردشگران داخلی و خارجی و ایجاد اشتغال و درآمد زایی نمود.

جدول شماره ۳۰. راه‌اندازی مجموعه گردشگری تفریحی فرهنگی ورزشی پذیرایی

عنوان فعالیت	مجتمع تفریحی و گردشگری
ظرفیت	۶ هزار نفر در سال در بخش‌های مختلف
مجری طرح	بخش خصوصی
محل اجرا	سد خاکی روستای چرگر
اشتغال طرح	۹۵ نفر
سرمایه ثابت طرح	۱۲۴۰۱۶,۵۸ میلیون ریال
سرمایه‌گذاری کل طرح	۱۴۸۳۸۶,۷۷ میلیون ریال

میزان زمین طرح	۳۵۰۰۰ متر مربع
میزان زمین بنا	۱۸۴۶۰ متر
میزان تسهیلات مورد نیاز	۱۶۲۷۲,۴۰ میلیون ریال
نوع تسهیلات	وام
نقطه سر به سر جاری	۵۴,۳۵٪
مدت برگشت سرمایه	۳,۵ سال
نرخ بازدهی سرمایه	۲۱٪

صنعت گردشگری از جمله صنایع اقتصادی تاثیرگذار در این منطقه می‌باشد؛ فعالیت در بخش گردشگری سد خاکی چرگر به دلیل وجود موقعیت خوب سد چرگر از یک سو، و کسب درآمد مناسب و همینطور به دلیل نرخ بازگشت سرمایه مناسبی که دارد، و همچنین درآمدی که برای کشاورزان از طریق زمینهای اطراف بوجود می‌آورد از سوی دیگر، باعث شده طرح توجیهی گردشگری برای این منطقه یکی از طرح‌های قابل اعتماد اقتصادی معرفی شود. از آنجایی که ورود به این عرصه، اشتغالزایی خوبی را به همراه خواهد داشت بنابراین در این مناطق، مساعدت‌های بیشتری را می‌توان از مراجع ذیربط دریافت نمود، در ادامه برخی از جذابیت‌های صنعت گردشگری موجود برای سرمایه‌گذاران ذکر شده است:

- بکر بودن و دست نخوردگی بسیاری از جاذبه‌ها؛
- فرهنگ مهمان‌نوازی و روحیه گردشگری پذیرای افراد محلی؛
- فرهنگ ایرانی-اسلامی؛
- امنیت گردشگری و امنیت سرمایه‌گذاری؛
- امکان تغییر سریع کاربری‌ها در صورت عدم تمایل به ادامه فعالیت؛
- سرمایه کمی و در ازای آن سودآوری بالایی دارد؛
- مزیت نسبی سرمایه‌گذاری نسبت به سایر صنایع؛
- طبیعت زیبا با آب و هوای مطبوع و متنوع؛ و
- پتانسیل اجرای طیف گسترده‌ای از انواع فعالیت‌های گردشگری

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

رشد اقتصادی، تورم و بیکاری سه متغیر کلیدی اقتصاد کلان هستند که وضعیت رفاهی اقتصاد یک کشور را نشان می‌دهد اما در این میان اشتغال اهمیت ویژه دارد؛ بیکاری نه فقط از ابعاد اقتصادی بلکه از ابعاد فرهنگی و اجتماعی می‌تواند برای یک جامعه هشداردهنده باشد. در مجموع پنج برنامه توسعه‌ای از سال ۱۳۶۸ تاکنون، اشتغال‌زایی یکی از اهداف تمام این برنامه‌ها بوده و بر این اساس هر یک از این برنامه‌ها طرح‌هایی را برای افزایش اشتغال اجرا کردند اما عملکرد برنامه‌های توسعه کشور نشان می‌دهد که این برنامه‌ها در زمینه ارائه راهبرد مشخص در زمینه اشتغال با استراتژی مشخصی روبرو نبوده‌اند و درحالی‌که بازار کار از سمت عرضه با رشد جمعیت و رشد جمعیت فعال با توسعه روزافزون روبرو بوده اما دولت‌ها در اتخاذ سیاست فعالی که تحول ساختاری در میزان تقاضای نیروی کار ایجاد کند ناکام بوده‌اند.

در همین راستا اگرچه ایجاد اشتغال و رفع بیکاری یک مسئله کلان محسوب می‌شود که در کوتاه‌مدت باید مورد توجه باشد اما این متغیر اقتصادی نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر است تا ابعاد کمی و کیفی آن در کنار یکدیگر مورد توجه باشند. از نگاه کمی و رشد محور، «اشتغال» رابطه ثابتی با «سرمایه‌گذاری» دارد و حل همه مشکلات اقتصادی به جذب سرمایه وابسته می‌شود؛ اما تجربه تاریخی نشان داده است که نه جذب سرمایه و نه حتی رشد اقتصادی به‌خودی‌خود نمی‌تواند به بهبود کیفیت اشتغال منجر شود.

نتایج بررسی‌های بخش‌های قبلی مبین آن است که در راهبرد توسعه اشتغال‌زا، حل مشکل اشتغال در درجه اول به شناسایی تنوع و پیچیدگی مسائل پیش روی راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارها بستگی دارد. بر همین اساس با توجه به اینکه حل مشکل اشتغال، تابعی از رونق کارآفرینی است، رفع موانع متنوع تأسیس و گسترش «کسب‌وکارهای مولد» و «ارتقای مهارت‌های مدیریتی» است که قبلاً به آن اشاره گردید.

○ بنابراین نتایج حاصل بیانگر آن است که به‌صورت کلی در روستای چرگر باید سیاست‌های دولتی، راهبرد اشتغال‌زا را باید با ایفای سه نقش «تسهیل بازار»، «جهت‌دهی به بازار در راستای اولویت‌های ملی» و «تکمیل بازار و پوشش کاستی‌های اجتماعی بازار» در دستور کار قرار دهد.

○ نتایج کمی بیانگر این است که این روستا:

○ در حوزه گردشگری اطراف سد خاکی چرگر که هدف از آن کمک به توسعه روستایی در بخش خدمات روستایی می‌باشد. با ظرفیت ۶ هزار نفر در سال در بخش‌های مختلف و با مشارکت بخش خصوصی و با نرخ بازدهی ۲۱٪ پتانسیل خوبی در جهت توسعه روستایی است و به برای ۸ نفر اشتغال‌زایی مستقیم و برای ۱۱ نفر نیز اشتغال‌زایی غیرمستقیم ایجاد می‌نماید.

○ در طرح راه‌اندازی کارگاه رنگ‌رزی (نخ پنبه) با هدف طرح کمک به توسعه روستایی و با تولید الیاف رنگ‌شده برای ۷ نفر به صورت مستقیم اشتغال‌زایی می‌شود و همچنین برای ۸ نفر دیگر نیز به طور غیرمستقیم شغل ایجاد می‌شود.

○ طرح مدیریت اراضی مربوط به بنیاد مستضعفان به مساحت ۲۵۰ هکتار که هدف از اجرای این طرح کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی می‌باشد و با مدیریت کارآمد آن می‌توان در راستای توسعه پایدار، به افزایش تولیدات و راندمان آن در روستا کمک نمود. با اجرای این طرح می‌توان برای ۲۰ نفر اشتغال‌زایی مستقیم و ۱۰ نفر نیز اشتغال‌زایی غیرمستقیم ایجاد نمود.

○ راه‌اندازی مجدد کارخانه زرین تاک (کشکس و تیزآب) با هدف تولیدات طرح الیاف‌رنگ شده که برای ۷ نفر اشتغال‌زایی مستقیم و برای ۱۲ نفر نیز می‌تواند اشتغال‌زایی غیرمستقیم ایجاد نماید. هدف از اجرای طرح کمک به توسعه روستایی در بخش صنعتی می‌باشد، دارای قابلیت و پتانسیل است.

با عنایت به برنامه‌های دولت و سیاست‌های مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس، برای ایفای سه نقش مذکور، موارد زیر حاصل شده است:

۱. در درجه اول، حل مشکلات کارآفرینی در قالب حل مشکلات زیرساختی، رقابت‌پذیری، ارتقای مهارت نیروی انسانی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی واحدهای اقتصادی پیشنهاد شده مورد توجه ویژه است؛
 ۲. در مرحله دوم دولت به شناسایی بخش‌های پیشران اقتصادی با اولویت اشتغال‌زایی پرداخته شد و با طراحی برنامه‌های توجیهی و سازوکارهای توسعه‌ای، تأمین مالی و سایر اقدامات توسعه اشتغال‌زایی مشخص و پیشنهاد گردید.
 ۳. در قالب نقش سوم نیز دولت باید به اصلاح قوانین کار با حفظ کرامت انسانی و با حفظ موازین «کار شایسته» دست زده و از اتخاذ راهکارهایی که صرفاً با تضعیف بندهای حمایتی قانون کار به دنبال تحریک اشتغال هستند پرهیز کند.
 ۴. انبوه جوانان روستای چرگر به‌ویژه جوانان تحصیل‌کرده‌ای که بعد از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه راهی بازار کار شده اما موفق به یافتن شغل و کسب نشده‌اند نه تنها در آمارهای اشتغال، بلکه شاخص آمارهای اجتماعی از جمله بالا رفتن سن ازدواج، رشد طلاق و سایر تبعات اجتماعی را بحرانی می‌کند که طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده می‌تواند در این زمینه نقش مفیدی ایفا کند؛
 ۵. با توجه به اینکه طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده، نتایج و خروجی چندین جلسه مشارکتی نیمه ساختار یافته بوده و ایده‌ها و مشاغل پیشنهاد شده از طرف جوانان متخصص همین روستا می‌باشد، بنابراین، انتظار می‌رود پاسخ مناسبی از سمت تقاضا به این عرضه نیروی کار داده شده و بسیاری از داوطلبان ورود به بازار کار پس از تحمل دوره‌های طولانی بیکاری به یافتن شغل خرسند باشند که این طرح باعث می‌شود هم نرخ مشارکت اجتماعی در طول برنامه‌های توسعه‌ای نرخ افزایش را نشان دهند و هم اینکه باعث نقش هر چند کوچک در افزایش آمار اشتغال و به تبع آن کاهش نرخ بیکاری و کاهش مهاجرت و افزایش روحیه اجتماعی و افزایش ازدواج و نرخ امید به زندگی شود.
- علاوه بر نتایج کمی که مهم‌ترین آن افزایش میزان درآمد و اشتغال و کاهش تعداد بیکاران این روستا می‌باشد، نتایج کیفی مورد انتظار نیز عبارت‌اند از
- شناخت علمی و تحلیل راهبردی مزیت‌ها، توانمندی‌ها و تنگناهای اساسی توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا.
 - بسترسازی جهت رفع تنگناها و بهره‌گیری از توانمندی‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا؛
 - یکپارچه‌سازی، هدفمند کردن و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی اشتغال‌زا؛
 - تقویت ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های جدیدی تولیدی با تأکید بر تکمیل زنجیره ارزش و زنجیره تولید با مشارکت بخش غیردولتی؛
 - تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت بخش عمومی، خصوصی، تعاونی و مردمی (ساکنین و ذینفعان روستاهای هدف) در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی.
 - افزایش کیفیت زندگی روستاییان و بالا بردن سرزندگی آنان؛

- کاهش میزان مهاجرت روستاییان و افزایش امید به زندگی به جهت ایجاد مشاغل جدید و اشتغال آنان در مشاغل مختلف و درآمدزایی بالا.
- ایجاد زمینه‌های درآمدی متنوع و پایدار؛
- ایجاد کسب‌وکارهای جدید روستایی و به‌طور کلی تنوع معیشتی روستاییان.
- افزایش علاقه روستاییان به سرمایه‌گذاری در امور مختلف در روستا.

تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زای موجود روستا؛

بررسی‌های میدانی با استفاده از روش مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مشاور در هسته‌های مشارکتی در روستاهای هدف نشانگر آن است چهار گروه «عوامل اقتصادی»، «عوامل اجتماعی و فرهنگی»، «عوامل نهادی و ساختاری» در تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود روستای مورد مطالعه نقش داشته و باعث تحرك اقتصادی شود.

شکل ۱۶. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود

روستاها کانون تولید و ارزش‌آفرینی در هر کشوری می‌باشند که متناسب با نیازها و توانمندی اقتصادی می‌توان، به تعبیه و ایجاد سایر صنایع و خدمات مرتبط با اقتصاد روستا برای استفاده حداکثری از ظرفیت تولیدی و اشتغال‌زایی روستایی پرداخت؛ بنابراین، می‌توان گفت روستا موتور محرکه سایر صنایع و جریان اقتصادی کشور است که می‌تواند علاوه بر توانمند کردن بخش خصوصی، به تحول‌آفرینی در حوزه تولید و اشتغال‌زایی با استفاده از ظرفیت‌های کارآفرینی و فناوری‌های برتر را بر اقتصاد روستا و همچنین تحول اقتصاد کشور ایجاد نماید. لازمه دستیابی به چنین امری نیز، بازنگری و تغییرات جدی در قوانین مرتبط با توسعه روستایی، تهیه و تدوین سند چشم‌انداز و برنامه‌های

راهبردی متناسب با شرایط موجود کشور با الهام از تجربه سایر کشورهای موفق در این حوزه و اختصاص اعتبارات و ارائه آموزش‌های لازم در این زمینه می‌باشد.

«اشتغال‌زایی و توسعه کسب‌وکار کوچک در روستای مورد مطالعه، به‌ویژه برای زنان روستایی و عشایری اغلب کم‌هزینه بوده و هزینه‌چندانی برای دولت ندارد. گسترش تعاونی‌های زنان روستایی برای ایجاد شغل و درآمد در روستا پیشنهاد می‌شود است و باید این مهم در دستور کار مدیران به‌ویژه مدیران مرتبط با بخش تعاون قرار گیرد. زنان روستای چرگر، از ذوق و استعداد بالایی برخوردار هستند، تضمین خرید محصولات تولیدی روستاییان از کارهای مهمی است که باید برای آن برنامه وجود داشته باشد و با افزایش دامنه‌های خریدهای تضمینی تلاش شود تا امنیت لازم برای توسعه فعالیت‌های روستایی در دستور کار قرار گیرد. به‌طوری‌که ساخت بازارچه‌های محلی و نمایشگاه‌ها می‌تواند به‌عنوان محلی مناسب برای فروش محصولات آن‌ها به قیمت مناسب پیشنهاد می‌شود. یکی دیگر از قطعات مهم پازل توسعه روستایی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای است که می‌تواند با برنامه‌ریزی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق کمتر توسعه‌یافته و محروم در جهت رشد و پیشرفت روستاها تلاش کند. آموزش‌های خاص کشاورزی، روستایی، آموزش راه‌اندازی کسب‌وکار کوچک در روستاها، ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت و قطب‌بندی کشاورزی برای هدفمندی آموزش‌های کشاورزی می‌تواند از جمله برنامه‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در توسعه روستاها قلمداد شود که همچنان که قبلاً نیز مطرح شد طرح مدیریت اراضی مربوط به بنیاد مستضعفان می‌تواند به‌عنوان یک کارآفرینی سبز مطرح باشد.

واقعیت آن است که در شرایط کنونی و با وضع موجود روستاها، نمی‌توان به دنبال ایجاد صنایع عظیم و در روستاها بود زیرا عملاً زیرساخت‌های لازم برای ایجاد این نوع صنایع وجود ندارد و از جنبه‌های گوناگون نیز صحیح و مقرون‌به‌صرفه نیست. در نتیجه صنایع کوچک بهترین انتخاب برای صنعتی کردن روستاها است تا با استفاده از ظرفیت‌های پایان‌ناپذیر این نوع کسب‌وکار به نتایجی چون افزایش درآمد و ارتقای رفاه روستاییان و همچنین کاهش مهاجرت به شهرها دست پیدا کرد.

تعیین برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

برای اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پس از جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی مستقل و ایده‌های کارآفرینی و اشتغال بر اساس تجربه‌های موفق در سایر استان‌ها و همچنین بررسی‌های میدانی در این روستا توسط گروه مشاور، طرح‌های سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار احصا گردیده است. پس‌از این مرحله با برگزاری کارگاه هم‌اندیشی با جوامع محلی و حضور مشاور در روستا و نشست با نخبگان، خبرگان محلی، نماینده کشاورزان، دامداران، سرمایه‌گذاران، معتمدین، صاحبان مشاغل و ... به احصای ایده‌های کارآفرینی پرداخته شد. در این راستا، جهت اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری، مؤلفه‌های مؤثر و شاخص‌های مربوط به آن‌ها در طرح‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی مورد شناسایی قرار گرفت.

در جهت توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی جهت ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای چرگر از بخش مرکزی شهرستان گنبدکاووس و توانمندسازی روستاییان و صاحبان مشاغل در این روستا نیاز به داشتن

اهداف مشخص است تا شناسایی مهارت‌ها و تخصص‌های موردنیاز صورت گرفته باشد. برای این منظور با در نظر گرفتن ۴ مورد از پیشنهادات با استفاده از نرم‌افزار Decision Oven به اولویت‌بندی فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای چرگر پرداخته شده است. با احتساب فعالیت‌های دارای اولویت و برحسب چهار معیار موردتوافق در کمیته برنامه‌ریزی شامل:

- میزان گرایش مردم محلی با ضریب اهمیت ۰/۲۵؛
 - میزان نیاز به منابع آب با ضریب اهمیت ۰/۱۸؛
 - میزان آورده شخصی و تسهیلات بانکی با ضریب اهمیت ۰/۲۸؛
 - ارزیابی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های نسبی حاصل از برگزاری کارگاه‌های مشارکتی و داده‌ها و اطلاعات حاصل از مطالعات میدانی در وضع موجود با ضریب اهمیت ۰/۳۱؛
- اقدام به اولویت‌بندی پروژه‌های پیشنهادی در سطح روستا شده است.

شکل ۱۷. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف

Option name	Total score	میزان گرایش مردم مح...	منابع آب	تسهیلات	ظرفیتها و قابلیتها
1 توسعه گردشگری	100.00	25.00	25.00	25.00	25.00
2 کارخانه زرین تاک	75.00	17.86	17.86	17.86	21.43
3 کارگاه رنگرزی	46.43	10.71	10.71	10.71	14.29
4 ...اراضی بنیاد مسکن	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

با توجه به همین امر در راستای مشاغل پیشنهادشده از طرف روستاییان به احصاء و اولویت‌بندی مشاغل وابسته به طرح‌های توجیهی پرداخته شده است که طرح توجیهی با پیشنهادات مربوطه برحسب اولویت به شرح ذیل می‌باشد:

❖ توسعه گردشگری اطراف سد خاکی چرگر:

- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- تعریف برنامه دقیق برای شرکت روستاییان در توسعه گردشگری.

❖ راه‌اندازی مجدد کارخانه زرین تاک (کشکس و تیزآب):

- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی، نحوه کشت، برداشت، تولید محصول و...؛
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی در این زمینه؛

- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش محصولات وابسته به این طرح؛

❖ طرح راه‌اندازی کارگاه رنگرزی (نخ پنبه):

- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه طرح.
- ایجاد مرکز مشاوره تخصصی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری طرح پیشنهادی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق در این زمینه.

❖ مدیریت اراضی مربوط به بنیاد مستضعفان به مساحت ۲۵۰ هکتار:

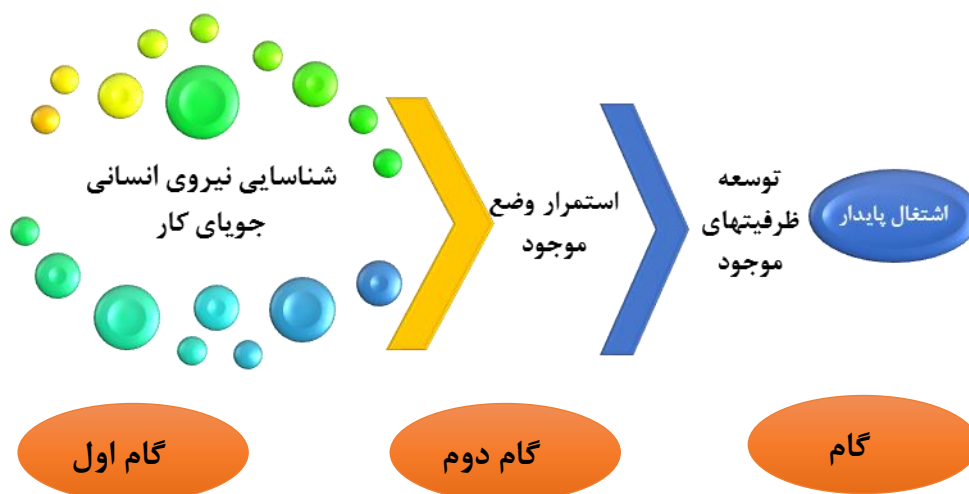
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی به مدرن؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه طرح.

تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا و تعیین هدف کمی اشتغال هر یک از طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی؛

بدون وجود یک راهبرد کلان توسعه و توسعه اقتصادی مشخص، نمی‌توان توفیق چندانی در توسعه اشتغال روستایی و توسعه کارآفرینی در روستاها به دست آورد؛ بنابراین باید تمرکززدایی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین سیاست‌های کلان توسعه کشور باشد. توسعه روستایی تنها از طریق توسعه زیرساخت‌های عمرانی و ارائه خدمات اجتماعی محقق نمی‌شود بلکه نیازمند اشتغال‌زایی درآمدزا برای روستاییان و تسریع توسعه فرهنگی آنان (در مقابل جذابیت‌های فرهنگی اجتماعی شهرها) است. صنایع تبدیلی از جمله مهم‌ترین زمینه‌های توسعه کشاورزی، توسعه روستایی و توسعه اشتغال‌زایی در روستاها است. وظیفه اصلی این صنایع، فرآوری محصولات کشاورزی و دامی روستا و تبدیل آن‌ها به کالاهایی نهایی‌تر و باارزش‌تر است که اغلب در صنایع و کارخانه‌های شهری انجام می‌شود. انجام این فعالیت‌ها در روستاها یا نواحی اطراف روستاها باعث خلق ارزش‌افزوده بیشتر در این مناطق و تحریک تولید می‌شود. به‌علاوه کیفیت و دوام در کنار آن محصولات نیز افزایش می‌یابد و قدمی روبه‌جلو در راستای تحکیم امنیت غذایی کشور برداشته می‌شود.

در جریان توسعه روستایی لازم است به‌منظور پایداری اشتغال روستایی علاوه بر شناسایی افراد بیکار و جویای کار، بسترهای مناسبی برای حفظ اشتغال و توسعه ظرفیت‌های وضع موجود نیز موردتوجه قرار گیرد.

شکل ۱۸. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی

بر اساس چنین چارچوبی می‌توان اهداف کمی اشتغال طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا را به شرح زیر طراحی و تدوین نمود.

جدول ۳۱. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در روستای چرگر

توضیحات	ظرفیت اشتغال		طرح یا پروژه پیشنهادی	زمینه اشتغال	روستا
	مستقیم	غیرمستقیم			
هدف از اجرای این طرح کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی	۱۰	۲۰	مدیریت اراضی مربوط به بنیاد مستضعفان به مساحت ۲۵۰ هکتار	کشاورزی	چرگر
راه‌اندازی مجدد	۱۲	۷	راه‌اندازی مجدد کارخانه زرین تاک (کشکش و تیزآب)	صنایع	
با هدف تولید الیاف رنگ‌شده	۸	۷	راه‌اندازی کارگاه رنگرزی (نخ پنبه)	صنایع	
ظرفیت ۶ هزار نفر در سال در بخش‌های مختلف و با مشارکت بخش خصوصی	۱۱	۸	گردشگری اطراف سد خاکی چرگر	خدماتی	

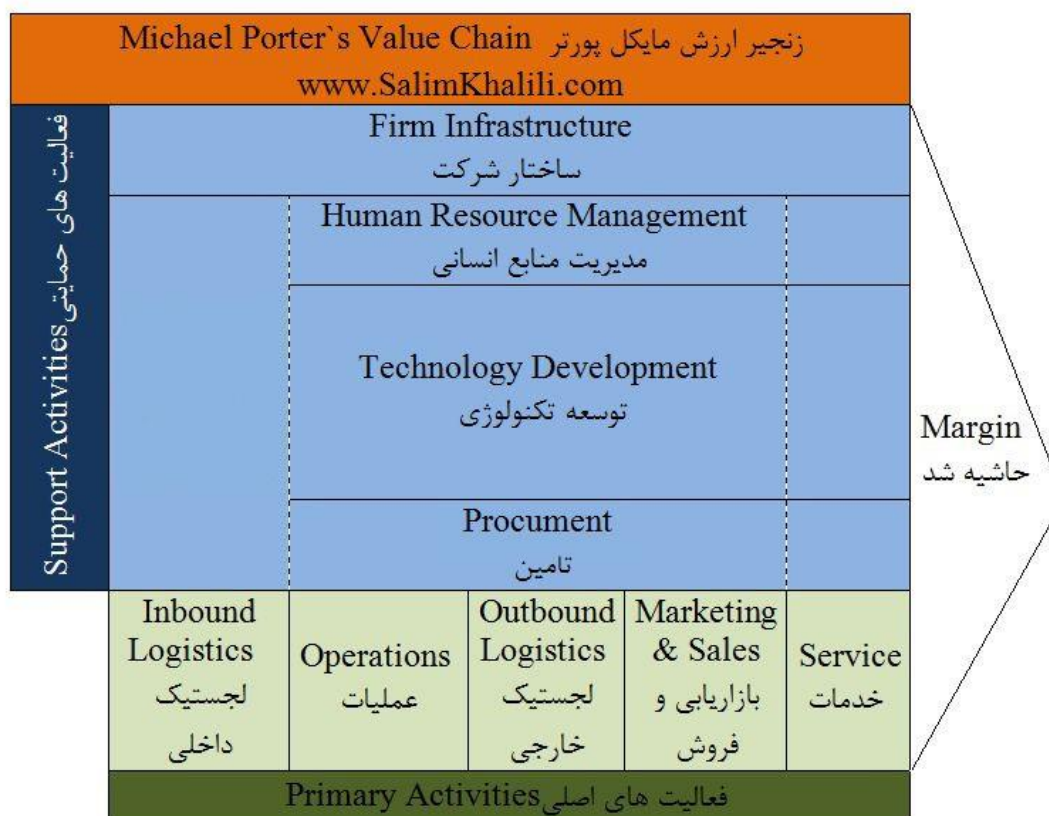
مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

با توجه به یافته‌های حاصل، با احتساب هر یک از فعالیت‌های اشتغال‌زا می‌توان انتظار داشت که با اجرای ۱ فعالیت کشاورزی، ۲ فعالیت صنعتی و ۱ فعالیت خدماتی در مجموع با ۴ فعالیت اشتغال‌زای پیشنهادشده می‌توان به ایجاد اشتغال در روستای چرگر کمک نمود.

۲. روستای جداقیه

شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره ارزش، تولید و خوشه‌های کسب‌وکار در روستاهای هدف: مدل زنجیره ارزش پورتر به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحلیل فعالیت‌های یک بنگاه یا سازمان بشمار می‌رود. در شکل زیر شمای کامل این زنجیره برای یک نمونه موردبررسی قرار گرفته را مشاهده می‌کنید.

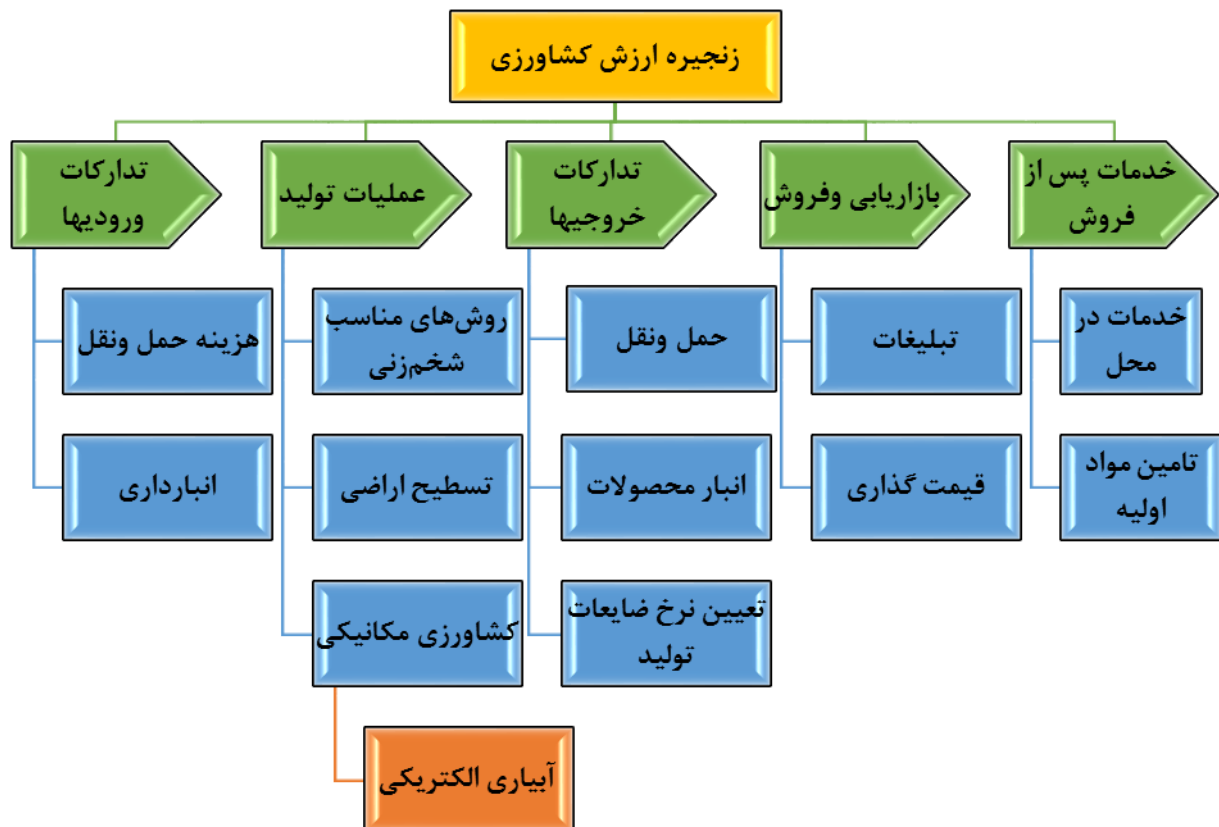
شکل ۱۹. زنجیره ارزش مدل پورتر

در این زنجیره فعالیت‌های مختلف بر اساس نیازهای تولید پیش‌بینی شده است، شناسایی و تحلیل این فعالیت‌ها به‌عنوان فعالیت‌های ارزش‌آفرین اطلاعات بسیار مهمی از روند مالی و سوددهی می‌دهد و برنامه‌ریزان می‌توانند در شرایط مختلف تصمیمات درست بگیرند.

براساس مدل پورتر، مدل نظری برای زنجیره تولید این روستا به شکل زیر رسم می‌گردد و ارزش‌افزوده را در زنجیره ارزش بخش ساخت و تولید موردمحاسبه و اندازه‌گیری قرار می‌دهد.

شکل ۲۰. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای جداقیه

زنجیره ارزش مجموعه‌ای از عملیات‌هایی است که در یک صنعت به صورت زنجیرگونه انجام می‌پذیرد تا به خلق ارزش منجر شود. محصولات از زمان حلقه‌های این زنجیره عبور می‌کنند و در هر حلقه ارزشی به محصول نهایی افزوده می‌گردد. ارزش افزوده عبارت‌اند از فروش خالص منهای ارزش مواد و خدمات خریداری شده از خارج در این تحقیق ارزش افزوده از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{روش تولید (تفریق)} \\ \text{مصارف واسطه} - \text{ارزش ستانده} = \text{ارزش افزوده}$$

در ادامه به تعریف عملیاتی متغیرهای موجود در جدول زیر پرداخته شده است.

جدول شماره ۳۲. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات

تعریف عملیاتی	متغیر
اغلب چهارچوب ایجاد ارزش به‌عنوان مجموعه شرکت‌هایی که با همدیگر همکاری دارند و محصولی را ایجاد و به مشتری انتقال می‌دهند در نظر گرفته می‌شود. هدف چهارچوب ایجاد بیشترین سود برای افراد مرتبط با شبکه ارزش است. این مجموعه‌ها با ارتباط باهم دیگر برای ایجاد محصولات عمومی یا ارزش اقتصادی کار می‌کنند. این ارزش به‌عنوان دانش، ارزش مالی و دیگر ارزش‌های غیر عینی ظاهر می‌شود.	ارزش
مل دریافت، ذخیره‌سازی، انبارداری، کنترل، حمل‌ونقل و برنامه‌ریزی.	تدارکات داخلی فعالیت‌های اصلی

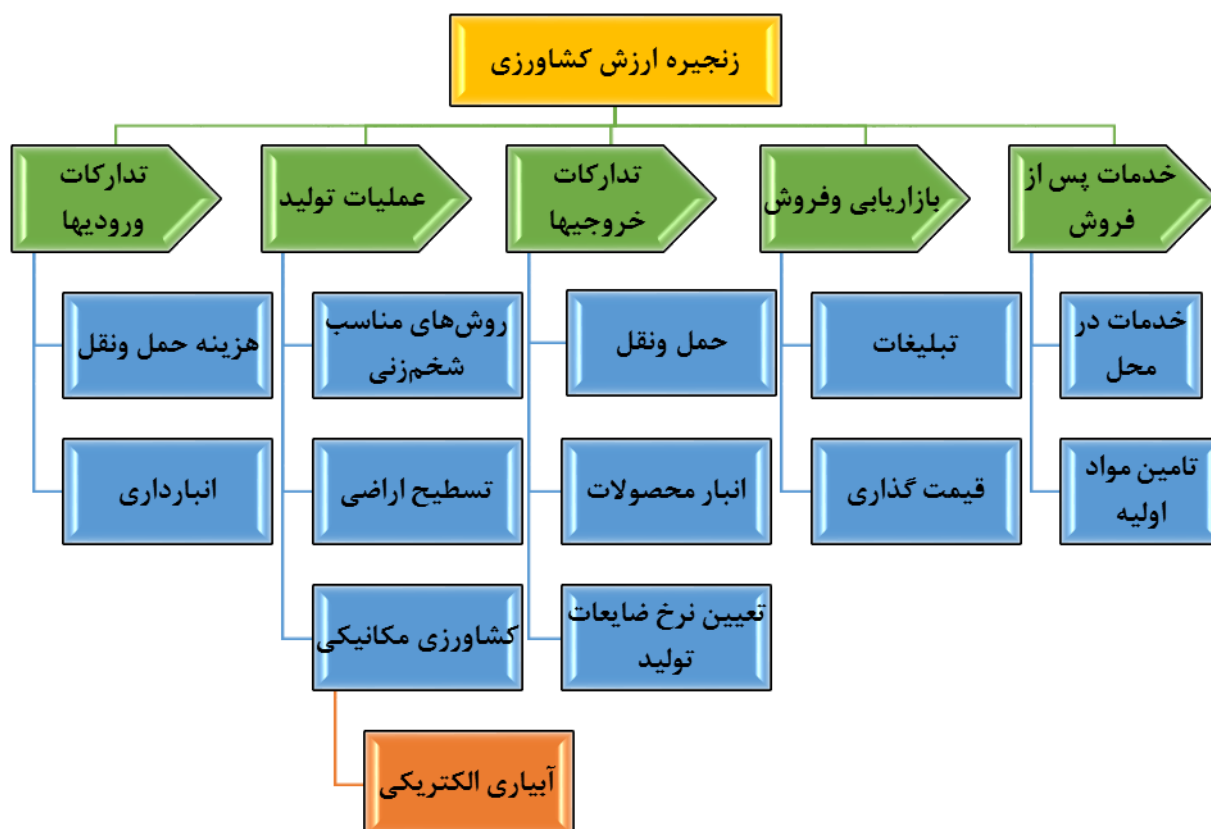
شامل ماشین‌کاری، بسته‌بندی، مونتاژ، نگهداری و تعمیرات تجهیزات، آزمایش محصولات و تمام‌کارهایی که ورودی‌ها را به خروجی‌ها تبدیل می‌کند.	عملیات‌ها	
شامل تمام فعالیت‌هایی که به‌منظور رساندن محصول آماده به مشتری صورت می‌پذیرد، انبار کردن، تکمیل سفارش، حمل‌ونقل، مدیریت توزیع.	تدارکات خارجی	
شامل فعالیت‌هایی که خریدار را وادار به خرید محصول می‌کند. انتخاب کانال توزیع، تبلیغات، ترفیع، قیمت‌گذاری، مدیریت خرده‌فروشی.	بازاریابی و فروش	
خدماتی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد. مثل پشتیبانی از مشتری، خدمات تعمیر، پاسخگویی تلفنی، قطعات یدکی و ...	خدمات	
تأمین مواد اولیه، سرویس برای قطعات و ماشین‌آلات، ساختمان‌ها و	تأمین	فعالیت‌های حمایتی
شامل توسعه تکنولوژی به‌منظور از پشتیبانی از فعالیت‌های زنجیره ارزش. مثل تحقیق و توسعه، اتوماسیون فرآیندها، طراحی و طراحی مجدد.	توسعه فناوری	
شامل فعالیت‌های تأمین نیروی انسانی، آموزش و ایجاد رشد در آن‌ها، حفظ آن‌ها و پرداخت حقوق و دستمزد آن‌ان.	مدیریت منابع انسانی	
شامل مدیریت عمومی، حسابداری، مالی، مدیریت کیفیت و ...	زیرساخت‌ها	

بررسی یک سؤال:

❖ فعالیت‌های ارزشی مسیر تولید در انواع محصولات کشاورزی روستا کدام‌اند؟

ابتدا زنجیره ارزش محصول در یک نگاه کلی دیده می‌شود. طبق مدل زنجیره ارزش مایکل پورتر فعالیت‌های ارزشی زنجیره ارزش به پنج مرحله تقسیم می‌شود.

شکل ۲۱. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای جداقیه

مرحله اول:

در این مرحله تدارکات ورودی‌ها صورت می‌گیرد مثلاً در طرح تولید و پرورش زالو در این روستا، اقداماتی در خصوص هزینه جابجایی مواد اولیه و انتقال آن‌ها به انبار و پس‌از آن به کارگاه می‌باشد. هنگام خرید مواد شریطی موردنظر است که باید مواد موردنیاز کارگاه آن‌ها را دارا باشد.

مرحله دوم:

عملیات ساخت و تولید می‌باشد که به چهار مرحله تقسیم می‌شود و هزینه‌های هر بخش به تفکیک در انواع محصول لحاظ می‌گردد.

مرحله سوم تدارکات خروجی:

تعیین نرخ ضایعات، هزینه‌های حمل‌ونقل، انبار محصولات شامل این قسمت می‌شود. جابه‌جایی تولیدات از کارگاه‌ها به انبار و ماشین‌ها جزء این بخش از زنجیره ارزش محسوب می‌شود.

مرحله چهارم بازاریابی و فروش:

استفاده از تبلیغات، کانال‌های توزیع و قیمت‌گذاری در این بخش صورت می‌گیرد. با تبلیغات درباره فروش محصولات بین شرکت‌های پیمانکاری و شرکت‌های توزیع و پخش مواد و فراورده‌های کشاورزی می‌توان درخواست ساخت و سفارش‌ها خرید را افزایش داد. شناسایی کانال‌ها و روش‌های توزیع به‌نوعی که محصولات به بهترین وجه ممکن به مشتریان تحویل گردد و قیمت‌گذاری با اطلاعات کامل از بازار و میزان هزینه‌های انجام‌شده و حجم سفارشات توسط امور قراردادهای شرکت با در نظر گرفتن سود موردقبول شرکت انجام می‌شود.

مرحله پنجم خدمات پس از فروش:

شامل تضمین معین محصولات و فراورده‌های فروخته‌شده هست. تأمین مواد اولیه محصولات چه در زمان گارانتی و حتی پس‌از آن با قیمت‌های مناسب می‌تواند بر میزان سفارشات و تولید و همچنین ارزش‌افزوده هر محصول بیفزاید.

❖ بررسی سؤال دوم:

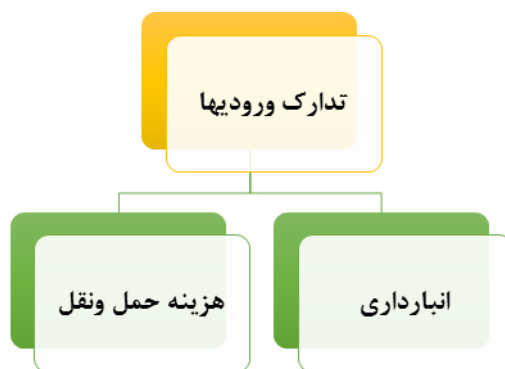
- میزان ارزش‌افزوده هر کدام از محصولات روستا چقدر است؟

در این بخش با توجه به تنوع تولید میزان ارزش‌افزوده همه محصولات روستا به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد.

مرحله اول: هزینه‌های تدارک ورودی‌ها

پس از خرید مواد اولیه به انبار انتقال داده می‌شوند که باید هزینه حمل‌ونقل و انبارداری را محاسبه کرد. جهت تولید این قطعات از انبار به کارگاه‌های خودشان منتقل می‌شوند. میزان ارزش‌افزوده این مرحله از زنجیره ارزش با مراحل دیگر جمع و ارزش‌افزوده نهایی به دست می‌آید.

شکل ۲۲. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها

مرحله دوم: تولید

لیست هزینه‌های انجام‌شده به صورت جداول جداگانه بر اساس انواع محصولات شرکت تنظیم می‌گردد تا بتوان نسبت به هزینه‌های جاری و تولیدی، مدیریت بهتری انجام داد و جهت کاهش هزینه‌های موجود و حذف هزینه‌های غیرضروری بر میزان سود حاصله بیفزایند.

زنجیره ارزش مرحله دوم از زنجیره ارزش مایکل پورتر را عملیات تولید تشکیل می‌دهد که در آن تمامی مراحل و فعالیت‌های ارزش‌زای تولید در نظر گرفته شده است. شکل زیر این مراحل را نشان می‌دهد.

شکل ۲۳. زنجیره ارزش فاز تولید

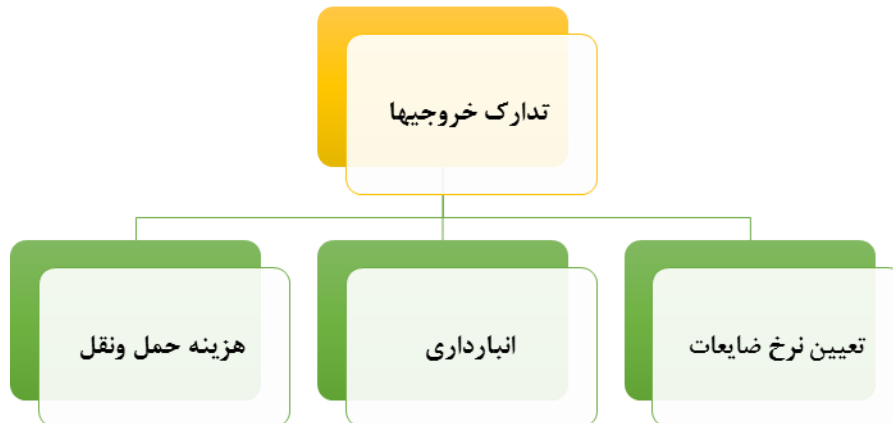
هزینه‌های خرید مواد، سود موردنظر، هزینه‌های استهلاک و دستمزد و هزینه‌های اداری محاسبه می‌شود که می‌توان با استفاده از روش تفریق ارزش‌افزوده ایجادشده در هر فاز و درکل مرحله را محاسبه نمود و در ادامه درصد این مرحله نسبت به کل محصول نیز به دست خواهد آمد.

مرحله سوم: تدارکات خروجی‌ها

فعالیت‌هایی که برای انتقال محصول تولیدشده به مشتری انجام می‌شود؛ مانند انبار کردن کالای تولیدشده، تکمیل سفارش، حمل‌ونقل و توزیع محصول.

کالا پس از تولید از کارگاه به انبار انتقال داده می‌شود و آماده تحویل به مشتریان است، از موجودی انبار می‌توان میزان کالای موردنیاز برای تولید را متناسب با سفارش تعیین کرد.

شکل ۲۴. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها

با محاسبه میزان هزینه‌ها و ارزش‌افزوده این مرحله می‌توان اهمیت آن را در ارزش‌افزوده کل پیدا کرد. همچنین بر اساس اهمیت مرحله می‌توان روی فرایندهای آن برنامه‌ریزی و طراحی نمود تا هزینه‌های آن حتی‌الامکان کاهش یابد. به‌عنوان مثال در بخش حمل‌ونقل انتخاب مکان انبار و کارگاه و همچنین مسیر و وسیله انتقال محصولات می‌تواند مهم باشد.

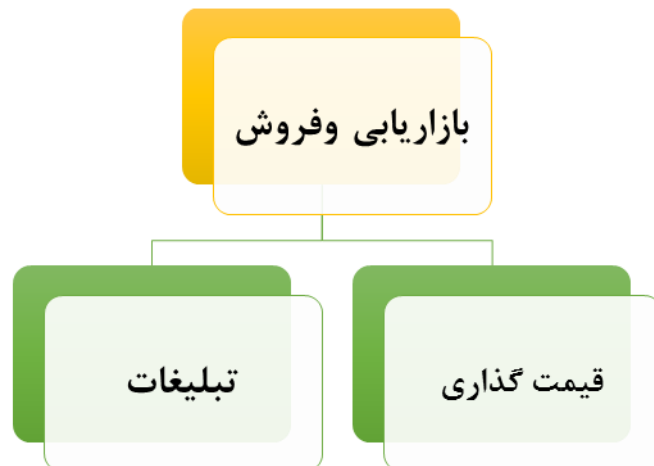
با مشخص شدن میزان تولید و در دست داشتن میزان خرید متریال نرخ ضایعات تولید به دست می‌آید که کنترل و تقلیل آن به‌وسیله طراحی بهتر محصول در مرحله تولید و نحوه انتقال مواد و محصولات تولیدشده در سطح کارگاه‌ها و جلوگیری از اتلاف منابع تولید میزان هزینه‌ها کاهش چشمگیری خواهد داشت.

پس از تولید در کارگاه بایستی محصولات به انبار انتقال داده شوند و در موقع مقرر برای فروش برده می‌شوند. با توجه به ابعاد و وزن استاندارد هر یک از فراورده‌های کشاورزی هزینه ماشین‌آلات و دستمزد نیروی کار برآورد می‌شود.

مرحله چهارم: بازاریابی و فروش

وظایفی که به آگاه شدن از خواسته‌ها و نیازهای مشتریان و آگاه ساختن آن‌ها از محصولات و خدمات کسب‌وکار مربوط است. فعالیت‌هایی مانند تبلیغات، قیمت‌گذاری که خریدار را ترغیب به خرید محصول می‌کند، در این دسته قرار می‌گیرد.

شکل ۲۵. زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش

در بخش تبلیغات تولید و فرآوری محصول و تحویل به‌موقع و همچنین ارائه خدمات مناسب و تأمین فرآورده‌ها به خریداران به‌نوعی تبلیغ مؤثری خواهد بود. جهت تبلیغات اینترنتی نیز دو نفر مسئول پیگیری و نصب آگهی و بروزرسانی سایت شرکت بوده که هزینه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و نیروی کار در نظر گرفته می‌شود.

مرحله پنجم: خدمات پس از فروش

فعالیت‌هایی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد مانند نصب و راه‌اندازی محصولات، آموزش روش استفاده از آن‌ها و تأمین قطعات یدکی، تعمیر و سرویس محصولات.

شکل ۲۶. زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش

در این بخش هر چه هزینه‌های پیش‌آمده کمتر باشد سود حاصله بیشتر خواهد بود. در ضمن می‌توان با ارائه طرح‌های مختلف ضمانتی و گارانتی محصولات در مقاطع زمانی متفاوت بر قیمت تمام شده افزود.

برنامه‌ریزی تولید کشاورزی در شهرستان ابهر، علاوه بر سودآوری بیشتر به پایداری کشاورزی نیز کمک شایانی می‌کند. در برنامه‌ریزی‌های تولید کشاورزی در روستاهای این محدوده به خصوص در روستای جداقیه، مجموعه‌ای از قواعد از جمله؛ آیش، تسطیح اراضی، تناوب زراعی، رعایت زمان شخم‌زنی و روش‌های مناسب شخم‌زنی رعایت می‌گردد و کشاورزان خود در این کار خبره هستند و دارای مهارت خوبی هستند. نتایج حاصل از هسته مشارکتی با استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته در بین روستاییان نشان می‌دهد رعایت قواعد یادشده، توسط کشاورزان افزایش

کارایی منابع تولید، حفظ و توسعه حاصلخیزی خاک و ترویج سیستم‌های کشت پایدار در سطح روستاها را به همراه دارد.

در محدوده مورد مطالعه کشت اولیه (گندم، جو و...) در فصل پاییز و کشت ثانویه در ماه خرداد انجام می‌گیرد و اغلب روش کشت در این محدوده به صورت سنتی از نوع کرتی، شیاری است و استفاده از فناوری‌های نوین به صورت محدود انجام می‌گیرد. ولی باید توجه کرد که با به‌کارگیری فناوری‌های نوین تولید شامل استفاده از بذور اصلاح‌شده، مبارزه با آفات و ضدعفونی بذور، رعایت زمان کاشت، روش مناسب آبیاری و استفاده از کود شیمیایی به‌اندازه صحیح می‌توان تولید کل اراضی را در سطح روستای هدف را به حداکثر رساند. پذیرش فناوری‌های نوین تولید در کشاورزی در نقاط روستایی این شهرستان مشروط به دانش و اطلاعات کشاورزان است و همچنین یکی از عناصر اصلی فرآیندهای پذیرش نوآوری در کشاورزی، بهبود و توسعه دانش در مورد فناوری‌های نوین، از طریق انباشت اطلاعات در طول زمان می‌باشد.

از آنجاکه محصولات کشاورزی در این روستا بلافاصله پس از برداشت مصرف نمی‌شوند؛ فرآیند بازاریابی در این محدوده نقش مهمی را در تعیین ارزش نهایی محصولات ایفا می‌کند؛ بنابراین، فرآیند تولید مواد غذایی و سایر محصولات کشاورزی با برداشت آن‌ها از سطح مزرعه پایان نمی‌یابد. درآمد کشاورزان در این منطقه تنها به‌کل تولید بستگی ندارد، بلکه تا حد زیادی، به توانایی وی در زمینه مدیریت تلفات پس از برداشت و بازاریابی محصولات رابطه دارد. کشاورزان روستایی برای به حداقل رساندن تلفات پس از برداشت نیاز به دانش و اطلاعات دارند. همچنین، کشاورزان به اطلاعات مربوط به بازار برای بازاریابی مناسب نیازمند هستند. تصمیم کشاورزان مبنی بر فروش محصولات خود بر سر مزرعه و یا در بازار بستگی به عوامل مختلفی مانند اندازه زمین، میزان سرمایه، امکانات حمل‌ونقل و اطلاعات در رابطه با بازار و قدرت نگهداری محصول در منزل مسکونی و میزان بدهی به دلالان یا بازاریان شهری دارد. نمودار زیر زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در روستای جداقیه در شهرستان ابهر را نشان داده است.

نمودار شماره ۹. زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان گنبدکاووس

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در ادامه زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار برای تولیدات دامی نشان داده شده است.

نمودار ۱۰: زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار تولیدات دامی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در ادامه زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار برای تولیدات دامی نیز نشان داده شده است

نمودار ۱۱: زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار تولیدات صنایع دستی

فعالیت اصلی که بیشترین سهم را در زنجیره ارزش محصولات داراست بخش تولید است که از چهار فعالیت عمده تشکیل شده است. در این بین زمان شخم‌زنی و استفاده از تکنولوژی مناسب برای شخم‌زنی، بالاترین سهم را در بین کل فعالیت‌ها دارد و اختلاف این بخش‌ها در بین سایر بخش‌ها نیز زیاد است. البته بالا بودن سهم تولید نشان‌دهنده این است که هزینه مواد و تعداد کارگر بیشتر است که در بحث نیروی کار اشتغال‌زایی به همراه خواهد داشت. در این بخش با استفاده از مدل زنجیره ارزش پورتر فعالیت‌های ارزشی فرآیند کلی تولید تو فراوری محصولات کشاورزی با تأکید بر طرح پرورش زالو به عنوان ایده اصلی در این روستا، شناسایی شده و بر اساس آن هزینه‌های انجام شده و میزان ارزش افزایی محصولات به دست آمد که اطلاعات جمع‌آوری شده به شرح زیر می‌باشد:

❖ فعالیت‌های اصلی شامل پنج مرحله است:

- تأمین مواد؛
- تولید و پرورش؛

- بازاریابی؛
- فروش محصول و خدمات پس از فروش.
- ❖ فعالیت‌های فرعی از قبیل:
- حمل‌ونقل؛
- انبارداری و...

با به دست آمدن میزان هزینه‌های هر فاز زنجیره ارزش در انواع محصولات درمی‌یابیم که هزینه خرید فرآورده‌ها و مواد اولیه محصولات کشاورزی بسیار بالایی دارند و به همین نسبت فاز عملیات تولید نیز پرهزینه خواهد بود. بخش‌های دیگر زنجیره در این شرکت نمود زیادی ندارد و سهم ارزش‌آفرینی بسیار پایینی دارد. در محصولاتی با هزینه تولید کمتر می‌توان ارزش‌افزوده بیشتری به دست آورد. با بالاتر رفتن جریان نامی محصولات هزینه‌های خرید آن نیز بالا می‌رود. در دیگر مراحل زنجیره ارزش اختلاف چندانی میان محصولات وجود ندارد و عامل تغییردهنده هزینه تمام‌شده خرید مواد اولیه است.

توصیف و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستا:

بررسی میزان برخورداری مناطق روستایی از ظرفیت‌های لازم در همه ابعاد ظرفیت اقتصادی، ظرفیت فردی، ظرفیت محیطی، ظرفیت‌های اجتماعی- فرهنگی و نهادی، ظرفیت زیرساختی در کنار شعار زیبای کارآفرینی روستایی بسیار ضروری بوده و از گام‌های اولیه شروع کارآفرینی است. برای این منظور به بررسی ظرفیت‌های کارآفرینی در روستای جداقیه در دهستان صائین‌قلعه پرداخته شده است. با عنایت به جوان بودن جمعیت روستایی و ضرورت ایجاد اشتغال برای این جمعیت جوان و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی ضرورت توسعه کارآفرینی بیش‌ازپیش احساس می‌شود. به‌علاوه جامعه روستایی به‌نوعی با معضل بیکاری دست‌به‌گریبان بوده و ابعاد این معضل، بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی را متأثر ساخته است و این معضل به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مشکلات اقتصادی و اجتماعی نه‌تنها روستای جداقیه بلکه تمام روستاهای دهستان و حتی شهرستان است و رفع این مشکل تا حدود بسیار زیادی به ارزیابی ظرفیت‌های تقویت و توسعه کارآفرینی و موفقیت کارآفرینان در نواحی روستایی دهستان بستگی دارد و هدف این بخش، ارزیابی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای جداقیه است.

در این راستا یکی از دلایل عقب‌ماندگی و توسعه‌نیافتگی روستاها، بی‌توجهی به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های روستایی است که می‌توان این ظرفیت‌ها را شناسایی و زمینه‌های کارآفرینی را فراهم کرد؛ بنابراین، بر اساس رویکرد توسعه ظرفیتی یکپارچه نسبت به توسعه اشتغال روستایی، ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی زیر پیشنهاد می‌شود:

شکل شماره ۲۷. ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستای جداقیه

در ادامه به عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای جداقیه پرداخته شده است.

جدول ۳۳: عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای جداقیه

ردیف	ظرفیت	عوامل ظرفیتی
۱	ظرفیت اقتصادی	دسترسی به سرمایه، خطرپذیری یا مخاطره‌پذیری اقتصادی، دسترسی به تسهیلات و منابع، برخورداری از فرصت اقتصادی، نیروی کار فراوان، حمایت‌های نهادی، کشف ارزیابی و اقتصادی بهره‌برداری از فرصت‌ها
۲	ظرفیت فردی	ریسک‌پذیری، خلاقیت و نوآوری، اعتمادبه‌نفس، دانش و آگاهی، تحمل و ابهام، کانون کنترل، توفیق‌طلبی، مهارت و تجربه کاری
۳	ظرفیت محیطی	محیط طبیعی شامل زمین، آب‌و‌خاک مناسب؛ شناسایی فرصت‌های بالقوه و بالفعل محیط، آسیب‌پذیری پایین و...
۴	ظرفیت اجتماعی، فرهنگی و نهادی	مشوق بودن در جامعه، وجود امنیت فعالیت اقتصادی، وجود زمینه‌های مشارکتی اقتصادی در روستا، تعلق به محیط روستایی، پیوندهای اجتماعی در روستا، نوآوری، ابتکار، انعطاف‌پذیری، کاردانی و تدبیر، تغییرپذیری، اجتماعی قدرت درک بالا، آینده‌نگری و...
۵	ظرفیت زیرساختی	برخورداری روستا از امکانات اساسی، سهولت دسترسی، وجود ابزارهای اولیه فعالیت، صفات رهبری در هدایت فعالیت‌ها، توانایی‌های مدیریتی بالا، کمک به افراد محلی برای مشارکت و...

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در بخش بعدی تنگناهای تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی جداقیه با استفاده از تکنیک بحث گروهی متمرکز، در قالب نمودار استخوان ماهی طراحی شده است.

تکنیک ایده‌پردازی با نمودار استخوان ماهی، روشی بسیار سودمند برای شناسایی مسائل است. نمودار استخوان ماهی که گاهی به آن نمودار ایشیکاوا می‌گویند توسط پروفسور کائورو ایشیکاوا از دانشگاه توکیو در سال ۱۹۶۰

طراحی شد. هدف اصلی این تمرین، شناسایی و تهیه فهرستی از کلیه علل احتمالی مسئله موردنظر است که توسط افراد به‌تنهایی نیز قابل استفاده است.

پس از تحلیل کیفی مفاهیم استخراج‌شده از سخنان پاسخگویان و به دست آمدن مقوله‌های مذکور، پژوهشگران بر آن شد تا علل تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی جدایی را در قالب نمودار استخوان ماهی طراحی نماید. همان‌گونه که گفته‌شده، تکنیک ایده‌پردازی با نمودار استخوان ماهی، به‌گونه‌ای است که علل پیچیده و مهم‌تر در قسمت دم ماهی قرار گرفته و علل رایج‌تر در قسمت سر ماهی قرار می‌گیرند. بر اساس نمودار دو مقوله محیطی و اجتماعی- فرهنگی از جمله پارامترهایی هستند که حائز اهمیت هستند چراکه این دو مقوله به‌نوبه خود تعیین‌کننده هستند؛ بنابراین از نظر پژوهشگر و همچنین افراد مورد مطالعه، مقوله‌های محیطی و اجتماعی- فرهنگی با پیچیدگی اندک است که در تمامی بحث‌ها و گفتمان‌های رسمی و غیررسمی است، به آن اشاره می‌شود، بنابراین از پیچیده خاصی برخوردار نیست.

دو گزینه اقتصادی و زیرساختی از مقوله‌هایی هستند که با کنکاش عمیق و درگیری زیاد پژوهشگر با پاسخگویان به‌دست آمده‌اند؛ بنابراین دو مقوله حاضر در قسمت دم نمودار استخوان ماهی قرار گرفته‌اند.

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

ظرفیت شناسی نیروی انسانی از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار

در زمینه ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای جداییه از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار با استفاده از تشکیل هسته مشارکتی و ایجاد جلسات نیمه‌ساختاریافته، به شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار پرداخته شد و ظرفیت‌های نیروی انسانی در مشاغل مختلف در روستای جداییه به تفکیک در ادامه نشان داده شده است.

جدول ۳۴: ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای جداقیه

تعداد جویای کار (نفر)	مشاغل دارای مهارت	تعداد جویای کار (نفر)	مشاغل دارای مهارت
۱۱	قالیباغ	۱	شاطر
۱	لوله‌کش و برق‌کار ساختمان	۰	تعمیرکار خودرو (تعمیر پژو و سمند و پراید)
۰	تولید و ساخت مبلمان و صندلی ((چوبی و فلزی))	۰	صافکاری و نقاشی خودرو
۸	متخصص در پرورش گوسفند و شترمرغ و ماهی قزل‌آلا و بلدرچین	۱	تعمیرگاه موتورسیکلت_ به همراه فروش قطعات موتورسیکلت
۰	تعمیرکار لوازم خانگی و سیم‌پیچ موتور الکتریکی	۱	برق‌کار و خدمات باطری‌سازی خودرو (به همراه فروش باطری خودرو)
۰	متخصص در کارواشی خودرو ((خودروهای سواری و کامیون و اتوبوس))	۰	بنا و کاشی‌کار و سرامیک‌کار
۱	آموزگار موسیقی و یا نقاشی و خطاطی	۰	متخصص در اتوشویی و خشک‌شوئی لباس
۰	تعمیرکار و شارژ دستگاه‌های زیراکس و کپی	۰	تعمیرکار LCD نمایشگرها (تلویزیون و مانیتور)
۰	متخصص در کابینت‌سازی و ساخت درب و پنجره منازل (آلومینیوم و پی‌وی‌سی، آهن)	۵	آرایشگری (مردان و زنان)
۰	تأسیس یک کلینیک خصوصی (کلینیک تخصصی مثل دندان‌پزشکی و...)	۰	تأسیس یک مهدکودک خصوصی
۰	متخصص در حوزه گردشگری	۰	متخصص در تعمیر اتوبوس و کامیون
۰	کارشناس کشاورزی	۲۰	دامدار
۰	چابک‌سوار	۳	جوشکار
۰	کارشناس تغذیه	۰	بازاریاب

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

نتایج جدول نشان می‌دهد در بین مشاغل دارای مهارت، روستای جداقیه دارای نیروی کار فعال جویای کار در مشاغل مختلف می‌باشد که در بین این مشاغل، میزان افراد جویای کار در شغل «دامداری» دارای نرخ بیشتری است.

شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا با تأکید بر برندسازی فعالیت‌ها و خدمات

برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا:

در این قسمت به بررسی، شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا با تأکید بر برندسازی فعالیت‌ها و خدمات برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستای جداقیه پرداخته شده است.

یکی از راه‌های کاهش نرخ بیکاری، توسعه مشاغل کوچک و متوسط به‌طور عام و توسعه مشاغل خانگی به‌طور خاص است که افزایش درآمد و ثروت جامعه را به دنبال دارد و می‌تواند در هر روستا به‌عنوان برند شناخته شود. هر قدر سطح اقتصاد خانوار در جریان اقتصادی روستا بهبود یابد، به همان میزان اقتصاد جامعه نیز رشد پیدا می‌کند، از سوی دیگر خویش‌فرمایی و یا کار در محیط خانه یکی از الگوهای اشتغال است که به مدد نرم‌افزارها و شبکه‌های

ارتباطی و اطلاعاتی، شرایطی را فراهم آورده که می‌توان قرن حاضر را قرن توسعه و رونق مشاغل خانگی دانست؛ لذا با توجه به آنچه گذشت و با توجه به اهمیت مشاغل خانگی در روستاها در ادامه به بررسی آن دسته از مشاغل در روستای جداییه پرداخته شده است که می‌تواند به‌عنوان برند در روستا مطرح باشد و در توسعه روستایی نقش داشته باشد.

کسب‌وکار خانگی هم‌اکنون با بهره‌برداری از امتیازاتی چون توسعه دانش و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات حیطه گسترده‌ای را در اکثر حوزه‌های اقتصادی به خود اختصاص داده و در زمره یکی از حیاتی‌ترین و ضروری‌ترین بخش‌های اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. در کشور ما ایران نیز کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال از جمله اهداف تکالیف تصریح‌شده در سند چشم‌انداز و قوانین پنج‌ساله توسعه کشور محسوب شده و بدین منظور رویکرد توسعه مشاغل خانگی به دلیل برخورداری از پیامدهای مثبت و متعدد در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مورد توجه مسئولین قرار گرفته است. مطابق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، منظور از مشاغل یا کسب‌وکار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد سازمان‌دهی و حمایت از مشاغل خانگی، توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب‌وکار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت یا کالای قابل‌عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد. مشاغل خانگی، طیف وسیعی از مشاغل سنتی تا نوظهور را در برمی‌گیرد و راه‌اندازی یک کسب‌وکار خانگی علاوه بر مهارت خاص هر شغل نیازمند برخورداری از مجموعه‌ای از مهارت‌های اساسی و پایه‌ای همچون مدیریت منابع، مدیریت زمان، سازمان‌دهی، مدیریت فردی و مهم‌تر از همه مهارت‌های بازاریابی می‌باشد و فراهم آوردن پیش‌شرط‌های اطلاعاتی، مهارتی و تجربه عملی، منجر به حصول بهره‌وری بیشتر و توسعه سرمایه‌های انسانی و اجتماعی خواهد بود. لذا توسعه فرصت‌های شغلی در این زمینه مستلزم همکاری بخش‌های مختلف می‌باشد.

جدول شماره ۳۵. شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
مشاغل حوزه کشاورزی	فراوری محصولات								
	خدمات دامپزشکی در منزل								
	خدمات فراوری ریشه گیاهان دارویی ریزوم دار								
	پرورش گل‌های زینتی و آپارتمانی								
	خدمات تحقیقات بازار محصولات صنعتی و کشاورزی								
	کلینیک گل‌ها و گیاهان								
	پرورش پرندگان زینتی								
	پرورش مشاوره و آموزش قارچ خوراکی								
مشاغل حوزه هنری	بافت تابلو فرش			۲	۱	۱			
	تراش سنگ‌های قیمتی و								

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
	نیمه‌قیمتی								
	تولید پای‌پوش‌های سنتی								
	تولید گل‌های مصنوعی، بلندر و چرمی								
	جلدسازی چرمی سنتی								
	حکاکی روی فلز (به جز طلا و نقره)								
	خاتم‌سازی و خاتم‌کاری								
	خدمات طراحی کارت ویزیت و کارت‌های تبلیغاتی از طریق اینترنت								
	خدمات فیلم‌برداری، میکس، مونتاژ و تهیه آلبوم دیجیتال								
	خدمات چاپ بر روی مقوا، سلفون، کاغذ و ظروف پلاستیکی								
	خدمات گرافیکی و طراحی بنرهای تبلیغاتی								
	خدمات گلدوزی و تکه‌دوزی								
	طراحی لباس و کفش								
	طراحی و نقاشی نقشه فرش، گلیم و جاجیم								
	طلاسازی								
	فرآوری محصولات کشاورزی								
	خدمات فرآوری عسل								
	تولید اسانس گیاهی و عطرسازی								
	خدمات مه‌سازی								
	پرورش ماهیان زینتی و آکواریومی								
	پیراهن‌دوز مردانه و شومیز زنانه								
	خدمات شارژ کارت‌ریج پرینترهای لیزری								
	تابلوسازی								
	تولید شربت، ترشیجات و شوربیجات			۸	۵	۳			
	بازاریابی اینترنتی و تلفنی								
	خدمات تهیه و توزیع اقلام موردنیاز ادارات و شرکت‌ها								
	خدمات خودرو کرایه‌ای								
	خدمات حمل‌ونقل تلفنی								

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
	خدمات تأمین غذای ادارات و شرکت‌ها								
	خدمات نظافت خانگی و ادارات								
	خدمات تایپ و ICDL			۲	۱	۱			

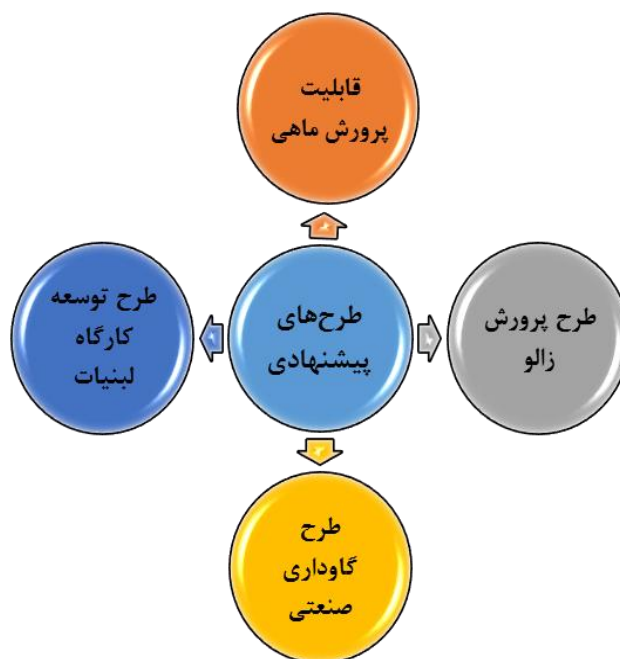
مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

نتایج جدول نشان می‌دهد:

- در مشاغل حوزه هنری، در شغل «بافت تابلو فرش» تعداد یک نفر شاغل زن و یک نفر شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه تولید، در شغل «تولید شربت، ترشیجات و شوربیجات» تعداد ۳ نفر شاغل زن و ۵ نفر شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه خدمات عمومی، در شغل «خدمات تایپ و ICDL» تعداد یک نفر شاغل زن و یک نفر شاغل مرد موجود است؛

جهت شناخت مهم‌ترین فعالیت قابل طرح یا برند در روستای جداقیه (که در زمینه تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا مؤثر هستند) از روش‌های ارزیابی مشارکتی و تکنیک وزن‌دهی کیفی با حضور جوانان و افراد متخصص و مطلع محلی با تشکیل هسته مشارکتی استفاده شده است. برای این کار با استفاده از همین هسته مشارکتی با استفاده از نظرات خبرگان محلی و مسئولین اقدام به رتبه‌بندی یا اولویت‌بندی ظرفیت‌های موجود در جهت توسعه جهت پیشران‌های توسعه اقتصادی در محدوده مورد مطالعه شده است. نتایج حاصل نشان می‌دهد، مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا همان‌گونه که در بخش قبلی نیز به آن اشاره شده است و مستعد و پتانسیل مهم و ویژه برای برندسازی هستند شامل موارد ذیل می‌باشند:

شکل ۲۸. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

پرورش ماهی قزل‌آلا:

در ایران معمولاً ماهی قزل‌آلا را به دو روش در حوضچه‌های آب‌سرد پرورش می‌دهند. در حوضچه‌های آب‌سرد که مخصوص پرورش ماهی هستند و معمولاً این حوضچه‌ها در کنار چشمه‌ها یا رودخانه‌های آب شیرین واقع شده‌اند. در شمال ایران گاهی ماهی قزل‌آلا را در مزرعه‌های برنج نیز رشد می‌دهند تا علاوه بر تغذیه از آفت‌های برنج ماهی در آب دائمی موجود در مزرعه نیز استفاده می‌کند. نیاز به مواد پروتئینی سالم و کمبود منابع آبی در ایران باعث شده است بهره‌برداری دو یا چندمنظوره از منابع آب همواره مورد توجه قرار گیرد. یکی از این بهره‌برداری‌های چندمنظوره نیز پرورش ماهی است و ماهیان پرورشی از لحاظ دامنه تحمل دمایی به دو گروه سردابی و گرمابی تقسیم می‌شوند.

جدول شماره ۳۶. طرح پرورش ماهی

فرم خلاصه پروژه	
عنوان طرح: طرح پرورش ماهی	
بخش: کشاورزی	
زیر بخش: طرح پرورش ماهی	
تولیدات/ خدمات: طرح پرورش ماهی	
مکان: منطقه آزاد □ منطقه ویژه اقتصادی □ شهرک صنعتی □ زمین‌های اصلی □	
توصیف طرح: در روستای مورد مطالعه طرح پرورش ماهی به دلیل داشتن قابلیت نگهداری و پرورش، قابل توجه بوده و افراد علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری و فعالیت در این زمینه وجود دارد که به این منظور به طرح توجیهی آن پرداخته شده است.	
محل تأمین کننده مواد اولیه: روستای جداقیه	
تعداد افرادی که در روستا در زمینه پرورش ماهی در روستا فعالیت دارند؟	۴۷ نفر
تعداد افرادی که در روستاهای اطراف در زمینه پرورش ماهی در روستا فعالیت دارند؟	۲۱ نفر
میزان تولید ماهی در سال در آب‌بندان مورد نظر؟	۹۲ تن و حداقل ۵۰ تن
آیا افراد بومی در زمینه پرورش ماهی در آب‌بندان روستا فعالیت می‌کنند یا افراد غیربومی (به نفر)؟	کلاً افراد بومی ۴ نفر اشتغال مستقیم و ۲۰ نفر غیرمستقیم و تعدادی فصلی در موقع صید
تعداد افراد که در این زمینه کارگری می‌کنند؟	۴
میزان اشتغال	داخل روستا روستاهای اطراف
	مستقیم (از روستا و خارج از روستا) غیرمستقیم (از روستا و خارج از روستا)
ظرفیت تولید	۸ نفر
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح	۹۵ تن سالیانه
سرمایه‌گذاری کل طرح:	۵۰۰ میلیارد
سرمایه‌گذاری ثابت:	۳۰ درصد
سرمایه در گردش:	۷۰ درصد
درآمد سالیانه:	۱۳۰۰ میلیون تومان
نرخ بازدهی سرمایه:	
صدور مجوز ساخت	سازمان شیلات
اعطای زمین (بخش خصوصی یا دولتی)	خصوصی و مشاع ۴۷ درصد سهم
نوع زمین (دولتی، شخصی یا خرید از دیگران)	شخصی

۵۰ درصد ۲۵۰ میلیون		تأمین مالی (اعطای وام، تسهیلات و ...)
-		تأمین نیرو و انرژی
۴۵ میلیون تومان		تأمین آب
-		اینترنت و تلفن
ندارند		صدور پروانه بهره‌برداری
شخصی		مدیریت اجرای پروژه
بله	خود روستا	بازاریابی و فروش
-	روستاهای اطراف	
زنجان، ابهر و خرمدره	شهرها	
-	شهرستان‌های استان	
-	خارج از استان	
-	خارج از کشور	
کمبود آب، دریافت مواد اولیه و تسهیلات		مشکلات و موانع موجود برای اجرای این طرح

طرح پرورش دام و دامداری صنعتی روستا

نیاز انسان به پروتئین موجب شده که دام‌های اهلی توسط بشر نگهداری و پرورش یافته و بخشی از نیاز غذایی وی را تأمین نمایند، گرچه در سال‌های اخیر جایگزین‌هایی برای گوشت قرمز معرفی شده ولیکن طعم و مزه گوشت کماکان این محصول را بدون رقیب نگه‌داشته است. با عنایت به اینکه جمعیت دامی یک کشور سرمایه ملی محسوب می‌گردد تداوم تولید و استفاده صحیح از فرآورده‌های آن حیاتی می‌باشد؛ بنابراین تولید گوشت قرمز باید چنان باشد که علاوه بر امکان تداوم تولید، صیانت از جمعیت دامی کشور را به‌عنوان یک سرمایه ملی و استفاده بهینه از فرآورده‌های آن را میسر سازد.

افزایش جمعیت کشور در سال‌های اخیر و به‌تبع آن افزایش مصرف فرآورده‌های غذایی موجب شده است که روش‌های سنتی استحصال مواد غذایی اعم از کشاورزی و دامداری کارایی خود را از دست بدهند. از سوی دیگر با توجه به نیاز حیاتی انسان به پروتئین و همچنین سیاست‌های دولت جمهوری اسلامی مبنی بر لزوم خودکفایی و عدم وابستگی به بیگانگان در تأمین مواد غذایی اساسی موردنیاز شهروندان، در گام نخست و دستیابی به بازارهای خارجی منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای، در گام بعدی، به‌کارگیری روش‌های علمی نوین اهمیت روزافزونی یافته است.

شکل شماره ۲۹. طرح پرورش دام و دامداری نیمه‌صنعتی روستا

طرح‌های دام‌پروری خصوصاً پرورش گاو و گوسفند با روش‌های علمی و در قالب واحدهای صنعتی و نیمه‌صنعتی موجب دستیابی به تولید اقتصادی و بهداشتی فرآورده‌های دامی را فراهم می‌آورد. با اجرای این‌گونه طرح‌ها علاوه بر تأمین پروتئین دامی جوامع در حال رشد، راندمان تولید افزایش یافته و از امکانات بالقوه و بالفعل محلی و منطقه‌ای استفاده بهینه به عمل می‌آید مضافاً اینکه باعث ایجاد اشتغال مولد گردیده و سوددهی معقولی را برای سرمایه‌گذار در پی خواهد داشت.

جدول شماره ۳۷. طرح پرورش دام صنعتی با ظرفیت ۵۰ رأس گاو

فرم خلاصه پروژه	
عنوان طرح: طرح پرورش دام صنعتی	
بخش: کشاورزی	
زیر بخش: دامداری	
تولیدات / خدمات: پرورش گاو	
مکان: منطقه آزاد □ منطقه ویژه اقتصادی □ شهرک صنعتی □ زمین‌های اصلی □	
توصیف طرح:	
طرح‌های دام‌پروری خصوصاً پرورش گاو و گوسفند با روش‌های علمی و در قالب واحدهای صنعتی و نیمه‌صنعتی موجب دستیابی به تولید اقتصادی و بهداشتی فرآورده‌های دامی را فراهم می‌آورد. با اجرای این‌گونه طرح‌ها علاوه بر تأمین پروتئین دامی جوامع در حال رشد، راندمان تولید افزایش یافته و از امکانات بالقوه و بالفعل محلی و منطقه‌ای استفاده بهینه به عمل می‌آید مضافاً اینکه باعث ایجاد اشتغال مولد گردیده و سوددهی معقولی را برای سرمایه‌گذار در پی خواهد داشت.	
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: روستای جذاقیه	
محل احداث پروژه	روستای باغلی ماراما
تعداد دام بزرگ (گاو و گاومیش در سطح روستا)؟	۱۰۰ رأس
تعداد دام کوچک (گوسفند و بز در سطح روستا)؟	۱۵۰۰ رأس
تعداد افرادی که در زمینه دامداری فعالیت می‌کنند؟	۴۰ نفر
تعداد دامداری‌های فعال در سطح روستا؟	کلا سنتی می باشد
میزان تولید علوفه دام در سطح روستا؟	کاه
میزان خرید علوفه از سایر روستاها جهت تغلیف دام؟	-
میزان مراتع روستا جهت تغلیف دام (به هکتار)؟	زمینهای کشاورزی قبل از کشت

نحوه تأمین هزینه‌های اولیه		-	
محل خرید دام زنده		شهر گنبد	
محل تأمین علوفه دام (شهرها و روستاها)		زنجان، ابهر و صائین قلعه	
نوع میزان تولیدات دامی در سطح روستا (تن و تعداد)؟		گوشت زنده:-	
		شیر: ۱ تن	
تعداد شاغلین		۵ نفر	
سرمایه‌گذاری ثابت طرح	زمین محل	مترًاژ: یک هکتار	
	اجرای طرح:	قیمت کل: ۲۵ میلیون تومان	
	هزینه‌های جانبی	محوطه‌سازی:	۳۰۰ میلیون تومان
		ساختمان‌ها:	۲۰۰ میلیون تومان
		تأسیسات و تجهیزات:	۱۵ میلیون تومان
		ماشین‌آلات و تجهیزات آزمایشگاهی:	۱۰ میلیون تومان
		وسایل نقلیه و حمل‌ونقل داخل کارخانه:	۶ میلیون تومان
		تجهیزات اداری و کارگاهی:	-
هزینه‌های قبل از بهره‌برداری:	۵۰ میلیون		
هزینه‌های جاری طرح		کل هزینه‌های جاری طرح:	
جدول فروش	میزان تولید	گوشت زنده: ۱۰ تن	
		شیر: ۷۵۰ کیلو در روز	
		کود: ۱۰۰ تن سالانه	
محل صدور مجوز		جهاد کشاورزی	
اعطای زمین (توسط دولت یا بخش خصوصی)		بخش خصوصی	
نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)		شخصی	
محل تأمین مالی (دولتی یا خصوصی)		۳۰ درصد شخصی. ۷۰ درصد دولتی	
تأمین نیرو		۳۰ میلیون تومان	
تأمین آب		آب چاه	
اینترنت و تلفن		-	
صدور پروانه بهره‌برداری		جهاد کشاورزی	
مدیریت اجرای پروژه		بخش خصوصی	
بازاریابی و فروش محصولات تولیدی	روستا	ابهر	
	شهر	-	
	روستاهای اطراف	-	
	شهرستان‌ها	زنجان، قزوین	
	خارج از استان	-	
خارج از کشور	-		
موانع و مشکلات موجود در فرآیند احداث این پروژه		تأمین آب- امنیت- ساختمان و برق	

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

طرح توجیهی تولید لبنیات

اهمیت شیر و فرآورده های لبنی

شیر و فرآورده های آن از مهمترین اجزای تشکیل دهنده جیره غذایی انسان می باشند که از لحاظ ارزش غذایی از کلسیم، فسفر، ویتامین های مورد نیاز و پروتئین، غنی هستند. پروتئین موجود در شیر و فرآورده های آن در مقایسه با منابع دیگر پروتئین های حیوانی و گیاهی ارزان تر و از ارزش بیولوژیکی بالایی برخوردار هستند. در کشورهای صنعتی افزایش تولید شیر، تنوع تولیدات و توسعه صنایع تبدیلی، تأثیر به سزایی در میزان مصرف شیر و فرآورده های آن داشته است. در ایران با توسعه دامداری ها و صنایع تبدیلی شیر، مصرف سرانه شیر و فرآورده های لبنی نسبتاً افزایش یافته است. شیر و فرآورده های آن سرشار از ویتامین های محلول در آب هستند که تقریباً می تواند تمام ویتامین مورد نیاز بدن را تأمین کنند. شیر حاوی ویتامین های A، K، E، D و ویتامین های محلول در چربی و مواد معدنی است که مهم ترین آن کلسیم می باشد. مفیدترین منبع کلسیم در میان مواد غذایی، شیر و فرآورده های آن است که ۸۵ درصد کلسیم رژیم غذایی کشورهای توسعه یافته را تشکیل می دهد. روش های معمولی پاستوریزه و هموژنیزه تأثیری در میزان کلسیم آن نمی گذارد. اهمیت مصرف مواد لبنی وقتی بیشتر آشکار می شود که بدانیم کلسیم پس از آهن دومین ماده ای است که در ایران کمبود آن در رژیم غذایی افراد مشاهده شده است. همچنین شیر به لحاظ ارزش پروتئینی از اهمیت ویژه ای در بین مواد غذایی برخوردار است و به لحاظ اقتصادی نیز جهت تأمین پروتئین مورد نیاز بدن استفاده از شیر مقرون به صرفه می باشد.

از آنجائیکه شیر مهمترین منبع تأمین پروتئین حیوانی محسوب می شود، افزایش کمی و بهبود کیفی این مواد غذایی از اهم سیاستهای هر کشوری به شمار می آید، در ایران نیز معاونت امور دام راهکارهایی را در قالب طرح جامع شیر خام بمنظور افزایش تولید و مصرف شیر و فرآورده های آن تدوین و ارائه نموده است.

هدف از اجرای این طرح احداث کارخانه لبنیات با ظرفیت تولید:

۲۰۰ هزار پاکت شیر

۲۰۰ هزار عدد کره

۲۰۰ هزار عدد خامه

۲۰۰ هزار بسته دوغ ۱۵۰ هزار بسته کشک در سال می باشد.

جدول شماره ۳۸. خلاصه گزارش احداث کارخانه لبنیات

عنوان فعالیت	احداث کارخانه شیر
ظرفیت	۲۰۰ هزار پاکت شیر
	۲۰۰ هزار عدد کره
	۲۰۰ هزار عدد خامه
	۲۰۰ هزار بسته دوغ
	۱۵۰ هزار بسته کشک
مجری طرح	بخش خصوصی
محل اجرا	روستای جذاقیه

۱۷ نفر	اشتغال طرح
۱۲۸۴۳/۵۷	سرمایه ثابت طرح
۱۵۲۲۱/۷۰	سرمایه گذاری کل طرح
۱۰۰۰	میزان زمین طرح
وام	میزان زمین بنا
۹۳۷۰/۸۳	میزان تسهیلات مورد نیاز
وام	نوع تسهیلات
۶۱/۴۷	نقطه سر به سر تولید
۳/۹۴	مدت برگشت سرمایه
۴۷/۲۲	نرخ بازدهی سرمایه

ماخذ: یافته های تحقیق

جدول شماره ۳۹. نوع فعالیت یا محصولات تولیدی

ردیف	نام محصول	میزان تولید سالانه	واحد	قیمت فروش (ریال)
۱	شیر	۲۰۰,۰۰۰	پاکت	۱۸۰۰۰
۲	خامه	۲۰۰,۰۰۰	پاکت	۱۷۰۰۰
۳	کره	۲۰۰,۰۰۰	پاکت	۱۰۰۰۰
۴	دوغ	۲۰۰,۰۰۰	پاکت	۲۰۰۰۰
۵	کشک	۲۰۰,۰۰۰	پاکت	۳۰۰۰۰

جمع آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی قابل اجرا توسط افراد بومی و غیربومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید؛

مهم‌ترین ایده کارآفرینانه در روستای جداقیه که توسط یکی از جوانان بومی این روستا در هسته مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مطرح شده و مورد استقبال قرار گرفته است طرح پرورش زالو می‌باشد.

معرفی طرح پرورش زالو:

از آنجایی که در گذشته زالو در طبیعت ایران صید و در پزشکی استفاده می‌شد، نیازی به پرورش این جانور مفید در کشور نبود، اما در چند سال اخیر به دلیل آلودگی ناشی از مصرف بی‌رویه سموم کشاورزی، تعداد زالوها کاهش چشمگیری یافته است. زهکشی تالاب‌ها و دریاچه‌ها و شخم زدن زمین‌های کشاورزی با تراکتور به جای اسب از دیگر دلایل کم شدن زالوی طبیعی در ایران است و همین امر تولید زالو را به ضرورتی پر سود تبدیل کرده است.

ارزش زالو زیاد بوده و برای همین در خارج از ایران طرفداران زیاد دارد و می‌توان به راحتی آنها را صادر کرد. زالو خواص درمانی زیادی دارد و از سردرد و سینوزیت گرفته تا میگرن و بیماریهای عفونی را درمان می‌کند. علاوه بر این موارد از زالو می‌توان در تولید مواد آرایشی بهداشتی استفاده کرد. زالو از ۲۵۰۰ سال قبل در هند، یونان، روم، ایران و سپس در اروپا مورد استفاده پزشکی قرار گرفته است.

برای موفقیت در پرورش زالو ایجاد یک محیط طبیعی به عنوان زیستگاه این موجود برای مزرعه زالو، می‌تواند یکی از عوامل موفقیت در این راه باشد. با این حال می‌توان از حوضچه های طبیعی، یک آکواریوم بزرگ، حوضچه های کوچک در فضای باز، مخازن پلاستیکی و .. استفاده کرد. اما صرف نظر از این که چه محلی برای آن ها انتخاب شود باید مطمئن بود که آن‌ها امکان فرار کردن از این محیط را ندارند.

این جانوران به خاطر حالت ارتجاعی بدنشان، کاملاً راحت می‌توانند از سوراخ های خیلی ریز هم عبور کنند پس باید درب ظرف را بسته و برای این که هوا بتواند وارد ظرف شود سوراخ هاض باید بسیار بسیار ریز باشد تا فقط هوا وارد شود و زالو امکان خروج نداشته باشد. در محیط های بزرگ نیز نباید حوضچه ها را از آب پر کرد و یک چهارم بالای محفظه باید خالی از آب باشد.

مجوز موردنیاز پرورش زالو

نظام مهندسی و جهاد کشاورزی این دو ارگان جدا از همه هستند؛ و باید برای این کار دو تا پروانه داشت.

- موافقت اصولی؛
- پروانه تاسیس؛ و
- پروانه بهره برداری.

جدول شماره ۴۰. خلاصه طرح توجیهی پرورش زالو

عنوان فعالیت	طرح توجیهی پرورش زالو با ۱۰۰۰۰ مولد
ظرفیت	۲۵۰۰۰۰ قطعه در سال
مجری طرح	-
محل اجرا	-
اشتغال طرح	۵ نفر
سرمایه ثابت طرح	۲۷۴۴ / ۸۴ میلیون ریال
سرمایه گذاری کل طرح	۴۱۹۲ / ۵۳ میلیون ریال
میزان زمین طرح	۲۰۰ متر مربع
میزان زمین بنا	۱۵۵ متر
میزان تسهیلات مورد نیاز	۲۶۶۰ / ۲۹ میلیون ریال
نوع تسهیلات	-
نقطه سر به سر تولید	٪۴۲/۷۶
مدت برگشت سرمایه	۲ / ۲۵ سال
نرخ بازدهی سرمایه	٪۳۹,۵۰

مأخذ: یافته های تحقیق، ۱۳۹۷

جدول شماره ۴۱. جدول فروش طرح توجیهی پرورش زالو

ردیف	نام محصول	میزان تولید سالانه	واحد	قیمت فروش (ریال)
۱	زالو	۲۵۰۰۰۰	قطعه	۱۵۰۰۰

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

رشد اقتصادی، تورم و بیکاری سه متغیر کلیدی اقتصاد کلان هستند که وضعیت رفاهی اقتصاد یک کشور را نشان می‌دهد اما در این میان اشتغال اهمیت ویژه دارد؛ بیکاری نه فقط از ابعاد اقتصادی بلکه از ابعاد فرهنگی و اجتماعی می‌تواند برای یک جامعه هشداردهنده باشد. در مجموع پنج برنامه توسعه‌ای از سال ۱۳۶۸ تاکنون، اشتغال‌زایی یکی از اهداف تمام این برنامه‌ها بوده و بر این اساس هر یک از این برنامه‌ها طرح‌هایی را برای افزایش اشتغال اجرا کردند اما عملکرد برنامه‌های توسعه کشور نشان می‌دهد که این برنامه‌ها در زمینه ارائه راهبرد مشخص در زمینه اشتغال با استراتژی مشخصی روبرو نبوده‌اند و درحالی‌که بازار کار از سمت عرضه با رشد جمعیت و رشد جمعیت فعال با توسعه روزافزون روبرو بوده اما دولت‌ها در اتخاذ سیاست فعالی که تحول ساختاری در میزان تقاضای نیروی کار ایجاد کند ناکام بوده‌اند.

در همین راستا اگرچه ایجاد اشتغال و رفع بیکاری یک مسئله کلان محسوب می‌شود که در کوتاه‌مدت باید مورد توجه باشد اما این متغیر اقتصادی نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر است تا ابعاد کمی و کیفی آن در کنار یکدیگر مورد توجه باشند. از نگاه کمی و رشد محور، «اشتغال» رابطه ثابتی با «سرمایه‌گذاری» دارد و حل همه مشکلات اقتصادی به جذب سرمایه وابسته می‌شود؛ اما تجربه تاریخی نشان داده است که نه جذب سرمایه و نه حتی رشد اقتصادی به خودی خود نمی‌تواند به بهبود کیفیت اشتغال منجر شود.

نتایج بررسی‌های بخش‌های قبلی مبین آن است که در راهبرد توسعه اشتغال‌زا، حل مشکل اشتغال در درجه اول به شناسایی تنوع و پیچیدگی مسائل پیش روی راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارها بستگی دارد. بر همین اساس با توجه به اینکه حل مشکل اشتغال، تابعی از رونق کارآفرینی است، رفع موانع متنوع تأسیس و گسترش «کسب‌وکارهای مولد» و «ارتقای مهارت‌های مدیریتی» است که قبلاً به آن اشاره گردید.

بنابراین نتایج حاصل بیانگر آن است که به صورت کلی در روستای جداییه باید سیاست‌های دولتی، راهبرد اشتغال‌زا را باید با ایفای سه نقش «تسهیل بازار»، «جهت‌دهی به بازار در راستای اولویت‌های ملی» و «تکمیل بازار و پوشش کاستی‌های اجتماعی بازار» در دستور کار قرار دهد.

نتایج کمی بیانگر این است که این روستا:

○ در حوزه گاوداری صنعتی با ۳۰ درصد آورده شخصی و ۷۰ درصد درخواست تسهیلات، می‌توان برای ۵ نفر به صورت مستقیم و ۴ نفر به صورت غیرمستقیم اشتغال‌زایی ایجاد نمود.

○ در طرح پرورش ماهی با سرمایه‌گذاری کل ۵۰۰ میلیارد و درآمد سالانه ۱۳۰۰ میلیون تومان می‌توان با ایجاد اشتغال مستقیم ۴ نفر و ۸ نفر غیرمستقیم با هدف کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی، در توسعه این روستا و کاهش نرخ بیکاری آن قدم برداشت.

- طرح پرورش زالو با هدف کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی می‌تواند با اشتغال مستقیم ۵ نفر عادی و یک نفر دامپزشک، ۲۵۰۰۰۰ قطعه در سال تولید کرد.
- طرح تولید لبنیات با هدف کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی، می‌تواند برای ۱۷ نفر اشتغال‌زایی ایجاد کند.
دارای قابلیت و پتانسیل است.
- با عنایت به برنامه‌های دولت و سیاست‌های مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس، برای ایفای سه نقش مذکور، موارد زیر حاصل شده است:
 ۱. در درجه اول، حل مشکلات کارآفرینی در قالب حل مشکلات زیرساختی، رقابت‌پذیری، ارتقای مهارت نیروی انسانی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی واحدهای اقتصادی پیشنهاد شده مورد توجه ویژه است؛
 ۲. در مرحله دوم دولت به شناسایی بخش‌های پیشران اقتصادی با اولویت اشتغال‌زایی پرداخته شد و با طراحی برنامه‌های توجیهی و سازوکارهای توسعه‌ای، تأمین مالی و سایر اقدامات توسعه اشتغال‌زایی مشخص و پیشنهاد گردید.
 ۳. در قالب نقش سوم نیز دولت باید به اصلاح قوانین کار با حفظ کرامت انسانی و با حفظ موازین «کار شایسته» دست زده و از اتخاذ راهکارهایی که صرفاً با تضعیف بندهای حمایتی قانون کار به دنبال تحریک اشتغال هستند پرهیز کند.
 ۴. انبوه جوانان روستای جداییه به‌ویژه جوانان تحصیل‌کرده‌ای که بعد از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه راهی بازار کار شده اما موفق به یافتن شغل و کسب نشده‌اند نه تنها در آمارهای اشتغال، بلکه شاخص آمارهای اجتماعی از جمله بالا رفتن سن ازدواج، رشد طلاق و سایر تبعات اجتماعی را بحرانی می‌کند که طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده می‌تواند در این زمینه نقش مفیدی ایفا کند؛
 ۵. با توجه به اینکه طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده، نتایج و خروجی چندین جلسه مشارکتی نیمه‌ساختاریافته بوده و ایده‌ها و مشاغل پیشنهاد شده از طرف جوانان متخصص همین روستا می‌باشد، بنابراین، انتظار می‌رود پاسخ مناسبی از سمت تقاضا به این عرضه نیروی کار داده شده و بسیاری از داوطلبان ورود به بازار کار پس از تحمل دوره‌های طولانی بیکاری به یافتن شغل خرسند باشند که این طرح باعث می‌شود هم نرخ مشارکت اجتماعی در طول برنامه‌های توسعه‌ای نرخ افزایش را نشان دهند و هم اینکه باعث نقش هرچند کوچک در افزایش آمار اشتغال و به تبع آن کاهش نرخ بیکاری و کاهش مهاجرت و افزایش روحیه اجتماعی و افزایش ازدواج و نرخ امید به زندگی شود.
- علاوه بر نتایج کمی که مهم‌ترین آن افزایش میزان درآمد و اشتغال و کاهش تعداد بیکاران این روستا می‌باشد، نتایج کیفی مورد انتظار نیز عبارت‌اند از
 - شناخت علمی و تحلیل راهبردی مزیت‌ها، توانمندی‌ها و تنگناهای اساسی توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا.
 - بسترسازی جهت رفع تنگناها و بهره‌گیری از توانمندی‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا؛

- یکپارچه‌سازی، هدفمند کردن و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی اشتغال‌زا؛
- تقویت ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های جدیدی با تأکید بر تکمیل زنجیره ارزش و زنجیره تولید با مشارکت بخش غیردولتی؛
- تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت بخش عمومی، خصوصی، تعاونی و مردمی (ساکنین و ذینفعان روستاهای هدف) در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی.
- افزایش کیفیت زندگی روستاییان و بالا بردن سرزندگی آنان؛
- کاهش میزان مهاجرت روستاییان و افزایش امید به زندگی به جهت ایجاد مشاغل جدید و اشتغال آنان در مشاغل مختلف و درآمدزایی بالا.
- ایجاد زمینه‌های درآمدی متنوع و پایدار؛
- ایجاد کسب‌وکارهای جدید روستایی و به‌طور کلی تنوع معیشتی روستاییان.
- افزایش علاقه روستاییان به سرمایه‌گذاری در امور مختلف در روستا.

تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زای موجود روستا؛

بررسی‌های میدانی با استفاده از روش مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مشاور در هسته‌های مشارکتی در روستای هدف نشانگر آن است چهار گروه «عوامل اقتصادی»، «عوامل اجتماعی و فرهنگی»، «عوامل نهادی و ساختاری» در تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود روستای مورد مطالعه نقش داشته و باعث تحرک اقتصادی شود.

شکل ۳۰. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود

روستاها کانون تولید و ارزش‌آفرینی در هر کشوری می‌باشند که متناسب با نیازها و توانمندی اقتصادی می‌توان، به تعبیه و ایجاد سایر صنایع و خدمات مرتبط با اقتصاد روستا برای استفاده حداکثری از ظرفیت تولیدی و اشتغال‌زایی روستایی پرداخت؛ بنابراین، می‌توان گفت روستا موتور محرکه سایر صنایع و جریان اقتصادی کشور است که می‌تواند علاوه بر توانمند کردن بخش خصوصی، به تحول‌آفرینی در حوزه تولید و اشتغال‌زایی با استفاده از ظرفیت‌های کارآفرینی و فناوری‌های برتر را بر اقتصاد روستا و همچنین تحول اقتصاد کشور ایجاد نماید. لازمه دستیابی به چنین امری نیز، بازنگری و تغییرات جدی در قوانین مرتبط با توسعه روستایی، تهیه و تدوین سند چشم‌انداز و برنامه‌های راهبردی متناسب با شرایط موجود کشور با الهام از تجربه سایر کشورهای موفق در این حوزه و اختصاص اعتبارات و ارائه آموزش‌های لازم در این زمینه می‌باشد.

«اشتغال‌زایی و توسعه کسب‌وکار کوچک در روستای مورد مطالعه، به‌ویژه برای زنان روستایی و عشایری اغلب کم‌هزینه بوده و هزینه‌چندانی برای دولت ندارد. گسترش تعاونی‌های زنان روستایی برای ایجاد شغل و درآمد در روستا پیشنهاد می‌شود است و باید این مهم در دستور کار مدیران به‌ویژه مدیران مرتبط با بخش تعاون قرار گیرد. زنان روستای جداییه، از ذوق و استعداد بالایی برخوردار هستند، تضمین خرید محصولات تولیدی روستاییان از کارهای مهمی است که باید برای آن برنامه وجود داشته باشد و با افزایش دامنه‌های خریدهای تضمینی تلاش شود تا امنیت لازم برای توسعه فعالیت‌های روستایی در دستور کار قرار گیرد. به‌طوری‌که ساخت بازارچه‌های محلی و نمایشگاه‌ها می‌تواند به‌عنوان محلی مناسب برای فروش محصولات آن‌ها به قیمت مناسب پیشنهاد می‌شود. یکی دیگر از قطعات مهم پازل توسعه روستایی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای است که می‌تواند با برنامه‌ریزی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق کمتر توسعه‌یافته و محروم در جهت رشد و پیشرفت روستاها تلاش کند. آموزش‌های خاص کشاورزی، روستایی، آموزش راه‌اندازی کسب‌وکار کوچک در روستاها، ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت و قطب‌بندی کشاورزی برای هدفمندی آموزش‌های کشاورزی می‌تواند از جمله برنامه‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در توسعه روستاها قلمداد شود که همچنان که قبلاً نیز مطرح شد طرح توسعه و تولید زانو می‌تواند به‌عنوان یک کارآفرینی سبز در این روستا مطرح باشد.

واقعیت آن است که در شرایط کنونی و با وضع موجود روستاها، نمی‌توان به دنبال ایجاد صنایع عظیم و در روستاها بود زیرا عملاً زیرساخت‌های لازم برای ایجاد این نوع صنایع وجود ندارد و از جنبه‌های گوناگون نیز صحیح و مقرون‌به‌صرفه نیست. در نتیجه صنایع کوچک بهترین انتخاب برای صنعتی کردن روستاها است تا با استفاده از ظرفیت‌های پایان‌ناپذیر این نوع کسب‌وکار به نتایجی چون افزایش درآمد و ارتقای رفاه روستاییان و همچنین کاهش مهاجرت به شهرها دست پیدا کرد.

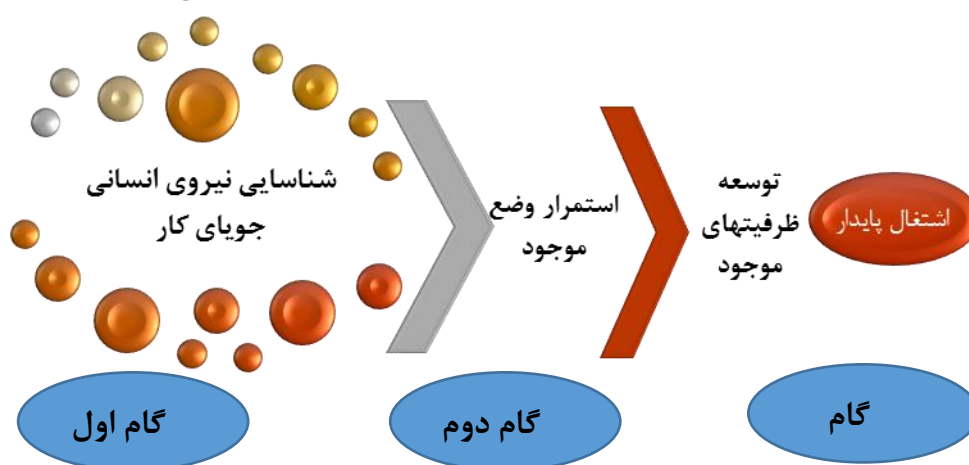
تعیین برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

بدون وجود یک راهبرد کلان توسعه و توسعه اقتصادی مشخص، نمی‌توان توفیق چندانی در توسعه اشتغال روستایی و توسعه کارآفرینی در روستاها به دست آورد؛ بنابراین باید تمرکززایی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین سیاست‌های کلان توسعه کشور باشد. توسعه روستایی تنها از طریق توسعه زیرساخت‌های عمرانی و ارائه خدمات اجتماعی محقق نمی‌شود بلکه نیازمند

اشتغال‌زایی درآمدزا برای روستاییان و تسریع توسعه فرهنگی آنان (در مقابل جذابیت‌های فرهنگی اجتماعی شهرها) است. صنایع تبدیلی ازجمله مهم‌ترین زمینه‌های توسعه کشاورزی، توسعه روستایی و توسعه اشتغال‌زایی در روستاها است. وظیفه اصلی این صنایع، فراوری محصولات کشاورزی و دامی روستا و تبدیل آن‌ها به کالاهایی نهایی‌تر و باارزش‌تر است که اغلب در صنایع و کارخانه‌های شهری انجام می‌شود. انجام این فعالیت‌ها در روستاها یا نواحی اطراف روستاها باعث خلق ارزش‌افزوده بیشتر در این مناطق و تحریک تولید می‌شود. به‌علاوه کیفیت و دوام در کنار آن محصولات نیز افزایش می‌یابد و قدمی روبه‌جلو در راستای تحکیم امنیت غذایی کشور برداشته می‌شود.

در جریان توسعه روستایی لازم است به‌منظور پایداری اشتغال روستایی علاوه بر شناسایی افراد بیکار و جویای کار، بسترهای مناسبی برای حفظ اشتغال و توسعه ظرفیت‌های وضع موجود نیز موردتوجه قرار گیرد.

شکل ۳۱. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی

بر اساس چنین چارچوبی می‌توان اهداف کمی اشتغال طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا را به شرح زیر طراحی و تدوین نمود.

جدول ۴۲. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در روستای جداقیه

توضیحات	ظرفیت اشتغال		طرح یا پروژه پیشنهادی	زمینه اشتغال	روستاها
	مستقیم	غیرمستقیم			
با هدف کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی	۵	۱	پرورش زالو	کشاورزی	روستای جداقیه
با ۳۰ درصد آورده شخصی و ۷۰ درصد درخواست تسهیلات	۵	۴	گاوداری صنعتی		
با هدف کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی	۱۷		تولید لبنیات		
با هدف کمک به توسعه روستایی در بخش کشاورزی، در توسعه این روستا و کاهش نرخ بیکاری	۴	۸	پرورش ماهی		
-	-	-	-	صنایع	
-	-	-	-		
-	-	-	-	خدماتی	
-	-	-	-		

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

با توجه به یافته‌های حاصل، با احتساب هر یک از فعالیت‌های اشتغال‌زا می‌توان انتظار داشت که با اجرای ۴ فعالیت کشاورزی، می‌توان به ایجاد اشتغال در روستای جداقیه کمک نمود.

تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا

برای اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پس از جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی مستقل و ایده‌های کارآفرینی و اشتغال بر اساس تجربه‌های موفق در سایر استان‌ها و همچنین بررسی‌های میدانی در این روستا توسط گروه مشاور، طرح‌های سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار احصا گردیده است. پس از این مرحله با برگزاری کارگاه هم‌اندیشی با جوامع محلی و حضور مشاور در روستا و نشست با نخبگان، خبرگان محلی، نماینده کشاورزان، دامداران، سرمایه‌گذاران، معتمدین، صاحبان مشاغل و ... به احصای ایده‌های کارآفرینی پرداخته شد. در این راستا، جهت اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری، مؤلفه‌های مؤثر و شاخص‌های مربوط به آن‌ها در طرح‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی مورد شناسایی قرار گرفت.

جهت ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای جداقیه از بخش مرکزی شهرستان ابهر توانمندسازی روستاییان و صاحبان مشاغل در این روستا نیاز به داشتن اهداف مشخص است تا شناسایی مهارت‌ها و تخصص‌های موردنیاز صورت گرفته باشد. برای این منظور با در نظر گرفتن ۴ مورد از پیشنهادات با استفاده از نرم‌افزار Decision Oven به اولویت‌بندی فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای جداقیه پرداخته شده است. با احتساب فعالیت‌های دارای اولویت و برحسب چهار معیار موردتوافق در کمیته برنامه‌ریزی شامل:

- میزان گرایش مردم محلی با ضریب اهمیت ۰/۲۵؛
 - میزان نیاز به منابع آب با ضریب اهمیت ۰/۱۸؛
 - میزان آورده شخصی و تسهیلات بانکی با ضریب اهمیت ۰/۲۸؛
 - ارزیابی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های نسبی حاصل از برگزاری کارگاه‌های مشارکتی و داده‌ها و اطلاعات حاصل از مطالعات میدانی در وضع موجود با ضریب اهمیت ۰/۳۱؛
- اقدام به اولویت‌بندی پروژه‌های پیشنهادی در سطح روستا شده است.

شکل ۳۲. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف

	Criteria	Options	Rankings			
	Option name	Total score	میزان گرایش مردم مح...	منابع آب	تسهیلات	ظرفیتها و قابلیتها
1	پرورش زالو	100.00	25.00	25.00	25.00	25.00
2	گاوداری صنعتی	75.50	19.44	19.44	18.75	17.86
3	کارگاه لبنیات	38.39	13.89	11.11	6.25	7.14
4	پرورش ماهی	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

با توجه به همین امر در راستای مشاغل پیشنهادشده از طرف روستاییان به احصاء و اولویت‌بندی مشاغل وابسته به طرح‌های توجیهی پرداخته شده است که طرح توجیهی با پیشنهادات مربوطه برحسب اولویت به شرح ذیل می‌باشد:

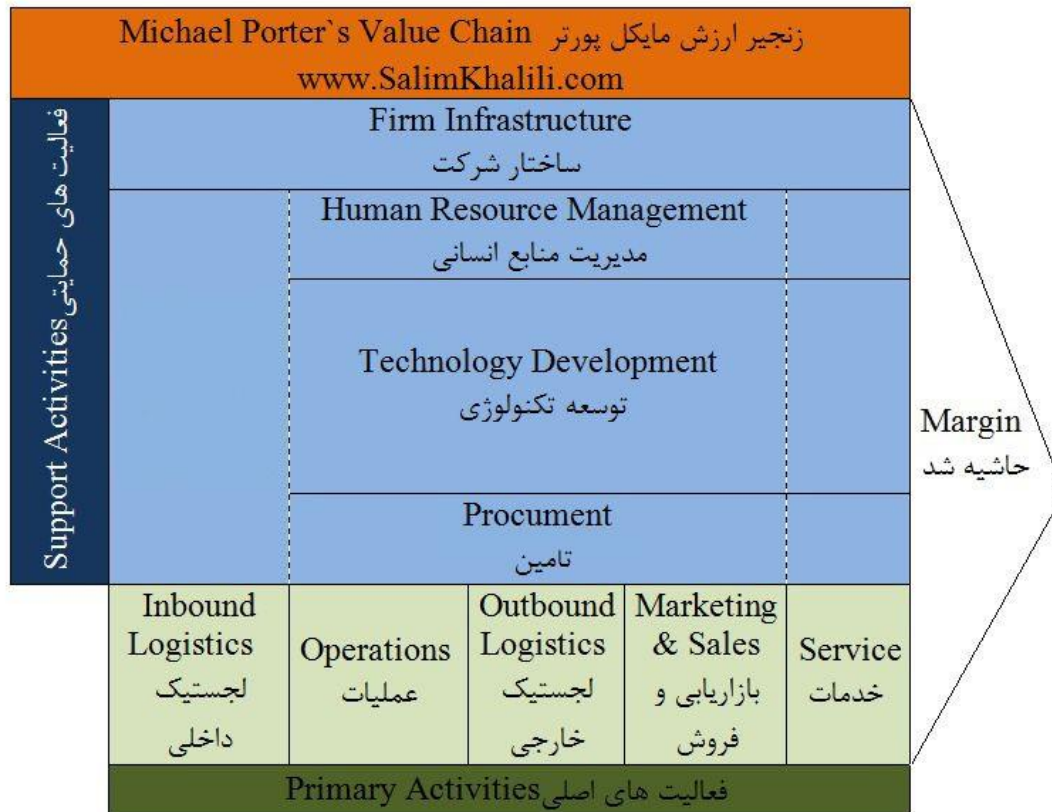
❖ کارخانه تولید لبنیات:

- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی؛
 - برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
 - تعریف برنامه دقیق برای شرکت روستاییان در نمایشگاه‌های تخصصی عرضه محصولات روستایی.
- ❖ طرح پرورش زالو:
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
 - شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
 - استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت پرورش زالو.
 - برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی، نحوه پرورش، و تولید زالو و نوآوری در این باره.
 - ایجاد مرکز مشاوره تخصصی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری طرح پیشنهادی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق در این زمینه.
- ❖ قابلیت پرورش ماهی:
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
 - بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی به مدرن؛
 - شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
 - استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت پرورش ماهی.

۳. روستای پیرسقا

شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره ارزش، تولید و خوشه‌های کسب‌وکار در روستاهای هدف: مدل زنجیره ارزش پورتر به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحلیل فعالیت‌های یک بنگاه یا سازمان بشمار می‌رود. در شکل زیر شمای کامل این زنجیره برای یک نمونه موردبررسی قرار گرفته را مشاهده می‌کنید.

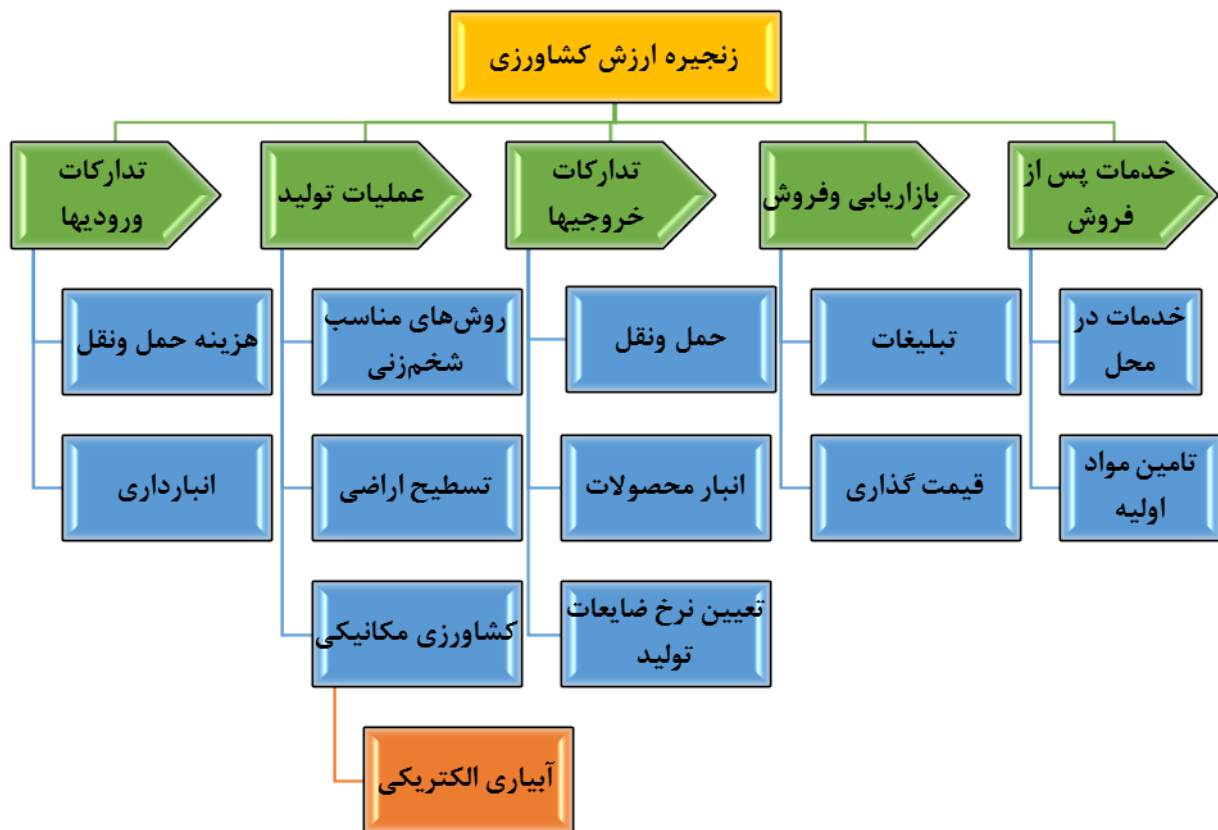
شکل ۳۳. زنجیره ارزش مدل پورتر

در این زنجیره فعالیت‌های مختلف بر اساس نیازهای تولید پیش‌بینی شده است، شناسایی و تحلیل این فعالیت‌ها به‌عنوان فعالیت‌های ارزش‌آفرین اطلاعات بسیار مهمی از روند مالی و سوددهی می‌دهد و برنامه ریزان می‌توانند در شرایط مختلف تصمیمات درست بگیرند.

براساس مدل پورتر، مدل نظری برای زنجیره تولید این روستا به شکل زیر رسم می‌گردد و ارزش‌افزوده را در زنجیره ارزش بخش ساخت و تولید موردمحاسبه و اندازه‌گیری قرار می‌دهد.

شکل ۳۴. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی

زنجیره ارزش مجموعه‌ای از عملیات‌هایی است که در یک صنعت به صورت زنجیرگونه انجام می‌پذیرد تا به خلق ارزش منجر شود. محصولات از زمان حلقه‌های این زنجیره عبور می‌کنند و در هر حلقه ارزشی به محصول نهایی افزوده می‌گردد. ارزش افزوده عبارت‌اند از فروش خالص منهای ارزش مواد و خدمات خریداری شده از خارج در این تحقیق ارزش افزوده از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{روش تولید (تفریق)} \\ \text{مصارف واسطه} - \text{ارزش ستانده} = \text{ارزش افزوده}$$

در ادامه به تعریف عملیاتی متغیرهای موجود در جدول زیر پرداخته شده است.

جدول شماره ۴۳. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات

تعریف عملیاتی	متغیر
اغلب چهارچوب ایجاد ارزش به‌عنوان مجموعه شرکت‌هایی که با همدیگر همکاری دارند و محصولی را ایجاد و به مشتری انتقال می‌دهند در نظر گرفته می‌شود. هدف چهارچوب ایجاد بیشترین سود برای افراد مرتبط با شبکه ارزش است. این مجموعه‌ها با ارتباط باهم دیگر برای ایجاد محصولات عمومی یا ارزش اقتصادی کار می‌کنند. این ارزش به‌عنوان دانش، ارزش مالی و دیگر ارزش‌های غیر عینی ظاهر می‌شود.	ارزش
مل دریافت، ذخیره‌سازی، انبارداری، کنترل، حمل و نقل و برنامه‌ریزی.	تدارکات داخلی فعالیت‌های اصلی

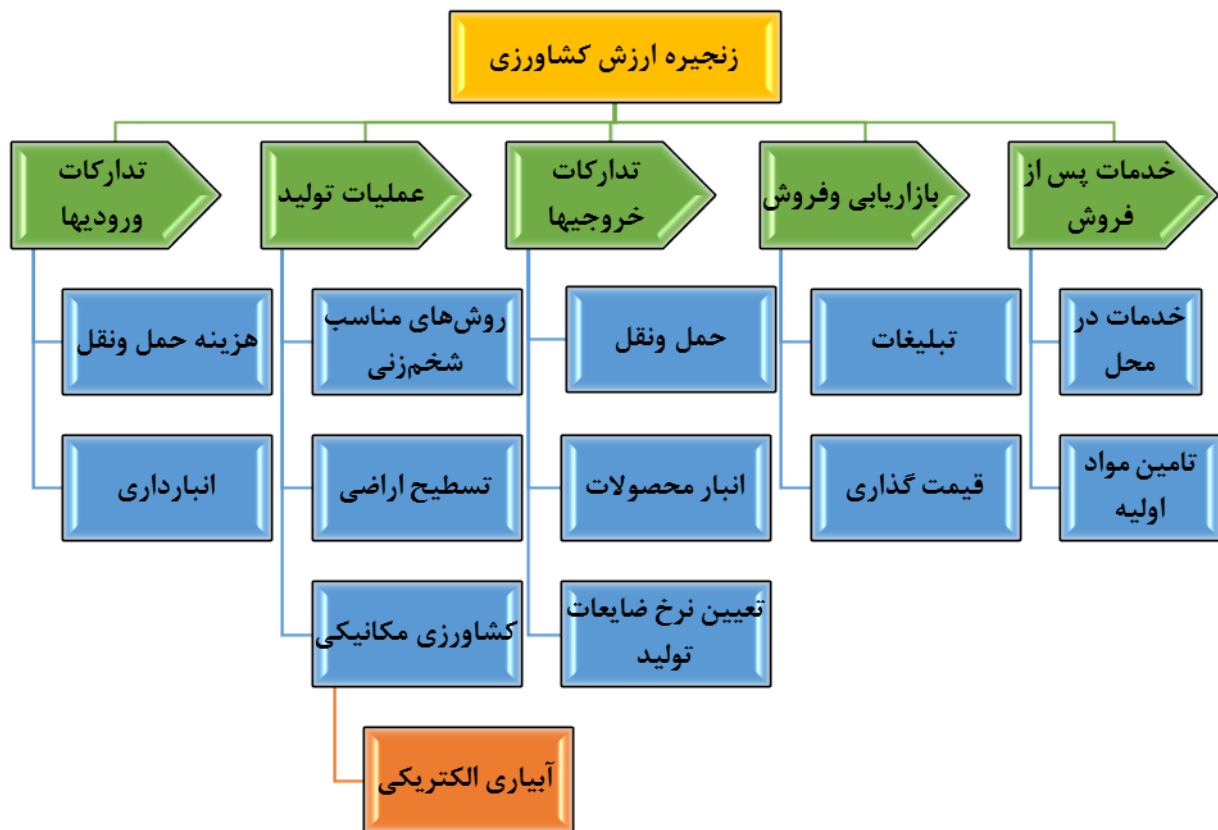
شامل ماشین‌کاری، بسته‌بندی، مونتاژ، نگهداری و تعمیرات تجهیزات، آزمایش محصولات و تمام‌کارهایی که ورودی‌ها را به خروجی‌ها تبدیل می‌کند.	عملیات‌ها	
شامل تمام فعالیت‌هایی که به‌منظور رساندن محصول آماده به مشتری صورت می‌پذیرد، انبار کردن، تکمیل سفارش، حمل‌ونقل، مدیریت توزیع.	تدارکات خارجی	
شامل فعالیت‌هایی که خریدار را وادار به خرید محصول می‌کند. انتخاب کانال توزیع، تبلیغات، ترفیع، قیمت‌گذاری، مدیریت خرده‌فروشی.	بازاریابی و فروش	
خدماتی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد. مثل پشتیبانی از مشتری، خدمات تعمیر، پاسخگویی تلفنی، قطعات یدکی و ...	خدمات	
تأمین مواد اولیه، سرویس برای قطعات و ماشین‌آلات، ساختمان‌ها و	تأمین	فعالیت‌های حمایتی
شامل توسعه تکنولوژی به‌منظور از پشتیبانی از فعالیت‌های زنجیره ارزش. مثل تحقیق و توسعه، اتوماسیون فرآیندها، طراحی و طراحی مجدد.	توسعه فناوری	
شامل فعالیت‌های تأمین نیروی انسانی، آموزش و ایجاد رشد در آن‌ها، حفظ آن‌ها و پرداخت حقوق و دستمزد آنان.	مدیریت منابع انسانی	
شامل مدیریت عمومی، حسابداری، مالی، مدیریت کیفیت و ...	زیرساخت‌ها	

بررسی یک سؤال:

❖ فعالیت‌های ارزشی مسیر تولید در انواع محصولات کشاورزی روستا کدامند؟

ابتدا زنجیره ارزش محصول در یک نگاه کلی دیده می‌شود. طبق مدل زنجیره ارزش مایکل پورتر فعالیت‌های ارزشی زنجیره ارزش به پنج مرحله تقسیم می‌شود.

شکل ۳۵. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای پیرسقا

مرحله اول:

در این مرحله تدارکات ورودی‌ها صورت می‌گیرد مثلاً در طرح تولید و پرورش گوسفند نژاد رومانوف، اقداماتی در خصوص هزینه جابجایی مواد اولیه و انتقال آن‌ها به انبار و پس‌از آن به کارگاه می‌باشد. هنگام خرید مواد شرایطی موردنظر است که باید متریال موردنیاز کارگاه آن‌ها را دارا باشد.

مرحله دوم:

عملیات ساخت و تولید می‌باشد که به چهار مرحله تقسیم می‌شود و هزینه‌های هر بخش به تفکیک در انواع محصول لحاظ می‌گردد.

مرحله سوم تدارکات خروجی:

تعیین نرخ ضایعات، هزینه‌های حمل‌ونقل، انبار محصولات شامل این قسمت می‌شود. جابه‌جایی تولیدات از کارگاه‌ها به انبار و ماشین‌ها جزء این بخش از زنجیره ارزش محسوب می‌شود.

مرحله چهارم بازاریابی و فروش:

استفاده از تبلیغات، کانال‌های توزیع و قیمت‌گذاری در این بخش صورت می‌گیرد. با تبلیغات درباره فروش محصولات بین شرکت‌های پیمانکاری و شرکت‌های توزیع و پخش مواد و فراورده‌های کشاورزی می‌توان درخواست ساخت و سفارش‌ها خرید را افزایش داد. شناسایی کانال‌ها و روش‌های توزیع به‌نوعی که محصولات به بهترین وجه

ممکنه به مشتریان تحویل گردد و قیمت‌گذاری با اطلاعات کامل از بازار و میزان هزینه‌های انجام‌شده و حجم سفارشات توسط امور قراردادهای شرکت با در نظر گرفتن سود موردقبول شرکت انجام می‌شود.

مرحله پنجم خدمات پس از فروش:

شامل تضمین معین محصولات و فراورده‌های فروخته‌شده هست. تأمین مواد اولیه محصولات چه در زمان گارانتی و حتی پس‌از آن با قیمت‌های مناسب می‌تواند بر میزان سفارشات و تولید و همچنین ارزش‌افزوده هر محصول بیفزاید.

❖ بررسی سؤال دوم:

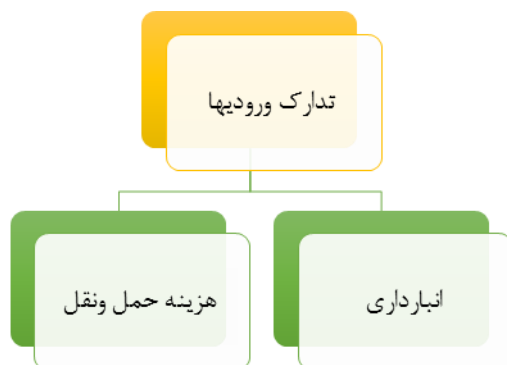
- میزان ارزش‌افزوده هرکدام از محصولات روستا چقدر است؟

در این بخش با توجه به تنوع تولید میزان ارزش‌افزوده همه محصولات روستا به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد.

مرحله اول: هزینه‌های تدارک ورودی‌ها

پس از خرید مواد اولیه به انبار انتقال داده می‌شوند که باید هزینه حمل‌ونقل و انبارداری را محاسبه کرد. جهت تولید این قطعات از انبار به کارگاه‌های خودشان منتقل می‌شوند. میزان ارزش‌افزوده این مرحله از زنجیره ارزش با مراحل دیگر جمع و ارزش‌افزوده نهایی به دست می‌آید.

شکل ۳۶. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها

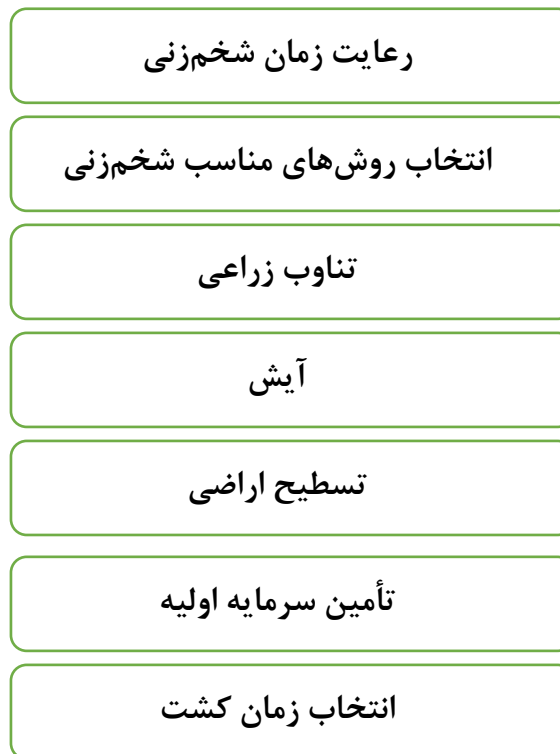

مرحله دوم: تولید

لیست هزینه‌های انجام‌شده به‌صورت جداول جداگانه بر اساس انواع محصولات شرکت تنظیم می‌گردد تا بتوان نسبت به هزینه‌های جاری و تولیدی، مدیریت بهتری انجام داد و جهت کاهش هزینه‌های موجود و حذف هزینه‌های غیرضروری بر میزان سود حاصله بیفزایند.

زنجیره ارزش مرحله دوم از زنجیره ارزش مایکل پورتر را عملیات تولید تشکیل می‌دهد که در آن تمامی مراحل و فعالیت‌های ارزش‌زای تولید در نظر گرفته شده است. شکل زیر این مراحل را نشان می‌دهد.

شکل ۳۷. زنجیره ارزش فاز تولید

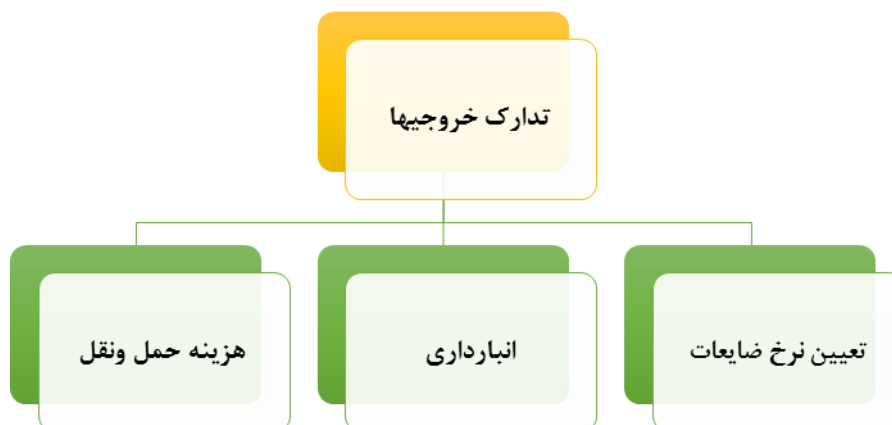
هزینه‌های خرید مواد، سود موردنظر، هزینه‌های استهلاک و دستمزد و هزینه‌های اداری محاسبه می‌شود که می‌توان با استفاده از روش تفریق ارزش‌افزوده ایجادشده در هر فاز و درکل مرحله را محاسبه نمود و در ادامه درصد این مرحله نسبت به کل محصول نیز به دست خواهد آمد.

مرحله سوم: تدارکات خروجی‌ها

فعالیت‌هایی که برای انتقال محصول تولیدشده به مشتری انجام می‌شود؛ مانند انبار کردن کالای تولیدشده، تکمیل سفارش، حمل‌ونقل و توزیع محصول.

کالا پس از تولید از کارگاه به انبار انتقال داده می‌شود و آماده تحویل به مشتریان است، از موجودی انبار می‌توان میزان کالای موردنیاز برای تولید را متناسب با سفارش تعیین کرد.

شکل ۳۸. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها

با محاسبه میزان هزینه‌ها و ارزش‌افزوده این مرحله می‌توان اهمیت آن را در ارزش‌افزوده کل پیدا کرد. همچنین بر اساس اهمیت مرحله می‌توان روی فرایندهای آن برنامه‌ریزی و طراحی نمود تا هزینه‌های آن حتی‌الامکان کاهش یابد. به‌عنوان مثال در بخش حمل‌ونقل انتخاب مکان انبار و کارگاه و همچنین مسیر و وسیله انتقال محصولات می‌تواند مهم باشد.

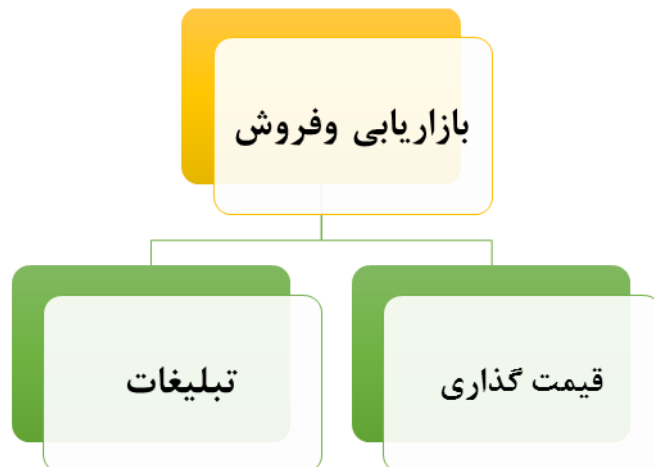
با مشخص شدن میزان تولید و در دست داشتن میزان خرید متریال نرخ ضایعات تولید به دست می‌آید که کنترل و تقلیل آن به‌وسیله طراحی بهتر محصول در مرحله تولید و نحوه انتقال مواد و محصولات تولیدشده در سطح کارگاه‌ها و جلوگیری از اتلاف منابع تولید میزان هزینه‌ها کاهش چشمگیری خواهد داشت.

پس از تولید در کارگاه بایستی محصولات به انبار انتقال داده شوند و در موقع مقرر برای فروش برده می‌شوند. با توجه به ابعاد و وزن استاندارد هر یک از فراورده‌های کشاورزی هزینه ماشین‌آلات و دستمزد نیروی کار برآورد می‌شود.

مرحله چهارم: بازاریابی و فروش

وظایفی که به آگاه شدن از خواسته‌ها و نیازهای مشتریان و آگاه ساختن آن‌ها از محصولات و خدمات کسب‌وکار مربوط است. فعالیت‌هایی مانند تبلیغات، قیمت‌گذاری که خریدار را ترغیب به خرید محصول می‌کند، در این دسته قرار می‌گیرد.

شکل ۳۹. زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش

در بخش تبلیغات ساخت محصول خوب و نصب سریع و تحویل به‌موقع و همچنین ارائه خدمات مناسب و تأمین قطعات به خریداران به‌نوعی تبلیغ مؤثری خواهد بود. جهت تبلیغات اینترنتی نیز دو نفر مسئول پیگیری و نصب آگهی و بروز رسانی سایت شرکت بوده که هزینه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و نیروی کار در نظر گرفته می‌شود.

مرحله پنجم: خدمات پس از فروش

فعالیت‌هایی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد مانند نصب و راه‌اندازی محصولات، آموزش روش استفاده از آن‌ها و تأمین قطعات یدکی، تعمیر و سرویس محصولات.

شکل ۴۰. زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش

در این بخش هر چه هزینه‌های پیش‌آمده کمتر باشد سود حاصله بیشتر خواهد بود. در ضمن می‌توان با ارائه طرح‌های مختلف ضمانتی و گارانتی محصولات در مقاطع زمانی متفاوت بر قیمت تمام شده افزود.

برنامه‌ریزی تولید کشاورزی در شهرستان ابهر، علاوه بر سودآوری بیشتر به پایداری کشاورزی نیز کمک شایانی می‌کند. در برنامه‌ریزی‌های تولید کشاورزی در روستاهای این محدوده، مجموعه‌ای از قواعد از جمله؛ آیش، تسطیح اراضی، تناوب زراعی، رعایت زمان شخم‌زنی و روش‌های مناسب شخم‌زنی رعایت می‌گردد و کشاورزان خود در این کار تجربه هستند و مهارت خوبی دارند. به عقیده روستاییانی که در جلسات مشارکتی شرکت کرده بودند، رعایت قواعد یادشده توسط کشاورزان افزایش کارایی منابع تولید، حفظ و توسعه حاصلخیزی خاک و ترویج سیستم‌های کشت پایدار در سطح روستاها را به همراه دارد.

در محدوده مورد مطالعه کشت اولیه (گندم، جو و...) در فصل پاییز و کشت ثانویه در ماه خرداد (شالی، هندوانه و...) انجام می‌گیرد و اغلب روش کشت در این محدوده به صورت سنتی از نوع کرتی، شیاری است و استفاده از فناوری‌های نوین به صورت محدود انجام می‌گیرد. ولی باید توجه کرد که با به‌کارگیری فناوری‌های نوین تولید شامل استفاده از بذور اصلاح‌شده، مبارزه با آفات و ضدعفونی بذور، رعایت زمان کاشت، روش مناسب آبیاری و استفاده از کود شیمیایی به‌اندازه صحیح می‌توان تولید کل اراضی را در سطح روستای هدف را به حداکثر رساند. پذیرش فناوری‌های نوین تولید در کشاورزی در نقاط روستایی این شهرستان مشروط به دانش و اطلاعات کشاورزان است و همچنین یکی از عناصر اصلی فرآیندهای پذیرش نوآوری در کشاورزی، بهبود و توسعه دانش در مورد فناوری‌های نوین، از طریق انباشت اطلاعات در طول زمان می‌باشد.

از آنجاکه محصولات کشاورزی در مناطق روستای شهرستان ابهر بلافاصله پس از برداشت مصرف نمی‌شوند؛ فرآیند بازاریابی در این محدوده نقش مهمی را در تعیین ارزش نهایی محصولات ایفا می‌کند؛ بنابراین، فرآیند تولید مواد غذایی و سایر محصولات کشاورزی با برداشت آن‌ها از سطح مزرعه پایان نمی‌یابد. درآمد کشاورزان در این منطقه تنها به کل تولید بستگی ندارد، بلکه تا حد زیادی، به توانایی وی در زمینه مدیریت تلفات پس از برداشت و بازاریابی محصولات رابطه دارد. فساد پس از برداشت و اتلاف مواد غذایی یک پدیده شایع در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه است. کشاورزان روستایی برای به حداقل رساندن تلفات پس از برداشت نیاز به دانش و اطلاعات دارند. همچنین، کشاورزان به اطلاعات مربوط به بازار برای بازاریابی مناسب نیازمند هستند. تصمیم کشاورزان مبنی بر

فروش محصولات خود بر سر مزرعه و یا در بازار بستگی به عوامل مختلفی مانند اندازه زمین، میزان سرمایه، امکانات حمل‌ونقل و اطلاعات در رابطه با بازار و قدرت نگهداری محصول در منزل مسکونی و میزان بدهی به دلالتان یا بازاریان شهری دارد. نمودار زیر زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر را نشان داده است.

نمودار شماره ۱۲. زنجیره عرضه و ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در ادامه زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار برای تولیدات دامی نشان داده شده است.

نمودار ۱۳: زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار تولیدات دامی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در ادامه زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار برای تولیدات دامی نیز نشان داده شده است

نمودار ۱۴. زنجیره ارزش خوشه کسب‌وکار تولیدات صنایع دستی

فعالیت اصلی که بیشترین سهم را در زنجیره ارزش محصولات داراست بخش تولید است که از چهار فعالیت عمده تشکیل شده است. در این بین زمان شخم‌زنی و استفاده از تکنولوژی مناسب برای شخم‌زنی، بالاترین سهم را در بین کل فعالیت‌ها دارد و اختلاف این بخش‌ها در بین سایر بخش‌ها نیز زیاد است. البته بالا بودن سهم تولید نشان‌دهنده این است که هزینه مواد و تعداد کارگر بیشتر است که در بحث نیروی کار اشتغال‌زایی به همراه خواهد داشت. در این بخش با استفاده از مدل زنجیره ارزش پورتر فعالیت‌های ارزشی فرآیند کلی تولید تو فراوری محصولات کشاورزی با تأکید بر کارخانه فراوری محصولات باغ انار دکتر عابدی، شناسایی شده و بر اساس آن هزینه‌های انجام شده و میزان ارزش افزایی محصولات به دست آمد که اطلاعات جمع‌آوری شده به شرح زیر می‌باشد:

❖ فعالیت‌های اصلی شامل پنج مرحله است:

- تأمین مواد؛
- ساخت و تولید؛

- انبار و تحویل محصول نهایی؛
- فروش محصول و خدمات پس از فروش.
- ❖ فعالیتهای فرعی از قبیل:
 - حمل‌ونقل؛
 - انبارداری و...
- ❖ با به دست آمدن میزان هزینه‌های هر فاز زنجیره ارزش در انواع محصولات درمی‌یابیم که هزینه خرید فرآورده‌ها و مواد اولیه محصولات کشاورزی بسیار بالایی دارند و به همین نسبت فاز عملیات تولید نیز پرهزینه خواهد بود.
- ❖ بخش‌های دیگر زنجیره در این شرکت نمود زیادی ندارد و سهم ارزش‌آفرینی بسیار پایینی دارد.
- ❖ در محصولاتی با هزینه تولید کمتر می‌توان ارزش‌افزوده بیشتری به دست آورد.
- ❖ با بالاتر رفتن جریان نامی محصولات هزینه‌های خرید آن نیز بالا می‌رود.
- ❖ در دیگر مراحل زنجیره ارزش اختلاف چندانی میان محصولات وجود ندارد و عامل تغییردهنده هزینه تمام‌شده خرید مواد اولیه است.

توصیف و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستا:

بررسی میزان برخورداری مناطق روستایی از ظرفیت‌های لازم در همه ابعاد ظرفیت اقتصادی، ظرفیت فردی، ظرفیت محیطی، ظرفیت‌های اجتماعی- فرهنگی و نهادی، ظرفیت زیرساختی در کنار شعار زیبای کارآفرینی روستایی بسیار ضروری بوده و از گام‌های اولیه شروع کارآفرینی است. برای این منظور به بررسی ظرفیت‌های کارآفرینی در روستای پیرسقا پرداخته شده است. با عنایت به جوان بودن جمعیت روستایی و ضرورت ایجاد اشتغال برای این جمعیت جوان و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی ضرورت توسعه کارآفرینی بیش‌ازپیش احساس می‌شود. به‌علاوه جامعه روستایی به‌نوعی با معضل بیکاری دست‌به‌گریبان بوده و ابعاد این معضل، بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی را متأثر ساخته است و این معضل به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مشکلات اقتصادی و اجتماعی نه‌تنها روستای پیرسقا بلکه تمام روستاهای دهستان و حتی شهرستان است و رفع این مشکل تا حدود بسیار زیادی به ارزیابی ظرفیت‌های تقویت و توسعه کارآفرینی و موفقیت کارآفرینان در نواحی روستایی دهستان بستگی دارد و هدف این بخش، ارزیابی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای پیرسقا است.

در این راستا یکی از دلایل عقب‌ماندگی و توسعه‌نیافتگی روستاها، بی‌توجهی به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های روستایی است که می‌توان این ظرفیت‌ها را شناسایی و زمینه‌های کارآفرینی را فراهم کرد؛ بنابراین، بر اساس رویکرد توسعه ظرفیتی یکپارچه نسبت به توسعه اشتغال روستایی، ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی زیر پیشنهاد می‌شود:

- ظرفیت اقتصادی؛
- ظرفیت فردی؛

- ظرفیت محیطی؛
- ظرفیت اجتماعی؛
- فرهنگی و نهادی؛
- ظرفیت زیرساختی.

جدول ۴۴. عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای پیرسقا

ردیف	ظرفیت	عوامل ظرفیتی
۱	ظرفیت اقتصادی	دسترسی به سرمایه، خطرپذیری یا مخاطره‌پذیری اقتصادی، دسترسی به تسهیلات و منابع، برخورداری از فرصت اقتصادی، نیروی کار فراوان، حمایت‌های نهادی، کشف ارزیابی و اقتصادی بهره‌برداری از فرصت‌ها
۲	ظرفیت فردی	ریسک‌پذیری، خلاقیت و نوآوری، اعتمادبه‌نفس، دانش و آگاهی، تحمل و ابهام، کانون کنترل، توفیق‌طلبی، مهارت و تجربه کاری
۳	ظرفیت محیطی	محیط طبیعی شامل زمین، آب‌و‌خاک مناسب؛ شناسایی فرصت‌های بالقوه و بالفعل محیط، آسیب‌پذیری پایین و...
۴	ظرفیت اجتماعی، فرهنگی و نهادی	مشوق بودن در جامعه، وجود امنیت فعالیت اقتصادی، وجود زمینه‌های مشارکتی اقتصادی در روستا، تعلق به محیط روستایی، پیوندهای اجتماعی در روستا، نوآوری، ابتکار، انعطاف‌پذیری، کاردانی و تدبیر، تغییرپذیری، اجتماعی قدرت درک بالا، آینده‌نگری و...
۵	ظرفیت زیرساختی	برخورداری روستا از امکانات اساسی، سهولت دسترسی، وجود ابزارهای اولیه فعالیت، صفات رهبری در هدایت فعالیت‌ها، توانایی‌های مدیریتی بالا، کمک به افراد محلی برای مشارکت و...

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در بخش بعدی تنگناهای تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی پیرسقا با استفاده از تکنیک بحث گروهی متمرکز، در قالب نمودار استخوان ماهی طراحی شده است.

تکنیک ایده‌پردازی با نمودار استخوان ماهی، روشی بسیار سودمند برای شناسایی مسائل است. نمودار استخوان ماهی که گاهی به آن نمودار ایشیکاوا می‌گویند توسط پروفیسور کائورو ایشیکاوا از دانشگاه توکیو در سال ۱۹۶۰ طراحی شد. هدف اصلی این تمرین، شناسایی و تهیه فهرستی از کلیه علل احتمالی مسئله موردنظر است که توسط افراد به‌تنهایی نیز قابل استفاده است.

پس از تحلیل کیفی مفاهیم استخراج‌شده از سخنان پاسخگویان و به دست آمدن مقوله‌های مذکور، پژوهشگران بر آن شد تا علل تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی پیرسقا را در قالب نمودار استخوان ماهی طراحی نماید. همان‌گونه که گفته‌شده، تکنیک ایده‌پردازی با نمودار استخوان ماهی، به‌گونه‌ای است که علل پیچیده و مهم‌تر در قسمت دم ماهی قرار گرفته و علل رایج‌تر در قسمت سر ماهی قرار می‌گیرند. بر اساس نمودار دو مقوله محیطی و اجتماعی - فرهنگی از جمله پارامترهایی هستند که حائز اهمیت هستند چراکه این دو مقوله به‌نوبه خود تعیین‌کننده هستند؛ بنابراین از نظر پژوهشگر و همچنین افراد مورد مطالعه، مقوله‌های محیطی و اجتماعی - فرهنگی با پیچیدگی اندک است که در تمامی بحث‌ها و گفت‌وگوهای رسمی و غیررسمی است، به آن اشاره می‌شود، بنابراین از پیچیده خاصی برخوردار نیست.

ظرفیت شناسی نیروی انسانی از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار

در زمینه ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای پیرسقا از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار با استفاده از تشکیل هسته مشارکتی و ایجاد جلسات نیمه‌ساختاریافته، به شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار پرداخته شد و ظرفیت‌های نیروی انسانی در مشاغل مختلف در روستای پیرسقا به تفکیک در ادامه نشان داده شده است.

جدول ۴۵. ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای پیرسقا

تعداد جویای کار (نفر)	مشاغل دارای مهارت	تعداد جویای کار (نفر)	مشاغل دارای مهارت
۲	قالیباف	۱	شاطر
۳	لوله‌کش و برق‌کار ساختمان	۳	تعمیرکار خودرو (تعمیر پژو و سمند و پراید)
-	تولید و ساخت مبل و صندلی ((چوبی و فلزی))	۲	صافکاری و نقاشی خودرو
۵	متخصص در پرورش گوسفند و شترمرغ و ماهی قزل‌آلا و بلدرچین	-	تعمیرگاه موتورسیکلت _ به همراه فروش قطعات موتورسیکلت
-	تعمیرکار لوازم‌خانگی و سیم‌پیچ موتور الکتریکی	۲	برق‌کار و خدمات باتری‌سازی خودرو (به همراه فروش باتری خودرو)
۵	متخصص در کارواشی خودرو ((خودروهای سواری و کامیون و اتوبوس))	۱۰	بنا و کاشی‌کار و سرامیک‌کار
-	آموزگار موسیقی و یا نقاشی و خطاطی	-	متخصص در اتوشویی و خشک‌شوئی لباس
-	تعمیرکار و شارژ دستگاه‌های زیراکس و کپی	-	تعمیرکار LCD نمایشگرها (تلویزیون و مانیتور)
۴	متخصص در کابینت‌سازی و ساخت درب و پنجره منازل (آلومینیوم و پی‌وی‌سی، آهن)	۵	آرایشگری (مردان و زنان)
-	تأسیس یک کلینیک خصوصی (کلینیک تخصصی مثل دندان‌پزشکی و...)	-	تأسیس یک مهدکودک خصوصی
-	متخصص در حوزه گردشگری	۳	متخصص در تعمیر اتوبوس و کامیون
۱	کارشناس کشاورزی	۶	دامدار
-	چابک‌سوار	۲	جوشکار
-	کارشناس تغذیه	۲	بازاریاب

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا با تأکید بر برندسازی فعالیت‌ها و خدمات

برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا: در این قسمت به بررسی، شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا با تأکید بر برندسازی فعالیت‌ها و خدمات برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستای پیرسقا پرداخته شده است.

یکی از راه‌های کاهش نرخ بیکاری، توسعه مشاغل کوچک و متوسط به‌طور عام و توسعه مشاغل خانگی به‌طور خاص است که افزایش درآمد و ثروت جامعه را به دنبال دارد و می‌تواند در هر روستا به‌عنوان برند شناخته شود. هر قدر

سطح اقتصاد خانوار در جریان اقتصادی روستا بهبود یابد، به همان میزان اقتصاد جامعه نیز رشد پیدا می‌کند، از سوی دیگر خویش‌فرمایی و یا کار در محیط خانه یکی از الگوهای اشتغال است که به مدد نرم‌افزارها و شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی، شرایطی را فراهم آورده که می‌توان قرن حاضر را قرن توسعه و رونق مشاغل خانگی دانست؛ لذا با توجه به آنچه گذشت و با توجه به اهمیت مشاغل خانگی در روستاها در ادامه به بررسی آن دسته از مشاغل در روستای چرگر پرداخته شده است که می‌تواند به‌عنوان برند در روستا مطرح باشد و در توسعه روستایی نقش داشته باشد.

کسب‌وکار خانگی هم‌اکنون با بهره‌برداری از امتیازاتی چون توسعه دانش و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات حیطه گسترده‌ای را در اکثر حوزه‌های اقتصادی به خود اختصاص داده و در زمره یکی از حیاتی‌ترین و ضروری‌ترین بخش‌های اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. در کشور ما ایران نیز کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال از جمله اهداف و تکالیف تصریح‌شده در سند چشم‌انداز و قوانین پنج‌ساله توسعه کشور محسوب شده و بدین منظور رویکرد توسعه مشاغل خانگی به دلیل برخورداری از پیامدهای مثبت و متعدد در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مورد توجه مسئولین قرار گرفته است. مطابق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، منظور از مشاغل یا کسب‌وکار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد سازمان‌دهی و حمایت از مشاغل خانگی، توسط عضو یا اعضاء خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب‌وکار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت یا کالای قابل‌عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد. مشاغل خانگی، طیف وسیعی از مشاغل سنتی تا نوظهور را در برمی‌گیرد و راه‌اندازی یک کسب‌وکار خانگی علاوه بر مهارت خاص هر شغل نیازمند برخورداری از مجموعه‌ای از مهارت‌های اساسی و پایه‌ای همچون مدیریت منابع، مدیریت زمان، سازمان‌دهی، مدیریت فردی و مهم‌تر از همه مهارت‌های بازاریابی می‌باشد و فراهم آوردن پیش‌شرط‌های اطلاعاتی، مهارتی و تجربه عملی، منجر به حصول بهره‌وری بیشتر و توسعه سرمایه‌های انسانی و اجتماعی خواهد بود. لذا توسعه فرصت‌های شغلی در این زمینه مستلزم همکاری بخش‌های مختلف می‌باشد.

جدول شماره ۴۶: شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت			
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب	
مشاغل حوزه کشاورزی	فرآوری محصولات									
	تولید خوراک دام									
	خدمات فرآوری ریشه گیاهان دارویی									
	پرورش گل‌های زینتی و آپارتمانی									
	کشت انواع حبوبات و میوه‌ها									
مشاغل حوزه هنری	تولید خوراک دام									
	خدمات طراحی کارت ویزیت و کارت‌های تبلیغاتی از طریق اینترنت									
	قالی بافی، جاجیم و انواع صنایع دستی									
	خدمات فیلم‌برداری، میکس، مونتاژ و				۱	۰	۱			

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
	تهیه آلبوم دیجیتال								
	خدمات چاپ بر روی مقوا، سلفون، کاغذ و ظروف پلاستیکی								
	خدمات گرافیکی و طراحی بنرهای تبلیغاتی								
	خدمات گلدوزی و تکه‌دوزی			۳	۰	۱			
	طراحی لباس و کفش								
	طراحی و نقاشی نقشه فرش، گلیم و جاجیم								
	طلاسازی								
	فرآوری محصولات کشاورزی			۸	۷	۱			
	خدمات فرآوری عسل								
	تولید اسانس گیاهی و عطرسازی								
	خدمات مه‌سازی								
	پرورش ماهیان زینتی و آکواریومی								
	پیراهن‌دوز مردانه و شومیز زنانه			۲	۲	۰			
	خدمات شارژ کارت‌ترجیح پرینترهای لیزری								
مشاغل حوزه تولید و صنعت	پرورش ماهیان گرمابی								
	صنایع تبدیلی لوبیا								
	صنایع تبدیلی میوه								
	تابلوسازی								
	تولید شربت، ترشیجات و شوربیجات			۵	۳	۲			
	بازاریابی اینترنتی و تلفنی								
	خدمات تهیه و توزیع اقلام موردنیاز ادارات و شرکت‌ها								
	خدمات خودرو کرایه‌ای								
	خدمات حمل‌ونقل تلفنی								
	خدمات تأمین غذای ادارات و شرکت‌ها								
مشاغل حوزه خدمات عمومی	خدمات نظافت خانگی و ادارات								
	خدمات تایپ و ICDL			۲	۱	۱			
	خدمات تعویض روغن								
	گردشگری و بوم گردی								
	خدمات بوفه و سوپر مارکت								

نتایج جدول نشان می‌دهد:

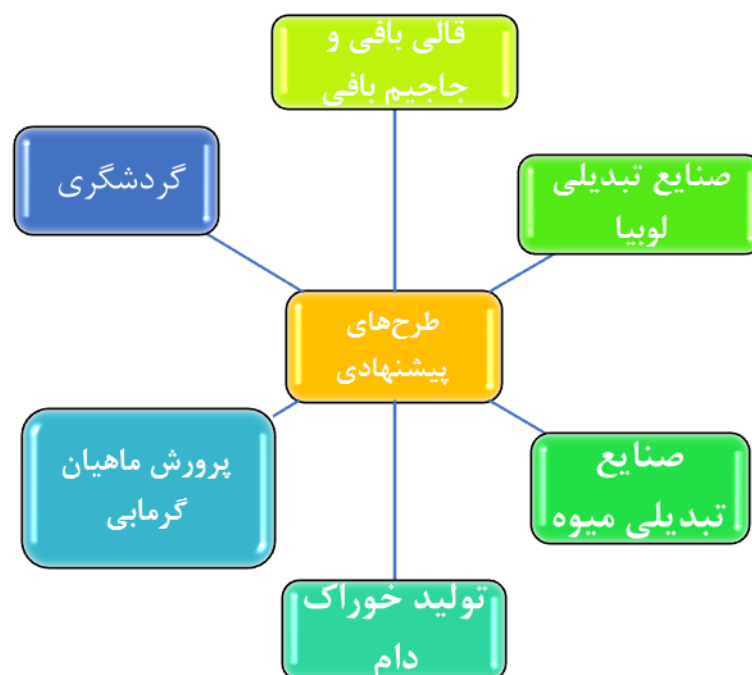
- در مشاغل حوزه هنری، در شغل «خیاطی، قالی بافی، جاجیم بافی و انواع صنایع دستی» شاغل زن و شاغل مرد موجود است؛

- در مشاغل حوزه کشاورزی، در شغل « کشت انواع حبوبات و میوه‌ها و تولید خوراک دام » شاغل زن و شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه تولید، افراد در زمینه‌های «پرورش ماهیان گرمابی، صنایع تبدیلی لوبیا و صنایع تبدیلی میوه» فعالیت دارند؛ و
- در مشاغل حوزه خدمات عمومی، در شغل « گردشگری و بوم گردی، خدمات سوپر مارکت » شاغل زن و شاغل مرد فعالیت دارند.

جهت شناخت مهم‌ترین فعالیت قابل طرح یا برند در روستای پیرسقا (که در زمینه تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا مؤثر هستند) از روش‌های ارزیابی مشارکتی و تکنیک وزن‌دهی کیفی با حضور جوانان و افراد متخصص و مطلع محلی با تشکیل هسته مشارکتی استفاده شده است. برای این کار با استفاده از همین هسته مشارکتی با استفاده از نظرات خبرگان محلی و مسئولین اقدام به رتبه‌بندی یا اولویت‌بندی ظرفیت‌های موجود در جهت توسعه جهت پیشران‌های توسعه اقتصادی در محدوده مورد مطالعه شده است. نتایج حاصل نشان می‌دهد، مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا همان‌گونه که در بخش قبلی نیز به آن اشاره شده است و مستعد و پتانسیل مهم و ویژه برای برندسازی هستند شامل موارد ذیل می‌باشند:

شکل ۴۱. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

معرفی طرح‌ها:

صنایع تبدیلی لوبیا:

مواد زیستی (biological materials) که بیشتر مواد غذایی از آن مشتق می‌شوند در صورت وجود فرصت کافی، بویژه وقتی که در شرایط نامطلوب قرار گیرند، فاسد می‌شوند. فساد در اصل ناشی از تخریب میکروبی و یا واکنش‌های شیمیایی است که موجب تغییراتی در محصول می‌شود و ممکن است کیفیت آن را کاهش داده و خطر بالقوه ای

برای سلامتی گردد و سرانجام به زیان اقتصادی قابل توجهی منتهی شود. یکی از راهکارهای مهم در به حداقل رساندن فساد مواد غذایی، استفاده از بسته بندی صحیح و متناسب با محصول در تمامی مراحل تولید ماده غذایی است.

در حقیقت بسته بندی نظام بهم پیوسته ای از آماده سازی کالا برای حمل و نقل، توزیع، نگهداری، فروش و مصرف نهایی آن می باشد. در جایی که روشهای بسته بندی ضعیف باشد یا وجود نداشته باشد، مقادیر زیادی از غذا و کالاهای دیگر از بین خواهد رفت. اگر سطح بسته بندی (چه کمی و چه کیفی) افزایش یابد، اتلاف غذا کمتر خواهد بود. علاوه بر این، هر بسته بندی اصولی، جذاب و قابل رقابت در بازار، ارزش افزوده قابل توجهی در پی خواهد داشت. چرا که بسته بندی قابل رقابت با دیگر کشورها، باعث حضور موفق در بازار جهانی خواهد بود و به تامین منافع ملی کشور کمک خواهد کرد و حضور نداشتن در بازارهای جهانی و انزوایی تهدیدی برای امنیت کشور و نوسازی اقتصادی خواهد بود.

مزایای بسته بندی

محصولات کشاورزی و دامپروری که خسارت دیده، فاسد شده و یا کیفیت غیر قابل قبولی از نظر هر یک از خصوصیات حسی داشته باشند مورد پذیرش مصرف کنندگان قرار نمی گیرند و ضایعات محسوب می شوند. دلایل این گونه ضایعات را می توان به عوامل زیر نسبت داد:

۱- آلودگی میکروبی و تجزیه مواد توسط آنها

۲- فرآیندهای زیست سوزی و زیست سازی (متابولیکی)

۳- تنش های فیزیکی.

فساد معمولاً به وسیله کپک ها، مخمرها، باکتری ها و ویروس ها انجام می گیرد. منشاء این آلودگی ها ممکن است از مزرعه و باغ باشد که محصول در حال رشد یا دام را مورد تهاجم قرار دهد. سپس علایم قابل رویت فساد طی حمل و نقل، انبار کردن و یا مصرف محصول به چشم آید. تغییرات متابولیکی غیر معمول که به دلیل گرمزدگی، سرمازدگی، کمبود اکسیژن یا تنش دی اکسید کربن روی می دهد ممکن است به لک افتادن، گود افتادگی، نرم شدگی بیش از حد، تغییر رنگ، تغییر بافت و... منجر شود. تنش های فیزیکی طی برداشت مکانیکی، حمل و جابجایی و... وارد می شود و سبب ضربه دیدگی، سایش و تغییر فیزیکی محصول می گردد.

کاپلینی و سپونیس (۱۹۸۴) مطالعاتی را در مورد ضایعات تعدادی از میوه ها و سبزی ها در سطوح عمده فروشی، خرده فروشی و مصرف کننده در دو شهر نیویورک و شیکاگو انجام دادند. بیشترین مقدار ضایعات، مربوط به میوه های توت فرنگی، گیلاس، ذغال اخته، هلو و شلیل بود. به عنوان مثال میزان ضایعات توت فرنگی در عمده فروشی ۶ تا ۱۴٪، در خرده فروشی ۵٪ و در سطح مصرف کنندگان بیشترین یعنی حدود ۱۸ تا ۲۲٪ را نشان داد. علت اصلی ضایعات فوق فساد میکروبی تشخیص داده شد. در مورد سبزی ها، بیشترین ضایعات در سطح خرده فروشی برای کاهو، لوبیا سبز، فلفل سبز و گوجه فرنگی بود. به عنوان مثال ضایعات کاهو در سطح عمده فروشی ۴ تا ۶٪، در سطح خرده فروشی ۲ تا ۱۵٪ و در سطح مصرف کننده ۷ تا ۱۴٪ تخمین زده شد. در ایران هم طبق گزارشات و آمار وزارت جهاد کشاورزی سالانه بیش از ۳۵٪ از محصولات کشاورزی در مراحل مختلف از بین می روند.

ضایعات را می‌توان با اعمال فرآیندهایی مثل کنسرو کردن، انجماد، خشک کردن، بسته بندی و... مرتفع ساخت. در اثر اعمال این روش‌ها، تغییرات مهمی ممکن است در صفات کیفی محصول ایجاد شود. بسته بندی یکی از ترفندهای موثری است که با توسل به آن چه در حد بسته بندی حجیم، چه بسته بندی جزیی و در سطح مصرف کننده، چه در محل تولید و چه در محل فرآیند، چه به صورت بسته بندی اولیه و چه ثانویه و ثالثیه می‌توان میزان ضایعات و هدر رفت مواد غذایی را به حداقل رساند.

۱-عنوان فعالیت:	بسته‌بندی و سورتینگ حبوبات و خشکبار
۲-ظرفیت:	۳۸۰۰ تن در سال
۳-مجری طرح:	-
۴-محل اجرا:	-
۵-اشتغال طرح:	۲۲ نفر
۶-سرمایه ثابت طرح:	۱۲۲۷۷,۴۶ میلیون ریال
۷-سرمایه‌گذاری کل طرح:	۲۰۲۴۳,۱۹ میلیون ریال
۸-میزان زمین طرح:	۷۰۰ مترمربع
۹-میزان زمین بنا:	۶۰۰ متر
۱۰-میزان تسهیلات موردنیاز:	۴۹۱۰,۹۸ میلیون ریال
۱۱-نوع تسهیلات:	-
۱۲-نقطه سرب سر تولید:	۴۷,۲۰٪
۱۳-مدت برگشت سرمایه:	۲,۳۱ سال
۱۴-نرخ بازدهی سرمایه:	۳۸,۰۱٪

صنایع تبدیلی میوه:

صنایع تبدیلی میوه یکی از صنایع فعال در کشور است که در سال‌های اخیر توانسته با تولید محصول با ارزش از میوه و همچنین ضایعات آن‌ها، از هدررفت این مواد که بخش قابل توجهی از محصولات باغی را تشکیل می‌دهند جلوگیری کند. امروزه کشورهای صنعتی دنیا با سرمایه‌گذاری بر روی صنایع تبدیلی محصولات باغی و با بهره‌گیری از تکنولوژی‌های مدرن توانسته‌اند محصولات با ارزش افزوده‌ای چون آبمیوه، کنسانتره، شربت، مربا، کمپوت، مارمالاد، اسانس و پکتین را تهیه کنند. قیمت کل تجهیزات مورد نیاز خط تولید بر پایه استعلام قیمت از شرکتهای تأمین کننده خط صنایع تبدیلی سیب و هلو برابر با ۲۰۰۰۰۰۰ میلیون ریال برآورد شده است.

میزان سرمایه مورد نیاز صنایع تبدیلی میوه

بودجه: بالای ۱۰ میلیارد تومان

ظرفیت تولید سالیانه: ۸۰۰۰ تن

مساحت زمین مورد نیاز: ۵۰۰۰ مترمربع

مساحت سالن تولید: ۱۷۹۳ مترمربع

میزان اشتغال طرح: ۵۳ نفر

طول دوره ساخت پروژه: ۱ سال

سرمایه ثابت: ۲۲۶۲۰۶ میلیون ریال

سرمایه در گردش: ۱۷۴۸۴ میلیون ریال

مجموع: ۲۴۳۶۹۰ میلیون ریال

تولید خوراک دام:

تغذیه علمی است که دانش بیوشیمی و فیزیولوژی را توأمًا و با مفهومی مشترک در ارتباط با یک ارگانیزم و تامین غذای آن بیان می‌کند. تغذیه شامل جریانی است که در آن سلول‌های بدن موجود زنده با بخشی از محیط شیمیائی خارج که برای تامین مواد مورد نیاز جهت انجام مطلوب واکنش‌های متابولیکی و شیمیائی برای رشد، نگهداری، کار و تولید ضروری است در ارتباط می‌باشد. غذا به ماده‌ای اطلاق می‌شود که حیوان بتواند پس از خوردن، آن را هضم و جذب کرده و به مصرف برساند. به آن قسمت از ماده غذایی که به مصرف واقعی حیوان می‌رسد، ماده مغذی گفته می‌شود. استفاده از خوراک آماده برای تغذیه دام و طیور به واسطه ایجاد امکان مصرف ضایعات صنعتی و پسماند‌های کشاورزی در جهت کسب ارزش افزوده و همچنین سهولت حمل و نقل، در سالهای اخیر رو به فزونی نهاده است.

ظرفیت پیشنهادی طرح ۲۴۰۰۰ تن

موارد کاربرد مکمل خوراک دام و طیور

مواد اولیه مصرفی عمده: جو، سبوس گندم، ضایعات گندم، کاه و علوفه، ملاس، تفاله چغندر، کنجاله پنبه.

اشتغال زائی (نفر) ۳۲ نفر

زمین موردنیاز (متر مربع) ۷۵۰۰ متر مربع زیر بنا

اداری (مترمربع) ۱۵۰ متر مربع

پرورش ماهیان گرمابی:

با افزایش روز افزون جمعیت، مسئله تأمین غذا و امنیت غذایی روزبروز از اهمیت بیشتری برخوردار می‌شود. منابع محدود تأمین غذا، من جمله، اراضی کشاورزی و مراتع، جوابگوی نیاز غذایی نمی‌باشند، همچنین صید بی‌رویه از اقیانوس‌ها و دریاها و آلوده شدن این منابع آبی باعث شده که صید آبزیان کاهش یابد و نسل بسیاری از گونه‌های ارزشمند در معرض نابودی و انقراض قرار گیرد. از این رو پرورش ماهی و سایر آبزیان در منابع آبی داخلی و همچنین با استفاده از منابع آبهای زیر زمینی رشد قابل توجهی پیدا کرده است.

پرورش ماهی:

در ایران معمولاً ماهی را به دو روش در حوضچه‌های آب سرد پرورش می‌دهند. در حوضچه‌های آب سرد که مخصوص پرورش ماهی هستند و معمولاً این حوضچه‌ها در کنار چشمه‌ها یا رودخانه‌های آب شیرین واقع شده‌اند. در شمال ایران گاهی ماهی قزل‌آلا را در مزرعه‌های برنج نیز رشد می‌دهند تا علاوه بر تغذیه از آفت‌های برنج ماهی در آب دائمی موجود در مزرعه نیز استفاده می‌کند. نیاز به مواد پروتئینی سالم و کمبود منابع آبی در ایران باعث شده است

بهره‌برداری دو یا چندمنظوره از منابع آب همواره موردتوجه قرار گیرد. یکی از این بهره‌برداریهای چندمنظوره نیز پرورش ماهی است و ماهیان پرورشی از لحاظ دامنه تحمل دمایی به دو گروه سردابی و گرمابی تقسیم می‌شوند.

جدول شماره ۴۷. طرح پرورش ماهی

فرم خلاصه پروژه	
عنوان طرح: طرح پرورش ماهی	
بخش: کشاورزی زیر بخش: طرح پرورش ماهی	
تولیدات / خدمات: طرح پرورش ماهی	
مکان: منطقه آزاد ☐ منطقه ویژه اقتصادی ☐ شهرک صنعتی ☐ زمین‌های اصلی ☒	
توصیف طرح: در روستای مورد مطالعه طرح پرورش ماهی به دلیل داشتن قابلیت نگهداری و پرورش، قابل توجه بوده و افراد علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری و فعالیت در این زمینه وجود دارد که به این منظور به طرح توجیهی آن پرداخته شده است.	
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: روستای پیرسقا	
تعداد افرادی که در روستا در زمینه پرورش ماهی در روستا فعالیت دارند؟	۴۷ نفر
تعداد افرادی که در روستاهای اطراف در زمینه پرورش ماهی در روستا فعالیت دارند؟	۲۱ نفر
میزان تولید ماهی در سال در آب‌بندان مورد نظر؟	۹۲ تن و حداقل ۵۰ تن
آیا افراد بومی در زمینه پرورش ماهی در آب‌بندان روستا فعالیت می‌کنند یا افراد غیر بومی (به نفر)؟	کلاً افراد بومی ۴ نفر اشتغال مستقیم و ۲۰ نفر غیرمستقیم و تعدادی فصلی در موقع صید
تعداد افراد که در این	داخل روستا
زمینه کارگری می‌کنند؟	روستاهای اطراف
میزان اشتغال	مستقیم (از روستا و خارج از روستا)
	غیرمستقیم (از روستا و خارج از روستا)
ظرفیت تولید	۹۵ تن سالیانه
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح	سرمایه‌گذاری کل طرح:
	سرمایه‌گذاری ثابت:
	سرمایه در گردش:
	درآمد سالیانه:
۵۰۰ میلیارد	۳۰ درصد
۷۰ درصد	۱۳۰۰ میلیون تومان

		نرخ بازدهی سرمایه:
سازمان شیلات		صدور مجوز ساخت
خصوصی و مشاع ۴۷ درصد سهم		اعطای زمین (بخش خصوصی یا دولتی)
شخصی		نوع زمین (دولتی، شخصی یا خرید از دیگران)
۵۰ درصد ۲۵۰ میلیون		تأمین مالی (اعطای وام، تسهیلات و ...)
-		تأمین نیرو و انرژی
۴۵ میلیون تومان		تأمین آب
-		اینترنت و تلفن
ندارند		صدور پروانه بهره‌برداری
شخصی		مدیریت اجرای پروژه
بله	خود روستا	بازاریابی و فروش
-	روستاهای اطراف	
زنجان، ابهر و خرمدره	شهرها	
-	شهرستان‌های استان	
-	خارج از استان	
-	خارج از کشور	
کمبود آب، دریافت مواد اولیه و تسهیلات		مشکلات و موانع موجود برای اجرای این طرح

کارگاه قالبیافی و صنایع دستی (سوزن‌دوزی، گلیم‌بافی، تولید پستی و ...)

هیچ رشته‌ای از هنرهای صنعتی در ایران به اندازه قالبیافی مهم نیست و با این همه اطلاعات و آگاهی‌ها درباره توسعه و تکامل باستانی آن محدود است.

هنر فرش‌بافی که در ایران دارای قدمت بسیار طولانی می‌باشد معمولاً یکی از روش‌های کسب درآمد برای اکثر خانم‌های خانه‌دار بوده است؛ اما در دهه‌های اخیر این هنر به شکل گسترده‌تری توسعه یافت و بسیاری از خبرگان این شغل به فکر راه‌اندازی کارگاه تولید فرش افتادند تا علاوه بر افزایش درآمد خود برای کسانی که شرایط لازم برای قالبیافی در منزل را ندارند نیز راه چاره‌ای باشند و همچنین با تولید فرش‌های باکیفیت، به وضعیت تولید این صنعت نیز رونق دهند. در این مقاله با مراحل راه‌اندازی و برآورد هزینه یک کارگاه قالبیافی معمولی آشنا می‌شوید.

هدف از راه‌اندازی و تأسیس یک کارگاه قالبیافی در درجه اول تولید فرش اصیل ایرانی و در درجه دوم کسب درآمد و استقلال مالی است. هدف مهم دیگر این کارگاه جذب نیروی کاری و آموزش به آن‌ها بوده که پس از گذراندن مراحل آموزشی می‌توانند در همین واحد مشغول به کار شوند و خود نیز در آینده یک نفر از افراد آموزش دهنده باشند که هنر قالبیافی و کسب درآمد از این هنر را به دیگران آموزش دهند.

شکل شماره ۴۲. کارگاه تولید فرش دستبافت

کارگاه تولید فرش دستبافت یک نوع مؤسسه تولیدی و اشتغال‌زایی است؛ که برای رفع نیاز جامعه به محصولات بافتی که باعث آسان‌تر شدن زندگی می‌شود تلاش می‌کند. خدمات و تولیدات این کارگاه شامل افراد و خانواده‌های هم‌وطن می‌شود و برای ورود عرض به کشور به خارج صادر می‌شود و همچنین زیرپوشش قرار دادن افرادی که به‌تنهایی نمی‌توانند از هنر خود استفاده نموده و کسب درآمد کنند. در این واحد تولیدی این خدمات عرضه می‌شود:

- آموزش به افراد علاقه‌مند به هنر و کسب درآمد؛

- تولید فرش دستبافت ایرانی؛ و

- تولید انواع محصولات بافتی مانند پشتی پرده ابریشمی و تابلو فرش.

محل کارگاه یک فضای ۲۵۰ متری که شامل ۲ طبقه همکف و زیرزمین می‌شود که زیرزمین ۲۰۰ متری به‌عنوان انبار رنگ‌روغن و دیگر مواد اولیه و غیره می‌باشد؛ و طبقه همکف برای بافت فرش و آموزش دادن استفاده می‌شود و ۵۰ متر دیگر حیاط و سرویس بهداشتی و اتاق نگهداری می‌باشد.

برای راه‌اندازی یک واحد تولیدی ابتدا منطقه‌ای انتخاب شد که در اطراف آن هیچ‌گونه مسئله‌ای که موجب ضرر به این امر نباشد و از نظر فرهنگی، معیشتی و اجتماعی تا حدود زیادی بررسی و شناسایی شد تا به‌راحتی بتوان بازارهای خوبی برای انواع و اقسام تولیدات این مجموعه پیدا کرد و نیز با کمک خواستن از شرکت‌های دولتی و خصوصی برای ایجاد بازاری سالم در داخل و خارج از کشور تلاش می‌شود.

فرم خلاصه پروژه
(۱) عنوان طرح: مجتمع کارگاهی قالببافی
(۲) بخش: صنعت زیر بخش: قالببافی
(۳) تولیدات/ خدمات: قالببافی
(۴) مکان: منطقه آزاد □ منطقه ویژه اقتصادی □ شهرک صنعتی □ زمین‌های اصلی □
(۵) توصیف طرح:
هدف این طرح بررسی و مطالعات امکان‌سنجی احداث کارگاه فرش‌بافی در روستا می‌باشد. هدف از راه‌اندازی و تأسیس یک کارگاه قالببافی در درجه اول تولید فرش اصیل ایرانی و در درجه دوم کسب درآمد و استقلال مالی می‌باشد. یکی دیگر از اهداف احداث کارگاه

جذب نیروی کاری و آموزش به آن‌ها بوده که پس از گذراندن مراحل آموزشی می‌توانند در همین واحد مشغول به کار کسب درآمد شوند و خود نیز در آینده یک نفر از افراد آموزش‌دهنده باشند که هنر قالبیافی و کسب درآمد از این هنر را به دیگران آموزش دهند. هدف دیگر، بهبود بخشیدن به صنایع فرش ایرانی است. یکی از اهداف مهم کارگاه‌های قالبیافی، بهبود بخشیدن به وضعیت تولید از نظر کمی و کیفی محصولات است. فرش دستباف ایران با داشتن سابقه‌ای چند هزارساله، از دیرباز تاکنون مورد توجه مردم دنیا بوده و امروز در تمام دنیا نام قالبی با نام ایران پیوندی ناگسستنی خورده است. فرش دستباف ایران محصولی چندبعدی است و دارای جنبه‌های فنی، هنری، اجتماعی و اقتصادی بسیار گسترده می‌باشد نیز به مدد ایده‌های نوین و تلاش مستمر خانم گل سلطان پارسه ایجاد شده است و دارای استعداد زیاد در زمینه کارآفرینی و ایجاد اشتغال برای ۱۷ نفر در روستا می‌باشد.

۶) ظرفیت سالانه طرح: ۳۰۰۰ مترمربع در سال

وضعیت پروژه

۷) میزان دسترسی به مواد خام اولیه در داخل کشور یا استان: ۱۰۰٪ تأمین مواد اولیه داخلی است.	
۸) فروش: بازار پیش‌بینی شده داخلی: ۱۰۰٪ / بازار پیش‌بینی شده صادراتی: /	
۹) زمان‌بندی کامل پروژه (از شروع فعالیت تا عملیات تجاری): ۲۴ ماه	
داخل روستا	محل طرح
سوزن‌دوزی، خیاطی، گلیم‌بافی	نوع صنایع دستی موجود در روستای شما
۱۰ کارگاه خیاطی	تعداد کارگاه قالبیافی در روستا (فعال و غیرفعال)
۵ کارگاه گلیم‌بافی	
۵ کارگاه سوزن‌دوزی	
به خاطر عدم فروش قالبی هیچ تولیدی وجود ندارد	میزان تولید قالبیافی در روستا
گلیم: حدود ۲۰ تخته	میزان تولید صنایع دستی در روستا
سوزن‌دوزی: حدود ۲۵۰ عدد	
خیاطی: ۶۰۰۰ دست لباس سالانه	
۲۰ نفر	تعداد افراد ماهر در این حوزه در روستا
۲۰۰ متر	زمین مورد نیاز برای کارگاه
سواری	نحوه انتقال مواد اولیه به محل کارگاه و هزینه آن
اکثراً به صورت سفارشی انجام می‌دهند. در صورت فروش مستقیم در بازار ابهر و زنجان انجام می‌شود.	نحوه جمع‌آوری صنایع دستی تولیدی از روستاها
روستا (نفر) ۱۰ نفر از روستا	جمع‌آوری افراد ماهر در این حرفه
روستاهای اطراف (نفر) -	
دولتی (اعطای تسهیلات) ۷	نحوه تأمین سرمایه
متر: ۲۰۰ متر	سرمایه‌گذاری ثابت طرح
قیمت کل: ۲۰ میلیون	
شورای برنامه ریزی	صدور مجوز
شخصی	اعطای زمین
شخصی	نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)
شخصی و با تسهیلات	تأمین مالی
خانگی	تأمین نیرو
	تأمین آب

		اینترنت و تلفن
شخصی		مدیریت اجرای پروژه
زمینی و با وسایل شخصی		نحوه انتقال محصولات تولیدی به بازار
-	روستاها	بازاریابی و فروش
-	شهرها	
-	روستاهای اطراف	
ابهـر	شهرستان های استان	
-	خارج از استان	
-	خارج از کشور	
تسهیلات		مشکلات و موانع موجود برای اجرای این طرح

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

رشد اقتصادی، تورم و بیکاری سه متغیر کلیدی اقتصاد کلان هستند که وضعیت رفاهی اقتصاد یک کشور را نشان می‌دهد اما در این میان اشتغال اهمیت ویژه دارد؛ بیکاری نه فقط از ابعاد اقتصادی بلکه از ابعاد فرهنگی و اجتماعی می‌تواند برای یک جامعه هشداردهنده باشد. در مجموع پنج برنامه توسعه‌ای از سال ۱۳۶۸ تاکنون، اشتغال‌زایی یکی از اهداف تمام این برنامه‌ها بوده و بر این اساس هر یک از این برنامه‌ها طرح‌هایی را برای افزایش اشتغال اجرا کردند اما عملکرد برنامه‌های توسعه کشور نشان می‌دهد که این برنامه‌ها در زمینه ارائه راهبرد مشخص در زمینه اشتغال با استراتژی مشخصی روبرو نبوده‌اند و درحالی‌که بازار کار از سمت عرضه با رشد جمعیت و رشد جمعیت فعال با توسعه روزافزون روبرو بوده اما دولت‌ها در اتخاذ سیاست فعالی که تحول ساختاری در میزان تقاضای نیروی کار ایجاد کند ناکام بوده‌اند.

در همین راستا اگرچه ایجاد اشتغال و رفع بیکاری یک مسئله کلان محسوب می‌شود که در کوتاه‌مدت باید مورد توجه باشد اما این متغیر اقتصادی نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر است تا ابعاد کمی و کیفی آن در کنار یکدیگر موردتوجه باشند. از نگاه کمی و رشد محور، «اشتغال» رابطه ثابتی با «سرمایه‌گذاری» دارد و حل همه مشکلات اقتصادی به جذب سرمایه وابسته می‌شود؛ اما تجربه تاریخی نشان داده است که نه جذب سرمایه و نه حتی رشد اقتصادی به خودی خود نمی‌تواند به بهبود کیفیت اشتغال منجر شود.

نتایج بررسی‌های بخش‌های قبلی مبین آن است که در راهبرد توسعه اشتغال‌زا، حل مشکل اشتغال در درجه اول به شناسایی تنوع و پیچیدگی مسائل پیش روی راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارها بستگی دارد. بر همین اساس با توجه به اینکه حل مشکل اشتغال، تابعی از رونق کارآفرینی است، رفع موانع متنوع تأسیس و گسترش «کسب‌وکارهای مولد» و «ارتقای مهارت‌های مدیریتی» است که قبلاً به آن اشاره گردید.

بنابراین نتایج حاصل بیانگر آن است که به‌صورت کلی در روستا باید سیاست‌های دولتی، راهبرد اشتغال‌زا را باید با یفای سه نقش «تسهیل بازار»، «جهت‌دهی به بازار در راستای اولویت‌های ملی» و «تکمیل بازار و پوشش کاستی‌های اجتماعی بازار» در دستور کار قرار دهد.

نتایج کمی بیانگر این است که این روستا:

- در زمینه تولید خوراک دام و کاشت انواع میوه و حبوبات دارای افراد ماهر و علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در این زمینه بوده که این فعالیت می‌تواند برای ۲۰ نفر به‌طور مستقیم و برای بیش از ۱۵ نفر به‌طور غیرمستقیم شغل ایجاد نماید که نیازمند تسهیلات ۶۰ درصدی از طرف دولت می‌باشد.
 - در طرح فنی و اقتصادی صنایع تبدیلی میوه این طرح و فعالیت اشتغال‌زایی می‌تواند برای ۱۵ نفر به‌صورت مستقیم و برای ۱۰ نفر نیز به‌صورت غیرمستقیم شغل ایجاد نماید.
 - این روستا مستعد در زمینه مشاغل خانگی است و می‌تواند به‌صورت کارگاه‌های کوچک فعالیت نمایند.
 - در زمینه پرورش ماهیان گرمابی می‌تواند برای ۸ نفر اشتغال ایجاد نماید.
 - در زمینه قالی بافی و جاجیم بافی و تولید انواع صنایع دستی ۸ تا ۱۰ نفر می‌تواند دارای شغل شوند.
 - در زمینه گردشگری نیز، ۱۵ نفر به‌صورت مستقیم و ۱۵ نفر به‌صورت غیر مستقیم می‌توانند صاحب شغل شوند. دارای قابلیت و پتانسیل است.
- با عنایت به برنامه‌های دولت و سیاست‌های مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس، برای ایفای سه نقش مذکور، موارد زیر حاصل شده است:
۱. در درجه اول، حل مشکلات کارآفرینی در قالب حل مشکلات زیرساختی، رقابت‌پذیری، ارتقای مهارت نیروی انسانی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی واحدهای اقتصادی پیشنهاد شده موردتوجه ویژه است؛
 ۲. در مرحله دوم دولت به شناسایی بخش‌های پیشران اقتصادی با اولویت اشتغال‌زایی پرداخته شد و با طراحی برنامه‌های توجیهی و سازوکارهای توسعه‌ای، تأمین مالی و سایر اقدامات توسعه اشتغال‌زایی مشخص و پیشنهاد گردید.
 ۳. در قالب نقش سوم نیز دولت باید به اصلاح قوانین کار با حفظ کرامت انسانی و با حفظ موازین «کار شایسته» دست زده و از اتخاذ راهکارهایی که صرفاً با تضعیف بندهای حمایتی قانون کار به دنبال تحریک اشتغال هستند پرهیز کند.
 ۴. انبوه جوانان روستا به‌ویژه جوانان تحصیل‌کرده‌ای که بعد از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه راهی بازار کار شده اما موفق به یافتن شغل و کسب نشده‌اند نه‌تنها در آمارهای اشتغال، بلکه شاخص آمارهای اجتماعی از جمله بالا رفتن سن ازدواج، رشد طلاق و سایر تبعات اجتماعی را بحرانی می‌کند که طرح‌های توجیهی پیشنهادشده می‌تواند در این زمینه نقش مفیدی ایفا کند؛
 ۵. با توجه به اینکه طرح‌های توجیهی پیشنهادشده، نتایج و خروجی چندین جلسه مشارکتی نیمه ساختاریافته بوده و ایده‌ها و مشاغل پیشنهادشده از طرف جوانان متخصص همین روستا می‌باشد، بنابراین، انتظار می‌رود پاسخ مناسبی از سمت تقاضا به این عرضه نیروی کار داده‌شده و بسیاری از داوطلبان ورود به بازار کار پس از تحمل دوره‌های طولانی بیکاری به یافتن شغل خرسند باشند که این طرح باعث می‌شود هم نرخ مشارکت اجتماعی در طول برنامه‌های توسعه‌ای نرخ افزایش را نشان دهند و هم اینکه باعث نقش هرچند کوچک در افزایش آمار اشتغال و به‌تبع آن کاهش نرخ بیکاری و کاهش مهاجرت و افزایش روحیه اجتماعی و افزایش ازدواج و نرخ امید به زندگی شود.

علاوه بر نتایج کمی که مهم‌ترین آن افزایش میزان درآمد و اشتغال و کاهش تعداد بیکاران این روستا می‌باشد، نتایج کیفی مورد انتظار نیز عبارت‌اند از:

○ شناخت علمی و تحلیل راهبردی مزیت‌ها، توانمندی‌ها و تنگناهای اساسی توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا.

○ بسترسازی جهت رفع تنگناها و بهره‌گیری از توانمندی‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا؛

○ یکپارچه‌سازی، هدفمند کردن و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی اشتغال‌زا؛

○ تقویت ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های جدیدی تولیدی با تأکید بر تکمیل زنجیره ارزش و زنجیره تولید با مشارکت بخش غیردولتی؛

○ تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت بخش عمومی، خصوصی، تعاونی و مردمی (ساکنین و ذینفعان روستاهای هدف) در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی.

○ افزایش کیفیت زندگی روستاییان و بالا بردن سرزندگی آنان؛

○ کاهش میزان مهاجرت روستاییان و افزایش امید به زندگی به جهت ایجاد مشاغل جدید و اشتغال آنان در مشاغل مختلف و درآمدزایی بالا.

○ ایجاد زمینه‌های درآمدی متنوع و پایدار؛

○ ایجاد کسب‌وکارهای جدید روستایی و به‌طور کلی تنوع معیشتی روستاییان.

○ افزایش علاقه روستاییان به سرمایه‌گذاری در امور مختلف در روستا.

جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی قابل اجرا توسط افراد بومی و غیربومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید؛

مهم‌ترین ایده کارآفرینانه در روستای پیرسقا که توسط افراد بومی این روستا در هسته مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مطرح شده و مورد استقبال قرار گرفته است طرح گردشگری پیرامون می‌باشد که در ادامه به بررسی آن پرداخته شده است.

طرح گردشگری پیرسقا

صنعت توریسم امروزه یکی از کانون‌های مهم جذب درآمد برای کشورها است و درآمد حاصل از آن، کشورهایمانند ترکیه را سرپا و آباد نگه می‌دارد پس نمی‌توان به سادگی از این درآمد چشم‌پوشی کرد به خصوص که کشور نقاط بسیار جذابی برای گردشگران دارد و آب‌وهوای آن نیز بسیار مناسب است و تنها با کمی سلیقه و توجه می‌توان از این نعمت که به وفور در گوشه‌وکنار این مرزوبوم وجود دارد، بهره‌های مناسب برد. مهم‌تر از جنبه درآمدزایی این صنعت، کشور نیاز دارد تا خود را به جهانیان بشناساند. با توسعه فعالیتهای جهانگردی زمینه برای ایجاد اشتغال فراهم می‌شود و این امر برای کشورهایی که با جمعیت جوان و متقاضی روبه‌رو هستند بسیار مفید است از هر ده نفر توریست که وارد کشور میزبان می‌شود یک فرصت شغلی ایجاد می‌گردد و در نتیجه صنعت گردشگری وسیله‌ای بسیار مناسب جهت اشتغال‌زایی و پویایی اقتصادی می‌باشد.

با توجه به شرایط اقلیمی، مذهبی و تاریخی بی نظیر ایران، کشور در جای جای خود از قابلیت جذب گردشگران داخلی و خارجی را برخوردار است و میتوان با استفاده از احداث فضاهای اقامتی، مجتمع های گردشگری تفریحی، اماکن ورزشی، هتل ها، سینما ها، مجتمع های بین راهی و ... اقدام به جذب گردشگران داخلی و خارجی و ایجاد اشتغال و درآمد زایی نمود.

جدول شماره ۴۸. راه اندازی مجموعه گردشگری تفریحی فرهنگی ورزشی پذیرایی

عنوان فعالیت	مجتمع تفریحی و گردشگری
ظرفیت	۲۶۰ هزار نفر در سال در بخش های مختلف
مجری طرح	بخش خصوصی
محل اجرا	امامزاده پیرسقا
اشتغال طرح	۳۰ نفر
سرمایه ثابت طرح	۱۲۴۰۱۶،۵۸ میلیون ریال
سرمایه گذاری کل طرح	۱۴۸۳۸۶،۷۷ میلیون ریال
میزان زمین طرح	۳۵۰۰۰ متر مربع
میزان زمین بنا	۱۸۴۶۰ متر
میزان تسهیلات مورد نیاز	۱۱۶۲۷۲،۴۰ میلیون ریال
نوع تسهیلات	وام
نقطه سر به سر جاری	۵۴،۳۵٪
مدت برگشت سرمایه	۳،۵ سال
نرخ بازدهی سرمایه	۲۱٪

صنعت گردشگری از جمله صنایع اقتصادی تاثیرگذار در این منطقه می باشد؛ فعالیت در بخش گردشگری پیرامون پیرسقا به دلیل وجود موقعیت خوب طبیعی از یک سو و کسب درآمد مناسب و همینطور به دلیل نرخ بازگشت سرمایه مناسبی که دارد، و همچنین درآمدی که برای کشاورزان از طریق زمینهای اطراف بوجود می آورد از سوی دیگر، باعث شده طرح توجیهی گردشگری برای این منطقه یکی از طرح های قابل اعتماد اقتصادی معرفی شود. از آنجایی که ورود به این عرصه، اشتغال‌زایی خوبی را به همراه خواهد داشت بنابراین در این مناطق، مساعدت‌های بیشتری را می توان از مراجع ذیربط دریافت نمود، در ادامه برخی از جذابیت های صنعت گردشگری موجود برای سرمایه گذاران ذکر شده است:

- بکر بودن و دست نخوردگی بسیاری از جاذبه‌ها؛
- فرهنگ مهمان‌نوازی و روحیه گردشگرپذیری افراد محلی؛
- فرهنگ ایرانی - اسلامی؛
- امنیت گردشگری و امنیت سرمایه‌گذاری؛
- امکان تغییر سریع کاربری‌های در صورت عدم تمایل به ادامه فعالیت؛
- سرمایه کمی می‌خواهد و در ازای آن سودآوری بالایی دارد؛
- مزیت نسبی سرمایه‌گذاری نسبت به سایر صنایع؛
- طبیعت زیبا با آب و هوای مطبوع و متنوع؛ و

○ پتانسیل اجرای طیف گسترده‌ای از انواع فعالیت‌های گردشگری

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

رشد اقتصادی، تورم و بیکاری سه متغیر کلیدی اقتصاد کلان هستند که وضعیت رفاهی اقتصاد یک کشور را نشان می‌دهد اما در این میان اشتغال اهمیت ویژه دارد؛ بیکاری نه فقط از ابعاد اقتصادی بلکه از ابعاد فرهنگی و اجتماعی می‌تواند برای یک جامعه هشداردهنده باشد. در مجموع پنج برنامه توسعه‌ای از سال ۱۳۶۸ تاکنون، اشتغال‌زایی یکی از اهداف تمام این برنامه‌ها بوده و بر این اساس هر یک از این برنامه‌ها طرح‌هایی را برای افزایش اشتغال اجرا کردند اما عملکرد برنامه‌های توسعه کشور نشان می‌دهد که این برنامه‌ها در زمینه ارائه راهبرد مشخص در زمینه اشتغال با استراتژی مشخصی روبرو نبوده‌اند و درحالی‌که بازار کار از سمت عرضه با رشد جمعیت و رشد جمعیت فعال با توسعه روزافزون روبرو بوده اما دولت‌ها در اتخاذ سیاست فعالی که تحول ساختاری در میزان تقاضای نیروی کار ایجاد کند ناکام بوده‌اند.

در همین راستا اگرچه ایجاد اشتغال و رفع بیکاری یک مسئله کلان محسوب می‌شود که در کوتاه‌مدت باید مورد توجه باشد اما این متغیر اقتصادی نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر است تا ابعاد کمی و کیفی آن در کنار یکدیگر مورد توجه باشند. از نگاه کمی و رشد محور، «اشتغال» رابطه ثابتی با «سرمایه‌گذاری» دارد و حل همه مشکلات اقتصادی به جذب سرمایه وابسته می‌شود؛ اما تجربه تاریخی نشان داده است که نه جذب سرمایه و نه حتی رشد اقتصادی به خودی خود نمی‌تواند به بهبود کیفیت اشتغال منجر شود.

نتایج بررسی‌های بخش‌های قبلی مبین آن است که در راهبرد توسعه اشتغال‌زا، حل مشکل اشتغال در درجه اول به شناسایی تنوع و پیچیدگی مسائل پیش روی راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارها بستگی دارد. بر همین اساس با توجه به اینکه حل مشکل اشتغال، تابعی از رونق کارآفرینی است، رفع موانع متنوع تأسیس و گسترش «کسب‌وکارهای مولد» و «ارتقای مهارت‌های مدیریتی» است که قبلاً به آن اشاره گردید.

بنابراین نتایج حاصل بیانگر آن است که به‌صورت کلی در روستای پیرسقا باید سیاست‌های دولتی، راهبرد اشتغال‌زا را باید با ایفای سه نقش «تسهیل بازار»، «جهت‌دهی به بازار در راستای اولویت‌های ملی» و «تکمیل بازار و پوشش کاستی‌های اجتماعی بازار» در دستور کار قرار دهد.

نتایج کمی بیانگر این است که این روستا:

○ در حوزه فراوری محصولات باغی و زراعی با میانگین تولید ۶ تن با سرمایه‌گذاری کل حدود ۴ میلیارد تومان و با اشتغال‌زایی ۳۰ نفر؛

○ در طرح پرورش ماهی با سرمایه‌گذاری کل ۵۰۰ میلیارد و ۹۵ تن ظرفیت و درآمد سالیانه ۱۳۰۰ میلیون تومان و با ایجاد اشتغال مستقیم ۴ نفر و ۸ نفر غیرمستقیم؛

○ در طرح فنی و اقتصادی صنایع تبدیلی میوه این طرح و فعالیت اشتغال‌زایی با ظرفیت ۸۰۰۰ تن، ۱ میلیارد سرمایه‌گذاری و ۵۰۰۰ متر مربع زمین، می‌تواند برای ۱۵ نفر به‌صورت مستقیم و برای ۱۰ نفر نیز به‌صورت غیرمستقیم شغل ایجاد نماید.

- در زمینه قالی بافی و جاجیم بافی و تولید انواع صنایع دستی ۸ تا ۱۰ نفر می‌توانند دارای شغل شوند؛ سرمایه ثابت این طرح ۲۰ میلیون و زمین مورد نیاز ۳۰۰۰ متر مربع می‌باشد.
 - در زمینه گردشگری نیز، ۱۵ نفر به صورت مستقیم و ۱۵ نفر به صورت غیر مستقیم می‌توانند صاحب شغل شوند و درآمد سالیانه ۱ میلیارد تومان و زمین ۳۵۰۰۰ متر مربع.
 - صنایع تبدیلی حبوبات با سرمایه‌گذاری ۱ میلیارد تومان و زمین ۷۰۰ متر مربع می‌تواند برای ۲۲ نفر اشتغال ایجاد کند.
- دارای قابلیت و پتانسیل است.
- با عنایت به برنامه‌های دولت و سیاست‌های مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس، برای ایفای سه نقش مذکور، موارد زیر حاصل شده است:
۱. در درجه اول، حل مشکلات کارآفرینی در قالب حل مشکلات زیرساختی، رقابت‌پذیری، ارتقای مهارت نیروی انسانی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی واحدهای اقتصادی پیشنهاد شده مورد توجه ویژه است؛
 ۲. در مرحله دوم دولت به شناسایی بخش‌های پیشران اقتصادی با اولویت اشتغال‌زایی پرداخته شد و با طراحی برنامه‌های توجیهی و سازوکارهای توسعه‌ای، تأمین مالی و سایر اقدامات توسعه اشتغال‌زایی مشخص و پیشنهاد گردید.
 ۳. در قالب نقش سوم نیز دولت باید به اصلاح قوانین کار با حفظ کرامت انسانی و با حفظ موازین «کار شایسته» دست زده و از اتخاذ راهکارهایی که صرفاً با تضعیف بندهای حمایتی قانون کار به دنبال تحریک اشتغال هستند پرهیز کند.
 ۴. انبوه جوانان روستای پیرسقا به‌ویژه جوانان تحصیل‌کرده‌ای که بعد از فارغ‌التحصیلی راهی بازار کار شده اما موفق به یافتن شغل و کسب نشده‌اند نه‌تنها در آمارهای اشتغال، بلکه شاخص آمارهای اجتماعی از جمله بالا رفتن سن ازدواج، رشد طلاق و سایر تبعات اجتماعی را بحرانی می‌کند که طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده می‌تواند در این زمینه نقش مفیدی ایفا کند؛
 ۵. با توجه به اینکه طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده، نتایج و خروجی چندین جلسه مشارکتی نیمه ساختاریافته بوده و ایده‌ها و مشاغل پیشنهاد شده از طرف جوانان متخصص همین روستا می‌باشد، بنابراین، انتظار می‌رود پاسخ مناسبی از سمت تقاضا به این عرضه نیروی کار داده‌شده و بسیاری از داوطلبان ورود به بازار کار پس از تحمل دوره‌های طولانی بیکاری به یافتن شغل خرسند باشند که این طرح باعث می‌شود هم نرخ مشارکت اجتماعی در طول برنامه‌های توسعه‌ای نرخ افزایش را نشان دهند و هم اینکه باعث نقش هرچند کوچک در افزایش آمار اشتغال و به تبع آن کاهش نرخ بیکاری و کاهش مهاجرت و افزایش روحیه اجتماعی و افزایش ازدواج و نرخ امید به زندگی شود.
- علاوه بر نتایج کمی که مهم‌ترین آن افزایش میزان درآمد و اشتغال و کاهش تعداد بیکاران این روستا می‌باشد، نتایج کیفی مورد انتظار نیز عبارت‌اند از

- شناخت علمی و تحلیل راهبردی مزیت‌ها، توانمندی‌ها و تنگناهای اساسی توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا.
- بسترسازی جهت رفع تنگناها و بهره‌گیری از توانمندی‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا؛
- یکپارچه‌سازی، هدفمند کردن و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی اشتغال‌زا؛
- تقویت ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های جدیدی تولیدی با تأکید بر تکمیل زنجیره ارزش و زنجیره تولید با مشارکت بخش غیردولتی؛
- تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت بخش عمومی، خصوصی، تعاونی و مردمی (ساکنین و ذینفعان روستاهای هدف) در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی.
- افزایش کیفیت زندگی روستاییان و بالا بردن سرزندگی آنان؛
- کاهش میزان مهاجرت روستاییان و افزایش امید به زندگی به جهت ایجاد مشاغل جدید و اشتغال آنان در مشاغل مختلف و درآمدزایی بالا.
- ایجاد زمینه‌های درآمدی متنوع و پایدار؛
- ایجاد کسب‌وکارهای جدید روستایی و به‌طور کلی تنوع معیشتی روستاییان.
- افزایش علاقه روستاییان به سرمایه‌گذاری در امور مختلف در روستا.

تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زای موجود روستا؛

بررسی‌های میدانی با استفاده از روش مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مشاور در هسته‌های مشارکتی در روستاهای هدف نشانگر آن است چهار گروه «عوامل اقتصادی»، «عوامل اجتماعی و فرهنگی»، «عوامل نهادی و ساختاری» در تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود روستای مورد مطالعه نقش داشته و باعث تحرک اقتصادی شود.

شکل ۴۳. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود

روستاها کانون تولید و ارزش‌آفرینی در هر کشوری می‌باشند که متناسب با نیازها و توانمندی اقتصادی می‌توان، به تعبیه و ایجاد سایر صنایع و خدمات مرتبط با اقتصاد روستا برای استفاده حداکثری از ظرفیت تولیدی و اشتغال‌زایی روستایی پرداخت؛ بنابراین، می‌توان گفت روستا موتور محرکه سایر صنایع و جریان اقتصادی کشور است که می‌تواند علاوه بر توانمند کردن بخش خصوصی، به تحول‌آفرینی در حوزه تولید و اشتغال‌زایی با استفاده از ظرفیت‌های کارآفرینی و فناوری‌های برتر را بر اقتصاد روستا و همچنین تحول اقتصاد کشور ایجاد نماید. لازمه دستیابی به چنین امری نیز، بازنگری و تغییرات جدی در قوانین مرتبط با توسعه روستایی، تهیه و تدوین سند چشم‌انداز و برنامه‌های راهبردی متناسب با شرایط موجود کشور با الهام از تجربه سایر کشورهای موفق در این حوزه و اختصاص اعتبارات و ارائه آموزش‌های لازم در این زمینه می‌باشد.

«اشتغال‌زایی و توسعه کسب‌وکار کوچک در روستای مورد مطالعه، به‌ویژه برای زنان روستایی و عشایری اغلب کم‌هزینه بوده و هزینه‌چندانی برای دولت ندارد. گسترش تعاونی‌های زنان روستایی برای ایجاد شغل و درآمد در روستا پیشنهاد می‌شود است و باید این مهم در دستور کار مدیران به‌ویژه مدیران مرتبط با بخش تعاون قرار گیرد. زنان روستای پیرسقا، از ذوق و استعداد بالایی برخوردار هستند، تضمین خرید محصولات تولیدی روستاییان از کارهای مهمی است که باید برای آن برنامه وجود داشته باشد و با افزایش دامنه‌های خریدهای تضمینی تلاش شود تا امنیت لازم برای توسعه فعالیت‌های روستایی در دستور کار قرار گیرد. به‌طوری‌که ساخت بازارچه‌های محلی و نمایشگاه‌ها می‌تواند به‌عنوان محلی مناسب برای فروش محصولات آن‌ها به قیمت مناسب پیشنهاد می‌شود. یکی دیگر از قطعات مهم پازل توسعه روستایی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای است که می‌تواند با برنامه‌ریزی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق کمتر توسعه‌یافته و محروم در جهت رشد و پیشرفت روستاها تلاش کند. آموزش‌های خاص کشاورزی، روستایی، آموزش راه‌اندازی کسب‌وکار کوچک در روستاها، ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت و قطب‌بندی کشاورزی برای هدفمندی آموزش‌های کشاورزی می‌تواند از جمله برنامه‌های سازمان آموزش فنی و

حرفه‌ای در توسعه روستاها قلمداد شود که همچنان که قبلاً نیز مطرح شد طرح توسعه گوسفند نژاد رومانوف با خوراک جلبک می‌تواند به‌عنوان یک کارآفرینی سبز در این منطقه مطرح باشد.

واقعیت آن است که در شرایط کنونی و با وضع موجود روستاها، نمی‌توان به دنبال ایجاد صنایع عظیم و در روستاها بود زیرا عملاً زیرساخت‌های لازم برای ایجاد این نوع صنایع وجود ندارد و از جنبه‌های گوناگون نیز صحیح و مقرون‌به‌صرفه نیست. در نتیجه صنایع کوچک بهترین انتخاب برای صنعتی کردن روستاها است تا با استفاده از ظرفیت‌های پایان‌ناپذیر این نوع کسب‌وکار به نتایجی چون افزایش درآمد و ارتقای رفاه روستاییان و همچنین کاهش مهاجرت به شهرها دست پیدا کرد.

تعیین برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

برای اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پس از جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی مستقل و ایده‌های کارآفرینی و اشتغال بر اساس تجربه‌های موفق در سایر استان‌ها و همچنین بررسی‌های میدانی در این روستا توسط گروه مشاور، طرح‌های سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار احصا گردیده است. پس‌از این مرحله با برگزاری کارگاه هم‌اندیشی با جوامع محلی و حضور مشاور در روستا و نشست با نخبگان، خبرگان محلی، نماینده کشاورزان، دامداران، سرمایه‌گذاران، معتمدین، صاحبان مشاغل و ... به احصا ایده‌های کارآفرینی پرداخته شد. در این راستا، جهت اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری، مؤلفه‌های مؤثر و شاخص‌های مربوط به آن‌ها در طرح‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی مورد شناسایی قرار گرفت.

در جهت توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی جهت ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی پیرسقا از بخش مرکزی شهرستان ابهر و توانمندسازی روستاییان و صاحبان مشاغل در این روستا نیاز به داشتن اهداف مشخص است تا شناسایی مهارت‌ها و تخصص‌های موردنیاز صورت گرفته باشد. برای این منظور با در نظر گرفتن ۴ مورد از پیشنهادات با استفاده از نرم‌افزار Decision Oven به اولویت‌بندی فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی پیرسقا پرداخته شده است. با احتساب فعالیت‌های دارای اولویت و برحسب چهار معیار موردتوافق در کمیته برنامه‌ریزی شامل:

- میزان گرایش مردم محلی با ضریب اهمیت ۰/۲۵؛
 - میزان نیاز به منابع آب با ضریب اهمیت ۰/۱۸؛
 - میزان آورده شخصی و تسهیلات بانکی با ضریب اهمیت ۰/۲۸؛
 - ارزیابی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های نسبی حاصل از برگزاری کارگاه‌های مشارکتی و داده‌ها و اطلاعات حاصل از مطالعات میدانی در وضع موجود با ضریب اهمیت ۰/۳۱؛
- اقدام به اولویت‌بندی پروژه‌های پیشنهادی در سطح روستا شده است.

شکل ۴۵. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف

Criteria		Options		Rankings		
Option name	Total score	میزان گرایش مردم مح...	منابع آب	تسهیلات	ظرفیتها و قابلیتها	
1 گردشگری	100.00	25.00	25.00	25.00	25.00	
2 صنایع تبدیلی میوه	77.38	21.43	17.86	16.67	21.43	
3 پرورش ماهی	51.19	17.86	14.29	8.33	10.71	
4 صنایع فرآوری حبوبات	29.17	7.14	7.14	4.17	10.71	
5 تولید خوراک دام	10.71	3.57	3.57	0.00	3.57	
6 قالی و حاحیم‌بافی	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	

با توجه به همین امر در راستای مشاغل پیشنهادشده از طرف روستاییان به احصاء و اولویت‌بندی مشاغل وابسته به طرح‌های توجیهی پرداخته شده است که طرح توجیهی با پیشنهادات مربوطه برحسب اولویت به شرح ذیل می‌باشد:

❖ ایجاد مشاغل خدماتی (تعویض روغنی، تعمیرگاه، سوپرمارکت، غذاخوری و ...) در مسیر ارتباطی اصلی

- شناسایی و ایجاد مسیرهای خدماتی؛
- ایجاد اقامتگاه‌هایی برای اقامت گردشگران و بوم‌گردان
- ایجاد امکانات بین راهی مانند سرویس بهداشتی، آبخوری، مبلمان و آلاچیق برای استراحت گردشگران
- بسترسازی مهارتی؛
- ایجاد صندوق‌های حمایتی برای طرح پیشنهادی.

❖ صنایع تبدیلی میوه و حبوبات

- برگزاری کارگاه‌های آموزش و مهارت‌افزایی؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت.
- ایجاد مرکز مشاوره تخصصی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری طرح پیشنهادی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق در این زمینه.

❖ قابلیت پرورش ماهی

- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی به مدرن؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت پرورش ماهی.
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی، نحوه کشت، برداشت، تولید محصول و...؛
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی در این زمینه؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش محصولات وابسته به این طرح؛

❖ در زمینه تولید انواع محصولات کشاورزی و خوراک دام

- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی؛

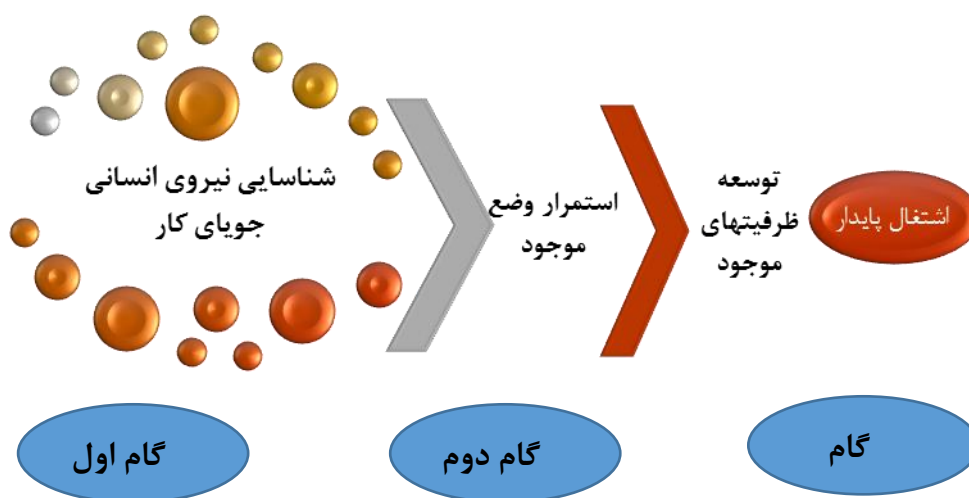
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه نحوه کشت، برداشت، تولید محصول؛
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی در حوزه‌های کشاورزی؛ و
- تعریف برنامه دقیق برای شرکت روستاییان در نمایشگاه‌های تخصصی عرضه محصولات روستایی.

تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا و تعیین هدف کمی اشتغال هر یک از طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی؛

بدون وجود یک راهبرد کلان توسعه و توسعه اقتصادی مشخص، نمی‌توان توفیق چندانی در توسعه اشتغال روستایی و توسعه کارآفرینی در روستاها به دست آورد؛ بنابراین باید تمرکززدایی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین سیاست‌های کلان توسعه کشور باشد. توسعه روستایی تنها از طریق توسعه زیرساخت‌های عمرانی و ارائه خدمات اجتماعی محقق نمی‌شود بلکه نیازمند اشتغال‌زایی درآمدزا برای روستاییان و تسریع توسعه فرهنگی آنان (در مقابل جذابیت‌های فرهنگی اجتماعی شهرها) است. صنایع تبدیلی از جمله مهم‌ترین زمینه‌های توسعه کشاورزی، توسعه روستایی و توسعه اشتغال‌زایی در روستاها است. وظیفه اصلی این صنایع، فرآوری محصولات کشاورزی و دامی روستا و تبدیل آن‌ها به کالاهایی نهایی‌تر و باارزش‌تر است که اغلب در صنایع و کارخانه‌های شهری انجام می‌شود. انجام این فعالیت‌ها در روستاها یا نواحی اطراف روستاها باعث خلق ارزش‌افزوده بیشتر در این مناطق و تحریک تولید می‌شود. به‌علاوه کیفیت و دوام در کنار آن محصولات نیز افزایش می‌یابد و قدمی روبه‌جلو در راستای تحکیم امنیت غذایی کشور برداشته می‌شود.

در جریان توسعه روستایی لازم است به‌منظور پایداری اشتغال روستایی علاوه بر شناسایی افراد بیکار و جویای کار، بسترهای مناسبی برای حفظ اشتغال و توسعه ظرفیت‌های وضع موجود نیز موردتوجه قرار گیرد.

شکل ۴۶. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی

بر اساس چنین چارچوبی می‌توان اهداف کمی اشتغال طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا را به شرح زیر طراحی و تدوین نمود.

جدول ۴۹. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در پیرسقا

روستاها	زمینه اشتغال	طرح یا پروژه پیشنهادی	ظرفیت اشتغال	توضیحات
پیرسقا	کشاورزی	توسعه باغات میوه	۳۰	تا ۶ میلیارد هزینه
		قابلیت پرورش ماهی گرمابی	۸	با ظرفیت ۹۵ تن سالیانه
		توسعه کشت انواع حبوبات	۴	۱۵۰ رأس
		تولید انواع خوراک دام	۳۲	
	صنایع	قالی بافی و جاجیم بافی و انواع صنایع دستی	۱۵	
		کارگاه بسته بندی حبوبات	۵	جزو مشاغل خانگی
		کارگاه تبدیلی انواع میوه	۸	-
	خدماتی	ایجاد تعویض‌روغنی و تعمیرگاه	-	-
		ایجاد سوپر مارکت و بوفه	-	-
		ایجاد غذاخوری	-	-

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

با توجه به یافته‌های حاصل، با احتساب هر یک از فعالیت‌های اشتغال‌زا می‌توان انتظار داشت که با اجرای ۴ فعالیت کشاورزی، ۳ فعالیت صنعتی و ۳ فعالیت خدماتی در مجموع با ۱۰ فعالیت اشتغال‌زای پیشنهادشده می‌توان به ایجاد اشتغال در پیرسقا کمک نمود.

۴. قمچ آباد

شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره ارزش، تولید و خوشه‌های کسب و کار در روستاهای هدف: در این قسمت به بررسی، شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره ارزش، تولید و خوشه‌های کسب و کار در روستای قمچ آباد در بخش مرکزی، شهرستان ابهر استان زنجان پرداخته می‌شود. مدل زنجیره ارزش پورتر به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحلیل فعالیت‌های یک بنگاه یا سازمان به‌شمار می‌رود. در شکل زیر شمای کامل این زنجیره برای یک نمونه مورد بررسی قرار گرفته را مشاهده می‌کنید.

شکل ۴۷. زنجیره ارزش مدل پورتر

در این زنجیره فعالیت‌های مختلف براساس نیازهای تولید پیش‌بینی شده است، شناسایی و تحلیل این فعالیت‌ها به‌عنوان فعالیت‌های ارزش آفرین اطلاعات بسیار مهمی از روند مالی و سود دهی می‌دهد و برنامه‌ریزان می‌توانند در شرایط مختلف تصمیمات درست بگیرند. زنجیره ارزش مجموعه‌ای از عملیات‌هایی است که در یک صنعت به‌صورت زنجیرگونه انجام می‌پذیرد تا به خلق ارزش منجر شود. محصولات از زمان حلقه‌های این زنجیره عبور می‌کنند و در هر حلقه ارزشی به محصول نهایی افزوده می‌گردد. ارزش افزوده عبارتند از؛ فروش خالص منهای ارزش مواد و خدمات خریداری شده از خارج در این تحقیق ارزش افزوده از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{مصارف واسطه} - \text{ارزش ستانده} = \text{ارزش افزوده}$$

روش تولید (تفریق)

در ادامه به تعریف عملیاتی متغیرهای زنجیره ارزش بر اساس مدل الماس پورتر طی جدول زیر پرداخته شده است.

جدول شماره ۵۰. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات زنجیره ارزش خوشه‌های کسب و کار

تعریف عملیاتی	متغیر	
اغلب چهارچوب ایجاد ارزش به‌عنوان مجموعه شرکت‌هایی که با همدیگر همکاری دارند و محصولی را ایجاد و به مشتری انتقال می‌دهند در نظر گرفته می‌شود. هدف چهارچوب ایجاد بیشترین سود برای افراد مرتبط با شبکه ارزش است. این مجموعه‌ها با ارتباط با هم دیگر برای ایجاد محصولات عمومی یا ارزش اقتصادی کار می‌کنند. این ارزش به‌عنوان دانش، ارزش مالی و دیگر ارزش‌های غیر عینی ظاهر می‌شود.	ارزش	
عملیات دریافت، ذخیره‌سازی، انبارداری، کنترل، حمل و نقل و برنامه‌ریزی. میزان اثربخشی و کارایی شرکت در این بخش وابستگی زیادی به تامین کنندگان مواد اولیه دارد.	تدارکات داخلی	فعالیت‌های اصلی
شامل ماشین‌کاری، بسته‌بندی، مونتاژ، نگهداری و تعمیرات تجهیزات، آزمایش محصولات و تمام کارهایی که ورودی‌ها را به خروجی‌ها تبدیل می‌کند.	عملیات‌ها	
شامل تمام فعالیت‌هایی که به‌منظور رساندن محصول آماده به‌مشتری صورت می‌پذیرد، انبار کردن، تکمیل سفارش، حمل و نقل، مدیریت توزیع .	تدارکات خارجی	
شامل فعالیت‌هایی که خریدار را وادار به خرید محصول می‌کند. انتخاب کانال توزیع، تبلیغات، ترفیع، قیمت‌گذاری، مدیریت خرده فروشی.	بازاریابی و فروش	
خدماتی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد. مثل پشتیبانی از مشتری، خدمات تعمیر، پاسخگویی تلفنی، قطعات یدکی و ...	خدمات	
تأمین مواد اولیه، سرویس برای قطعات و ماشین‌آلات، ساختمان‌ها و شامل توسعه‌ی تکنولوژی به‌منظور از پشتیبانی از فعالیت‌های زنجیره ارزش. مثل تحقیق و توسعه، اتوماسیون فرآیندها، طراحی و طراحی مجدد.	تأمین توسعه‌ی تکنولوژی	
شامل فعالیت‌های تأمین نیروی انسانی، آموزش و ایجاد رشد در آنها، حفظ آنها و پرداخت حقوق و دستمزد آنان.	مدیریت منابع انسانی	
شامل مدیریت عمومی، حسابداری، مالی، مدیریت کیفیت و ...	زیرساخت‌ها	

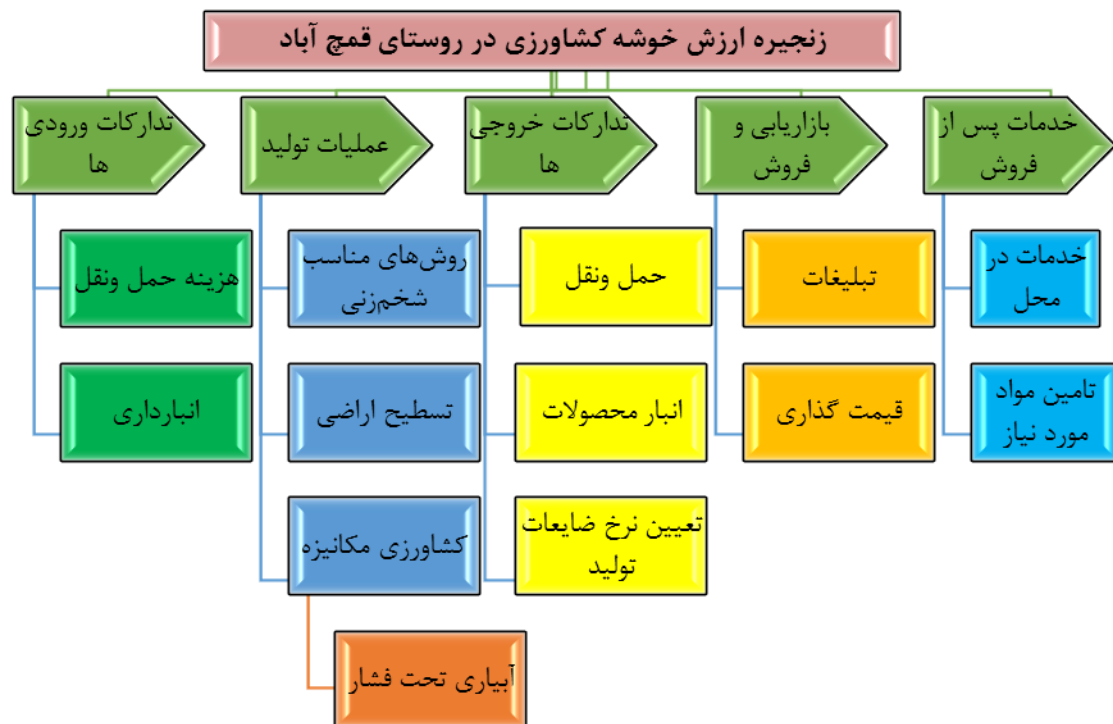
مأخذ: اکبری، ۱۳۹۷: ۱۲

بررسی یک سوال:

❖ فعالیت‌های ارزشی مسیر تولید در انواع محصولات کشاورزی روستا کدامند؟

زنجیره ارزش مجموعه‌ای از فعالیت‌هایی است که سبب می‌گردد تا در فرایند انجام کار، ارزش واقعی محصول و یا خدمت در فرایند تأمین، تولید و توزیع به شکل علمی تحلیل شود و با شناخت فرایندهایی که دارای بیشترین سهم در ارزش نهایی محصول هستند به چگونگی افزایش ارزش افزوده برای ذینفعان به خصوص مشتریان کمک نموده و بقای کسب و کار را در فضای رقابتی تضمین نماید. اما یکی از بخش‌های مهم که بررسی زنجیره‌ی ارزش در آن می‌تواند مزایای فراوانی به دنبال داشته باشد بخش کشاورزی است.

ابتدا زنجیره ارزش محصول در یک نگاه کلی دیده می‌شود. طبق مدل زنجیره ارزش مایکل پورتر فعالیت‌های ارزشی زنجیره ارزش به پنج مرحله به شرح زیر تقسیم می‌شود.

مرحله اول:

در این مرحله تدارکات ورودی‌ها صورت می‌گیرد، مثلاً در توسعه دامداری و گردشگری اقداماتی در خصوص هزینه جابجایی مواد اولیه و انتقال آنها به انبار و پس از آن به مزرعه یا ... می‌باشد. هنگام خرید مواد شرایطی مورد نظر است که باید متریال (مواد مورد نیاز) مورد نیاز کارگاه آنها را دارا باشد.

مرحله دوم:

مرحله دوم، عملیات ساخت و تولید می‌باشد که به چهار مرحله تقسیم می‌شود و هزینه‌های هر بخش به تفکیک در انواع محصول لحاظ می‌گردد.

مرحله سوم تدارکات خروجی:

تعیین نرخ ضایعات و تلفات، هزینه‌های حمل و نقل، انبار محصولات شامل این قسمت می‌شود. جابه‌جایی تولیدات از کارگاه‌ها به انبار و ماشین‌ها جزء این بخش از زنجیره ارزش محسوب می‌شود.

مرحله چهارم بازاریابی و فروش:

استفاده از تبلیغات، کانال‌های توزیع و قیمت‌گذاری در این بخش صورت می‌گیرد. با تبلیغات درباره فروش محصولات بین شرکت‌های پیمانکاری و شرکت‌های توزیع و پخش مواد و فرآورده‌های کشاورزی و صنعتی می‌توان درخواست ساخت و سفارشات خرید را افزایش داد. شناسایی کانال‌ها و روش‌های توزیع به نوعی که محصولات به‌بهترین وجه ممکن به مشتریان تحویل گردد و قیمت‌گذاری با اطلاعات کامل از بازار و میزان هزینه‌های انجام شده و حجم سفارشات توسط امور قراردادهای شرکت یا کارگاه با در نظر گرفتن سود مورد قبول شرکت انجام می‌شود.

مرحله پنجم خدمات پس از فروش:

شامل گارانتی معین محصولات و فراورده‌های فروخته شده مثلاً می‌باشد. تأمین مواد اولیه محصولات چه در زمان گارانتی و حتی پس از آن با قیمت‌های مناسب می‌تواند بر میزان سفارشات و تولید و همچنین ارزش افزوده هر محصول بیافزاید.

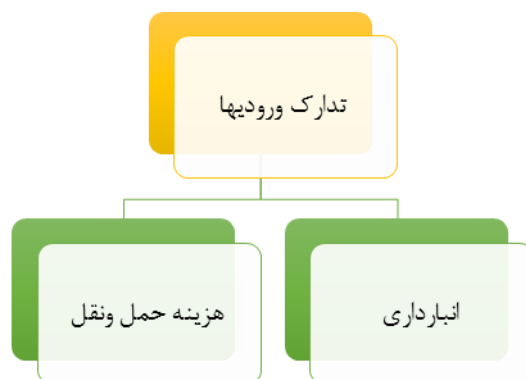
❖ بررسی سوال دوم:

• میزان ارزش افزوده هر کدام از محصولات شرکت چقدر است؟
در این بخش با توجه به تنوع تولید میزان ارزش افزوده همه محصولات تولیدی روستا به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد.

مرحله اول: هزینه‌های تدارک ورودی‌ها

پس از خرید مواد اولیه به انبار انتقال داده می‌شوند که باید هزینه حمل‌ونقل و انبارداری را محاسبه کرد. جهت تولید این قطعات از انبار به کارگاه‌های خودشان منتقل می‌شوند. میزان ارزش افزوده این مرحله از زنجیره ارزش با مراحل دیگر جمع و ارزش افزوده نهایی به‌دست می‌آید.

شکل ۴۸. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها

مرحله دوم: تولید

لیست هزینه‌های انجام شده به صورت جداول جداگانه بر اساس انواع محصولات تولیدی تنظیم می‌گردد تا بتوان نسبت به هزینه‌های جاری و تولیدی، مدیریت بهتری انجام داد و جهت کاهش هزینه‌های موجود و حذف هزینه‌های غیر ضروری بر میزان سود حاصله بیافزایند. زنجیره ارزش مرحله دوم از زنجیره ارزش مایکل پورتر را عملیات تولید تشکیل می‌دهد که در آن تمامی مراحل و فعالیت‌های ارزش‌زای تولید در نظر گرفته شده است. در این مرحله، هزینه‌های خرید مواد، سود مورد نظر، هزینه‌های استهلاک و دستمزد و هزینه‌های اداری محاسبه می‌شود که می‌توان با استفاده از روش تفریق ارزش افزوده ایجاد شده در هر فاز و در کل مرحله را محاسبه نمود.

مرحله سوم: تدارکات خروجی‌ها

فعالیت‌هایی که برای انتقال محصول تولید شده به مشتری انجام می‌شود؛ مانند انبار کردن کالای تولید شده، تکمیل سفارش، حمل و نقل و توزیع محصول. کالا پس از تولید از کارگاه به انبار انتقال داده می‌شود و آماده تحویل به مشتریان است، از موجودی انبار می‌توان میزان کالای مورد نیاز برای تولید را متناسب با سفارش تعیین کرد.

شکل ۴۹. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها

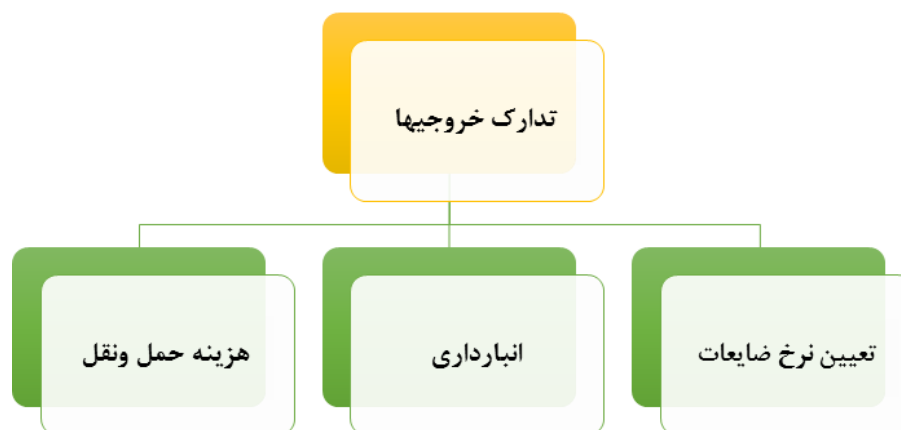

با محاسبه میزان هزینه‌ها و ارزش افزوده این مرحله می‌توان اهمیت آن را در ارزش افزوده کل پیدا کرد. همچنین براساس اهمیت مرحله می‌توان روی فرایندهای آن برنامه‌ریزی و طراحی نمود تا هزینه‌های آن تا حد امکان کاهش یابد. بعنوان مثال در بخش حمل و نقل انتخاب مکان انبار و کارگاه و همچنین مسیر و وسیله انتقال محصولات می‌تواند مهم و مورد توجه باشد. با مشخص شدن میزان تولید و در دست داشتن میزان خرید متریال (مواد) نرخ ضایعات تولید بدست می‌آید که کنترل و تقلیل آن به وسیله طراحی بهتر محصول در مرحله تولید و نحوه انتقال مواد و محصولات تولید شده در سطح کارگاه‌ها و جلوگیری از اتلاف منابع تولید میزان هزینه‌ها کاهش چشم‌گیری خواهد داشت. پس از تولید در کارگاه بایستی محصولات به انبار انتقال داده شوند و در موقع مقرر برای فروش برده می‌شوند. با توجه به ابعاد و وزن استاندارد هر یک از فراورده‌های کشاورزی و صنعتی هزینه ماشین‌آلات و دستمزد نیروی کار برآورد می‌شود.

مرحله چهارم: بازاریابی و فروش

وظایفی که به آگاه شدن از خواسته‌ها و نیازهای مشتریان و آگاه ساختن آنها از محصولات و خدمات کسب و کار مربوط است. فعالیت‌هایی مانند تبلیغات، قیمت‌گذاری که خریدار را ترغیب به خرید محصول می‌کند، در این دسته قرار می‌گیرد.

شکل ۵۰. زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش

در بخش تبلیغات ساخت محصول خوب و نصب سریع و تحویل به‌موقع و همچنین ارائه خدمات مناسب و تأمین قطعات به‌خرداران به‌نوعی تبلیغ مؤثری خواهد بود. جهت تبلیغات اینترنتی نیز دو نفر مسئول پیگیری و نصب آگهی و بروزرسانی سایت شرکت بوده که هزینه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و نیروی کار در نظر گرفته می‌شود.

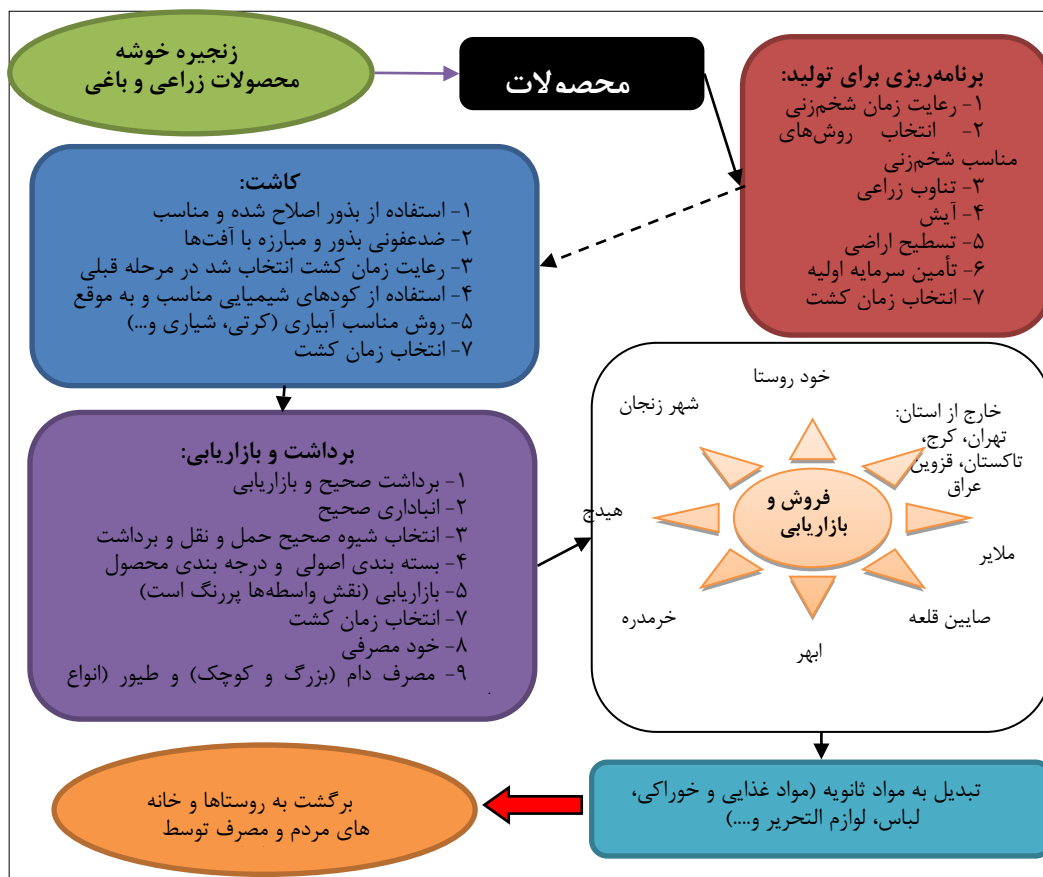
مرحله پنجم: خدمات پس از فروش

فعالیت‌هایی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد، مانند نصب و راه‌اندازی محصولات، آموزش روش استفاده از آنها و تأمین قطعات یدکی، تعمیر و سرویس محصولات. در این بخش هر چه هزینه‌های پیش آمده کمتر باشد سود حاصله بیشتر خواهد بود. در ضمن می‌توان با ارائه طرح‌های مختلف ضمانتی و گارانتی محصولات در مقاطع زمانی متفاوت بر قیمت تمام شده افزود.

با توجه به اهمیت زنجیره ارزش کسب‌وکارهای کوچک در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی در این قسمت به بررسی این شاخص در خوشه‌های تولید در روستای قمچ آباد پرداخته می‌شود. در زمینه خوشه تولیدات زراعی که مهمترین خوشه تولید محسوب می‌شود، می‌توان گفت، در این روستا، کشت اولیه (سیب و گلابی) در فصل پاییز و کشت ثانویه در ماه خرداد انجام می‌گیرد و اغلب روش کشت در این محدوده به‌صورت سنتی از نوع کرتی، شیاری است و استفاده از فناوری‌های نوین به‌صورت محدود انجام می‌گیرد. ولی باید توجه کرد، با به‌کارگیری فناوری‌های نوین تولید شامل استفاده از بذر اصلاح‌شده، مبارزه با آفات و ضدعفونی بذر، رعایت زمان کاشت، روش مناسب آبیاری و استفاده از کود شیمیایی به‌اندازه صحیح می‌توان تولید کل اراضی را در سطح روستا را به حداکثر رساند. پذیرش فناوری‌های نوین تولید در کشاورزی در این روستا مشروط به دانش و اطلاعات کشاورزان است و همچنین یکی از عناصر اصلی فرآیندهای پذیرش نوآوری در کشاورزی، بهبود و توسعه دانش در مورد فناوری‌های نوین، از طریق انباشت اطلاعات در طول زمان می‌باشد. از آنجاکه غالب محصولات کشاورزی در مناطق روستای شهرستان ابهر بلافاصله پس از برداشت مصرف نمی‌شوند؛ فرآیند بازاریابی در این محدوده نقش مهمی را در تعیین ارزش نهایی محصولات ایفا می‌کند؛ بنابراین، فرآیند تولید مواد غذایی و سایر محصولات کشاورزی با برداشت آنها از سطح مزرعه پایان نمی‌یابد. درآمد کشاورزان در این منطقه تنها به‌کل تولید بستگی ندارد، بلکه تا حد زیادی، به‌توانایی وی در زمینه مدیریت تلفات پس از برداشت و بازاریابی محصولات رابطه دارد. فساد پس از برداشت و اتلاف مواد غذایی یک

پدیده شایع در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است. کشاورزان روستایی برای به حداقل رساندن تلفات پس از برداشت نیاز به دانش و اطلاعات دارند. همچنین، کشاورزان به اطلاعات مربوط به بازار برای بازاریابی مناسب نیازمند هستند. تصمیم کشاورزان مبنی بر فروش محصولات خود بر سر مزرعه و یا در بازار بستگی به عوامل مختلفی مانند؛ اندازه زمین، میزان سرمایه، امکانات حمل‌ونقل و اطلاعات در رابطه با بازار و قدرت نگهداری محصول در منزل مسکونی و میزان بدهی به دلان یا بازاریان شهری دارد. نمودار زیر زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در روستای قمچ آباد در شهرستان ابهر را نشان داده است.

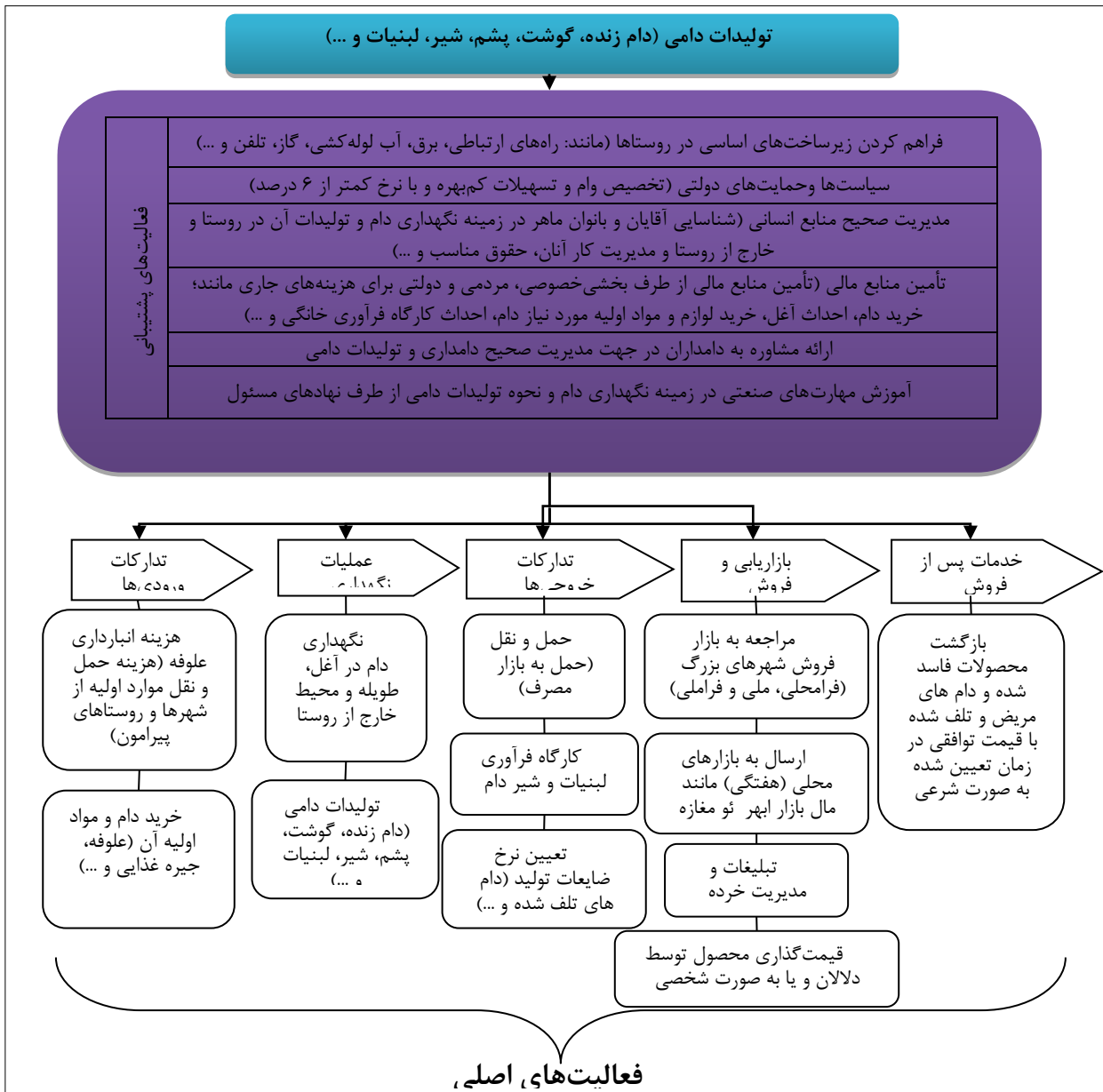
نمودار شماره ۱۵. زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

علاوه بر خوشه زراعت در این روستا تعدادی دیگر از خوشه‌های کسب و کار و تولید شناسایی شده که در ادامه زنجیره ارزش خوشه کسب و کار برای هر کدام از آنها نشان داده شده است. لذا در ادامه زنجیره ارزش تولیدات دامی در سطح این روستا آورده شده است.

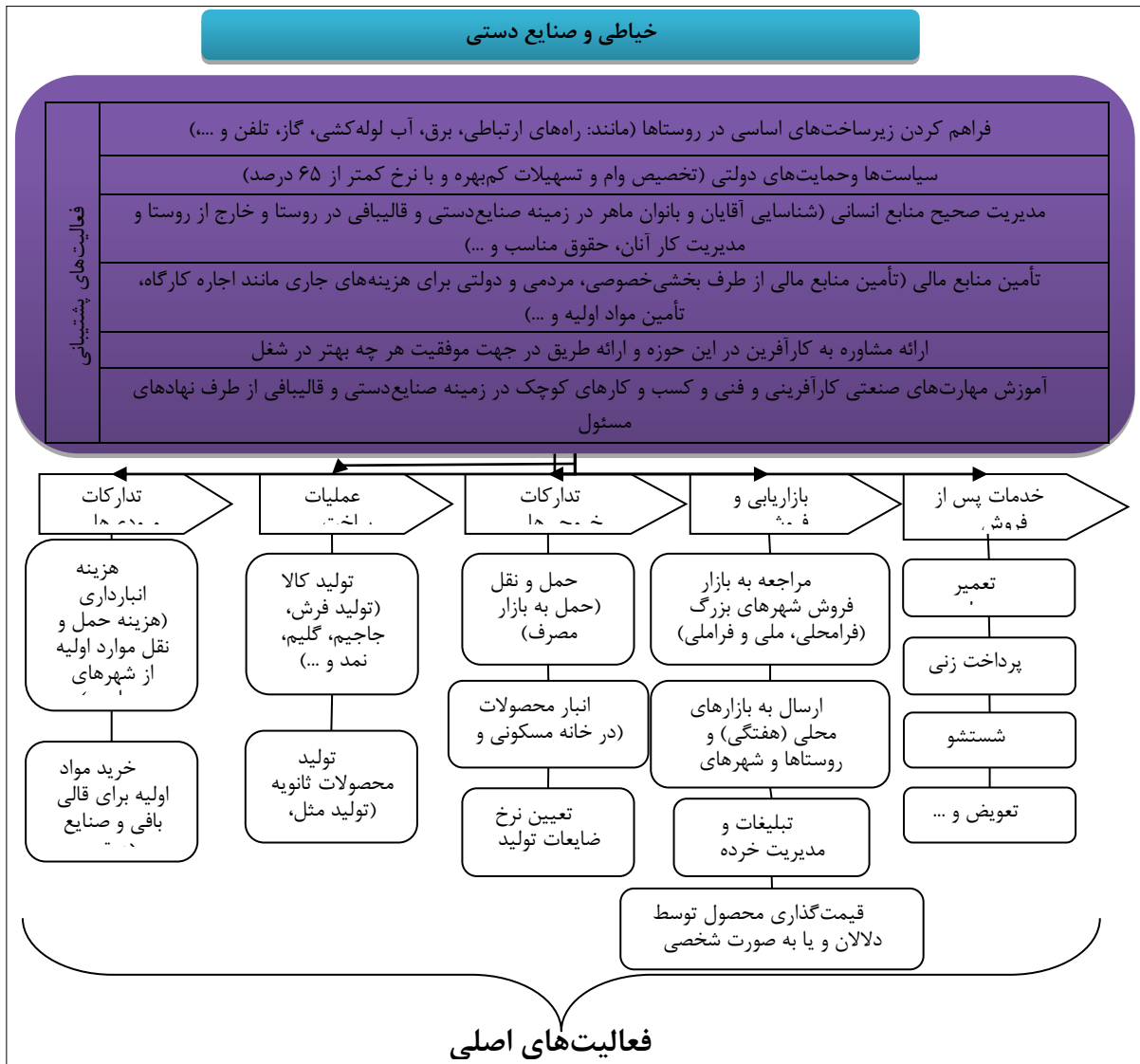
نمودار ۱۶. زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات دامی (دام زنده، گوشت، پشم، شیر، لبنیات و ...)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

علاوه بر این در ادامه زنجیره ارزش تولیدات صنایع روستایی (صنایع دستی، قالبیافی، نمددورزی و ...) در سطح روستای قمچ آباد از دهستان ابهر آورده شده است. لازم به ذکر است که در این حرفه غالب زنان و مردان دارای مهارت هستند در فصول سرد سال به این مشاغل مشغول می‌شوند و از این طریق امرار معاش می‌کنند.

نمودار ۱۷. زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی (صنایع دستی، قالیبافی و ...)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

توصیف و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستا:

روستای قمچ آباد از توابع بخش مرکزی شهرستان ابهر می‌باشد. این سکونتگاه در یک پهنه جغرافیایی کوهستانی استقرار یافته است. آب و هوای روستا سرد بوده و همانند سایر سکونتگاه‌های استان دارای بارش زیاد برف است. در شکل زیر موقعیت روستای قمچ آباد در سطح بخش مرکزی شهرستان ابهر مشخص شده است.

؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟

شکل ۵۱: موقعیت جغرافیایی روستای قمچ آباد

در این قسمت از تحقیق به بررسی، توصیف و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای قمچ آباد در بخش مرکزی شهرستان ابهر پرداخته می‌شود (جدول ۲).

جدول ۵۱. قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی- انسانی، زیرساختی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و

اشتغال در روستای قمچ آباد

بخش	قوت (S)	ضعف (W)	فرصت (O)	تهدید (T)	
طبیعی	S1- قابلیت زمین‌ها در پیرامون روستاها جهت توسعه صنایع کوچک و تبدیلی	W1- طولانی بودن دوره سرما در منطقه و در نتیجه کوتاه بودن دوره کشاورزی و کمبود محصولات کشاورزی در منطقه	O1- به کارگیری منابع روستا و بهره برداری از منابع طبیعی بلا استفاده.	T1- آلودگی منابع آب و خاک روستا و تخریب محیط زیست.	
	S2- وجود آب و هوای مناسب برای کشت محصولات کشاورزی	W2- کوهستانی بودن و ناهمواری زمین‌های منطقه برای کشت	O4- غنای محیط طبیعی منطقه	T2- عدم وجود مدل هیدرولیکی و شبیه‌سازی سیلاب رودخانه‌ها.	
	S3- شیب مناسب برای هرگونه ساخت وساز و توسعه کسب و کارهای کوچک روستایی.	W3- حاکمیت اقلیم سرد در منطقه و در نتیجه پایین بودن بارش باران و در برخی موارد کم آبی	-	T4- عدم تأمین علوفه مورد نیاز دام برای تمامی دامداران و تهیه برخی از آنان از بیرون روستا.	
	S4- استحکام مناسب سازند زمین‌شناسی برای توسعه ساخت‌وساز	W4- وجود روزهای سرد و برفی به همراه باد و ایجاد محدودیت در تولیدات کشاورزی	-	-	
	S5- امکان توسعه منابع آب با ایجاد سد و بند	W4- محدودیت خاکهای حاصلخیز و قابل کشت در منطقه و فقر پوشش گیاهی برای چرای دام‌ها	-	-	
اقتصادی	S6- امکان کشت صیفی‌جات در مقیاس کوچک و بزرگ؛	W5- ضعف فعالیت‌های صنعت و خدمات برای ایجاد اشتغال و کاهش مهاجرت	O5- ایجاد فعالیت‌های غیرزراعی	T5- فقدان صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی.	
	S7- امکان افزایش تولید با بهره برداری مناسب از منابع آب و استفاده از شیوه‌های نوین آبیاری	W6- دشواری امکان استفاده از منابع آب	O6- جمع‌آوری محصولات لبنی از روستاهای اطراف توسط روستاییان	T6- افزایش قیمت زمین و بورس بازی زمین.	
	S8- وجود تعداد زیاد دام سبک مانند گوسفند و بز و دام‌های سنگین بویژه شتر و گاو؛ تولید انواع محصولات دامی و لبنی	W7- پایین بودن سطح درآمد مردم	O7- قابلیت کشت محصولات جایگزین در زمان کم آبی مانند شالی خشکه	T7- وجود واسطه‌ها در فرایند بازاریابی محصولات کشاورزی	
	S9- قابلیت توسعه صنایع دستی و خیاطی	W8- نوسان قیمت در مراحل کاشت، داشت و برداشت محصولات و در نتیجه افزایش قیمت محصولات	O8- بازاریابی مناسب برای تولیدات بومی	T8- عدم حمایت از کارآفرینان مشاغل صنعتی در روستا.	
	S10- تنوع تولید محصولات کشاورزی و امکان ایجاد پیوندهای اقتصادی با مناطق دیگر	W8- مساعد نبودن کیفیت برخی از اراضی کشاورزی برای تولید انواع محصولات	O9- ایجاد فرصت‌های جدید اقتصادی و متنوع سازی اقتصاد روستایی و جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی	T9- عدم توجه به توسعه کسب و کارهای جدید روستایی؛	
	S11- امکان تولید مواد غذایی و صنایع تبدیلی و برگزاری هفته بازار در این روستا	W8- مشکل تأمین علوفه مورد نیاز دام‌ها و در نتیجه پایین بودن ارزش افزوده بخش دامداری	O10- افزایش سطح درآمد ساکنان بومی	-	
	فرهنگی و اجتماعی	S12- جود امنیت در منطقه	W9- بالا بودن نرخ بیکاری و عدم تعادل عرضه و تقاضای نیروی کار	O11- مشارکت دهیاران و شوراها در طرح‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی	T10- کمبود آگاهی روستاییان در زمینه ثمرات اقتصادی توسعه بخش

خدمات و گردشگری.				
T11-آسیب‌پذیری فرهنگ بومی روستای در مقابل تحولات اقتصادی.	O12- افزایش مشارکت مردم برای توسعه اقتصادی روستا.	W10- دولتی بودن مالکیت برخی از اراضی کشاورزی پیرامون روستا	S13- بالا رفتن میزان با سواد و افزایش نسبی نیروی انسانی ماهر	
T12- ضعف مدیریت و برنامه ریزی در امر توسعه اقتصادی	O13- افزایش نیروی انسانی آموزش دیده لازم	W11- پایین بودن اعتماد روستاییان به مسئولان دولتی.	S14- تمایل به مشارکت بالا بین روستاییان جهت توسعه خدمات.	
T13- کمبود نیروی انسانی ماهر در زمینه مشاغل مختلف اقتصادی.	O14- امکان مشارکت بخش دولتی و خصوصی در ایجاد اشتغال	W12- عدم توزیع بهینه جمعیت در منطقه	S15- وجود نیروی انسانی کافی در جهت توسعه مشاغل خدماتی و گردشگری.	
-	-	W13- همکاری پایین مردم با اجرا کنندگان طرح‌های اشتغال‌زایی	S16- کاهش میزان باروری با افزایش آگاهی عمومی و در نتیجه کاهش جمعیت بیکار در آینده	
T14- کمبود سرویس‌های بهداشتی عمومی در سطح روستاها.	O14- امکان توسعه و گسترش شبکه ارتباطی	W14- محدودیت امکان توسعه فیزیکی روستاها به دلیل موقعیت کوهستانی منطقه	S17- امکان ایجاد سلسله مراتب مناسب و بهینه سکونتگاه‌ها	فضایی
T15- نبود آزادی در ساخت و ساز به دلیل وجود حریم	O15- استفاده از پتانسیل فضای باز در اطراف روستا.	W15- نامعلوم بودن محدوده روستا و عدم بروز رسانی طرح هادی روستایی.	S18- وجود ساختار فضایی مناسب برون روستایی (مانند راه ارتباطی، اراضی، ارتفاع و ...) و زمین‌های باز برای ایجاد صنایع	
T16- تغییر حوضه کاربردی اراضی و کشاورزی باید و نگرش اقتصادی.	O16- نظارت بنیاد مسکن بر حریم روستا و رعایت حریم دیده شده در طرح هادی.	W16- عدم هماهنگی روستاییان با دهیار و شوراها در جهت ساخت‌وساز روستایی.	S19- وجود شهر ابهر به عنوان شهر پشتیبانی کننده فضایی این روستا و وجود یکپارچگی و انسجام فضایی بین روستاهای این منطقه	
T17- افزایش بی رویه ساخت و سازهای روستایی	-	W17- عدم توزیع بهینه خدمات زیربنایی و روبنایی	S20- رعایت ساخت و سازهای جدید در روستا طبق ضوابط و مقررات طرح هادی.	

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

بنابراین با توجه به قابلیت‌های و تنگناهای موجود در روستای قمچ آباد می‌توان گفت که این روستا دارای پتانسیل‌های بسیاری در زمینه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی بخصوص در زمینه کشت پرورش صیفی‌جات، طیور، دامداری سنتی و نیمه‌صنعتی و کسب و کارهای خانگی برای بانوان از جمله خیاطی و صنایع دستی دارد و در صورت توجه و برنامه‌ریزی درست به این زمینه‌ها می‌توان به توسعه اقتصادی مناسبی دست یافت.

ظرفیت شناسی نیروی انسانی از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار

در زمینه ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای قمچ‌آباد از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار ابتدا اقدام به برگزاری جلسات مشارکتی با جوامع روستایی و طرح موضوع تحقیقاتی و شناسایی قابلیت‌ها و تنگناهای اشتغال‌زایی در ابعاد مختلف از طریق طراحی پرسشنامه به‌واسطه تسهیل‌گران محلی گردید. سپس به ظرفیت‌های نیروی انسانی در مشاغل مختلف در روستا پرداخته شد و که به تکفیک در شرح زیر آمده است.

جدول ۵۲. ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای قمچ آباد

مهارت در زمینه	تعداد بیکاران (نفر)	مهارت در زمینه	تعداد بیکاران (نفر)
مبل ساز	۶	گلخانه‌دار	۱
شاطر	۳	قالیباف	۱۵
فراکار صنعتی	-	صنایع دستی	۱۲
طراحی لباس	۱	تخصص در حوزه گردشگری	۰
خیاط	۴	دامدار	۲۵
زارع و باغدار	۲۰	جوشکار	۴
تعمیرکار	۳	کارشناس تغذیه	۰
آلومنیوم‌ساز	۱	کارشناس علوم اجتماعی	۰
کارشناس بازاریابی	۰	کارشناس حسابداری	-
کارشناس مدیریت	۰	کارشناس تأسیسات	۲
برق کار	۳	قهوه‌خانه‌دار	۲
پرورش قارچ	۰	سوپر مارکت	۱۶

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

همان‌طوری که جدول فوق نشان می‌دهد، بیشترین تعداد بیکاران در زمینه قالیباف (۱۵ نفر)، دامدار (۲۵ نفر)، زارع و باغدار (۲۰ نفر)، صنایع دستی (۱۲ نفر) و سوپرمارکتی (۱۶ نفر) بوده است که نشان دهنده وجود ظرفیت خوب و بالای روستای در زمینه صنایع دستی و کشاورزی می‌باشد که اخیراً به دلیل کم‌آبی موجود از رونق آنها کاسته شده و صنایع دستی نیز به دلیل مشکلات تأمین مواد اولیه و بازار مصرف از رونق افتاده است.

شناسایی و اولویت‌بندی مهمترین ظرفیت‌های روستا با تاکید بر برندسازی فعالیت‌ها و خدمات

برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا:

ظرفیت را می‌توان توانایی‌ها، استعدادها و قابلیت‌های موجود منطقه‌ای تعریف نمود که در صورت بهره برداری صحیح و روشمند قادر است کارایی، بهره‌برداری و اثربخشی منابع را در سطح منطقه افزایش دهد. بر این مبنا ظرفیت و توسعه ظرفیتی تمرکز بر توانایی روستا برای خلق شرایط مطلوب در جهت استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود در یک شیوه پایدار است. یافته‌های میدانی و داده‌های اسنادی موجود نشان می‌دهد که روستای مورد مطالعه از ظرفیت‌های متفاوتی برای توسعه اقتصادی به شرح زیر برخوردار است.

تحلیل مطالعات میدانی و داده‌های اسنادی نشان می‌دهد که در حال حاضر روستای قمچ آباد دارای ظرفیت‌های مختلف در حوزه‌های متنوع طبیعی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، خدماتی، زیرساختی و کالبدی به شرح زیر است که قادرند فعالیت‌های تولیدی روستا را تحت تأثیر قرار داده و زمینه رونق اقتصادی و اشتغال روستا را فراهم آورند:

- ۱- قرار گرفتن در مجاورت محور ارتباطی.
- ۲- برخورداری از چاه‌های نیمه عمیق.
- ۳- وجود اراضی زراعی در پیرامون روستا و ظرفیت توسعه کشاورزی.
- ۴- امکان ایجاد کشت گلخانه‌ای و ارگانیک در مقیاس کوچک؛
- ۵- امکان پرورش دام‌هایی بزرگ.

- ۶- پرورش قارچ به صورت کوچک و خانگی.
 - ۷- وجود صنایع دستی (خیاطی، نمدبافی، قالببافی، سوزن‌دوزی و ...).
 - ۸- وجود دامداری‌های سنتی و نیمه‌صنعتی و وجود ظرفیت توسعه آنها.
 - ۹- مکانیزاسیون آبیاری (قطره‌ای و بارانی).
 - ۱۰- ظرفیت پرورش طیور خانگی و ماکیان و مرغداری‌های سنتی.
 - ۱۱- کشت صیفی جات با کیفیت در روستا.
 - ۱۲- بسته‌بندی و بوجاری محصولات کشاورزی
 - ۱۳- کشت کلزا در سطح روستا.
 - ۱۴- وجود افراد متخصص در زمینه خیاطی و صنایع دستی.
- همان‌طوری که، قابل مشاهده است این روستا دارای ظرفیت‌های طبیعی و انسانی متفاوتی است. در این میان مهمترین ظرفیت اقتصادی روستا که می‌تواند در راستای توسعه اقتصادی و فعالیت‌های اشتغال‌زا مفید واقع شود و به عنوان برند اقتصادی و سرمایه‌گذاری عمل نمایند به شرح زیر می‌باشد.

جدول ۵۳: ظرفیت‌های برند روستای قمچ آباد

مقیاس تأثیرگذاری		ظرفیت‌های برند روستا
دهستان	روستا	
*	*	وجود افراد ماهر در زمینه صنایع دستی و خیاطی
*	*	کشت صیفی جات با کیفیت در منطقه
-	*	دامداری‌های نیمه‌صنعتی
-	*	وجود دام‌های سنگینی مانند اسب و گاو
		امکان ایجاد محصولات کشاورزی و زراعی از قبیل انگور، لوبیا، گندم و جو، یونجه

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی قابل اجراء توسط افراد بومی و غیر بومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید؛

با توجه به شناخت ابتدایی تیم پژوهشی از روستای قمچ آباد، در ابتدای هر یک از جلسات مشارکتی یک کارگاه اولیه در خصوص کارآفرینی و نحوه سرمایه‌گذاری در دهیاری روستا برگزار گردید. در این کارگاه تیم پژوهشی به تشریح وظایف خود و اطلاعات مورد نیاز پرداخته و هدف از کار را تعیین نمودند. بعد از آشنایی ابتدایی روستاییان با مفاهیم اولیه و کارکردهای آماده‌سازی سند با استفاده از روش ارزیابی مشارکتی و تکنیک توفان مغزی حاضرین در جلسه را به مشارکت در بحث و ارائه ایده خود ترغیب شدند. لذا نتایج حاصله نشان داد که روستاییان حاضر در جلسه طرح‌های مختلفی را ارائه نمودند که به شرح جدول زیر می‌باشد.

جدول ۵۴. ایده‌های کارآفرینی در روستای قمچ آباد

زمینه‌ها	ایده‌های کارآفرینی
کشاورزی	توسعه دامداری صنعتی و نیمه‌صنعتی پروراندی کوچک تولیدات گلخانه‌ای و صیفی‌جات
صنعت	بسته‌بندی محصولات لبنی بوجاری محصولات کشاورزی
خدمات	خیاطی و صنایع دستی

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

در ادامه به معرفی هر کدام از طرح‌ها پرداخته شده است:

طرح پرورش دام و دامداری صنعتی روستا

نیاز انسان به پروتئین موجب شده که دام‌های اهلی توسط بشر نگهداری و پرورش یافته و بخشی از نیاز غذایی وی را تأمین نمایند، گرچه در سال‌های اخیر جایگزین‌هایی برای گوشت قرمز معرفی شده ولیکن طعم و مزه گوشت کماکان این محصول را بدون رقیب نگه‌داشته است. با عنایت به اینکه جمعیت دامی یک کشور سرمایه ملی محسوب می‌گردد تداوم تولید و استفاده صحیح از فرآورده‌های آن حیاتی می‌باشد؛ بنابراین تولید گوشت قرمز باید چنان باشد که علاوه بر امکان تداوم تولید، صیانت از جمعیت دامی کشور را به‌عنوان یک سرمایه ملی و استفاده بهینه از فرآورده‌های آن را میسر سازد.

افزایش جمعیت کشور در سال‌های اخیر و به‌تبع آن افزایش مصرف فرآورده‌های غذایی موجب شده است که روش‌های سنتی استحصال مواد غذایی اعم از کشاورزی و دامداری کارایی خود را از دست بدهند. از سوی دیگر با توجه به نیاز حیاتی انسان به پروتئین و همچنین سیاست‌های دولت جمهوری اسلامی مبنی بر لزوم خودکفایی و عدم وابستگی به بیگانگان در تأمین مواد غذایی اساسی موردنیاز شهروندان، در گام نخست و دستیابی به بازارهای خارجی منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای، در گام بعدی، به‌کارگیری روش‌های علمی نوین اهمیت روزافزونی یافته است.

شکل شماره ۵۲. طرح پرورش دام و دامداری نیمه‌صنعتی روستا

طرح‌های دام‌پروری خصوصاً پرورش گاو و گوسفند با روش‌های علمی و در قالب واحدهای صنعتی و نیمه‌صنعتی موجبات دستیابی به تولید اقتصادی و بهداشتی فرآورده‌های دامی را فراهم می‌آورد. با اجرای این‌گونه طرح‌ها علاوه بر تأمین پروتئین دامی جوامع در حال رشد، راندمان تولید افزایش یافته و از امکانات بالقوه و بالفعل محلی و منطقه‌ای استفاده بهینه به عمل می‌آید مضافاً اینکه باعث ایجاد اشتغال مولد گردیده و سوددهی معقولی را برای سرمایه‌گذار در پی خواهد داشت.

جدول شماره ۵۵. طرح پرورش دام صنعتی با ظرفیت ۵۰ رأس گاو

فرم خلاصه پروژه	
عنوان طرح: طرح پرورش دام صنعتی	
بخش: کشاورزی زیر بخش: دامداری	
تولیدات / خدمات: پرورش گاو	
مکان: منطقه آزاد ☐ منطقه ویژه اقتصادی ☐ شهرک صنعتی ☐ زمین‌های اصلی ☒	
توصیف طرح: طرح‌های دام‌پروری خصوصاً پرورش گاو و گوسفند با روش‌های علمی و در قالب واحدهای صنعتی و نیمه‌صنعتی موجبات دستیابی به تولید اقتصادی و بهداشتی فرآورده‌های دامی را فراهم می‌آورد. با اجرای این‌گونه طرح‌ها علاوه بر تأمین پروتئین دامی جوامع در حال رشد، راندمان تولید افزایش یافته و از امکانات بالقوه و بالفعل محلی و منطقه‌ای استفاده بهینه به عمل می‌آید مضافاً اینکه باعث ایجاد اشتغال مولد گردیده و سوددهی معقولی را برای سرمایه‌گذار در پی خواهد داشت.	
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: روستای پیرسقا	
محل احداث پروژه	روستای پیرسقا
تعداد دام بزرگ (گاو و گاو میش در سطح روستا)؟	۱۰۰ رأس
تعداد دام کوچک (گوسفند و بز در سطح روستا)؟	۱۵۰۰ رأس
تعداد افرادی که در زمینه دامداری فعالیت می‌کنند؟	۴۰ نفر
تعداد دامداری‌های فعال در سطح روستا؟	کلا سنتی می باشد
میزان تولید علوفه دام در سطح روستا؟	کاه
میزان خرید علوفه از سایر روستاها جهت تغلیف دام؟	-
میزان مراتع روستا جهت تغلیف دام (به هکتار)؟	زمینهای کشاورزی قبل از کشت
نحوه تأمین هزینه‌های اولیه	-
محل خرید دام زنده	زنجان، ابهر و صائین قلعه
محل تأمین علوفه دام (شهرها و روستاها)	ابهر و صائین قلعه
نوع میزان تولیدات دامی در سطح روستا (تن و تعداد)؟	گوشت زنده:- شیر: ۱ تن
تعداد شاغلین	۵ نفر
سرمایه‌گذاری ثابت طرح	زمین محل اجرای متراژ: یک هکتار

قیمت کل: ۲۵ میلیون تومان	طرح:	
محوطه‌سازی: ۳۰۰ میلیون تومان	هزینه‌های جانبی	
ساختمان‌ها: ۲۰۰ میلیون تومان		
تأسیسات و تجهیزات: ۱۵ میلیون تومان		
ماشین‌آلات و تجهیزات آزمایشگاهی: ۱۰ میلیون تومان		
وسایل نقلیه و حمل‌ونقل داخل کارخانه: ۶ میلیون تومان		
تجهیزات اداری و کارگاهی: -		
هزینه‌های قبل از بهره‌برداری: ۵۰ میلیون		
کل هزینه‌های جاری طرح:		هزینه‌های جاری طرح
گوشت زنده: ۱۰ تن	میزان تولید	جدول فروش
شیر: ۷۵۰ کیلو در روز		
کود: ۱۰۰ تن سالانه		
جهاد کشاورزی		محل صدور مجوز
بخش خصوصی		اعطای زمین (توسط دولت یا بخش خصوصی)
شخصی		نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)
۳۰ درصد شخصی، ۷۰ درصد دولتی		محل تأمین مالی (دولتی یا خصوصی)
۳۰ میلیون تومان		تأمین نیرو
موجود		تأمین آب
-		اینترنت و تلفن
جهاد کشاورزی		صدور پروانه بهره‌برداری
شخصی		مدیریت اجرای پروژه
ابهر، صائین‌قلعه	روستا	بازاریابی و فروش محصولات تولیدی
	شهر	
	-	
	زنجان	
	-	
	خارج از کشور	
تسهیلات		موانع و مشکلات موجود در فرآیند احداث این پروژه

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

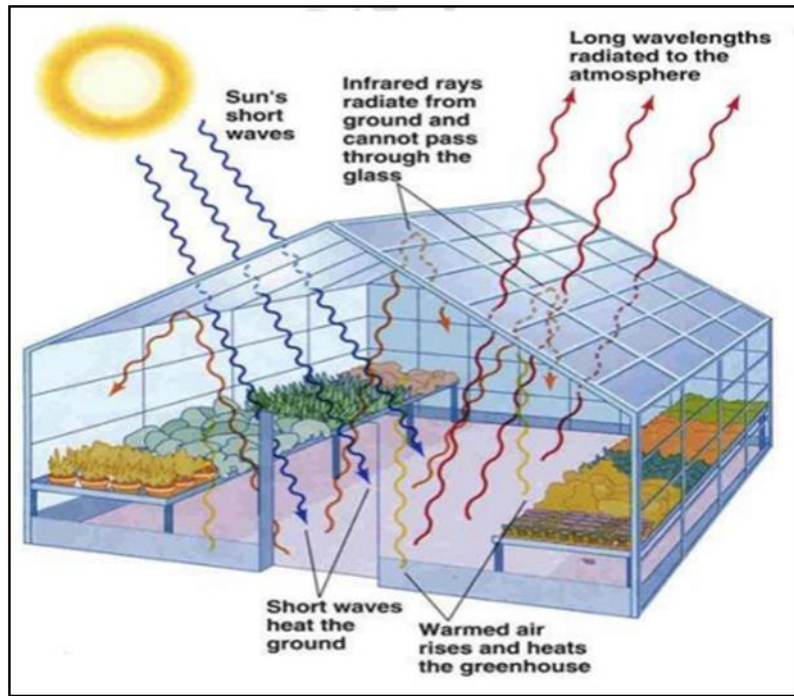
طرح توجیهی صیفی‌کاری

ویژگی‌ها و مزایای طرح

هر یک از گیاهان برای داشتن رشد مطلوب نیاز به شرایط خاصی از نظر شدت نور، دمای روزانه، دمای شبانه، میزان رطوبت نسبی هوا و رطوبت خاک دارند. برای تولید و پرورش تجاری گیاهان با کیفیت بالا و در تمام طول سال باید شرایط محیطی مطلوب به همراه کنترل عوامل خسارت را نظیر باد، طوفانهای ویرانگر، سرما و یخبندان و... از طریق ساختمانی بنام گلخانه هستیم که به عنوان محیط کنترل شده مطرح میگردد و با توجه به نیاز روزافزون بازار، چه از نظر تولید گل و گیاهان زینتی و چه از نظر سبزیجات و صیفیجات خارج از فصل این روش تولید امروزه به یکی از سودآورترین بخشهای کشاورزی تبدیل شده است که البته سرمایه‌گذاری اولیه فراوانی را نیز طلب میکند. با توجه به سرمایه‌گذاری زیادی که در این زمینه صورت می‌گیرد فقدان مدیریت صحیح در احداث گلخانه، انتخاب مکان، نوع گلخانه و پوشش آن باعث عدم بهره‌وری مناسب از سرمایه و امکانات خواهد شد.

دلایل اهمیت کشت صیفی‌جات در گلخانه:

۱. با ایجاد گلخانه و بهره‌برداری فشرده و استفاده از تکنیک‌های جدید حتی کشاورزانی که اراضی کوچک و مقدار محدودی آب در اختیار دارند، قادر به کسب درآمد کافی خواهند شد، یعنی با افزایش عملکرد در واحد سطح منافع مکفی عاید آنها خواهد شد؛
۲. زودرسی در بازار سبزی و صیفی عامل مهمی در کسب درآمد است که پرورش‌دهنده با تجهیزات به وجود آورده قادر خواهد شد حداقل یک ماه در اکثر مناطق تولید زودرسی به وجود آورده و در هر زمان از سال که مایل باشد تولید را عرضه نماید؛
۳. کیفیت محصولات گلخانه‌ای به دلیل استفاده بذور خالص بسیار بالا بوده و در بساط فروشندگان به‌مثابه نگین درخشش دارد که خود به اهمیت اقتصادی این تولید کمک می‌کند؛
۴. صرفه‌جویی در آب به دلیل سیستم‌های تحت فشار نیز از جمله امکانات مساعد تولید در گلخانه است؛ و
۵. نیروی انسانی مورد نیاز برای تولید ۲۰ تن محصول در گلخانه نسبت به تولید در هوای آزاد یک سوم کاهش می‌یابد.

روش تولید و تکنولوژی مورد نظر

هزینه های سرمایه گذاری طرح

ردیف	شرح	هزینه		
		ارزی	معادل ریالی	ریالی (میلیون ریال)
۱	زمین	۰	۰	۴۰۰۰
۲	محوطه سازی	۰	۰	۳۲۲۵
۳	بنای ساختمان	۰	۰	۶۰۸۰
۴	تجهیزات	۰	۰	۲۱۰۷۳
۵	تاسیسات	۰	۰	۷۶۸
۶	وسایل نقلیه	۰	۰	۵۳۸
۷	وسایل اداری	۰	۰	۸۲
۸	متفرقه و پیش بینی نشده	۰	۰	۱۷۸۸
۹	هزینه قبل از بهره برداری	۰	۰	۱۹۸
۱۰	هزینه های سرمایه گذاری ثابت	۰	۰	۳۷۷۵۲
۱۱	سرمایه در گردش	۰	۰	۲۱۱۳
۱۲	جمع کل	۰	۰	۳۹۸۷۵

فرم خلاصه پروژه

۱) عنوان طرح : احداث گلخانه برای تولید محصولات خارج از فصل
۲) بخش : کشاورزی زیربخش : کاشت سبزیجات، باغبانی به منظور تولید محصولات خاص
۳) تولیدات / خدمات : گوجه فرنگی، خیار، قارچ، گل شاخه بریده رز
۴) مکان : منطقه آزاد ☐ منطقه ویژه اقتصادی ☐ شهرک صنعتی ☐ زمینهای اصلی ☒
۵) توصیف طرح : قرار گرفتن بخش زیادی از کشورمان در قلمرو اقلیم خشک و نیمه خشک و کاهش بارندگی‌ها در دهه گذشته، دولتمردان را در سالهای اخیر به سمت ایجاد مجتمعهای گلخانه‌ای و سرمایه‌گذاری در این زمینه سوق داده است. در گلخانه به دلیل آنکه میتوان عوامل رشد از قبیل رطوبت، نور، درجه حرارت و تهویه هوا را کنترل کرد؛ میزان تولید در آن ۱۰ برابر بیشتر از کشت در فضای آزاد است. اما آنچه که کشت گلخانه‌ای را از دیگر کشتهای متمایز میکند، استفاده اصولی و بهینه از منابع انرژی است. در کشت گلخانه‌ای در مقایسه با سایر کشتهای خاک قابل اصلاح و کنترل است و بهره‌وری آبیاری هم در این نوع کشت بیش از ۹۰ درصد میرسد. در کشت گلخانه‌ای آب به میزان کافی و مناسب به پای گیاه و بوته‌ها میرسد و این باعث کاهش آفات و بیماریها و افزایش کیفیت محصول خواهد شد.
۶) ظرفیت سالانه طرح : در مجموع ۲۹۳ تن گوجه فرنگی، خیار و قارچ
وضعیت پروژه
۷) میزان دسترسی به مواد خام اولیه در داخل کشور یا استان: ۱۰۰٪ داخلی
۸) فروش : بازار پیش‌بینی شده داخلی: ۸۰٪ بازار پیش‌بینی شده صادراتی: ۲۰٪
۹) زمانبندی کامل پروژه از شروع فعالیت تا عملیات تجاری: ۱۲ ماه

طرح توجیهی پروار بندی

رشد بی رویه جمعیت در اکثر کشورهای جهان مشکلات عدیده ای را بوجود آورده که به ناچار دولتمردان را به فکر چاره جویی وا داشته است . ولی از آنجا که هیچ تصمیم و اقدامی در این امر و زمینه نتیجه آنی و فوری را در بر نخواهد داشت ، بایستی جهت تغذیه جمعیت رو به تزايد جهان و کشور به فکر چاره جویی بود . جمعیت جوان و در حال رشد در حال حاضر ۴٫۵ میلیارد نفر می باشد و با توجه به نرخ رشد جمعیت پیش بینی میگردد این جمعیت در قرن جاری از ۶ میلیارد نفر تجاوز نماید . این اجتماع و جمعیت متاسفانه از پراکنش نامتعادلی برخوردار بوده و فقط یک سوم این جمعیت در کشورهای پیشرفته مستقر می‌باشند و از طرفی کشورهای پیشرفته تولید هشتاد درصد پروتئین دامی جهان را دارا می‌باشند . از این نسبت ها در می‌یابیم بایستی فکری جدی در این خصوص بر داشته شود تا این نسبت معکوس غذا و جمعیت به یک تعادل نسبی برسد . در آینده ما دیگر جنگهای نظامی را شاهد نخواهیم بود . بلکه جنگهای آینده در خصوص غذا و تأمین مایحتاج مورد نیاز هر جامعه خواهد بود و در این میان کشورهایی میتوانند روی پای خود بایستند که از تولیدات بالای محصولات کشاورزی و دامی برخوردار باشند و بتوانند علاوه بر تولید غذای مورد نیاز کشور خود ، زمینه صادرات این مواد و فرآورده ها را فراهم آورند . یکی از راهکارهای عملی جهت رفع این نتیجه توجه جدی به امر دامپروری و از جمله تأمین گوشت در جامعه می باشد که از اهمیت ویژه ای برخوردار است .. بطور کلی در گذشته و حال مواد غذایی پروتئینی حیوانی نقش بسیار بالای خود

را در معرض عموم قرار داده و در جوامعی که از مقدار متنابهی مواد پروتئینی حیوانی استفاده نموده اند هوش ، استعداد ، و بروز آن به وضوح از اختلاف بالاتری برخوردار بوده است .

اهداف پرورش بره:

اهداف طرح با توجه به شرحی که در مقدمه گذشت بسیار فراگیر بوده و در ذیل به مواردی از آن اشاره میشود :

- تأمین بخشی از نیاز جامعه به پروتئین حیوانی در راستای تحقق نسبی استقلال غذایی دامی؛
- افزایش تولیدات ظرفیت دامی؛
- جلوگیری از کشتار دامها قبل از وزن مطلوب و استفاده بهینه از منابع موجود؛
- فرآیند نمودن تولیدات زراعی و افزایش ارزش افزوده محصولات زراعی؛
- ایجاد اشتغال و بوجود آوردن در آمد صحیح برای جامعه؛ و
- حفظ مراتع کشور با جلوگیری و کم نمودن فشار چرای دام.

خلاصه طرح پرورش بره پرواری

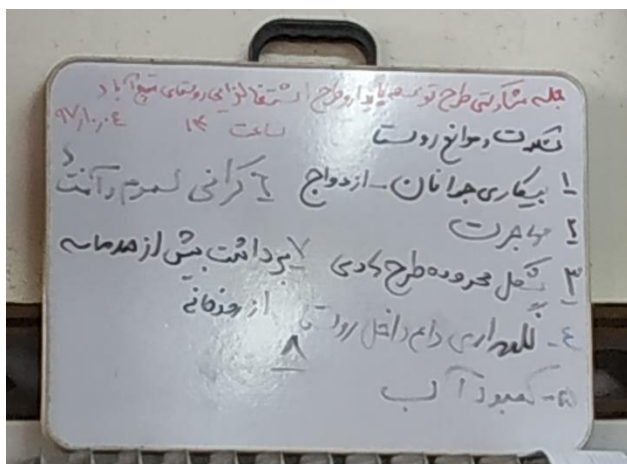
عنوان فعالیت:	پرورش بره پرواری
ظرفیت :	۱۰۰ راس در هر دوره
مجری طرح:	-
محل اجرا :	-
اشتغال طرح :	۲ نفر
سرمایه ثابت طرح :	۱۷۰۲,۷۶ میلیون ریال
سرمایه گذاری کل طرح :	۲۲۵۱,۱۹ میلیون ریال
میزان زمین طرح :	۱۰۰۰ متر مربع
میزان زمین بنا :	۶۵۲ متر
میزان تسهیلات مورد نیاز :	۱۸۰۰ میلیون ریال
نوع تسهیلات :	وام روستایی
نقطه سر به سر تولید :	٪۷۷
مدت برگشت سرمایه :	۴,۵ سال
نرخ بازدهی سرمایه :	٪۱۸

- راهکارهای توانمند کردن روستاها در تقویت تولید و ایجاد اشتغال

- تهیه سند چشم انداز برای توسعه روستایی
- تدوین سیاست های کلان روستایی در سطح ملی و برنامه ریزی عملیاتی آن در سطح محلی و به صورت مشارکتی
- اصلاح زنجیره ارزش افزوده از طریق تقویت حوزه های کارآفرینی
- توجه به حاشیه بازاریابی محصولات کشاورزی و اصلاح نظام توزیع محصولات روستایی
- تقویت مشاغل خانگی در حوزه های مختلف صنایع دستی، فرآوری محصولات کشاورزی و باغی و ...
- ایجاد و تقویت صنایع تبدیلی و تکمیلی در مناطق روستایی؛ چراکه با توجه به تنوع محصولات کشاورزی، می‌توان ۵۰۰ نوع صنعت برای تبدیل مواد خام کشاورزی به فرآورده های مختلف ایجاد کرد که علاوه بر ایجاد اشتغال، ارزش افزوده بالایی را ایجاد می کند.
- توجه به گردشگری کشاورزی با همکاری نهادهای ذیربط از جمله وزارت جهاد کشاورزی و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری برای ایجاد اشتغال پایدار و رونق تولید
- شکل گیری شبکه توسعه روستایی در کشور
- ایجاد مراکز تخصصی کارآفرینی برای هدایت فعالیت های کارآفرینی در شبکه روستایی کشور براساس الگوهای موفق جهانی
- هدایت سرمایه گذاری های داخلی و خارجی به ظرفیت های اقتصادی روستاها در حوزه های مختلف کشاورزی، صنعت و خدمات
- تهیه جدول اعتبارات روستایی به صورت سالانه در قوانین بودجه
- ساماندهی تولید، فرآوری و بازاریابی محصولات روستایی براساس نیاز جهانی، منطقه ای و محلی

شکل ۵۳. جلسه مشارکتی در روستای قمج آباد

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

بر اساس طرح سرشماری روستایی متوسط درآمد سالانه روستایی در سال ۱۳۹۵ برابر ۱۵۱۸۴۹ هزار ریال بوده که به طور متوسط هزینه ماهانه آنان نیز برابر با ۱۲۶۵۴ هزار ریال برای هر خانوار روستایی برآورد شده است. در خصوص تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای قمع آباد پس از جلسه با مردم و متقاضیان اشتغال از سوی تسهیل‌گران روستا مشخص گردیده است. بیکار در اقتصاد به فردی گفته می‌شود که در سن کار (۱۵ تا ۶۵ سال) و جویای کار باشد، اما شغل یا منبع درآمدی پیدا نکند. بنابراین هدف کمی اشتغال در این روستا از بین بردن بیکاری و افزایش میزان درآمد و سطح سرمایه‌گذاری موجود در روستاها و کاهش فقر در افق برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

رشد اقتصادی، تورم و بیکاری سه متغیر کلیدی اقتصاد کلان هستند که وضعیت رفاهی اقتصاد یک کشور را نشان می‌دهد اما در این میان اشتغال اهمیت ویژه دارد؛ بیکاری نه فقط از ابعاد اقتصادی بلکه از ابعاد فرهنگی و اجتماعی می‌تواند برای یک جامعه هشداردهنده باشد. در مجموع پنج برنامه توسعه‌ای از سال ۱۳۶۸ تاکنون، اشتغال‌زایی یکی از اهداف تمام این برنامه‌ها بوده و بر این اساس هر یک از این برنامه‌ها طرح‌هایی را برای افزایش اشتغال اجرا کردند اما عملکرد برنامه‌های توسعه کشور نشان می‌دهد که این برنامه‌ها در زمینه ارائه راهبرد مشخص در زمینه اشتغال با استراتژی مشخصی روبرو نبوده‌اند و در حالی که بازار کار از سمت عرضه با رشد جمعیت و رشد جمعیت فعال با توسعه روزافزون روبرو بوده اما دولت‌ها در اتخاذ سیاست فعالی که تحول ساختاری در میزان تقاضای نیروی کار ایجاد کند ناکام بوده‌اند.

در همین راستا اگرچه ایجاد اشتغال و رفع بیکاری یک مسئله کلان محسوب می‌شود که در کوتاه‌مدت باید مورد توجه باشد اما این متغیر اقتصادی نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر است تا ابعاد کمی و کیفی آن در کنار یکدیگر مورد توجه باشند. از نگاه کمی و رشد محور، «اشتغال» رابطه ثابتی با «سرمایه‌گذاری» دارد و حل همه مشکلات اقتصادی به جذب سرمایه وابسته می‌شود؛ اما تجربه تاریخی نشان داده است که نه جذب سرمایه و نه حتی رشد اقتصادی به خودی خود نمی‌تواند به بهبود کیفیت اشتغال منجر شود.

نتایج بررسی‌های بخش‌های قبلی مبین آن است که در راهبرد توسعه اشتغال‌زا، حل مشکل اشتغال در درجه اول به شناسایی تنوع و پیچیدگی مسائل پیش روی راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارها بستگی دارد. بر همین اساس با توجه به

اینکه حل مشکل اشتغال، تابعی از رونق کارآفرینی است، رفع موانع متنوع تأسیس و گسترش «کسب‌وکارهای مولد» و «ارتقای مهارت‌های مدیریتی» است که قبلاً به آن اشاره گردید.

بنابراین نتایج حاصل بیانگر آن است که به‌صورت کلی در روستای شهرک بهشتی باید سیاست‌های دولتی، راهبرد اشتغال‌زا را باید با ایفای سه نقش «تسهیل بازار»، «جهت‌دهی به بازار در راستای اولویت‌های ملی» و «تکمیل بازار و پوشش کاستی‌های اجتماعی بازار» در دستور کار قرار دهد.

نتایج کمی بیانگر این است که این روستا:

- در حوزه فراوری محصولات گلخانه‌ای و صیفی‌جات با میانگین تولید ۳۰۰ تن سالانه با سرمایه‌گذاری کل حدود ۴ میلیارد تومان در مساحت حدودی ۲۰۰۰۰ متر مربع و با اشتغال‌زایی ۱۵ الی ۲۰ نفر؛
- در طرح پرواربندی کوچک با سرمایه‌گذاری کل ۴۰۰ میلیون تومان برای یک دام ۱۰۰ راسی و درآمد سالیانه ۱۰۰ میلیون تومان و با ایجاد اشتغال ۵ تا ۸ نفر؛
- در طرح تولید انواع صنایع دستی و کارگاه خیاطی با سرمایه‌گذاری کل ۲ میلیارد و درآمد سالیانه ۵۰۰ میلیون تومان و با ایجاد اشتغال ۲۲ نفر؛
- در طرح بوجاری و بسته‌بندی محصولات با ظرفیت ۴۰۰۰ تن در سال و سرمایه‌گذاری کل ۳ میلیارد و درآمد سالیانه ۷۰۰ میلیون تومان و با ایجاد اشتغال ۲۰ تا ۲۵ نفر؛
- در طرح دامداری با سرمایه‌گذاری کل ۱ میلیارد تومان و درآمد سالیانه ۵۰۰ میلیون تومان و با ایجاد اشتغال ۸ نفر؛

دارای قابلیت و پتانسیل است.

علاوه بر نتایج کمی که مهمترین آن افزایش میزان درآمد و اشتغال و کاهش تعداد بیکاران این روستا می‌باشد، نتایج کیفی مورد انتظار نیز عبارتند از؛

- افزایش مشاغل خدماتی در جاده ارتباطی و ایجاد اشتغال
- رضایت از درآمد حاصل از کار
- دسترسی به عوامل تولی محلی
- توسعه باغات و امکان فرآوری آنها.
- انبار کردن محصولات در سردخانه و سیلوها؛ افزایش ماندگاری محصولات و ایجاد اشتغال از این طریق
- توسعه دامداریهای سنتی و نیمه صنعتی و جذب سرمایه به روستا و ایجاد کارگاه‌های فرآوری.
- توسعه کسب و کارهای کوچک خانگی به‌ویژه در بین بانوان از قبیل خیاطی و صنایع دستی
- بسترسازی جهت رفع تنگناها و بهره‌گیری از توانمندی‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا؛
- یکپارچه‌سازی، هدفمند کردن و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی اشتغال‌زا؛
- تقویت ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های جدیدی تولیدی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و زنجیره تولید با مشارکت بخش غیردولتی؛
- نگرش مثبت نسبت به پروژه‌های آفرینی و اشتغال‌زایی

- تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت بخش عمومی، خصوصی، تعاونی و مردمی (ساکنین و ذینفعان روستاهای هدف) در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستای قمچ آباد.
- افزایش کیفیت‌زندگی روستاییان و بالا بردن سرزندگی آنان؛
- کاهش میزان مهاجرت روستاییان و افزایش امید به زندگی به جهت ایجاد مشاغل جدید و اشتغال آنان در مشاغل مختلف و درآمدزایی بالا.
- تولید محصولات جدید و رفع نیاز ساکنین محلی
- ایجاد زمینه‌های درآمدی متنوع و پایدار؛
- ایجاد کسب و کارهای جدید روستایی و به‌طور کلی تنوع معیشتی روستاییان.
- افزایش علاقه روستاییان به سرمایه‌گذاری در امور مختلف در روستا.

تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زای موجود روستا؛

با توجه به اینکه اقدامات مناسب برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی در راستای برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا تعریف می‌شوند و به‌منظور حصول اهداف برنامه‌ها اقدامات تعریف گردیده است که ذیل هریک از برنامه‌ها این اقدامات نگارش شده است (جدول ۵۶).

جدول ۵۶. اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زای موجود روستای قمچ آباد

اقدام	برنامه
<p>تقویت نظام مالی- پولی روستاها از طریق اعطای اعتبارات خرد.</p> <p>حذف شبکه واسطه‌گری در فروش محصولات کشاورزی و صنایع روستایی.</p> <p>ایجاد و تقویت صنایع کوچک روستایی بویژه صنایع مرتبط با زنان روستایی.</p> <p>ایجاد کسب‌وکارهای کوچک روستایی با رویکرد اشتغال زنان و با هدف افزایش درآمد و اشتغال.</p> <p>توسعه کارگاه‌های تولیدی محصولات صنعتی بدون نیاز آبی.</p> <p>تشویق روستاییان به توسعه کشت محصولات زراعی با نیاز آبی کم مانند زعفران، شالی خشکه.</p> <p>ایجاد و تقویت دامداری‌های نیمه صنعتی و سنتی.</p> <p>تطابق قوانین وام‌ها و تسهیلات با عقاید اقوام اهل سنت.</p> <p>اعطای مجوز برای مشاغل اشتغال‌زا و حذف برخی مراحل اضافی در این زمینه.</p>	<p>۱- توان‌بخشی اقتصادی با رویکرد متنوع‌سازی اقتصاد روستایی</p>
<p>تعیین اولویت‌های کارگاه آموزشی با محوریت سند توسعه اقتصادی روستا</p> <p>ایجاد انگیزه برای نیروی انسانی متخصص و باتجربه در زمینه‌های علمی و عملی.</p> <p>تخصیص بودجه استانی و شهرستانی برای برگزاری کارگاه‌های آموزشی از سوی سازمان‌های ذی‌صلاح.</p>	<p>۲- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی (در زمینه صنایع دستی، زراعی، باغداری، دامداری) در راستایی تحقق اهداف طرح‌های اشتغال‌زایی</p>
<p>ایجاد انگیزه برای نیروی انسانی جهت شرکت در کارگاه‌های آموزشی.</p> <p>تدوین برنامه‌های مدون و هدفمند برای برگزاری دوره برای اجتناب از دوباره کاری.</p> <p>بهره‌گیری از پایگاه اطلاعاتی به‌منظور هدفمندسازی دوره‌های آموزشی متناسب با سوابق تخصصی و آموزشی افراد شرکت‌کننده در کارگاه.</p> <p>استفاده از مدرسین متخصص و باتجربه در زمینه‌های علمی و عملی.</p> <p>تخصیص بودجه استانی و شهرستانی برای برگزاری کارگاه از سوی سازمان‌های ذی‌صلاح.</p>	<p>۳- برگزاری کارگاه‌های مستمر برای مشاغل پویا که نیازمند، به‌روز رسانی اطلاعات مردم روستا را دارند (مانند: شیوه‌های نوین بازاریابی، کشت، برداشت، تولید محصول، دامپروری، صنایع دستی و ...)</p>
<p>تقویت شبکه آب، برق و گاز روستا.</p>	<p>۴- امکانات و زیرساخت‌های مناسب</p>

<p>اعطای مجوز برای ایجاد و گسترش مراکز تفریحی، ورزشی در محدوده روستا. توسعه خدمات مورد نیاز برای برای احداث کارگاه‌های تولیدی.</p>	
<p>مشاوره در خصوص مزایایی شیوه‌های نوین کسب و کارهای کوچک روستایی. ایجاد انگیزه برای تبدیل کسب و کارهای سنتی به کسب و کارهای مدرن و سودآور. حمایت دولتی و تسهیل‌گری در امور مجوزات لازم و همچنین ارائه تسهیلات مالی مناسب با توجه به شرایط تولید روستایی. مشاوره پس از راه‌اندازی کسب‌وکارهای مدرن (اقتصاد بازاریابی و ...) در جهت توسعه پایدار کسب و کار و اشتغال‌زایی.</p>	<p>۵- بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی در حوزه‌های کشاورزی (زراعت، باغداری، دامداری و ...)، تولید صنعتی و خدمات با شیوه‌های نوین که دارای صرفه اقتصادی بیشتری است با استفاده از مهارت افزایی و مشوق‌های دولتی</p>
<p>سازمان‌دهی مدیریت مشارکتی جدید در راستای مسائل روزمره مردم. تغییر ساختار نظام مدیریت فعلی در جهت مدیریت مشارکتی. ایجاد نظام برنامه‌ریزی مشارکتی با عنایت به علاقه‌مندی ذینفعان. اعطای مجوز از وزرات بهداشت برای نگهداری بهداشتی دام‌های سبک (گوسفند و بز) و سنگین (گاو، اسب و ...) در محیط روستا. جمع‌آوری فضولات دامی از معابر و خیابان‌های روستاها.</p>	<p>۶- سکونت‌پذیری با رویکرد کیفیت محیطی</p>
<p>آماده‌سازی فضای مناسب برای استقرار گروه مشاور در روستا و شهرستان در جهت توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی. استفاده از متخصصین مورد وثوق جامعه روستایی. برگزاری جلسات و ارائه نتایج جلسات به سازمان‌های ذی‌صلاح شهرستانی و استانی در جهت اقدام مطابق با مصوبه جلسه.</p>	<p>۸- ایجاد مرکز مشاوره دولتی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری روستایی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق داخلی و خارجی.</p>
<p>انجام تحقیقات بازاریابی به‌صورت علمی و عملی و شناسایی بازارهای متناسب با قابلیت‌ها و توانمندی‌های محصولات تولیدی روستایی. تولید محصول متناسب با نیازها و خواسته‌های بازارهای شناسایی شده. استفاده از استراتژی‌ها و تاکتیک‌های متناسب در زمینه محصول، قیمت‌گذاری، توزیع و ترفیعات و تبلیغات. مدیریت صحیح بازار هدف جهت کسب و کار و حفظ بازار.</p>	<p>۹- ایجاد و شناسایی بازارهای فروش محصولات روستایی و کسب سهم از بازارهای هدف</p>
<p>تشکیل صندوق حمایتی از کسب و کارهای توسط معتمدین و خیرین در روستاها. جذب کمک دولت در راستای افزایش سرمایه صندوق‌های خرد روستایی. تسهیل‌گری صندوق‌ها با استفاده از کمک مشاورین سرمایه‌گذاری.</p>	<p>۱۰- ایجاد صندوق‌های حمایتی از کسب و کارهای روستایی با ساز و کارهای سهل‌تر برای مردمان روستا در جهت افزایش مشارکت مردم</p>
<p>معرفی مزایا و کارکردهای شرکت‌های سهامی برای مردم روستا. مشاوره و ارائه راهکار راه‌اندازی شرکت سهامی توسط نیروهای بومی. تشکیل شرکت سهامی توسط معتمدین، سرمایه‌گذاران و خیرین در روستاها.</p>	<p>۱۱- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای ایجاد مشاغل با سرمایه متوسط و بالا و استفاده از مدیران خبره برای مدیریت و جداسازی جدی مدیریت از مالکیت.</p>
<p>حفظ و تقویت تنوع منابع آب بخصوص رودخانه‌ها. استفاده بهینه از آب ورودی با تعیین حق‌آبه در جهت بهره‌برداری از اراضی حاصلخیز. ترویج و گسترش روش‌های مناسب بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی. بهره‌مندی از پیوندهای فضایی بیرونی در انتقال دانش فنی روش‌های انتقال آب و آبیاری. ایجاد طرح‌های ذخیره، پمپاژ و تغذیه مصنوعی آب از پایین‌دست به سمت بالادست اجرای طرح‌های آبخیزداری و تغذیه مصنوعی آب‌های زیرزمینی.</p>	<p>۱۲- مدیریت و حفاظت جامع منابع آب</p>

مأخذ: یافته‌های مشاوره، ۱۳۹۷

تعیین برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا؛

در جهت توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی و جهت ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای قمچ آباد از بخش مرکزی شهرستان ابهر و توانمندسازی روستاییان و صاحبان مشاغل در این روستا نیاز به داشتن اهداف مشخص اقتصادی است تا شناسایی مهارت‌ها و تخصص‌های مورد نیاز صورت گرفته باشد. پایگاه داده‌هایی از افراد جویایی کار آماده‌سازی شود که مهارت‌های موجود و گرایش افراد در خصوص ایده‌ها و کسب و کارها آماده گردند. بر این اساس می‌توان گفت جهت توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برنامه‌های مختلفی قابل طرح است که در بند ۳-۷ به برنامه‌ها و اقدامات لازم در این زمینه اشاره شده است. در ادامه نیز به صورت عنوان به برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستای قمچ آباد اشاره می‌شود.

جدول ۵۷: برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای قمچ آباد

برنامه‌ها	طرح‌ها
توان‌بخشی اقتصادی با رویکرد متنوع‌سازی اقتصاد روستایی	ایجاد امکان تولید صیفی‌جات به صورت انبوه
برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی (در زمینه صنایع دستی، زراعی، باغداری، دامداری، گردشگری و ...) در راستایی تحقق اهداف طرح‌های اشتغال‌زایی	توسعه دامداری‌های نیمه‌صنعتی (۵۰ رأسی)
برگزاری کارگاه‌های مستمر برای مشاغل پویا که نیازمند، به‌روز رسانی اطلاعات مردم روستا را دارند (مانند: شیوه‌های نوین بازاریابی، کشت، برداشت، تولید محصول، دامپروری، گردشگری، صنایع دستی و ...)	توسعه صنایع دستی (قالیافی، نمددوزی، جاجیم و ...)
امکانات و زیرساخت‌های مناسب برای توسعه مشاغل.	کشت، تولید، بوجاری و بسته‌بندی محصولات کشاورزی
بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی در حوزه‌های کشاورزی (زراعت، باغداری، دامداری و ...)، تولید صنعتی، گردشگری و خدمات با شیوه‌های نوین که دارای صرفه اقتصادی بیشتری است با استفاده از مهارت‌افزایی و مشوق‌های دولتی	خیاطی
سکونت‌پذیری با رویکرد کیفیت محیطی	
ایجاد مرکز مشاوره دولتی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری روستایی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق داخلی و خارجی.	
ایجاد و شناسایی بازارهای فروش محصولات روستایی و کسب سهم از بازارهای هدف.	
مدیریت و حفاظت جامع منابع آب	

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

به‌طور کلی می‌توان گفت برنامه غالب در این روستا بر افزایش تولید و بهره‌وری در بخش‌های مختلف بخصوص صنایع روستایی (توسعه صنایع دستی و خیاطی، دامداری، پرواربندی کوچک، تولید، بوجاری و بسته‌بندی صیفی-جات)، کشاورزی (تولید انواع محصولات کشاورزی و باغی از قبیل انگور، گندم و جو و ...) است که مبتنی بر برنامه‌های حمایتی اعم از تأمین منابع مالی و اعتباری از طریق جلب سرمایه‌گذاری‌های محلی و افزایش تولید، بهره‌وری و افزایش میزان سرمایه‌گذاری و اشتغال‌زایی استوار است.

تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا و تعیین هدف کمی اشتغال هر یک از طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی؛

برای اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پس از جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی مستقل و ایده‌های کارآفرینی و اشتغال براساس تجربه‌های موفق در سایر استان‌ها و همچنین بررسی‌های میدانی در این روستا توسط تیم مشاور، طرح‌های سرمایه‌گذاری و کسب و کار احصا گردیده است. پس از این مرحله با برگزاری کارگاه هم‌اندیشی با جوامع محلی و حضور مشاور در روستا و نشست با نخبگان، خیرگان محلی، نماینده کشاورزان، دامداران، سرمایه‌گذاران، معتمدین، صاحبان مشاغل و ... به احصا و حذف ایده‌های کارآفرینی پرداخته شد. در این راستا، جهت اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پس از مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی طرح‌های سرمایه‌گذاری موفق انجام شده مولفه‌های مؤثر و شاخص‌های مربوط به آنها در طرح‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی مورد شناسایی قرار گرفت.

در ادامه به منظور احصای و اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری توسط اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا از نرم افزار Decision Oven استفاده شده است. با احتساب فعالیت‌های دارای اولویت و برحسب چهار معیار مورد توافق در کمیته برنامه‌ریزی شامل (۱) میزان گرایش مردم محلی با ضریب اهمیت ۰/۲، میزان نیاز به منابع آب با ضریب اهمیت ۰/۲، میزان آورده شخصی و تسهیلات بانکی با ضریب اهمیت ۰/۳ و ارزیابی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های نسبی حاصل از برگزاری کارگاه‌های مشارکتی و داده‌ها و اطلاعات حاصل از مطالعات میدانی در وضع موجود با ضریب اهمیت ۰/۳ اقدام به اولویت‌بندی پروژه‌های پیشنهادی به شرح زیر در سطح روستا شده است.

میزان گرایش به انواع طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستای قمچ آباد محدود و دایره شمول آن در بردارنده انواع فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی، صنایع روستایی و تا حدودی هم بخش خدمات می‌باشد.

جدول ۵۸: اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پیشنهادی

تعداد اشتغال	جامعه هدف		تعداد طرح	طرح یا پروژه پیشنهادی	زمینه اشتغال
	مردان	زنان			
۱۳۰	*	*	۳۰ خانوار	توسعه دامداری‌های نیمه‌صنعتی و پرواربندی کوچک	کشاورزی
۱۵	-	*	۱	کشت و تولید انواع صیفی‌جات با کیفیت	
۱۰	-	*	۱	کشت انواع محصولات گلخانه‌ای	
۸	-	*	۱	کارگاه خیاطی	صنایع روستایی
۲۰ نفر	*	*	۱۰ خانوار	توسعه صنایع دستی (قالیافی، نمددوزی، جاجیم و ...)	
۲۰	-	*	۱	بوجاری و بسته‌بندی محصولات کشاورزی	

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

همچنین، بر اساس تحلیل ظرفیت‌های کمی روستا و نیز دست‌آوردهای کیفی حاصل از برگزاری کارگاه‌های مشارکتی با جامعه محلی به منظور اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای قمچ آباد احکام سنتزی زیر ارائه شده است:

الف) در حوزه صنایع روستایی (ایجاد کارخانه دامداری سنتی و نیمه صنعتی، بسته بندی و بوجاری محصولات، خیاطی و صنایع دستی) در اولویت قرار داشته و تعدادی از خبرگان این روستا به سمت معناداری به سمت این فعالیت‌ها مشاهده می‌شود.

ب) در حوزه فعالیت‌های کشاورزی نیز توسعه انواع صیفی‌جات و توسعه دامداری سنتی و نیمه صنعتی از استقبال بیشتری برخوردار است.

بدین ترتیب جهت رتبه‌بندی طرح‌های پیشنهادی توسط روستایی در هسته‌های مشارکتی از نرم‌افزار Decision Oven استفاده شده است. همان‌طور که قبلاً اشاره جهت رتبه‌بندی طرح‌های پیشنهادی از نظرات ۱۸ نفر از شرکت کنندگان در هسته‌های مشارکتی استفاده شد. در شکل زیر رتبه‌بندی ۹ فعالیت دارای اولویت در روستای قمچ‌آباد ارائه شده است.

شکل ۵۴: اولویت‌بندی طرح‌های اشتغال‌زایی و توسعه اقتصادی روستای قمچ‌آباد

Option name	میزان گرایش مردم مح...	منابع آب	تسهیلات	ظرفیتها و قابلیتها
صیفی کاری	24.00	24.00	23.00	22.00
پروراندی	22.00	21.00	21.00	21.00
بوجاری و بسته بندی	21.00	20.00	19.00	18.00
دامداری نیمه صنعتی	18.00	18.00	18.00	18.00
صنایع دستی	17.00	17.00	17.00	16.00

همان‌طوری که، قابل مشاهده است، در این روستا صیفی‌کاری در رتبه اول، پروراندی کوچک در رتبه دوم، بوجاری و بسته‌بندی محصولات در رتبه سوم، دامداری نیمه صنعتی در رتبه چهارم و صنایع دستی در آخرین نمره از نظر میزان گرایش مردم محلی، منابع آب، تسهیلات و ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها را دارا می‌باشند.

۵. روستای خراسانلو

شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره‌های ارزش، تولید و خوشه‌های کسب و کار در روستای هدف در این قسمت به بررسی، شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره ارزش، تولید و خوشه‌های کسب و کار در روستای خراسانلو در بخش مرکزی، شهرستان ابهر پرداخته می‌شود. مدل زنجیره ارزش پورتر به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحلیل فعالیت‌های یک بنگاه یا سازمان به‌شمار می‌رود. در شکل زیر شمای کامل این زنجیره برای یک نمونه مورد بررسی قرار گرفته را مشاهده می‌کنید.

شکل (۵۵): زنجیره ارزش مدل پورتر

در این زنجیره فعالیت‌های مختلف براساس نیازهای تولید پیش‌بینی شده است، شناسایی و تحلیل این فعالیت‌ها به‌عنوان فعالیت‌های ارزش آفرین اطلاعات بسیار مهمی از روند مالی و سوددهی می‌دهد و برنامه‌ریزان می‌توانند در شرایط مختلف تصمیمات درست بگیرند. زنجیره ارزش مجموعه‌ای از عملیات‌هایی است که در یک صنعت به‌صورت زنجیرگونه انجام می‌پذیرد تا به خلق ارزش منجر شود. محصولات از زمان حلقه‌های این زنجیره عبور می‌کنند و در هر حلقه ارزشی به محصول نهایی افزوده می‌گردد. ارزش افزوده عبارتند از؛ فروش خالص منهای ارزش مواد و خدمات خریداری شده از خارج در این تحقیق ارزش افزوده از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

روش تولید (تفریق)

$$\text{مصارف واسطه} - \text{ارزش ستانده} = \text{ارزش افزوده}$$

در ادامه به تعریف عملیاتی متغیرهای زنجیره ارزش بر اساس مدل الماس پورتر طی جدول زیر پرداخته شده است.

جدول شماره ۵۹. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات زنجیره ارزش خوشه‌های کسب و کار

تعریف عملیاتی	متغیر	
اغلب چهارچوب ایجاد ارزش به‌عنوان مجموعه شرکت‌هایی که با همدیگر همکاری دارند و محصولی را ایجاد و به مشتری انتقال می‌دهند در نظر گرفته می‌شود. هدف چهارچوب ایجاد بیشترین سود برای افراد مرتبط با شبکه ارزش است. این مجموعه‌ها با ارتباط با هم دیگر برای ایجاد محصولات عمومی یا ارزش اقتصادی کار می‌کنند. این ارزش به‌عنوان دانش، ارزش مالی و دیگر ارزش‌های غیر عینی ظاهر می‌شود.	ارزش	
مل دریافت، ذخیره‌سازی، انبارداری، کنترل، حمل و نقل و برنامه‌ریزی .	تدارکات داخلی	فعالیت‌های اصلی
شامل ماشین‌کاری، بسته‌بندی، مونتاژ، نگهداری و تعمیرات تجهیزات، آزمایش محصولات و تمام کارهایی که ورودی‌ها را به خروجی‌ها تبدیل می‌کند.	عملیات‌ها	
شامل تمام فعالیت‌هایی که به‌منظور رساندن محصول آماده به‌مشتری صورت می‌پذیرد، انبار کردن، تکمیل سفارش، حمل و نقل، مدیریت توزیع .	تدارکات خارجی	
شامل فعالیت‌هایی که خریدار را وادار به خرید محصول می‌کند. انتخاب کانال توزیع، تبلیغات، ترفیع، قیمت‌گذاری، مدیریت خرده‌فروشی.	بازاریابی و فروش	
خدماتی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد. مثل پشتیبانی از مشتری، خدمات تعمیر، پاسخگویی تلفنی، قطعات یدکی و ...	خدمات	
تأمین مواد اولیه، سرویس برای قطعات و ماشین‌آلات، ساختمان‌ها و	تأمین	فعالیت‌های حمایتی
شامل توسعه‌ی تکنولوژی به‌منظور از پشتیبانی از فعالیت‌های زنجیره ارزش. مثل تحقیق و توسعه، اتوماسیون فرآیندها، طراحی و طراحی مجدد.	توسعه‌ی تکنولوژی	
شامل فعالیت‌های تأمین نیروی انسانی، آموزش و ایجاد رشد در آنها، حفظ آنها و پرداخت حقوق و دستمزد آنان.	مدیریت منابع انسانی	
شامل مدیریت عمومی، حسابداری، مالی، مدیریت کیفیت و ...	زیرساخت‌ها	

مأخذ: اکبری، ۱۳۹۷: ۱۲

بررسی یک سوال:

❖ فعالیت‌های ارزشی مسیر تولید در انواع محصولات کشاورزی روستا کدامند؟

ابتدا زنجیره ارزش محصول در یک نگاه کلی دیده می‌شود. طبق مدل زنجیره ارزش مایکل پورتر فعالیت‌های ارزشی زنجیره ارزش به پنج مرحله به شرح زیر تقسیم می‌شود.

شکل ۵۶. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای خراسانلو

مرحله اول:

در این مرحله تدارکات ورودی‌ها صورت می‌گیرد، مثلاً در توسعه دامداری و گردشگری اقداماتی در خصوص هزینه جابجایی مواد اولیه و انتقال آنها به انبار و پس از آن به مزرعه یا ... می‌باشد. هنگام خرید مواد شرایطی مورد نظر است که باید متریال (مواد مورد نیاز) مورد نیاز کارگاه آنها را دارا باشد.

مرحله دوم:

مرحله دوم، عملیات ساخت و تولید می‌باشد که به چهار مرحله تقسیم می‌شود و هزینه‌های هر بخش به تفکیک در انواع محصول لحاظ می‌گردد.

مرحله سوم تدارکات خروجی:

تعیین نرخ ضایعات و تلفات، هزینه‌های حمل و نقل، انبار محصولات شامل این قسمت می‌شود. جابه‌جایی تولیدات از کارگاه‌ها به انبار و ماشین‌ها جزء این بخش از زنجیره ارزش محسوب می‌شود.

مرحله چهارم بازاریابی و فروش:

استفاده از تبلیغات، کانال‌های توزیع و قیمت‌گذاری در این بخش صورت می‌گیرد. با تبلیغات درباره فروش محصولات بین شرکت‌های پیمانکاری و شرکت‌های توزیع و پخش مواد و فرآورده‌های کشاورزی و صنعتی می‌توان درخواست ساخت و سفارشات خرید را افزایش داد. شناسایی کانال‌ها و روش‌های توزیع به نوعی که محصولات به‌بهترین وجه ممکن به مشتریان تحویل گردد و قیمت‌گذاری با اطلاعات کامل از بازار و میزان هزینه‌های انجام شده و حجم سفارشات توسط امور قراردادهای شرکت یا کارگاه با در نظر گرفتن سود مورد قبول شرکت انجام می‌شود.

مرحله پنجم خدمات پس از فروش:

شامل گارانتی معین محصولات و فراورده‌های فروخته شده مثلاً می‌باشد. تأمین مواد اولیه محصولات چه در زمان گارانتی و حتی پس از آن با قیمت‌های مناسب می‌تواند بر میزان سفارشات و تولید و همچنین ارزش افزوده هر محصول بیافزاید.

❖ بررسی سوال دوم:

• میزان ارزش افزوده هر کدام از محصولات شرکت چقدر است؟
در این بخش با توجه به تنوع تولید میزان ارزش افزوده همه محصولات تولیدی روستا به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد.

مرحله اول: هزینه‌های تدارک ورودی‌ها

پس از خرید مواد اولیه به انبار انتقال داده می‌شوند که باید هزینه حمل‌ونقل و انبارداری را محاسبه کرد. جهت تولید این قطعات از انبار به کارگاه‌های خودشان منتقل می‌شوند. میزان ارزش افزوده این مرحله از زنجیره ارزش با مراحل دیگر جمع و ارزش افزوده نهایی به‌دست می‌آید.

شکل ۵۷. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها

مرحله دوم: تولید

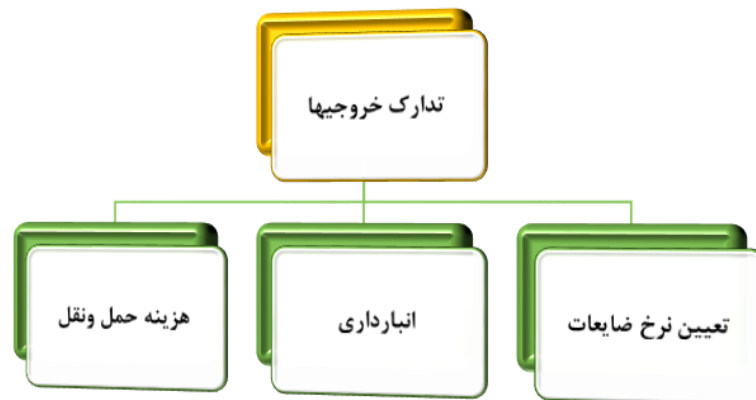
لیست هزینه‌های انجام شده به صورت جداول جداگانه بر اساس انواع محصولات تولیدی تنظیم می‌گردد تا بتوان نسبت به هزینه‌های جاری و تولیدی، مدیریت بهتری انجام داد و جهت کاهش هزینه‌های موجود و حذف هزینه‌های غیر ضروری بر میزان سود حاصله بیافزایند. زنجیره ارزش مرحله دوم از زنجیره ارزش مایکل پورتر را عملیات تولید تشکیل می‌دهد که در آن تمامی مراحل و فعالیت‌های ارزش‌زای تولید در نظر گرفته شده است. در این مرحله، هزینه‌های خرید مواد، سود مورد نظر، هزینه‌های استهلاک و دستمزد و هزینه‌های اداری محاسبه می‌شود که می‌توان با استفاده از روش تفریق ارزش افزوده ایجاد شده در هر فاز و در کل مرحله را محاسبه نمود.

مرحله سوم: تدارکات خروجی‌ها

فعالیت‌هایی که برای انتقال محصول تولید شده به مشتری انجام می‌شود؛ مانند انبار کردن کالای تولید شده، تکمیل سفارش، حمل و نقل و توزیع محصول. کالا پس از تولید از کارگاه به انبار انتقال داده می‌شود و آماده تحویل به مشتریان است، از موجودی انبار می‌توان میزان کالای مورد نیاز برای تولید را متناسب با سفارش تعیین کرد.

شکل ۵۸. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها

با محاسبه میزان هزینه‌ها و ارزش افزوده این مرحله می‌توان اهمیت آن را در ارزش افزوده کل پیدا کرد. همچنین براساس اهمیت مرحله می‌توان روی فرایندهای آن برنامه‌ریزی و طراحی نمود تا هزینه‌های آن تا حد امکان کاهش یابد. بعنوان مثال در بخش حمل و نقل انتخاب مکان انبار و کارگاه و همچنین مسیر و وسیله انتقال محصولات می‌تواند مهم و مورد توجه باشد. با مشخص شدن میزان تولید و در دست داشتن میزان خرید متریکال (مواد) نرخ ضایعات تولید بدست می‌آید که کنترل و تقلیل آن به وسیله طراحی بهتر محصول در مرحله تولید و نحوه انتقال مواد و محصولات تولید شده در سطح کارگاه‌ها و جلوگیری از اتلاف منابع تولید میزان هزینه‌ها کاهش چشم‌گیری خواهد داشت. پس از تولید در کارگاه بایستی محصولات به انبار انتقال داده شوند و در موقع مقرر برای فروش برده

می‌شوند. با توجه به ابعاد و وزن استاندارد هر یک از فرآورده‌های کشاورزی و صنعتی هزینه ماشین‌آلات و دستمزد نیروی کار برآورد می‌شود.

مرحله چهارم: بازاریابی و فروش

وظایفی که به آگاه شدن از خواسته‌ها و نیازهای مشتریان و آگاه ساختن آنها از محصولات و خدمات کسب و کار مربوط است. فعالیت‌هایی مانند تبلیغات، قیمت‌گذاری که خریدار را ترغیب به خرید محصول می‌کند، در این دسته قرار می‌گیرد.

شکل ۵۹: زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش

در بخش تبلیغات ساخت محصول خوب و نصب سریع و تحویل به‌موقع و همچنین ارائه خدمات مناسب و تأمین قطعات به خریداران به‌نوعی تبلیغ مؤثری خواهد بود. جهت تبلیغات اینترنتی نیز دو نفر مسئول پیگیری و نصب آگهی و بروزرسانی سایت شرکت بوده که هزینه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و نیروی کار در نظر گرفته می‌شود.

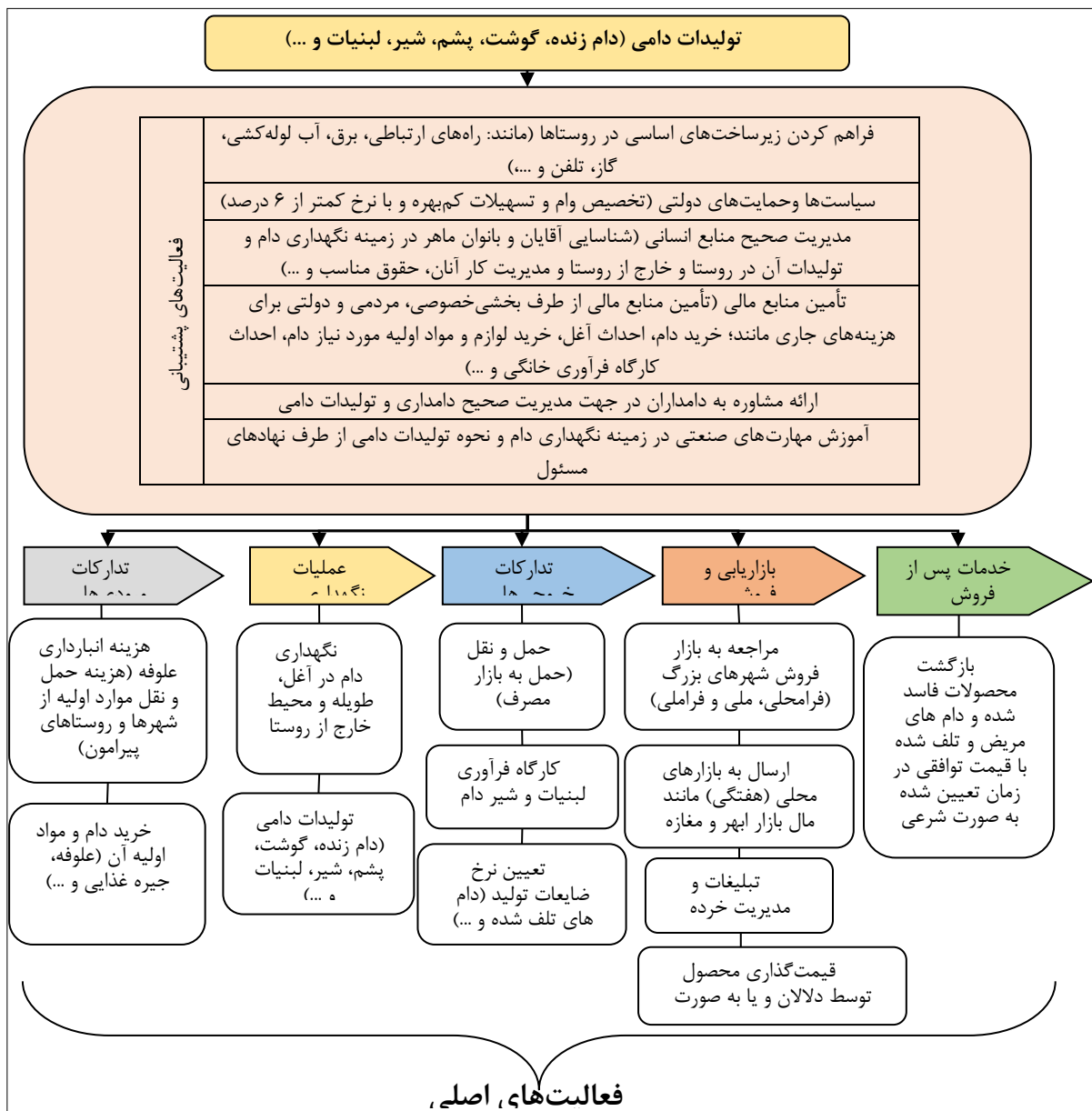
مرحله پنجم: خدمات پس از فروش

فعالیت‌هایی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد، مانند نصب و راه‌اندازی محصولات، آموزش روش استفاده از آنها و تأمین قطعات یدکی، تعمیر و سرویس محصولات. در این بخش هر چه هزینه‌های پیش‌آمده کمتر باشد سود حاصله بیشتر خواهد بود. در ضمن می‌توان با ارائه طرح‌های مختلف ضمانتی و گارانتی محصولات در مقاطع زمانی متفاوت بر قیمت تمام شده افزود.

با توجه به اهمیت زنجیره ارزش کسب‌وکارهای کوچک در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی در این قسمت به بررسی این شاخص در خوشه‌های تولید در روستای خراسانو پرداخته می‌شود. دامداری، معادن، کشاورزی، صنایع دستی و گردشگری از اهم موضوعات و ظرفیت‌های اشتغال‌زایی این روستا به شمار می‌رود. در زمینه خوشه تولیدات که دامداری مهمترین خوشه تولید محسوب می‌شود، می‌توان گفت، در این روستا با توجه به توانمندی‌های بالای منطقه در ارتباط با تولیدات دامی و وجود بازار نسبتاً مناسب جهت عرضه محصولات از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. نمودار زیر زنجیره ارزش محصولات دامی در روستای خراسانو در شهرستان ابهر را نشان داده است.

نمودار ۱۸: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات دامی (دام زنده، گوشت، پشم، شیر، لبنیات و ...)

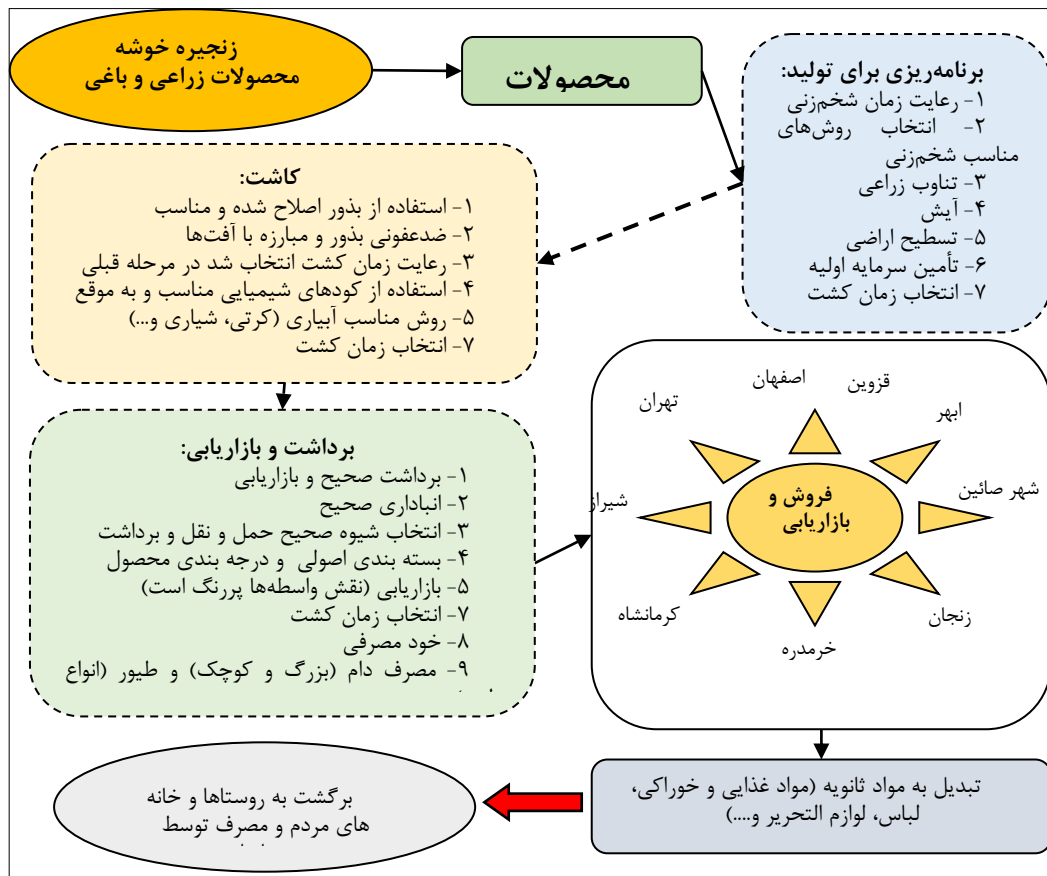
مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در زمینه خوشه تولیدات زراعی که از خوشه های تولیدی مهم دیگر در این روستا به حساب می‌آید، می‌توان گفت که انگور از مهمترین محصولات زراعی منطقه به حساب می‌آید که غالباً به صورت تیزاب فرآوری و عرضه می‌گردد. علاوه بر انگور، گندم نیز از دیگر محصولات مهم کشاورزی روستای خراسانلو می‌باشد و اغلب روش کشت در این محدوده به صورت سنتی از نوع کرتی، شیاری است و استفاده از فناوری‌های نوین به صورت محدود انجام می‌گیرد. ولی باید توجه کرد، با به‌کارگیری فناوری‌های نوین تولید شامل استفاده از بذور اصلاح‌شده، مبارزه با آفات و ضدعفونی بذور، رعایت زمان کاشت، روش مناسب آبیاری و استفاده از کود شیمیایی به‌اندازه صحیح می‌توان تولید کل اراضی را در سطح روستا را به حداکثر رساند. پذیرش فناوری‌های نوین تولید در کشاورزی در این روستا مشروط به دانش و اطلاعات کشاورزان است و همچنین یکی از عناصر اصلی فرآیندهای پذیرش نوآوری در کشاورزی، بهبود و توسعه دانش در مورد فناوری‌های نوین، از طریق انباشت اطلاعات در طول زمان می‌باشد. از آنجاکه غالب محصولات کشاورزی در مناطق روستای خراسانلو بلافاصله پس از برداشت مصرف نمی‌شوند؛ فرآیند بازاریابی در این محدوده نقش مهمی را در تعیین ارزش نهایی محصولات ایفا می‌کند؛ بنابراین، فرآیند تولید مواد غذایی و سایر محصولات کشاورزی با برداشت آنها از سطح مزرعه پایان نمی‌یابد. درآمد کشاورزان در این منطقه تنها به‌کل تولید بستگی ندارد، بلکه تا حد زیادی، به‌توانایی وی در زمینه مدیریت تلفات پس از برداشت و بازاریابی محصولات رابطه دارد. فساد پس از برداشت و اتلاف مواد غذایی یک پدیده شایع در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است. کشاورزان روستایی برای به‌حداقل رساندن تلفات پس از برداشت نیاز به دانش و اطلاعات دارند. همچنین، از مشکلات مهم کشاورزان در رابطه با فروش مناسب محصولات کشاورزی بالاخص فرآورده های انگور مانند تیزاب، می‌توان به کمبود اطلاعات مربوط به بازاریابی و یافتن بازار مناسب جهت فروش محصولاتشان اشاره کرد.

برنامه‌ریزی تولید کشاورزی در شهرستان زنجان، علاوه بر سودآوری بیشتر به پایداری کشاورزی نیز کمک شایانی می‌کند. در برنامه‌ریزی‌های تولید کشاورزی در روستاهای این محدوده، مجموعه‌ای از قواعد از جمله؛ آیش، تسطیح اراضی، تناوب زراعی، رعایت زمان شخم‌زنی و روش‌های مناسب شخم‌زنی رعایت می‌گردد و کشاورزان خود در این کار تجربه هستند و مهارت خوبی دارند. به عقیده روستاییانی که در جلسات مشارکتی شرکت کرده بودند، رعایت قواعد یادشده توسط کشاورزان افزایش، با توجه به مسئله کمبود آب که امروزه اکثر روستاییان با آن مواجه هستند، کارایی منابع تولید، حفظ و توسعه حاصلخیزی خاک و ترویج سیستم‌های کشت پایدار در سطح روستاها را به همراه دارد.

تصمیم کشاورزان مبنی بر فروش محصولات خود بر سر مزرعه و یا در بازار بستگی به عوامل مختلفی مانند؛ اندازه زمین، میزان سرمایه، امکانات حمل‌ونقل و اطلاعات در رابطه با بازار و قدرت نگهداری محصول در منزل مسکونی و میزان بدهی به‌دلالتان یا بازاریان شهری دارد. نمودار زیر زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در روستای خراسانلو در شهرستان ابهر را نشان داده است.

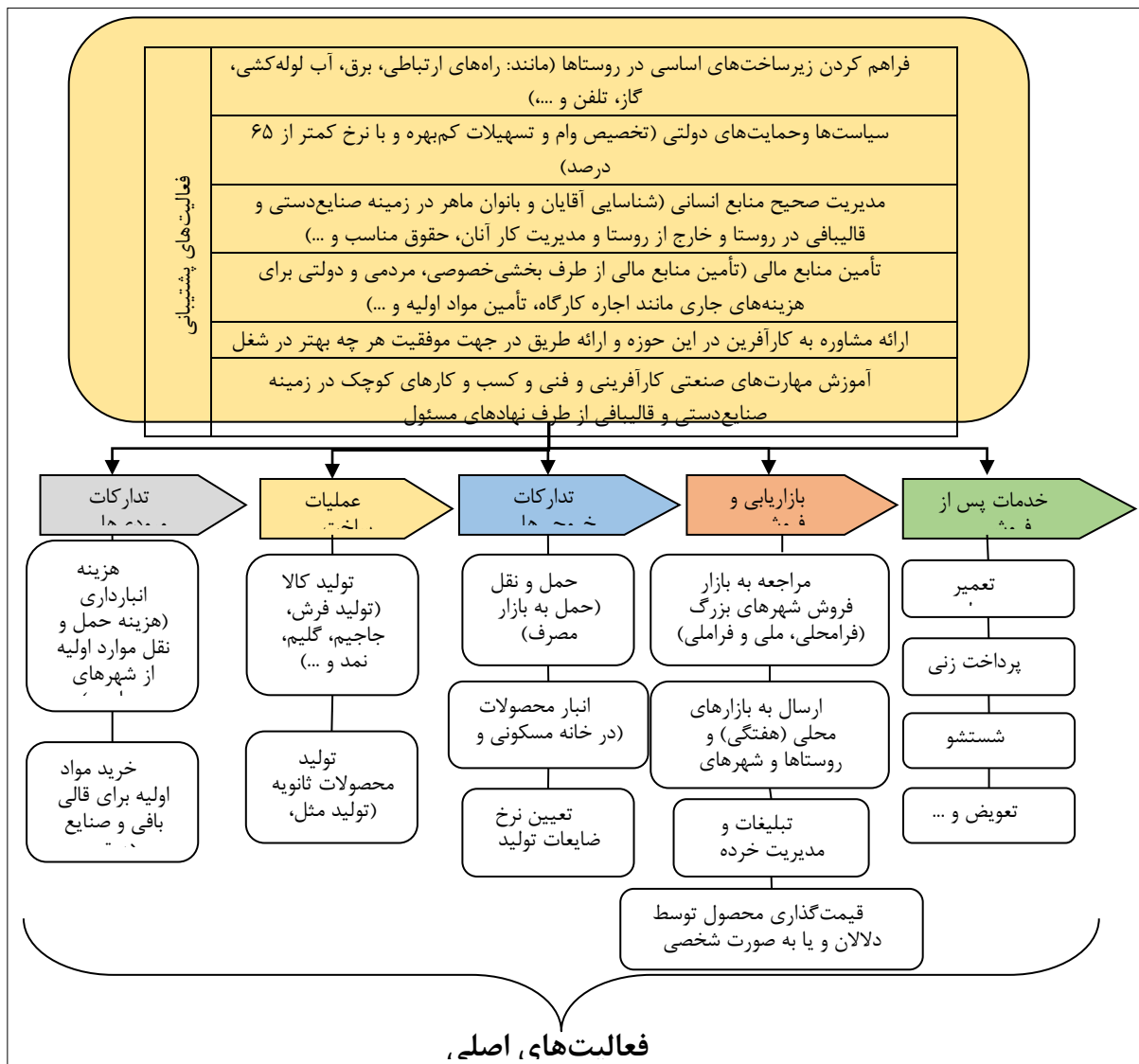
نمودار شماره ۱۹. زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر روستای خراسانلو

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

علاوه بر این در ادامه زنجیره ارزش تولیدات صنایع روستایی (صنایع دستی، قالببافی، نمددورزی و ...) در سطح روستای خراسانلو آورده شده است. لازم به ذکر است که در این حرفه غالب زنان و مردان دارای مهارت هستند در فصول سرد سال به این مشاغل مشغول می‌شوند و از این طریق امرار معاش می‌کنند. طبق اظهارات روستاییان فرشبافی و گلیم باقی و تولید صنایع روستایی از این قبیل در گذشته بیشتر رواج داشته و امروزه با توجه به عدم بازار یابی مناسب و صرفه پایین اقتصادی تا حدود نسبتاً بالایی از رونق آن کاسته شده است. نمودار زیر زنجیره ارزش تولیدات صنایع روستایی (صنایع دستی، قالببافی، نمددورزی و ...) در روستای خراسانلو در شهرستان ابهر را نشان داده است.

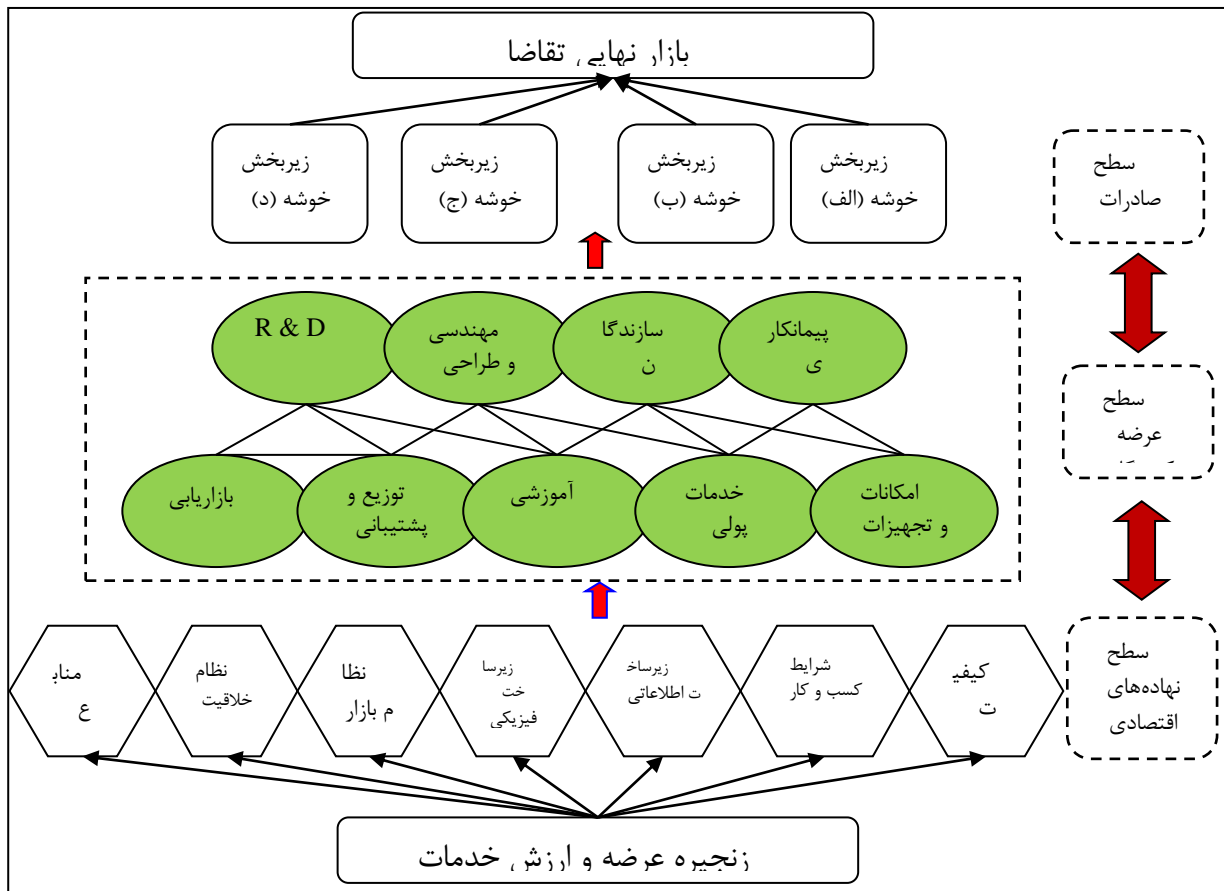
نمودار ۲۰: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی (صنایع دستی، قالببافی و ...)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

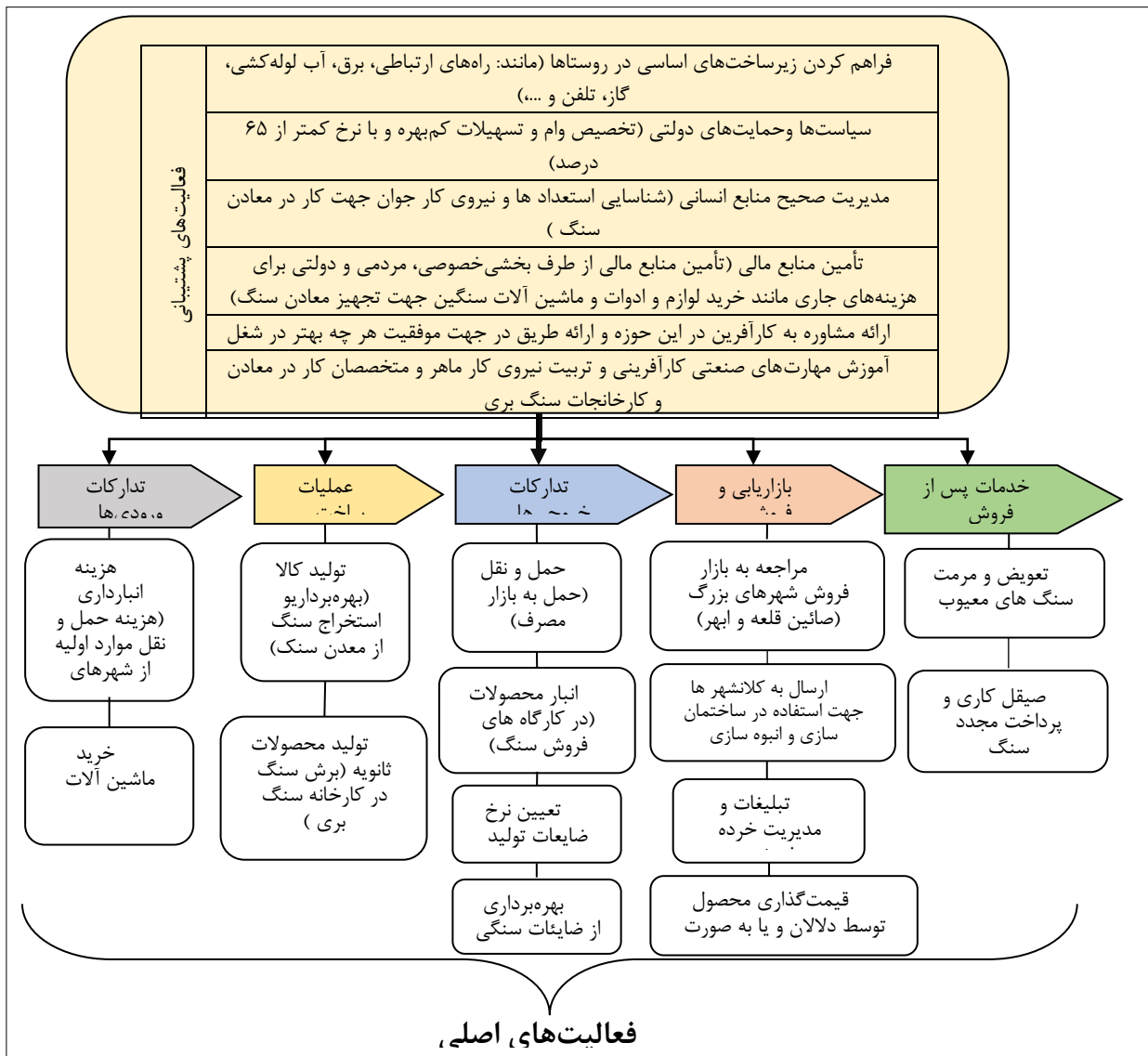
در شکل زیر نیز زنجیره ارزش خوشه کسب و کار برای فعالیت‌های گردشگری که در این روستا به دلیل وجود ظرفیت گردشگری مذهبی همچنین امکان تقویت گردشگری طبیعی و بومگردی حول رودخانه خراسانلو قابلیت فراوانی دارد و تعدادی از روستاییان علاقمند به سرمایه‌گذاری در این زمینه هستند، دارند، در ۳ مرحله مختلف نشان داده شده است.

نمودار ۲۱: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار گردشگری

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در خاتمه بایستی به وجود معادن سنگ در این روستا که از مهمترین ظرفیت های روستای خراسانلو نیز به حساب می‌آید اشاره کرد. لازم به ذکر است که عدم وجود مدیریت صحیح امکان بهره‌برداری مناسب روستاییان از معادن و برخورداری از آن را به شدت کاهش داده است. در شکل زیر نیز زنجیره ارزش خوشه کسب و کار معادن که در این روستا آورده شده است.

شناسایی، توصیف و اولویت بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال روستا:

روستای خراسانلو زیر مجموعه دهستان صائین قلعه از توابع بخش مرکزی شهرستان ابهر می‌باشد. این سکونتگاه در یک پهنه جغرافیایی کوهستانی استقرار یافته است. آب و هوای روستا سرد بوده و همانند اکثر سکونتگاه‌های استان زنجان دارای آب و هوای سرد و کوهستانی است. این روستا، در حاشیه جاده خرمدره به سمت صائین قلعه قرار گرفته و در کنار معادن متعدد سنگی جای گرفته است. بنابراین در شکل زیر موقعیت روستای خراسانلو در سطح بخش مرکزی شهرستان ابهر مشخص شده است.

*

شکل ۶۰. موقعیت جغرافیایی روستای خراسانلو

همان گونه که ذکر گردید، این روستا در شمال شرقی دهستان صائین قلعه و چسبیده به ارتفاعات در نزدیکی راه اصلی خرم دره به سمت صائین قلعه جای گرفته است. وجود معادن گرانیت و سنگ و خاک صنعتی سفید، از جمله مهمترین قابلیت‌های این روستا به شمار می‌رود. از دیگر قابلیت‌های مهم و اساسی که اکثر قریب به اتفاق

روستاییان به اهمیت آن تاکید کردند، نقش اساسی دامداری در این روستا می‌باشد. تولیدات دامی از محصولات شاخص این روستا بوده طوری که فروش گوشت و سایر تولیدات دامی نقش به‌سزایی در تامین درآمد روستاییان ایفا می‌نماید. از دیگر قابلیت های روستا نیز می‌توان به قابلیت تولیدات کشاورزی اشاره نمود که از جمله آن تولیدات می‌توان به کشت انگور و تولید فرآورده های آن مانند تیزاب اشاره نمود. البته از دیگر تولیدات کشاورزی روستای خراسانلو می‌توان به کشت گندم نیز اشاره کرد.

وجود نیروی کار جوان به تعداد زیاد در خراسانلو نیز از ظرفیت های بالقوه روستا می باشد که در صورت بهره برداری صحیح از این پتانسیل کمک شایانی به اقتصاد منطقه خواهد نمود. این مسئله زمانی اهمیت خود را نشان می‌دهد که بر جاذبه های گردشگری طبیعی و مذهبی این روستا پرداخته شود. این قابلیت در صورت ایجاد زیر ساخت های مناسب و افزایش سطح خدمات با توجه به وجود نیروی کار غنی می تواند درآمد پایداری برای روستا به ارمغان آورد.

وجود تاسیسات آب، برق، گاز، تلفن و دسترسی مناسب به راه های ارتباطی نیز از دیگر قابلیت های روستای خراسانلو می باشد که با توجه به وجود جاذبه های گردشگری منطقه و وجود معادن سنگ در منطقه نقش بسیار پررنگی را در توسعه و بهره‌وری از این قابلیت ها ایفا خواهند نمود.

با وجود قابلیت های فوق‌الذکر، روستای خراسانلو با مشکلات و تنگناهای بسیاری نیز مواجه است. مشکلات زیست محیطی و آلودگی‌های زیستی که در اثر توسعه معادن اطراف روستای خراسانلو ایجاد گردیده از مسائل و مشکلات بزرگ روستاییان عنوان گردید. تردد ماشین آلات سنگین به معادن سنگ و بروز حوادث و سوانح جاده‌ای و همچنین از بین رفتن مراتع و چراگاه‌های اطراف روستا به سبب توسعه بی رویه و بی ملاحظه معادن از عواقب سوء این امر می توان بیان نمود.

از دیگر معضلات روستا می توان به مسئله کم آبی اشاره نمود. به گفته اهالی روستای خراسانلو به طور تقریبی سالانه ۱ الی ۱٫۵ متر سطح آب های زیر زمینی پایین تر می‌رود. لذا این امر لزوم استفاده از شیوه های نوین آبیاری و استفاده صحیح و اصولی از منابع آبی را چند برابر می کند. همچنین طبق مطالعات میدانی مشاور، اهالی روستای خراسانلو با مشکل موقوفی بودن اراضی کشاورزی و دامپروری روبرو هستند. این موضوع در ارائه ضمانت نامه های بانکی می‌تواند مشکلات متعددی ایجاد کند.

مشکل بیکاری جوانان نیز از دیگر تنگناهای روستای خراسانلو به شمار می رود که این امر عواقب سوئی برای روستا در پی خواهد داشت. از عمده مشکلاتی است که بیکاری نیروی انسانی جوان و فعال روستا موجب آن خواهد شد، عدم توانایی جوانان برای ازدواج و مهاجرت آنها از روستا و همچنین افزایش اعتیاد و بروز نا هنجاری های اجتماعی می باشد.

در این قسمت از تحقیق به بررسی، توصیف و اولویت‌بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای خراسانلو از دهستان صائین قلعه در بخش مرکزی شهرستان ابهر پرداخته می‌شود (جدول ۶۰).

جدول ۶۰. قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی- انسانی، زیرساختی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و

اشتغال در روستا در روستای خراسانلو

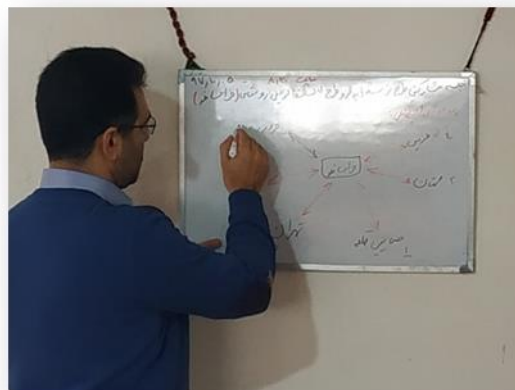
تهدید (T)	فرصت (O)	ضعف (W)	قوت (S)	محدودیت
T1- آلودگی منابع آب و خاک روستا و تخریب محیط زیست.	O1- به کارگیری منابع روستا و بهره برداری از منابع طبیعی بلا استفاده.	W1- زه‌کشی نامناسب فاضلاب‌های خانگی و هرزآب.	S1- وجود زمین‌های کافی در پیرامون روستاها جهت احداث معادن سنگ.	توسعه
T2- خطر بروز سیل و یخبندان شدید در روستا به دلیل قرارگیری در دامنه کوه	O2- در صورت بهبود زیرساختها امکان بهره‌برداری از دید و منظر مناسب وجود دارد.	W2- قرارگیری بقعه اجاق در دلمنه کوه و دسترسی نسبتا سخت	S2- وجود جذابیت‌های گردشگری مذهبی	
T4- عدم تأمین علوفه مورد نیاز دام برای تمامی دامداران و تهیه برخی از آنان از بیرون روستا.	O3- قرار گرفتن در محدوده نزدیک به رودخانه خراسانلو	W3- شیب نا مناسب ارتباطات روستا به واسطه جایگیری در ارتفاعات	S3- قرارگیری روستا در دامنه ارتفاعات و وجود منظر مناسب به اطراف با مناظر بسیار زیبا	
T4- از میان رفتن چراگاه ها و مناظر اطراف روستا با توسعه معادن	O5- ایجاد فعالیت‌های غیرزراعی	W4- احاطه گشتن روستا میان ارتفاعات و محدودیت جهت توسعه مشاغل خدماتی.	S4- وجود جاذبه های گردشگری طبیعی	
T5- فقدان صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی.	-	W4- آثار نا مطلوب زیست محیطی معادن اطراف روستا	S5- داشتن مراتع مناسب جهت دامداری	
T7- وجود واسطه ها در فرایند بازاریابی محصولات دامی	O8- بازاریابی مناسب برای تولیدات بومی	W5- محدودیت استفاده از اراضی زراعی از طرف اداره کل منابع طبیعی جهت تغییر کاربری و احداث پرورژه‌های صنعتی؛	S6- امکان ایجاد کشت انگور در منطقه	توسعه
T9- عدم توجه به توسعه کسب و کارهای جدید روستایی؛	O10- افزایش سطح درآمد ساکنان بومی در صورت اشتغال در معادن	W6- افزایش اشتغال کاذب و فصلی.	S8- وجود تعداد زیاد دام سبک مانند گوسفند و بز و دام‌های سنگین بویژه گوسفند و گاو؛	
T7- وجود واسطه ها در فرایند بازاریابی محصولات کشاورزی	O7- قابلیت افزایش درآمد روستاییان در صورت استفاده از ظرفیت های گردشگری منطقه	W7- کاهش مراتع اطراف روستای خراسانلو در اثر توسعه معادن اطراف	S9- قابلیت توسعه صنایع دستی از جمله، گلیم‌بافی و قالیبافی.	
T8- عدم حمایت از کارآفرینان مشاغل صنعتی در روستا.	-	W8- عدم بکارگیری روستاییان در معادن اطراف روستا	S10- امکان استقرار صنایع تبدیلی کشاورزی و دامداری با عنایت به تولید محصولات مختلف زراعی و دامی؛	
T10- کمبود آگاهی روستاییان در زمینه ثمرات اقتصادی توسعه بخش خدمات و گردشگری.	O11- مشارکت دهیاران و شوراهای طرح‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی	W9- پایین بودن سطح اعتماد روستاییان به مسئولین و افراد غیربومی.	S12- وجود آثار فرهنگی با ارزش تاریخی کم نظیر در منطقه	
T11- آسیب‌پذیری فرهنگ بومی روستای در مقابل تحولات اقتصادی.	O12- افزایش مشارکت مردم برای توسعه اقتصادی روستا.	W10- موقوفی بودن اکثر اراضی روستایی	S13- وجود نوعی همبستگی و اتحاد در بین مردم برای توسعه اقتصادی روستا و علاقه جهت اشتغال‌زایی	توسعه
T12- ریزی در امر توسعه اقتصادی	O13- افزایش نیروی انسانی آموزش دیده لازم	W11- پایین بودن اعتماد روستاییان به مسئولان دولتی.	S14- تمایل به مشارکت بالا بین روستاییان جهت توسعه خدمات.	
T13- کمبود نیروی انسانی ماهر در زمینه مشاغل مختلف اقتصادی.	O14- افزایش اشتغال و ممانعت از مهاجر فرستی جوانان با توسعه قابلیت های گردشگری روستا	W12- پایین بودن سطح سواد روستاییان.	S15- وجود نیروی انسانی کافی در جهت توسعه مشاغل خدماتی و گردشگری.	

T14- کمبود سرویس‌های بهداشتی عمومی در سطح روستاها.	O15- استفاده از پتانسیل فضای باز در اطراف روستا.	W13- همکاری پایین مردم با اجرا کنندگان طرح‌های اشتغال‌زایی	S19- وجود شهر صائین قلعه به عنوان شهر پشتیبانی کننده خدماتی این روستا.	
T17- افزایش بی رویه ساخت و سازهای روستایی	O16- نظارت بنیاد مسکن بر حریم روستا و رعایت حریم دیده شده در طرح هادی.	W14- مهاجرت جوانان به دلیل بیکاری	S17- وجود جریان فضایی کالاها، خدمات، خرید و فروش محصولات و ... به شهر صائین قلعه و برعکس.	
T13- بروز اختلافات مدیران معادن و روستاییان به سبب وجود معادن سنگ و ایجاد اختلال در زندگی روستاییان	-	W16- عدم هماهنگی روستاییان با دهیار و شوراها در جهت ساخت‌وساز روستایی.	S18- وجود ساختار فضایی نسبتا مناسب برون روستایی (مانند راه ارتباطی، اراضی، ارتفاع و ...)	
-	-	W17- نبود مدیریت یکپارچه در جهت حفظ و صیانت از پهنه حریم روستا	S20- رعایت ساخت و سازهای جدید در روستا طبق ضوابط و مقررات طرح هادی.	۳۱

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

بنابراین با توجه به قابلیت‌های و تنگناهای موجود در روستای خراسانلو می‌توان گفت که این روستا دارای پتانسیل‌های خوبی در زمینه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی بخصوص در زمینه دامداری و استفاده بهینه از معادن اطراف و اشتغال روستاییان در آن همچنین کشت انگور و گندم دارا میباشد و در صورت توجه و برنامه‌ریزی درست به این زمینه‌ها می‌توان به توسعه اقتصادی مناسبی دست یافت.

شکل شماره ۶۱. جلسات مشارکتی روستای خراسانلو

ظرفیت شناسی نیروی انسانی از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار

در زمینه ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای خراسانلو از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار ابتدا اقدام به برگزاری جلسات مشارکتی با جوامع روستایی و طرح موضوع تحقیقاتی و شناسایی قابلیت‌ها و تنگنای‌های اشتغال‌زایی در ابعاد مختلف از طریق طراحی پرسشنامه به‌واسطه تسهیل‌گران محلی گردید. سپس به ظرفیت‌های نیروی انسانی در مشاغل مختلف در روستای خراسانلو پرداخته شد و که به تکفیک در شرح زیر آمده است.

جدول ۶۱: ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای خراسانلو

مهارت در زمینه	تعداد بیکاران (نفر)	مهارت در زمینه	تعداد بیکاران (نفر)
معدن	۱۵	گلخانه‌دار	۵
شاطر	۴	قالیباف	۶
تولید نایلون	-	صنایع دستی	۸
طراحی لباس	۱	تخصص در حوزه گردشگری	۷
خیاط	۲	دامدار	۳۲
زارع و باغدار	۸	جوشکار	۱
تعمیرکار	۳	کارشناس تغذیه	-
آلومنیوم‌ساز	-	کارشناس علوم اجتماعی	۱
کارشناس بازاریابی	-	کارشناس حسابداری	۱
پرورش مرغ	۲	کارشناس تأسیسات	۲
کارشناس برق	۱	قهوه‌خانه‌دار	۱
برشکار سنگ	۵	جاجیم و گلیم بافی	۳

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

همان‌طوری که جدول فوق نشان می‌دهد، بیشترین تعداد بیکاران در زمینه صنایع دستی (۱۵ نفر)، دامدار (۳۲ نفر)، صنایع وابسته به معدن (۲۰ نفر) و ... بوده است که نشان دهنده خوب و بالای روستای در زمینه دامداری و صنایع وابسته به معدن می‌باشد که اخیراً به دلیل کمبود مراتع، دامداری با مشکلاتی مواجه شده و صنایع وابسته به معدن نیز بایستی با مدیریت صحیح بهره‌وری اقتصادی آن برای روستاییان افزایش یابد و تعداد بیشتری از روستاییان در این زمینه اشتغال یابد.

شناسایی و اولویت بندی مهمترین ظرفیت های روستا با تاکید بر برندسازی فعالیت ها و خدمات

برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشرانها جهت تحرک اقتصادی روستا

ظرفیت را می‌توان توانایی‌ها، استعدادها و قابلیت‌های موجود منطقه‌ای تعریف نمود که در صورت بهره برداری صحیح و روشمند قادر است کارایی، بهره‌برداری و اثربخشی منابع را در سطح منطقه افزایش دهد. بر این مبنا ظرفیت و توسعه ظرفیتی تمرکز بر توانایی روستا برای خلق شرایط مطلوب در جهت استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود در یک شیوه پایدار است. یافته‌های میدانی و داده‌های اسنادی موجود نشان می‌دهد که روستای مورد مطالعه از ظرفیت‌های متفاوتی برای توسعه اقتصادی به شرح زیر برخوردار است.

یکی از راه‌های کاهش نرخ بیکاری، توسعه مشاغل کوچک و متوسط به‌طور عام و توسعه مشاغل خانگی به‌طور خاص است که افزایش درآمد و ثروت جامعه را به دنبال دارد و می‌تواند در هر روستا به‌عنوان برند شناخته شود. هر قدر سطح اقتصاد خانوار در جریان اقتصادی روستا بهبود یابد، به همان میزان اقتصاد جامعه نیز رشد پیدا می‌کند، از سوی دیگر خویش‌فرمایی و یا کار در محیط خانه یکی از الگوهای اشتغال است که به مدد نرم‌افزارها و شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی، شرایطی را فراهم آورده که می‌توان قرن حاضر را قرن توسعه و رونق مشاغل خانگی دانست؛ لذا با توجه به آنچه گذشت و با توجه به اهمیت مشاغل خانگی در روستاها در ادامه به بررسی آن دسته از مشاغل در روستای خراسانلو پرداخته شده است که می‌تواند به‌عنوان برند در روستا مطرح باشد و در توسعه روستایی نقش داشته باشد.

کسب‌وکار خانگی هم‌اکنون با بهره‌برداری از امتیازاتی چون توسعه دانش و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات حیطه گسترده‌ای را در اکثر حوزه‌های اقتصادی به خود اختصاص داده و در زمره یکی از حیاتی‌ترین و ضروری‌ترین بخش‌های اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. در کشور ما ایران نیز کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال از جمله اهداف و تکالیف تصریح‌شده در سند چشم‌انداز و قوانین پنج‌ساله توسعه کشور محسوب شده و بدین منظور رویکرد توسعه مشاغل خانگی به دلیل برخورداری از پیامدهای مثبت و متعدد در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مورد توجه مسئولین قرار گرفته است. مطابق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، منظور از مشاغل یا کسب‌وکار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد سازمان‌دهی و حمایت از مشاغل خانگی، توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب‌وکار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت یا کالای قابل‌عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد. مشاغل خانگی، طیف وسیعی از مشاغل سنتی تا نوظهور را در برمی‌گیرد و راه‌اندازی یک کسب‌وکار خانگی علاوه بر مهارت خاص هر شغل نیازمند برخورداری از مجموعه‌ای از مهارت‌های اساسی و پایه‌ای همچون مدیریت منابع، مدیریت زمان، سازمان‌دهی، مدیریت فردی و مهم‌تر از همه مهارت‌های بازاریابی می‌باشد و فراهم آوردن پیش‌شرط‌های اطلاعاتی، مهارتی و تجربه عملی، منجر به حصول بهره‌وری بیشتر و توسعه سرمایه‌های انسانی و اجتماعی خواهد بود. لذا توسعه فرصت‌های شغلی در این زمینه مستلزم همکاری بخش‌های مختلف می‌باشد.

جدول شماره ۶۲. شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
مشاغل حوزه کشاورزی	فرآوری محصولات								*
	خدمات دامپزشکی در منزل								
	خدمات فرآوری ریشه گیاهان دارویی ریزوم دار								
	پرورش گل‌های زینتی و آپارتمانی								

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
	خدمات تحقیقات بازار محصولات صنعتی و کشاورزی								
	کلینیک گل‌ها و گیاهان								
	پرورش پرندگان زینتی								
	پرورش مشاوره و آموزش قارچ خوراکی								
مشاغل حوزه دامداری	فرآوری محصولات دامی								*
	فرآوری محصولات لبنی								*
	فرآوری پشم گوسفندی								*
مشاغل حوزه هنری	بافت تابلو فرش								*
	تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی								
	تولید پای‌پوش‌های سنتی								
	تولید گل‌های مصنوعی، بلندر و چرمی								
	جلدسازی چرمی سنتی								
	حکاکی روی فلز (به جز طلا و نقره)								
	خاتم‌سازی و خاتم‌کاری								
	خدمات طراحی کارت ویزیت و کارت‌های تبلیغاتی از طریق اینترنت								
	خدمات فیلم‌برداری، میکس، مونتاز و تهیه آلبوم دیجیتال								
	خدمات چاپ بر روی مقوا، سلفون، کاغذ و ظروف پلاستیکی								
	خدمات گرافیکی و طراحی بنرهای تبلیغاتی								
	خدمات گلدوزی و تکه‌دوزی								*
	طراحی لباس و کفش								
	طراحی و نقاشی نقشه فرش،								

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
	گلیم و جاجیم								
	طلاسازی								
مشاغل حوزه تولید	فرآوری محصولات کشاورزی								*
	خدمات فرآوری عسل								
	تولید اسانس گیاهی و عطرسازی								
	خدمات مه‌سازی								
	پرورش ماهیان زینتی و آکواریومی								
	پیراهن‌دوز مردانه و شومیز زنانه								
	خدمات شارژ کارت‌تریچ								
	پرینترهای لیزری								
	تابلوسازی								
	تولید شربت، ترشیجات و شوربیجات								
	بازاریابی اینترنتی و تلفنی								
مشاغل حوزه خدمات عمومی	خدمات تهیه و توزیع اقلام موردنیاز ادارات و شرکتها								
	خدمات خودرو کرایه‌ای								
	خدمات حمل‌ونقل تلفنی								
	خدمات تأمین غذای ادارات و شرکتها								
	خدمات نظافت خانگی و ادارات								
	خدمات تایپ و ICDL								
مشاغل حوزه معدن	شاغل در معادن سنگ								*
	مهندس معدن								*
	کارخانه سنگ بری								*

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

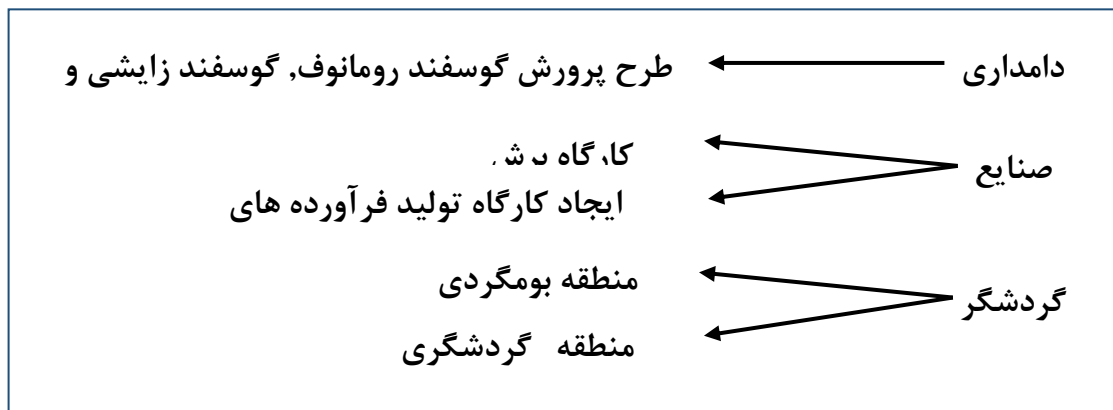
نتایج جدول نشان می‌دهد:

در مشاغل حوزه کشاورزی، در زمینه تولید فرآورده های کشاورزی ۲۰ نفر مشغول هستند؛ در مشاغل حوزه دامداری، در شغل فرآوری محصولات دامی ، فرآوری محصولات لبنی و فرآوری پشم گوسفندی ۶۰ نفر مشغول هستند.

در حوزه مشاغل هنری، در زمینه های بافت فرش و خدمات گلدوزی و تکه‌دوزی، ۲ نفر مشغول هستند. در مشاغل حوزه تولید ، در شغل « فرآوری محصولات کشاورزی» تعداد ۱ نفر شاغل زن و ۳ نفر شاغل مرد موجود است؛

و در حوزه مشاغل حوزه معدن؛ در زمینه های کارگر معدن سنگ ، کارخانه سنگ بری ۱۵ نفر مشغول هستند. جهت شناخت مهم‌ترین فعالیت قابل طرح یا برند در روستای خراسانلو (که در زمینه تعیین محورهای تولید و حوزه دامی و صنایع(معدن)دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا مؤثر هستند) از روش‌های ارزیابی مشارکتی و تکنیک وزن‌دهی کیفی با حضور جوانان و افراد متخصص و مطلع محلی با تشکیل هسته مشارکتی استفاده شده است. برای این کار با استفاده از همین هسته مشارکتی با استفاده از نظرات خبرگان محلی و مسئولین اقدام به رتبه‌بندی یا اولویت‌بندی ظرفیت‌های موجود در جهت توسعه جهت پیشران‌های توسعه اقتصادی در محدوده مورد مطالعه شده است. نتایج حاصل نشان می‌دهد، مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا همان‌گونه که در بخش قبلی نیز به آن اشاره شده است و مستعد و پتانسیل مهم و ویژه برای برندسازی هستند شامل موارد ذیل می‌باشند:

شکل ۶۲. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

۱- طرح کارگاه برش سنگ:

صنعت سنگبری بر خلاف سنگتراشی، از سابقه تاریخی چندان طولانی در ایران برخوردار نیست. اولین دستگاه سنگ برش در ایران که به یک نوع اره با تیغه های آهنی مجهز بوده و با پودر سیلیسکار می‌کرده و بنام اره گلی معروف است، ظاهراً در حدود سال ۱۳۰۷ یعنی نزدیک به ۸۷ سال قبل همزمان با شروع عملیات ساختمانی کاخ مرمر تهران ساخته شده است.

توجه به خودکفایی این صنعت و همچنین نیاز بازار داخلی به تولید این محصول با توجه به این که سنگبری نرم می‌تواند به رشد و شکوفایی اقتصادی کشور کمک کرده و سوددهی و بهبود وضعیت اقتصادی و اشتغال‌زایی و پرورش نیروی انسانی را در بر خواهد داشت.

مراحل، نحوه تولید و انواع فن‌آوری‌های موجود در زمینه فرآوری عموماً خط تولید در واحدهای فرآوری سنگ بر اساس محصول طراحی میشود بدین صورت که ماشینها در یک جا و به ترتیب انجام عملیات چیده میشوند. از مزایای این روش جلوگیری از اتلاف وقت کارکنان، کاهش زمان کل تولید و کنترل ساده تر تولید میباشد. بطور شاخص ترتیب قرارگیری ماشین ها در خط تولید به صورت زیر است:

خط تولید با یک دستگاه خشک کن و تمیزکننده پایان می یابد و پس از آن محصولات انتخاب و در گروه‌های همسان دسته بندی می شوند. مراحل برش سنگ در یک کارخانه برش سنگ نیز طی مراحل زیر انجام می‌پذیرد.

*مرحله اول: تخلیه

در این مرحله کوپ از روی ماشین تخلیه و روی واگن قرار میگیرد .

مرحله دوم: قواره کردن

در بلوکهای به شدت نامنظم و غیر مکعبی شکل ممکن است انجام اصلاحات اولیه نیاز باشد. قواره کردن از لحاظ منطقی قبل از عملیات برش بلوک انجام میگیرد چرا که برش بلوکهایی با شکل نامنظم و دارای برآمدگی توسط اره کاملاً غیر معقول میباشد و باعث افزایش زمان کار و هزینه‌ها میشود.

مرحله سوم: برش اولیه (قله‌بر یا اره)

در این مرحله کوپ‌های سنگ توسط اره و یا قله‌بر برش داده میشوند .

*مرحله چهارم: برش طولی و عرضی طولی‌بر

برش طولی سنگ را به عهده دارد و ضایعات دو طرف برش را میگیرد و عرض سنگ تولیدی در این بخش معلوم می شود.

*مرحله پنجم: کالیبره کردن

در این عملیات ضخامت‌ها به استانداردهای از پیش تعیین شده با تلرانسهایی کمتر از یک دهم میلیمتر تنظیم میشود. کالیبراسیون با ابزارهای الماسه انجام میگردد که مواد اضافی را از روی یکی از دو سطح بزرگ حذف میکند

*مرحله ششم: عملیات پرسازی

پس از برش مشخص میشود برخی از سنگها دارای تخلخل می‌باشد. لذا در این مرحله عملیات پرسازی صورت میپذیرد.

*مرحله هفتم: صیقل کاری

فعالیت اصلی در این مرحله سایش و براق کردن سنگ تولیدی است. سنگهای سالم توسط سابه‌های اتوماتیک و ورقهای کوچک و ناسالم با سابه‌های دستی صیقل داده می‌شوند.

*مرحله هشتم: برش به ابعاد استاندارد

در آخرین مرحله از تولید پلاک سنگ به ابعاد مورد نیاز تبدیل می‌شود.

*مرحله نهم: بسته‌بندی

در صورت صدور محصولات به خارج از کشور، محصولات تولیدی در جعبه یا پالتهای مناسب بسته‌بندی و برای بارگیری و ارسال آماده میشوند.

مهمترین بخش کارخانه‌های برش سنگ دستگاه‌ها و اره‌های سنگی و به طور کلی ماشین‌آلات سنگین می‌باشد. ماشین‌آلات چنددیسکی از عمده‌ترین لوازم برش سنگ مطرح می‌گردد اما به طور کلی ماشین‌آلات برش سنگ به دو دسته برش سنگ‌های نرم و سخت قابل تقسیم بندی می‌باشد. اما بطور کلی در مورد خصوصیات ماشین‌آلات مورد استفاده در واحدهای فرآوری می‌توان نوشت:

۱-اره‌برها: ضخامت تیغه‌ها ۵ میلیمتر یعنی تقریباً نصف قله‌بر می‌باشد، سرعت آن بستگی به جنس سنگ دارد.

۲-دیسک و سگمنت: انتخاب نوع دیسک از لحاظ مقاومت و تاب برداشتن، نوع سگمنت مخصوص سنگهای متفاوت، نحوه جوش دادن سگمنت به دیسک به طور یکنواخت و در یک ردیف باید بر اساس ضوابط مشخص و استاندارد باشد.

۳- ساب و صیقل سنگ: پس از برش سنگ به صورت پلاک، مرحله ساب و صیقل شروع میشود. در بعضی از خطوط تولید، مراحل ساب و صیقل و تبدیل ورق به پلاک معکوس عمل میشود، یعنی اگر کارخانهای به دستگاه ورق ساب مجهز باشد ابتدا ورق ساییده و صیقل میشود، پس از آن به ابعاد پلاک مورد سفارش بریده میشود.

۴- توری و رزین اپوکسی: پس از عمل کفبری (دستی و مکانیکی) برای سنگهایی که از استحکام قابل قبولی برخوردار نیستند از توری استفاده میکنند که توسط چسب پشت سنگ چسبانده میشود.

5. ماشین‌آلات جدید

• قاب برش تیغه الماسه، ساخت شرکت ایتالیایی (BRA) که برای کار با مرمر و سنگهای مشابه آن طراحی شده است.

• ماشین صیقل گرانیت از نوع LY ساخت شرکت ایتالیایی (BRA)

• خطوط تکنولوژی شرکتهای ایتالیایی (TE-MA) و (BRETON) برای تولید ورقهای استاندارد

• ماشین پرداخت سطح ورقها ساخت شرکت ایتالیایی (KORT)

• ماشین برش M 570 که در آن از چند دیسک عمودی الماسه به قطرهای مختلف برای بریدن سنگهای سخت به صورت قطعات بسیار نازک استفاده میشود.

• ماشین بلوکه M 590 که برای برش بلوکهای گرانیت از ۵۶ دیسک استفاده میکند و در آن جدیدترین تکنولوژی شرکت پدرینی به کار گرفته شده است.

لازم به ذکر است مراحل صدور جواز تاسیس شرکت سنگبری نیز به شرح زیر خواهد بود :

۱- پذیرش درخواست متقاضی صدور جواز تاسیس فعالیتهای صنعتی و تکمیل پرونده توسط مدیریت سازمان سازمان صنایع شهرستان.

۲- بررسی پرونده از نظر مدارک و تطبیق با مصادیق والویتهای سرمایه گذاری در واحد صدور مجوز مدیریت سازمان صنایع.

۳- تکمیل پرسشنامه جواز تاسیس (فرم شماره یک) توسط متقاضی .

۴- ارسال پرونده منضم به فرم شماره یک به اداره مربوطه بمنظور بررسی ، اصلاح و تائید فرم پرسشنامه جواز تاسیس با استفاده از اطلاعات طرحهای موجود ، طرحهای تیپ و تجربیات کارشناسی و ارجاع پرونده به مدیریت

۵- ارجاع پرونده توسط مدیریت به واحد صدور مجوز جهت مراحل صدور جواز تاسیس .

شرایط عمومی متقاضیان (اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی) دریافت جواز تاسیس کارخانه سنگبری به شرح زیر خواهد بود :

۱- اشخاص حقیقی

- تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران

- حداقل سن ۱۸ سال تمام

- دارا بودن کارت پایان خدمت یا معافیت دائم

۲- اشخاص حقوقی

- اساسنامه و مرتبط با نوع فعالیت و- ارائه آگهی تاسیس و آگهی آخرین تغییرات در روزنامه رسمی کشور
 اشتغال‌زایی این طرح با ظرفیت حدود ۳۰۰۰ تن در سال بیش از ۱۴ نفر به صورت مستقیم و ۱۰ نفر غیر مستقیم
 برآورد می‌گردد. فرم طرح توجیحی کارخانه برش سنگ در زیر ارائه گردیده است:

فرم خلاصه پروژه		
عنوان طرح: کارخانه برش سنگ		
بخش: صنعت زیر بخش: احداث کارخانه سنگبری		
تولیدات/ خدمات: تولید سنگ های ساختمانی		
مکان: منطقه آزاد □ منطقه ویژه اقتصادی □ شهرک صنعتی □ زمین‌های اصلی □		
توصیف طرح:		
در حال حاضر صنعت سنگ ایران بیش از هر چیز نیازمند کارخانجات مجهز به فن آوری جدید (برش با اره) و همین طور بخش بازرگانی و بین المللی و بازاریابی قوی است تا بتواند با قدرت مالی خوبی که برای خود تعریف کرده حضوری پایدار در بازارهای بین المللی داشته باشد. لذا با توجه به وجود چنین ظرفیت بسیار بالایی در روستای خراسانلو استفاده از این پتانسیل از اهمیت بالایی برخوردار خواهد بود.		
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: معادن روستای خراسانلو		
میزان تولید در سطح روستا		
زمین موردنیاز	۲۵۰۰ متر مربع	
نحوه تأمین هزینه اولیه	بخش خصوصی و تسهیلات دولتی	
محل تأمین مواد اولیه	معادن خود روستا	
ظرفیت	۳۰۰۰ تن در سال	
تعداد ماشین موردنیاز		
جمع آوری افراد ماهر در این حرفه	اشتغال‌زایی	
	۱۴ نفر مستقیم و ۱۰ نفر غیر مستقیم	
نحوه تأمین سرمایه	روستاهای اطراف (نفر)	
	دولتی (اعطای تسهیلات)	
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح	بخش خصوصی	
	سرمایه‌گذاری کل طرح: حدود ۳-۴ میلیارد تومان	
	دوره بازگشت سرمایه: ۲,۵ سال	
سرمایه‌گذاری ثابت طرح	زمین محل اجرای طرح:	
	مترآز: ۲,۵ هزار مترمربع	
	قیمت کل: ۲۰۰ میلیون تومان	
	هزینه‌های جانبی	ساختمان و محوطه‌سازی: ۵۰۰ میلیون تومان
		تأسیسات و تجهیزات: ۳۰۰ میلیون تومان
		ماشین‌آلات و تجهیزات: ۵۰ میلیون تومان
		وسایل نقلیه و حمل‌ونقل: ۲۵۰ میلیون تومان
		تجهیزات اداری و کارگاهی: ۱۵۰ میلیون تومان
		انبارداری: ۳۰ میلیون تومان
		حقوق و دستمزد کارکنان: سالانه ۳۰۰ میلیون تومان
غیره:		

هزینه‌های جاری طرح		۳ میلیارد تومان
جدول فروش		سالانه ۳۰۰۰ تن
صدور مجوز		وزارت صنایع و معادن
اعطای زمین		-
نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)		-
تأمین مالی		
تأمین نیرو		مجری طرح
تأمین آب		
اینترنت و تلفن		موجود است
نحوه انتقال محصولات تولیدی به بازار		بازاریابی - اینترنت
بازاریابی و فروش	روستا	خراسانلو
	روستاهای اطراف	روستای جداقیه - روستای چرگر
	شهر	
	شهرستان‌ها	
	خارج از استان	
	خارج از استان	
مشکلات و موانع موجود برای اجرای این طرح		پرداخت تسهیلات

۲- طرح احداث کارگاه فرآورده های خاک صنعتی (کارخانه کاشی و موزائیک):

تولید کاشی و سرامیک به دلیل در اختیار داشتن منابع غنی خاک، انرژی ارزان و به لحاظ دسترسی به نیروی کار و همچنین موقعیت استراتژیکی کشور از ظرفیت بالایی جهت تولید در کشور برخوردار است و یکی از مناسب‌ترین کشورها برای تولید کاشی و سرامیک در دنیا به شمار می‌رود .

با توجه به صادرات محور بودن صنعت کاشی و سرامیک، از لحاظ تکنولوژی فاصله‌ای با بهترین‌های دنیا این محصولات ندارد، این صنعت به خطر وارداتی بودن تکنولوژی هم در کیفیت و هم در قیمت با بهترین‌های کاشی و سرامیک در دنیا فاصله چندانی ندارد و حتی وضعیت صادرات آن به گونه‌ای است که نقش عمده‌ای از تولیدات آن صادر می‌شود .

استفاده از سرامیک در کف سازی و نما سازی یا در تولیدات وسایل بهداشتی و مصالح ساختمانی نظیر آجر سفال های تزئینی داخل و خارج ساختمان سفال های بام ساختمان ، کانال های فاضلابی، سفال های ضد اسیدی و .. از جمله عمده ترین کاربرد های سرامیک در صنایع مختلف می‌باشد.

کاشی یکی دیگر از محصولات سفالین و سرامیکی است که بویژه در ساختمان کاربرد و اهمیت ویژه ای دارد. کاشی برای تزئینات داخل و خارج ساختمان و همچنین برای بهداشت و عایق رطوبت به کار می‌رود. کاشی تزئینی خارج ساختمان را به ویژه در اماکن مذهبی بکار می‌روند.

به طور کلی از مهمترین فرآورده های خاک صنعتی سرامیک ها می باشند. در کل سرامیک ها در چهار خانواده بزرگ به شرح زیر طبقه بندی می شوند :

*فرآورده های ویژه و سرامیک های تکنیکی

*دیرگداز ها

* فرآورده های زمخت

*فرآورده های ظریف

که البته خانواده فرآورده های ظریف نیز به چهار دسته؛ ظروف خانگی، سرامیکهای بهداشتی، کاشی ها، مقعر ها و عایق های الکترونیکی تقسیم می شوند. همچنین از عمده دستگاههای درگیر در فرآیند تولید که نقش اساسی در تولید موزائیک را دارند؛ می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱	سنگ شکن	۵	دستگاه پرس
۲	باکسفیدر	۶	کوره های رولری و تونلی
۳	بالمیل دوغاب و لعاب	۷	خط لعاب و دکور زنی
۷	اسپری درایر	۸	بسته بندی و درجه بندی

به طور کلی خلاصه پروسه تولید کاشی نیز به روال زیر انجام می پذیرد:

میزان اشتغال‌زایی این طرح حدود ۲۰ نفر به صورت مستقیم برآورد میگردد. همچنین جهت احداث این کارگاه با ظرفیت ۲۰۰۰ تن در سال، نیاز به سرمایه ۲,۳ میلیارد تومان و ۱,۲ میلیارد تومان سرمایه در گردش برآورد می‌گردد. نرخ بازده داخلی ۲۹,۵ آن برآورد می‌گردد.

فرم خلاصه پروژه		
عنوان طرح: کارخانه کاشی و سرامیک		
بخش: صنعت زیر بخش: احداث کارخانه فرآورده های خاک صنعتی		
تولیدات/ خدمات: تولید موزائیک و کاشی و سرامیک ساختمانی		
مکان: منطقه آزاد ☐ منطقه ویژه اقتصادی ☐ شهرک صنعتی ☐ زمین‌های اصلی ☒		
توصیف طرح:		
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: معادن روستای خراسانلو		
میزان ظرفیت تولید	۲۰۰۰ تن در سال	
زمین موردنیاز		
سرمایه اولیه	۲,۳ میلیارد تومان	
سرمایه در گردش	۱,۲ میلیارد تومان	
محل تأمین مواد اولیه	معادن اطراف روستا	
نحوه انتقال مواد موردنیاز از روستاها	با ماشین آلات نیمه سبک	
هزینه کل طرح		
جمع آوری افراد ماهر در این حرفه	روستا (نفر)	۲۰ نفر
	روستاها (اطراف) (نفر)	
نحوه تأمین سرمایه	دولتی (اعطای تسهیلات)	
	بخش خصوصی	
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح	سرمایه‌گذاری کل طرح: ۳,۵ میلیارد تومان	

دوره بازگشت سرمایه: ۲ الی ۳ سال	
متر از: ۵۰۰۰ متر مربع	زمین محل اجرای طرح:
قیمت کل: ۲۰۰ میلیون تومان	
ساختمان و محوطه‌سازی: ۵۰۰ میلیون تومان	هزینه‌های جانبی
ماشین‌آلات و تجهیزات: ۱,۲ میلیارد	
وسایل نقلیه و حمل‌ونقل: ۲۵۰ میلیون تومان	
تجهیزات اداری و کارگاهی: -	
انبارداری: ۳۰ میلیون تومان	
حقوق و دستمزد کارکنان: سالانه ۸۰ میلیون تومان	
غیره:	
اداره صنایع و معادن	صدور مجوز
شخصی	اعطای زمین
موجود است.	تأمین نیرو
موجود است.	تأمین آب
موجود است.	اینترنت و تلفن
سایت، بازاریابی الکترونیکی	نحوه انتقال محصولات تولیدی به بازار
روستا	بازاریابی و فروش
خراسانلو	
روستاهای اطراف	
روستای جداقیه - روستای چرگر	
شهر	
شهرستان‌ها	
خارج از استان	مشکلات و موانع موجود برای اجرای این طرح
خارج از استان	
پرداخت تسهیلات	

۳- طرح گردشگری مذهبی :

جاذبه‌های مذهبی، زیارتگاهها و اماکن مقدس هر ساله تعداد زیادی از گردشگران را به سوی خود جذب می‌کنند، تاسیسات اقامتی و پذیرایی این نوع از گردشگری مانند مسافرخانه‌ها و زائرسراها با توجه به بافت اجتماعی - فرهنگی و عقیدتی گردشگران و جامعه میزبان دارای ویژگی‌های خاص خود است که در هر کشوری از تنوع بسیار بالایی برخوردار می‌باشد و نکته قابل توجه در این زمینه این است که گردشگری مذهبی تنها شکل از اشکال گردشگری می‌باشد که بر موانع آب و هوایی غلبه می‌نماید. در یک تقسیم بندی کلی جاذبه‌های مذهبی را می‌توان به هشت دسته تقسیم نمود

- ۱- مساجد ۲- امام زاده هاو بقعه ها ۳- آرامگاه ها و قبور ۴- تکیه ها و حسینیه های قدیمی ۵- آتشکده ها و آتشگاه ها ۶- صومعه ها و خانقاه ها

که هریک از این جاذبه های مذهبی می توانند دارای بعد محلی، منطقه ای، فرا منطقه ای، ملی و بین المللی باشند □
گردشگری مذهبی به لحاظ بار معنوی و اعتقادی خود دارای ویژگی ها و خاصیت های متمایزی است که توجه به این امور می تواند در برنامه ریزی و مدیریت صحیح استفاده از این ظرفیت بسیار با اهمیت به خصوص در کشور های مذهبی نظیر ایران بسیار مهم و اساسی باشند. از این رو از خصوصیات سفرهای به چند مورد از آنها اشاره می کنیم □

۱- گردشگری مذهبی دارای اثرات منفی زیست محیطی، فرهنگی- اجتماعی کمتری نسبت به سایر گونه های گردشگری است که شاید بخشی از این ویژگی به دلیل آموزه های مکاتب، ادیان و مذاهب زائران باشد و اینکه اغلب زائران افرادی آرام، اهل صلح و مطیع قانون هستند □

۲- فصلی بودن سفرهای مذهبی و اینکه بسیاری از این گونه سفرها تنها در فصل های خاصی صورت می گیرند □
۳- افرادی که دست به اینگونه سفرها می زنند به دلیل اینکه بیشتر در جست و جوی معنویات می باشند زیاد تنوع طلب نبوده و اکثرا به دنبال سادگی هستند □

۴- تمامی افراد از هر طبقه اجتماعی می توانند دست به اینگونه سفرها بزنند. به عبارت دیگر اینگونه سفرها مختص طبقه خاصی از اجتماع نیست □ □

۵- اکثر سفرهای مذهبی و زیارتی به صورت گروهی و جمعی و به صورت سازمان دهی شده صورت می گیرند □
۶- برخی از سفرهای مذهبی از لحاظ اجرای فرامین مربوط به آن دین و یا مذهب، حالت اجباری و یا تاکیدی به خود می گیرند که به ناچار تمامی افراد مومن به آن دین یا مذهب مجبور به اجرای آن سفر دسته کم برای یکبار میگردند □ □

۷- مراکز مذهبی و زیارتی مکان هایی را برای دیدار و ارتباط مردم از فرهنگ ها و مناطق مختلف فراهم میکنند □

۸- تولید و فروش صنایع دستی قدیمی، طرح ها و تولیدات باستانی مناطق مختلف در مراکز مذهبی و زیارتی □
۹- گردشگری مذهبی دارای جنبه های سیاسی نیز است به طوریکه بسیاری از اماکن مذهبی متعاقبا اماکن ملی

نیز به شمار می آیند و بسیاری از اماکن مذهبی برای برپایی جشن های ملی مورد استفاده قرار می گیرند □

با توجه به وجود کوه اوجاق در روستای خراسانلو و مسجد اوجاق در بالای کوه که جاذبه ای مذهبی برای روستا به حساب می‌آید و سالانه علاوه بر اهالی خود روستا گردشگران زیادی را نیز از روستا ها و شهر های اطراف به خود جلب میکند و با عنایت به مناظر زیبای محل اطراف در صورت تامین خدمات مورد نیاز و بهبود زیر ساخت ها می توان از این ظرفیت جهت کسب درآمد پایدار در این روستا بهره برد. با توجه به اینکه عده ای از روستاییان نیز تمایل به سرمایه گذاری در جهت ساماندهی و بهره برداری از این بقعه مذهبی و تاریخی را داشته اند و بنا بر تحقیقات میدانی و کتابخانه ای مشاور و انجام مطالعات و محاسبات مربوطه جدول طرح توجیهی این طرح به شرح زیر ارائه گردیده است □

فرم خلاصه پروژه	
عنوان طرح: طرح توسعه گردشگری مذهبی	
بخش: خدمات	
زیر بخش: گردشگری	
تولیدات / خدمات: خدمات گردشگری	
مکان: منطقه آزاد □ منطقه ویژه اقتصادی □ شهرک صنعتی □ زمین‌های اصلی □	
توصیف طرح:	
جاذبه های مذهبی، زیارتگاهها و اماکن مقدس هر ساله تعداد زیادی از گردشگران را به سوی خود جذب می‌کنند، تاسیسات اقامتی و پذیرایی این نوع از گردشگری مانند مسافرخانه ها و زائرسراها با توجه به بافت اجتماعی - فرهنگی و عقیدتی گردشگران و جامعه میزبان دارای ویژگی های خاص خود است که در هر کشوری از تنوع بسیار بالایی برخوردار می باشد. در این اقامتگاه‌ها همه تلاش بر این است که گردشگران با آداب و رسوم و شیوه زندگی سنتی و همچنین غذاهای محلی آن منطقه نیز آشنا شوند.	
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: روستای خراسانلو	
عنوان	توضیحات
محل احداث پروژه	روستای خراسانلو
تعداد افراد علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در طرح	۲ نفر
افراد ماهر در زمینه گردشگری	-
تعداد افراد فعال در زمینه گردشگری	-
تعداد گردشگران مراجعه‌کنندگان به روستا در شرایط فعلی	سالانه حد اقل حدود ۵۰۰-۴۰۰ نفر در سال
میزان درآمد حاصل از گردشگری در حال حاضر	-
نحوه تأمین هزینه‌های اولیه	
سازمان متولی	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
روستاهای بهره‌مند از ایجاد طرح	روستای خراسانلو - روستای کوه زین - روستای جداقیه - روستای چرگر
مشاغل ایجاد شده به‌وسیله ایجاد طرح	حمل و نقل
	بازارهای محلی فروش محصولات کشاورزی
	فروش صنایع دستی
	ایجاد سوپرمارکت
	ایجاد تعویض روغنی
مشاغل خدمتی	

ایجاد یا افزایش غذاخوری		
تأسیس مسافرخانه		
محوطه‌سازی: ۱۰۰ میلیون تومان	هزینه‌های جانبی	
تأسیسات و تجهیزات: ۲۰۰ میلیون تومان		
ساختمان‌ها: -		
وسایل نقلیه و حمل‌ونقل:		
تجهیزات اداری		
هزینه‌های قبل از بهره‌برداری: ۲۰ میلیون تومان		
۱۰ نفر	تعداد شغل ایجادشده	
۱۵۰۰ نفر در ماه	تعداد گردشگر جذب‌شده در ماه	
۵۰ میلیون ماهانه	هزینه‌های جاری طرح	
اراضی ملی	اعطای زمین (توسط دولت یا بخش خصوصی)	
ملی	نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)	
۳۰ درصد خصوصی ۷۰ درصد تسهیلات	محل تأمین مالی (دولتی یا خصوصی)	
دولتی ۲۰ میلیون	تأمین نیرو	
-	تأمین آب	
	اینترنت و تلفن	
بخش خصوصی - دهیاری روستای خراسانلو	مدیریت اجرای پروژه	
بازاریابی و تسهیلات	موانع و مشکلات موجود در فرآیند احداث این پروژه	

جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی قابل‌اجراء توسط افراد بومی و غیربومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید

طرح توسعه گردشگری روستایی و بوم‌گردی ایده است که از طرف اهلی روستا مطرح گردیده و با ظرفیت اشتغال‌زایی و نیز جذب گردشگر بالا می‌تواند در رونق اقتصادی روستا و توسعه اقتصادی و اجتماعی آن موثر باشد.

۱- طرح توجیهی توسعه گردشگری روستایی با تأکید بر بوم‌گردی روستایی

ظرفیت‌های مناطق روستایی و گردشگری از قبیل وجود مناطق بکر و آب‌وهوای مطبوع می‌تواند سبب ایجاد اشتغال و تأمین درآمد کافی و پایدار برای روستاییان باشد درواقع روستاییان می‌توانند با تبدیل خانه‌های خود به بوم‌گاه‌ها و ایجاد سایت‌های پرنده‌نگری، برگزاری تورهای کوه‌پیمایی و دشت‌پیمایی، فروش صنایع‌دستی و همچنین نمایش آداب‌ورسوم و... از ظرفیت‌های طبیعی روستای خود برای کسب درآمد استفاده کنند.

بوم‌گردی پایدارترین نوع طبیعت‌گردی و سازگارترین نوع توریسم با محیط است و استان زنجان نیز به جهت دارا بودن توانایی‌ها و جاذبه‌های چشمگیر از نظر اقلیم و مناظر طبیعی یکی از مناطق مهم ایران محسوب می‌شود.

احداث، مرمت و بازسازی اقامتگاه‌های بوم‌گردی در ایران به بیش از یک دهه قبل بازمی‌گردد، بعلاوه روستاها علاوه بر سبزی، خرمی و چشم‌اندازهای بدیع و در بعضی مناطق چمنزار که از آن‌ها مجموعه زینتی و طبیعی کم‌نظیری در ایران ساخته، دارای کلکسیون‌های گران‌قیمت و غنی از فرهنگ بومی است که در هر منطقه و روستایی، می‌توان سراغ آن‌ها را گرفت.

اقامتگاه‌های بوم‌گردی مکانی هستند که شرایط اسکان گردشگران را در محیط‌های طبیعی و بومی فراهم می‌کند. در اقامتگاه بوم‌گردی سعی می‌شود که همه‌چیز به‌صورت سنتی و با بافت تاریخی آماده شود. به‌طوری‌که در اقامتگاه‌های بوم‌گردی بجای استفاده از فرش و قفسه‌های لوکس و امکانات جدید و فناوری از گلیم و جاجیم و صندوقچه‌های قدیمی استفاده می‌شود.

شرایط احداث اقامتگاه بوم‌گردی

رعایت شرایط و ضوابط ذیل برای احداث اقامتگاه بوم‌گردی در سراسر کشور الزامی است. اقامتگاه‌های بوم‌گردی در سه حالت درجه‌بندی شده است و برای احداث اقامتگاه بوم‌گردی لازم است حتماً یکی از این سه شرایط باشد تا بتوان طبق ضوابط و قوانین به احداث اقامتگاه بوم‌گردی پرداخت.

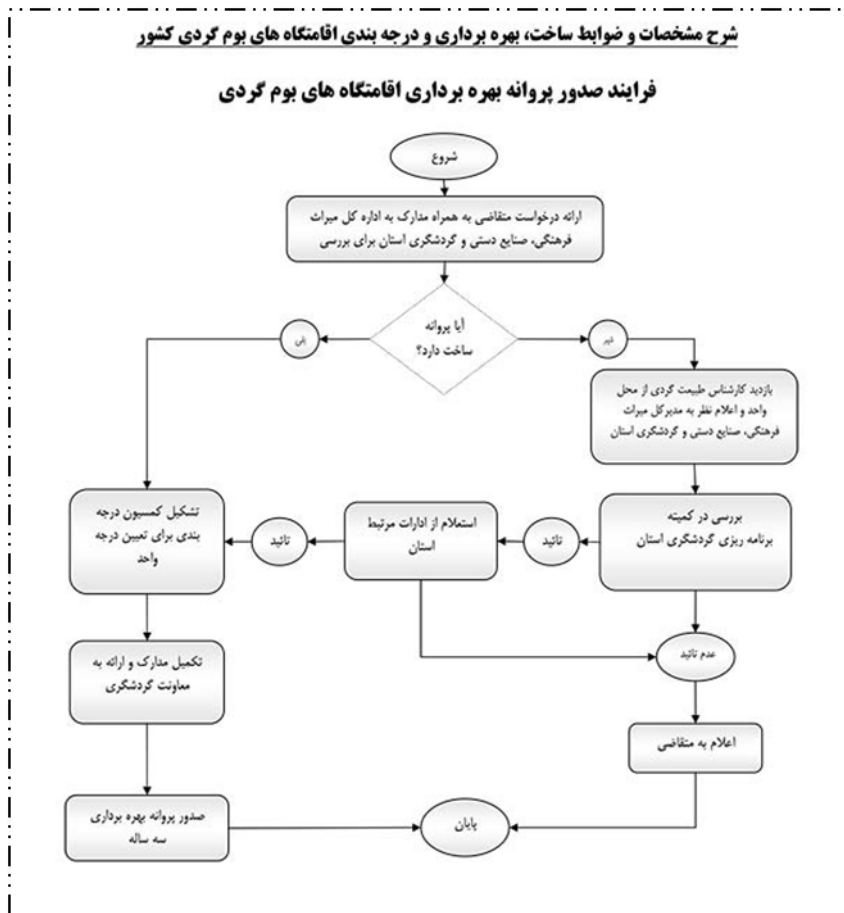

• اقامتگاه بوم‌گردی درجه ۱؛
• اقامتگاه بوم‌گردی درجه ۲؛ و
• اقامتگاه بوم‌گردی درجه.

درجه‌ای که به اقامتگاه اختصاص داده می‌شود بر مبنای امتیازاتی است که در فرآیند ارزیابی کسب می‌شود؛ و شامل موارد ذیل است:

- امور ساختمانی، تجهیزات و خدمات شما و موارد مربوط به آن ۳۰٪؛
- امور نیروی انسانی و ایمنی و بهداشتی و موارد مربوط به آن ۳۰٪؛ و
- امور پایداری، رعایت اصول زیست‌محیطی و ابعاد فرهنگی و امور مربوط به آن ۴۰٪

شکل شماره ۶۳. مراحل ثبت بوم‌گردی

اقامتگاه بوم‌گردی اقامتگاهی برای گردشگران است که ساختار بومی خدمات، محصولات و فعالیت‌های گردشگری، ساختار محیطی بوم‌گرا، ساختار مالکیت و مدیریت خانوادگی و مشارکت جامعه بومی و درنهایت داشتن ساختارهای مناسب زیربنایی گردشگری که ارکان و هسته‌های اصلی یک اقامتگاه است، آن را از دیگر الگوهای اقامتی مانند هتل‌ها و مهمان‌پذیرها متمایز می‌کنند. خدمات قابل‌ارائه در این واحدها باید همه خدمات رنگ سنت داشته باشد. صندوقچه‌های قدیمی بجای قفسه‌های کتاب و لباس، جاجیم و گلیم بجای فرش و موکت، غذاهای محلی، شب‌نشینی دور آتش بجای تماشای تلویزیون، دوشیدن شیر گاو، پختن نان و غیره از جاذبه‌های این محل‌ها است. هرچقدر سنتی‌تر باشید و ابداعات نوستالژیک داشته باشید توفیق بیشتری در جذب مخاطبان خاص خواهید داشت. همچنین می‌توان فعالیت‌های طبیعت‌گردی مکمل مانند بیابان‌گردی، جنگل نوردی و گردشگری نجومی را نیز ترکیب نموده و خدمات کاملی را به مسافران ارائه داد.

جدول شماره ۶۳: ایجاد طرح توسعه بوم‌گردی در روستای خراسانلو

فرم خلاصه پروژه	
عنوان طرح: طرح توسعه بوم‌گردی	
بخش: خدمات زیر بخش: گردشگری	
تولیدات/ خدمات: خدمات بوم‌گردی	
مکان: منطقه آزاد □ منطقه ویژه اقتصادی □ شهرک صنعتی □ زمین‌های اصلی □	
توصیف طرح: هدف از ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی جذب گردشگران بیشتر با استفاده از خلق ایده‌ها و طرح‌های نو و همچنین احیای ارزش‌های سنتی و بومی، کمک به اقتصاد صنعت گردشگری است. معمولاً اقامتگاه‌های بومی را در خانه‌های قدیمی که بازسازی شده‌اند احداث می‌کنند، در این اقامتگاه‌ها همه تلاش بر این است که گردشگران با آداب‌ورسوم و شیوه زندگی سنتی و همچنین غذاهای محلی آن منطقه آشنا شوند و در محیطی سنتی به گردش و تفریح بپردازند که روستای خراسانلو نیز در این زمینه قابلیت و پتانسیل لازم را دارد	
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: روستای خراسانلو	
عنوان	توضیحات
محل احداث پروژه	روستای خراسانلو
تعداد افراد علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در طرح	۳ نفر
افراد ماهر در زمینه گردشگری	-
تعداد افراد فعال در زمینه گردشگری	-
تعداد گردشگران مراجعه‌کنندگان به روستا در شرایط فعلی	سالانه حدود ۵۰۰ نفر
میزان درآمد حاصل از گردشگری در حال حاضر	-
نحوه تأمین هزینه‌های اولیه	خرید زمین
سازمان متولی	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
روستاهای بهره‌مند از ایجاد طرح	روستای خراسانلو - روستای کوه زین - روستای جداقیه - روستای چرگر
مشاغل ایجاد شده به وسیله ایجاد طرح	حمل و نقل
	بازارهای محلی فروش محصولات کشاورزی
	فروش صنایع دستی
	ایجاد سوپرمارکت
	ایجاد تعویض روغنی
	ایجاد یا افزایش غذاخوری
هزینه‌های جانبی	تأسیس مسافرخانه
	محوطه‌سازی: ۱۵۰ میلیون تومان
	تأسیسات و تجهیزات: ۲۵۰ میلیون تومان
	ساختمان‌ها: -
	وسایل نقلیه و حمل و نقل:
	تجهیزات اداری
تعداد شغل ایجاد شده	۱۵ نفر
تعداد گردشگر جذب شده در ماه	۱۵۰۰ نفر در ماه
هزینه‌های جاری طرح	۵۰ میلیون ماهانه
اعطای زمین (توسط دولت یا بخش خصوصی)	اراضی ملی
نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)	ملی

محل تأمین مالی (دولتی یا خصوصی)	۳۰ درصد خصوصی ۷۰ درصد تسهیلات
تأمین نیرو	دولتی ۲۰ میلیون
تأمین آب	-
اینترنت و تلفن	-
مدیریت اجرای پروژه	بخش خصوصی - علی مقدم
موانع و مشکلات موجود در فرآیند احداث این پروژه	بازاریابی و تسهیلات

۲- معرفی طرح پرورش گوسفند رومانوف:

نژاد اصلی گوسفند رومانوف روسیه است و نخستین بار در سال ۱۹۶۳ به‌وسیله مرکز تحقیقات INRA و به‌منظور اهداف پژوهشی به فرانسه وارد شد. به دنبال پروژه‌های اصلاح نژادی به‌وسیله متخصصان فرانسوی چندقلوزایی این نژاد بالاترین نرخ را در میان تمام نژادهای گوسفند دنیا از آن خود کرد. رومانوف یک نژاد خالص بوده و از تلاقی نژادها به وجود نیامده است. این نژاد زودرس بوده و بره‌های آن در سن ۴ ماهگی نیز خصوصیات بلوغ از خود نشان می‌دهند. گوسفند رومانوف نژادی از گوسفندان اهلی متعلق به دره ولگای شمالی در شمال شرق مسکو در کشور روسیه می‌باشد. نام این نژاد از دهکده‌ای به همین نام در این منطقه گرفته شده است. در قرن ۱۸ میلادی این نژاد در خارج از روسیه دیده شد. بعدازآن ابتدا به آلمان و از آنجا به فرانسه برده شد. در سال ۱۹۸۰ تعداد ۱۴ میش و ۴ قوچ به کانادا وارد شد و ۵ سال قرنطینه گردید.

شکل شماره ۶۴. گوسفند رومانوف

پس‌ازآن تعدادی انتخاب شده نیز به آمریکا برده شد و در حال حاضر در اکثر نقاط جهان به پرورش این نژاد با خواص بی‌نظیر می‌پردازند. استفاده اصلی این نژاد جهت اصلاح گله گوشتی می‌باشد. گوسفند رومانوف جز به‌صرفه‌ترین و بهترین گوسفندان گله گوشتی-زایشی است. ایده خوبی برای پرورش گوسفند بیشتر رومانوف یک نژاد زودرس بوده و بره‌های این نژاد در سن چهارماهگی نیز خصوصیات بلوغ از خود نشان می‌دهند. در ادامه مشخصات گوسفند رومانوف نشان داده شده است.

جدول شماره ۶۴. خصوصیات گوسفند رومانوف

رومانوف	نام نژاد
روسیه	منشاء
۸۰-۹۰ کیلوگرم	وزن قوچ بالغ
۷۰-۸۰ کیلوگرم	وزن میش بالغ
۲۶۴ گرم	افزایش وزن روزانه
۲۸۹* درصد	میانگین چندقلوزایی
*نرخ چندقلوزایی در زایش‌های ماه مهر به‌طور متوسط ۲۸۰ درصد و در زایش‌های ماه فروردین تا مرز ۳۵۰ درصد نیز می‌رسد.	

با این حال رومانوف جزو گوسفندان چندقلوزا و گوشتی است ولی گوسفند گوشتی سنگسری مختص تولید گوشت است و می‌تواند انتخاب خوبی باشد که محصول گوشت آن تقریباً ۶۰٪ وزن گوسفند پیش از ذبح شدن می‌باشد.

دلایل پرورش گوسفند رومانوف:

این حیوان ویژگی‌های منحصر به فردی دارد که پرورش آن مقرون به صرفه است. مثلاً اینکه از این حیوان ۵۷ درصد گوشت گرفته می‌شود این در حالی است که از یک گوسفند معمولی حدود ۴۷ درصد گوشت گرفته می‌شود. هنوز فروش گوسفند رومانوف جای نیفتاده است. اکنون سازمان دامپزشکی تلقیح مصنوعی انجام می‌دهد و نژاد این حیوان را با انواع گوسفند ایرانی ترکیب می‌کند. در نوعی ترکیب نژاد این نوع گوسفند با گوسفندهای دیگر، بره‌هایی حاصل شدند که هم دوقلو زایی این حیوان را داشتند و هم درشتی گوسفند ایرانی را. بسته به محل نگهداری این حیوان، مراقبت از آن هزینه‌های متفاوتی دارد. در زمان نگهداری آن در حالت صنعتی در مواقعی با احتساب هزینه غذا، علوفه و داروهای لازم، هر گوسفند روزانه ۲۲۰۰ تومان خرج دارد.

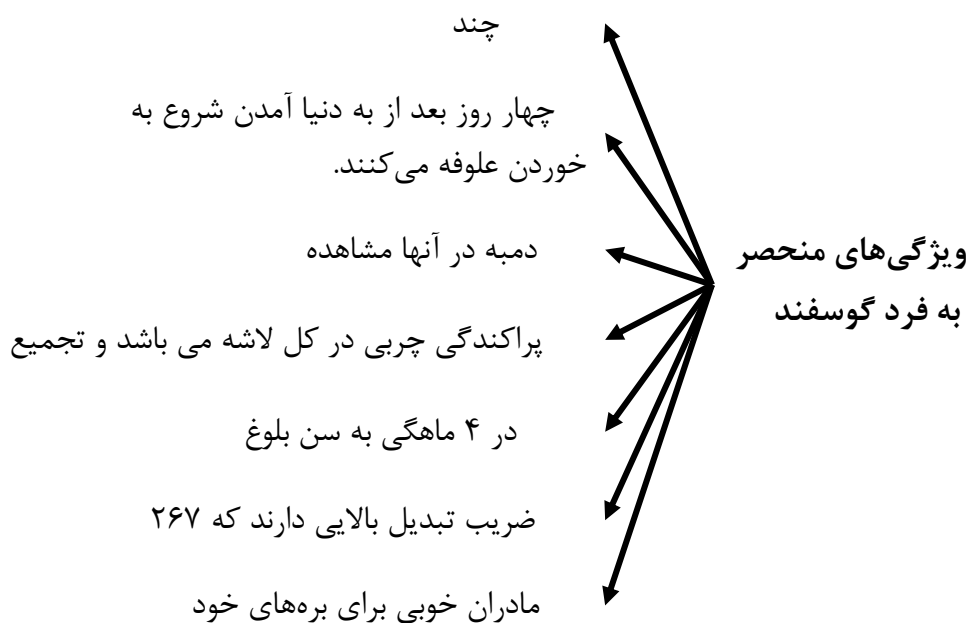
مشخصات ظاهری:

گوسفند رومانوف به آب‌وهوای سرد و خوراک محلی عادت دارند. رومانوف‌ها یکی از نژادهای گوسفندان دم‌کوتاه شمال اروپا می‌باشند. بره رومانوف خالص در زمان تولد سیاه‌رنگ با لکه‌ای سفید بر روی پیشانی می‌باشد، ولی با رشد بره پشم سفیدرنگ مایل به خاکستری از زیر لایه موی سیاه بیرون می‌زند و گوسفند خاکستری‌رنگ می‌گردد. ولی لکه سفیدروی پیشانی را حفظ می‌کند و بسته به زیر نژاد، کم‌وبیش موی مشکی از سینه تا پشت به صورت حلقه بیرون می‌زند و خطی سیاه همانند تاج گل دور گردن حیوان ظاهر می‌گردد که ظاهری منحصر به فرد، مخصوصاً به قوچ این نژاد می‌بخشد. وزن متوسط قوچ‌ها از ۵۵ تا ۸۰ کیلو و برای میش‌ها از ۴۰ تا ۵۰ کیلو در گله‌های فضای باز، بسته به نوع خوراک متفاوت است.

شکل شماره ۶۵. گوسفند نژاد رومانوف

شکل شماره ۶۶. ویژگی‌های منحصر به فرد گوسفند رومانوف

خصوصیات پشم گوسفند رومانوف:

پشم این گوسفند محکم و سرمایه‌ساز است. پشم پوشش مضاعف دارد. قطر متوسط الیاف لایه‌های داخلی ۲۰,۹ میکرومتر است درحالی‌که ضخامت پوشش خارجی (پشم بره‌گی) ۷۱,۹ میکرومتر می‌باشد. میانگین وزن پشم هر گوسفند حدود ۴,۵ کیلوگرم است. پشم نهایی این گوسفند که مخلوطی از پشم خاکستری و اندکی موی سیاه است برای ساخت فرش، سفره و آویختن از دیوار بکار می‌رود.

شکل ۶۷. چندقلوزایی گوسفند رومانوف

در این طرح، طرح پرورش گوسفند رومانوف با یک ایده جدید ترکیب شده تا بتواند در راستای اشتغال‌زایی روستایی نقش مهم و کارآفرینانه ایفا کند و پرورش گوسفند با پروتئین طبیعی و مکمل غذایی دام و طیور که طرح پرورش با جلبک گفته می‌شود در ادامه به صورت مختصر معرفی می‌شود.

معرفی محصول و کیفیت مکمل غذای دام و طیور و آبزیان

بهترین و جدیدترین پروتئین طبیعی مکمل غذای دام و طیور کنسرسیومی از جلبک‌های کلاریلاولگاریس^۱ کلارکوکوم^۲ آسند سموس اهلی کیوس^۳ آسند سمو اکومیناتوس^۴ که اصطلاحاً به آن‌ها به زبان علمی آلگ ها^۵ می‌گویند مانند گیاهان، حاوی کلروفیل و قابلیت فتوسنتز، اما برخلاف آنها فاقد ریشه ساقه برگ و گل هستند. آن‌ها از دسته آغازیان محسوب می‌شوند و قادرند با فتوسنتز مواد غیر ارگانیک را به مواد ارگانیک تبدیل کنند. فتوسنتز فرآیندی است که طی آن نور خورشید و دی‌اکسید کربن به غذا و اکسیژن تبدیل می‌شود. جلبک‌ها عمدتاً در آب‌های کم‌عمق می‌رویند و برای رشد به نور خورشید، دی‌اکسید کربن، آب و مواد معدنی نیاز دارند. جلبک تک‌سلولی میکروسکوپی (ریز جلبک) از قدیمی‌ترین ساکنان اقیانوس‌ها و آب‌های شیرین به شمار می‌روند خلقت آن‌ها نه تنها به میلیاردها سال قبل از تاریخ حیات بشر برمی‌گردد بلکه پیش از تمامی گونه‌های جانوری و گیاهی می‌زیسته‌اند و هم‌اکنون در طبیعت پیرامون ما وجود داشته و نقش بسیار مهم و کلیدی را در اکوسیستم دارند.

جلبک‌ها برحسب نوع آن‌ها ممکن است متشکل از سه گروه قرمز، قهوه‌ای و سبزرنگ باشند بیشترین تحقیقات در خصوص جلبک تک‌سلولی سبزرنگ میکروسکوپی انجام پذیرفته است امروزه در دنیای مدرن، جلبک‌ها به شکل‌های مختلف مانند قرص و نیز به‌عنوان افزودنی غنی کننده در مواد غذایی مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد. ژاپن اولین کشوری که روش کشت صنعتی و پرورش جلبک را ابداع نموده است و اکنون در کشورهای چین، تایوان، آمریکا، مالزی، روسیه، آلمان اسکاتلند، انگلستان، نروژ، فرانسه، نیوزلند و بیش از ۳۰ کشور جهان این محصول را کشت

^۱ Chlorellavulgaris

^۲ Chlorococcum Sp

^۳ Scenedesmus obliquus

^۴ Sacuminates

^۵ Algae

می‌کنند. استفاده از جلبک‌ها به انواع مکمل غذای دام تا بیش از ۱۰٪ تولید شیر را افزایش می‌دهد و مقدار چربی و کره شیر نیز افزایش می‌یابد و همچنین در افزایش گوشت نیز اثرگذار است. در طیور و دام ضمن تقویت سیستم ایمنی دفاعی دام نسب به افزایش گوشت رقم قابل‌توجهی افزایش دارد و نسبت به زرده تخم‌مرغ و پوسته آن رقم قابل‌توجهی تأثیرگذار است. لازم به توضیح است که برای تصفیه بیولوژیک آب‌های صنعتی کارایی خوبی دارد.

مزایای مکمل غذای دام و طیور:

مکمل غذای دام و طیور با ویتامین‌های تکمیل‌کننده دارای مزایای زیر است:

۱. یکی از مهم‌ترین منابع غذایی گیاهی دام و طیور است؛
۲. باعث پاک‌ی و زدوده شدن آلودگی‌های دام و طیور می‌شود؛
۳. فعالیت‌های روده‌ای را بهبود بخشیده و به‌عنوان کاتالیزور در رشد باکتری‌های سودمند فعال می‌باشد؛
۴. به جذب توکسین در روده و بهبود سلامت عمل روده‌ای کمک می‌کند؛
۵. در علم بیوتکنولوژی طبیعی است و استفاده آن هیچ آسیبی به دام و طیور نمی‌رساند؛
۶. سرشار از منابع فوق‌العاده پروتئین است؛
۷. شامل ۱۹ اسیدآمینو ضروری برای دام و طیور می‌باشد؛
۸. سرشار از مواد معدنی مانند منیزیم است که سطح انرژی دام و طیور را تقویت می‌کند؛
۹. دارای منبع غنی کلروفیل طبیعی است در مقایسه با گیاهان دیگر از درصد کلروفیل بیشتری برخوردار می‌باشد؛
۱۰. در هیچ گیاه خوراکی دیگری یافت نمی‌شود و ترکیبات غذایی و پروتئین موجود در آن، به‌مراتب ده مرتبه بیشتر از یونجه می‌باشد؛
۱۱. دارای ۲۰ نوع ویتامین و مواد معدنی و اسیدهای چرب است؛
۱۲. انباشته از سلول‌های DNA و RNA (ماده ژنتیکی سلول) و نقش اصلی در تقویت سلول‌ها را به عهده داشته و سیستم ایمنی دفاعی دام و طیور را محافظت می‌کند
۱۳. به‌عنوان منبع عالی آهن، بدون خسارت به مواد خوراکی داخل آن به هضم بهتر مواد غذایی کمک می‌کند؛
۱۴. یک منبع تماماً طبیعی پروتئین و ویتامینی و مواد معدنی است و در افزایش قدرت بدنی دام و طیور نقش بسزایی ایفا می‌کند؛ و
۱۵. به‌عنوان مکمل غذایی عامل تحریک‌کننده رشد دام و طیور است.

روش مصرف:

به دو روش ذیل قابل‌استفاده می‌باشد:

۱. کنسرسیومی از جلبک‌های کاربلاولگاریس و کلارکوکوم، سند سموس‌ابلی‌کیوس، سند سموس اکومیناتوس به‌صورت مخلوط با علوفه دام و طیور مخصوصاً مواردی که دام از کاه و علوفه خشک استفاده می‌کنند نتیجه بهتری دارد؛ و
۲. این کنسرسیوم از جلبک را می‌توان به‌صورت مایع به‌جای آب به دام و طیور خوراند.

میزان مصرف کنسرسیومی از جلبک‌های ذکرشده فوق:

۱. مصرف برای طیور (جوجه) روزانه به میزان ۴ گرم به ازای هر جوجه یک‌روزه که بعد از هفته اول مطابق با رژیم غذایی افزایش می‌یابد و جایگزین بسیار مناسب و اقتصادی به لحاظ دارا بودن ۵۰٪ پروتئین با پودر ماهی و یا سویا می‌باشد؛ و

۲. مصرف سرانه هر رأس دام با توجه به وزن آن از ۲ لیتر الی ۳ لیتر در روز می‌باشد.

میزان سرمایه‌گذاری طرح پرورش گوسفند رومانوف:

ظرفیت طرح	۲۰۰ رأس	۴۰۰ رأس
بودجه	کمتر از ۵۰۰ میلیون تومان	۱۶۰۰۰ میلیون ریال
تعداد اشتغال طرح توجیهی پرورش گوسفند رومانوف	۲ نفر	۷ نفر
مساحت موردنیاز جهت پرورش گوسفند رومانوف	۱۰۰۰ مترمربع	۲۰۰۰ مترمربع
نرخ برابری دلار	۴۵۰۰۰	۸۵۰۰۰
مدت بازگشت سرمایه	۱ سال	۱ سال و ۹ ماه
سرمایه ثابت	۲۵۰۰ میلیون ریال	۱۵۰۰۰ میلیون ریال
سرمایه در گردش	۴۲۰۰ میلیون ریال	۵۳۰ میلیون ریال
سرمایه کار	۶۷۰۰ میلیون ریال	-

جدول شماره ۶۵. طرح توجیهی پرورش گوسفند رومانوف با مکمل پروتئینی

فرم خلاصه پروژه	
عنوان طرح: مجتمع پرورش گوسفند رومانوف با مکمل پروتئینی	
بخش: کشاورزی زیر بخش: پرورش گوسفند رومانوف با مکمل پروتئینی	
تولیدات/ خدمات: پرورش گوسفند رومانوف با مکمل پروتئینی	
مکان: منطقه آزاد □ منطقه ویژه اقتصادی □ شهرک صنعتی □ زمین‌های اصلی □	
توصیف طرح: مهم‌ترین ایده کارآفرینانه در روستای خراسانلو که توسط یکی از جوانان بومی این روستا در هسته مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مطرح شده و مورد استقبال قرار گرفته است طرح پرورش گوسفند رومانوف، گوسفند زایشی و چندقلوزا می‌باشد که از جلبک تغذیه می‌نمایند.	
استفاده از جلبک‌ها به انواع مکمل غذای دام تا بیش از ۱۰٪ تولید شیر را افزایش می‌دهد و مقدار چربی و کره شیر نیز افزایش می‌یابد و همچنین در افزایش گوشت نیز اثرگذار است. در طیور و دام ضمن تقویت سیستم ایمنی دفاعی دام نسب به افزایش گوشت رقم قابل توجهی افزایش دارد و نسبت به زرده تخم‌مرغ و پوسته آن رقم قابل توجهی تأثیرگذار است. لازم به توضیح است که برای تصفیه بیولوژیک آب‌های صنعتی کارایی خوبی دارد.	
محل تأمین‌کننده مواد اولیه: روستای خراسانلو	
میزان تولید در سطح روستا	۱۵۰ رأس میش و ۸۵۰ رأس بره
زمین موردنیاز	۱۸ هکتار برای علوفه
هزینه تأمین مواد اولیه	۱۵۰ میلیون تومان
نحوه تأمین هزینه اولیه	آورده تأمین محل احداث ۲۰۰ میلیون تومان
محل تأمین مواد اولیه	شهرستان ابهر - دهستان صائین قلعه
نحوه انتقال مواد موردنیاز از روستاها	ادوات کشاورزی و کامیون
تعداد ماشین موردنیاز	۱ دستگاه کامیونت
جمع‌آوری افراد ماهر در این حرفه	روستا (نفر)
	۴ نفر به‌علاوه ۱ نفر دامپزشک

۱ نفر دامپزشک	روستاهای اطراف (نفر)	
۹۰ درصد دولتی و ۱۰ درصد خصوصی	دولتی (اعطای تسهیلات)	نحوه تأمین سرمایه
۱۰ درصد	بخش خصوصی	
سرمایه‌گذاری کل طرح: حدود ۲ الی ۳ میلیارد		مشخصات سرمایه‌گذاری طرح
دوره بازگشت سرمایه: ۲ الی ۳ سال		
مترائ: ۱۰ هزار مترمربع	زمین محل اجرای طرح:	سرمایه‌گذاری ثابت طرح
قیمت کل: ۲۰۰ میلیون تومان		
ساختمان و محوطه‌سازی: ۵۰۰ میلیون تومان		
تأسیسات و تجهیزات: ۳۰۰ میلیون تومان		
ماشین‌آلات و تجهیزات: ۵۰ میلیون تومان		
وسایل نقلیه و حمل‌ونقل: ۲۵۰ میلیون تومان		
تجهیزات اداری و کارگاهی: -		
انبارداری: ۳۰ میلیون تومان		
حقوق و دستمزد کارکنان: سالانه ۸۰ میلیون تومان		
غیره:		
۱۷۰ میلیون تومان		هزینه‌های جاری طرح
هر ۱۱۰ روز فروش گوسفند		جدول فروش
جهاد کشاورزی		صدور مجوز
-		اعطای زمین
توسط مجری طرح خریداری شده		نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)
۹۰ درصد وام و ۱۰ درصد توسط مجری		تأمین مالی
مجری طرح		تأمین نیرو
خریداری شده است ۱۰ میلیون تومان		تأمین آب
موجود است		اینترنت و تلفن
بازاریابی مراکز توزیع گوشت- اینترنت		نحوه انتقال محصولات تولیدی به بازار
تمام روستاهای اطراف	روستا	بازاریابی و فروش
-	روستاهای اطراف	
-	شهر ابهر و صائین قلعه	
همه شهرستان‌های اطراف	شهرستان‌ها	
همه استان‌های اطراف	خارج از استان	
-	خارج از استان	
پرداخت تسهیلات		مشکلات و موانع موجود برای اجرای این طرح

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا

رشد اقتصادی، تورم و بیکاری سه متغیر کلیدی اقتصاد کلان هستند که وضعیت رفاهی اقتصاد یک کشور را نشان می‌دهد اما در این میان اشتغال اهمیت ویژه دارد؛ بیکاری نه فقط از ابعاد اقتصادی بلکه از ابعاد فرهنگی و اجتماعی می‌تواند برای یک جامعه هشداردهنده باشد. در مجموع پنج برنامه توسعه‌ای از سال ۱۳۶۸ تاکنون، اشتغال‌زایی یکی

از اهداف تمام این برنامه‌ها بوده و بر این اساس هر یک از این برنامه‌ها طرح‌هایی را برای افزایش اشتغال اجرا کردند اما عملکرد برنامه‌های توسعه کشور نشان می‌دهد که این برنامه‌ها در زمینه ارائه راهبرد مشخص در زمینه اشتغال با استراتژی مشخصی روبرو نبوده‌اند و درحالی‌که بازار کار از سمت عرضه با رشد جمعیت و رشد جمعیت فعال با توسعه روزافزون روبرو بوده اما دولت‌ها در اتخاذ سیاست فعالی که تحول ساختاری در میزان تقاضای نیروی کار ایجاد کند ناکام بوده‌اند.

در همین راستا اگرچه ایجاد اشتغال و رفع بیکاری یک مسئله کلان محسوب می‌شود که در کوتاه‌مدت باید مورد توجه باشد اما این متغیر اقتصادی نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر است تا ابعاد کمی و کیفی آن در کنار یکدیگر مورد توجه باشند. از نگاه کمی و رشد محور، «اشتغال» رابطه ثابتی با «سرمایه‌گذاری» دارد و حل همه مشکلات اقتصادی به جذب سرمایه وابسته می‌شود؛ اما تجربه تاریخی نشان داده است که نه جذب سرمایه و نه حتی رشد اقتصادی به خودی خود نمی‌تواند به بهبود کیفیت اشتغال منجر شود.

نتایج بررسی‌های بخش‌های قبلی مبین آن است که در راهبرد توسعه اشتغال‌زا، حل مشکل اشتغال در درجه اول به شناسایی تنوع و پیچیدگی مسائل پیش روی راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارها بستگی دارد. بر همین اساس با توجه به اینکه حل مشکل اشتغال، تابعی از رونق کارآفرینی است، رفع موانع متنوع تأسیس و گسترش «کسب‌وکارهای مولد» و «ارتقای مهارت‌های مدیریتی» است که قبلاً به آن اشاره گردید.

بنابراین نتایج حاصل بیانگر آن است که به‌صورت کلی در روستای خراسانلو باید سیاست‌های دولتی، راهبرد اشتغال‌زا را باید با ایفای سه نقش «تسهیل بازار»، «جهت‌دهی به بازار در راستای اولویت‌های ملی» و «تکمیل بازار و پوشش کاستی‌های اجتماعی بازار» در دستور کار قرار دهد.

نتایج کمی بیانگر این است که این روستا:

- در طرح کارگاه برش سنگ با سرمایه‌گذاری که ۳ میلیارد تومان و با ظرفیت ۳۰۰۰ تن در سال و با ایجاد اشتغال مستقیم ۱۴ نفر و ۱۰ نفر غیرمستقیم؛
- در طرح کارخانه تولید فرآورده های خاک صنعتی (موزائیک)، با ظرفیت اشتغال حدود ۲۵ نفر مستقیم و ۱۰ نفر غیر مستقیم مستقیم، با حجم ۲۰۰۰ تن در سال.
- در حوزه طرح پرورش گوسفند رومانوف، (گوسفند زایشی و چند قلو زا) با میانگین تولید ۶ تن گندم و جو با سرمایه‌گذاری کل حدود ۶ میلیارد تومان و با اشتغال‌زایی ۳۰ نفر؛
- طرح گردشگری (بومگردی) با اشتغال مستقیم ۱۲ نفر عادی، و ۱۰ نفر به صورت غیر مستقیم، به ارزش ۴۰۰ میلیون تومان؛
- طرح گردشگری (مذهبی) با اشتغال مستقیم ۱۰ نفر عادی و ۱۰ نفر غیر مستقیم و به ارزش ۳۵۰ میلیون تومان با؛

دارای قابلیت و پتانسیل است.

با عنایت به برنامه‌های دولت و سیاست‌های مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس، برای ایفای سه نقش مذکور، موارد زیر حاصل شده است:

۱. در درجه اول، حل مشکلات کارآفرینی در قالب حل مشکلات زیرساختی، رقابت‌پذیری، ارتقای مهارت نیروی انسانی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی واحدهای اقتصادی پیشنهاد شده مورد توجه ویژه است؛
 ۲. در مرحله دوم دولت به شناسایی بخش‌های پیشران اقتصادی با اولویت اشتغال‌زایی پرداخته شد و با طراحی برنامه‌های توجیهی و سازوکارهای توسعه‌ای، تأمین مالی و سایر اقدامات توسعه اشتغال‌زایی مشخص و پیشنهاد گردید.
 ۳. در قالب نقش سوم نیز دولت باید به اصلاح قوانین کار با حفظ کرامت انسانی و با حفظ موازین «کار شایسته» دست زده و از اتخاذ راهکارهایی که صرفاً با تضعیف بندهای حمایتی قانون کار به دنبال تحریک اشتغال هستند پرهیز کند.
 ۴. انبوه جوانان روستای خراسانلو به‌ویژه جوانان تحصیل‌کرده‌ای که بعد از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه راهی بازار کار شده اما موفق به یافتن شغل و کسب نشده‌اند نه تنها در آمارهای اشتغال، بلکه شاخص آمارهای اجتماعی از جمله بالا رفتن سن ازدواج، رشد طلاق و سایر تبعات اجتماعی را بحرانی می‌کند که طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده می‌تواند در این زمینه نقش مفیدی ایفا کند؛
 ۵. با توجه به اینکه طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده، نتایج و خروجی چندین جلسه مشارکتی نیمه ساختاریافته بوده و ایده‌ها و مشاغل پیشنهاد شده از طرف جوانان متخصص همین روستا می‌باشد، بنابراین، انتظار می‌رود پاسخ مناسبی از سمت تقاضا به این عرضه نیروی کار داده شده و بسیاری از داوطلبان ورود به بازار کار پس از تحمل دوره‌های طولانی بیکاری به یافتن شغل خرسند باشند که این طرح باعث می‌شود هم نرخ مشارکت اجتماعی در طول برنامه‌های توسعه‌ای نرخ افزایش را نشان دهند و هم اینکه باعث نقش هرچند کوچک در افزایش آمار اشتغال و به تبع آن کاهش نرخ بیکاری و کاهش مهاجرت و افزایش روحیه اجتماعی و افزایش ازدواج و نرخ امید به زندگی شود.
- علاوه بر نتایج کمی که مهم‌ترین آن افزایش میزان درآمد و اشتغال و کاهش تعداد بیکاران این روستا می‌باشد، نتایج کیفی مورد انتظار نیز عبارت‌اند از:
- شناخت علمی و تحلیل راهبردی مزیت‌ها، توانمندی‌ها و تنگناهای اساسی توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا.
 - بسترسازی جهت رفع تنگناها و بهره‌گیری از توانمندی‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا؛
 - یکپارچه‌سازی، هدفمند کردن و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی اشتغال‌زا؛
 - تقویت ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های جدیدی تولیدی با تأکید بر تکمیل زنجیره ارزش و زنجیره تولید با مشارکت بخش غیردولتی؛
 - تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت بخش عمومی، خصوصی، تعاونی و مردمی (ساکنین و ذینفعان روستاهای هدف) در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی.
 - افزایش کیفیت زندگی روستاییان و بالا بردن سرزندگی آنان؛

○ کاهش میزان مهاجرت روستاییان و افزایش امید به زندگی به جهت ایجاد مشاغل جدید و اشتغال آنان در مشاغل مختلف و درآمدزایی بالا.

○ ایجاد زمینه‌های درآمدی متنوع و پایدار؛

○ ایجاد کسب‌وکارهای جدید روستایی و به‌طور کلی تنوع معیشتی روستاییان.

○ افزایش علاقه روستاییان به سرمایه‌گذاری در امور مختلف در روستا

تعیین اقدامات مناسب برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود روستا

بررسی‌های میدانی با استفاده از روش مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مشاور در هسته‌های مشارکتی در روستاهای هدف نشانگر آن است چهار گروه «عوامل اقتصادی»، «عوامل اجتماعی و فرهنگی»، «عوامل نهادی و ساختاری» در تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود روستای مورد مطالعه نقش داشته و باعث تحرک اقتصادی شود.

شکل ۶۸. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود

روستاها کانون تولید و ارزش‌آفرینی در هر کشوری می‌باشند که متناسب با نیازها و توانمندی اقتصادی می‌توان، به تعبیه و ایجاد سایر صنایع و خدمات مرتبط با اقتصاد روستا برای استفاده حداکثری از ظرفیت تولیدی و اشتغال‌زایی روستایی پرداخت؛ بنابراین، می‌توان گفت روستا موتور محرکه سایر صنایع و جریان اقتصادی کشور است که می‌تواند علاوه بر توانمند کردن بخش خصوصی، به تحول‌آفرینی در حوزه تولید و اشتغال‌زایی با استفاده از ظرفیت‌های کارآفرینی و فناوری‌های برتر را بر اقتصاد روستا و همچنین تحول اقتصاد کشور ایجاد نماید. لازمه دستیابی به چنین

امری نیز، بازنگری و تغییرات جدی در قوانین مرتبط با توسعه روستایی، تهیه و تدوین سند چشم‌انداز و برنامه‌های راهبردی متناسب با شرایط موجود کشور با الهام از تجربه سایر کشورهای موفق در این حوزه و اختصاص اعتبارات و ارائه آموزش‌های لازم در این زمینه می‌باشد.

«اشتغال‌زایی و توسعه کسب‌وکار کوچک در روستای مورد مطالعه، به‌ویژه برای زنان روستایی و عشایری اغلب کم‌هزینه بوده و هزینه چندان برای دولت ندارد. گسترش تعاونی‌های زنان روستایی برای ایجاد شغل و درآمد در روستا پیشنهاد می‌شود است و باید این مهم در دستور کار مدیران به‌ویژه مدیران مرتبط با بخش تعاون قرار گیرد. زنان روستای خراسانلو، از ذوق و استعداد بالایی برخوردار هستند، تضمین خرید محصولات تولیدی روستاییان از کارهای مهمی است که باید برای آن برنامه وجود داشته باشد و با افزایش دامنه‌های خریدهای تضمینی تلاش شود تا امنیت لازم برای توسعه فعالیت‌های روستایی در دستور کار قرار گیرد. به‌طوری‌که ساخت بازارچه‌های محلی و نمایشگاه‌ها می‌تواند به‌عنوان محلی مناسب برای فروش محصولات آن‌ها به قیمت مناسب پیشنهاد می‌شود.

یکی دیگر از قطعات مهم پازل توسعه روستایی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای است که می‌تواند با برنامه‌ریزی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق کمتر توسعه‌یافته و محروم در جهت رشد و پیشرفت روستاها تلاش کند. آموزش‌های خاص کشاورزی، روستایی، آموزش راه‌اندازی کسب‌وکار کوچک در روستاها، ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت و قطب‌بندی کشاورزی برای هدفمندی آموزش‌های کشاورزی می‌تواند از جمله برنامه‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در توسعه روستاها قلمداد شود که همچنان که قبلاً نیز مطرح شد طرح گردشگری بوم‌گردی و مذهبی و یا کارخانه سنگ بری می‌تواند به‌عنوان یک کارآفرینی سبز در این منطقه مطرح باشد.

واقعیت آن است که در شرایط کنونی و با وضع موجود روستاها، نمی‌توان به دنبال ایجاد صنایع عظیم و در روستاها بود زیرا عملاً زیرساخت‌های لازم برای ایجاد این نوع صنایع وجود ندارد و از جنبه‌های گوناگون نیز صحیح و مقرون‌به‌صرفه نیست. در نتیجه صنایع کوچک بهترین انتخاب برای صنعتی کردن روستاها است تا با استفاده از ظرفیت‌های پایان‌ناپذیر این نوع کسب‌وکار به نتایجی چون افزایش درآمد و ارتقای رفاه روستاییان و همچنین کاهش مهاجرت به شهرها دست پیدا کرد.

تعیین برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و

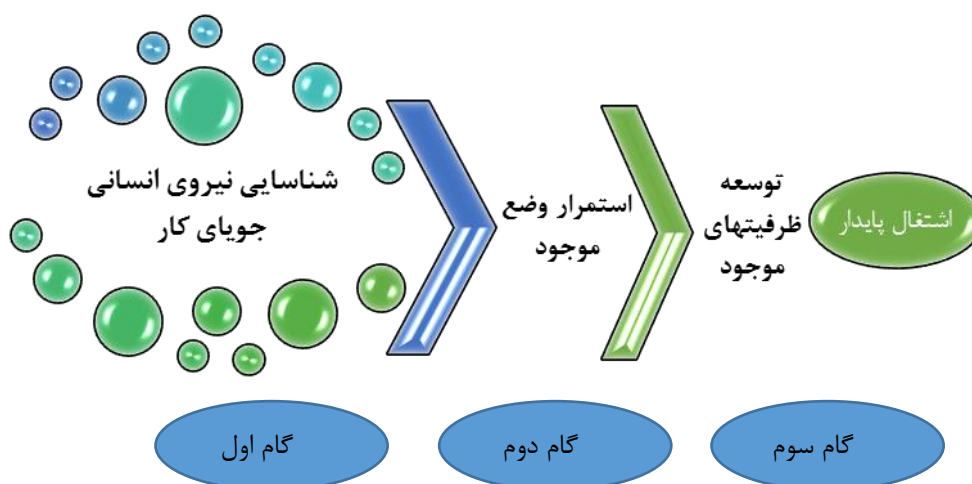
اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا

بدون وجود یک راهبرد کلان توسعه و توسعه اقتصادی مشخص، نمی‌توان توفیق چندان در توسعه اشتغال روستایی و توسعه کارآفرینی در روستاها به دست آورد؛ بنابراین باید تمرکززدایی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین سیاست‌های کلان توسعه کشور باشد. توسعه روستایی تنها از طریق توسعه زیرساخت‌های عمرانی و ارائه خدمات اجتماعی محقق نمی‌شود بلکه نیازمند اشتغال‌زایی درآمدزا برای روستاییان و تسریع توسعه فرهنگی آنان (در مقابل جذابیت‌های فرهنگی اجتماعی شهرها) است. صنایع تبدیلی از جمله مهم‌ترین زمینه‌های توسعه کشاورزی، توسعه روستایی و توسعه اشتغال‌زایی در روستاها است. وظیفه اصلی این صنایع، فراوری محصولات کشاورزی و دامی روستا و تبدیل آن‌ها به کالاهایی نهایی‌تر و باارزش‌تر است که اغلب در صنایع و کارخانه‌های شهری انجام می‌شود. انجام این

فعالیت‌ها در روستاها یا نواحی اطراف روستاها باعث خلق ارزش‌افزوده بیشتر در این مناطق و تحریک تولید می‌شود. به‌علاوه کیفیت و دوام در کنار آن محصولات نیز افزایش می‌یابد و قدمی روبه‌جلو در راستای تحکیم امنیت غذایی کشور برداشته می‌شود.

در جریان توسعه روستایی لازم است به‌منظور پایداری اشتغال روستایی علاوه بر شناسایی افراد بیکار و جویای کار، بسترهای مناسبی برای حفظ اشتغال و توسعه ظرفیت‌های وضع موجود نیز مورد توجه قرار گیرد.

شکل ۶۹. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی

بر اساس چنین چارچوبی می‌توان اهداف کمی اشتغال طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا را به شرح زیر طراحی و تدوین نمود.

جدول ۶۶. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در خراسانلو

توضیحات	ظرفیت اشتغال	طرح یا پروژه پیشنهادی	زمینه اشتغال	دوستا
-	۱۲	طرح گردشگری بومگردی اطراف رودخانه خراسانلو	گردشگری	خراسانلو
-	۱۰	طرح گردشگری مذهبی بقعه اوجاق خراسانلو		
۱۰ نفر غیر مستقیم	۱۴	کارگاه برش سنگ	صنایع	
-	۲۰	کارخانه تولید (فرآورده های خاک صنعتی) مانند موزائیک		
۴۰۰ راس	۷	طرح پرورش گوسفند رومانوف، گوسفند زایشی و چندقلوز	دامداری	

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

با توجه به یافته‌های حاصل، با احتساب هر یک از فعالیت‌های اشتغال‌زا می‌توان انتظار داشت که با اجرای ۲ فعالیت گردشگری، ۲ فعالیت صنعتی و ۱ فعالیت دامداری در مجموع با ۵ فعالیت اشتغال‌زای پیشنهادشده می‌توان به ایجاد اشتغال در خراسانلو کمک نمود.

تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا

برای اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پس از جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی مستقل و ایده‌های کارآفرینی و اشتغال بر اساس تجربه‌های موفق در سایر استان‌ها و همچنین بررسی‌های میدانی در این روستا توسط گروه مشاور، طرح‌های سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار احصا گردیده است. پس‌از این مرحله با برگزاری کارگاه هم‌اندیشی با جوامع محلی و حضور مشاور در روستا و نشست با نخبگان، خبرگان محلی، نماینده کشاورزان، دامداران، سرمایه‌گذاران، معتمدین، صاحبان مشاغل و ... به احصای ایده‌های کارآفرینی پرداخته شد. در این راستا، جهت اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری، مؤلفه‌های مؤثر و شاخص‌های مربوط به آن‌ها در طرح‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی مورد شناسایی قرار گرفت.

در جهت توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی جهت ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی خراسانلو از بخش مرکزی شهرستان ابهر و توانمندسازی روستاییان و صاحبان مشاغل در این روستا نیاز به داشتن اهداف مشخص است تا شناسایی مهارت‌ها و تخصص‌های موردنیاز صورت گرفته باشد. برای این منظور با در نظر گرفتن ۴ مورد از پیشنهادات با استفاده از نرم‌افزار Decision Oven به اولویت‌بندی فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی خراسانلو پرداخته شده است. با احتساب فعالیت‌های دارای اولویت و برحسب چهار معیار موردتوافق در کمیته برنامه‌ریزی شامل:

- میزان گرایش مردم محلی با ضریب اهمیت ۰/۲۵؛
 - میزان نیاز به منابع آب با ضریب اهمیت ۰/۱۸؛
 - میزان آورده شخصی و تسهیلات بانکی با ضریب اهمیت ۰/۲۸؛
 - ارزیابی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های نسبی حاصل از برگزاری کارگاه‌های مشارکتی و داده‌ها و اطلاعات حاصل از مطالعات میدانی در وضع موجود با ضریب اهمیت ۰/۳۱؛
- اقدام به اولویت‌بندی پروژه‌های پیشنهادی در سطح روستا شده است.

شکل ۷۰. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف

Criteria		Options		Rankings		
Option name	Total score	میزان گرایش مردم مح...	منابع آب	تسهیلات	ظرفیتها و قابلیتها	
1 بوم گردی	100.00	25.00	25.00	25.00	25.00	
2 گردشگری مذهبی	71.73	18.75	14.29	17.86	20.83	
3 کارگاه سنگ	45.39	15.63	10.71	10.71	8.33	
4 خاک صنعتی	22.17	3.13	3.57	7.14	8.33	
5 پرورش گوسفند	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	

با توجه به همین امر در راستای مشاغل پیشنهادشده از طرف روستاییان به احصاء و اولویت‌بندی مشاغل وابسته به طرح‌های توجیهی پرداخته شده است که طرح توجیهی با پیشنهادات مربوطه برحسب اولویت به شرح ذیل می‌باشد:

❖ طرح گردشگری بومگردی اطراف رودخانه خراسانلو:

- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی؛
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه آموزش نحوه میهمان‌داری؛
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- بسترسازی جهت توسعه زیر ساخت‌های خدماتی
- تعریف برنامه دقیق برای شرکت روستاییان در نمایشگاه‌های تخصصی عرضه محصولات روستایی.
- ❖ طرح گردشگری مذهبی بقعه اوجاق خراسانلو:
- شناسایی و ایجاد مسیرهای خدماتی؛
- بسترسازی مهارتی؛
- ایجاد صندوق‌های حمایتی برای طرح پیشنهادی.
- اطلاع‌رسانی و تبلیغ در فضاهای مجازی
- بهبود زیر ساخت‌ها و فضا‌های خدماتی
- ❖ طرح کارگاه برش سنگ:
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی به مدرن؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه
- ❖ کارخانه تولید (فرآورده‌های خاک صنعتی) مانند موزائیک:
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت مربوطه؛
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی، نحوه تولید، انبارداری و ارائه طرح‌های به روز و شیوه‌های نوین تولیدی؛
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه طرح به روش کارآفرینی سبز با سرمایه متوسط و بالا و استفاده از مدیران خبره برای مدیریت این طرح‌ها؛
- ایجاد مرکز مشاوره تخصصی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری طرح پیشنهادی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق در این زمینه.
- ❖ طرح پرورش گوسفند رومانوف، گوسفند زایشی و چندقلوز:
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت پرورش گوسفند.
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی، نحوه کشت، برداشت و تولید محصول مکمل غذایی جلبک برای پرورش گوسفند؛

- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه پرورش گوسفند به روش کارآفرینی سبز با سرمایه متوسط و بالا و استفاده از مدیران خبره برای مدیریت این طرح‌ها؛
- ایجاد مرکز مشاوره تخصصی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری طرح پیشنهادی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق در این زمینه.

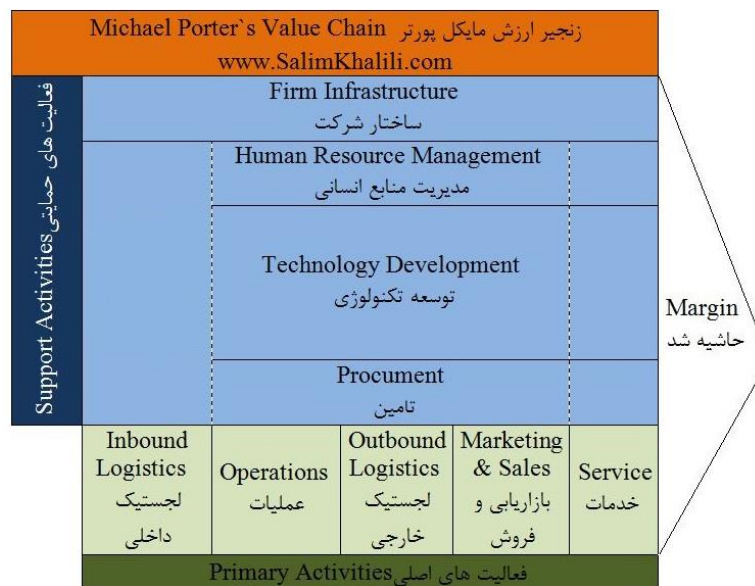
۶. روستای نورین

شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره‌های ارزش، تولید و خوشه‌های کسب و کار در روستای

هدف

در این قسمت به بررسی، شناسایی و امکان‌سنجی ایجاد زنجیره ارزش، تولید و خوشه‌های کسب و کار در روستای نورین در بخش مرکزی، شهرستان ابهر پرداخته می‌شود. مدل زنجیره ارزش پورتر به‌عنوان ابزاری مناسب برای تحلیل فعالیت‌های یک بنگاه یا سازمان به‌شمار می‌رود. در شکل زیر شمای کامل این زنجیره برای یک نمونه مورد بررسی قرار گرفته را مشاهده می‌کنید.

شکل ۷۱. زنجیره ارزش مدل پورتر

در این زنجیره فعالیت‌های مختلف براساس نیازهای تولید پیش‌بینی شده است، شناسایی و تحلیل این فعالیت‌ها به‌عنوان فعالیت‌های ارزش آفرین اطلاعات بسیار مهمی از روند مالی و سوددهی می‌دهد و برنامه‌ریزان می‌توانند در شرایط مختلف تصمیمات درست بگیرند. زنجیره ارزش مجموعه‌ای از عملیات‌هایی است که در یک صنعت به‌صورت زنجیرگونه انجام می‌پذیرد تا به خلق ارزش منجر شود. محصولات از زمان حلقه‌های این زنجیره عبور می‌کنند و در هر حلقه ارزشی به محصول نهایی افزوده می‌گردد. ارزش افزوده عبارتند از؛ فروش خالص منهای ارزش مواد و خدمات خریداری شده از خارج در این تحقیق ارزش افزوده از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

روش تولید (تفریق)

$$\text{مصارف واسطه} - \text{ارزش ستانده} = \text{ارزش افزوده}$$

در ادامه به تعریف عملیاتی متغیرهای زنجیره ارزش بر اساس مدل الماس پورتر طی جدول زیر پرداخته شده است.

جدول شماره ۶۷. تعریف عملیاتی و نظری اصطلاحات زنجیره ارزش خوشه‌های کسب و کار

تعریف عملیاتی	متغیر	
اغلب چهارچوب ایجاد ارزش به‌عنوان مجموعه شرکت‌هایی که با همدیگر همکاری دارند و محصولی را ایجاد و به مشتری انتقال می‌دهند در نظر گرفته می‌شود. هدف چهارچوب ایجاد بیشترین سود برای افراد مرتبط با شبکه ارزش است. این مجموعه‌ها با ارتباط با هم دیگر برای ایجاد محصولات عمومی یا ارزش اقتصادی کار می‌کنند. این ارزش به‌عنوان دانش، ارزش مالی و دیگر ارزش‌های غیر عینی ظاهر می‌شود.	ارزش	
مل دریافت، ذخیره‌سازی، انبارداری، کنترل، حمل و نقل و برنامه‌ریزی .	تدارکات داخلی	فعالیت‌های اصلی
شامل ماشین‌کاری، بسته‌بندی، مونتاژ، نگهداری و تعمیرات تجهیزات، آزمایش محصولات و تمام کارهایی که ورودی‌ها را به خروجی‌ها تبدیل می‌کند.	عملیات‌ها	
شامل تمام فعالیت‌هایی که به‌منظور رساندن محصول آماده به‌مشتری صورت می‌پذیرد، انبار کردن، تکمیل سفارش، حمل و نقل، مدیریت توزیع .	تدارکات خارجی	
شامل فعالیت‌هایی که خریدار را وادار به خرید محصول می‌کند. انتخاب کانال توزیع، تبلیغات، ترفیع، قیمت‌گذاری، مدیریت خرده‌فروشی.	بازاریابی و فروش	
خدماتی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد. مثل پشتیبانی از مشتری، خدمات تعمیر، پاسخگویی تلفنی، قطعات یدکی و ...	خدمات	
تأمین مواد اولیه، سرویس برای قطعات و ماشین‌آلات، ساختمان‌ها و	تأمین	فعالیت‌های حمایتی
شامل توسعه‌ی تکنولوژی به‌منظور از پشتیبانی از فعالیت‌های زنجیره ارزش. مثل تحقیق و توسعه، اتوماسیون فرآیندها، طراحی و طراحی مجدد.	توسعه‌ی تکنولوژی	
شامل فعالیت‌های تأمین نیروی انسانی، آموزش و ایجاد رشد در آنها، حفظ آنها و پرداخت حقوق و دستمزد آنان.	مدیریت منابع انسانی	
شامل مدیریت عمومی، حسابداری، مالی، مدیریت کیفیت و ...	زیرساخت‌ها	

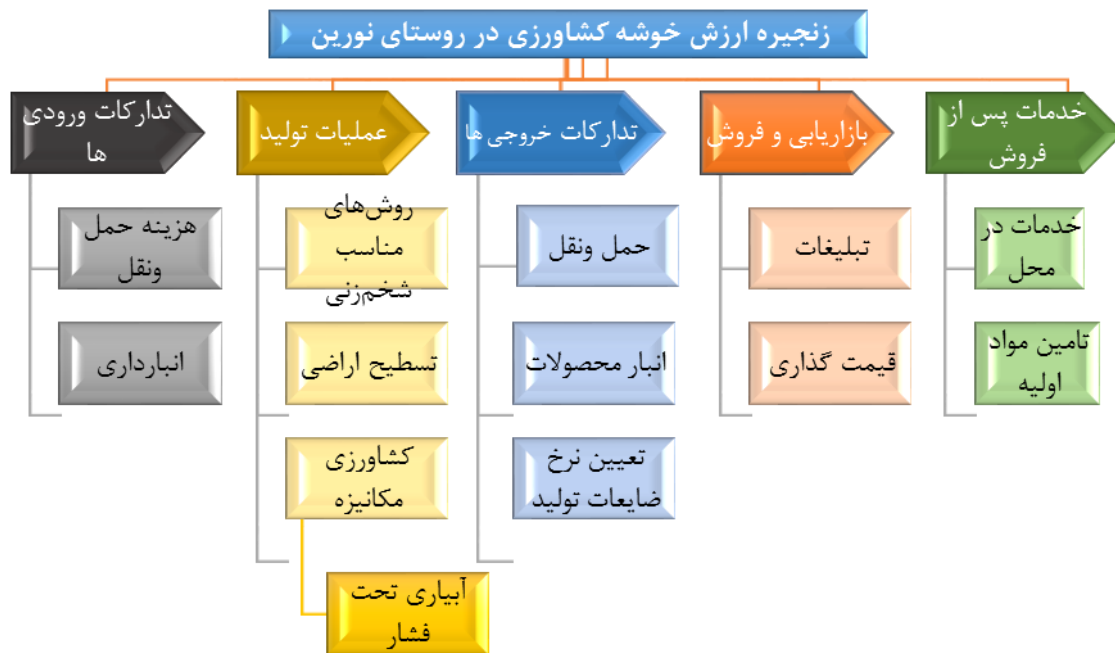
مأخذ: اکبری، ۱۳۹۷: ۱۲

بررسی یک سوال:

❖ فعالیت‌های ارزشی مسیر تولید در انواع محصولات کشاورزی روستا کدامند؟

ابتدا زنجیره ارزش محصول در یک نگاه کلی دیده می‌شود. طبق مدل زنجیره ارزش مایکل پورتر فعالیت‌های ارزشی زنجیره ارزش به پنج مرحله به شرح زیر تقسیم می‌شود.

شکل ۷۲. زنجیره ارزش تولیدات کشاورزی روستای نورین

مرحله اول:

در این مرحله تدارکات ورودی‌ها صورت می‌گیرد، مثلاً در توسعه دامداری و گردشگری اقداماتی در خصوص هزینه جابجایی مواد اولیه و انتقال آنها به انبار و پس از آن به مزرعه یا ... می‌باشد. هنگام خرید مواد شرایطی مورد نظر است که باید متریال (مواد مورد نیاز) مورد نیاز کارگاه آنها را دارا باشد.

مرحله دوم:

مرحله دوم، عملیات ساخت و تولید می‌باشد که به چهار مرحله تقسیم می‌شود و هزینه‌های هر بخش به تفکیک در انواع محصول لحاظ می‌گردد.

مرحله سوم تدارکات خروجی:

تعیین نرخ ضایعات و تلفات، هزینه‌های حمل و نقل، انبار محصولات شامل این قسمت می‌شود. جابه‌جایی تولیدات از کارگاه‌ها به انبار و ماشین‌ها جزء این بخش از زنجیره ارزش محسوب می‌شود.

مرحله چهارم بازاریابی و فروش:

استفاده از تبلیغات، کانال‌های توزیع و قیمت‌گذاری در این بخش صورت می‌گیرد. با تبلیغات درباره فروش محصولات بین شرکت‌های پیمانکاری و شرکت‌های توزیع و پخش مواد و فرآورده‌های کشاورزی و صنعتی می‌توان درخواست ساخت و سفارشات خرید را افزایش داد. شناسایی کانال‌ها و روش‌های توزیع به نوعی که محصولات به بهترین وجه ممکن به مشتریان تحویل گردد و قیمت‌گذاری با اطلاعات کامل از بازار و میزان هزینه‌های انجام شده و حجم سفارشات توسط امور قراردادهای شرکت یا کارگاه با در نظر گرفتن سود مورد قبول شرکت انجام می‌شود.

مرحله پنجم خدمات پس از فروش:

شامل گارانتی معین محصولات و فراورده‌های فروخته شده مثلاً می‌باشد. تأمین مواد اولیه محصولات چه در زمان گارانتی و حتی پس از آن با قیمت‌های مناسب می‌تواند بر میزان سفارشات و تولید و همچنین ارزش افزوده هر محصول بیافزاید.

❖ بررسی سوال دوم:

• میزان ارزش افزوده هر کدام از محصولات شرکت چقدر است؟
در این بخش با توجه به تنوع تولید میزان ارزش افزوده همه محصولات تولیدی روستا به‌طور جداگانه محاسبه می‌گردد.

مرحله اول: هزینه‌های تدارک ورودی‌ها

پس از خرید مواد اولیه به انبار انتقال داده می‌شوند که باید هزینه حمل‌ونقل و انبارداری را محاسبه کرد. جهت تولید این قطعات از انبار به کارگاه‌های خودشان منتقل می‌شوند. میزان ارزش افزوده این مرحله از زنجیره ارزش با مراحل دیگر جمع و ارزش افزوده نهایی به‌دست می‌آید.

شکل ۷۳. زنجیره ارزش در بخش تدارک ورودی‌ها

مرحله دوم: تولید

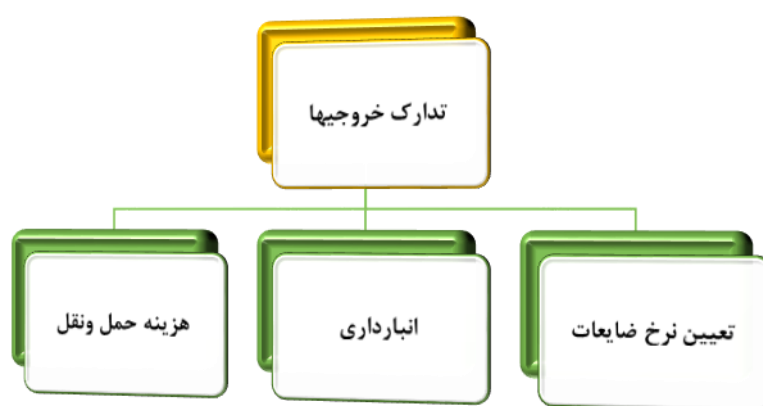
لیست هزینه‌های انجام شده به صورت جداول جداگانه بر اساس انواع محصولات تولیدی تنظیم می‌گردد تا بتوان نسبت به هزینه‌های جاری و تولیدی، مدیریت بهتری انجام داد و جهت کاهش هزینه‌های موجود و حذف هزینه‌های غیر ضروری بر میزان سود حاصله بیافزایند. زنجیره ارزش مرحله دوم از زنجیره ارزش مایکل پورتر را عملیات تولید تشکیل می‌دهد که در آن تمامی مراحل و فعالیت‌های ارزش‌زای تولید در نظر گرفته شده است. در این مرحله، هزینه‌های خرید مواد، سود مورد نظر، هزینه‌های استهلاک و دستمزد و هزینه‌های اداری محاسبه می‌شود که می‌توان با استفاده از روش تفریق ارزش افزوده ایجاد شده در هر فاز و در کل مرحله را محاسبه نمود.

مرحله سوم: تدارکات خروجی‌ها

فعالیت‌هایی که برای انتقال محصول تولید شده به مشتری انجام می‌شود؛ مانند انبار کردن کالای تولید شده، تکمیل سفارش، حمل و نقل و توزیع محصول. کالا پس از تولید از کارگاه به انبار انتقال داده می‌شود و آماده تحویل به مشتریان است، از موجودی انبار می‌توان میزان کالای مورد نیاز برای تولید را متناسب با سفارش تعیین کرد.

شکل ۷۴. زنجیره ارزش در بخش تدارک خروجی‌ها

با محاسبه میزان هزینه‌ها و ارزش افزوده این مرحله می‌توان اهمیت آن را در ارزش افزوده کل پیدا کرد. همچنین براساس اهمیت مرحله می‌توان روی فرایندهای آن برنامه‌ریزی و طراحی نمود تا هزینه‌های آن تا حد امکان کاهش یابد. بعنوان مثال در بخش حمل و نقل انتخاب مکان انبار و کارگاه و همچنین مسیر و وسیله انتقال محصولات می‌تواند مهم و مورد توجه باشد. با مشخص شدن میزان تولید و در دست داشتن میزان خرید متریال (مواد) نرخ

ضایعات تولید بدست می‌آید که کنترل و تقلیل آن به‌وسیله طراحی بهتر محصول در مرحله تولید و نحوه انتقال مواد و محصولات تولید شده در سطح کارگاه‌ها و جلوگیری از اتلاف منابع تولید میزان هزینه‌ها کاهش چشم‌گیری خواهد داشت. پس از تولید در کارگاه بایستی محصولات به‌انبار انتقال داده شوند و در موقع مقرر برای فروش برده می‌شوند. با توجه به ابعاد و وزن استاندارد هر یک از فراورده‌های کشاورزی و صنعتی هزینه ماشین‌آلات و دستمزد نیروی کار برآورد می‌شود.

مرحله چهارم: بازاریابی و فروش

وظایفی که به آگاه شدن از خواسته‌ها و نیازهای مشتریان و آگاه ساختن آنها از محصولات و خدمات کسب و کار مربوط است. فعالیت‌هایی مانند تبلیغات، قیمت‌گذاری که خریدار را ترغیب به خرید محصول می‌کند، در این دسته قرار می‌گیرد.

شکل ۷۵. زنجیره ارزش در بخش بازاریابی و فروش

در بخش تبلیغات ساخت محصول خوب و نصب سریع و تحویل به‌موقع و همچنین ارائه خدمات مناسب و تأمین قطعات به‌خریداران به‌نوعی تبلیغ مؤثری خواهد بود. جهت تبلیغات اینترنتی نیز دو نفر مسئول پیگیری و نصب آگهی و بروزرسانی سایت شرکت بوده که هزینه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و نیروی کار در نظر گرفته می‌شود.

مرحله پنجم: خدمات پس از فروش

فعالیت‌هایی که ارزش محصول را برای مشتری افزایش می‌دهد، مانند نصب و راه‌اندازی محصولات، آموزش روش استفاده از آنها و تأمین قطعات یدکی، تعمیر و سرویس محصولات. در این بخش هر چه هزینه‌های پیش‌آمده کمتر باشد سود حاصله بیشتر خواهد بود. در ضمن می‌توان با ارائه طرح‌های مختلف ضمانتی و گارانتی محصولات در مقاطع زمانی متفاوت بر قیمت تمام شده افزود.

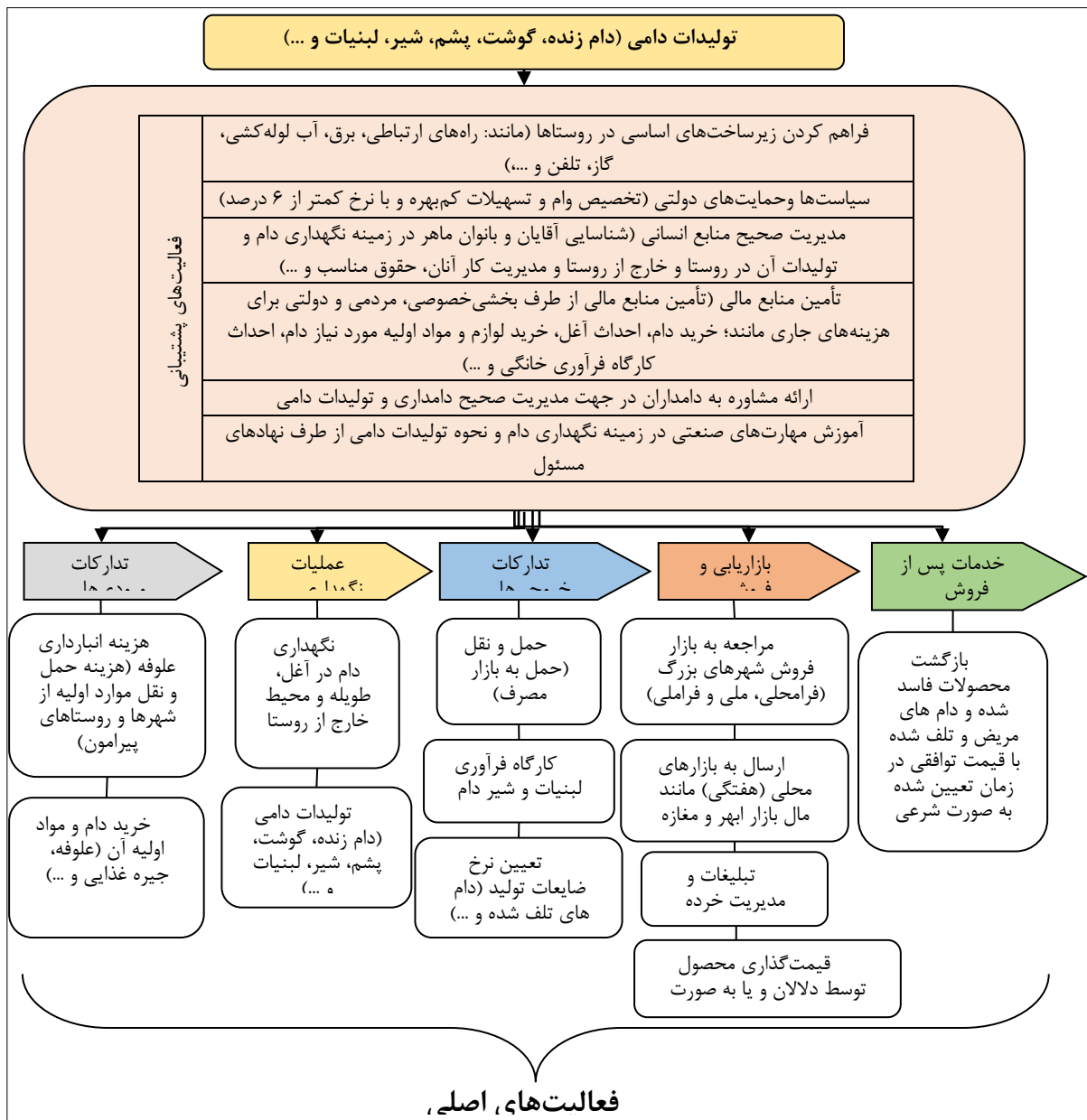
شکل ۷۶. زنجیره ارزش در بخش خدمات پس از فروش

با توجه به اهمیت زنجیره ارزش کسب‌وکارهای کوچک در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی در این قسمت به بررسی این شاخص در خوشه‌های تولید در روستای نورین پرداخته می‌شود. دامداری، کشاورزی، صنایع دستی و تولیدات باغی از اهم توانمندی‌های این روستا می‌باشد.

در زمینه خوشه تولیدات باغی، که از مهمترین خوشه تولید محسوب می‌شود، می‌توان گفت، در این روستا با توجه به توانمندی‌های بالای منطقه در ارتباط با تولیدات دامی و وجود بازار نسبتاً مناسب جهت عرضه محصولات از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. نمودار زیر زنجیره ارزش محصولات دامی در روستای نورین در شهرستان ابهر را نشان داده است.

نمودار ۲۲: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات دامی (دام زنده، گوشت، پشم، شیر، لبنیات و ...)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

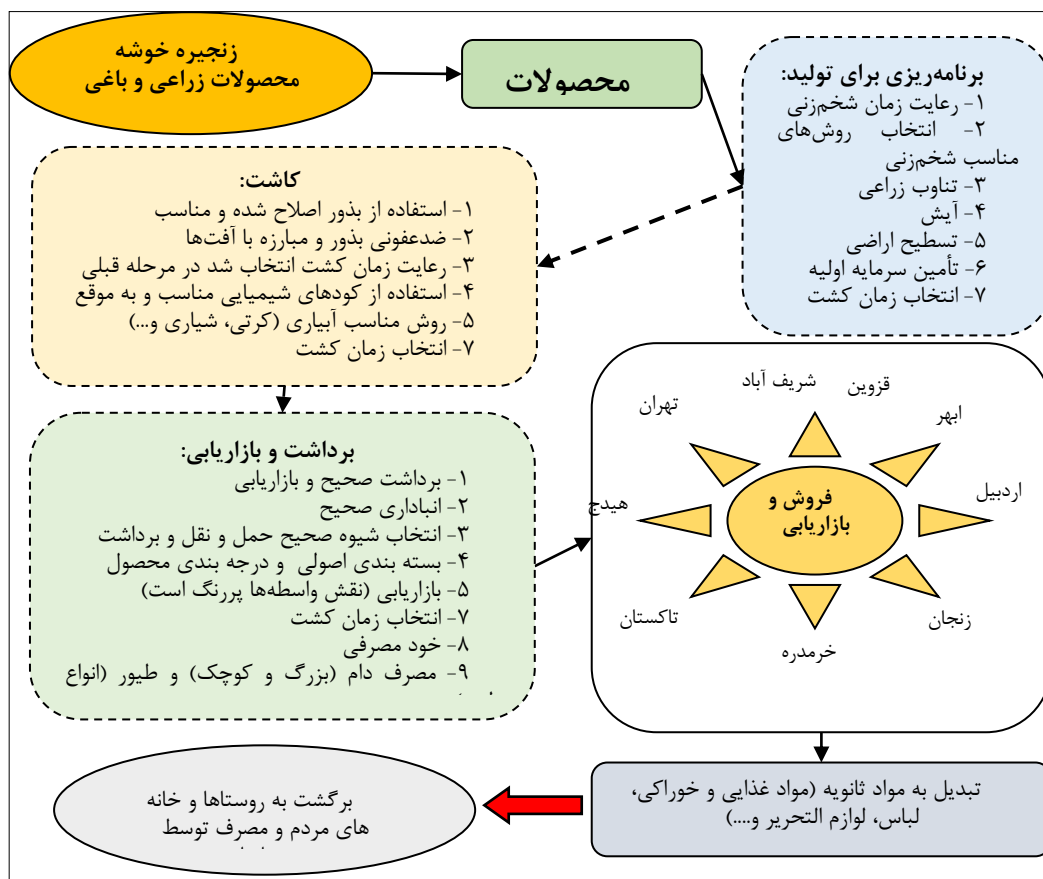
در زمینه خوشه تولیدات زراعی که از خوشه‌های تولیدی مهم دیگر در این روستا به حساب می‌آید، می‌توان گفت که انگور از مهمترین محصولات زراعی منطقه به حساب می‌آید که غالباً به صورت تیزاب فرآوری و عرضه می‌گردد. علاوه بر انگور، گندم، و سیب زمینی نیز از دیگر محصولات مهم کشاورزی روستای نورین می‌باشد و اغلب روش کشت در این محدوده به صورت سنتی از نوع کرتی، شیاری است و استفاده از فناوری‌های نوین به صورت محدود انجام می‌گیرد. ولی باید توجه کرد، با به‌کارگیری فناوری‌های نوین تولید شامل استفاده از بذور اصلاح‌شده، مبارزه با آفات و ضدعفونی بذور، رعایت زمان کاشت، روش مناسب آبیاری و استفاده از کود شیمیایی به‌اندازه صحیح می‌توان تولید کل اراضی را در سطح روستا را به حداکثر رساند. پذیرش فناوری‌های نوین تولید در کشاورزی در این روستا مشروط به دانش و اطلاعات کشاورزان است و همچنین یکی از عناصر اصلی فرآیندهای پذیرش نوآوری در

کشاورزی، بهبود و توسعه دانش در مورد فناوری‌های نوین، از طریق انباشت اطلاعات در طول زمان می‌باشد. از آنجاکه غالب محصولات کشاورزی در مناطق روستای نورین بلافاصله پس از برداشت مصرف نمی‌شوند؛ فرآیند بازاریابی در این محدوده نقش مهمی را در تعیین ارزش نهایی محصولات ایفا می‌کند؛ بنابراین، فرآیند تولید مواد غذایی و سایر محصولات کشاورزی با برداشت آنها از سطح مزرعه پایان نمی‌یابد. درآمد کشاورزان در این منطقه تنها به‌کل تولید بستگی ندارد، بلکه تا حد زیادی، به‌توانایی وی در زمینه مدیریت تلفات پس از برداشت و بازاریابی محصولات رابطه دارد. فساد پس از برداشت و اتلاف مواد غذایی یک پدیده شایع در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است. کشاورزان روستایی برای به‌حداقل رساندن تلفات پس از برداشت نیاز به دانش و اطلاعات دارند. همچنین، از مشکلات مهم کشاورزان در رابطه با فروش مناسب محصولات کشاورزی بالاخص فرآورده های انگور مانند تیزاب، می‌توان به کمبود اطلاعات مربوط به بازاریابی و یافتن بازار مناسب جهت فروش محصولاتشان اشاره کرد.

برنامه‌ریزی تولید کشاورزی در شهرستان زنجان، علاوه بر سودآوری بیشتر به پایداری کشاورزی نیز کمک شایانی می‌کند. در برنامه‌ریزی‌های تولید کشاورزی در روستاهای این محدوده، مجموعه‌ای از قواعد از جمله؛ آیش، تسطیح اراضی، تناوب زراعی، رعایت زمان شخم‌زنی و روش‌های مناسب شخم‌زنی رعایت می‌گردد و کشاورزان خود در این کار خیره هستند و مهارت خوبی دارند. به عقیده روستاییانی که در جلسات مشارکتی شرکت کرده بودند، رعایت قواعد یادشده توسط کشاورزان افزایش، با توجه به مسئله کمبود آب که امروزه اکثر روستاییان با آن مواجه هستند، کارایی منابع تولید، حفظ و توسعه حاصلخیزی خاک و ترویج سیستم‌های کشت پایدار در سطح روستاها را به همراه دارد.

تصمیم کشاورزان مبنی بر فروش محصولات خود بر سر مزرعه و یا در بازار بستگی به عوامل مختلفی مانند؛ اندازه زمین، میزان سرمایه، امکانات حمل‌ونقل و اطلاعات در رابطه با بازار و قدرت نگهداری محصول در منزل مسکونی و میزان بدهی به‌دلالتان یا بازاریان شهری دارد. نمودار زیر زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در روستای نورین در شهرستان ابهر را نشان داده است.

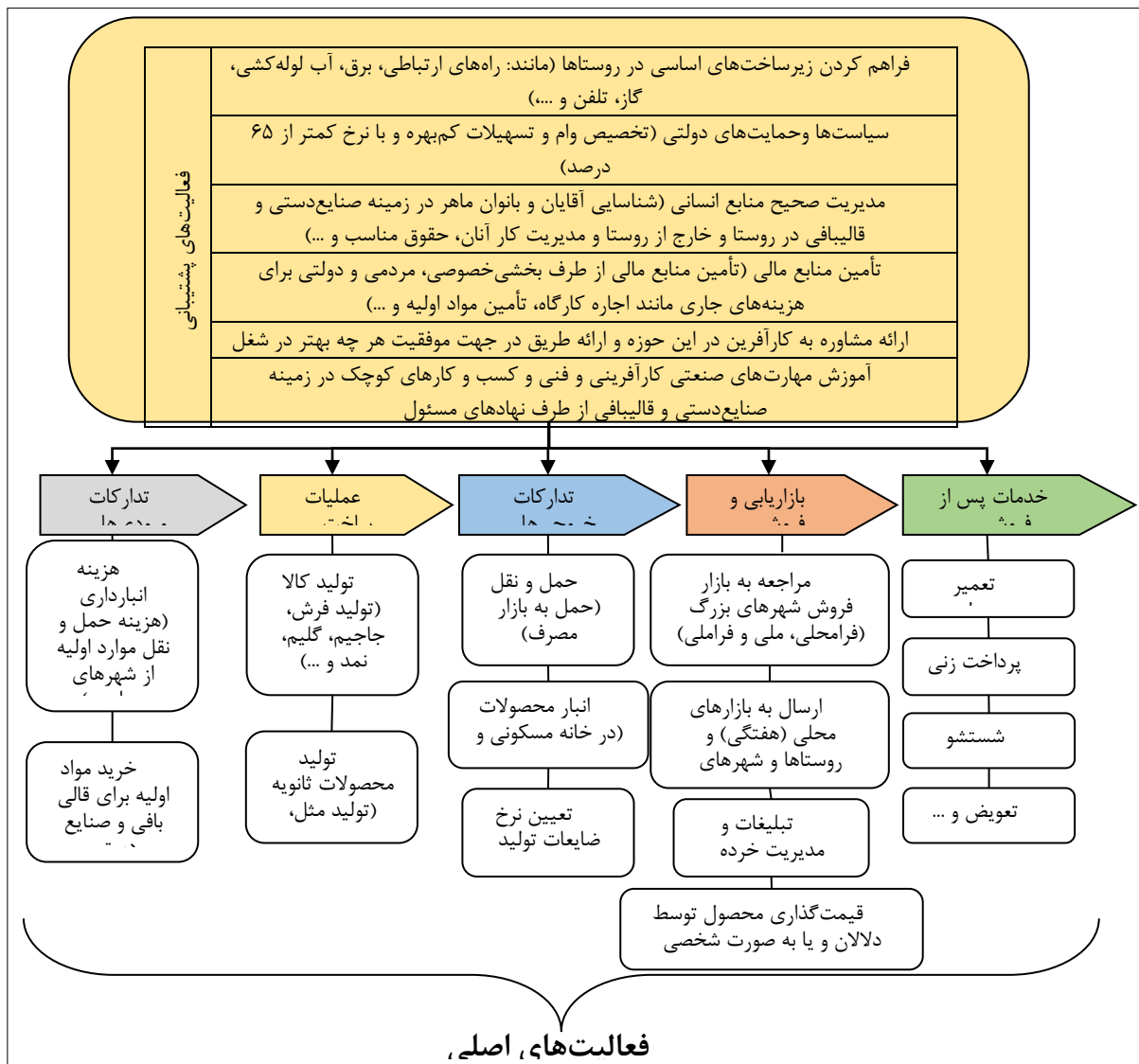
نمودار شماره ۲۳. زنجیره ارزش محصولات کشاورزی در شهرستان ابهر نوری

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

علاوه بر این در ادامه زنجیره ارزش تولیدات صنایع روستایی (صنایع دستی، قالبیافی، نمددورزی و ...) در سطح روستای نورین آورده شده است. لازم به ذکر است که در این حرفه غالب زنان و مردان دارای مهارت هستند در فصول سرد سال به این مشاغل مشغول می‌شوند و از این طریق امرار معاش می‌کنند. طبق اظهارات روستاییان فرش‌بافی و گلیم باقی و تولید صنایع روستایی از این قبیل در گذشته بیشتر رواج داشته و امروزه با توجه به عدم بازار یابی مناسب و صرفه پایین اقتصادی تا حدود نسبتاً بالایی از رونق آن کاسته شده است. نمودار زیر زنجیره ارزش تولیدات صنایع روستایی (صنایع دستی، قالبیافی، نمددورزی و ...) در روستای نورین در شهرستان ابهر را نشان داده است.

نمودار ۲۴: زنجیره ارزش خوشه کسب و کار تولیدات صنایع دستی (صنایع دستی، قالببافی و ...)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

شناسایی، توصیف و اولویت بندی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال روستا:

بررسی میزان برخورداری مناطق روستایی از ظرفیت‌های لازم در همه ابعاد ظرفیت اقتصادی، ظرفیت فردی، ظرفیت محیطی، ظرفیت‌های اجتماعی- فرهنگی و نهادی، ظرفیت زیرساختی در کنار شعار زیبای کارآفرینی روستایی بسیار ضروری بوده و از گام‌های اولیه شروع کارآفرینی است. برای این منظور به بررسی ظرفیت‌های کارآفرینی در روستای نورین در دهستان و شهرستان خرمدره پرداخته شده است. با عنایت به جوان بودن جمعیت روستایی و ضرورت ایجاد اشتغال برای این جمعیت جوان و تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی ضرورت توسعه کارآفرینی بیش‌ازپیش احساس می‌شود. به‌علاوه جامعه روستایی به‌نوعی با معضل بیکاری دست‌به‌گریبان بوده و ابعاد این معضل، بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی را متأثر ساخته است و این معضل به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مشکلات اقتصادی و اجتماعی نه‌تنها روستای نورین بلکه تمام روستاهای دهستان و حتی شهرستان است و رفع این مشکل تا حدود

بسیار زیادی به ارزیابی ظرفیت‌های تقویت و توسعه کارآفرینی و موفقیت کارآفرینان در نواحی روستایی دهستان بستگی دارد و هدف این بخش، ارزیابی قابلیت‌ها و تنگناهای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فضایی منابع تولید و نظام فعالیتی جهت تولید و اشتغال در روستای نورین می‌باشد.

در این راستا یکی از دلایل عقب‌ماندگی و توسعه‌نیافتگی روستاها، بی‌توجهی به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های روستایی است که می‌توان این ظرفیت‌ها را شناسایی و زمینه‌های کارآفرینی را فراهم کرد؛ بنابراین، بر اساس رویکرد توسعه ظرفیتی یکپارچه نسبت به توسعه اشتغال روستایی، ابعاد ظرفیتی ضروری برای توجه و تأکید در فرایند توسعه اشتغال و کارآفرینی روستایی زیر پیشنهاد می‌شود:

- ظرفیت اقتصادی؛
- ظرفیت فردی؛
- ظرفیت محیطی؛
- ظرفیت اجتماعی؛
- فرهنگی و نهادی؛
- ظرفیت زیرساختی.

جدول ۶۸: عوامل ظرفیتی تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی در رویکرد توسعه ظرفیتی روستای نورین

ردیف	ظرفیت	عوامل ظرفیتی
۱	ظرفیت اقتصادی	دسترسی به سرمایه، خطرپذیری یا مخاطره‌پذیری اقتصادی، دسترسی به تسهیلات و منابع، برخورداری از فرصت اقتصادی، نیروی کار فراوان و تحصیل کرده، حمایت‌های نهادی، کشف ارزیابی و اقتصادی، بهره‌برداری از فرصت‌ها، امکان احداث صنایع تبدیلی و گاوداری صنعتی
۲	ظرفیت فردی	ریسک‌پذیری، خلاقیت و نوآوری، اعتمادبه‌نفس، دانش و آگاهی، تحمل و ایهام، کانون کنترل، توفیق‌طلبی، مهارت و تجربه کاری، تحصیلات بالا
۳	ظرفیت محیطی	نزدیکی به جاده ارتباطی و شبکه معابر با کیفیت، محیط طبیعی شامل زمین، آب‌و‌خاک مناسب؛ شناسایی فرصت‌های بالقوه و بالفعل محیط، آسیب‌پذیری پایین و...
۴	ظرفیت اجتماعی، فرهنگی و نهادی	مشوق بودن در جامعه، وجود امنیت فعالیت اقتصادی، وجود زمینه‌های مشارکتی اقتصادی در روستا، تعلق به محیط روستایی، پیوندهای اجتماعی در روستا، نوآوری، ابتکار، انعطاف‌پذیری، کاردانی و تدبیر، تغییرپذیری، اجتماعی قدرت درک بالا، آینده‌نگری و...
۵	ظرفیت زیرساختی	برخورداری روستا از امکانات اساسی (آب، برق، گاز، تلفن) سهولت دسترسی، وجود ابزارهای اولیه فعالیت، صفات رهبری در هدایت فعالیت‌ها، توانایی‌های مدیریتی بالا، کمک به افراد محلی برای مشارکت و...

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

در بخش بعدی تنگناهای تأثیرگذار در توسعه اشتغال روستایی نورین با استفاده از تکنیک بحث گروهی متمرکز، در قالب جدول طراحی شده است. تنگناهای اقتصادی، تنگناهای فردی، تنگناهای محیطی، تنگناهای اجتماعی، فرهنگی و نهادی و تنگناهای زیرساختی مهم‌ترین این موارد هستند.

از نظر پژوهشگر و همچنین افراد مورد مطالعه، مقوله‌های محیطی و اجتماعی - فرهنگی با پیچیدگی اندک است که در تمامی بحث‌ها و گفتمان‌های رسمی و غیررسمی است، به آن اشاره می‌شود، بنابراین از پیچیده خاصی برخوردار نیست. دو گزینه اقتصادی و زیرساختی از مقوله‌هایی هستند که با کنکاش عمیق و درگیری زیاد پژوهشگر با پاسخگویان به دست آمده‌اند؛

ردیف	ظرفیت	تنگنا
۱	تنگناهای اقتصادی	بیکاری جوانان، مشکل بازاریابی و فروش محصولات کشاورزی، کمبود منابع مالی، افزایش هزینه های زارعی و باغداری، افزایش اشتغال کاذب و کاری.
۲	تنگناهای فردی	ناآگاهی و عدم آموزش کافی روستاییان.
۳	تنگناهای محیطی	کمبود منابع آب کشاورزی (افت ۲۳ مترسطح آبهای زیر زمینی)، دیمی بودن کشت، زه کشی نامناسب فاضلاب‌های خانگی و هرزآب‌ها، محدودیت استفاده از اراضی زراعی از طرف اداره کل منابع طبیعی.
۴	تنگناهای اجتماعی، فرهنگی و نهادی	مهاجرپذیری و اختلاط فرهنگی و برهم خوردن بافت فرهنگی، اعتیاد جوانان، بوروکراسی اداری و مشکلات صدور مجور، نبود مدیریت یکپارچه، ضعف مدیریت و برنامه ریزی در امر توسعه، عدم حمایت از کارآفرینان مشاغل صنعتی، نبود مدارس در پایه های راهنمایی و دبیرستان و ...
۵	تنگناهای زیرساختی	عدم وجود اماکن ورزشی، دفع فاضلاب و آبهای سطحی در زمین های کشاورزی، عدم وجود کارخانه صنایع تبدیلی کشاورزی، افزایش بی رویه ساخت و ساز، وجود اراضی درجه یک کشاورزی در پیرامون روستا و ایجاد محدودیت جهت توسعه مشاغل.

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

ظرفیت شناسی نیروی انسانی از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار

در زمینه ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای نورین از طریق شناسایی جوانان و سرپرستان خانوار جویای کار ابتدا اقدام به برگزاری جلسات مشارکتی با جوامع روستایی و طرح موضوع تحقیقاتی و شناسایی قابلیت‌ها و تنگناهای اشتغال‌زایی در ابعاد مختلف از طریق طراحی پرسشنامه به‌واسطه تسهیل‌گران محلی گردید. سپس به ظرفیت‌های نیروی انسانی در مشاغل مختلف در روستای نورین پرداخته شد و که به تکفیک در شرح زیر آمده است.

جدول ۶۹: ظرفیت‌شناسی نیروی انسانی روستای نورین

مهارت در زمینه	تعداد بیکاران (نفر)	مهارت در زمینه	تعداد بیکاران (نفر)
معدن	۲	گلخانه‌دار	۱
شاطر	۳	قالی‌باف	۱۷
آرایشگر	۹	صنایع‌دستی	۱۵
طراحی لباس	۱	تخصص در حوزه گردشگری	۴
خیاط	۵	دامدار	۱۰
زارع و باغدار	۲۶	جوشکار	۱
تعمیرکار	۴	کارشناس تغذیه	۱
آلومنیوم‌ساز	۱	کارشناس علوم اجتماعی	۱
کارشناس بازاریابی	۱	کارشناس حسابداری	-
کارشناس مدیریت	۱	کارشناس تأسیسات	۳
کارشناس برق	۱	قهوه‌خانه‌دار	۳
پرورش قارچ	۱	تولید نایلون	۱

مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

همان‌طوری‌که جدول فوق نشان می‌دهد، بیشترین تعداد بیکاران در زمینه صنایع دستی (۱۵ نفر)، زارع و باغدار (۲۶ نفر)، معدن و سنگ کاری (۲۰ نفر) و ... بوده است که نشان دهنده وجود ظرفیت خوب و بالای روستای در زمینه صنایع‌دستی و کشاورزی می‌باشد که اخیراً به‌دلیل کم‌آبی موجود از رونق آنها کاسته شده است.

شناسایی و اولویت بندی مهمترین ظرفیت های روستا با تاکید بر برندسازی فعالیت ها و خدمات

برای تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشرانها جهت تحرک اقتصادی روستا

ظرفیت را می‌توان توانایی‌ها، استعدادها و قابلیت‌های موجود منطقه‌ای تعریف نمود که در صورت بهره برداری صحیح و روشمند قادر است کارایی، بهره‌برداری و اثربخشی منابع را در سطح منطقه افزایش دهد. بر این مبنا ظرفیت و توسعه ظرفیتی تمرکز بر توانایی روستا برای خلق شرایط مطلوب در جهت استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود در یک شیوه پایدار است. یافته‌های میدانی و داده‌های اسنادی موجود نشان می‌دهد که روستای مورد مطالعه از ظرفیت‌های متفاوتی برای توسعه اقتصادی به شرح زیر برخوردار است.

یکی از راه‌های کاهش نرخ بیکاری، توسعه مشاغل کوچک و متوسط به‌طور عام و توسعه مشاغل خانگی به‌طور خاص است که افزایش درآمد و ثروت جامعه را به دنبال دارد و می‌تواند در هر روستا به‌عنوان برند شناخته شود. هر قدر سطح اقتصاد خانوار در جریان اقتصادی روستا بهبود یابد، به همان میزان اقتصاد جامعه نیز رشد پیدا می‌کند، از سوی دیگر خویش‌فرمایی و یا کار در محیط خانه یکی از الگوهای اشتغال است که به مدد نرم‌افزارها و شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی، شرایطی را فراهم آورده که می‌توان قرن حاضر را قرن توسعه و رونق مشاغل خانگی دانست؛ لذا با توجه به آنچه گذشت و با توجه به اهمیت مشاغل خانگی در روستاها در ادامه به بررسی آن دسته از مشاغل در روستای نورین پرداخته شده است که می‌تواند به‌عنوان برند در روستا مطرح باشد و در توسعه روستایی نقش داشته باشد.

کسب‌وکار خانگی هم‌اکنون با بهره‌برداری از امتیازاتی چون توسعه دانش و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات حیطه گسترده‌ای را در اکثر حوزه‌های اقتصادی به خود اختصاص داده و در زمره یکی از حیاتی‌ترین و ضروری‌ترین بخش‌های اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. در کشور ما ایران نیز کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال از جمله اهداف و تکالیف تصریح‌شده در سند چشم‌انداز و قوانین پنج‌ساله توسعه کشور محسوب شده و بدین منظور رویکرد توسعه مشاغل خانگی به دلیل برخورداری از پیامدهای مثبت و متعدد در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مورد توجه مسئولین قرار گرفته است. مطابق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، منظور از مشاغل یا کسب‌وکار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد سازمان‌دهی و حمایت از مشاغل خانگی، توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب‌وکار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت یا کالای قابل‌عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد. مشاغل خانگی، طیف وسیعی از مشاغل سنتی تا نوظهور را در برمی‌گیرد و راه‌اندازی یک کسب‌وکار خانگی علاوه بر مهارت خاص هر شغل نیازمند برخورداری از مجموعه‌ای از مهارت‌های اساسی و پایه‌ای همچون مدیریت منابع، مدیریت زمان، سازمان‌دهی، مدیریت فردی و مهم‌تر از همه مهارت‌های بازاریابی می‌باشد و فراهم آوردن پیش‌شرط‌های اطلاعاتی، مهارتی و تجربه عملی، منجر به حصول بهره‌وری بیشتر و توسعه سرمایه‌های انسانی و اجتماعی خواهد بود. لذا توسعه فرصت‌های شغلی در این زمینه مستلزم همکاری بخش‌های مختلف می‌باشد.

جدول شماره ۷۰. شناسایی و اولویت‌بندی مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا در حیطه مشاغل خانگی

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت			
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب	
مشاغل حوزه کشاورزی	فرآوری محصولات									*
	خدمات دامپزشکی در منزل									
	خدمات فرآوری ریشه گیاهان دارویی ریزوم دار									
	پرورش گل‌های زینتی و آپارتمانی									*
	خدمات تحقیقات بازار محصولات صنعتی و کشاورزی									
	کلینیک گل‌ها و گیاهان									
	پرورش پرندگان زینتی									
مشاغل حوزه دامداری	پرورش مشاوره و آموزش قارچ خوراکی									
	فرآوری محصولات دامی									*
	فرآوری محصولات لبنی									*
مشاغل حوزه هنری	فرآوری پشم گوسفندی									*
	بافت تابلو فرش									
	تراش سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی									
	تولید پای‌پوش‌های سنتی									
	تولید گل‌های مصنوعی، بلندر و چرمی									
	خیاطی و گلدوزی									*
	حکاکی روی فلز (به جز طلا و نقره)									
	خاتم‌سازی و خاتم‌کاری									
	خدمات طراحی کارت ویزیت و کارت‌های تبلیغاتی از طریق اینترنت									
	خدمات فیلم‌برداری، میکس، مونتاژ و تهیه آلبوم دیجیتال									
	خدمات چاپ بر روی مقوا، سلفون، کاغذ و ظروف پلاستیکی									
	خدمات گرافیکی و طراحی بنرهای تبلیغاتی									
	خدمات گلدوزی و تکه‌دوزی									
طراحی لباس و کفش										
طراحی و نقاشی نقشه فرش، گلیم و جاجیم									*	

حوزه مشاغل	نوع مشاغل خانگی	وضعیت		تعداد موجود	تعداد افراد علاقه‌مند		میزان اهمیت		
		موجود	ناموجود		مرد	زن	کم	متوسط	خوب
مشاغل حوزه تولید	طلاسازی								
	فرآوری محصولات کشاورزی							*	
	خدمات فرآوری عسل								
	تولید اسانس گیاهی و عطرسازی								
	تولید عسل								
	پرورش ماهیان زینتی و آکواریومی								
	تولید ماهی								
	خدمات شارژ کارت‌های پرنترهای لیزری								
	تولید قارچ								
	تولید شربت، ترشیجات و شوربیجات								
	فرآورده های محصولات معدنی								
مشاغل حوزه خدمات عمومی	خدمات تهیه و توزیع اقلام موردنیاز ادارات و شرکتها								
	خدمات خودرو کرایه‌ای								
	خدمات حمل و نقل تلفنی							*	
	خدمات تأمین غذای ادارات و شرکتها								
	خدمات نظافت خانگی و ادارات								
	خدمات تایپ و ICDL							*	

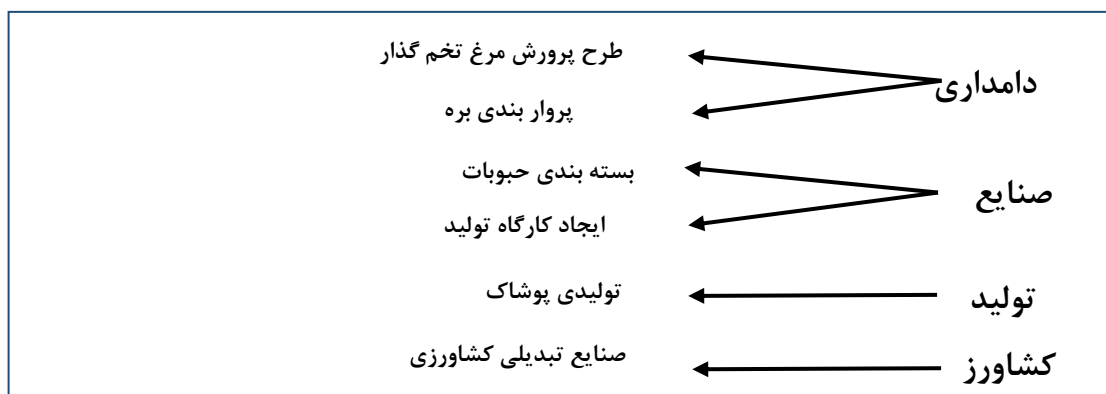
مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

نتایج جدول نشان می‌دهد:

- در مشاغل حوزه دامداری، در شغل «فرآوری محصولات دامی، لبنی، پشم گوسفندی» تعداد ۱۵ نفر شاغل زن و ۳۰ نفر شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه کشاورزی، در شغل «فرآوری محصولات کشاورزی» تعداد ۵ نفر شاغل زن و ۱۲۰ نفر شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه کشاورزی، در شغل «تولید محصولات گلخانه‌ای» تعداد ۱ نفر شاغل زن و ۵ نفر شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه تولیدی، در شغل «پرورش ماهی» تعداد ۱ نفر شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه تولیدی، در شغل «پرورش قارچ» تعداد ۱ نفر شاغل مرد موجود است؛
- در مشاغل حوزه تولیدی، در شغل «پرورش عسل» تعداد ۲ نفر شاغل مرد موجود است؛

- در مشاغل حوزه هنری، در شغل « خیاطی و گلدوزی » و « طراحی و نقاشی نقشه فرش، گلیم و جاجیم » تعداد ۲ نفر شاغل زن و یک نفر شاغل مرد موجود است؛
 - در مشاغل حوزه تولید ، در شغل « فرآوری محصولات کشاورزی » تعداد ۱۵ نفر شاغل زن و ۲۵ نفر شاغل مرد موجود است؛
 - در مشاغل حوزه خدمات عمومی ، در شغل « حمل‌ونقل تلفنی » و «خدمات تایپ و ICDL»تعداد ۱ نفر شاغل زن و ۱ نفر شاغل مرد موجود است.
 - در مشاغل حوزه تولید، در شغل، « فرآوری محصولات معدنی »، ۵ نفر شاغل موجود است.
- جهت شناخت مهم‌ترین فعالیت قابل طرح یا برند در روستای نورین(که در زمینه تعیین محورهای تولید یا خدمات دارای اولویت و پیشران‌های جهت تحرک اقتصاد روستا مؤثر هستند) از روش‌های ارزیابی مشارکتی و تکنیک وزن‌دهی کیفی با حضور جوانان و افراد متخصص و مطلع محلی با تشکیل هسته مشارکتی استفاده شده است. برای این کار با استفاده از همین هسته مشارکتی با استفاده از نظرات خبرگان محلی و مسئولین اقدام به رتبه‌بندی یا اولویت‌بندی ظرفیت‌های موجود در جهت توسعه جهت پیشران‌های توسعه اقتصادی در محدوده مورد مطالعه شده است. نتایج حاصل نشان می‌دهد، مهم‌ترین ظرفیت‌های روستا همان‌گونه که در بخش قبلی نیز به آن اشاره شده است و مستعد و پتانسیل مهم و ویژه برای برندسازی هستند شامل موارد ذیل می‌باشند:

شکل ۷۷. مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه اقتصادی روستا و امکان برندسازی آنان؛ مأخذ: یافته‌های مشاور، ۱۳۹۷

۱- کارگاه خیاطی (تولیدی پوشاک)

یکی از مسائلی که در محکم کردن پایه های فرهنگی اصیل یک ملت میتواند مؤثر واقع شود سبک پوشش ملت خصوصا پوشش قشر زن می باشد. نحوه ی پوشش در یک جامعه می تواند گویای ارزش هایی باشد که در فرهنگ آن جامعه حاکم است. در فرهنگ اسلامی ما پوشش کامل بدن زن و رعایت حجاب او ارزش زن بودن آن را بیشتر آشکار می سازد. در نتیجه بهتر است که اولین گام را در جهت خود کفایی این امر مهم آغاز و با فرا گرفتن فن خیاطی و داشتن حسن سلیقه در این زمینه گام های مؤثر و سازنده ای برداشته شود.

یک محل کار برای یک کار تولیدی باید دارای شرایط خاصی باشد که بتوان در آن به راحتی ابزار کار را جایگزین کرد و مساحت آن آنقدر باشد که بتوان کارهای تولید شده را در آن نگهداری نمود . از دیگر خصوصیات محل کار اشاره می کنیم به برق آن که باید دارای توان ولتی بالا باشد که در هنگام کار دچار اختلالات نشود . ملک مورد نظر

باید پایان کارتجاری داشته در غیر اینصورت نمی توان از آن به عنوان محیط کار برای انجام کار استفاده کرد در ضمن محیط کار باید دارای سرویسهای ویژه از جمله کمکهای اولیه « کپسول آتش نشانی و سرویسهای بهداشتی باشد که در صورت لزوم یا اتفاق ناگوار بتوان کمکهای اولیه انجام داد و همچنین باید در محیط بازار باشد، جهت دسترسی به فروشگاهها و مراکز فروش کالا تولید شده. ضمناً محیط کار امکان خطر زیاد مخصوصاً از طرف قسمت اتوکاری دارد که باید با احتیاط عمل کرد. سیستم های برق کشی داخل کارگاه باید با استانداردها مطابقت داشته باشد و از هرگونه اتفاق اتصالات جلوگیری شود. کلیدهای ایمنی برای اتو واجب بوده و جهت اطمینان بیشتر از طریق شرکتهای بیمه محیط کار خود را بیمه آتش سوزی یا حریق نمائید.

برای راه اندازی یک تولیدی کوچک بعد از اخذ جواز و هزینه های مربوطه جهت خرید ابزارآلات جهت کار تولیدی نیاز به دو دستگاه چرخ راسته دوز و یک عدد چرخ سردوز و یک چرخ جادکمه و یک تخته میز برش و در تخته میز اتو با روکشهای نخی نیاز داریم.

با سرمایه اولیه حدود ۳۰۰ میلیون تومان و با بکارگیری حدود ۱۵ نفر می توان شروع به راه اندازی و احداث کارگاه تولید پوشاک نموده و علاوه بر ایجاد اشتغال مستقیم تا ۲۰ نفر و ایجاد اشتغال غیر مستقیم تا ۳۵ نفر، درآمدی حدود ۵۰ میلیون تومان یا بیشتر (بسته به فروش و نحوه بازاریابی) در سال برسد.

۲- صنایع تبدیلی کشاورزی

علیرغم تمام تحولات تکنولوژیکی، پیشرفتهترین کشورهای صنعتی (آمریکا، ژاپن و اتحادیه اروپا) توسعه بخش کشاورزی را نه تنها مکمل بخش صنعت و کاربرد صنعت در کشاورزی موجب افزایش بهره‌وری در بخش می‌دانند بلکه اهمیت تولید غذا را بیشتر مربوط با امنیت ملی خود ارزیابی می‌نمایند. در ایران، توسعه صنعتی نه تنها هیچ نسبتی با روندی که در دنیا صورت می‌گیرد ندارد بلکه موجب غفلت از ارتباط آن با بخش کشاورزی نیز شده است. این غفلت علاوه بر آثار سوء اقتصادی - اجتماعی که در پی داشته امنیت اجتماعی و اقتصادی را نیز به مخاطره انداخته است.

با ماشینی شدن زندگی انسان‌ها و کاهش بیش‌ازپیش فعالیت‌های بدنی، تمایل افراد برای استفاده از میوه‌ها و سبزیجات به منظور حفظ سلامتی و پیشگیری از ابتلا به بیماری‌های مزمن ناشی از شهرنشینی افزایش می‌یابد. این نکته مبین لزوم توجه بیشتر به بخش کشاورزی کشور می‌باشد. با توجه به این نکته که شرایط اقلیمی منحصربه‌فرد ایران موجب شده است که در میان کشورهای منطقه از موقعیت ممتازی در زمینه کشاورزی و پرورش محصولات باغی برخوردار گردد به نظر می‌رسد ایران می‌تواند قطب تولید محصولات کشاورزی و باغی در منطقه تبدیل شود. لکن به‌رغم وجود چنین ویژگی‌هایی، به لحاظ توجه ناکافی به اصول علمی کشاورزی و عدم برخورداری کشاورزان از وسایل مکانیزه کشاورزی، استفاده مطلوبی از ظرفیت‌های موجود نشده است.

جدول شماره ۷۱. پروژه احداث کارخانه فرآوری محصولات باغی و زراعی

عنوان	توضیحات
عنوان پروژه	احداث کارخانه فرآوری محصولات کشاورزی (انگور، سیب، زردآلو و ...)
محل احداث	با فاصله ۱ کیلو متری از نورین
میزان تولیدات گندم در سال زراعی جاری	میانگین هر هکتار ۳ تن
میزان تولیدات جو در سال زراعی جاری	میانگین هر هکتار ۳ تن
میزان تولیدات شلتوک (برنج) در سال زراعی جاری	در شرایط خوب ۴ تا ۵ تن در هر هکتار می باشد
میزان تولیدات باغی (سیب، گلابی، انگور، انار و ...)	در باغ ۶۰ هکتاری نزدیک روستا حدود ۱۰۰۰ تن برآورد شده است و هر سال به صورت تصاعدی بالا می‌رود.
نحوه فروش محصولات باغی و زراعی	روستا
	شهر
	شهرهای اطراف
	غیره
نحوه فروش محصولات باغی و زراعی	میدان بار به عنوان واسطه محسوب می‌شود. احتمال صادرات انار از باغ ۶۰ هکتار می‌باشد.
میزان هزینه اولیه	حدود ۵ تا ۶ میلیارد
محل تولید محصولات موردنیاز برای کارخانه	باغ ۶۰ هکتاری - باغ ۱۰ هکتاری
طریقه حمل و نقل محصولات به کارخانه و بازار مصرف	کامیونت
ارگان صدور مجوز	-
ارگان اخذ مجوز ساخت (احداث بنا)	-
اعطای زمین (مردمی یا دولتی)	زمین شخصی
نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)	زمین شخصی
تأمین مالی (ادارات و ارگان‌های دولتی، سیستم بانکی، بخش خصوصی، فردی و ...)	۱ تا ۲ میلیارد به صورت مردمی و الباقی به صورت تسهیلات بانکی
محل تأمین انرژی و سوخت	برق کنار محدوده موجود است.
محل تأمین آب	۲ حلقه چاه عمیق وجود دارد با مجوز
محل تأمین اینترنت و تلفن	با موبایل و وایرلس
محل صدور پروانه بهره‌برداری	شورای برنامه‌ریزی
مدیریت اجرای پروژه	از طریق کارشناسان زی ربط و متخصص
میزان اشتغال	۲۰ تا ۳۰ نفر اشتغال مستقیم
نوع تولیدات در کارخانه	آب انار - لواشک انار - روغن هسته انار، رب انار
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح	سرمایه‌گذاری کل طرح:
	درآمد سالیانه:
	دوره بازگشت سرمایه:
	حقوق کارکنان تولیدی
موانع و مشکلات موجود در فرآیند احداث این پروژه	تسهیلات
۵ تا ۶ میلیارد	
۸ میلیارد	
۲ تا ۳ سال	
۳۰ میلیون حقوق ماهیانه برای ۲۰ نفر	

۳- بسته بندی حبوبات

در کل تعریف کار بسته‌بندی عبارت است از این‌که کارآفرین انواع میوه‌های خشک، برگه‌ها، غلات و حبوبات و خشکبار تولیدشده در سطح شهر یا استان خود را جمع‌آوری کرده و با بسته‌بندی‌های زیبا و بهداشتی در وزن‌های مختلف روانه بازار می‌کند.

بسته بندی به عنوان ک ابزار کار آمد سالهاست که مورد نظر کارشناسان علم بازاریابی قرار گرفته است. استفاده از انواع مختلف بسته بندی ضمن اینکه قابلیت نگهداری بهتری را به کالا می بخشد در کسب بالاتری از بازار برای کالای مورد نظر نیز موثر است.

نظریه پردازان بازاریابی، دو نقش مهم برای بسته بندی متصور هستند که عبارتند از نقش Protective و نقش Promotive. چنانکه از واژه به کار گرفته شده برای این نقش ها نیز بر می آید نقش نخست به وجه نگهداری و دوام حاصل از بسته بندی و نقش دوم به جنبه آگاهی دهنده و پیش برنده بسته بندی اشاره دارد.

ازدیگر سو توجه ناکافی به موازین بسته بندی بهداشتی موجب گشته است که محصولات مختلف غذایی کشور علیرغم دارا بودن کیفیت بسیار خوب در بدو تولید به دلیل پیدایش پاره ای آلودگی های ثانویه و یا عرضه در اندازه ها واشکالی خارج از استاندارد یا پسند بازار هدف نتوانند به بازار های جهانی راه یافته و مسیر را برای افزایش سطح تولید داخلی هموار نمایند. بدیهی است با اجرای طرح های فرآوری و بسته بندی بهداشتی، محصولات غذایی تولیدی کشور، قابلیت رقابت با محصولات مشابه خارجی را در بازار های جهانی خواهند داشت.

همچنین با توجه به بازار تقاضای مطلوب داخلی برای انواع ادویه جات، حبوبات و سایر محصولات غذایی گرانول یا پودری، لزوم به توجه بیشتر به بسته بندی این مواد به منظور افزایش سهولت دسترسی (عرضه) و نگهداری مشخص تر می شود. ضمن اینکه پرداختن به این موضوع دارای توجیه مناسب اقتصادی بوده و با اجرای این طرح، می توان بستر مناسبی را برای اشتغال نیروهای ماهر و نیمه ماهر فراهم آورد

چند سال پیش و یا حتی هم‌اکنون در بعضی از شهرستان‌های کوچک بسته‌بندی معنی و مفهوم خاصی برای فروشندگان و مشتریان ندارد. زیرا اغلب مردم ترجیح می‌دهند مواد مصرفی خود را از جمله خشکبار و غلات را به‌صورت فله‌ای خریداری کنند. با این‌همه چند سالی است که فروشگاه‌های لوکس و بزرگ و زنجیره‌ای در اطراف ما رو به گسترش است. در چنین فروشگاه‌هایی با حجم زیاد مراجعه‌کننده و مشتری دیگر امکان عرضه اجناس به‌صورت فله‌ای وجود ندارد.

حداقل فضای موردنیاز برای شروع ۴۰ متر است که باید مطابق آیین‌نامه وزارت بهداشت کاشی‌کاری شده و بهداشتی باشد. امکانات موردنیاز اولیه هم شامل آب، برق و گاز هم داشته باشد. همچنین واحد صادرکننده مجوز برای این صنف سازمان جهاد کشاورزی است.

از اهم ماشین آلات و تجهیزات این واحد نیز می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

تیک دستگاه توزین و بسته‌بندی خشکبار

تیک دستگاه بوجار و سورتینگ حبوبات

تیک دستگاه بالابر

تیک دستگاه توزین حجمی و پودری

تیک دستگاه میکس

تیک دستگاه شیرینگ کارتن

تیک دستگاه پرکن قوطی

تیک دستگاه شیرینگ کارتن

تیک دستگاه منگنه کارتن

مراحل اخذ مجوز و پروانه بهره برداری کارگاه بسته بندی نیز بدین گونه خواهد بود:

*مراجعه به اداره صنایع درخواست مجوز تاسیس و دریافت و تکمیل فرم‌های مربوطه توسط کارشناس ذیربط

*بررسی به وسیله اداره صنایع و دریافت موافقت اصولی از آن اداره

*استعلام از سازمان های دولتی برای تامین مکان مناسب (خرید زمین یا بهره گیری از ساختمان ها وتاسیسات

موجود) سازمان های دولتی: شهرداری یا دفتر فنی استانداری، اداره راه و ترابری، اداره جنگلداری، اداره کشاورزی،

اداره ارشاد اسلامی واحد میراث فرهنگی، هیئت مرکزی واگذاری زمین

*احداث بنا و خرید ماشین آلات

*اخذ جواز تاسیس

*مراجعه به جهاد کشاورزی یا هر سازمان مربوطه به فعالیت

*نصب و راه اندازی ماشین آلات

*مراجعه به اداره استاندارد جهت بازدید و ارائه مجوز استاندارد فضاهای ساخته شده و ماشین آلات و چیدمان خط

بسته بندی

*درخواست پروانه بهره برداری از اداره صنایع

*بازدید کارشناسان اداره محیط زیست (انجام ۵۰٪ عملیات اجرایی سیستم فاضلاب) و اداره کل کار و امور اجتماعی

(رعایت مسائل بهداشت و حفاظت کار مثل نور صدا سرویس های رفاهی و...)

*تایید اداره صنایع و صدور پروانه بهره برداری

*درخواست پروانه مسئول فنی و درخواست پروانه بهره برداری از اداره نظارت مواد غذایی

*بررسی کارشناسان اداره نظارت (رعایت مساحت شرایط مناسب ساختمانی انبار ها سالن بسته بندی و...)

*صدور پروانه بهره برداری

*درخواست پروانه ساخت از اداره نظارت

*تولید آزمایشی محصول

*درخواست مهر اداره استاندارد (اختیاری یا اجباری)

*بازرسی موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و تایید مراحل بسته بندی (انجام نمونه گیری روش آزمون) و اعطای مهر استاندارد.

جدول طرح توجیحی احداث واحد بسته‌بندی حبوبات به شرح زیر آمده است:

عنوان	توضیحات
عنوان پروژه	احداث کارخانه بسته بندی حبوبات
محل احداث	با فاصله ۵۰۰ متری از روستای نورین
میزان تولیدات در سال زراعی جاری	میانگین ۲۰۰۰ تن در سال
نحوه فروش محصولات باغی و زراعی	روستا
	شهر
	شهرهای اطراف
	غیره
میزان هزینه اولیه	حدود ۲ میلیارد تومان
میزان سرمایه ثابت	حدود ۱,۲ میلیارد تومان
طریقه حمل و نقل محصولات به کارخانه و بازار مصرف	کامیونت
ارگان صدور مجوز	سازمان جهاد کشاورزی
ارگان اخذ مجوز ساخت (احداث بنا)	سازمان جهاد کشاورزی و مطابق آیین‌نامه وزارت بهداشت
اعطای زمین (مردمی یا دولتی)	زمین شخصی
نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)	زمین شخصی
تأمین مالی (ادارات و ارگان‌های دولتی، سیستم بانکی، بخش خصوصی، فردی و ...) به صورت مردمی و الباقی به صورت تسهیلات بانکی
محل تأمین انرژی و سوخت	برق کنار محدوده موجود است.
محل تأمین آب	وجود دارد
محل تأمین اینترنت و تلفن	با موبایل و وایرلس
محل صدور پروانه بهره‌برداری	اداره صنایع
مدیریت اجرای پروژه	از طریق کارشناسان زی ربط و متخصص
میزان اشتغال	۲۰ تا ۳۰ نفر اشتغال مستقیم
نوع تولیدات در کارخانه	آب انار- لواشک انار- روغن هسته انار، رب انار
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح	سرمایه‌گذاری کل طرح:
	درآمد سالیانه:
	دوره بازگشت سرمایه:
	حقوق کارکنان تولیدی
موانع و مشکلات موجود در فرآیند احداث این پروژه	تسهیلات

جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی قابل‌اجراء توسط افراد بومی و غیربومی، مرتبط با ظرفیت‌ها، مزیت‌ها و محورهای تولید

طرح توسعه گردشگری روستایی و بوم‌گردی ایده است که از طرف اهلی روستا مطرح گردیده و با ظرفیت اشتغال‌زایی و نیز جذب گردشگر بالا می‌تواند در رونق اقتصادی روستا و توسعه اقتصادی و اجتماعی آن موثر باشد.

۱- کارگاه تولید نایلون

یکی دیگر از فعالیت‌های برند و قابل توجه در روستای نورین که می‌تواند به عنوان پیشران و محرک اقتصاد روستایی عمل نماید، طرح راه‌اندازی "کارگاه نایلون سازی" است.

تولید کیسه‌های نایلونی از مهمترین و پر فروش ترین تولیدات این واحد صنعتی می‌باشد. طبق‌های بررسی انجام شده از‌های شرکت مختلف تولیدکننده مشخصات فنی و‌های استانداردهای کیسه نایلونی به شرح زیر می‌باشد :

الف) اقسام نایلون استاندارد

- ۱- نایلون طاقه معمولی باید شفاف، نرم و بدون موج و خط و خش بوده و حداقل تلرانس ضخامت را دارا باشد.
- ۲- نایلون طاقه جمع(شیرینگ باید) شونده شفاف و بدون موج بوده و ضخامت آن در تمام سطح یکسان بوده و حداقل تلرانس را دارا باشد و در برابر حرارت تا ۲۴۰ درجه به سرعت جمع شده و مقاومت از خود نشان دهد .
- ۳- نایلون کیسه معمولی و شیرینگ باید دارای دوخت محکم و آب بندی باشد و از لحاظ فنی همان مشخصات بالا را داشته باشد.
- ۴- نایلون مخصوص مرغ و گوشت شفاف: منجمد با گرید غذایی کمترین(میزان واکنش با دوخت) شیمیایی محکم و آب بندی و مقاومت کامل در برابر تغییر(دما) انجمادوگرما .
- ۵- نایلون سه لایه شفاف: با مایعات گرید غذایی، دوخت محکم و آب بندی و خاصیت به هم پیوستگی مولکولی بسیار بالا.

ب- اقسام نایلکس استاندارد :

- ۱- نایلکس معمولی ضخیم: باید خشک و سبک با دوخت محکم باشد.
- ۲- نایلکس پر تعداد نازک: باید خشک و سبک بوده و حداکثر تعداد را در کیلوگرم بدهد و علاوه آن بر محکم باشد. استاندارد بین‌المللی برای تولید پلاستیک تجزیه پذیر EN ۱۳۴۳۲ و ASTM D ۴۰۰-۶۴۰ می‌باشد. همچنین این محصولات دارای استاندارد (USA-FDA استاندارد غذایی، دارویی و بهداشتی ایالات متحده آمریکا) در تماس با مواد غذایی، دارویی، آرایشی و بهداشتی کاملاً بی ضرر و مطابق با مقررات شناخته شدند .

-مواد اولیه در این طرح شامل :

۱- پوست پلی اتیلن سبک

۲- پلی اتیلن سنگین بازیافتی

۳- پلی اتیلن سنگین

۴- مقاوم کننده UV

۵- جوهر چاپ

۶- حلال

۷- ضایعات و کیسه بسته‌بندی

۸- مستر بیج و سایر افزودنی‌ها

۹- افزودنی تجزیه پذیر

همچنین از محصولات مهم که در این صنعت تولید و عرضه می‌گردند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

نایلون های عریض
فیلم های بسته بندی
کیسه های چاپ و تبلیغاتی
نایلون های گلخانه ای
نایلون چایی دسته بنددار
نایلون حبابدار
نایلون حبوباتی
فیلم های کاوری
نایلون شیرینگ
کیسه های مواد پتروشیمی و ...

تهیه ماشین آلات به روز و کارآمد پیش نیاز موفقیت در اجرای پروژه‌های صنعتی می‌باشد. از ماشین آلات مهم و کاربردی که جهت احداث کارخانه نایلون سازی نیاز خواهد بود، به شرح زیر است.

ماشین آلات تولید نایلون و نایلکس
دستگاه تولید نایلون
دستگاه دوخت نایلون
دستگاه دوخت
دستگاه پرفراژ نایلون
دستگاه چاپ نایلون
دستگاه نایلون عرض (۱۳۰ قالب گردون)
دستگاه جرقه گیر
دستگاه آسیاب و متعلقات کارگاهی
دستگاه اکسترودر
دستگاه دسته زن پنوماتیک

لازم به ذکر است آقای عباس ترکی از روستای نورین با توجه به سابقه کاری و تمایل به سرمایه گذاری در این زمینه، در صورت اعطای تسهیلات خواهان احداث چنین مرکز صنعتی می‌باشند: جدول طرح توجیحی راه اندازی کارگاه نایلون سازی به قرار زیر می‌باشد.

جدول ۷۲. ایده سرمایه‌گذاری در زمینه راه‌اندازی کارگاه نایلون سازی در روستای نورین

عنوان		توضیحات
عنوان طرح		راه اندازی کارگاه نایلون سازی
بخش		بخش: صنعت زیر بخش: نایلون سازی
محل اجرای طرح		روستای نورین
توضیح طرح		تولیدی نایلون لاله جزو یکی از اولین تولید کننده های نایلون در ایران می باشد که در سال ۱۳۵۵ توسط حاج آقا محمد جمشیدی (از بنیان گذاران صنعت نایلون سازی) تأسیس گردید تولیدی نایلون لاله، از بدو تأسیس برای اولین بار در ایران دارای دستگاه‌هایی با قالب‌های دو قلو بوده که نایلون را با عرض کم (از ۴ سانتی متر تا ۱۰ سانتی متر) برای مصرف تجار بازار تهران و سایر کارخانجات صنعتی در ایران با مارک تجاری نایلون لاله تأمین می‌کرده است.
هزینه لازم جهت خرید ماشین‌آلات		حدود ۳۰۰ میلیون
میزان هزینه در گردش		۱۵۰ میلیون تومان
تعداد شغل ایجاد شده مستقیم		۹ نفر و قابلیت افزایش هم داشت.
تعداد شغل ایجاد شده غیرمستقیم		۲۵ نفر
امکان ایجاد مشاغل جدید (تعداد)		تولید شیلنگ های پلاستیکی آبیاری و امکان ایجاد اشتغال ۱۲ نفر به صورت دو شیفت
محل تأمین مواد اولیه		شرکت بازرگانی پتروشیمی از طریق بورس
هزینه و نوع انتقال مواد اولیه به کارخانه		حمل و نقل با کامیون انجام می‌شود. هزینه آن حدود ۳ میلیون برای هر بار)
هزینه نگهداری دستگاه ها		ماهانه یک میلیون تومان
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح		سرمایه‌گذاری کل طرح:
		۱,۲ میلیارد تومان
		هزینه ثابت طرح مورد نیاز
		۳۰۰ میلیون تومان
		سرمایه در گردش مورد نیاز
		۵۰۰ میلیون تومان
سرمایه‌گذاری ثابت طرح		درآمد سالانه:
		در صورت کار مداوم به صورت ۳ شیفت ۴ میلیون در ماه و ۱۱۲۰ میلیون تومان در سال
		دوره بازگشت سرمایه:
		۳ سال
		زمین محل اجرای مجدد طرح:
		متراژ: ۵۰۰۰ متر مربع قیمت کل: ۱۵۰ میلیون تومان (بدون احتساب تورم فعلی)
هزینه‌های جانبی		محوطه‌سازی: ۵۰ میلیون
		ساختمان‌ها: ۲۵۰ میلیون تومان (بدون احتساب تورم فعلی)
		تأسیسات و تجهیزات: ۳۰۰ میلیون تومان
مدیریت اجرای پروژه		به صورت شخصی
ظرفیت		۷۵۰ تن در سال
بازاریابی و فروش محصولات تولیدی	روستا	بلی
	شهر	بلی
	روستاهای اطراف	بلی

بلی	شهرستان‌ها	
	خارج از استان	
به علت خرید نقدی و فروش نسبه نیاز به شدید به سرمایه در گردش می باشد. چون هر ۱۵۰ میلیون تومان خرید در حدود ۱ هفته دوام دارد.	موانع و مشکلات موجود در فرآیند احداث این پروژه	

مأخذ: مطالعات میدانی مشاور، ۱۳۹۷

شکل ۷۸. کارگاه نایلون‌سازی و پلاستیک

۲- پروژه پرورش بره‌پروری به ظرفیت ۱۰۰۰ رأس

افزایش جمعیت کشور در سال‌های اخیر و به تبع آن افزایش مصرف فرآورده‌های غذایی موجب شده است که روش‌های سنتی استحصال مواد غذایی اعم از کشاورزی و دامداری کارایی خود را از دست بدهند. از سوی دیگر، با توجه به نیاز حیاتی انسان به پروتئین و همچنین سیاست‌های دولت جمهوری اسلامی مبنی بر لزوم خودکفایی و عدم وابستگی به بیگانگان در تأمین مواد غذایی اساسی موردنیاز شهروندان، در گام نخست و دستیابی به بازارهای خارجی منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای، در گام بعدی، به‌کارگیری روش‌های علمی نوین اهمیت روزافزونی یافته است. طرح‌های دام‌پروری خصوصاً پرورش گاو و گوسفند با روش‌های علمی و در قالب واحدهای صنعتی و نیمه‌صنعتی، موجبات دستیابی به تولید اقتصادی و بهداشتی فرآورده‌های دامی را فراهم می‌آورد. با اجرای این‌گونه طرح‌ها علاوه بر تأمین پروتئین دامی جوامع در حال رشد، راندمان تولید افزایش یافته و از امکانات بالقوه و بالفعل محلی و منطقه‌ای استفاده بهینه به عمل می‌آید مضافاً اینکه باعث ایجاد اشتغال مولد گردیده و سوددهی معقولی را برای سرمایه‌گذار در پی خواهد داشت. ضمن اینکه این طرح دارای این قابلیت می‌باشد که در قالب تعاونی‌های بانوان به مرحله اجرا درآید.

بنابراین با عنایت به میزان تولیدات دام سبک در حوزه یکانات و توجه ساکنین حوزه به پرورش دام سبک از حیث تولید گوشت و پشم در قالب نژاد برتر ماکویی، ضرورت احداث «طرح پرورش بره‌پروری» در حوزه یکانات در حداقل پنج روستای دارای تعداد دام بیشتر (شامل روستاهای قره، قمچ آباد، شریف‌آباد) لازم و ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به وجود استعدادها لازم در خصوص بره‌پروری در روستاهای مذکور و نیز وجود نیروی انسانی ارزان، دسترسی به بازار فروش، توسعه و گسترش چنین طرحی می‌تواند در زمینه توسعه بخش روستایی و افزایش اشتغال و در کنار آن کاهش مهاجرت جوانان مثمر ثمر واقع شود. جدول زیر طرح توجیهی پروژه پرورش بره‌پروری را نشان می‌دهد.

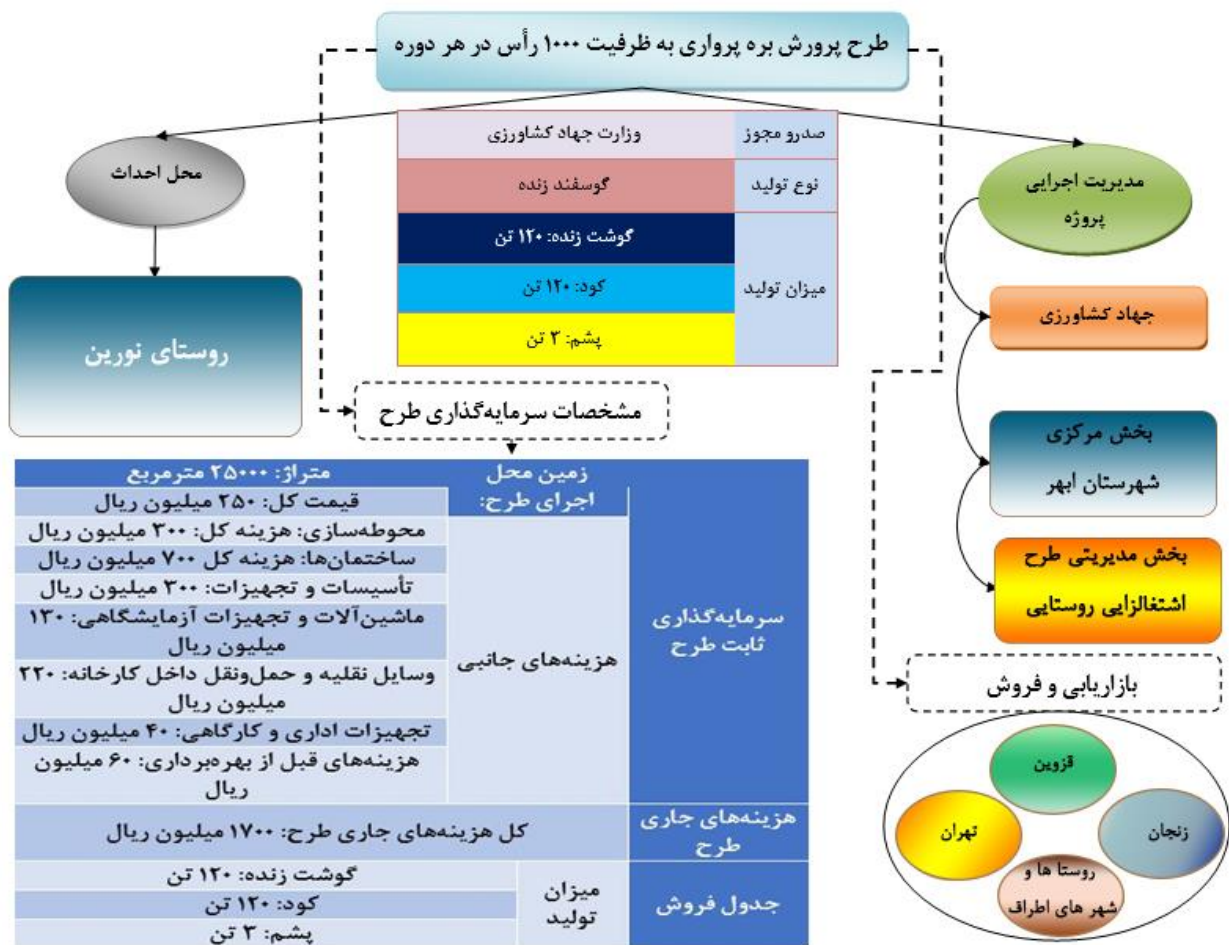
جدول ۷۳. طرح پرورش بره پرواری به ظرفیت ۱۰۰۰ رأس در هر دوره^۱

عنوان	توضیحات
موضوع طرح	پرورش بره پرواری
هدف طرح	ایجاد اشتغال
	تأمین پروتئین دامی منظومه و اطراف آن
	افزایش راندمان تولید
	سوددهی معقول برای سرمایه‌گذار
محل طرح	ایجاد اشتغال زنان در قالب تعاونی‌های بانوان
دستگاه صادره کننده مجوز	روستاهای قمج آباد، قروه، شریف آباد
نوع تولیدات	وزارت جهاد کشاورزی
تعداد شاغلین	گوسفند زنده
مشخصات سرمایه‌گذاری طرح	۱۵ نفر
	سرمایه‌گذاری کل طرح: ۳۴۰۰ میلیون ریال
	درآمد سالیانه: ۳۵۰۰ میلیون ریال
	دوره بازگشت سرمایه: حدود ۲ سال
سیاست	توان‌بخشی اقتصاد منظومه با رویکرد تنوع‌بخشی
سرمایه‌گذاری ثابت طرح	زمین محل اجرای طرح:
	مترائ: ۲۵۰۰۰ مترمربع
	قیمت کل: ۲۵۰ میلیون ریال
	محوطه‌سازی: هزینه کل: ۳۰۰ میلیون ریال
	ساختمان‌ها: هزینه کل ۷۰۰ میلیون ریال
	تأسیسات و تجهیزات: ۳۰۰ میلیون ریال
	ماشین‌آلات و تجهیزات آزمایشگاهی: ۱۳۰ میلیون ریال
	وسایل نقلیه و حمل‌ونقل داخل کارخانه: ۲۲۰ میلیون ریال
	تجهیزات اداری و کارگاهی: ۴۰ میلیون ریال
	هزینه‌های قبل از بهره‌برداری: ۶۰ میلیون ریال
کل هزینه‌های جاری طرح: ۱۷۰۰ میلیون ریال	
جدول فروش	میزان تولید
	گوشت زنده: ۱۲۰ تن
	کود: ۱۲۰ تن
	پشم: ۳ تن
صدور مجوز	با عنایت به ماده ۸ قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی مصوب ۱۳۷۹ و همچنین تصویب‌نامه ۳۹۱۰۷ - ۱۳۸۳/۷/۲۹ هیئت‌وزیران و الحاقیه ۲۰۵۵۱-۸۴/۴/۱۸، «وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنعت و معدن» می‌توانند نسبت به صدور جواز تأسیس و بهره‌برداری و توسعه برای طرح‌های صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی در مقیاس کوچک در نقاط روستایی اقدام نمایند.
اعطای زمین	منابع طبیعی - بخش خصوصی - مردم
نوع زمین (شخصی یا خرید از دیگران)	مدیریت امور اراضی (در مورد کاربری) - محیط‌زیست

^۱ چاق کردن گوسفند با استفاده از جیره مناسب و اقتصادی در حداقل زمان را پروراندی می‌گویند. هدف پروراندی ذخیره چربی در داخل بافت‌های عضلانی می‌باشد. عمل پروراندی در بره‌های جوان و گوسفندان بالغ و پیر انجام می‌شود. برای پروراندی از نژاد سنگین‌وزن مانند نژاد مهربانی استفاده می‌شود. بهترین سن برای شروع پروراندی سن ۴ تا ۵ ماهگی و پایان آن ۸ تا ۹ ماهگی است. در تغذیه گوسفند پروراری باید از علوفه و مواد کنستانتتر استفاده نمود. گوسفند مهربان جزء نژادهای پرتوقع بوده و برای پروراندی آن بایستی جیره متعادل تهیه شود.

وزارت جهاد کشاورزی - وزارت صنعت و معدن - توسعه روستایی استانداری - بخش خصوصی - سیستم بانکی	تأمین مالی
وزارت نیرو - اداره برق شهرستان - اداره گاز	تأمین نیرو
اداره آب و فاضلاب شهرستان ابهر - شرکت آب منطقه‌ای استان	تأمین آب
اداره مخابرات	اینترنت و تلفن
جهاد کشاورزی	صدور پروانه بهره‌برداری
جهاد کشاورزی -	مدیریت اجرای پروژه

شکل شماره ۷۹. طرح پرورش بره پرواری به ظرفیت ۱۰۰۰ رأس در هر دوره

۳- طرح پرورش و تولید مرغ بومی تخمگذار

هدف از این طرح تولید نیمچه، تولید تخم مرغ محلی و گوشت مرغ است. در این طرح ۳۰۰۰ قطعه مرغ تخمگذار و خروس بومی نگهداری و بخشی از تخم مرغ تولید شده (۱۰ درصد) برای جوجه کشی مورد استفاده و بقیه تخم مرغ ها بفروش می رسد. جوجه کشی سه دوره در سال انجام و جوجه ها به مدت ۲ تا ۳ ماه نگهداری و بفروش می رسند. گله مولد بعد از یکسال نگهداری جهت تولید گوشت حذف و گله جوان جایگزین گله مولد خواهد شد. مراحل بررسی توجیه اقتصادی طرح را گام به گام مورد بررسی قرار می دهیم.

برای هر ۷ تا ۸ قطعه مرغ مولد (مرغ و خروس بالغ) و برای پرورش هر ۱۶ قطعه نیمچه نیاز به یک متر مربع جایگاه مسقف دارند که برای اجرای طرح پرورش مرغ بومی با ۳۰۰۰ قطعه مولد نیاز به ساخت یک جایگاه مسقف با کف و دیوار پلاسترشده به مساحت ۲۰۰ متر مربع میباشید.

هزینه اولیه مورد نیاز جهت احداث این واحد به شرح زیر خواهد بود:

ردیف	نام وسیله	تعداد	قیمت واحد(ریال)	هزینه کل(ریال)
۱	تجهیزات نگهداری مرغ تخمگذار شامل: سیستم گرمایش و سرمایش(متناسب با استقرار متفاوت است) ، منبع آب، دانخوری، آبخوری اتومات، روشنایی، تهویه مطبوع، اتوماسیون و لانه تخمگذاری	۱	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۲	نیمچه ۳ ماهه مرغ تخمگذار بومی	۳۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	۵۱۰,۰۰۰,۰۰۰
	جمع هزینه تجهیزات			۷۶۰,۰۰۰,۰۰۰

بنابراین هزینه اولیه مورد نیاز برای شروع این کار بدین صورت قابل پیش بینی می باشد :

ردیف	نام وسیله	هزینه کل(ریال)
۱	تجهیزات و سرمایه اولیه (نقل از جدول ۱)	۷۶۰,۰۰۰,۰۰۰
۲	سرمایه در گردش (جهت خرید دان مورد نیاز برای رسیدن نیمچه ۳ ماهه به سن ۵,۵ ماهگی) تخم گذاری	۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰
	سوخت (آب، برق، و ...) از سن ۳ ماهگی تا ۵,۵ ماهگی	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰
	جمع هزینه تجهیزات	۱,۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰

این سالنها را می توان براساس معیارهای زیر طبقه بندی نمود:

- ۱- از نظر شکل ظاهری
 - سالنهای باز و سالنهای بسته
- ۲- از نظر بستر و سیستم نگهداری
 - -سالن با سیستم قفس -سالن با بستر پوشال؛ سالن با بستر نرده - پوشال؛ سالن با بستر تمام نرده؛ سالن با سیستم گودال عمیق
- ۳- از نظر دوره پرورش

- لانه مخصوص جوجه‌ها؛ لانه مخصوص نیمچه‌ها؛ لانه مخصوص مرغهای جوان و همچنین لانه مخصوص مرغهای تخمگذار

در صورت بازدهی ۶۰ درصدی مرغ‌های تخم‌گذار (با احتساب ۳۰۰۰ قطعه مرغ) روزی حدود ۱۸۰۰ تخم مرغ تولید می‌شود که درآمدی بیش از ۳۰ میلیون تومان در ماه را در بر خواهد گرفت. همچنین لازم به ذکر است آقای محمد کیان دودانگه از اهالی روستای نورین که تمایل به اجرای این پروژه را دارند، با ۲۰ میلیون سرمایه اولیه و در اختیار داشتن فضای کافی جهت احداث این مرکز می‌باشد. علاوه بر آن موضوع با اهمیت در این باره، حمایت جامع سایت مینیسسا (طرح تضمینی خرید تخم مرغ و تعویض مرغ‌های از تخم افتاده) می‌باشد.

اشتغال‌زایی این طرح حداقل ۴ نفر مستقیم و بیش از ۱۰ نفر غیر مستقیم پیش‌بینی می‌گردد و کل سرمایه موجود برای شروع کار حدود ۱۵۰ میلیون تومان برآورد می‌شود. سرمایه در گردش این طرح حدود ۴۰ میلیون تومان می‌باشد. لازم به ذکر می‌باشد که آقای محمد کیان دودانگه از این روستا با در اختیار داشتن فضای کافی جهت اجرای این طرح به احداث این واحد، راغب می‌باشند.

تعیین نتایج کیفی و کمی مورد انتظار برنامه توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا

رشد اقتصادی، تورم و بیکاری سه متغیر کلیدی اقتصاد کلان هستند که وضعیت رفاهی اقتصاد یک کشور را نشان می‌دهد اما در این میان اشتغال اهمیت ویژه دارد؛ بیکاری نه فقط از ابعاد اقتصادی بلکه از ابعاد فرهنگی و اجتماعی می‌تواند برای یک جامعه هشداردهنده باشد. در مجموع پنج برنامه توسعه‌ای از سال ۱۳۶۸ تاکنون، اشتغال‌زایی یکی از اهداف تمام این برنامه‌ها بوده و بر این اساس هر یک از این برنامه‌ها طرح‌هایی را برای افزایش اشتغال اجرا کردند اما عملکرد برنامه‌های توسعه کشور نشان می‌دهد که این برنامه‌ها در زمینه ارائه راهبرد مشخص در زمینه اشتغال با استراتژی مشخصی روبرو نبوده‌اند و درحالی‌که بازار کار از سمت عرضه با رشد جمعیت و رشد جمعیت فعال با توسعه روزافزون روبرو بوده اما دولت‌ها در اتخاذ سیاست فعالی که تحول ساختاری در میزان تقاضای نیروی کار ایجاد کند ناکام بوده‌اند.

در همین راستا اگرچه ایجاد اشتغال و رفع بیکاری یک مسئله کلان محسوب می‌شود که در کوتاه‌مدت باید مورد توجه باشد اما این متغیر اقتصادی نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر است تا ابعاد کمی و کیفی آن در کنار یکدیگر مورد توجه باشند. از نگاه کمی و رشد محور، «اشتغال» رابطه ثابتی با «سرمایه‌گذاری» دارد و حل همه مشکلات

اقتصادی به جذب سرمایه وابسته می‌شود؛ اما تجربه تاریخی نشان داده است که نه جذب سرمایه و نه حتی رشد اقتصادی به‌خودی‌خود نمی‌تواند به بهبود کیفیت اشتغال منجر شود.

نتایج بررسی‌های بخش‌های قبلی مبین آن است که در راهبرد توسعه اشتغال‌زا، حل مشکل اشتغال در درجه اول به شناسایی تنوع و پیچیدگی مسائل پیش روی راه‌اندازی و توسعه کسب‌وکارها بستگی دارد. بر همین اساس با توجه به اینکه حل مشکل اشتغال، تابعی از رونق کارآفرینی است، رفع موانع متنوع تأسیس و گسترش «کسب‌وکارهای مولد» و «ارتقای مهارت‌های مدیریتی» است که قبلاً به آن اشاره گردید.

بنابراین نتایج حاصل بیانگر آن است که به‌صورت کلی در روستای نورین باید سیاست‌های دولتی، راهبرد اشتغال‌زا را باید با ایفای سه نقش «تسهیل بازار»، «جهت‌دهی به بازار در راستای اولویت‌های ملی» و «تکمیل بازار و پوشش کاستی‌های اجتماعی بازار» در دستور کار قرار دهد.

نتایج کمی بیانگر این است که این روستا:

○ در حوزه فراوری محصولات کشاورزی با میانگین تولید ۳ تن در سال سرمایه‌گذاری کل حدود ۶ میلیارد تومان و با اشتغال‌زایی ۳۰ نفر؛

○ در طرح پرورش مرغ تخم‌گذار با سرمایه‌گذاری کل ۱۵۰ میلیون و ظرفیت ۱۸۰۰ تخم مرغ در روز و با ایجاد اشتغال مستقیم ۴ نفر و ۱۰ نفر غیرمستقیم؛

○ طرح پروار بندی بره با اشتغال مستقیم ۱۵ نفر عادی و یک نفر دامپزشک به ارزش ۳۴۰ میلیون تومان با ظرفیت تولید ۱۲۰ تن گوشت و ۳ تن پشم؛

○ طرح کارگاه تولید نایلون با اشتغال مستقیم ۹ نفر عادی و ۱۱ نفر غیر مستقیم به ارزش ۱,۲ میلیارد تومان با ظرفیت ۷۵۰ تن در سال و درآمدی حدود ۱۱۰ میلیون در سال؛

○ طرح کارگاه بسته بندی حبوبات با اشتغال مستقیم ۳۰-۲۰ نفر عادی و ۱۰ نفر غیر مستقیم به ارزش ۲ میلیارد تومان با ظرفیت ۲۰۰۰ تن در سال؛

○ طرح کارگاه تولیدی پوشاک با اشتغال مستقیم ۱۵ نفر عادی و ۵ نفر غیر مستقیم به ارزش ۳۰۰ میلیون تومان با درآمد حدود ۵۰ میلیون تومان در سال؛

دارای قابلیت و پتانسیل است.

با عنایت به برنامه‌های دولت و سیاست‌های مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس، برای ایفای سه نقش مذکور، موارد زیر حاصل شده است:

۱. در درجه اول، حل مشکلات کارآفرینی در قالب حل مشکلات زیرساختی، رقابت‌پذیری، ارتقای مهارت نیروی انسانی و ارتقای مهارت‌های مدیریتی واحدهای اقتصادی پیشنهاد شده مورد توجه ویژه است؛

۲. در مرحله دوم دولت به شناسایی بخش‌های پیشران اقتصادی با اولویت اشتغال‌زایی پرداخته شد و با طراحی برنامه‌های توجیهی و سازوکارهای توسعه‌ای، تأمین مالی و سایر اقدامات توسعه اشتغال‌زایی مشخص و پیشنهاد گردید.

۳. در قالب نقش سوم نیز دولت باید به اصلاح قوانین کار با حفظ کرامت انسانی و با حفظ موازین «کار شایسته» دست زده و از اتخاذ راهکارهایی که صرفاً با تضعیف بندهای حمایتی قانون کار به دنبال تحریک اشتغال هستند پرهیز کند.

۴. انبوه جوانان روستای نورین به‌ویژه جوانان تحصیل‌کرده‌ای که بعد از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه راهی بازار کار شده اما موفق به یافتن شغل و کسب نشده‌اند نه تنها در آمارهای اشتغال، بلکه شاخص آمارهای اجتماعی از جمله بالا رفتن سن ازدواج، رشد طلاق و سایر تبعات اجتماعی را بحرانی می‌کند که طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده می‌تواند در این زمینه نقش مفیدی ایفا کند؛

۵. با توجه به اینکه طرح‌های توجیهی پیشنهاد شده، نتایج و خروجی چندین جلسه مشارکتی نیمه ساختاریافته بوده و ایده‌ها و مشاغل پیشنهاد شده از طرف جوانان متخصص همین روستا می‌باشد، بنابراین، انتظار می‌رود پاسخ مناسبی از سمت تقاضا به این عرضه نیروی کار داده شده و بسیاری از داوطلبان ورود به بازار کار پس از تحمل دوره‌های طولانی بیکاری به یافتن شغل خرسند باشند که این طرح باعث می‌شود هم نرخ مشارکت اجتماعی در طول برنامه‌های توسعه‌ای نرخ افزایش را نشان دهند و هم اینکه باعث نقش هرچند کوچک در افزایش آمار اشتغال و به تبع آن کاهش نرخ بیکاری و کاهش مهاجرت و افزایش روحیه اجتماعی و افزایش ازدواج و نرخ امید به زندگی شود.

علاوه بر نتایج کمی که مهم‌ترین آن افزایش میزان درآمد و اشتغال و کاهش تعداد بیکاران این روستا می‌باشد، نتایج کیفی مورد انتظار نیز عبارت‌اند از

○ شناخت علمی و تحلیل راهبردی مزیت‌ها، توانمندی‌ها و تنگناهای اساسی توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا.

○ بسترسازی جهت رفع تنگناها و بهره‌گیری از توانمندی‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی در روستا؛

○ یکپارچه‌سازی، هدفمند کردن و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی اشتغال‌زا؛

○ تقویت ظرفیت‌های موجود و ایجاد ظرفیت‌های جدیدی تولیدی با تأکید بر تکمیل زنجیره ارزش و زنجیره تولید با مشارکت بخش غیردولتی؛

○ تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت بخش عمومی، خصوصی، تعاونی و مردمی (ساکنین و ذینفعان روستاهای هدف) در توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی.

○ افزایش کیفیت زندگی روستاییان و بالا بردن سرزندگی آنان؛

○ کاهش میزان مهاجرت روستاییان و افزایش امید به زندگی به جهت ایجاد مشاغل جدید و اشتغال آنان در مشاغل مختلف و درآمدزایی بالا.

○ ایجاد زمینه‌های درآمدی متنوع و پایدار؛

○ ایجاد کسب‌وکارهای جدید روستایی و به‌طور کلی تنوع معیشتی روستاییان.

○ افزایش علاقه روستاییان به سرمایه‌گذاری در امور مختلف در روستا.

تعیین اقدامات مناسب برای ارتقاء ظرفیت فعالیت های اقتصادی و اشتغالزای موجود روستا

بررسی‌های میدانی با استفاده از روش مشارکتی نیمه‌ساختاریافته مشاور در هسته‌های مشارکتی در روستاهای هدف نشانگر آن است چهار گروه «عوامل اقتصادی»، «عوامل اجتماعی و فرهنگی»، «عوامل نهادی و ساختاری» در تعیین اقدامات مناسب برای ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود روستای مورد مطالعه نقش داشته و باعث تحرک اقتصادی شود.

شکل ۸۰. اقدامات لازم برای ارتقاء ظرفیت فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی موجود

روستاها کانون تولید و ارزش‌آفرینی در هر کشوری می‌باشند که متناسب با نیازها و توانمندی اقتصادی می‌توان، به تعبیه و ایجاد سایر صنایع و خدمات مرتبط با اقتصاد روستا برای استفاده حداکثری از ظرفیت تولیدی و اشتغال‌زایی روستایی پرداخت؛ بنابراین، می‌توان گفت روستا موتور محرکه سایر صنایع و جریان اقتصادی کشور است که می‌تواند علاوه بر توانمند کردن بخش خصوصی، به تحول‌آفرینی در حوزه تولید و اشتغال‌زایی با استفاده از ظرفیت‌های کارآفرینی و فناوری‌های برتر را بر اقتصاد روستا و همچنین تحول اقتصاد کشور ایجاد نماید. لازم‌دستیابی به چنین امری نیز، بازنگری و تغییرات جدی در قوانین مرتبط با توسعه روستایی، تهیه و تدوین سند چشم‌انداز و برنامه‌های

راهبردی متناسب با شرایط موجود کشور با الهام از تجربه سایر کشورهای موفق در این حوزه و اختصاص اعتبارات و ارائه آموزش‌های لازم در این زمینه می‌باشد.

«اشتغال‌زایی و توسعه کسب‌وکار کوچک در روستای مورد مطالعه، به‌ویژه برای زنان روستایی و عشایری اغلب کم‌هزینه بوده و هزینه‌چندانی برای دولت ندارد. گسترش تعاونی‌های زنان روستایی برای ایجاد شغل و درآمد در روستا پیشنهاد می‌شود است و باید این مهم در دستور کار مدیران به‌ویژه مدیران مرتبط با بخش تعاون قرار گیرد. زنان روستای نورین، از ذوق و استعداد بالایی برخوردار هستند، تضمین خرید محصولات تولیدی روستاییان از کارهای مهمی است که باید برای آن برنامه وجود داشته باشد و با افزایش دامنه‌های خریدهای تضمینی تلاش شود تا امنیت لازم برای توسعه فعالیت‌های روستایی در دستور کار قرار گیرد. به‌طوری‌که ساخت بازارچه‌های محلی و نمایشگاه‌ها می‌تواند به‌عنوان محلی مناسب برای فروش محصولات آن‌ها به قیمت مناسب پیشنهاد می‌شود. یکی دیگر از قطعات مهم پازل توسعه روستایی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای است که می‌تواند با برنامه‌ریزی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق کمتر توسعه‌یافته و محروم در جهت رشد و پیشرفت روستاها تلاش کند. آموزش‌های خاص کشاورزی، روستایی، آموزش راه‌اندازی کسب‌وکار کوچک در روستاها، ارائه آموزش‌های کوتاه‌مدت و قطب‌بندی کشاورزی برای هدفمندی آموزش‌های کشاورزی می‌تواند از جمله برنامه‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در توسعه روستاها قلمداد شود که همچنان که قبلاً نیز مطرح شد طرح گردشگری بوم‌گردی و مذهبی و یا کارخانه سنگ بری می‌تواند به‌عنوان یک کارآفرینی سبز در این منطقه مطرح باشد.

واقعیت آن است که در شرایط کنونی و با وضع موجود روستاها، نمی‌توان به دنبال ایجاد صنایع عظیم و در روستاها بود زیرا عملاً زیرساخت‌های لازم برای ایجاد این نوع صنایع وجود ندارد و از جنبه‌های گوناگون نیز صحیح و مقرون‌به‌صرفه نیست. در نتیجه صنایع کوچک بهترین انتخاب برای صنعتی کردن روستاها است تا با استفاده از ظرفیت‌های پایان‌ناپذیر این نوع کسب‌وکار به نتایجی چون افزایش درآمد و ارتقای رفاه روستاییان و همچنین کاهش مهاجرت به شهرها دست پیدا کرد.

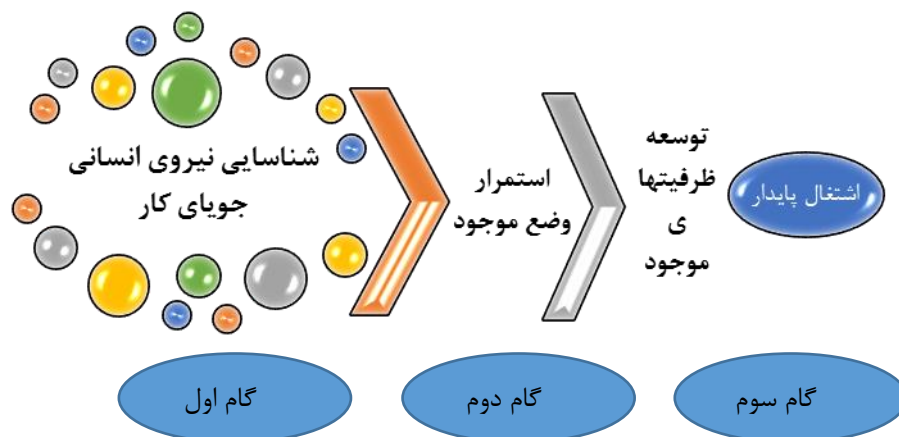
تعیین برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی برای ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا

بدون وجود یک راهبرد کلان توسعه و توسعه اقتصادی مشخص، نمی‌توان توفیق‌چندانی در توسعه اشتغال روستایی و توسعه کارآفرینی در روستاها به دست آورد؛ بنابراین باید تمرکززدایی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین سیاست‌های کلان توسعه کشور باشد. توسعه روستایی تنها از طریق توسعه زیرساخت‌های عمرانی و ارائه خدمات اجتماعی محقق نمی‌شود بلکه نیازمند اشتغال‌زایی درآمدزا برای روستاییان و تسریع توسعه فرهنگی آنان (در مقابل جذابیت‌های فرهنگی اجتماعی شهرها) است. صنایع تبدیلی از جمله مهم‌ترین زمینه‌های توسعه کشاورزی، توسعه روستایی و توسعه اشتغال‌زایی در روستاها است. وظیفه اصلی این صنایع، فراوری محصولات کشاورزی و دامی روستا و تبدیل آن‌ها به کالاهایی نهایی‌تر و باارزش‌تر است که اغلب در صنایع و کارخانه‌های شهری انجام می‌شود. انجام این فعالیت‌ها در روستاها یا نواحی اطراف روستاها باعث خلق ارزش‌افزوده بیشتر در این مناطق و تحریک تولید می‌شود.

به‌علاوه کیفیت و دوام در کنار آن محصولات نیز افزایش می‌یابد و قدمی روبه‌جلو در راستای تحکیم امنیت غذایی کشور برداشته می‌شود.

در جریان توسعه روستایی لازم است به‌منظور پایداری اشتغال روستایی علاوه بر شناسایی افراد بیکار و جویای کار، بسترهای مناسبی برای حفظ اشتغال و توسعه ظرفیت‌های وضع موجود نیز مورد توجه قرار گیرد.

شکل ۸۱. سیاست‌های توسعه اقتصادی با رویکرد اشتغال‌زایی

بر اساس چنین چارچوبی می‌توان اهداف کمی اشتغال طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستا را به شرح زیر طراحی و تدوین نمود.

جدول ۷۴. ظرفیت فرصت‌های شغلی ایجاد و یل تثبیت‌شده در نورین

روستا	زمینه اشتغال	طرح یا پروژه پیشنهادی	ظرفیت اشتغال	توضیحات
نورین	دامداری	طرح پرورش مرغ محلی تخم‌گذار	۴	۱۰ نفر غیر مستقیم
		پرور بندى بره	۱۵	-
	کشاورزی	بسته بندی حبوبات	۲۰-۳۰	۱۰ نفر غیر مستقیم
		صنایع تبدیلی کشاورزی	۳۰	
	صنعت	کارگاه تولید نایلون	۹	۱۱ نفر غیر مستقیم
		تولید پوشاک	۱۵	۵ نفر غیر مستقیم

مأخذ: محاسبات مشاور، ۱۳۹۷

با توجه به یافته‌های حاصل، با احتساب هر یک از فعالیت‌های اشتغال‌زا می‌توان انتظار داشت که با اجرای ۲ فعالیت کشاورزی، ۲ فعالیت صنعتی و ۲ فعالیت دامداری در مجموع با ۶ فعالیت اشتغال‌زای پیشنهاد شده می‌توان به ایجاد اشتغال در نورین کمک نمود.

تعیین و اولویت‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی با مقیاس کارکردی در سطح روستا

برای اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری پس از جمع‌آوری ایده‌های مرتبط با طرح‌های کارآفرینی مستقل و ایده‌های کارآفرینی و اشتغال بر اساس تجربه‌های موفق در سایر استان‌ها و همچنین بررسی‌های میدانی در این روستا توسط گروه مشاور، طرح‌های سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار احصا گردیده است. پس‌از این مرحله با برگزاری کارگاه هم‌اندیشی با جوامع محلی و حضور مشاور در روستا و نشست با نخبگان، خبرگان محلی، نماینده کشاورزان،

دامداران، سرمایه‌گذاران، معتمدین، صاحبان مشاغل و ... به احصای ایده‌های کارآفرینی پرداخته شد. در این راستا، جهت اولویت‌بندی طرح‌های سرمایه‌گذاری، مؤلفه‌های مؤثر و شاخص‌های مربوط به آن‌ها در طرح‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی مورد شناسایی قرار گرفت.

در جهت توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی جهت ارتقاء سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی نورین از بخش مرکزی شهرستان ابهر و توانمندسازی روستاییان و صاحبان مشاغل در این روستا نیاز به داشتن اهداف مشخص است تا شناسایی مهارت‌ها و تخصص‌های موردنیاز صورت گرفته باشد. برای این منظور با در نظر گرفتن ۴ مورد از پیشنهادات با استفاده از نرم‌افزار Decision Oven به اولویت‌بندی فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال‌زایی نورین پرداخته شده است. با احتساب فعالیت‌های دارای اولویت و برحسب چهار معیار موردتوافق در کمیته برنامه‌ریزی شامل:

- میزان گرایش مردم محلی با ضریب اهمیت ۰/۲۵؛
- میزان نیاز به منابع آب با ضریب اهمیت ۰/۱۸؛
- میزان آورده شخصی و تسهیلات بانکی با ضریب اهمیت ۰/۲۸؛
- ارزیابی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های نسبی حاصل از برگزاری کارگاه‌های مشارکتی و داده‌ها و اطلاعات حاصل از مطالعات میدانی در وضع موجود با ضریب اهمیت ۰/۳۱؛

شکل ۸۲. رتبه‌بندی طرح‌ها و پروژه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستای هدف

Criteria		Options		Rankings		
Option name	Total score	میزان گرایش مردم مح...	منابع آب	تسهیلات	ظرفیتها و قابلیتها	
1 پروار بندی	100.00	25.00	25.00	25.00	25.00	
2 تولید نایلون	69.64	17.86	14.29	16.67	20.83	
3 ...فرآوری محصولات ک	41.67	14.29	10.71	8.33	8.33	
4 ...پرورش تولید مرغ بو	19.64	3.57	3.57	4.17	8.33	
5 کارگاه خیاطی	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	

اقدام به اولویت‌بندی پروژه‌های پیشنهادی در سطح روستا شده است.

با توجه به همین امر در راستای مشاغل پیشنهادشده از طرف روستاییان به احصاء و اولویت‌بندی مشاغل وابسته به طرح‌های توجیهی پرداخته شده است که طرح توجیهی با پیشنهادات مربوطه برحسب اولویت به شرح ذیل می‌باشد:

❖ طرح پروار بندی بره:

- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و...
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت پرورش دام پروار بندی بره .
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی، نحوه کشت، برداشت و تولید محصول مکمل غذایی برای پرورش بره؛
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه پرورش گوسفند به روش کارآفرینی سبز با سرمایه متوسط و بالا و استفاده از مدیران خبره برای مدیریت این طرح‌ها؛

- ایجاد مرکز مشاوره تخصصی برای بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری طرح پیشنهادی و بهبود فرآیندهای ایجاد کسب‌وکار با توجه به تجربیات موفق در این زمینه.
- ❖ ایجاد کارگاه تولید نایلون
- شناسایی و ایجاد مسیرهای خدماتی؛
- بسترسازی مهارتی؛
- ایجاد صندوق‌های حمایتی برای طرح پیشنهادی.
- تربیت نیروی کار متخصص
- ایجاد گروه‌های طراحی و ایجاد کارگاه‌های نوآوری در تولید
- بازاریابی چند جانبه
- ❖ بسته بندی حبوبات (فرآوری محصولات کشاورزی)
- شناسایی و ایجاد مسیرهای خدماتی؛
- بسترسازی مهارتی؛
- ایجاد صندوق‌های حمایتی برای طرح پیشنهادی.
- ❖ طرح پرورش مرغ تخم‌گذار:
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی به مدرن؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش فرآورده‌های حاصل؛ و
- استفاده از شرکت‌های سهامی با مشارکت عموم روستاییان برای توسعه صنعت پرورش مرغ تخم‌گذار.
- ❖ تولید پوشاک:
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی، نحوه تولید، طراحی، برندینگ محصول و...؛
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی در این زمینه؛
- شناسایی و ایجاد بازارهای فروش محصولات وابسته به این طرح؛
- ❖ صنایع تبدیلی کشاورزی:
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه بازاریابی؛
- برگزاری کارگاه‌های مستمر در زمینه نحوه کشت، برداشت، تولید محصول؛
- برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی؛
- بسترسازی مهارتی برای تبدیل شیوه‌های سنتی در حوزه‌های کشاورزی؛ و
- تعریف برنامه دقیق برای شرکت روستاییان در نمایشگاه‌های تخصصی عرضه محصولات روستایی.

